

Rocznik Statystyczny

Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

URZĄD STATYSTYCZNY W OLSZTYNIE
STATISTICAL OFFICE IN OLSZTYN

Statistical
Yearbook

2009

Warmińsko-Mazurskie
Voivodship

Rocznik Statystyczny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2009 opracowano pod kierunkiem Dyrektora Urzędu Statystycznego w Olsztynie **Marka Morze**.
*Statistical Yearbook of Warmińsko-Mazurskie Voivodship 2009 was prepared under the guidance of Director of Statistical Office in Olsztyn **Marek Morze**.*

ZESPÓŁ REDAKCYJNY *EDITORIAL BOARD*

Przewodniczący *President*

Janusz Pappelbon

CZŁONKOWIE *MEMBERS*

**Eliza Bielakow, Monika Borawska, Jacek Grzelak,
Alina Hoczyk, Elżbieta Lorek, Małgorzata Miłaszewska**

SEKRETARZ *SECRETARY*

Agnieszka Wobolewicz

REDAKCJA, SKŁAD, *EDITING, TYPESETTING,*
GRAFIKA KOMPUTEROWA *COMPUTER GRAPHICS*
Wydział Analiz i Udostępniania Informacji *Analyses and Data Dissemination Division*
Urzędu Statystycznego *of the Statistical Office*

Projekt okładki *Cover design*

Lidia Motrenko-Makuch

ISSN 1640-0070

**Prosimy o podanie źródła
przy publikowaniu danych
Urzędu Statystycznego**

***When publishing
Statistical Office data
please indicate source***

Druk: Wydział Poligraficzny Urzędu Statystycznego w Olsztynie,
10-959 Olsztyn, ul. Kościuszki 78/82.
Zamówienie nr 53/WP/2009

Nakład: 160 egz.

Cena 25,00 zł

Przedmowa

Urząd Statystyczny w Olsztynie przekazuje Państwu kolejne polsko-angielskie wydanie **Rocznika Statystycznego Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2009**, dostępne również w wersji elektronicznej. Rocznik, jako podstawowa zbiorcza publikacja Urzędu, zawiera szeroki i wielotematyczny zakres danych charakteryzujących warunki życia społeczeństwa oraz stan gospodarki w województwie.

Zasadniczą część publikacji poprzedzona jest tablicami przeglądowymi zawierającymi najważniejsze dane o województwie, prezentowanymi również na tle kraju. Główna część publikacji to tablice statystyczne zgrupowane w 23 działach tematycznych, poprzedzonych każdorazowo uwagami metodycznymi. Materiał liczbowy wzbogacono ilustracjami graficznymi w postaci kolorowych wykresów i schematów.

Uzupełnieniem prezentowanego Rocznika jest wydana równolegle przez Urząd publikacja „Województwo Warmińsko-Mazurskie 2009 – Podregiony, Powiaty, Gminy”, która stanowi bogaty zasób danych o Warmii i Mazurach w podziale na jednostki terytorialne województwa.

Oddając do Państwa rąk niniejszą publikację dziękuję wszystkim osobom i instytucjom za przekazane informacje, które przyczyniły się do wzbogacenia jej treści. Jednocześnie mam nadzieję, że stanie się ona cenną pozycją wśród wydawnictw charakteryzujących województwo warmińsko-mazurskie.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Marek Morze

Preface

The Statistical Office in Olsztyn presents the next Polish-English edition of **Statistical Yearbook of Warmińsko-Mazurskie Voivodship 2009**, available also in an electronic version. Yearbook, as a basic summary publication of the Office, contains a wide and multithematic range of data describing life conditions of society and economic situation of the Voivodship.

The central part of this publication is preceded by review tables including the most important data about the Voivodship, presented also against the background of the country. The main part of the publication consists of statistical tables grouped in 23 thematic chapters, preceded each time by methodical notes. Numerical data were supplemented by the graphical illustrations in the form of graphs and schemes.

Publication edited at the same time by the Office, **Warmińsko-Mazurskie Voivodship 2009 – Subregions, Powiats, Gminas**, is a supplement of presented Yearbook and also an extensive source of data about Warmia and Mazury by units of territorial division of the Voivodship.

Presenting this publication, I thank all people and institutions for delivered information that supplemented this Yearbook. At the same time, I hope it will be a valuable item among publications describing Warmińsko-Mazurskie Voivodship.

Director
of the Statistical Office in Olsztyn

Marek Morze

SPIS TREŚCI

CONTENTS

	Strona Page
Przedmowa	Preface 3–4
Spis tablic i wykresów	List of tables and graphs 6–22
Objaśnienia znaków umownych. Skróty	Symbols. Abbreviations
Uwagi ogólne	General notes
	23–24
	25–30
TABLICE PRZEGLĄDOWE	REVIEW TABLES
I. Województwo na tle kraju w 2008 r. ...	<i>Voivodship against the background of the country in 2008</i> 31–36
II. Ważniejsze dane o województwie (2000, 2005, 2006, 2007, 2008).....	<i>Major data on the voivodship (2000, 2005, 2006, 2007, 2008)</i> 37–48
DZIAŁY	CHAPTERS
I. Geografia	<i>Geography</i> 49–50
II. Stan i ochrona środowiska.....	<i>Environmental protection</i>
III. Podział administracyjny i samorząd terytorialny	<i>Administrative division and territorial self-government</i> 74–78
IV. Bezpieczeństwo publiczne. Wymiar sprawiedliwości	<i>Public safety. Justice</i> 79–84
V. Ludność. Wyznania religijne	<i>Population. Religious denominations</i> ... 85–106
VI. Rynek pracy	<i>Labour market</i> 107–137
VII. Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	<i>Wages and salaries. Social security benefits</i> 138–147
VIII. Budżety gospodarstw domowych	<i>Household budgets</i>
IX. Infrastruktura komunalna. Mieszkania	<i>Municipal infrastructure. Dwellings</i> 155–166
X. Edukacja i wychowanie	<i>Education</i>
XI. Ochrona zdrowia i opieka społeczna ..	<i>Health care and social welfare</i>
XII. Kultura. Turystyka	<i>Culture. Tourism</i> 205–213
XIII. Nauka i technika	<i>Science and technology</i>
XIV. Ceny	<i>Prices</i>
XV. Rolnictwo i leśnictwo	<i>Agriculture and forestry</i> 231–257
XVI. Przemysł i budownictwo	<i>Industry and construction</i>
XVII. Transport i łączność	<i>Transport and communications</i> 273–278
XVIII. Handel i gastronomia	<i>Trade and catering</i>
XIX. Finanse przedsiębiorstw	<i>Finances of enterprises</i> 283–296
XX. Finanse publiczne	<i>Public finance</i> 297–303
XXI. Inwestycje. Środki trwałe	<i>Investments. Fixed assets</i> 304–315
XXII. Rachunki regionalne	<i>Regional accounts</i> 316–320
XXIII. Prywatyzacja. Podmioty gospodarki narodowej	<i>Privatization. Entities of the national economy</i> 321–330

SPIS TABLIC I WYKRESÓW

LIST OF TABLES AND GRAPHS

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ I. GEOGRAFIA	CHAPTER I. GEOGRAPHY		
Położenie geograficzne województwa	<i>Geographic location of the voivodship</i>	1	49
Powierzchnia i granice.....	<i>Area and borders.....</i>	2	49
Układ pionowy powierzchni.....	<i>Elevations.....</i>	3	50
Większe i głębsze jeziora.....	<i>Larger and deeper lakes.....</i>	4	50
Dane meteorologiczne (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Meteorological data (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	5	50
DZIAŁ II. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA	CHAPTER II. ENVIRONMENTAL PROTECTION		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	51
Stan geodezyjny i kierunki wykorzystania powierzchni województwa (2008, 2009).....	<i>Geodesic status and use of the voivodship land (2008, 2009).....</i>	1 (6)	58
Grunty rolne wyłączane na cele nierolnicze i leśne na cele nieleśne (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Agricultural land designated for non-agricultural purposes and forest land designated for non-forest purposes (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	2 (7)	59
Grunty zdewastowane i zdegradowane wymagające rekultywacji i zagospodarowania oraz grunty zrekultywowane i zagospodarowane (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Devastated and degraded land requiring reclamation and management as well as reclaimed and managed land (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	3 (8)	59
Pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Water withdrawal for needs of the national economy and population (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	4 (9)	60
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Water consumption for needs of the national economy and population (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	5 (10)	60
Powierzchnia i pobór wody do nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania stawów rybnych (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Area and water withdrawal for irrigation in agriculture and forestry as well as water for filling up fish ponds (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	6 (11)	61
Wyniki klasyfikacji rzek badanych w 2008 r.	<i>Classification results of surveyed rivers in 2008...</i>	7 (12)	61
Jakość wody dostarczanej ludności do spożycia z wodociągów (2005, 2007, 2008)	<i>Quality of water supplied to the population for consumption from waterworks (2005, 2007, 2008).....</i>	8 (13)	62
Ścieki przemysłowe i komunalne odprowadzane do wód lub do ziemi (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Industrial and municipal waste water discharged into waters or into the ground (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	9 (14)	63
Jednostki odprowadzające ścieki według miejsca odprowadzania oraz wyposażenia w oczyszczalnie ścieków (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Entities discharging waste water by place of discharge and waste water treatment plants possessed (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	10 (15)	63

		Tablica Table	Strona Page
Oczyszczalnie ścieków (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Waste water treatment plants (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	11 (16)	64
Emisja i redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Emission and reduction of industrial air pollutants (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	12 (17)	65
Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń powietrza w zakładach szczególnie uciążliwych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Air pollution reduction systems in plants especially noxious (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	13 (18)	66
Odpady wytworzone i nagromadzone oraz tereny ich składowania (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Generated and accumulated waste and their storage yards (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	14 (19)	67
Odpady według rodzajów w 2008 r.	<i>Waste by type in 2008.....</i>	15 (20)	68
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Legally protected areas possessing unique environmental value (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	16 (21)	68
Parki krajobrazowe (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Scenic parks (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	17 (22)	69
Rezerwy przyrody (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Nature reserves (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	18 (23)	69
Pomniki przyrody (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Nature monuments (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	19 (24)	70
Wymiar i wpływ z opłat i kar na celowe fundusze ekologiczne (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Rates and receipts from fees and fines to the ecological funds (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	20 (25)	70
Kierunki finansowania Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (2007, 2008).....	<i>Directions of financing of the Voivodship Environmental Protection and Water Management Funds (2007, 2008).....</i>	21 (26)	71
Wydatki inwestycyjne na ochronę środowiska i gospodarkę wodną (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Investment expenditures on environmental protection and water management (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008].....</i>	22 (27)	71
Efekty rzeczowe uzyskane w wyniku przekazania do użytku inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej (2000, 2005, 2007, 2008)..	<i>Tangible effects of investments in environmental protection and water management (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	23 (28)	72

DZIAŁ III. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

CHAPTER III. ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	74
Jednostki administracyjne województwa (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Administrative units of the voivodship (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	1 (29)	76
Gminy w 2008 r.	<i>Gminas in 2008.....</i>	2 (30)	76
Powiaty i miasta na prawach powiatu w 2008 r.	<i>Powiats and cities with powiat status in 2008.....</i>	3 (31)	77
Radni organów jednostek samorządu terytorialnego w 2008 r.	<i>Councillors of organs of local self-government entities in 2008.....</i>	4 (32)	77
Zatrudnienie i wynagrodzenia w administracji publicznej (2007, 2008).....	<i>Paid employment, wages and salaries in the public administration (2007, 2008).....</i>	5 (33)	78

**DZIAŁ IV. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.
WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI**
CHAPTER IV. PUBLIC SAFETY. JUSTICE

Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	79
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych według rodzajów przestępstw (2000, 2005, 2007, 2008)...	<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings by type of crime (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	1 (34)	80
Wskaźniki wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Rates of detectability of delinquents in ascertained crimes (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	2 (35)	82
Dorośli skazani prawomocnie przez sądy powszechne za przestępstwa ścigane z oskarżenia publicznego (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Adults sentenced by common courts for crimes prosecuted on the basis of an indictment (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	3 (36)	84

**DZIAŁ V. LUDNOŚĆ. WYZNANIA
RELIGIJNE**
**CHAPTER V. POPULATION. RELIGIOUS
DENOMINATIONS**

Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	85
Ludność (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Population (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	1 (37)	88
Ludność według płci i wieku (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Population by sex and age (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	2 (38)	88
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Working and non-working age population (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	3 (39)	89
Prognoza ludności w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym do 2035 r. (2008, 2010, 2015, 2020, 2025, 2030, 2035).....	<i>Working and non-working age population projection until 2035 (2008, 2010, 2015, 2020, 2025, 2030, 2035)</i>	4 (40)	90
Miasta i ludność w miastach (2007, 2008).....	<i>Towns and urban population (2007, 2008)</i>	5 (41)	91
Gminy zamieszkałe przez ludność wiejską (2007, 2008).....	<i>Gminas and rural population (2007, 2008)</i>	6 (42)	91
Ruch naturalny ludności (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Vital statistics (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	7 (43)	92
Małżeństwa zawarte i rozwiązane (2007, 2008)...	<i>Marriages contracted and dissolved (2007, 2008)</i>	8 (44)	93
Małżeństwa zawarte w 2008 r. według wieku nowożeńców.....	<i>Marriages by age of bridegrooms and brides contracted in 2008</i>	9 (45)	93
Małżeństwa zawarte w 2008 r. według poprzedniego stanu cywilnego nowożeńców.....	<i>Marriages by previous marital status of bridegrooms and brides contracted in 2008</i>	10 (46)	94
Małżeństwa wyznaniowe zawarte w 2008 r.	<i>Church or religious marriages in 2008</i>	11 (47)	95
Rozwody w 2008 r. według wieku małżonków w momencie wniesienia powództwa.....	<i>Divorces by age of spouses at the moment of filling a divorce petition in 2008</i>	12 (48)	96

		Tablica Table	Strona Page
Rozwody według liczby małoletnich dzieci w małżeństwie (2007, 2008).....	<i>Divorces by the number of underage children in the marriage (2007, 2008).....</i>	13 (49)	97
Urodzenia (2007, 2008).....	<i>Births (2007, 2008).....</i>	14 (50)	97
Urodzenia żywe według kolejności urodzenia dziecka oraz wieku matki (2007, 2008).....	<i>Live births by birth order and age of mother (2007, 2008).....</i>	15 (51)	98
Płodność kobiet i współczynniki reprodukcji ludności (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Female fertility and reproduction rates of population (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	16 (52)	99
Zgony według płci i wieku zmarłych w 2008 r.	<i>Deaths by sex and age of deceased in 2008.....</i>	17 (53)	99
Zgony według przyczyn w 2007 r.	<i>Deaths by causes in 2007.....</i>	18 (54)	100
Zgony niemowląt według płci i wieku w 2008 r. ...	<i>Infant deaths by sex and age in 2008.....</i>	19 (55)	101
Zgony niemowląt według przyczyn w 2007 r.	<i>Infant deaths by causes in 2007.....</i>	20 (56)	102
Zamachy samobójcze zarejestrowane przez policję (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Suicides registered by police (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	21 (57)	103
Przeciętne dalsze trwanie życia (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Life expectancy (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	22 (58)	103
Migracje wewnętrzne i zagraniczne ludności na pobyt stały (2007, 2008).....	<i>Internal and international migration of population for permanent residence (2007, 2008).....</i>	23 (59)	104
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według kierunków (2007, 2008).....	<i>Internal migration of population for permanent residence by direction (2007, 2008).....</i>	24 (60)	104
Migracje wewnętrzne ludności na pobyt stały według płci i wieku migrantów (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Internal migration of population for permanent residence by sex and age of migrants (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	25 (61)	105
Niektóre wyznania religijne w 2008 r.	<i>Selected religious denominations in 2008.....</i>	26 (62)	106

DZIAŁ VI. RYNEK PRACY**CHAPTER VI. LABOUR MARKET**

Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x	107
-------------------	---------------------------	---	-----

Aktywność ekonomiczna ludności**Economic activity of the population**

Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej w 2008 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more in 2008.....</i>	1 (63)	115
Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15 lat i więcej według wieku oraz poziomu wykształcenia w IV kwartale 2008 r.	<i>Economic activity of the population aged 15 and more by age and educational level in IV quarter 2008.....</i>	2 (64)	116

		Tablica Table	Strona Page
Pracujący	Employment		
Pracujący (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Employed persons (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	3 (65)	117
Pracujący według statusu zatrudnienia (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Employed persons by employment status (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	4 (66)	118
Przeciętne zatrudnienie (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average paid employment (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	5 (67)	119
Pełnozatrudnieni i niepełnozatrudnieni (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Full- and part-time paid employment (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	6 (68)	120
Przyjęcia do pracy (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Hires (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	7 (69)	121
Zwolnienia z pracy (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Terminations (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	8 (70)	122
Absolwenci podejmujący pierwszą pracę (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>School leavers starting work for the first time (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	9 (71)	123
Miejsca pracy wolne, nowo utworzone i zlikwidowane (2007, 2008).....	<i>Job vacancies, newly created and liquidated job (2007, 2008).....</i>	10 (72)	124
Bezrobocie	Unemployment		
Bezrobotni zarejestrowani, stopa bezrobocia oraz oferty pracy (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Registered unemployed persons, unemployment rate as well as job offers (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	11 (73)	125
Bezrobotni nowo zarejestrowani i wyrejestrowani (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Newly registered unemployed persons and persons removed from unemployment rolls (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	12 (74)	125
Bezrobotni zarejestrowani według wieku, poziomu wykształcenia, czasu pozostawania bez pracy oraz stażu pracy (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Registered unemployed persons by age, educational level, duration of unemployment and work seniority (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	13 (75)	126
Bezrobotni zarejestrowani korzystający z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Registered unemployed persons benefitting from labour market programme (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	14 (76)	128
Wydatki Funduszu Pracy (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Expenditures of Labour Fund (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	15 (77)	128
Warunki pracy	Work conditions		
Poszkodowani w wypadkach przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2000, 2005, 2007, 2008].....	<i>Persons injured in accidents at work (excluding private farms in agriculture) [2000, 2005, 2007, 2008].....</i>	16 (78)	129
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według wydarzeń powodujących urazy oraz przyczyny wypadków przy pracy (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2000, 2005, 2007, 2008].....	<i>Persons injured in occupational accidents by contact-mode of injury and causes of the occupational accidents (excluding private farms in agriculture) [2000, 2005, 2007, 2008].....</i>	17 (79)	130
Poszkodowani w wypadkach przy pracy według rodzaju urazu (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) [2006, 2007, 2008].....	<i>Persons injured in accidents at work by type of injury (excluding private farms in agriculture) [2006, 2007, 2008].....</i>	18 (80)	132
Wypadki przy pracy w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według wydarzeń powodujących urazy wypadkowe (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Occupational accidents on private farms in agriculture by contact-mode of injury (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	19 (81)	133
Zatrudnieni w warunkach zagrożenia (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Persons working in hazardous conditions (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	20 (82)	133

		Tablica Table	Strona Page
Choroby zawodowe (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Occupational diseases (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	21 (83)	135
Korzystający ze świadczeń z tytułu pracy w warunkach szkodliwych dla zdrowia i uciążliwych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Persons receiving benefits for work in harmful and strenuous conditions (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	22 (84)	136
Odszkodowania i średni koszt świadczeń z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Compensations and average cost of occupational accidents and occupational diseases compensations (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	23 (85)	137
DZIAŁ VII. WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	CHAPTER VII. WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	138
Wynagrodzenia	Wages and salaries		
Wynagrodzenia brutto (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Gross wages and salaries (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	1 (86)	141
Wynagrodzenia brutto według sekcji (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Gross wages and salaries by sections (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	2 (87)	142
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average monthly gross wages and salaries (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	3 (88)	144
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto według sekcji (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average monthly gross wages and salaries by sections (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	4 (89)	145
Świadczenia z ubezpieczeń społecznych	Social security benefits		
Emeryci i renciści (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Retirees and pensioners (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	5 (90)	146
Świadczenia emerytalne i rentowe brutto (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Gross retirement pay and pension benefits (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	6 (91)	147
DZIAŁ VIII. BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH	CHAPTER VIII. HOUSEHOLD BUDGETS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	148
Gospodarstwa domowe (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Households (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	1 (92)	152
Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average monthly per capita available income of households (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	2 (93)	152
Przeciętne miesięczne wydatki na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average monthly per capita expenditures of households (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	3 (94)	153
Przeciętne miesięczne spożycie niektórych artykułów żywnościowych na 1 osobę w gospodarstwach domowych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average monthly per capita consumption of selected foodstuffs of households (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	4 (95)	153
Gospodarstwa domowe wyposażone w niektóre przedmioty trwałego użytkowania (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Households furnished with selected durable goods (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	5 (96)	154

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ IX. INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA	CHAPTER IX. MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	155
Infrastruktura komunalna	<i>Municipal infrastructure</i>		
Wodociągi i kanalizacja (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Water-line and sewerage systems (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	1 (97)	159
Odbiorcy oraz zużycie energii elektrycznej w gospodarstwach domowych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Consumers and consumption of electricity in households (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	2 (98)	160
Sieć gazowa oraz odbiorcy i zużycie gazu z sieci w gospodarstwach domowych (2007, 2008).....	<i>Gas-line system as well as consumers and consumption of gas from gas-line system in households (2007, 2008)</i>	3 (99)	160
Ogrzewnictwo (2007, 2008).....	<i>House-heating (2007, 2008)</i>	4 (100)	161
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej (2007, 2008).....	<i>Population using water-line, sewerage and gas- line systems (2007, 2008)</i>	5 (101)	161
Komunikacja miejska (2000, 2005, 2007, 2008) ..	<i>Urban transport (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	6 (102)	162
Odpady komunalne i nieczystości ciekłe (2007, 2008).....	<i>Municipal waste and liquid waste (2007, 2008)</i> ...	7 (103)	162
Składowiska kontrolowane (2007, 2008).....	<i>Controlled landfill sites (2007, 2008)</i>	8 (104)	163
Tereny zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej (2005, 2007, 2008).....	<i>Generally accessible and estate area green belts (2005, 2007, 2008)</i>	9 (105)	163
Mieszkania	<i>Dwellings</i>		
Zasoby mieszkaniowe (2006, 2007, 2008).....	<i>Dwelling stocks (2006, 2007, 2008)</i>	10 (106)	164
Mieszkania wyposażone w instalacje (2007, 2008).....	<i>Dwellings fitted with installations (2007, 2008)</i>	11 (107)	164
Mieszkania oddane do użytkowania (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Dwellings completed (2000, 2005, 2007, 2008)</i> ...	12 (108)	165
Mieszkania oddane do użytkowania według liczby izb (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Dwellings completed by number of rooms (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	13 (109)	166
Pozwolenia wydane na budowę nowych budyn- ków mieszkalnych i mieszkania rozpoczęte (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Permits given for building of residential build- ings and dwellings started (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	14 (110)	166
DZIAŁ X. EDUKACJA I WYCHOWANIE	CHAPTER X. EDUCATION		
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	167
Edukacja według szczebli kształcenia (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....	<i>Education by level (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09)</i>	1 (111)	172
Szkoły według organów prowadzących (2006/07, 2007/08, 2008/09).....	<i>Schools by school governing authority (2006/07, 2007/08, 2008/09)</i>	2 (112)	174
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych Nauczanie obowiązkowe (2007/08, 2008/09)....	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post- secondary schools Obligatory education (2007/08, 2008/09)</i>	3 (113)	176

	Tablica Table	Strona Page
Uczący się języków obcych w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych Nauczanie dodatkowe (2007/08, 2008/09)	<i>Pupils and students studying foreign languages in schools for children and youth and in post-secondary schools Additional education (2007/08, 2008/09)</i>	4 (114) 177
Kształcenie osób ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (2006/07, 2007/08, 2008/09)	<i>Education for people with special educational needs (2006/07, 2007/08, 2008/09)</i>	5 (115) 178
Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze i młodzieżowe ośrodki wychowawcze (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Special educational centres and rehabilitation-education centres and youth education centres (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	6 (116) 178
Internaty i bursy szkół dla dzieci i młodzieży (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09)	<i>Boarding-schools and dormitories for children and youth (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09)</i>	7 (117) 179
Szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09)	<i>Art schools for children and youth (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09)</i>	8 (118) 180
Komputery w szkołach dla dzieci i młodzieży oraz policealnych w roku szkolnym 2008/09	<i>Personal computers in schools for children and youth and in post-secondary schools in 2008/09 school year</i>	9 (119) 180
Wychowanie pozaszkolne (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Extracurricular education (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	10 (120) 181
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09]	<i>Primary schools for children and youth (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09]</i>	11 (121) 182
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09]	<i>Lower secondary schools for children and youth (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09]</i>	12 (122) 183
Zasadnicze szkoły zawodowe dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09]	<i>Basic vocational schools for youth (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09]</i>	13 (123) 184
Uczniowie i absolwenci zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży według grup kierunków kształcenia (bez szkół specjalnych) [2006/07, 2007/08, 2008/09]	<i>Students and graduates of basic vocational schools for youth by fields of education (excluding special schools) [2006/07, 2007/08, 2008/09]</i>	14 (124) 184
Licea ogólnokształcące dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09]	<i>General secondary schools for youth (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09]</i>	15 (125) 185
Licea profilowane dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2007/08, 2008/09]	<i>Specialized secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2007/08, 2008/09]</i>	16 (126) 185
Uczniowie i absolwenci liceów profilowanych dla młodzieży według profili kształcenia (bez szkół specjalnych) [2006/07, 2007/08, 2008/09]	<i>Students and graduates of specialized secondary schools for youth by educational profile (excluding special schools) [2006/07, 2007/08, 2008/09]</i>	17 (127) 186
Technika dla młodzieży (bez szkół specjalnych) [2005/06, 2007/08, 2008/09]	<i>Technical secondary schools for youth (excluding special schools) [2005/06, 2007/08, 2008/09]</i>	18 (128) 186
Uczniowie i absolwenci techników dla młodzieży według grup kierunków kształcenia (bez szkół specjalnych) [2006/07, 2007/08, 2008/09]	<i>Students and graduates of technical secondary schools for youth by fields of education (excluding special schools) [2006/07, 2007/08, 2008/09]</i>	19 (129) 187
Szkoły policealne według form kształcenia (bez szkół specjalnych) [2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09]	<i>Post-secondary schools by type of education (excluding special schools) [2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09]</i>	20 (130) 187
Uczniowie i absolwenci szkół policealnych według grup kierunków kształcenia (bez szkół specjalnych) [2006/07, 2007/08, 2008/09]	<i>Students and graduates of post-secondary schools by fields of education (excluding special schools) [2006/07, 2007/08, 2008/09]</i>	21 (131) 188

		Tablica Table	Strona Page
Szkoły wyższe (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09)	<i>Higher education institutions (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09)</i>	22 (132)	188
Studenci szkół wyższych według systemów studiów i typów szkół (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....	<i>Students of higher education institutions by study systems and type of schools (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....</i>	23 (133)	189
Absolwenci szkół wyższych według systemów studiów i typów szkół (2000/01, 2005/06, 2006/07, 2007/08).....	<i>Graduates of higher education institutions by study systems and type of schools (2000/01, 2005/06, 2006/07, 2007/08).....</i>	24 (134)	189
Cudzoziemcy – studenci i absolwenci według systemów studiów i typów szkół (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....	<i>Foreigners – students and graduates by study systems and type of schools (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....</i>	25 (135)	190
Studenci szkół wyższych otrzymujący stypendia (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....	<i>Students of higher education institutions receiving scholarships (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....</i>	26 (136)	190
Domy i stołówki studenckie (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....	<i>Student dormitories and canteens (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....</i>	27 (137)	191
Szkoły dla dorosłych (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....	<i>Schools for adults (2000/01, 2005/06, 2007/08, 2008/09).....</i>	28 (138)	191
Wychowanie przedszkolne (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Pre-primary education (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	29 (139)	192

DZIAŁ XI. OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

CHAPTER XI. HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	193
Pracownicy medyczni (2000, 2005, 2007, 2008)..	<i>Medical personnel (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	1 (140)	197
Ambulatoryjna opieka zdrowotna (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Out-patient health care (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	2 (141)	197
Służba medycyny pracy (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Occupational medicine (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	3 (142)	198
Stacjonarna opieka zdrowotna (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>In-patient health care (2000, 2005, 2007, 2008)...</i>	4 (143)	198
Szpitala ogólne (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>General hospitals (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	5 (144)	199
Apteki i punkty apteczne (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Pharmacies and pharmaceutical outlets (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	6 (145)	200
Krwiodawstwo (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Blood donation (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	7 (146)	200
Zachorowania na niektóre choroby zakaźne i zatrucia (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Incidence of infectious diseases and poisonings (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	8 (147)	201
Żłobki (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Nurseries (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	9 (148)	202
Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży (2007, 2008).....	<i>Round-the-clock care and education centres for children and young people (2007, 2008).....</i>	10 (149)	202
Rodziny zastępcze (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Foster families (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	11 (150)	202
Pomoc społeczna (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Social welfare (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	12 (151)	203
Świadczenia pomocy społecznej w 2008 r.	<i>Social assistance benefits in 2008</i>	13 (152)	204

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XII. KULTURA. TURYSTYKA			
CHAPTER XII. CULTURE. TOURISM			
Uwagi ogólne	General notes	x	205
Kultura	Culture		
Biblioteki publiczne (z filiami) [2000, 2005, 2007, 2008]	Public libraries (with branches) [2000, 2005, 2007, 2008]	1 (153)	207
Muzea (2000, 2005, 2007, 2008)	Museums (2000, 2005, 2007, 2008)	2 (154)	207
Galerie sztuki (2000, 2005, 2007, 2008)	Art galleries (2000, 2005, 2007, 2008)	3 (155)	208
Teatry, instytucje muzyczne, przedsiębiorstwa estradowe (2000, 2005, 2007, 2008)	Theatres, music institutions, entertainment enterprises (2000, 2005, 2007, 2008)	4 (156)	208
Domy i ośrodki kultury, kluby, świetlice w 2007 r.	Cultural centres and establishment, clubs, community centres in 2007	5 (157)	209
Kina stałe (2000, 2005, 2007, 2008)	Fixed cinemas (2000, 2005, 2007, 2008)	6 (158)	209
Abonenci radiowi i telewizyjni (2000, 2005, 2007, 2008)	Radio and television subscribers (2000, 2005, 2007, 2008)	7 (159)	210
Turystyka	Tourism		
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (2000, 2005, 2007, 2008)	Collective tourist accommodation establishments (2000, 2005, 2007, 2008)	8 (160)	210
Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania (2000, 2005, 2007, 2008)	Catering establishments in collective tourist accommodation establishments (2000, 2005, 2007, 2008)	9 (161)	212
Turycy zagraniczni korzystający z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania (2000, 2005, 2007, 2008)	Foreign tourists accommodated in collective tourists accommodation establishments (2000, 2005, 2007, 2008)	10 (162)	213
DZIAŁ XIII. NAUKA I TECHNIKA			
CHAPTER XIII. SCIENCE AND TECHNOLOGY			
Uwagi ogólne	General notes	x	214
Jednostki oraz zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej (2000, 2005, 2007, 2008)	Units and employment in research and development activity (2000, 2005, 2007, 2008)	1 (163)	217
Zatrudnieni w działalności badawczej i rozwojowej według poziomu wykształcenia (2007, 2008)	Employment in research and development activity by educational level (2007, 2008)	2 (164)	218
Nakłady na działalność badawczą i rozwojową (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	Gross domestic expenditures on research and development activity (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]	3 (165)	219
Nakłady bieżące na działalność badawczą i rozwojową według rodzajów badań (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	Current expenditures on research and development activity by type of activity (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]	4 (166)	220
Stopień zużycia aparatury naukowo-badawczej w działalności badawczej i rozwojowej (2000, 2005, 2007, 2008)	Degree of consumption of research equipment in research and development activity (2000, 2005, 2007, 2008)	5 (167)	220

	Tablica Table	Strona Page
Nakłady na działalność innowacyjną w przemyśle (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008].....	<i>Expenditures on innovation activities in industry (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008].....</i>	6 (168) 221
Środki automatyzacji procesów produkcyjnych i media elektroniczne w przemyśle (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Means for automating production processes and electronic media in industry (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	7 (169) 222
Wynalazki i wzory użytkowe krajowe (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Domestic inventions and utility models (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	8 (170) 223
Wartość sprzedaży wyrobów i usług nowych i istotnie ulepszonych w przemyśle w 2008 r. ...	<i>Value of sold production of technologically new and significantly improved products and services in the industry in 2008.....</i>	9 (171) 224
Przedsiębiorstwa wykorzystujące internet w 2008 r.	<i>Enterprises using Internet in 2008.....</i>	10 (172) 225
Przedsiębiorstwa wykorzystujące wybrane technologie teleinformatyczne w 2008 r.	<i>Enterprises using selected ICT systems in 2008..</i>	11 (173) 226
DZIAŁ XIV. CENY	CHAPTER XIV. PRICES	
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x 227
Ceny detaliczne wybranych towarów i usług (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Retail prices of selected goods and services (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	1 (174) 228
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average procurement prices of major agricultural products (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	2 (175) 230
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average market-place prices received by farmers (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	3 (176) 230
DZIAŁ XV. ROLNICTWO I LEŚNICTWO	CHAPTER XV. AGRICULTURE AND FORESTRY	
Uwagi ogólne.....	<i>General notes.....</i>	x 231
Rolnictwo	Agriculture	
Uwarunkowania i ważniejsze wyniki ekonomiczno-produkcyjne w rolnictwie (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Trends and major economic and production results in agriculture (2000, 2005, 2007, 2008)....</i>	1 (177) 236
Użytkowanie gruntów według sektorów (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Land use by sectors (2000, 2005, 2007, 2008)....</i>	2 (178) 238
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (ceny stałe) [2000, 2005, 2006, 2007].....	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (constant prices) [2000, 2005, 2006, 2007].....</i>	3 (179) 240
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (2000, 2005, 2006, 2007).....	<i>Structure of gross and market agricultural output (2000, 2005, 2006, 2007).....</i>	4 (180) 240
Powierzchnia zasiewów (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Sown area (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	5 (181) 242
Zbiory i plony wybranych ziemiopłodów (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Selected crop production and yields (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	6 (182) 243
Powierzchnia, zbiory i plony warzyw gruntowych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Area, production and yields of ground vegetables (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	7 (183) 244
Powierzchnia, zbiory i plony owoców z drzew (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Area, production and yields of fruit tree (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	8 (184) 245
Powierzchnia, zbiory i plony z krzewów owocowych i plantacji jagodowych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Area, production and yields of fruit bushes and berry plantation (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	9 (185) 246

	Tablica Table	Strona Page
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Cattle, pigs, sheep and horses (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	10 (186) 247
Drób (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Poultry (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	11 (187) 249
Produkcja żywca rzeźnego (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Production of animals for slaughter (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	12 (188) 249
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Production of meat, fats and pluck (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	13 (189) 250
Produkcja mleka i jaj (2000, 2005, 2007, 2008) ...	<i>Production of milk and eggs (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	14 (190) 250
Melioracje użytków rolnych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Drainage of agricultural land (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	15 (191) 251
Ciągniki rolnicze (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Agricultural tractors (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	16 (192) 251
Zasoby siły pociągowej (2000, 2005, 2007, 2008) ..	<i>Draft force resources (2000, 2005, 2007, 2008)</i> ...	17 (193) 251
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (1999/2000, 2004/05, 2006/07, 2007/08).....	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (1999/2000, 2004/05, 2006/07, 2007/08)</i>	18 (194) 252
Wartość skupu produktów rolnych (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Value of agricultural products procurement (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	19 (195) 252
Skup ważniejszych produktów rolnych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Procurement of major agricultural products (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	20 (196) 253
Wartość skupu ważniejszych produktów rolnych (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Value of major agricultural products procurement (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	21 (197) 254

Leśnictwo**Forestry**

Powierzchnia gruntów leśnych (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Forest land (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	22 (198) 255
Odnowienia, zalesienia i inne prace hodowlane (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Renewals, afforestations and other forest breeding work (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	23 (199) 256
Pozyskanie drewna (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Removals (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	24 (200) 257
Zadrzewienia i pozyskanie drewna z zadrzewień (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Trees and shrubs outside the forest and removals (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	25 (201) 257

DZIAŁ XVI. PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO**CHAPTER XVI. INDUSTRY AND CONSTRUCTION**

Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x 258
--------------------	----------------------------	-------

Przemysł**Industry**

Podstawowe dane o przemyśle (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Basic data on industry (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	1 (202) 261
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Sold production of industry (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	2 (203) 261

	Tablica Table	Strona Page
Produkcja sprzedana przemysłu według liczby zatrudnionych w podmiotach gospodarczych w przemyśle w 2008 r. (ceny bieżące)	<i>Sold production of industry by number of paid employees in economic entities in industry in 2008 (current prices)</i>	3 (204) 263
Produkcja ważniejszych wyrobów (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Production of major products (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	4 (205) 264
Przeciętne zatrudnienie w przemyśle (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average paid employment in industry (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	5 (206) 265
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w przemyśle (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Average monthly gross wages and salaries in industry (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	6 (207) 266
Budownictwo	Construction	
Produkcja budowlano-montażowa (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Construction and assembly production (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008].....</i>	7 (208) 267
Produkcja budowlano-montażowa według rodzajów obiektów budowlanych (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Construction and assembly production by type of constructions (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	8 (209) 267
Budynki oddane do użytkowania (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Buildings completed (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	9 (210) 269
Budynki oddane do użytkowania według rodzajów budynków (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Buildings completed by type of buildings (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	10 (211) 270
Przeciętne zatrudnienie w budownictwie (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average paid employment in construction (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	11 (212) 272
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w budownictwie (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Average monthly gross wages and salaries in construction (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	12 (213) 272
DZIAŁ XVII. TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ	CHAPTER XVII. TRANSPORT AND COMMUNICATIONS	
Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x 273
Transport	Transport	
Linie kolejowe eksploatowane (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Railway lines operated (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	1 (214) 275
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Hard surface public roads (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	2 (215) 275
Pojazdy samochodowe i ciągniki zarejestrowane (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Registered road vehicles and tractors (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	3 (216) 276
Linie regularnej komunikacji autobusowej (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Regular bus communication lines (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	4 (217) 276
Transport samochodowy zarobkowy (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Hire or reward road transport (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	5 (218) 277
Wypadki drogowe (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Road traffic accidents (2000, 2005, 2007, 2008) ..</i>	6 (219) 277
Łączność	Communications	
Podstawowe usługi łączności (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Basic communication services (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	7 (220) 278
Abonenci telefoniczni i aparaty telefoniczne (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Telephone subscribers and telephone sets (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	8 (221) 278

		Tablica Table	Strona Page
DZIAŁ XVIII. HANDEL I GASTRONOMIA	CHAPTER XVIII. TRADE AND CATERING		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	279
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Retail sales (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	1 (222)	281
Struktura sprzedaży detalicznej towarów (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Structure of retail sales (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	2 (223)	281
Sprzedaż hurtowa towarów w przedsiębiorstwach handlowych (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Wholesale sales in trade enterprises (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	3 (224)	281
Sklepy i stacje paliw według form organizacyjnych (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Shops and petrol stations by organizational forms (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	4 (225)	282
Gastronomia (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Catering (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	5 (226)	282
Targowiska (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Marketplaces (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	6 (227)	282
DZIAŁ XIX. FINANSE PRZEDSIĘBIORSTW	CHAPTER XIX. FINANCES OF ENTERPRISES		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	283
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według sektorów własności (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by ownership sectors (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	1 (228)	288
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsiębiorstw według wybranych sekcji (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises by selected sections (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	2 (229)	289
Przedsiębiorstwa według uzyskanych wyników finansowych (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Enterprises by obtained financial results (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	3 (230)	290
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Economic relations in enterprises (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	4 (231)	291
Kapitały (fundusze) własne przedsiębiorstw (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Share equity (funds) of enterprises (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	5 (232)	292
Kapitał zakładowy (akcyjny) przedsiębiorstw (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Initial capital (joint stock) of enterprises (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	6 (233)	293
Aktywa obrotowe przedsiębiorstw (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Current assets of enterprises (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	7 (234)	294
Zobowiązania przedsiębiorstw (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Liabilities of enterprises (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	8 (235)	296

DZIAŁ XX. FINANSE PUBLICZNE**CHAPTER XX. PUBLIC FINANCE**

Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	297
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Revenue of local self-government entities budgets by types (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	1 (236)	299
Dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2008 r.	<i>Revenue of local self-government entities budgets by divisions in 2008</i>	2 (237)	301
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według rodzajów (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by types (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	3 (238)	302
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego według działów w 2008 r.	<i>Expenditure of local self-government entities budgets by divisions in 2008</i>	4 (239)	303

DZIAŁ XXI. INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE**CHAPTER XXI. INVESTMENTS. FIXED ASSETS**

Uwagi ogólne.....	<i>General notes</i>	x	304
-------------------	----------------------------	---	-----

Inwestycje**Investments**

Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008].....	<i>Investment outlays (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	1 (240)	308
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według sektorów własności (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008].....	<i>Investment outlays in enterprises by ownership sectors (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	2 (241)	309
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach według grup (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008].....	<i>Investment outlays in enterprises by groups (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	3 (242)	310
Nakłady inwestycyjne w państwowych i samorządowych jednostkach i zakładach budżetowych (ceny bieżące) [2000, 2005, 2007, 2008].....	<i>Investment outlays in budgetary state and local self-government units and entities (current prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	4 (243)	311

Środki trwałe**Fixed assets**

Wartość brutto środków trwałych (bieżące ceny ewidencyjne) [2000, 2005, 2007, 2008].....	<i>Gross value of fixed assets (current book-keeping prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	5 (244)	312
Wartość brutto środków trwałych w przedsiębiorstwach (bieżące ceny ewidencyjne) [2000, 2005, 2007, 2008].....	<i>Gross value of fixed assets in enterprises (current book-keeping prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	6 (245)	313

		Tablica Table	Strona Page
Wartość brutto środków trwałych w państwowym i samorządowych jednostkach i zakładach budżetowych (bieżące ceny ewidencyjne) [2000, 2005, 2007, 2008]	<i>Gross value of fixed assets in budgetary state and local self-government units and entities (current book-keeping prices) [2000, 2005, 2007, 2008]</i>	7 (246)	314
Stopień zużycia środków trwałych w państwowym i samorządowych jednostkach i zakładach budżetowych (2000, 2005, 2007, 2008)....	<i>Degree of consumption of fixed assets in budgetary state and local self-government units and entities (2000, 2005, 2007, 2008)</i>	8 (247)	315
DZIAŁ XXII. RACHUNKI REGIONALNE	CHAPTER XXII. REGIONAL ACCOUNTS		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	316
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące) [2000, 2005, 2006, 2007]	<i>Gross domestic product (current prices) [2000, 2005, 2006, 2007]</i>	1 (248)	319
Podstawowe elementy rachunku produkcji i rachunku tworzenia dochodów (ceny bieżące) [2000, 2005, 2006, 2007]	<i>Basic elements of production account and generation of income account (current prices) [2000, 2005, 2006, 2007].....</i>	2 (249)	320
Nominalne dochody w sektorze gospodarstw domowych (2000, 2005, 2006, 2007)	<i>Nominal income in the households sector (2000, 2005, 2006, 2007)</i>	3 (250)	320
DZIAŁ XXIII. PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ	CHAPTER XXIII. PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY		
Uwagi ogólne	<i>General notes</i>	x	321
Prywatyzacja	Privatization		
Przedsiębiorstwa państwowe według stanu prawnego-organizacyjnego w 2008 r.	<i>State owned enterprises by legal and organizational status in 2008</i>	1 (251)	323
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2008 r.	<i>State owned enterprises included in the process of privatization from 1 VIII 1990 to 31 XII 2008</i>	2 (252)	323
Przedsiębiorstwa państwowe sprywatyzowane metodą bezpośrednią i zlikwidowane w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2008 r.	<i>State owned enterprises privatized and liquidated by the direct method from 1 VIII 1990 to 31 XII 2008.....</i>	3 (253)	324
Spółki powstałe w wyniku komercjalizacji przedsiębiorstw państwowych i ich prywatyzacja w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2008 r.	<i>Companies established as a result of the commercialization of state owned enterprises and their privatization from 1 VIII 1990 to 31 XII 2008</i>	4 (254)	325
Spółki powstałe na bazie majątku sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych w okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2008 r.	<i>Companies established on the basis of the directly privatized and liquidated state owned enterprises from 1 VIII 1990 to 31 XII 2008</i>	5 (255)	325

Podmioty gospodarki narodowej**Entities of the national economy**

Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Entities of the national economy registered in the REGON register (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	6 (256)	326
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według form prawnych i sekcji PKD (2000, 2005, 2007, 2008).....	<i>Entities of the national economy registered in the REGON register by legal forms and PKD sections (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	7 (257)	327
Spółki handlowe według form prawnych i sekcji PKD (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Commercial companies by legal status and PKD sections (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	8 (258)	329
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą według sekcji PKD (2000, 2005, 2007, 2008)	<i>Natural persons conducting economic activity by PKD sections (2000, 2005, 2007, 2008).....</i>	9 (259)	330

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		Strona Page
Kierunki wykorzystania powierzchni geodezyjnej województwa w 2009 r.	<i>Directions of use of the voivodship geodesic land in 2009.....</i>	58
Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza w 2008 r.	<i>Emission of industrial air pollutants in 2008.....</i>	58
Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w 2008 r.	<i>Water consumption for needs of the national economy and population in 2008.....</i>	59
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi	<i>Industrial and municipal waste water requiring treatment discharged into waters or into the ground.....</i>	59
Podział administracyjny województwa warmińsko-mazurskiego	<i>Administrative division of Warmińsko-Mazurskie voivodship.....</i>	84
Ludność według płci i wieku w 2008 r.	<i>Population by sex and age in 2008.....</i>	85
Edukacja w roku szkolnym 2008/2009.....	<i>Education in the 2008/2009 school year.....</i>	176
Użytkowanie gruntów w 2008 r.	<i>Land use in 2008.....</i>	177
Struktura towarowej produkcji rolniczej w 2007 r.	<i>Structure of market agricultural output in 2007.....</i>	177
Sektory instytucjonalne i ich wzajemne powiązania ...	<i>Institutional sectors and their relationships.....</i>	324
Schemat procesu prywatyzacji.....	<i>Plan of the privatization process.....</i>	325

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH

SYMBOLS

- Kreska (—) – zjawisko nie wystąpiło.
magnitude zero.
- Zero: (0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5.
magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;
- (0,0) – zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05.
magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.
- Kropka (.) – zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.
data not available or not reliable.
- Znak x – wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe.
not applicable.
- Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji; ich pełne nazwy podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 17 na str. 28.
categories of applied classification are presented in abbreviated form; their full names are given in the general notes to the Yearbook, item 17 on page 28.
- Znak # – oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the Law on Public Statistics.
- Znak * – oznacza, że dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.
data revised.
- „W tym”
„Of which” – oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy.
indicates that not all elements of the sum are given.
- Przecinek (,) – oznacza liczby prezentujące liczby dziesiętne.
used in figures represents the decimal point.

SKRÓTY

ABBREVIATIONS

tys. <i>thous.</i>	= tysiąc = <i>thousand</i>	mm	= milimetr <i>millimetre</i>
mln	= milion <i>million</i>	cm	= centymetr <i>centimetre</i>
zł <i>zl</i>	= złoty = <i>zloty</i>	m	= metr <i>metre</i>
szt <i>pcs</i>	= sztuka = <i>piece</i>	km	= kilometr <i>kilometre</i>
egz	= egzemplarz	m ²	= metr kwadratowy <i>square metre</i>
kpl	= komplet	ha	= hektar <i>hectare</i>
wol. <i>vol.</i>	= wolumin = <i>volume</i>	km ²	= kilometr kwadratowy <i>square kilometre</i>
µg	= mikrogram <i>microgram</i>	l	= litr <i>litre</i>
g	= gram <i>gram</i>	hl	= hektolitr <i>hectolitre</i>
kg	= kilogram <i>kilogram</i>	dm ³	= decymetr sześcienny <i>cubic decimetre</i>
dt	= decytona <i>deciton</i>	m ³	= metr sześcienny <i>cubic metre</i>
t	= tona <i>tonne</i>	dam ³	= dekametr sześcienny <i>cubic decametre</i>

hm ³	= hektometr sześcienny <i>cubic hectometre</i>	pkt	= punkt
kW·h	= kilowatogodzina <i>kilowatt-hour</i>	tabl.	= tablica <i>table</i>
MW·h	= megawatogodzina <i>megawatt-hour</i>	ust.	= ustęp
GW·h	= gigawatogodzina <i>gigawatt-hour</i>	Dz. U.	= Dziennik Ustaw
GJ	= gigadžul <i>gigajoule</i>	i in.	= i inni
PJ	= petadžul <i>petajoule</i>	itp. <i>etc.</i>	= i tym podobne = <i>and the like</i>
°C	= stopień Celsjusza <i>centigrade</i>	m.in. <i>i.a.</i>	= między innymi = <i>among others</i>
h	= godzina <i>hour</i>	np. <i>e.g.</i>	= na przykład = <i>for example</i>
d	= doba	tj. <i>i.e.</i>	= to jest = <i>that is</i>
24h	= 24 hours	ozn. <i>i.e.</i>	= to znaczy = <i>that is</i>
r.	= rok	ozn.	= tak zwany
ceg	= cegła przeliczeniowa materiałów ściennych	ww.	= wyżej wymieniony
brick	= <i>standard brick unit expressing the quantity of wall building ma- terials</i>	PKP	= Polskie Koleje Państwowe
t/r	= ton rocznie	S.A.	= Spółka Akcyjna <i>Joint stock company</i>
t/y	= <i>tonnes per year</i>	ZOZ	= Zakład Opieki Zdrowotnej <i>Health Care Institution</i>
art.	= artykuł <i>article</i>	NTS	= Nomenklatura Jednostek Terytorial- nych do Celów Statystycznych
cd.	= ciąg dalszy	NUTS	= <i>Nomenclature of Territorial Units for Statistics</i>
cont.	= <i>continued</i>	EKG ECE	= Europejska Komisja Gospodarcza = <i>Economic Commission for Europe</i>
dok.	= dokończenie	EUROSTAT	= Biuro Statystyczne Wspólnot Europejskich <i>Office Statistique des Communau- tes Européennes</i>
cont.	= <i>continued</i>	ONZ UN	= Organizacja Narodów Zjednoczo- nych = <i>United Nations</i>
Lp.	= liczba porządkowa	UNESCO	= Organizacja Narodów Zjednoczo- nych do Spraw Oświaty, Nauki i Kultury <i>United Nations Educational, Scien- tific and Cultural Organization</i>
No.	= <i>number</i>		
Kk	= Kodeks karny		
kl.	= klasa		
m.st.	= miasto stołeczne		
nr (Nr)	= numer		
No.	= <i>number</i>		
poz.	= pozycja		

1. Prezentowane w Roczniku dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą **całej gospodarki narodowej**.

2. Dane prezentuje się:

1) w układzie **Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)**, opracowanej na podstawie wydawnictwa Urzędu Statystycznego Wspólnot Europejskich EUROSTAT – „Nomenclature des Activités de Communauté Européenne – NACE rev. 1.1”. PKD wprowadzona została z dniem 1 V 2004 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 I 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz. U. Nr 33, poz. 289).

Wprowadzenie tej klasyfikacji, w miejsce PKD obowiązującej do 30 IV 2004 r., nie wpływa na dotychczas prezentowane w Roczniku dane.

Do 2002 r. przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych zaliczane były do sekcji „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna” (od 2003 r. zaliczane są do sekcji „Edukacja”).

W stosunku do obowiązującej PKD dokonano dodatkowego grupowania, ujmując pod pojęciem:

— **przemysł** – sekcje: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”,

— **usługi rynkowe** – sekcje: „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego”, „Hotele i restauracje”, „Transport, gospodarka magazynowa i łączność”, „Pośrednictwo finansowe”, „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”, „Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała” oraz „Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników”, „Organizacje i zespoły eksterytorialne”,

— **usługi nierynkowe** – sekcje: „Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenia zdrowotne”, „Edukacja” oraz „Ochrona zdrowia i pomoc społeczna”;

2) według **sektorów instytucjonalnych** – wyłącznie w zakresie rachunków regionalnych;

3) według **sektorów własności**:

— sektor publiczny – grupujący własność państwową (Skarbu Państwa i państwo-

1. *Data presented in the Yearbook, unless otherwise indicated, concern the **entire national economy**.*

2. *Data are presented:*

1) *according to the **Polish Classification of Activities (PKD)** – compiled on the basis of the European Community EUROSTAT publication “Nomenclature des Activités de Communauté Européenne – NACE rev. 1.1”. PKD was introduced on 1 V 2004 by the decree of the Council of Ministers regarding the Polish Classification of Activities, dated 20 I 2004 (Journal of Laws No. 33, item 289).*

Introduction of this classification, instead of PKD, binding until 30 IV 2004, does not influence the data presented in the Yearbook until now.

Until 2002 nursery schools and pre-primary schools of primary schools were included in the section “Health and social work” (from 2003 they are included in the section “Education”).

In the Polish version of NACE an additional grouping was introduced under the item:

— **industry** – sections: “Mining and quarrying”, “Manufacturing” and “Electricity, gas and water supply”,

— **market services** – sections: “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods”, “Hotels and restaurants”, “Transport, storage and communication”, “Financial intermediation”, “Real estate, renting and business activities”, “Other community, social and personal service activities” and “Private households with employed persons”, “Extra-territorial organizations and bodies”,

— **non-market services** – sections: “Public administration and defence; compulsory social security”, “Education” and “Health and social work”;

2) *according to **institutional sectors** – exclusively within the scope of regional accounts;*

3) *according to **ownership sectors**:*

— *public sector – grouping state ownership (of the State Treasury and state legal persons), local self-government entity owner-*

wych osób prawnych), własność jednostek samorządu terytorialnego oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego,

- sektor prywatny – grupujący własność prywatną krajową (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych), własność zagraniczną (osób zagranicznych) oraz „własność mieszaną” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego.

„Własność mieszaną” określana jest głównie dla spółek i wyznaczana na podstawie struktury kapitału (mienia) deklarowanego we wniosku rejestracyjnym spółki.

3. Prezentowane informacje przedstawione zostały stosownie do zakresu prowadzonych badań, obejmujących podmioty klasyfikowane według kryterium **liczby pracujących** i – jeśli nie zaznaczono inaczej – obejmują podmioty o liczbie pracujących:

- do 9 osób,
- od 10 do 49 osób,
- powyżej 49 osób.

4. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano zgodnie z **każdorazowym stanem organizacyjnym gospodarki narodowej**.

5. Dane w podziale według sekcji, działów i grup PKD opracowano – jeśli nie zaznaczono inaczej – tzw. metodą przedsiębiorstw.

Metoda przedsiębiorstw (podmiotowa) oznacza przyjmowanie całych podmiotów gospodarki narodowej za podstawę grupowania wszystkich danych charakteryzujących ich działalność według poszczególnych poziomów klasyfikacyjnych i podziałów terytorialnych.

6. Przez **podmioty gospodarki narodowej** rozumie się jednostki prawne, tj.: osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Pod pojęciem **podmiotów gospodarczych** rozumie się podmioty prowadzące działalność gospodarczą (produkcyjną i usługową) na własny rachunek w celu osiągnięcia zysku.

7. Z ważniejszych klasyfikacji, według których prezentuje się dane w Roczniku – obok PKD – należy wymienić:

- 1) **Klasyfikację Zawodów i Specjalności**, na podstawie której dokonuje się grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego; klasyfikacja wprowadzona została rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 XII 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644);
- 2) **Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług (PKWiU)**, na podstawie której dokonuje się grupowania wyrobów i towarów; PKWiU, opracowana na podstawie międzynarodowych klasyfikacji i nomenklatur, wprowadzona została z dniem 1 V 2004 r. rozporządzeniem Rady

ship as well as “mixed ownership” with a predominance of public sector entity capital (property),

- *private sector – grouping private domestic ownership (of natural persons and other private entities), foreign ownership (of foreign persons) as well as “mixed ownership” with a predominance of private sector entity capital (property).*

“Mixed ownership” is defined mainly for companies and determined on the basis of the capital (property) structure as declared in a company’s registration application.

3. *Information is presented in compliance with the scope of conducted surveys, including entities classified according to the criterion of the **number of persons employed**, and (unless otherwise indicated) include entities employing:*

- *up to 9 persons,*
- *from 10 to 49 persons,*
- *more than 49 persons.*

4. *Data, unless otherwise indicated, are compiled in accordance with the **respective organizational status of units of the national economy**.*

5. *Data according to NACE sections, divisions and groups are compiled, unless otherwise indicated, using the enterprise method.*

*In the **enterprise (entity) method**, the entire organizational unit of entities in the national economy is the basis for grouping all data describing their activity according to individual classification levels and territorial divisions.*

6. *The term **entities of the national economy** is understood as legal entities, i.e.: legal persons, organizational entities without legal personality as well as natural persons conducting economic activity.*

*The term **economic entities** is understood as entities conducting economic activity (production and service) on their own-account in order to earn a profit.*

7. *Other than NACE, among the more important classifications, according to which data are presented in the Yearbook, the following should be mentioned:*

- 1) *the **Occupations and Specializations Classification**, on the basis of which councillors of organs of local self-government entities are grouped; the classification was introduced by a decree of the Minister of Economy and Labour, dated 8 XII 2004 (Journal of Laws No. 265, item 2644);*
- 2) *the **Polish Classification of Products and Services (PKWiU)**, on the basis of which products and goods are grouped; compiled on the basis of the following international classifications and nomenclatures, was introduced on 1 V 2004 by a decree of the Council of Minis-*

Ministrów z dnia 6 IV 2004 r. (Dz. U. Nr 89, poz. 844).

- 3) **Klasyfikację Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP)**, na podstawie której dokonuje się grupowania spożycia produktów (wyrobów i usług) w sektorze gospodarstw domowych oraz wydatków na towary i usługi konsumpcyjne w gospodarstwach domowych (przyjętych również do opracowania wskaźników cen);
- 4) **Polską Klasyfikację Obiektów Budowlanych (PKOB)**, na podstawie której dokonuje się grupowania produktów budownictwa; PKOB, opracowana na podstawie europejskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (CC), wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1316) z późniejszymi zmianami;
- 5) **Klasyfikację Środków Trwałych (KŚT)**, na podstawie której dokonuje się grupowania środków trwałych według rodzajów; KŚT wprowadzona została z dniem 1 I 2000 r. rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 XII 1999 r. (Dz. U. Nr 112, poz. 1317) z późniejszymi zmianami.

8. Informacje o województwie oraz w podziale na **miasta i wieś** podano w każdorazowym podziale administracyjnym, z wyjątkiem zweryfikowanej liczby ludności dla lat 2000 i 2001, którą podano zgodnie z podziałem administracyjnym obowiązującym w dniu 31 XII 2002 r. (patrz uwagi ogólne działu „Ludność. Wyznania religijne”, ust. 1 na str. 85). Przez „miasta” rozumie się obszar położony w granicach administracyjnych tych jednostek, przez „wieś” – pozostałe terytorium województwa.

9. Dane w **cenach bieżących** odpowiadają uzyskanym dochodom, poniesionym wydatkom lub wartości wyrobów, usług itp. W tablicach, w których nie określono cen, dane liczbowe wyrażono w cenach bieżących.

Do wyceny produkcji – jeśli nie zaznaczono inaczej – przyjęto kategorię **cen bazowej**.

Cena bazowa definiowana jest jako kwota pieniędzy otrzymywana przez producenta (w tym także przez jednostkę handlową) od nabywcy za jednostkę produktu (wyrobu lub usługi), pomniejszona o podatki od produktu oraz o ewentualne rabaty i opusty, powiększona o dotacje otrzymywane do produktu.

Podatki od produktów obejmują: podatek od towarów i usług (od produktów krajowych i od importu), podatki i cła od importu (łącznie z podatkiem akcyzowym) oraz inne podatki od produktów, jak podatek akcyzowy od produktów krajowych i podatki od niektórych rodzajów usług (np. od gier losowych i zakładów wzajemnych, zryczałtowany podatek od towarów i usług od okazjonalnych przewozów osób).

ters, dated 6 IV 2004 (Journal of Laws No. 89, item 844).

- 3) the **Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP)**, on the basis of which final consumption expenditure of products (goods and services) in the households sector as well as expenditures on consumer goods and services of households (also adopted for compiling price indices) are grouped;
- 4) the **Polish Classification of Types of Construction (PKOB)**, on the basis of which products of construction are grouped; PKOB, compiled on the basis of the European Classification of Types of Constructions (CC), was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1316) with later amendments;
- 5) the **Classification of Fixed Assets (KŚT)**, on the basis of which fixed assets are grouped according to type; KŚT was introduced on 1 I 2000 by a decree of the Council of Ministers, dated 30 XII 1999 (Journal of Laws No. 112, item 1317) with later amendments.

8. Information on the voivodship as well as by **urban and rural area** is presented according to administrative division in a given period, excluding the verified number of population for years 2000 and 2001, which was given according to administrative division as of 31 XII 2002 (see general notes to the chapter “Population. Religious denominations”, item 1 on page 85). The term “urban area” is understood as an area located within the administrative borders of these units, while “rural area” is understood as the remaining territory of the voivodship.

9. Data in **current prices** correspond to obtained revenue, incurred expenditures or the value of products, services, etc. In tables in which prices are not defined, data are expressed in current prices.

In order to evaluate production, unless otherwise indicated, the **basic price** category was implemented.

Basic price is defined as the amount of money received by a producer (trade entities included) from a buyer for a unit of product (good or service), decreased by the tax on the product as well as by applicable rebates and deductions, and increased by subsidies received for the product.

Taxes on products include: the value added tax – VAT (on domestic products and on imports), taxes and customs duties on imports (including the excise tax) as well as other taxes on products, such as the excise tax on domestic products and taxes on selected types of services (e.g., on games of chance and mutual betting, the lump sum tax on goods and services from occasional transports of passengers).

10. Jako ceny stałe przyjęto w przypadku:

- 1) produkcji rolniczej – ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany, z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego;
- 2) produkcji sprzedanej przemysłu:
 - ceny stałe 1995 r. (średnie ceny bieżące 1995 r.) do 2000 r.,
 - ceny stałe 2000 r. (średnie ceny bieżące 2000 r.) od 2002 r.

11. Liczby względne (wskaźniki, odsetki)

obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

Wskaźniki dynamiki – w przypadku zmian metodycznych, zmian kategorii ceny przyjmowanej do wyceny produkcji, zmian systemu cen stałych oraz zmian systemu wag do obliczania wskaźników cen w poszczególnych okresach – obliczono w warunkach porównywalnych. Wskaźniki jednopodstawowe obliczono metodą nawiązania łańcuchowego.

12. Przy przeliczaniu na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) danych według stanu w końcu roku (np. liczba lekarzy) przyjęto liczbę ludności według stanu w dniu 31 XII, a przy przeliczaniu danych charakteryzujących wielkość zjawiska w ciągu roku (np. ruch naturalny ludności, produkcja, spożycie) – według stanu w dniu 30 VI.

U w a g a. Dane za rok 2000 obliczono przy przyjęciu skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

13. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

14. Niektóre informacje zostały podane na podstawie danych nieostatecznych i mogą ulec zmianie w następnych publikacjach Urzędu Statystycznego.

15. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

16. Informacje statystyczne pochodzące ze źródeł spoza Urzędu Statystycznego opatrzone odpowiednimi notami, przy przyjęciu zasady, że jako źródłodawcę podaje się instytucję przekazującą informacje prezentowane w tablicy za ostatni rok.

17. W Roczniku zastosowano skróty nazw niektórych poziomów klasyfikacyjnych; zestawienie zastosowanych skrótów i pełnych nazw podaje się poniżej:

10. Constant prices were adopted as follows:

- 1) *agricultural output* – current prices from the year preceding the reference year with the exception of potatoes, vegetables and fruit, in the case of which the average prices from two consecutive years are adopted, i.e., from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year;
- 2) *solid production of industry*:
 - 1995 constant prices (1995 average current prices) until 2000,
 - 2000 constant prices (2000 average current prices) since 2002.

11. Relative numbers (indices, percentages) are, as a rule, calculated on the basis of absolute data expressed with higher precision than that presented in the tables.

Indices – in the case of methodological changes, changes in price categories used in the evaluation of production, changes in the system of constant prices as well as changes in the system of weights for calculating price indices in individual periods are calculated in comparable conditions. Single base indices are calculated using the chain-base index method.

12. When computing per capita data (1000 population, etc.) as of the end of a year (e.g., the number of doctors), the population as of 31 XII was adopted, whereas data describing the magnitude of a phenomenon within a year (e.g., vital statistics, production, consumption) – as of 30 VI.

Note. Data in 2000 are calculated assuming the revised number of population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

13. Data, unless otherwise indicated, do not include the budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

14. Selected information presented on the basis of preliminary data may change in subsequent publications of the Statistical Office.

15. Due to the electronic method of data processing, in some cases component totals can differ from the amount given in the item „total”.

16. Statistical information originating from sources other than the Statistical Office is indicated in the appropriate note, with the institution providing the information presented in the table for the last year given as the source.

17. The names of some classification levels used in the Yearbook have been abbreviated; the list of abbreviations used and their full names are given below:

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

MIĘDZYNARODOWA STATYSTYCZNA KLASYFIKACJA
CHOROÓB I PROBLEMÓW ZDROWOTNYCH (X Rewizja)
INTERNATIONAL STATISTICAL CLASSIFICATION
OF DISEASES AND RELATED HEALTH PROBLEMS (ICD – 10 Revision)

Choroby krwi i narządów krwiotwórczych <i>Diseases of blood and blood-forming organs</i>	Choroby krwi i narządów krwiotwórczych oraz niektóre choroby przebiegające z udziałem mechanizmów autoimmunologicznych <i>Diseases of the blood and blood-forming organs and certain disorders involving the immune mechanism</i>
Wady rozwojowe wrodzone <i>Congenital anomalies</i>	Wady rozwojowe wrodzone, zniekształcenia i aberracje chromosomowe <i>Congenital malformations, deformations and chromosomal abnormalities</i>
Objawy i stany niedokładnie określone <i>Symptoms and ill-defined conditions</i>	Objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych i laboratoryjnych jednostek chorobowych, gdzie indziej niesklasyfikowane <i>Symptoms, sign and abnormal clinical and laboratory findings, not elsewhere classified</i>

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD)
NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE – NACE rev. 1.1

sekcje
sections

Handel i naprawy <i>Trade and repair</i>	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego <i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods</i>
Obsługa nieruchomości i firm X	Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej <i>Real estate, renting and business activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne X	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>

skrót
abbreviation

pełna nazwa
full name

POLSKA KLASYFIKACJA DZIAŁALNOŚCI (PKD) (dok.)

NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ EUROPÉENNE – NACE rev. 1.1 (cont.)

działy
divisions

X <i>Manufacture of wearing apparel and furrery</i>	Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich <i>Manufacture of wearing apparel; dressing and dyeing of fur</i>
Produkcja skór wyprawionych i wyrobów z nich <i>Processing of leather and manufacture of leather products</i>	Produkcja skór wyprawionych i wyrobów ze skór wyprawionych <i>Tanning and dressing of leather, manufacture of luggage, handbags, saddlery, harness and footwear</i>
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny <i>Manufacture of wood and wood, straw and wicker products</i>	Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz z korka (z wyłączeniem mebli), wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania <i>Manufacture of wood and of products of wood and cork, except furniture; manufacture of articles of straw and plaiting materials</i>
Produkcja masy włóknistej oraz papieru <i>Manufacture of pulp and paper</i>	Produkcja masy włóknistej, papieru oraz wyrobów z papieru <i>Manufacture of pulp, paper and paper products</i>
Produkcja wyrobów z metali <i>Manufacture of metal products</i>	Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyjątkiem maszyn i urządzeń <i>Manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment</i>
Produkcja maszyn i urządzeń X	Produkcja maszyn i urządzeń, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej X	Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.</i>
Produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna X	Produkcja mebli; działalność produkcyjna, gdzie indziej niesklasyfikowana <i>Manufacture of furniture; manufacturing n.e.c.</i>

grupa
group

Wznoszenie budynków i budowli; inżynieria lądowa i wodna <i>Building of constructions; civil engineering</i>	Wznoszenie kompletnych budynków i budowli lub ich części; inżynieria lądowa i wodna <i>Building of complete construction or parts thereof; civil engineering</i>
---	---

*

* *

Wyjaśnienia metodyczne dotyczące podstawowych pojęć i metod opracowania danych liczbowych zamieszczono w uwagach ogólnych do poszczególnych działów. Rozszerzone wyjaśnienia dotyczące poszczególnych dziedzin statystyki Czytelnik znajdzie w publikacjach tematycznych oraz w serii „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje”.

Methodological explanations concerning basic definitions and methods of compiling statistical data are enumerated in the general notes to individual chapters. More detailed information pertaining to particular fields of statistics can be found in subject matter publications as well as in the series „Zeszyty metodyczne i klasyfikacje” (Methodological Papers and Classifications).

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R.

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo		SPECIFICATION
	Poland	Voivodship		
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		

POWIERZCHNIA. PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY – stan w dniu 1 I 2009 R.

AREA. ADMINISTRATIVE DIVISION – as of 1 I 2009

Powierzchnia w km ²	312679	24174	7,7	Area in km ²
Powiaty	314	19	6,1	Powiats
Miasta na prawach powiatu.....	65	2	3,1	Cities with powiat status
Gminy	2478	116	4,7	Gminas
Miasta	892	49	5,5	Towns
Miejscowości wiejskie	54135	3922	7,2	Villages
Sołectwa ^a	40459	2251	5,6	Village administrator's offices ^a

STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA

ENVIRONMENTAL PROTECTION

Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w tys. t:				Emission of industrial air pollutants by plants generating substantial air pollution in thous. t:
pyłowych	76,8	1,4	1,8	particulates
gazowych (z dwutlenkiem węgla) ..	1785,4	9,5	0,5	gases (with carbon dioxide)
Komunalne oczyszczalnie ścieków ^b (stan w dniu 31 XII)	3090	224	7,2	Municipal waste water treatment plants ^b (as of 31 XII)
w tym: biologiczne	2233	153	6,9	of which: biological
z podwyższonym usuwaniem biogenów	797	68	8,5	with increased biogene removal (disposal)
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) wytworzone (w ciągu roku) w tys. t	114938,2	838,3	0,7	Waste (excluding municipal waste) generated (during the year) in thous. t
Odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) przez zakłady oczyszczania ^c w tys. t	10036,4	342,5	3,4	Municipal waste collected (during the year) by purification plants ^c in thous. t
Wydatki inwestycyjne (ceny bieżące):				Investment expenditures (current prices):
na ochronę środowiska:				for environmental protection:
w milionach złotych	8528,6	139,4	1,6	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	3,9	2,4	x	in % of total investment outlays
na gospodarkę wodną:				for water management:
w milionach złotych	2264,8	76,1	3,4	in million zlotys
w % nakładów inwestycyjnych ogółem	1,0	1,3	x	in % of total investment outlays

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

PUBLIC SAFETY

Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:				Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:
w liczbach bezwzględnych	1082057	39364	3,6	in absolute numbers
na 10 tys. ludności	283,9	276,0	97,2	per 10 thous. population
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %....	65,9	73,6	x	Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej. ^c Dane szacunkowe.

^a As of 31 XII. ^b Treatment plants of urban and rural areas working on sewerage system. ^c Estimated data.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>		
LUDNOŚĆ POPULATION				
Ludność (stan w dniu 31 XII)	38135876	1427073	3,7	Population (as of 31 XII)
miasta	23288181	854979	3,7	urban areas
wieś	14847695	572094	3,9	rural areas
w tym kobiety	19720950	731721	3,7	of which females
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)	122	59	48,4	Population per 1 km ² of total area (as of 31 XII)
Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym (stan w dniu 31 XII)	55,1	53,8	97,6	Non-working age population per 100 persons of working age (as of 31 XII)
Przyrost naturalny na 1000 ludności	0,9	2,5	x	Natural increase per 1000 population
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności	-0,4	-2,2	x	Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population
RYNEK PRACY. WYNAGRODZENIA LABOUR MARKET. WAGES AND SALARIES				
Pracujący ^a (stan w dniu 31 XII) w tys.	13711,0	426,5	3,1	Employed persons ^a (as of 31 XII) in thous.
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł	2492,17	2474,26	84,1	Average monthly gross wages and salaries in zł
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII) w tys.	1473,8	87,4	5,9	Registered unemployed persons (as of 31 XII) in thous.
Stopa bezrobocia rejestrowanego (stan w dniu 31 XII) w %	9,5	16,8	x	Registered unemployment rate (as of 31 XII) in %
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS				
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km: rozdzielczej:				Network (as of 31 XII) in km: distribution:
wodociągowej	262687,1	13257,9	5,0	water-line
kanalizacyjnej ^b	94791,6	4472,1	4,7	sewerage ^b
gazowej	129582,8	2604,0	2,0	gas-line
Zasoby mieszkaniowe ^c (stan w dniu 31 XII):				Dwellings stocks ^c (as of 31 XII):
mieszkania: w tysiącach	13150,3	473,9	3,6	dwellings: in thousands
na 1000 ludności	344,8	332,1	x	per 1000 population
izby: w tysiącach	48703,1	1755,4	3,6	rooms: in thousands
na 1000 ludności	1277,1	1230,1	x	per 1000 population
powierzchnia użytkowa mieszkań: w tysiącach m ²	923411,3	31107,8	3,4	usable floor space of dwellings: in thousands m ²
na 1000 ludności w m ²	24213,7	21798,3	x	per 1000 population in m ²
Mieszkania oddane do użytkowania: w tysiącach	165,2	6,8	4,1	Dwellings completed: in thousands
na 1000 ludności:				per 1000 population:
mieszkania	4,3	4,8	x	dwellings
izby	18,5	18,8	x	rooms
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²	450,9	433,1	x	usable floor space of dwellings in m ²

^a Według faktycznego miejsca pracy. ^b Łącznie z kolektorami. ^c Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do działu „Infrastruktura komunalna. Mieszkania”, ust. 3 na str. 157.

^a By actual workplace. ^b Including collectors. ^c Based on balances of net dwelling stocks; see general notes to the chapter “Municipal infrastructure. Dwellings”, item 3 on page 157.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo		SPECIFICATION
	Poland	Voivodship		
	ogółem total	Polska = 100 Poland = 100		

EDUKACJA^a I WYCHOWANIE – stan na początku roku szkolnego
EDUCATION^a – as of beginning of the school year

Uczniowie w szkołach ^b :				<i>Pupils and students in schools^b:</i>
podstawowych	2268486	91440	4,0	<i>primary</i>
gimnazjów	1349999	55220	4,1	<i>lower secondary</i>
zasadniczych (zawodowych)	222859	10226	4,6	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące ^c	686425	24887	3,6	<i>general secondary^c</i>
licea profilowane	72018	2860	4,0	<i>specialized secondary</i>
technika ^d	567487	23275	4,1	<i>secondary vocational^d</i>
policealnych	343778	13404	3,9	<i>post-secondary</i>
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego ^e	919130	33165	3,6	<i>Children attending pre-primary education establishments^e</i>
na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	529	435	82,2	<i>per 1000 children aged 3–6</i>

OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA – stan w dniu 31 XII

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE – as of 31 XII

Pracownicy medyczni:				<i>Medical personnel:</i>
lekarze ^f	78086	2297	2,9	<i>doctors^f</i>
dentyści	12765	346	2,7	<i>dentists</i>
pielęgniarki ^g	183135	6267	3,4	<i>nurses^g</i>
Zakłady opieki zdrowotnej ambula- toryjnej	14853	550	3,7	<i>Out-patient health care institutions</i>
Szpitala ogólne	732	35	4,8	<i>General hospitals</i>
Łóżka w szpitalach ogólnych ^h	183565	6153	3,4	<i>Beds in general hospitals^h</i>
Apteki ⁱ	10620	356	3,4	<i>Pharmaciesⁱ</i>

^a Bez szkół specjalnych; patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 167. ^b Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^c Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi. ^d Łącznie z technikami uzupełniającymi. ^e W przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych. ^f Łącznie z lekarzami odbywającymi staż. ^g Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^h Łącznie z łózkami i inkubatorami dla noworodków. ⁱ Bez aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej.

^a Excluding special schools; see general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 167. ^b Excluding schools for adult, excluding post-secondary schools. ^c Including supplementary general secondary schools. ^d Including supplementary technical secondary schools. ^e In nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points. ^f Including doctors during internship. ^g Include master nurses. ^h Including beds and incubator. ⁱ Excluding pharmacies in in-patient health care facilities.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
		ogółem <i>total</i>	Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
KULTURA. TURYSTYKA <i>CULTURE. TOURISM</i>				
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)	8420	320	3,8	<i>Public libraries (including branches; as of 31 XII)</i>
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) w wol.	135262584	5342909	4,0	<i>Public library collections (as of 31 XII) in vol.</i>
Muzea (stan w dniu 31 XII)	743	23	3,1	<i>Museums (as of 31 XII)</i>
Zwiedzający muzea i wystawy	20726517	513534	2,5	<i>Museum and exhibition visitors</i>
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)	483	23	4,8	<i>Fixed cinemas (as of 31 XII)</i>
Widzowie w kinach stałych	35179453	877735	2,5	<i>Audience in fixed cinemas</i>
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania:				<i>Collective tourist accommodation establishments:</i>
miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII)	596998	38736	6,5	<i>number of beds (as of 31 VII)</i>
korzystający z noclegów	19556102	906053	4,6	<i>tourists accommodated</i>
ROLNICTWO I LEŚNICTWO <i>AGRICULTURE AND FORESTRY</i>				
Użytki rolne ^a (stan w czerwcu) w tys. ha	16154,3	1059,4	6,6	<i>Agricultural land^a (as of June) in thous. ha</i>
grunty orne	12093,8	708,2	5,9	<i>arable land</i>
sady (łącznie ze szkółkami drzew i krzewów)	329,4	4,5	1,4	<i>orchards (including nurseries)</i>
łąki i pastwiska trwałe	3184,4	291,1	9,1	<i>permanent meadows and pastures</i>
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) w tys. ha:				<i>Sown area (as of June) in thous. ha:</i>
zboża ogółem	8598,8	432,0	5,0	<i>total cereals</i>
ziemniaki	548,9	12,3	2,2	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe	197,8	3,5	1,8	<i>field vegetables</i>
Zbiory w tys. t:				<i>Crop production in thous. t:</i>
zboża ogółem	27664,3	1458,3	5,3	<i>total cereals</i>
ziemniaki	10462,1	248,7	2,4	<i>potatoes</i>
warzywa gruntowe	4430,4	84,2	1,9	<i>field vegetables</i>
Plony z 1 ha w dt:				<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zboża ogółem	32,2	33,8	105,0	<i>total cereals</i>
ziemniaki	191	203	106,3	<i>potatoes</i>
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	9065,9	732,7	8,1	<i>Forest areas (as of 31 XII) in thous. ha</i>
PRZEMYSŁ I BUDOWNICTWO <i>INDUSTRY AND CONSTRUCTION</i>				
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące):				<i>Sold production of industry (current prices):</i>
w milionach złotych	934873,5	19710,2	2,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	24527,1	13818,1	x	<i>per capita in zł</i>
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^b (ceny bieżące):				<i>Sales of construction and assembly production^b (current prices):</i>
w milionach złotych	136640,1	3463,9	2,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	3584,9	2428,4	x	<i>per capita in zł</i>

^a Według granic administracyjnych; bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych. ^b Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót.

^a By administrative borders; excluding non-farm land. ^b Realized by construction units – by place of performing works.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R. (cd.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska	Województwo	SPECIFICATION
	Poland	Voivodship	
	ogółem		
			Poland = 100

TRANSPORT. ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII

TRANSPORT. COMMUNICATIONS – as of 31 XII

Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie) w km... w tym o nawierzchni ulepszonej w %	261232,9 90,3	12354,7 93,3	4,7 x	Hard surface public roads (urban and non-urban) in km of which improved in %
Samochody zarejestrowane w tys. szt:				Registered cars in thous. units:
osobowe	16079,5	528,3	3,3	passenger cars
ciężarowe i ciągniki siodłowe	2922,0	91,1	3,1	lorries and road tractors
Placówki pocztowe.....	8450	411	4,9	Post offices
Telefoniczne łącza główne ^a :				Fixed main line ^a :
w tysiącach	9220,4	288,4	3,1	in thousands
na 1000 ludności	241,8	202,3	x	per 1000 population
w tym standardowe łącza główne..	8048,7	249,8	3,1	of which standard main line

HANDEL – stan w dniu 31 XII

TRADE – as of 31 XII

Sklepy	385663	15553	4,0	Shops
Liczba ludności na 1 sklep	99	92	x	Population per shop

FINANSE PUBLICZNE

PUBLIC FINANCE

Budżety gmin ^b				Budgets of gminas ^b
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	62317,8	2902,4	4,7	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	2453	2582	x	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	62892,7	2895,6	4,6	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	2475	2576	x	per capita in zł
Budżety miast na prawach powiatu				Budgets of cities with powiat status
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	49443,8	1033,7	2,1	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	3890	3419	x	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	51172,4	1032,9	2,0	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	4026	3417	x	per capita in zł
Budżety powiatów				Budgets of powiats
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	18147,2	938,5	5,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	714	835	x	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	18114,9	943,2	5,2	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	713	839	x	per capita in zł
Budżety województw				Budgets of voivodships
Dochody:				Revenue:
w milionach złotych	12660,2	508,0	4,0	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	332	356	x	per capita in zł
Wydatki:				Expenditure:
w milionach złotych	13002,7	449,5	3,5	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł	341	315	x	per capita in zł

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Bez dochodów i wydatków gmin mających równy status miasta na prawach powiatu.

^a Data concern operators of the public telecommunication network. ^b Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status.

I. WOJEWÓDZTWO NA TLE KRAJU W 2008 R. (dok.)

VOIVODSHIP AGAINST THE BACKGROUND OF THE COUNTRY IN 2008 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska <i>Poland</i>	Województwo <i>Voivodship</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>		Polska = 100 <i>Poland = 100</i>	
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE <i>INVESTMENTS. FIXED ASSETS</i>				
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):				<i>Investment outlays (current prices):</i>
w milionach złotych	217259,7	5904,7	2,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	5700	4140	x	<i>per capita in zł</i>
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne):				<i>Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices):</i>
w milionach złotych	2227406,1	67546,1	3,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	58407	47332	x	<i>per capita in zł</i>
PRYWATYZACJA. PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ <i>PRIVATIZATION. ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY</i>				
Przedsiębiorstwa państwowe objęte procesem prywatyzacji ^a	5809	246	4,2	<i>State owned enterprises included in the privatization process^a</i>
skomercjalizowane	1701	37	2,2	<i>commercialized</i>
objęte prywatyzacją bezpośrednią	2184	102	4,7	<i>included in direct privatization</i>
w tym sprywatyzowane	2105	100	4,8	<i>of which privatized</i>
poddane likwidacji	1924	107	5,6	<i>subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane	1073	61	5,7	<i>of which liquidated</i>
Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON (stan w dniu 31 XII)	3757093	115821	3,1	<i>Entities of the national economy recorded in the REGON register (as of 31 XII)</i>
sektor publiczny	124528	5609	4,5	<i>public sector</i>
sektor prywatny	3632565	110212	3,0	<i>private sector</i>
RACHUNKI REGIONALNE W 2007 R. <i>REGIONAL ACCOUNTS IN 2007</i>				
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące):				<i>Gross domestic product (current prices):</i>
w milionach złotych	1176737	32756	2,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	30873	22961	74,4	<i>per capita in zł</i>
Wartość dodana brutto (ceny bieżące):				<i>Gross value added (current prices):</i>
w milionach złotych	1029442	28656	2,8	<i>in million zlotys</i>
na 1 pracującego w zł	75550	67676	89,6	<i>per 1 employed person in zł</i>
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych:				<i>Gross nominal disposable income in the households sector:</i>
w milionach złotych	742374	23374	3,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	19477	16385	84,1	<i>per capita in zł</i>

^a W okresie od 1 VIII 1990 r. do 31 XII 2008 r.; bez państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączonych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.

^a From 1 VIII 1990 to 31 XII 2008; excluding state farms incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury.

Uwaga. Przeliczeń danych na 1 mieszkańca (1000 ludności itp.) za rok 2000 dokonano przy przyjęciu skorygowanej liczby ludności uwzględniającej wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Note. Calculations of data per capita (1000 population, etc.) in 2000 are based on the revised number of population, which considers the results of Population and Housing Census of 2002.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
POWIERZCHNIA AREA						
Powierzchnia w km ² (stan w dniu 31 XII).....	24203	24173	24173	24173	24173	Area in km ² (as of 31 XII)
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION						
Pobór wody – w % poboru ogółem – na cele: produkcyjne ^a (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybołówstwem i rybactwem).....	30,5	22,2	22,1	22,7	20,4	Water withdrawal – in % of total withdrawal – for purposes of: production ^a (excluding agriculture, hunting, forestry and fishing)
eksploatacji sieci wodociągowej ^b	53,0	52,1	52,0	52,4	49,8	exploitation of water-line system ^b
Zużycie wody na 1 km ² w dam ³ : na potrzeby gospodarki narodowej i ludności.....	5,3	5,1	5,1	5,0	5,4	Consumption of water per 1 km ² in dam ³ : for needs of the national economy and population of which for industrial production
w tym do produkcji przemysłowej.....	1,8	1,3	1,3	1,3	1,2	which for industrial production
Ścieki przemysłowe i komunalne oczyszczane w % wymagających oczyszczenia ^c	95,7	95,4	97,5	99,3	95,6	Industrial and municipal waste water treated in % of requiring treatment ^c
Ścieki przemysłowe i komunalne nieoczyszczane na 1 km ² w dam ³	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	Industrial and municipal waste water untreated per 1 km ² in dam ³
Ludność korzystająca ^d z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności.....	64,5	69,9	70,2	71,7	72,2	Population using ^d waste water treatment plants in % of total population
Emisja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza na 1 km ² w t: pyłowych.....	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	Emission of industrial air pollutants by plants generating substantial air pollution per 1 km ² in t: particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla).....	0,6	0,4	0,4	0,4	0,4	gases (excluding carbon dioxide)
Redukcja przemysłowych zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w % zanieczyszczeń wytworzonych: pyłowych.....	95,3	96,6	96,6	96,8	98,4	Reduction of industrial air pollutants by plants generating substantial air pollution in % of pollutants produced: particulates
gazowych (bez dwutlenku węgla).....	14,5	2,8	2,9	1,4	2,6	gases (excluding carbon dioxide)
Odpady (z wyłączeniem odpadów komunalnych) ^e wytworzone (w ciągu roku) na 1 km ² w t	19,0	25,2	31,2	37,0	34,7	Waste (excluding municipal waste) ^e generated (during the year) per 1 km ² in t
Odpady komunalne zebrane (w ciągu roku) przez zakłady oczyszczania ^f na 1 mieszkańca w kg.....	353	219 ^g	235 ^g	231 ^g	240 ^g	Municipal waste collected (during the year) by purification plants ^f per capita in kg

^a Z ujęć własnych. ^b Pobór wody na ujęciach przed wtłoczeniem do sieci. ^c Odprowadzone do wód (do 2002 r. – do wód powierzchniowych) lub do ziemi. ^d Na podstawie szacunków; do 2000 r. określana jako ludność obsługiwana. ^e Patrz uwagi ogólne działu „Stan i ochrona środowiska”, ust. 9 na str. 55. ^f Dane szacunkowe; do 2001 r. określane jako odpady stałe wywiezione. ^g Od 2003 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na zmianę katalogu odpadów.

^a From own intakes. ^b Water withdrawn by intakes before entering the water system. ^c Discharged into waters (until 2002 – into surface waters) or into the ground. ^d Estimated data; until 2000 defined as served population. ^e See general notes to the chapter “Environmental protection”, item 9 on page 55. ^f Estimated data; until 2001 defined as solid waste removed. ^g Since 2003 data not comparable with data for previous years due to change in the catalogue of waste.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) <i>ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)</i>						
Wydatki inwestycyjne ^a (ceny bieżące) – w % nakładów ogółem – na:						<i>Investment expenditures^a (current prices) – in % of total outlays – for:</i>
ochronę środowiska	3,4	3,4	3,1	2,6	2,4	<i>environmental protection</i>
gospodarkę wodną	1,5	1,7	1,7	1,8	1,3	<i>water management</i>
Powierzchnia o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chroniona (stan w dniu 31 XII):						<i>Legally protected areas possessing unique environmental value (as of 31 XII):</i>
w % powierzchni ogólnej.....	53,6	46,2	46,3	46,3	46,3	<i>in % of total area</i>
na 1 mieszkańca w m ²	9089	7831	7839	7846	7844	<i>per capita in m²</i>
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE <i>PUBLIC SAFETY</i>						
Przestępstwa stwierdzone w zakończonych postępowaniach przygotowawczych:						<i>Ascertained crimes in completed preparatory proceedings:</i>
w liczbach bezwzględnych.....	49413	50234	48926	44876	39364	<i>in absolute numbers</i>
na 10 tys. ludności	346,7	351,7	342,8	314,6	276,0	<i>per 10 thous. population</i>
Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw stwierdzonych w %	53,1	70,5	72,9	75,5	73,6	<i>Rate of detectability of delinquents in ascertained crimes in %</i>
LUDNOŚĆ^b <i>POPULATION^b</i>						
Ludność (stan w dniu 31 XII)	1427508	1428601	1426883	1426155	1427073	<i>Population (as of 31 XII)</i>
miasta	860484	857850	855934	855183	854979	<i>urban areas</i>
wieś	567024	570751	570949	570972	572094	<i>rural areas</i>
z liczby ogółem kobiety	729648	731283	730947	731116	731721	<i>of total number females</i>
Kobiety na 100 mężczyzn (stan w dniu 31 XII).....	105	105	105	105	105	<i>Females per 100 males (as of 31 XII)</i>
Ludność na 1 km ² powierzchni ogólnej (stan w dniu 31 XII)....	59	59	59	59	59	<i>Population per 1 km² of total area (as of 31 XII)</i>
Ludność w wieku (stan w dniu 31 XII):						<i>Population at age (as of 31 XII):</i>
produkcyjnym	859584	915235	920645	924185	927904	<i>working</i>
poprodukcyjnym	182130	191273	193837	197684	201848	<i>post-working</i>
Małżeństwa na 1000 ludności...	5,8	5,5	5,9	6,7	7,0	<i>Marriages per 1000 population</i>
Rozwody na 1000 ludności	1,3	2,1	2,4	2,1	2,0	<i>Divorces per 1000 population</i>
Urodzenia żywe na 1000 ludności	10,9	10,3	10,6	10,9	11,4	<i>Live births per 1000 population</i>
Zgony ^c na 1000 ludności	8,2	8,7	8,8	9,0	9,0	<i>Deaths^c per 1000 population</i>
Przyrost naturalny na 1000 ludności	2,7	1,6	1,7	1,9	2,5	<i>Natural increase per 1000 population</i>
Zgony niemowląt na 1000 urodzeń żywych	7,5	6,4	5,0	5,4	5,1	<i>Infant deaths per 1000 live births</i>
Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia w momencie urodzenia:						<i>Life expectancy at the moment of birth:</i>
mężczyźni	69,2	70,0	70,1	70,0	70,6	<i>males</i>
kobiety	78,6	79,4	79,5	79,7	79,8	<i>females</i>
Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały na 1000 ludności.....	-1,7	-2,2	-3,5	-2,7	-2,2	<i>Internal and international net migration for permanent residence per 1000 population</i>

^a W 2000 r. określane jako nakłady inwestycyjne. ^b Dane dla 2000 r. zostały zweryfikowane; patrz uwagi ogólne do „Ludność. Wyznania religijne”, ust. 1 na str. 85. ^c Łącznie ze zgonami niemowląt.

^a In 2000 defined as investment outlays. ^b Data for 2000 have been revised; see general notes to the chapter “Population. Religious denominations”, item 1 on page 85. ^c Including infant deaths.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
RYNEK PRACY LABOUR MARKET						
Pracujący ^a :						<i>Employed persons^a:</i>
ogółem: w tys.	454,0	396,9	406,1	422,2	426,5	<i>total: in thous.</i>
w tym kobiety.....	214,2	184,9	188,8	195,0	197,4	<i>of which women</i>
1999 = 100.....	91,7	81,6	83,5	86,9	87,7	<i>1999 = 100</i>
na 1000 ludności.....	318	278	285	296	299	<i>per 1000 population</i>
z liczby ogółem w %:						<i>of total number in %:</i>
rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo.....	26,6	17,0	16,6	16,0	15,9	<i>agriculture, hunting and forestry; fishing</i>
przemysł i budownictwo....	26,1	29,0	29,7	30,7	29,7	<i>industry and construction</i>
usługi rynkowe.....	29,3	33,0	32,9	33,0	34,0	<i>market services</i>
usługi nierynkowe.....	17,9	21,1	20,8	20,3	20,4	<i>non-market services</i>
pracujący w sektorze pry- watnym.....	71,3	71,8	72,5	73,7	73,9	<i>employed persons in private sector</i>
Przeciętne zatrudnienie:						<i>Average paid employment:</i>
w przemyśle:						<i>in industry:</i>
w tysiącach	87,8	80,5	84,7	87,4	87,9	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności	59,8	56,3	59,3	61,3	61,6	<i>per 1000 population</i>
w budownictwie:						<i>in construction:</i>
w tysiącach	18,8	14,5	16,1	18,6	20,8	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności	12,8	10,2	11,3	13,0	14,6	<i>per 1000 population</i>
Bezrobotni zarejestrowani (stan w dniu 31 XII):						<i>Registered unemployed per- sons (as of 31 XII):</i>
ogółem: w tys.	158,2	150,9	127,6	99,0	87,4	<i>total: in thous.</i>
1999 = 100.....	111,0	105,9	89,6	69,5	61,4	<i>1999 = 100</i>
z liczby ogółem w %:						<i>of total number in %:</i>
kobiety.....	55,6	53,3	56,9	59,0	56,9	<i>women</i>
w wieku do 25 lat.....	27,3	22,5	21,2	19,0	20,8	<i>up to age 25</i>
pozostający bez pracy po- wyżej 12 miesięcy	48,5	49,7	47,1	42,7	31,5	<i>persons without work for more than 12 months</i>
Stopa bezrobocia rejestrowa- nego (stan w dniu 31 XII) w %	25,8	27,2	23,6	18,7	16,8	<i>Registered unemployment rate (as of 31 XII) in %</i>

^a Stan w dniu 31 XII (w 1999 r. – 30 IX); według faktycznego miejsca pracy.

^a As of 31 XII (in 1999 – 30 IX); by actual workplace.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH						
WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS						
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w zł.....	1671,17	2015,99	2118,29	2273,81	2474,26	Average monthly gross wages and salaries in zł
1999 = 100.....	113,3	136,7	143,6	154,2	167,8	1999 = 100
w tym: przemysł.....	1702,61	1879,30	1970,75	2158,18	2378,40	of which: industry
budownictwo.....	1486,12	1660,65	1781,30	1946,59	2144,10	construction
Przeciętna liczba emerytów i rencistów ^a w tys.	306,6	297,6	296,5	298,6	302,1	Average number of retirees and pensioners ^a in thous. from the Social Insurance
z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.....	238,4	238,0	238,9	243,2	248,6	Fund
rolników indywidualnych.....	68,2	59,7	57,5	55,4	53,5	farmers
Przeciętna miesięczna emerytura i renta brutto ^b w zł: z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.....	759,05	1019,16	1098,71	1131,01	1266,90	Average monthly gross retirement pay and pension ^b in zł: from the Social Insurance Fund
rolników indywidualnych ^c	602,05	756,55	799,84	811,93	859,30	farmers ^c
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA						
MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS						
Długość sieci (stan w dniu 31 XII) w km:						Network (as of 31 XII) in km: distribution:
rozdzielczej:						water-line
wodociągowej.....	9253,6	12130,2	12285,3	12893,3	13257,9	sewerage ^d
kanalizacyjnej ^d	2541,3	4017,9	4044,2	4229,3	4472,1	gas-line
gazowej.....		2406,1	2441,7	2534,3	2604,0	
Zużycie w gospodarstwach domowych:						Consumption in households:
wody z wodociągów:						water from water-line systems:
w hm ³	48,5	44,4	44,3	44,1	44,6	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	33,8	31,1	31,1	30,9	31,3	per capita in m ³
energii elektrycznej w miastach:						electricity in urban areas:
w GW-h.....	504,6	466,8	563,2	566,4	581,6	in GW-h
na 1 mieszkańca w kW-h....	587,3	544,0	657,5	662,2	680,4	per capita in kW-h
gazu z sieci:						gas from gas-line system:
w hm ³	92,3	95,7	98,6	90,0	86,9	in hm ³
na 1 odbiorcę w m ³	432,1	528,0	542,3	560,7	491,3	per consumer in m ³
Zasoby mieszkaniowe ^e (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII):						Dwelling stocks ^e (in 2000 – inhabited; as of 31 XII):
mieszkania:						dwellings:
w tysiącach.....	421,4	457,9	461,9	467,2	473,9	in thousands
na 1000 ludności.....	295,2	320,5	323,7	327,6	332,1	per 1000 population

^a Bez emerytów i rencistów, którzy otrzymują świadczenia wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia na mocy umów międzynarodowych. ^b Bez emerytur i rent wypłacanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych; bez zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych. ^c Łącznie z wypłatami z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego funduszu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego. ^d Łącznie z kolektorami. ^e Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do działu „Infrastruktura komunalna. Mieszkania”; ust. 3 na str. 157.

^a Excluding retirees and pensioners, who receive benefits paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice; excluding retirees and pensioners receiving benefits on the basis of international agreements. ^b Excluding retirement pay and pension paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice; excluding retirement pay and pension executed on the basis of international agreements; excluding family and nursing benefits. ^c Including payments from the Social Insurance Fund, in the case of a simultaneous right to benefits from this fund and to benefits from the Pension Fund. ^d Including collectors. ^e Based on balances; see general notes to the chapter “Municipal infrastructure. Dwellings”, item 3 on page 157.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA (dok.) <i>MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS (cont.)</i>						
Zasoby mieszkaniowe ^a (w 2000 r. – zamieszkane; stan w dniu 31 XII) (dok.):						<i>Dwelling stocks^a (in 2000 – inhabited; as of 31 XII) (cont.):</i>
izby na 1000 ludności.....	1054,0	1184,7	1197,2	1212,3	1230,1	<i>rooms per 1000 population</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :						<i>usable floor space of dwell- ings in m²:</i>
na 1000 ludności.....	17533,8	20798,5	21068,6	21384,5	21798,3	<i>per 1000 population</i>
przeciętna 1 mieszkania.....	59,4	64,9	65,1	65,3	65,6	<i>average per dwelling</i>
Mieszkania oddane do użytko- wania:						<i>Dwellings completed:</i>
mieszkania:						<i>dwellings:</i>
w tysiącach	3,7	4,5	4,5	5,8	6,8	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności.....	2,6	3,1	3,1	4,1	4,8	<i>per 1000 population</i>
izby na 1000 ludności.....	8,7	13,1	12,5	16,2	18,8	<i>rooms per 1000 population</i>
powierzchnia użytkowa mieszkań w m ² :						<i>usable floor space of dwell- ings in m²:</i>
na 1000 ludności.....	174,5	292,2	278,2	343,7	433,1	<i>per 1000 population</i>
przeciętna 1 mieszkania.....	67,3	93,8	88,8	84,1	90,4	<i>average per dwelling</i>
EDUKACJA^b I WYCHOWANIE <i>EDUCATION^b</i>						
Uczniowie w szkołach ^c (stan na początku roku szkolnego) w tys.:						<i>Pupils and students in schools^c (as of beginning of the school year) in thous.:</i>
podstawowych	134,8	107,3	101,8	96,8	92,8	<i>primary</i>
gimnazjach.....	49,2	66,4	63,5	60,2	56,7	<i>lower secondary</i>
ponadpodstawowych:						<i>upper secondary (post-primary):</i>
zasadnicze (zawodowe).....	24,3	x	x	x	x	<i>basic vocational</i>
średnie:						<i>secondary:</i>
licea ogólnokształcące.....	34,4	x	x	x	x	<i>general</i>
zawodowe	39,4	0,9	x	x	x	<i>vocational</i>
ponadgimnazjalnych:						<i>upper secondary:</i>
zasadnicze szkoły zawodowe	x	10,4	10,4	11,0	11,2	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	x	27,2	26,6	25,8	24,9	<i>general</i>
licea profilowane	x	9,2	7,3	4,7	2,9	<i>specialized</i>
technika.....	x	21,8	23,0	23,3	23,3	<i>technical</i>
policealnych	6,4	12,5	12,2	11,3	13,4	<i>post-secondary</i>
Absolwenci szkół ^c w tys.:						<i>Graduates of schools^c in thous.:</i>
podstawowych	23,5 ^d	19,7	18,8	17,4	.	<i>primary</i>
gimnazjów.....	x	21,2	20,7	19,4	.	<i>lower secondary</i>
ponadpodstawowych:						<i>upper secondary (post-primary):</i>
zasadnicze (zawodowe).....	7,8	x	x	x	x	<i>basic vocational</i>
średnich:						<i>secondary:</i>
licea ogólnokształcące.....	7,2	x	x	x	x	<i>general</i>
zawodowe	7,4	0,8	x	x	x	<i>vocational</i>
ponadgimnazjalnych:						<i>upper secondary:</i>
zasadnicze szkoły zawodowe	x	3,3	3,1	3,0	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	x	8,6	8,6	8,3	.	<i>general</i>
licea profilowane	x	3,0	2,6	1,9	.	<i>specialized</i>
technika.....	x	3,6	4,5	4,7	.	<i>technical</i>
policealnych	2,3	4,3	3,5	3,2	.	<i>post-secondary</i>
Absolwenci szkół ponadgimna- zjalnych na 1000 ludności	15,7 ^e	13,5	13,3	12,6	.	<i>Graduates of upper secondary schools per 1000 population</i>

^a Na podstawie bilansów; patrz uwagi ogólne do działu „Infrastruktura komunalna. Mieszkania”; ust. 3 na str. 157.

^b Patrz uwagi ogólne działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 167. ^c Bez szkół dla dorosłych, z wyjątkiem szkół policealnych. ^d Dane obejmują absolwentów klasy VIII i klasy VI. ^e Szkół ponadpodstawowych.

^a Based on balances; see general notes to the chapter “Municipal infrastructure. Dwellings”, item 3 on page 157.

^b See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 167. ^c Excluding schools for adults, except post-secondary schools. ^d Data include graduates of 8th and 6th class. ^e Upper secondary (post-primary) schools.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
EDUKACJA^a I WYCHOWANIE (dok.)						
<i>EDUCATION^a (cont.)</i>						
Studenci szkół wyższych ^b (stan w dniu 30 XI) w tys.	45,1	61,4	60,0	58,6	54,4	Students of higher education institutions ^b (as of 30 XI) in thous.
Absolwenci szkół wyższych ^{bc} w tys.	6,8	12,2	12,5	13,7	15,6	Graduates of higher education institutions ^{bc} in thous.
Uczniowie szkół dla dorosłych (stan na początku roku szkolnego) w tys.	16,5	12,3	11,3	12,0	12,3	Students of schools for adults (as of beginning of the school year) in thous.
Absolwenci szkół dla dorosłych ^c w tys.	5,0	4,1	.	2,7	2,5	Graduates of schools for adults ^c in thous.
Wychowanie przedszkolne (stan na początku roku szkolnego): miejsca w przedszkolach w tys.	24,6	22,0	22,1	22,2	24,5 ^d	Pre-primary education (as of beginning of the school year): places in nursery schools in thous.
dzieci w tys.: w przedszkolach	23,4	21,2	21,8	22,9	25,1 ^d	children in thous.: in nursery schools
w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych	8,6	8,5	8,4	7,9	8,0	in pre-primary sections in primary schools
Dzieci w przedszkolach (stan na początku roku szkolnego) na 1000 dzieci w wieku 3–6 lat	319	347	365	385	424,0 ^d	Children in nursery schools (as of beginning of the school year) per 1000 children aged 3–6
OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA						
<i>HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE</i>						
Pracownicy medyczni ^{ef} (stan w dniu 31 XII): lekarze	2104	2180	2314	2244	2297	Medical personnel ^{ef} (as of 31 XII): doctors
dentyści	185	335	346	349	346	dentists
pielęgniarki ^g	5963	5649	5927	5908	6267	nurses ^g
Łóżka w szpitalach ogólnych (stan w dniu 31 XII) na 10 tys. ludności	42,9	42,2	41,6	41,2	43,1 ^h	Beds in general hospitals (as of 31 XII) per 10 thous. population
Leczeni w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności	1543	1877	1808	1812	1847	In-patients in general hospitals per 10 thous population
Zakłady opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 XII)	362	427	464	470	550	Health care institutions (as of 31 XII)
Apteki ⁱ (stan w dniu 31 XII)	268	343	351	354	356	Pharmacies ⁱ (as of 31 XII)
Liczba ludności na 1 aptekę	5327	4165	4065	4029	4009	Population per 1 pharmacy

^a Patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 1 i 2 na str. 167. ^b Łącznie z filiami, wydziałami zamiejscowymi i punktami konsultacyjnymi, bez szkół resortu obrony narodowej oraz resortu spraw wewnętrznych i administracji; bez cudzoziemców. ^c Z poprzedniego roku szkolnego, a w roku szkolnym 2000/01 – z roku kalendarzowego; patrz uwagi ogólne do działu „Edukacja i wychowanie”, ust. 16 na str. 171. ^d W przedszkolach, zespołach wychowania przedszkolnego i punktach przedszkolnych. ^e Łącznie z lekarzami, pielęgniarkami odbywającymi staż. ^f Od 2001 r. łącznie z indywidualnymi praktykami lekarskimi i pielęgniarskimi zarejestrowanymi w Izbach Lekarskich, pielęgniarskich. ^g Łącznie z magistrami pielęgniarstwa. ^h Łącznie z łózkami i inkubatorami dla dzieci. ⁱ Bez aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach, w sanatoriach.

^a See general notes to the chapter “Education”, item 1 and 2 on page 167. ^b Including sections, branch departments and consultative units, excluding academies of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration; excluding foreigners. ^c From the previous school year, and in 2000/01 schools year – the calendar year; see general notes to the chapter “Education” item 16 on page 171. ^d In nursery schools, pre-primary education groups and pre-primary points. ^e Including doctors, nurses during internship. ^f Since 2001 including individual medical practises and nurses registered at Chamber of Physicians. ^g Including master nurses. ^h Including beds and incubator. ⁱ Excluding pharmacies in in-patient health care facilities, e.g., in hospitals and sanatoria.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA (dok.)						
HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE (cont.)						
Porady udzielone w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca:						Consultations provided within the scope of out-patient health care per capita:
lekarskie.....	4,7	5,6	5,8	5,8	6,1	medical
dentystyczne.....	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8	dental
Dzieci w żłobkach ^a (w ciągu roku) na 1000 dzieci w wieku do lat 3.....	44	34	32	35	34	Children in nurseries ^a (during the year) per 1000 children up to age 3
KULTURA. TURYSTYKA						
CULTURE. TOURISM						
Biblioteki publiczne (łącznie z filiami; stan w dniu 31 XII)....	367	348	342	333	320	Public libraries (including branches; as of 31 XII)
Księgozbiór bibliotek publicznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności w wol.	3852	3834	3837	3788	3744	Public library collections (as of 31 XII) per 1000 population in vol.
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności.....	211	192	180	172	166	Public library borrowers per 1000 population
Wypożyczenia księgozbioru z bibliotek publicznych w wol.:						Public library loans in vol.:
na 1000 ludności.....	3891	3491	3266	3098	2959	per 1000 population
na 1 czytelnika.....	18,5	18,2	18,1	18,0	17,9	per borrower
Miejsca w teatrach i instytucjach muzycznych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	Seats in theatres and music institutions (as of 31 XII) per 1000 population
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1000 ludności.....	255	201	208	197	208	Audience in theatres and music institutions per 1000 population
Muzea (stan w dniu 31 XII).....	18	23	23	23	23	Museums (as of 31 XII)
Zwiedzający muzea i wystawy na 1000 ludności.....	294	305	295	328	360	Museum and exhibition visitors per 1000 population
Kina stałe (stan w dniu 31 XII)....	39	29	23	23	23	Fixed cinemas (as of 31 XII)
Miejsca na widowni w kinach stałych (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności.....	7,1	6,0	4,5	4,5	4,8	Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) per 1000 population
Widzowie w kinach stałych na 1000 ludności.....	308	257	457	449	615	Audience in fixed cinemas per 1000 population
Abonenci (stan w dniu 31 XII) na 1000 ludności:						Subscribers (as of 31 XII) per 1000 population:
radiowi.....	234	232	211	204	184	radio
televizyjni.....	230	226	206	199	179	television
Turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania (stan w dniu 31 VII).....	589	353	365	371	384	Collective tourist accommodation establishments (as of 31 VII)
w tym hotele.....	65	85	86	87	88	of which hotels
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII) na 10 tys. ludności.....	343	262	268	268	271	Number of beds (as of 31 VII) per 10 thous. population
Korzystający z noclegów na 1000 ludności.....	586	531	574	609	635	Tourists accommodated per 1000 population

^a Łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a Including nursery wards.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)
MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
ROLNICTWO I LEŚNICTWO AGRICULTURE AND FORESTRY						
Użytki rolne ^a (stan w czerwcu) w tys. ha	1264,7	1078,1	1101,2	1089,1	1059,4	Agricultural land ^a (as of June) in thous. ha
w tym grunty orne:						of which arable land:
w tysiącach hektarów	882,6	756,5	800,2	711,3	708,2	in thousand hectares
w % powierzchni ogólnej.....	36,5	31,3	33,1	29,4	29,3	in % of total area
Powierzchnia zasiewów (stan w czerwcu) w tys. ha	729,7	607,2	657,0	626,6	616,4	Sown area (as of June) in thous. ha
w tym w %:						of which in %:
zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	71,8	71,0	66,6	68,2	68,5	basic cereals (including cereal mixed)
w tym: pszenica.....	23,9	22,4	19,4	19,5	22,4	of which: wheat
żyto.....	12,2	5,5	4,7	7,0	7,3	rye
ziemniaki.....	4,9	2,4	2,3	2,3	2,0	potatoes
buraki cukrowe.....	0,9	0,6	0,7	0,6	0,5	sugar beets
Zbiory w tys. t:						Crop production in thous. t:
zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	1313,4	1199,8	1191,8	1394,5	1422,1	basic cereals (including cereal mixed)
w tym: pszenica	587,1	527,1	464,2	498,5	595,8	of which: wheat
żyto	166,2	69,9	70,6	114,4	130,6	rye
ziemniaki.....	730,9	264,8	227,6	278,4	248,7	potatoes
buraki cukrowe.....	219,8	181,3	216,8	205,4	140,8	sugar beets
Plony z 1 ha w dt:						Yields per 1 ha in dt:
zboża podstawowe (łącznie z mieszankami zbożowymi)	25,1	27,8	27,2	32,7	33,7	basis cereals (including cereal mixed)
w tym: pszenica	33,6	38,7	36,4	40,8	43,2	of which: wheat
żyto	18,7	21,0	22,8	26,1	29,2	rye
ziemniaki.....	206	179	152	197	203	potatoes
buraki cukrowe.....	337	475	494	508	506	sugar beets
Zwierzęta gospodarskie:						Livestock:
bydło (stan w czerwcu):						cattle (as of June):
w tysiącach sztuk	415,0	407,2	434,4	423,7	429,9	in thousand heads
na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.....	33,7	40,8	42,9	42,0	43,8	per 100 ha of agricultural land ^b in heads
trzoda chlewna (stan w końcu lipca):						pigs (end of July):
w tysiącach sztuk	798,9	880,6	846,0	823,9	677,7	in thousand heads
na 100 ha użytków rolnych ^b w szt.....	64,9	88,2	83,6	81,7	69,1	per 100 ha of agricultural land ^b in heads
Produkcja na 1 ha użytków rolnych ^b :						Production per 1 ha of agricul- tural land ^b :
żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^c w kg.....	195,1	227,0	224,6	223,0	229,8	animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^c in kg
mleka krowiego w l.....	506,7	812,2	844,3	825,9	879,2	cows' milk in l

^a Według granic administracyjnych; bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych. ^b Do przeliczeń przyjęto użytki rolne według siedziby użytkownika gospodarstwa bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych. ^c Wołowie, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie, drobiowe, kozie, królicze i dziczyzna; w wadze poubojowej ciepłej.

^a By administrative borders; excluding non-farm land. ^b Calculations are based on agricultural land by official residence of the land user excluding non-farm land. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and venison; in post-slaughter warm weight.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
ROLNICTWO I LEŚNICTWO (dok.) AGRICULTURE AND FORESTRY (cont.)						
Skup produktów rolnych na 1 ha użytków rolnych ^a :						<i>Procurement of agricultural products per 1 ha of agricultural land^a:</i>
ziarno zbóż podstawowych (łącznie z mieszkankami zbożowymi) w kg	596	617	694	572	581	<i>basic cereal grains (including cereal mixed) in kg</i>
ziemniaki w kg.....	41	14	11	13	11	<i>potatoes in kg</i>
buraki cukrowe w kg.....	179	182	215	204	143	<i>sugar beets in kg</i>
żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^b w kg	129	190	187	185	192	<i>animals for slaughter in terms of meat (including fats)^b in kg</i>
mleko krowie w l.....	396	567	615	648	634	<i>cows' milk in l</i>
Zużycie nawozów w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^c w kg:						<i>Consumption of fertilizers in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land^c in kg:</i>
mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi).....	66,5	90,3	124,4	124,9	124,4	<i>mineral or chemical (including mixed fertilizers)</i>
wapniowych	125,5	174,3	36,0	30,1	40,4	<i>lime</i>
Ciągniki rolnicze (stan w dniu 31 XII) na 100 ha użytków rolnych ^a w szt	3,8	4,7	.	5,0	5,3	<i>Agricultural tractors (as of 31 XII) per 100 ha of agricultural land^a in units</i>
Powierzchnia gruntów leśnych (stan w dniu 31 XII) w tys. ha	732,7	745,6	750,1	751,8	753,5	<i>Forest land (as of 31 XII) in thous. ha</i>
Powierzchnia lasów (stan w dniu 31 XII):						<i>Forest areas (as of 31 XII):</i>
w tysiącach hektarów	713,0	725,3	729,4	731,0	732,7	<i>in thousand hectares</i>
na 1 mieszkańca w ha.....	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	<i>per capita in ha</i>
Lesistość (stan w dniu 31 XII) w %	29,5	30,0	30,2	30,2	30,3	<i>Forest cover (as of 31 XII) in %</i>
Pozyskanie drewna (grubizny) na 100 ha powierzchni lasów w m ³	381,0	407,2	411,1	533,5	473,8	<i>Removals (timber) per 100 ha of forest area in m³</i>
PRZEMYSŁ INDUSTRY						
Produkcja sprzedana przemysłu:						<i>Sold production of industry:</i>
w milionach złotych (ceny bieżące)	12205,1	15540,4	16700,8	20329,7	19710,2	<i>in million zlotys (current prices)</i>
2000 = 100 (ceny stałe).....	113,7	99,6	109,4	116,8	98,1	<i>2000 = 100 (constant prices)</i>
na 1 zatrudnionego w zł (ceny bieżące)	138986,3	193072,6	197219,8	232711,6	224196,1	<i>per employee in zł (current prices)</i>
na 1 mieszkańca w zł (ceny bieżące).....	8520,0	10879,0	11702,7	14250,4	13818,1	<i>per capita in zł (current prices)</i>

^a Do przeliczeń przyjęto użytki rolne według siedziby użytkownika gospodarstwa bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych. ^b Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej ciepłej. ^c W roku gospodarczym.

^a Calculations are based on agricultural land by official residence of the land user excluding non-farm land. ^b Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight. ^c In farming year.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
BUDOWNICTWO CONSTRUCTION						
Sprzedaż produkcji budowlano-montażowej ^a (ceny bieżące):						<i>Sales of construction and assembly production^a (current prices):</i>
w milionach złotych.....	1516,3	2786,1	2432,5	4002,6	3463,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	1064	1950	1705	2806	2428	<i>per capita in zł</i>
w tym sektor prywatny w % ogółem	96,5	98,7	98,9	98,4	98,7	<i>of which private sector in % of total</i>
TRANSPORT. ŁĄCZNOŚĆ – stan w dniu 31 XII TRANSPORT. COMMUNICATIONS – as of 31 XII						
Linie kolejowe eksploatowane normalnotorowe:						<i>Railway lines operated – standard gauge:</i>
w kilometrach.....	1461	1209	1209	1209	1209	<i>in kilometres</i>
na 100 km ² powierzchni ogólnej w km.....	6,0	5,0	5,0	5,0	5,0	<i>per 100 km² of total area in km</i>
Drogi publiczne o twardej nawierzchni (miejskie i zamiejskie):						<i>Hard surface public roads (urban and non-urban):</i>
w kilometrach.....	12257	12352	12231	12331	12355	<i>in kilometres</i>
na 100 km ² powierzchni ogólnej w km.....	50,6	51,1	50,6	51,0	51,0	<i>per 100 km² of total area in km</i>
Samochody osobowe zarejestrowane:						<i>Registered passenger cars:</i>
w tysiącach sztuk.....	221,0	376,2	431,0	474,3	528,3	<i>in thousand units</i>
na 1000 ludności.....	155	263	302	333	370	<i>per 1000 population</i>
Placówki pocztowe ^b :						<i>Post offices^b:</i>
w liczbach bezwzględnych.....	437	391	399	406	411	<i>in absolute numbers</i>
na 10 tys. ludności.....	3,1	2,7	2,8	2,8	2,9	<i>per 10 thous. population</i>
Telefoniczne łącza główne ^c :						<i>Telephone main line^c:</i>
w tysiącach.....	368,9	410,1	389,1	337,4	288,7	<i>in thousands</i>
na 1000 ludności.....	258,4	287,1	272,7	236,6	202,3	<i>per 1000 population</i>
HANDEL TRADE						
Sprzedaż detaliczna towarów (ceny bieżące):						<i>Retail sales (current prices):</i>
w milionach złotych.....	8854,0	11313,1	12298,6	12318,9	14428,1	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł.....	6039	7920	8618	8635	10115	<i>per capita in zł</i>
Sklepy (stan w dniu 31 XII) w tys.	16,8	12,4	15,1	14,4	15,6	<i>Shops (as of 31 XII) in thous.</i>
Liczba ludności (stan w dniu 31 XII) na 1 sklep.....	85	115	94	99	92	<i>Population (as of 31 XII) per shop</i>

^a Zrealizowanej przez podmioty budowlane – według miejsca wykonywania robót. ^b W 2000 r. placówki pocztowe i placówki usług telekomunikacyjnych. ^c Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej.

^a Realized by construction entities – by place of works performing. ^b In 2000 post offices and telecommunication service offices. ^c Data concern operators of the public telecommunication network.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (cd.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
FINANSE PUBLICZNE <i>PUBLIC FINANCE</i>						
Budżety gmin ^a						<i>Budgets of gminas^a</i>
Dochody:						<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	1370,9	2122,5	2398,2	2644,4	2902,4	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	1203	1883	2131	2351	2582	<i>per capita in zł</i>
Wydutki:						<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	1427,2	2120,6	2440,2	2610,7	2895,6	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	1253	1881	2168	2321	2576	<i>per capita in zł</i>
Budżety miast na prawach powiatu						<i>Budgets of cities with powiat status</i>
Dochody:						<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	566,5	789,7	879,0	995,0	1033,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	1932	2622	2913	3295	3419	<i>per capita in zł</i>
Wydutki:						<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	587,6	791,2	929,1	949,2	1032,9	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	2003	2627	3079	3143	3417	<i>per capita in zł</i>
Budżety powiatów						<i>Budgets of powiats</i>
Dochody:						<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	634,0	743,0	793,9	864,1	938,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	557	659	705	768	835	<i>per capita in zł</i>
Wydutki:						<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	647,8	765,3	830,2	856,9	943,2	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	569	679	738	762	839	<i>per capita in zł</i>
Budżet województwa						<i>Budget of voivodship</i>
Dochody:						<i>Revenue:</i>
w milionach złotych	122,5	231,3	340,8	435,8	508,0	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	86	162	239	306	356	<i>per capita in zł</i>
Wydutki:						<i>Expenditure:</i>
w milionach złotych	137,1	291,1	379,2	440,4	449,5	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	96	204	266	309	315	<i>per capita in zł</i>
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE^b <i>INVESTMENTS. FIXED ASSETS^b</i>						
Nakłady inwestycyjne (ceny bieżące):						<i>Investment outlays (current prices):</i>
w milionach złotych	2643,4	3906,4	4726,8	5377,2	5904,7	<i>in million zlotys</i>
na 1 mieszkańca w zł	1845	2735	3312	3769	4140	<i>per capita in zł</i>
Udział w nakładach inwestycyjnych (ceny bieżące) w %:						<i>Share in investment outlays (current prices) in %:</i>
rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa	5,0	5,5	5,2	5,0	4,8	<i>agriculture, hunting and forestry</i>
przemysłu	32,1	39,8	40,0	36,0	32,5	<i>industry</i>
budownictwa	6,6	8,3	10,8	15,5	15,4	<i>construction</i>
handlu i napraw ^Δ	9,1	7,6	6,9	6,0	7,4	<i>trade and repair^Δ</i>
transportu, gospodarki magazynowej i łączności	14,1	4,4	4,3	6,1	3,7	<i>transport, storage and communication</i>
obsługi nieruchomości i firm ^Δ	15,6	18,1	16,8	14,9	17,2	<i>real estate, renting and business activities</i>

^a Bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Od 2002 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie; patrz uwagi ogólne do działu „Inwestycje. Środki trwałe”, ust. 3 na str. 305 i ust. 5 na str. 307.

^a Excluding revenue and expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Since 2002 data not comparable with data for previous years; see general notes to the chapter “Investments. Fixed assets”, item 3 on page 305 and item 5 on page 307.

II. WAŻNIEJSZE DANE O WOJEWÓDZTWIE (dok.)

MAJOR DATA ON THE VOIVODSHIP (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
INWESTYCJE. ŚRODKI TRWAŁE^a (dok.) INVESTMENTS. FIXED ASSETS^a (cont.)						
Wartość brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne): w milionach złotych..... na 1 mieszkańca w zł.....	45691,8 32008	56676,4 39673	57946,2 40610	61963,1 43448	67546,1 47332	Gross value of fixed assets (as of 31 XII; current book-keeping prices): in million zlotys per capita in zł
Udział w wartości brutto środków trwałych (stan w dniu 31 XII; bieżące ceny ewidencyjne) w %:						Share in gross value of fixed assets (as of 31 XII, current book-keeping prices) in %:
rolnictwa, łowiectwa i leśnictwa	15,4	12,2	12,1	11,5	10,8	agriculture, hunting and forestry
przemysłu	18,3	20,5	21,8	23,1	25,5	industry
budownictwa	1,0	0,8	0,9	0,9	1,1	construction
handlu i napraw ^A	3,0	3,8	4,1	4,0	4,4	trade and repair ^A
pośrednictwa finansowego.....	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	financial intermediation
obsługi nieruchomości i firm ^A	24,3	23,4	23,4	22,2	21,3	real estate, renting and business activities ^A
PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON^b – stan w dniu 31 XII ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY IN THE REGON REGISTER^b – as of 31 XII						
Ogółem: w tysiącach..... na 1000 ludności.....	102,6 71,9	110,1 77,1	111,3 78,0	113,1 79,3	115,8 81,2	Total: in thousands per 1000 population
Osoby prawne i jednostki organizacyjne nie mające osobowości prawnej:						Legal persons and organizational entities without legal personality:
w tysiącach	22,6	27,6	28,5	29,3	29,6	in thousands
1999 = 100	110,5	135,0	139,4	143,2	144,5	1999 = 100
w tym:						of which:
przedsiębiorstwa państwowe	74	25	23	17	10	state owned enterprises
spółdzielnie	788	735	735	733	702	co-operatives
spółki handlowe	3591	5080	5239	5427	5514	commercial companies
w tym z udziałem kapitału zagranicznego.....	733	851	881	908	924	of which with foreign capital participation
spółki cywilne	8223	6872	6795	6822	6734	civil law partnerships
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:						Natural persons conducting economic activity:
w tysiącach	80,0	82,4	82,8	83,7	86,2	in thousands
1999 = 100	105,0	108,2	108,7	109,9	113,2	1999 = 100
na 1000 ludności.....	56,1	57,7	58,0	58,7	60,4	per 1000 population
RACHUNKI REGIONALNE^c REGIONAL ACCOUNTS^c						
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące): w milionach złotych..... na 1 mieszkańca w zł.....	21722 15238	28153 19709	29977 21005	32756 22961	.	Gross domestic product (current prices): in million zlotys per capita in zł
Wartość dodana brutto (ceny bieżące): w milionach złotych..... na 1 mieszkańca w zł.....	19324 13557	24804 17364	26333 18452	28656 20087	.	Gross value added (current prices): in million zlotys per capita in zł
Nominalne dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych: w milionach złotych..... na 1 mieszkańca w zł.....	16774 11768	21042 14731	22078 15470	23374 16385	.	Gross nominal disposable income in the households sector: in million zlotys per capita in zł

^a Od 2002 r. dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie; patrz uwagi ogólne działu „Inwestycje. Środki trwałe”, ust. 3 na str. 305 i ust. 5 na str. 307. ^b Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne. ^c Dane za lata 2005-2006 skorygowano; patrz uwagi ogólne działu „Rachunki regionalne”, ust. 12 na str. 318.

^a Since 2002 data not comparable with data for previous years; see general notes to the chapter “Investments. Fixed assets”, item 3 on page 305 and item 5 on page 307. ^b Excluding persons tending private farms in agriculture. ^c Data for 2005-2006 have been adjusted; see general notes to the chapter “Regional accounts”, item 12 on page 318.

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE WOJEWÓDZTWA
GEOGRAPHIC LOCATION OF THE VOIVODSHIP

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	W stopniach, minutach i sekundach <i>In degrees, minutes and seconds</i>	W km <i>In km</i>	SPECIFICATION
Najdalej wysunięte punkty granicy województwa:				<i>Furthest extended points of the voivodship border:</i>
na północ (szerokość geograficzna północna)	Frombork	54°27'	x	<i>in the north (northern geographic latitude)</i>
na południe (szerokość geograficzna północna)	Łtowo-Osada	53°08'	x	<i>in the south (northern geographic latitude)</i>
za zachód (długość geograficzna wschodnia)	Kisielice	19°08'	x	<i>in the west (eastern geographic longitude)</i>
na wschód (długość geograficzna wschodnia)	Dubeninki	22°48'	x	<i>in the east (eastern geographic longitude)</i>
Rozciągłość:				<i>Extent:</i>
z południa na północ	x	1°19'	148	<i>from south to north</i>
z zachodu na wschód	x	3°40'	242	<i>from west to east</i>

Ź r ó d ł o: dane Departamentu Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego.

S o u r c e: data of the Department of Infrastructure and Geodesy of Marshal's Government.

TABL. 2. POWIERZCHNIA^a I GRANICE
AREA AND BORDERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
Powierzchnia w km ²	24174	x	<i>Area in km²</i>
Długość granicy w km	980	100,0	<i>Length of borders in km</i>
z Rosją	208	21,2	<i>with Russia</i>
z województwami:			<i>with voivodships:</i>
pomorskim	196	20,0	<i>pomorskie</i>
kujawsko-pomorskim	133	13,6	<i>kujawsko-pomorskie</i>
mazowieckim	218	22,2	<i>mazowieckie</i>
podlaskim	225	23,0	<i>podlaskie</i>

^a Stan w dniu 1.01.2009 r.

Ź r ó d ł o: dane szacunkowe Departamentu Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego.

^a As of 01.01.2009

S o u r c e: estimated data of the Department of Infrastructure and Geodesy of Marshal's Government.

**TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI
ELEVATIONS**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Gmina <i>Gmina</i>	Wzniesienie nad poziom morza w m <i>Elevation above sea level in m</i>	SPECIFICATION
Najwyższy położony punkt – Wysoka Wieś – Dylewska Góra	Ostróda	312	<i>Highest point – Wysoka Wieś – Dylewska Góra</i>
Najniższy położony punkt – Raczki Elbląskie ...	Elbląg	-1,8	<i>Lowest point – Raczki Elbląskie</i>
Najwyższej położona miejscowość – Olecko	Olecko	165	<i>Highest located town – Olecko</i>
Najniższej położona miejscowość – Żółwiniec...	Markusy	-1,3	<i>Lowest located town – Żółwiniec</i>

Źródło: dane Departamentu Infrastruktury i Geodezji Urzędu Marszałkowskiego.

Source: data of the Department of Infrastructure and Geodesy of Marshal's Government.

**TABL. 4. WIĘKSZE I GŁĘBSZE JEZIORA
LARGER AND DEEPER LAKES**

JEZIORA <i>LAKES</i>	Powierzchnia w km ² <i>Area in km²</i>	Głębokość maksymalna w m <i>Maximum depth in m</i>
WEDŁUG POWIERZCHNI <i>BY AREA</i>		
Śniardwy ^a	113,4	23,4
Mamry ^b	102,8	43,8
Jeziorak	32,2	12,0
Niegocin	26,0	39,7
Roś	18,9	31,8
Tały-Ryńskie	18,3	50,8
Nidzkie	18,2	23,7
Drużno	14,5	3,0
Selment Wielki	12,7	21,9
Narie	12,4	43,8
WEDŁUG GŁĘBOKOŚCI <i>BY DEPTH</i>		
Wukśniki	1,2	68,0
Babięty Wielkie	2,5	65,0
Elckie	3,8	58,2
Pińskno	2,6	56,6

^a Śniardwy z zatokami: Seksty, Kaczerajno, Warnołty. ^b System wodny jeziora Mamry: Mamry, Świącąjty, Kirsajty, Dargin, Dobskie, Kisajno.

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Śniardwy with bays: Seksty, Kaczerajno, Warnołty. ^b Water system of Lake Mamry: Mamry, Świącąjty, Kirsajty, Dargin, Dobskie, Kisajno.

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

**TABL. 5. DANE METEOROLOGICZNE
METEOROLOGICAL DATA**

LATA <i>YEARS</i> STACJE <i>METEOROLOGICZNE METEOROLOGICAL STATIONS</i>	Średnia temperatura powietrza w °C <i>Average air tempera- tures in °C</i>	Roczne sumy opadów w mm <i>Total annual precipi- tation in mm</i>	Średnia prędkość wiatru w m/s <i>Average wind veloci- ty in m/s</i>	Średnie zachmurzenie w oktantach ^a <i>Average cloudiness in octants^a</i>	
Olsztyn	2000	8,7	607	2,5	5,2
	2005	7,6	518	3,1	5,0
	2007	8,6	757	3,3	5,4
	2008	8,6	668	3,2	5,4

^a Stopień zachmurzenia nieba od 0 (niebo bez chmur) do 8 (niebo całkowicie pokryte chmurami).

Źródło: dane Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

^a Degree of cloudiness from 0 (no clouds) to 8 (total cloud cover).

Source: data of the Institute of Meteorology and Water Management.

Uwagi ogólne

1. Informacje o stanie i zmianach w **ewidencyjnym przeznaczeniu gruntów** ujmowane są według form władania i grup rejestrowych wprowadzonych do ewidencji gruntów rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 29 III 2001 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. Nr 38, poz. 454).

2. Dane o **gruntach rolnych i leśnych wyłączonych na cele nierolnicze i nieleśne** dotyczą gruntów, za które pobrano należności i opłaty w trybie ustawy z dnia 3 II 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych – jednolity tekst ustawy w obwieszczeniu Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 2004 r. (Dz. U. Nr 121, poz. 1266). Ustawa ta chroni wszystkie grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych I-III oraz grunty rolne klas bonitacyjnych IV-VI wytworzone z gleb organicznych, nie uwzględnia natomiast gruntów klas V-VI wytworzonych z gleb pochodzenia mineralnego. Zgodnie z art. 12a ust. 15 ustawy, rada gminy może podjąć uchwałę o objęciu na jej obszarze ochroną również grunty rolne zaliczone do klas bonitacyjnych IV, IVa, IVb wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego.

3. Dane o **gruntach zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji i zagospodarowania** dotyczą gruntów, które utraciły całkowicie wartości użytkowe (grunty zdewastowane) oraz gruntów, których wartość użytkowa zmalała w wyniku pogorszenia się warunków przyrodniczych lub wskutek zmian środowiska oraz działalności przemysłowej, a także wadliwej działalności rolniczej (grunty zdegradowane).

Rekultywacja gruntów polega na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych przez właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych, odtworzenie gleb, umocnienie skarp oraz odbudowanie lub zbudowanie niezbędnych dróg.

4. Informacje o **poborze wody** dotyczą:

1) w pozycji „na cele produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybołówstwem i rybactwem)” – jednostek organizacyjnych wnoszących opłaty za pobór z ujęć wła-

General notes

1. Information regarding the status and changes in **registered land designation** is classified according to ownership and register groups of land included in the register as a result of the decree of the Minister of Regional Development and Construction from 29 III 2001 in regard to the registration of land and buildings (Journal of Laws, No. 38, item 454).

2. Data regarding **agricultural and forest land designated for non-agricultural and non-forest purposes** concern land, for which payments and fees collected, based on to the Law on Agricultural and Forest Land Protection, dated 3 II 1995 (uniform text in Journal of Laws 2004 No. 121, item 1266). The Law protect all agricultural land included in quality classes I-III, as well as agricultural land included in quality classes IV-VI, comprised of organic soils. It does not, however, include land of V-VI quality classes, originating from mineral-derived soils. In accordance with Art. 12a, item 15 of the Law, a gmina council may also resolve to protect agricultural land of IV, IVa, IVb quality classes, originating from mineral-derived and located within the gmina.

3. Data regarding **devastated and degraded land requiring reclamation and management** concern land which has completely lost its utility value (devastated land) and land, the utility value of which has declined, due to a worsening in natural conditions or environmental changes and industrial activity as well as to inappropriate agricultural practices (degraded land).

Reclamation of land consists in the restoration or assigning a utility or natural value to devastated or degraded land through appropriate landscaping, improving physical and chemical properties, regulating waterways, regenerating soils, strengthening scarps as well as constructing or reconstructing necessary roads.

4. Information regarding **water withdrawal** concerns:

1) in the item “for production purposes (excluding agriculture, hunting, forestry and fishing)” – organizational entities making payments for the annual withdrawal of 5 dam³ or more of under-

snych rocznie 5 dam³ i więcej wody podziemnej albo 20 dam³ i więcej wody powierzchniowej lub odprowadzających rocznie 20 dam³ i więcej ścieków;

- 2) w pozycji „nawodnienia w rolnictwie i leśnictwie oraz uzupełnianie stawów rybnych” – jednostek organizacyjnych rolnictwa, leśnictwa i rybactwa zużywających wodę na potrzeby nawadniania gruntów rolnych i leśnych o powierzchni od 20 ha oraz na potrzeby eksploatacji stawów rybnych o powierzchni od 10 ha;
- 3) w pozycji „eksploatacja sieci wodociągowej” – wszystkich jednostek nadzorujących pracę sieci wodociągowej (w tym również spółdzielni mieszkaniowych, spółek wodnych, zakładów usług wodnych, zakładów pracy itp.).

5. Stan czystości rzek podaje się w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w stałych przekrojach pomiarowo-kontrolnych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie. Ocenę jakości wód przeprowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 20 VIII 2008 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych (Dz. U. Nr 162, poz. 1008). Ocena wykonana przez Wojewódzki Inspektorat jest oceną wstępną.

6. Dane dotyczące oceny sanitarnej wodociągów oraz jakości wody pobieranej z tych urządzeń opracowywane są zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 19 XI 2002 r. w sprawie wymagań dotyczących jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 203, poz. 1718); dane opracowano na podstawie wyników badań terenowo-laboratoryjnych wykonanych przez stacje sanitarno-epidemiologiczne.

Wodociągi pogrupowano według ich wydajności dobowej, a studnie podzielono na publiczne i inne, z tym że nadzorowi podlegają tylko te studnie, z których korzystają gospodarstwa agroturystyczne i sezonowe obiekty wypoczynkowe, znajdujące się w pobliżu potencjalnych źródeł zanieczyszczeń wody, na terenach objętych powodzią oraz te, na które wpływają skargi mieszkańców. Na podstawie wyników analiz fizyczno-chemicznych i badań bakteriologicznych wyróżnia się **dwie kategorie urządzeń**: dostarczające wodę dobrą, tj. odpowiadającą wymaganiom sanitarnym i wodę złą, tj. niepełniającą tych wymagań.

7. Dane o ściekach dotyczą ścieków odprowadzonych do wód lub do ziemi przez jednostki określone w ust. 4, pkt 1) i 3). Do tych samych jednostek odnoszą się dane o **wyposażeniu w oczyszczalnię ścieków**.

Jako **ścieki wymagające oczyszczenia** przyjęto ścieki odprowadzane siecią kanałów lub rowów otwartych bezpośrednio do wód lub do ziemi, lub

ground water, or 20 dam³ or more of surface water from their own sources, or discharging 20 dam³ or more of waste water annually;

- 2) *in the item “irrigation in agriculture, forestry and fishing as well as completing fish ponds” – agricultural, forest and fishing organizational entities, consuming water for irrigating agricultural or forest land of 20 ha or more in area, and for the purpose of exploiting fishponds of 10 ha or more in area;*
- 3) *in the item “exploitation water-line system” – all entities responsible for the management of the water-line system (including housing co-operatives, water companies, waterworks and workplaces).*

5. The purity of rivers is specified according to the results of measurements conducted in the permanent control points by the Voivodship Inspectorate of Environmental Protection in Olsztyn. Evaluation of water quality was conducted in accordance with the regulation of the Minister of Environment, dated 20 VIII 2008 regarding classification method of condition of surface water uniform parts (Journal of Law No. 162, item 1008). Evaluation conducted by the Voivodship Inspectorate is a preliminary one.

6. Data concerning the sanitary evaluation of waterline system as well as the quality of water drawn from these facilities are compiled in accordance with the Regulation of the Minister of Health, dated 19 XI 2002 regarding the requirements on quality of water supplied to the population for consumption (Journal of Laws No. 203, item 1718); data are compiled on the basis of the results of local and laboratory tests conducted by sanitary-epidemiological stations.

Water-line system is divided into groups according to their capacity, wells into public and others however only wells used by agrotourist farm, seasonal recreational centres, wells located near potential sources of water pollution and in prone flood areas as well as concerning those for which complaints have been filed by users, are subject to monitoring. On the basis of the results of physical-chemical analyses and bacteriological tests, **two categories of facilities**: supplying good water (i.e., meeting sanitary requirements) and bad water (i.e. not meeting sanitary requirements) are distinguished.

7. Data regarding waste water concern waste water discharged into waters or into the ground by entities described in item 4, points 1) and 3). Data regarding **equipment of waste water treatment plants** concerns the same entities.

Waste water requiring treatment is understood as waste water discharged by means of open channel or ditch systems directly into waters or into the ground, or sewage systems of entities

do sieci kanalizacyjnej z jednostek produkcyjnych (łącznie z zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych i chłodniczymi), z innych jednostek oraz z gospodarstw domowych.

Wody chłodnicze są to ścieki o podwyższonej temperaturze powstałe w wyniku użycia wód do celów chłodniczych w procesach technologicznych.

Za **wody chłodnicze niewymagające oczyszczania** uznaje się wody, które spełniają następujące warunki:

- są odprowadzane do wód oddzielnym systemem kanalizacji,
- ilości zanieczyszczeń w wodach chłodniczych po procesie produkcyjnym nie są większe od ilości zanieczyszczeń w wodach pobranych do celów chłodzenia,
- temperatura wód chłodniczych odprowadzonych do jezior oraz ich odpływów nie przekracza 26°C, a do pozostałych wód, z wyjątkiem morza terytorialnego, nie przekracza 35°C.

Dane o **ściekach oczyszczanych** dotyczą ścieków oczyszczanych mechanicznie, chemicznie, biologicznie oraz z podwyższonym usuwaniem biogenów i odprowadzonych do wód lub do ziemi.

Przez **ścieki oczyszczane mechanicznie** rozumie się ścieki poddane procesowi usuwania jedynie zanieczyszczeń nierozpuszczalnych, tj. ciał stałych i tłuszczów ulegających osadzeniu lub flotacji, przy użyciu krat, sit, piaskowników, odtłuszczaczy współpracujących z osadnikami Imhoffa.

Chemiczne oczyszczanie ścieków polega na wytrącaniu niektórych związków rozpuszczalnych, względnie ich neutralizacji metodami chemicznymi, takimi jak koagulacja, sorpcja na węgiel aktywnym itp.

Biologiczne oczyszczanie ścieków następuje w procesie mineralizacji przez drobnoustroje w środowisku wodnym w sposób naturalny (np. poprzez rolnicze wykorzystanie ścieków, zraszanie pól, stawy rybne) lub w urządzeniach sztucznych (złoża biologiczne, osad czynny) i polega na usuwaniu ze ścieków zanieczyszczeń organicznych oraz związków biogenych i refrakcyjnych.

Podwyższone usuwanie biogenów w ściekach następuje w oczyszczalniach ścieków o wysokoefektywnych technologiach oczyszczania (głównie biologicznych, a także chemicznych) umożliwiającą zwiększoną redukcję azotu i fosforu.

Kilkustopniowe oczyszczanie mechaniczne i biologiczne lub mechaniczno-chemiczno-biologiczne odprowadzanych ścieków zakwalifikowano do wyższego stopnia oczyszczania (biologicznego lub chemicznego).

Dane o **komunalnych oczyszczalniach ścieków** dotyczą oczyszczalni, które oczyszczają ścieki odprowadzone do oczyszczalni siecią kanalizacyjną, niezależnie od formy własności

engaged in production (including contaminated drainage water from mines and cooling water), other entities as well as households.

Cooling water comprises waste water with an increased temperature created in the process of using water for cooling purposes during technological processes.

Cooling water not requiring treatment is water which meets the following conditions:

- *is discharged into waters by a separate sewerage system,*
- *the quantity of pollutants in cooling water after the production process is not greater than the amount of pollutants in water withdrawn for cooling purposes,*
- *the temperature of cooling water discharged into lakes and their cutflows does not exceed 26°C as well as other waters, except territorial sea, does not exceed 35°C.*

Data regarding **treated waste water** concern waste water treated mechanically, chemically, biologically, and with increased biogen removal, discharged into waters or into the ground.

Mechanical treatment of waste water is understood as the process of removing only non-soluble pollutants, i.e., solid bodies and fats subject to settlement or floatation, through the use of grates, filters, grit chambers, grease traps in conjunction with Imhoff tanks.

Chemical treatment of waste water consists in precipitating certain soluble compounds, or their neutralization through chemical methods, such as coagulation, sorption on active carbon, etc.

Biological treatment of waste water occurs through mineralisation processes caused by microorganisms in the natural water environment (e.g. through agricultural use of waste water, field irrigation, fish ponds) or in artificial facilities (biofilters, activated sludge) and consists in the removal of organic pollutants or biogenous and refractive compounds from sewage.

Increased biogen removal from sewage occurs in treatment plants with highly efficient treatment technologies (mostly biological, and also chemical) allowing for an increased reduction in nitrogen and phosphorus content.

Graduated mechanical and biological or mechanical and chemical treatment, of discharging waste water was classified as a higher degree of the treatment process (biological or chemical).

Data on **municipal waste water treatment plants** concern those of them, which are used to treat waste water drained off to treatment plants by sewage systems, regardless of the form of ownership of the plants or sewage systems. Data

zarówno oczyszczalni jak i sieci kanalizacyjnej, na której oczyszczalnia pracuje. Dane nie dotyczą oczyszczalni przydomowych lub oczyszczających ścieki wyłącznie dowożone (czyli oczyszczalni nie pracujących na sieci kanalizacyjnej).

U w a g a. W 2003 r. komunalne oczyszczalnie chemiczne zakwalifikowano albo do oczyszczalni o podwyższonym stopniu usuwania biogenów, albo do oczyszczalni mechanicznych.

Przez **osady ściekowe** rozumie się pochodzące z oczyszczalni ścieków osady z komór fermentacyjnych oraz innych instalacji służących do oczyszczania ścieków.

Dane o **ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków** podano w oparciu o szacunek liczby ludności korzystającej z oczyszczalni oczyszczających ścieki z miast i wsi. W przypadku, gdy miasto obsługiwane jest przez kilka oczyszczalni o różnym sposobie oczyszczania, o zakwalifikowaniu miasta do obsługiwanego przez poszczególne rodzaje oczyszczalni ścieków decyduje przewaga ilości ścieków oczyszczanych przez dany rodzaj oczyszczalni.

8. Informacje o źródłach i wielkości emisji przemysłowych zanieczyszczeń powietrza oraz o stanie wyposażenia i efektach eksploatacji urządzeń do redukcji tych zanieczyszczeń dotyczą jednostek organizacyjnych ustalonych przez Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 I 1986 r. w sprawie opłat za gospodarce korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40, z późniejszymi zmianami). Ustalona zbiorowość badanych jednostek utrzymywana jest corocznie, co zapewnia m.in. porównywalność danych i może być powiększana jedynie w szczególnych przypadkach, np. o jednostki nowo uruchomione lub rozbudowane o wysokiej skali progowej emisji zanieczyszczeń.

Dane o **emisji pyłów** dotyczą pyłów: ze spalania paliw, cementowo-wapienniczych i materiałów ogniotrwałych, krzemowych, nawozów sztucznych, węglowo-grafitowych, sadzy oraz innych rodzajów zanieczyszczeń pyłowych.

Dane o **emisji gazów** dotyczą: dwutlenku siarki, tlenu węgla, tlenków azotu, węglowodorów oraz innych rodzajów zanieczyszczeń gazowych (bez dwutlenku węgla).

Dane o **emisji pyłów i gazów** obejmują emisję zorganizowaną (z urządzeń technologicznych i grzewczych) oraz niezorganizowaną (z hałd, składowisk, w toku przeladunku substancji sypkich lub lotnych, z hal produkcyjnych itp.)

do not include household sewage plants or treatment plants processing only transported waste water (i.e., waste water treatment plants not working within sewage network).

N o t e. In 2003 municipal chemical waste water treatment plants were classified as treatment plants with increased biogen removal from sewage or mechanical treatment plants.

Sewage sludge from waste water treatment plants are understood as sludge from fermentation chambers and other installations, used for purifying waste water.

Data concerning the population using waste treatment plants is given on the basis of estimates of the number of population using waste water treatment plants treating urban and rural waste. When an urban area is served by several treatment plants with various methods of treatment, the predominate amount of waste treated by a given treatment plant determines the classification of the urban area in the appropriate type of waste treatment plant.

8. Information regarding the sources and amounts of industrial atmospheric pollutant emissions as well as the equipment reducing such pollutants and the effects of its utilization concerns organizational entities established by the Minister of Environmental Protection and Natural Resources on the basis of the defined amount of fees borne in 1986 for the annual emission of substances polluting the air, according to rates defined in the decree of the Council of Ministers, dated 13 I 1986, regarding payments for economic use of the environment and modifications to it (*Journal of Laws No. 7, item 40, with later amendments*). The established group of surveyed entities maintained annually which, i.a. assures comparability of data and may only be increased in specific cases, e.g. by newly established or expanded entities with a high step scale of pollutant emission.

Data regarding particulate emissions concern particulates: from the combustion of fuels, from cement and lime, fire-resistant materials, silicates, artificial fertilizers, carbon and graphite, soot, as well as other types of particulates.

Data regarding gas emissions concern: sulphur dioxide, carbon monoxide, nitrogen oxides, hydrocarbons, as well as other types of gaseous pollutants (excluding carbon dioxide).

Data regarding particulate and gas emission include organized emission (from technological and heating facilities) and disorganized emission (from waste dumps and landfills, in the course of reloading of volatile or loose substances, from production halls etc.).

9. Informacje o **odpadach** opracowane zostały na podstawie katalogu odpadów (wprowadzonego w życie 1 I 2002 r.), opartego o Listę Odpadów wprowadzoną do prawodawstwa Unii Europejskiej z dniem 1 I 2002 r. W 2000 r. informację opracowano na podstawie klasyfikacji odpadów zgodnej z Europejskim Katalogiem Odpadów.

Informacje o **ilości i rodzajach odpadów** dotyczą zakładów, które wytworzyły w ciągu roku powyżej 1 tys. t odpadów lub nagromadziły 1 mln t i więcej odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych).

Odpady oznaczają każdą substancję lub przedmiot należący do jednej z kategorii określonych w załączniku nr 1 do Ustawy z dnia 27 IV 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251), których posiadacz pozbywa się, zamierza pozbyć się lub do ich pozbycia się jest zobowiązany.

Przez **odzysk odpadów** rozumie się wszelkie działania niestwarzające zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska, polegające na wykorzystaniu odpadów w całości lub w części, lub prowadzące do odzyskania z odpadów substancji, materiałów lub energii i ich wykorzystania.

Przez **unieszkodliwianie odpadów** rozumie się poddanie odpadów procesom przekształceń biologicznych, fizycznych lub chemicznych w celu doprowadzenia ich do stanu, który nie stwarza zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub dla środowiska.

Magazynowanie odpadów to czasowe przechowywanie lub gromadzenie odpadów przed ich transportem, odzyskiem lub nieszkodliwianiem.

Przez **odpady składowane** należy rozumieć odpady usunięte na składowiska (wysypiska, hałdy, stawy osadowe) własne zakładów lub obce.

Dane o **odpadach dotychczas składowanych (nagromadzonych)** dotyczą ilości odpadów zdeponowanych na terenach własnych zakładów w wyniku składowania w roku sprawozdawczym i w latach poprzednich.

Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

9. Information regarding **waste** was compiled on the basis of a catalogue of waste (introduced 1 I 2002), based on the List of Waste introduced into legislation of the European Union on 1 I 2002. In 2000 information was compiled on the basis of a classification of waste in accordance with the European Waste Catalogue.

Information regarding the **quantity and type of waste** concerns plants which generated over 1 thous. t of waste in the course of the year or accumulated 1 mln t of waste and more (excluding municipal waste).

Waste shall mean any substance or object in one of the categories listed in Annex I to the Act on Waste of 27 IV 2001 (Journal of Laws 2007 No. 39, item 251), which the holder discards or intends or is required to discard.

Recovery of waste shall mean any operations which do not endanger human life and health or the environment, consisting in the use of waste in whole or in part, or leading to extraction and use of substances, materials or energy.

Treatment waste shall mean the submission of waste to the processes of biological, physical or chemical treatment as a result of which the nature of waste does not pose risks to human life and health or the environment.

Waste storage shall mean temporary waste storage or collection prior to its transport, recovery or treatment.

Landfilled waste is understood as waste transferred to landfill areas (landfills, waste dumps, sludge tanks) of the plant generating it or to other areas.

Data regarding **landfilled up to now (accumulated) waste** concern the quantity of waste deposited on the grounds of the plants generating it as a result of depositing it during the reporting and previous years.

Data on **municipal waste** concern waste generated in households or by other waste producers (excluding hazardous waste) which on the account of its character and composition is similar to waste from households.

Information on municipal waste is issued in accordance with the regulation of Minister of Environment of 27 IX 2001 concerning catalogue of waste (Journal of Laws No. 112, item 1206).

Przez **zrekultywowane tereny składowania odpadów** należy rozumieć tereny, których eksploatacja została zakończona i na których zostały przeprowadzone prace polegające na nadaniu lub przywróceniu im wartości użytkowej poprzez między innymi właściwe ukształtowanie rzeźby terenu, poprawienie właściwości fizycznych i chemicznych, uregulowanie stosunków wodnych.

10. Rezerваты przyrody obejmują obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

11. Parki krajobrazowe obejmują obszary chronione ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz walory krajobrazowe w celu zachowania oraz popularyzacji tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju.

12. Obszary chronionego krajobrazu obejmują tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnią funkcję korytarzy ekologicznych.

13. Pomniki przyrody są to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

14. Stanowiska dokumentacyjne są to niewyodrębniające się na powierzchni lub możliwe do wyodrębnienia, ważne pod względem naukowym i dydaktycznym, miejsca występowania formacji geologicznych, nagromadzeń skamieniałości lub tworów mineralnych, jaskinie lub schroniska podskalne wraz z namuliskami oraz fragmenty eksploatowanych lub nieczynnych wyrobisk powierzchniowych i podziemnych.

15. Użytki ekologiczne są to zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, starorzeczca, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków itp.

16. Zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi są fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na ochronę ze względu na ich walory widokowe lub estetyczne.

Reclaimed waste disposal sites are territories where exploitation had been finished and where works connected with restoration or assigning utility value such as appropriate landscaping, improving physical and chemical characteristics or regulating waterways were carried out.

10. Nature reserves include areas in natural or slightly changed state, ecosystems, refuges and natural habitats, also habitats of plants, animals, fungi and formations and elements of inanimate nature, having essential value for the environmental, scientific, cultural or landscape reasons.

11. Landscape parks are areas protected because of their natural, historical and cultural values, as well as for landscape features. The aim of landscape park's creation is preservation, popularization and dissemination of these values in conditions of sustainable development.

12. Protected landscape areas include areas protected because of distinguishing landscape characterised by various ecosystem types. These areas are to be valuable because of their functions of satisfying the needs of tourism and recreation and functions of ecological corridors.

13. Monuments of nature are single objects of animate and inanimate nature of special environmental, scientific, cultural, historical or landscape value and of distinctive individual features such as trees of impressive size, native and alien shrubs, springs, waterfalls, rocks, ravines, erratic blocks and caves.

14. Documentation sites are invisible on the surface or possible to be distinguished, important in scientific and educational terms – places of occurrence of geological formations, concentrations of fossils or mineral formations, caves or rock shelters along with silt-covered grounds and fragments of active or closed surface and underground excavations.

15. Ecological areas are worth of protection fragments of ecosystems of significant importance for biodiversity, such as natural water reservoirs, field and forest ponds, groups of tree and shrubs, swamps, peat-bogs, dunes, old river-beds, rock outcrops, scarps, gravel-banks, habitats of rare or protected species etc.

16. Landscape – nature complexes are fragments of natural and cultural landscape that are worth of protection due to their scenic or aesthetic values.

17. Dane o nakładach inwestycyjnych i efektach rzeczowych inwestycji ochrony środowiska i gospodarki wodnej prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Statystyczną Dotyczącą Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 2 III 1999 r. (Dz. U. Nr 25, poz. 218). Klasyfikacja ta opracowana została na podstawie Międzynarodowej Standardowej Statystycznej Klasyfikacji EKG/ONZ Dotyczącej Działalności i Urządzeń Związanych z Ochroną Środowiska i Europejskiego Systemu Zbierania Informacji Ekonomicznych Dotyczących Ochrony Środowiska (SERIEE) wdrożonego przez Unię Europejską.

18. Fundusze ekologiczne (Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych) są to fundusze tworzone z: **opłat za korzystanie ze środowiska** (tj. kwot pieniężnych pobieranych za emisję zanieczyszczeń powietrza, składowanie odpadów, usuwanie drzew lub krzewów oraz za pobór i korzystanie z wód i wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi); **kar za przekroczenia dopuszczalnych norm ekologicznych**; **splat pożyczek** udzielonych inwestorom oraz **opłat za wyłączenie gruntów rolnych na cele nierolnicze**, a także **innych kwot** ustalonych przez terenowe organy administracji rządowej oraz samorządowej.

17. Data regarding investment outlays and tangible effects of investments in environmental protection and water management are presented in accordance with the Polish Statistical Classification of Environmental Protection and Facilities, introduced on the basis of the decree of the Council of Ministers, dated 2 III 1999 (Journal of Laws No. 25, item 218). This classification was compiled on the basis of ECE/UN Single European Standard Statistical Classification of Environmental Protection Activities and Facilities as well as with European System for the Collection of Economic Information on the Environment (SERIEE), implemented by the European Union.

18. Ecological funds (Environmental Protection and Water Management Funds and Agricultural Land Protection Fund) are funds created from income originating from: fees for the use of the natural environment (i.e.: payments collected for releasing air pollutants, land-filling waste, the removal of trees and bushes as well as for the abstraction and use of water and releasing waste water into water or the ground); fines for transgressions of acceptable ecological standards; repayments of loans granted for investors; payments for designating agricultural land for non-agricultural purposes as well as other payments established by regional divisions of the state and local self-government administration.

TABL. 1 (6).

STAN GEODEZYJNY^a I KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI WOJEWÓDZTWA

Stan w dniu 1 I

GEODESIC STATUS^a AND USE OF THE VOIVODSHIP LAND

As of 1 I

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008		2009			SPECIFICATION
	w ha <i>in ha</i>	na 1 miesz- kańca ^b w ha <i>per capita^b in ha</i>	w ha <i>in ha</i>	na 1 miesz- kańca ^b w ha <i>per capita^b in ha</i>	przyrost (+) lub ubytek (-) w ha w stosun- ku do roku 2008 <i>increase (+) or decrease (-) in ha in relation to 2008</i>	
Powierzchnia ogólna^c	2417332	1,69	2417346	1,69	14	Total area^c
w tym:						<i>of which:</i>
Użytki rolne.....	1333084	0,93	1331200	0,93	-1884	<i>Agricultural land</i>
w tym:						<i>of which:</i>
grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwałe	1294776	0,91	1293037	0,91	-1739	<i>arable land, orchards, permanent meadows and pastures</i>
grunty rolne zabudowane	25517	0,02	25815	0,02	298	<i>agricultural built-up areas</i>
Grunty leśne oraz zadrze- wione i zakrzewione.....	774047	0,54	775657	0,54	1610	<i>Forest land as well as woody and bushy land</i>
Grunty zabudowane i zurbanizowane.....	85708	0,06	85903	0,06	195	<i>Built-up and urbanized areas</i>
w tym:						<i>of which:</i>
tereny mieszkaniowe	11420	0,01	11763	0,01	343	<i>residential areas</i>
tereny przemysłowe	2832	0,00	2937	0,00	105	<i>industrial areas</i>
tereny komunikacyjne	59500	0,04	59003	0,04	-497	<i>transport areas</i>
użytki kopalne	1136	0,00	1106	0,00	-30	<i>minerals</i>
Grunty pod wodami po- wierzchniowymi.....	120454	0,08	120596	0,08	142	<i>Lands under surface waters</i>
płynącymi.....	115975	0,08	116610	0,08	635	<i>flowing</i>
stojącymi.....	4479	0,00	3986	0,00	-493	<i>standing</i>
Nie użytki	76809	0,05	76946	0,05	137	<i>Wasteland</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 51. ^b Stan ludności w dniu 31 XII. ^c Obszar łądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) wraz z częścią morskich wód wewnętrznych: 1 I 2008-17439 ha, 1 I 2009-17438 ha.

Źródło: dane Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

^a See general notes, item 1 on page 51. ^b Population as of 31 XII. ^c Land area (including inland waters) and part of sea internal waters: 1 I 2008-17439 ha, 1 I 2009-17438 ha.

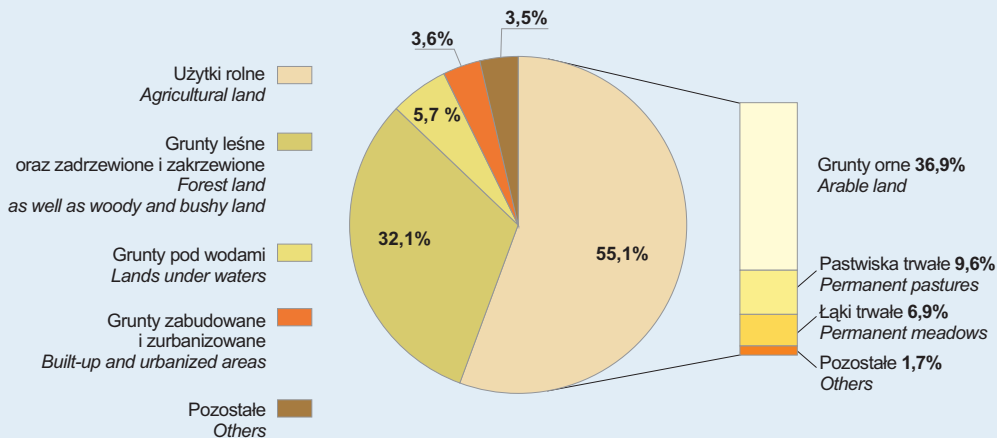
Source: data of Central Geodesy and Cartography Office.

KIERUNKI WYKORZYSTANIA POWIERZCHNI GEODEZYJNEJ WOJEWÓDZTWA W 2009 R.

Stan w dniu 1 I

DIRECTIONS OF USE OF THE VOIVODSHIP GEODESIC LAND IN 2009

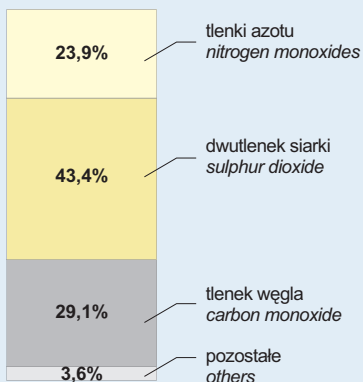
As of 1 I

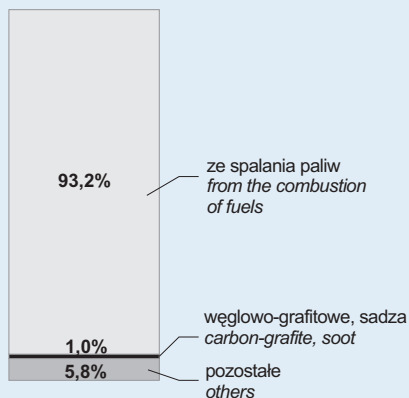
EMISJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZENIA POWIETRZA W 2008 R.

EMISSION OF INDUSTRIAL AIR POLLUTANTS IN 2008

Zanieczyszczenia gazowe
(bez CO₂)
Gas pollutants
(excluding carbon dioxide)

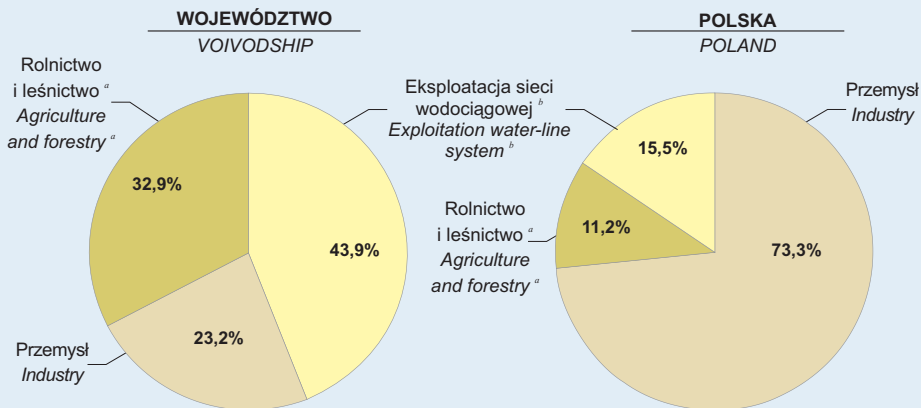

Zanieczyszczenia pyłowe
Particulate pollutants

UŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI W 2008 R.

WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION IN 2008

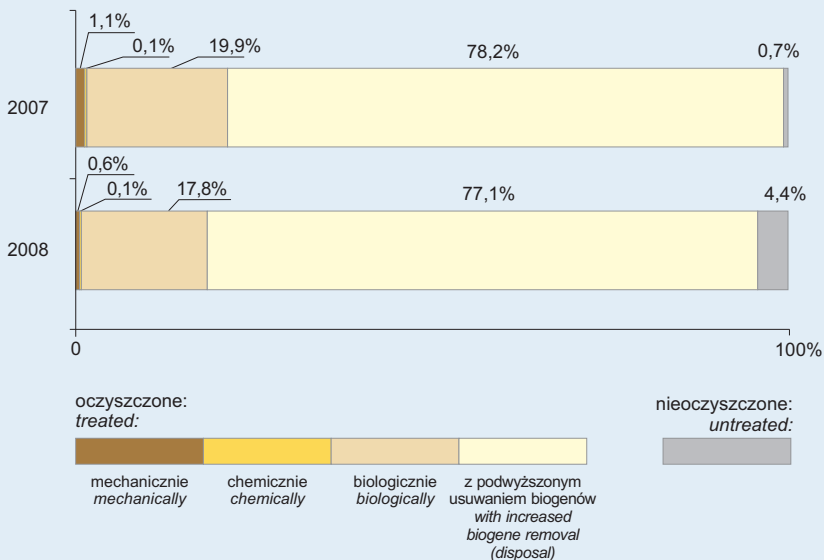

a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz uzupełniania stawów rybnych.
b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów wodnych i spółek wodnych.

a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for completing fish ponds.
b Excluding water consumption for industrial purposes from water-line system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE WYMAGAJĄCE OCZYSZCZENIA ODPROWADZONE DO WÓD LUB DO ZIEMI

INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER REQUIRING TREATMENT DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

TABL. 2 (7). **GRUNTY ROLNE WYŁĄCZONE NA CELE NIEROLNICZE I LEŚNE NA CELE NIELEŚNE^a**
AGRICULTURAL LAND DESIGNATED FOR NON-AGRICULTURAL PURPOSES AND FOREST LAND DESIGNATED FOR NON-FOREST^a PURPOSES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w ha in ha				
OGÓŁEM	49	191	249	281	GRAND TOTAL
WEDŁUG RODZAJÓW GRUNTÓW <i>BY TYPE OF LAND</i>					
Grunty rolne	34	174	240	256	Agricultural land
W tym użytki rolne.....	22	131	94	80	<i>Of which agricultural land quality classes:</i>
klasy bonitacyjne:					
I-III.....	21	32	25	19	<i>I-III</i>
IV ^b	1	91	68	60	<i>IV^b</i>
V i VI oraz VI RZ i PsZ	-	8	1	1	<i>V and VI as well as VI RZ and PsZ</i>
Grunty leśne	15	17	9	25	Forest land
WEDŁUG KIERUNKÓW WYŁĄCZENIA <i>BY DIRECTIONS OF DESIGNATION</i>					
wyłączone:					<i>designated for:</i>
Na tereny osiedlowe	6	36	108	121	<i>Residential areas</i>
Na tereny przemysłowe.....	1	110	34	55	<i>Industrial areas</i>
Pod drogi i szlaki komunikacyjne .	16	7	7	4	<i>Roads and communication trails</i>
Pod użytki kopalne	4	21	51	6	<i>Minerals</i>
Na inne cele.....	22	18	49	94	<i>Other purposes</i>

^a W trybie obowiązujących przepisów prawnych o ochronie gruntów rolnych i leśnych. ^b Użytki rolne pochodzenia mineralnego i organicznego.

Ź r ó d ł o: w zakresie gruntów rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi; w zakresie gruntów leśnych – dane Ministerstwa Środowiska.

^a According to the existing regulations on the protection of agricultural and forest land. ^b Agricultural land of mineral and organic origin.

S o u r c e: in regard to agricultural land – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development; in regard to forest land – data of the Ministry of Environment.

TABL. 3 (8). **GRUNTY ZDEWASTOWANE I ZDEGRADOWANE WYMAGAJĄCE REKULTYWACJI I ZAGOSPODAROWANIA ORAZ GRUNTY ZREKULTYWOWANE I ZAGOSPODAROWANE**
DEVASTATED AND DEGRADED LAND REQUIRING RECLAMATION AND MANAGEMENT AS WELL AS RECLAIMED AND MANAGED LAND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w ha in ha				
Grunty wymagające rekultywacji (stan w dniu 31 XII)	4685	4950	5046	4865	<i>Land requiring reclamation (as of 31 XII)</i>
zdewastowane	4630	4828	4868	4704	<i>devastated</i>
zdegradowane	55	122	178	161	<i>degraded</i>
Grunty (w ciągu roku):					<i>Land (during the year):</i>
zrekultywowane	169	33	67	165	<i>reclaimed</i>
w tym na cele:					<i>of which for purposes:</i>
rolnicze.....	33	16	11	4	<i>agricultural</i>
leśne	136	17	56	161	<i>forest</i>
zagospodarowane.....	37	10	-	2	<i>managed</i>

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

S o u r c e: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 4 (9). **POBÓR WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER WITHDRAWAL FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	143,8	136,3	135,2	143,6	100,0	TOTAL
na cele:						for purposes of:
Produkcyjne (poza rolnictwem, łowiectwem, leśnictwem oraz rybolówstwem i rybactwem) – z ujęć własnych.....	43,9	30,2	30,7	29,3	20,4	Production (excluding agriculture, hunting, forestry and fishing) – from own intakes
w tym wody:						of which waters:
powierzchniowe	32,7	20,4	20,7	19,7	13,7	surface
podziemne	11,2	9,8	10,0	9,5	6,6	underground
Nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz uzupełniania stawów rybnych.....	23,7	35,0	33,7	42,8	29,8	Irrigation in agriculture, forestry as well as completing fish ponds
Eksploatacji sieci wodociągowej ^a	76,2	71,1	70,8	71,6	49,8	Exploitation water-line system ^a
wody: powierzchniowe.....	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	waters: surface
podziemne.....	76,1	70,9	70,7	71,4	49,7	underground

^a Pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci.

^a Water withdrawal by intakes before entering the water system.

TABL. 5 (10). **ZUŻYCIE WODY NA POTRZEBY GOSPODARKI NARODOWEJ I LUDNOŚCI**
WATER CONSUMPTION FOR NEEDS OF THE NATIONAL ECONOMY AND POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
	w hm ³ in hm ³			w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	129,5	122,4	121,8	130,2	100,0	TOTAL
Przemysł.....	43,9	30,5	31,5	30,2	23,2	Industry
w tym na cele produkcyjne.....	18,2	14,1	15,5	14,4	11,1	of which for purposes of production
Rolnictwo i leśnictwo ^a	23,7	35,0	33,7	42,8	32,9	Agriculture and forestry ^a
Eksploatacja sieci wodociągowej ^b	61,8	56,9	56,6	57,2	43,9	Exploitation water-line system ^b

^a Woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz do uzupełniania stawów rybnych. ^b Bez zużycia wody na cele przemysłowe przez wodociągi stanowiące własność gmin, wojewódzkich zakładów usług wodnych i spółek wodnych.

^a Water consumption for irrigation in agriculture and forestry as well as for completing fish ponds. ^b Excluding water consumption for industrial purposes from water-line system of gminas, voivodship waterworks and water companies.

TABL. 6 (11). **POWIERZCHNIA I POBÓR WODY DO NAWODNIENÍ W ROLNICTWIE I LEŚNICTWIE ORAZ NAPEŁNIANIA STAWÓW RYBNYCH**
AREA AND WATER WITHDRAWAL FOR IRRIGATION IN AGRICULTURE AND FORESTRY AS WELL AS WATER FOR FILLING UP FISH PONDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Powierzchnia nawadnianych użytków rolnych i gruntów leśnych ^a w ha.....	5752	3847	3352	3363	Area of irrigated agricultural land and forest land ^a in ha
Powierzchnia napelnianych stawów rybnych ^b w ha	1172	1329	1295	1582	Area of filled fish ponds ^b in ha
Pobór wody ^c w dam ³	23726	35035	33695	42815	Water withdrawal ^c in dam ³
do nawadniania użytków rolnych i gruntów leśnych	7298	9234	8950	8930	for irrigation of agricultural and forest lands
na 1 ha	1,3	2,4	2,7	2,7	per 1 ha
do napelniania i uzupełniania stawów rybnych.....	16428	25801	24745	33885	for filling and completing fish ponds
na 1 ha	14,0	19,4	19,1	21,4	per 1 ha

^a O powierzchni co najmniej 20 ha. ^b O powierzchni co najmniej 10 ha. ^c Łącznie z poborem ścieków do nawodnień.
^a Area of 20 ha and more. ^b Area of 10 ha and more. ^c Including waste water withdrawal for irrigation.

TABL. 7 (12). **WYNIKI KLASYFIKACJI RZEK BADANYCH^a W 2008 R.**
CLASSIFICATION RESULTS OF SURVEYED RIVERS^a IN 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Badane rzeki Controlled rivers	Przekroje pomiarowo-kontrolne Controlling and measuring cross-sections	Ocena stanu ekologicznego Evaluation of ecological condition				
			bardzo dobry very good	dobry good	umiarkowany moderate	słaby poor	zły bad
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % przekrojów pomiarowo-kontrolnych odpowiadających danej ocenie stanu ekologicznego in % of controlling and measuring cross-sections coming up to a given evaluation of ecological condition				
Ocena ogólna 2008 Total evaluation	59	90	-	23,3	75,6	1,1	-

^a Przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Olsztynie.
^a By the Voivodship Inspectorate of Environmental Protection in Olsztyn.

TABL. 8 (13).

JAKOŚĆ WODY DOSTARCZANEJ LUDNOŚCI DO SPOŻYCIA Z WODOCIĄGÓW
QUALITY OF WATER SUPPLIED TO THE POPULATION FOR CONSUMPTION
FROM WATERWORKS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność ^a – w % ludności korzystającej z urządzeń – zaopatrywana w wodę <i>Population^a – in % of population using facilities – sup- plied with water</i>				SPECIFICATION	
	odpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>meeting sanitary requirements</i>		nieodpowiadającą wymaganiom sanitarnym <i>non meeting sanitary requirements</i>			
	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>		
Wodociągi o wydajności w m ³ /d:					<i>Waterworks with a capacity of m³/24h:</i>	
poniżej 100	2005	91,2	76,9	8,8	23,1	<i>below 100</i>
	2007	94,0	77,0	6,0	23,0	
	2008	85,8	83,2	14,2	16,8	
100–1000	2005	68,1	78,0	31,9	22,0	<i>100–1000</i>
	2007	52,7	82,1	47,3	17,9	
	2008	72,7	79,9	27,3	20,1	
1001–10000	2005	69,3	-	30,7	-	<i>1001–10000</i>
	2007	84,5	-	15,5	-	
	2008	83,8	-	16,2	-	
10001–100000	2005	92,2	-	7,8	-	<i>10001–100000</i>
	2007	100,0	-	-	-	
	2008	100,0	-	-	-	
powyżej 100000	2005	-	-	-	-	<i>over 100000</i>
	2007	-	-	-	-	
	2008	-	-	-	-	

^a Według szacunków.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia.

^a Estimated data.

Source: data of the Ministry of Health.

TABL. 9 (14). **ŚCIEKI PRZEMYSŁOWE I KOMUNALNE ODPROWADZANE DO WÓD LUB DO ZIEMI**
INDUSTRIAL AND MUNICIPAL WASTE WATER DISCHARGED INTO WATERS OR INTO THE GROUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
	w hm ³		in hm ³	w odsetkach in percent		
OGÓŁEM	83,6	67,1	66,2	66,3	100,0	TOTAL
odprowadzone bezpośrednio z zakładów ^a	29,4	19,0	19,3	19,1	28,8	discharged directly by plants ^a
w tym wody chłodnicze.....	26,0	15,9	16,3	16,2	24,4	of which cooling water
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	54,2	48,1	46,9	47,2	71,2	discharged through sewerage system
W tym ścieki wymagające oczyszczania.....	57,7	51,2	49,9	50,1	75,6	Of which waste water requiring treatment
oczyszczane.....	55,2	48,8	49,5	47,9	72,2	treated
mechanicznie.....	0,9	0,6	0,6	0,3	0,5	mechanically
chemicznie.....	0,2	0,0	0,1	0,0	0,0	chemically
biologicznie.....	27,3	9,3	9,9	8,9	13,4	biologically
z podwyższonym usuwaniem biogenów.....	26,8	38,9	39,0	38,6	58,2	with increased biogene removal (disposal)
nieoczyszczane.....	2,5	2,3	0,3	2,2	3,3	untreated
odprowadzone bezpośrednio z zakładów.....	0,3	0,4	0,2	0,5	0,8	discharged directly by plants
odprowadzone siecią kanalizacyjną.....	2,1	2,0	0,1	1,7	2,6	discharged through sewerage system

^a Łącznie z wodami chłodniczymi i zanieczyszczonymi wodami z odwadniania zakładów górniczych oraz obiektów budowlanych, a także z zanieczyszczonymi wodami opadowymi.

^a Including cooling water and polluted water from mine drainage as well as building constructions, and polluted drop waters.

TABL. 10 (15). **JEDNOSTKI^a ODPROWADZAJĄCE ŚCIEKI WEDŁUG MIEJSCA ODPROWADZANIA ORAZ WYPOSAŻENIA W OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES^a DISCHARGING WASTE WATER BY PLACE OF DISCHARGE AND WASTE WATER TREATMENT PLANTS POSSESSED
As of 31 XII

JEDNOSTKI	2000	2005	2007	2008	ENTITIES
OGÓŁEM	159	110	92	91	TOTAL
Odprowadzające ścieki bezpośrednio do wód lub do ziemi.....	66	39	25	27	Discharging waste water directly into waters or into the ground
wyposażone w oczyszczalnię ścieków.....	56	35	23	23	possessing waste water treatment plants
o wystarczającej przepustowości.....	55	31	19	21	with sufficient capacity
o niewystarczającej przepustowości.....	1	4	4	2	with insufficient capacity
bez oczyszczalni ścieków.....	10	4	2	4	not possessing waste water treatment plants
Odprowadzające ścieki do kanalizacji (bez oczyszczalni ścieków).....	93	71	67	64	Discharging waste water into sewerage system (not possessing waste waters treatment plants)

^a Bez przedsiębiorstw i zakładów wodociągowo-kanalizacyjnych.

^a Excluding enterprises and water-sewerage treatment plants.

TABL. 11 (16). **OCZYSZCZALNIE ŚCIEKÓW**
Stan w dniu 31 XII
WASTE WATER TREATMENT PLANTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Mechaniczne	Chemiczne	Biologiczne	Z podwyższonym usuwaniem biogenów	SPECIFICATION	
		<i>Mechanical</i>	<i>Chemical</i>	<i>Biological</i>	<i>With increased biogene removal (disposal)</i>		
Oczyszczalnie ścieków przemysłowych						Industrial waste water treatment plants	
Liczba	2000	71	24	3	38	6	<i>Number</i>
	2005	40	14	2	19	5	
	2007	28	12	1	11	4	
	2008	25	9	1	10	5	
Przepustowość w dam ³ /d.....	2000	79,2	64,4	1,3	9,7	3,7	<i>Capacity in dam³/24h</i>
	2005	57,5	45,2	0,9	7,9	3,5	
	2007	54,3	44,3	0,7	5,9	3,4	
	2008	53,0	43,4	0,7	5,4	3,5	
Oczyszczalnie ścieków komunalnych^a							Municipal^a waste water treatment plants
Liczba	2000	134	5	5	85	39	<i>Number</i>
	2005	192	4	x	129	59	
	2007	221	3	x	156	62	
	2008	224	3	x	153	68	
Przepustowość w dam ³ /d.....	2000	401,7	1,3	0,8	179,4 ^b	220,2	<i>Capacity in dam³/24h</i>
	2005	389,6	0,1	x	63,9 ^b	325,6	
	2007	396,6	0,1	x	66,9 ^b	329,6	
	2008	319,3	0,2	x	65,5 ^b	253,7	
Ludność korzystająca ^c z oczyszczalni ścieków w % ludności ogółem	2000	64,5	0,2	0,3	31,7	32,2	<i>Population using^c waste water treatment plants in % of total population</i>
	2005	69,9	0,1	x	15,5	54,3	
	2007	71,7	0,1	x	17,2	54,5	
	2008	72,2	0,0	x	16,3	55,8	

^a Miejskie i wiejskie pracujące na sieci kanalizacyjnej; patrz uwagi ogólne ust. 7 na str. 52-54. ^b Dotyczy urządzeń do biologicznego oczyszczania. ^c Na podstawie szacunków; w 2000 r. określana jako ludność obsługiwana.

^a Treatment plants of urban and rural areas working on sewerage system; see general notes item 7 on page 52-54. ^b Refers to equipment for biological treatment. ^c Estimated data; in 2000 defined as served population.

TABL. 12 (17). **EMISJA I REDUKCJA PRZEMYSŁOWYCH ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA**
EMISSION AND REDUCTION OF INDUSTRIAL AIR POLLUTANTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza ^a (stan w dniu 31 XII)	49	42	41	43	<i>Plants generating substantial air pollution^a (as of 31 XII)</i>
w tym wyposażone w urządzenia do redukcji zanieczyszczeń:					<i>of which possessing systems to reduce the emission of:</i>
pyłowych	37	32	30	33	<i>particulates</i>
gazowych	4	5	5	6	<i>gases</i>
nieposiadające wyników pomiarów:					<i>without the results of measurements of:</i>
emisji:					<i>emission:</i>
pyłów	20	17	11	13	<i>particulates</i>
gazów	19	12	8	7	<i>gases</i>
imisji	47	42	40	40	<i>imission</i>
Emisja zanieczyszczeń:					<i>Emission of pollutants:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowych	2,5	1,9	1,4	1,4	<i>particulates</i>
w tym pyły ze spalania paliw.....	2,3	1,8	1,3	1,3	<i>of which particulates from the combustion of fuels</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	15,3	10,6	9,9	9,5	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w tym: dwutlenek siarki.....	7,4	4,6	4,6	4,1	<i>of which: sulphur dioxide</i>
tlenek węgla	3,7	3,2	2,6	2,8	<i>carbon monoxide</i>
tlenki azotu	3,6	2,4	2,3	2,3	<i>nitrogen oxides</i>
na 1 km ² w tonach:					<i>per 1 km² in tonnes:</i>
pyłowych	0,1	0,1	0,1	0,1	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	0,6	0,4	0,4	0,4	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
Zanieczyszczenia zatrzymane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń:					<i>Pollutants retained in pollutant reduction systems:</i>
w tysiącach ton:					<i>in thousand tonnes:</i>
pyłowe	50,3	54,3	41,1	83,9	<i>particulates</i>
gazowe (bez dwutlenku węgla)	2,6	0,3	0,1	0,2	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>
w % zanieczyszczeń wytworzonych:					<i>in % of pollutants produced:</i>
pyłowych	95,3	96,6	96,8	98,4	<i>particulates</i>
gazowych (bez dwutlenku węgla) ..	14,5	2,8	1,4	2,6	<i>gases (excluding carbon dioxide)</i>

^a Emitujące pyły, gazy lub równocześnie pyły i gazy.

^a Emitting particulates, gases or particulates and gases simultaneously.

TABL. 13 (18). **URZĄDZENIA DO REDUKCJI ZANIECZYSZCZEŃ POWIETRZA W ZAKŁADACH SZCZEGÓLNIIE UCIAŹLIWYCH**
AIR POLLUTION REDUCTION SYSTEMS IN PLANTS ESPECIALLY NOXIOUS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Cyklony Cyclones	Multicyklony Multi-cyclones	Filtry tkaninowe Fabric filters	Elektrofiltry Electrofilters	Urządzenia mokre Wet air cleaners	Inne Others
-----------------------------------	---------------------	--------------------------------	------------------------------------	---------------------------------	--------------------------------------	----------------

URZĄDZENIA – stan w dniu 31 XII
 EQUIPMENT – as of 31 XII

OGÓŁEM.....	2000	162	34	49	8	29	27
TOTAL	2005	122	31	47	8	19	36
	2007	102	33	87	9	1	58
	2008	102	39	90	9	1	53
Skuteczność: Efficiency:							
niska.....	2000	9	9	6	-	-	x
low	2005	4	9	3	-	-	x
	2007	3	11	3	-	-	x
	2008	11	11	3	-	-	x
średnia.....	2000	68	13	12	-	28	x
moderate	2005	68	8	17	1	18	x
	2007	45	4	12	1	-	x
	2008	36	4	12	1	-	x
wysoka.....	2000	85	12	31	8	1	x
high	2005	50	14	27	7	1	x
	2007	54	18	72	8	1	x
	2008	55	24	75	8	1	x

PRZEPIY W GAZÓW ODLOTOWYCH w dam³/h

WASTE GAS FLOW in dam³/h

OGÓŁEM.....	2000	2428	1182	601	1127	368	227
TOTAL	2005	1750	866	586	1127	235	272
	2007	1415	1003	1053	1127	36	352
	2008	1480	1053	1225	1234	36	325
Skuteczność: Efficiency:							
niska.....	2000	470	52	136	-	-	x
low	2005	60	52	18	-	-	x
	2007	11	112	58	-	-	x
	2008	43	112	58	-	-	x
średnia.....	2000	399	966	355	-	332	x
moderate	2005	501	129	223	247	199	x
	2007	332	33	208	247	-	x
	2008	480	33	208	247	-	x
wysoka.....	2000	1559	164	110	1127	36	x
high	2005	1189	685	345	880	36	x
	2007	1072	858	787	880	36	x
	2008	957	908	959	987	36	x

TABLE 14 (19). **ODPADY^a WYTWORZONE I NAGROMADZONE ORAZ TERENY ICH SKŁADOWANIA**
GENERATED AND ACCUMULATED WASTE^a AND THEIR STORAGE YARDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Zakłady wytwarzające odpady (stan w dniu 31 XII)	49	62	81	72	Plants generating waste (as of 31 XII)
Odpady wytworzone (w ciągu roku) w tys. t.....	459,6	609,3	894,8	838,3	Waste generated (during the year) in thous. t
poddane odzyskowi ^b	344,6	545,6	782,1	676,5	recovered ^b
unieszkodliwione	94,5	42,4	45,8	43,8	treated
w tym składowane ^c	20,2	8,3	5,7	5,5	of which landfilled ^c
magazynowane czasowo ^d	20,5	21,3	66,9	118,0	temporarily stored ^d
W % wytworzonych:					In % of generated:
poddane odzyskowi ^b	75,0	89,5	87,4	80,7	recovered ^b
unieszkodliwione	20,6	7,0	5,1	5,2	treated
w tym składowane ^c	4,4	1,4	0,6	0,7	of which landfilled ^c
magazynowane czasowo ^d	4,5	3,5	7,5	14,1	temporarily stored ^d
Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^e ; stan w końcu roku) w tys. t.....	1554,7	1319,1	1417,0	1240,4	Waste landfilled up to now (accumulated ^e ; end of year) in thous. t
Odpady poddane odzyskowi ^b z nagromadzonych do 1 stycznia roku sprawozdawczego w tys. t.....	2,6	11,1	44,6	84,5	Waste recovered ^b from accumulated by 1 January of reporting year in thous. t
Tereny składowania odpadów w ha:					Area of storage yards in ha:
nie zrehabilitowane (stan w końcu roku).....	17,7	6,9	8,7	9,2	non-reclaimed (end of year)
zrehabilitowane (w ciągu roku)	3,9	2,1	-	-	reclaimed (during the year)

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 55 i 56. ^b Do 2001 r. – wykorzystane. ^c Na terenach własnych zakładów i na terenach obcych. ^d Do 2001 r. – gromadzone przejściowo. ^e Na terenach własnych zakładów.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 9 on page 55 and 56. ^b Until 2001 – utilized. ^c On own plant grounds and other land. ^d Until 2001 – accumulated temporarily. ^e On own plant grounds.

TABL. 15 (20). **ODPADY^a WEDŁUG RODZAJÓW W 2008 R.**
WASTE^a BY TYPE IN 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	Odpady wytworzone ^b Waste generated ^b		Odpady dotychczas składowane (nagromadzone ^c ; stan w końcu roku) Waste landfilled up to now (accumulated ^c ; end of year)	SPECIFICATION
	ogółem total	w tym poddane odzyskowi of which recovered		
w tys. t in thous. t				
OGÓŁEM	838,3	676,5	1240,4	TOTAL
w tym:				of which:
Mieszanki popiołowo-żuźlowe z mokrego odprowadzania odpadów paleniskowych	12,3	11,8	-	Dust-slag compounds from wet treatment of furnace waste
Popioły lotne z węgla	126,7	126,7	1178,3	Coal fly ash
Żuźle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów	40,2	34,3	-	Slag, furnace ash and particulates from boilers

^a Z wyłączeniem odpadów komunalnych; patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 55 i 56. ^b W ciągu roku. ^c Na terenach własnych zakładów.

^a Excluding municipal waste; see general notes, item 9 on page 55 and 56. ^b During the year. ^c On own plant grounds.

TABL. 16 (21). **POWIERZCHNIA O SZCZEGÓLNYCH WALORACH PRZYRODNICZYCH PRAWNIE CHRONIONA**
Stan w dniu 31 XII
LEGALLY PROTECTED AREAS POSSESSING UNIQUE ENVIRONMENTAL VALUE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION	
	w ha in ha			w % powierzchni ogólnej województwa in % of total area of the voivodship	na 1 mieszkańca w m ² per capita in m ²		
OGÓŁEM^a	1297517,9	1118802,0	1118968,0	1119438,8	46,3	7844	TOTAL^a
Rezerваты przyrody ^b	28043,5	29817,3	30013,3	30013,3	1,2	210	Nature reserves ^b
Parki krajobrazowe ^{bc}	140234,5	140089,0	139399,0	139399,0	5,8	977	Scenic parks ^{bc}
Obszary chronionego krajobrazu ^c	1112189,7	925562,7	925532,7	925425,6	38,3	6485	Areas of protected landscape ^c
Stanowiska dokumentacyjne	2,0	2,0	2,0	2,0	0,0	0	Documentation sites
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.	13118,2	20283,1	20943,1	20943,1	0,9	147	Natural and scenic complexes
Użytki ekologiczne ..	3930,0	3047,9	3077,9	3655,8	0,2	26	Ecological areas

^a Łącznie z obiektami utworzonymi na mocy uchwał rad gmin. ^b Bez otuliny. ^c Bez powierzchni rezerwatów i innych form ochrony przyrody położonych na terenie parków krajobrazowych i obszarów chronionego krajobrazu.

^a Including those created on the basis of gmina resolutions. ^b Excluding buffer zones. ^c Excluding nature reserves and other forms of nature protection within scenic parks and areas of protected landscape.

TABL. 17 (22). **PARKI KRAJOBRAZOWE**

Stan w dniu 31 XII
SCENIC PARKS
As of 31 XII

LATA YEARS PARKI KRAJOBRAZOWE ^a SCENIC PARKS ^a		Powierzchnia ^b		Area ^b	
		ogółem total	w tym of which		
			lasów forest	użytków rolnych agricultural land	wód water
OGÓŁEM	2000	145425,4	78199,6	37095,3	24405,2
TOTAL	2005	145425,4	78199,6	37095,3	24405,2
	2007	144931,4	79044,8	33282,0	24618,5
	2008	144931,4	79044,8	33282,0	24618,5
Zespół Parków Krajobrazowych Pojezierza Iławskiego i Wzgórz Dylewskich ^c		29555,9	17330,7	6309,2	4619,8
Pojezierza Iławskiego.....		22404,7	13383,9	3580,8	4601,9
Wzgórz Dylewskich.....		7151,2	3946,8	2728,4	17,9
Mazurski ^c		53655,0	26140,0	8100,0	18015,0
Welski Park Krajobrazowy.....		20444,0	7973,2	9608,7	1022,2
Puszczy Rominckiej.....		14620,0	10534,3	2341,3	228,3
Wysoczyzny Elbląskiej.....		13732,0	7003,3	5080,8	137,3
Górznięsko-Lidzbarski ^c		8588,5	6618,3	1471,0	75,9
Brodnicki ^c		4336,0	3445,0	371,0	520,0

^a Uszeregowane malejąco według powierzchni ogółem w województwie. ^b Łącznie z rezerwatami i pozostałymi formami ochrony przyrody położonymi na terenie parków. ^c Powierzchnia parków w granicach województwa.

^a Listed according to decreasing grand total area in the voivodship. ^b Including nature reserves and other forms of nature protection located within parks. ^c Area of parks on the area of the voivodship.

TABL. 18 (23). **REZERWATY PRZYRODY**

Stan w dniu 31 XII
NATURE RESERVES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Obiekty Objects	Powierzchnia Area			SPECIFICATION	
		ogółem total	rezerwatów reserves			
			ściśle strictly protected ^a	częściowo partially protected ^b		
						w ha in ha
OGÓŁEM	2000	97	28043,5	131,1	27912,4	TOTAL
	2005	102	29817,3	131,1	29686,2	
	2007	104	30013,3	131,1	29882,2	
	2008	104	30013,3	131,1	29882,2	
Faunistyczne.....	28	13526,9	-	-	13526,9	Fauna
Krajobrazowe.....	10	7875,6	-	-	7875,6	Scenic
Leśne.....	35	5113,8	-	-	5113,8	Forest
Torfowiskowe.....	17	1764,0	130,7	-	1633,3	Peat-bog
Florystyczne.....	9	228,9	0,4	-	228,5	Flora
Wodne.....	3	1467,7	-	-	1467,7	Water
Przyrody nieożywionej.....	1	24,0	-	-	24,0	Inanimate nature
Stepowe.....	1	12,4	-	-	12,4	Steppe

^a Rezerwaty, w których chroniona jest cała przyroda i zakazane są wszelkie czynności gospodarcze. ^b Rezerwaty, w których chronione są tylko niektóre składniki przyrody, a czynności gospodarcze są w odpowiedni sposób ograniczone.

^a Reserves in which all forms of nature are protected and any economic activity is prohibited. ^b Reserves in which only some forms of nature are protected and economic activity is limited.

TABL. 19 (24). **POMNIKI PRZYRODY**
Stan w dniu 31 XII
NATURE MONUMENTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Poje- dyncze drzewa Individual trees	Grupy drzew Tree clusters	Głazy narzuto- we Erratic boulders	Skalki, groty, jaskinie i inne Stones, grottos, caves and others	Aleje Alleys
O G Ó Ł E M 2000	2253	1825	244	126	6	52
TOTAL 2005	2432	1762	363	209	8	90
..... 2007	2558	1868	366	210	8	106
..... 2008	2591	1892	370	209	8	112
W tym utworzone na mocy uchwał rad gmin..... Of which created on the basis of gmina resolutions	144	134	4	4	-	2

TABL. 20 (25). **WYMIAR I WPŁYWY Z OPŁAT I KAR NA CELOWE FUNDUSZE EKOLOGICZNE**
RATES AND RECEIPTS FROM FEES AND FINES TO THE ECOLOGICAL FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wymierzono Administered		Wpłynęło Income		SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
FUNDUSZE OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS					
Opłaty^a 2000	22219,2	24119,3	Payments^a		
..... 2005	.	22548,0			
..... 2007	.	28001,1			
..... 2008	.	32667,7			
w tym za:			of which for:		
Gospodarkę ściekową i ochronę wód ..	.	9115,8	Waste water management and protec- tion of waters		
Ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu	13817,4	Protection of atmospheric air and climate		
Gospodarkę odpadami	8634,0	Waste management		
Kary^b za nieprzestrzeganie 2000	2938,1	477,1	Fines^b for not meeting environmental		
przepisów ochrony środo- 2005	9094,0	302,3	protection norms		
wiska 2007	1298,5	236,9			
..... 2008	932,6	83,9			
w tym za przekroczenie:			of which for exceeding:		
Warunków wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi	718,9	71,2	Norms of discharging waste water into waters or into the ground		
Dopuszczalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza	192,5	8,3	Permissible emissions of air pollutants		
FUNDUSZ OCHRONY GRUNTÓW ROLNYCH AGRICULTURAL LAND PROTECTION FUND					
O G Ó Ł E M – opłaty za 2000	1656,6	1562,9	TOTAL – payments for designating		
wyłączenie gruntów rol- 2005	1316,2	1289,8	agricultural land for non-agricultural		
nych na cele nierolnicze 2007	1716,3	1420,2	purposes		
..... 2008	2667,8	2366,6			
w tym:			of which:		
Roczne	2282,8	2094,8	Annual		
Jednorazowe należności.....	385,0	270,8	One-time payments		

^a Bez opłat za wydobywanie kopalni. ^b W zakresie wymierzonych kar dane Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Olsztynie.

Źródło: w zakresie funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej – dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w zakresie Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych – dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

^a Excluding fees for mining. ^b In regard to inflicted fines data of the Voivodship Inspectorate of Environmental Protection in Olsztyn.

Source: in regard to the funds for environmental protection and water management – data of the Administration of National Fund for Environmental Protection and Water Management, in regard to the Agricultural Land Protection Fund – data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 21 (26). **KIERUNKI FINANSOWANIA WOJEWÓDZKICH FUNDUSZY OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
DIRECTIONS OF FINANCING OF THE VOIVODSHIP ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT FUNDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008		SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>	w odsetkach <i>in percent</i>		
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	8944,4	4941,2	23,0	Protection of atmospheric air and climate
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	19545,2	8719,4	40,7	Waste water management and protection of waters
Gospodarka odpadami	3137,0	2028,7	9,5	Waste management
Pozostałe	6183,8	5747,7	26,8	Others

Ź r ó d ł o: dane Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

S o u r c e: data of the Administration of National Fund for Environmental Protection and Water Management.

TABL. 22 (27). **WYDATKI INWESTYCYJNE^a NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ (ceny bieżące)**
INVESTMENT EXPENDITURES^a ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
Ochrona środowiska	91081,3	131184,8	142363,1	139386,7	Environmental protection <i>of which:</i>
w tym:					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu	20756,6	24109,2	26804,3	25492,5	Protection of air and climate <i>of which expenditures on modern fuel combustion technologies as well as the modernization of boiler and thermal energy plants</i>
w tym wydatki na nowe techniki i technologie spalania paliw oraz modernizację kotłowni i ciepłowni	16145,8	7226,7	17979,9	6059,4	
Gospodarka ściekowa i ochrona wód	61638,9	90709,9	89407,5	70440,0	Waste water management and protection of waters <i>of which expenditures on:</i>
w tym wydatki na: oczyszczanie ścieków komunalnych.....	23628,5	24570,6	31071,7	3607,5	<i>municipal waste water treatment sewerage system for the transport of waste water and drop waters</i>
sieć kanalizacyjną odprowadzającą ścieki i wody opadowe	35927,3	64799,6	57292,8	65615,6	
Gospodarka odpadami	6637,6	8061,0	24013,3	36737,4	Waste management <i>of which expenditures on:</i>
w tym wydatki na: zbieranie odpadów ^b i ich transport	1182,5	1794,8	8133,7	5016,3	<i>waste collection^b and transport of which selective waste collection</i>
w tym selektywne zbieranie odpadów.....	285,5	906,0	1255,7	1310,3	
usuwanie i unieszkodliwianie odpadów ^b	4594,1	2119,3	13597,2	27231,9	<i>removal and treatment of waste^b</i>
rekultywację hałd, stawów osadowych i składowisk odpadów oraz innych terenów zdewastowanych i zdegradowanych	64,2	1153,8	171,4	2077,6	<i>reclamation of waste dumps, sludge tanks and waste landfills as well as other devastated and degraded areas</i>
Ochrona i przywrócenie wartości użytkowej gleb, ochrona wód podziemnych i powierzchniowych.....	104,8	1052,7	831,1	2010,7	Protection and recovery of soils, protection of surface and underground waters
Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu.....	-	247,8	-	13,0	Protection of nature biodiversity and landscape
Zmniejszanie hałasu i wibracji	442,1	507,5	34,0	113,3	Noise and vibration reduction

TABL. 22 (27). **WYDATKI INWESTYCYJNE^a NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA I GOSPODARKE WODNĄ (dok.)**
INVESTMENT EXPENDITURES^a ON ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (current prices) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w tys. zł in thous. zł				
Gospodarka wodna	40322,3	64969,7	94793,1	76099,4	Water management
wydatki na:					<i>expenditures on:</i>
Ujęcia i doprowadzenia wody	31305,3	41825,7	50790,8	54560,0	<i>Water intakes and systems</i>
Stacje uzdatniania wody	2100,7	17145,5	21053,0	11158,0	<i>Water treatment plants</i>
Zbiorniki wodne	111,3	552,1	1593,4	914,6	<i>Reservoirs and falls</i>
Regulację i zabudowę rzek i potoków	3958,6	1896,1	8428,3	3234,4	<i>Regulation and management of rivers and streams</i>
Obwałowania przeciwpowodziowe i stacje pomp.....	2846,4	3550,3	12927,6	6232,4	<i>Flood embankments and pump stations</i>

^a Do 2001 r. określane jako nakłady inwestycyjne; według lokalizacji inwestycji; wydatki te uwzględniono również w nakładach inwestycyjnych we właściwych sekcjach gospodarki narodowej. ^b Przemysłowych i komunalnych.

^a Until 2001 defined as investment outlays; by investments location; these outlays are included in the appropriate sections of the national economy. ^b Industrial and municipal.

TABL. 23 (28). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA ENVIRONMENTAL PROTECTION					
Ochrona powietrza atmosferycznego i klimatu					Protection of air and climate
Zdolność przekazanych do eksploatacji urządzeń do redukcji zanieczyszczeń w t/r:					<i>Ability of completed systems to reduce pollutants in t/r:</i>
pyłowych	4673	196	13	130	<i>particulates</i>
gazowych	6112	37	200	49	<i>gases</i>
Gospodarka ściekowa i ochrona wód					Waste water management and protection of waters
Sieć kanalizacyjna w km odprowadzająca:					<i>Sewerage system in km for the transport of:</i>
ścieki	163,8	244,4	227,2	87,8	<i>waste water</i>
wody opadowe	14,8	14,3	19,5	15,5	<i>drop waters</i>
Oczyszczalnie ścieków:					<i>Waste water treatment plants:</i>
obiekty	6	1	4	7	<i>facilities</i>
w tym oczyszczalnie komunalne	5	1	4	7	<i>of which municipal</i>
mechaniczne	2	-	-	1	<i>mechanical</i>
biologiczne (bez komór fermentacyjnych)	2	1	2	5	<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	2	-	2	1	<i>with increased biogene removal (disposal)^a</i>
przepustowość oczyszczalni w m ³ /d	5134	3955	901	5565	<i>capacity of treatment plants in m³/24h</i>
w tym oczyszczalni komunalnych	4270	3955	901	5565	<i>of which municipal</i>
mechanicznych	879	31	-	1944	<i>mechanical</i>
biologicznych (bez komór fermentacyjnych)	135	401	883	621	<i>biological (excluding fermentation tanks)</i>
z podwyższonym usuwaniem biogenów ^a	4120	3523	18	3000	<i>with increased biogene removal (disposal)^a</i>

^a W tym chemiczne.

^a Of which chemical.

TABL. 23 (28). **EFEKTY RZECZOWE UZYSKANE W WYNIKU PRZEKAZANIA DO UŻYTKU INWESTYCJI OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ (dok.)**
TANGIBLE EFFECTS OF INVESTMENTS IN ENVIRONMENTAL PROTECTION AND WATER MANAGEMENT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OCHRONA ŚRODOWISKA (dok.) ENVIRONMENTAL PROTECTION (cont.)					
Gospodarka ściekowa i ochrona wód (dok.)					Waste water management and protection of waters (cont.)
Podczyszczalnie ścieków przemysłowych:					<i>Industrial waste pre-treatment plants:</i>
obiekty	-	-	1	7	<i>facilities</i>
przepustowość w m ³ /d	-	-	1500	16	<i>capacity in m³/24h</i>
Gospodarka odpadami					Wastes management
Urządzenia do unieszkodliwiania odpadów:					<i>Systems for waste treatment:</i>
obiekty	2	-	-	-	<i>facilities</i>
wydajność w t/r	450	-	-	-	<i>capacity in t/y</i>
Składowiska dla odpadów komunalnych:					<i>Landfills of municipal waste:</i>
obiekty	3	-	-	-	<i>facilities</i>
powierzchnia w ha.....	7,4	0,9	-	-	<i>area in ha</i>
wydajność w t/r	7154	38212	-	-	<i>capacity in t/y</i>
Wydajność urządzeń do gospodarczego wykorzystania odpadów ^b w t/r	-	240000	88713	69938	<i>Capacity of waste utilization systems^b in t/y</i>
GOSPODARKA WODNA WATER MANAGEMENT					
Wydajność ujęć wodnych ^c w m ³ /d ...	6231	9516	3486	7166	<i>Capacity of water intakes^c in m³/24h</i>
Uzdatnianie wody w m ³ /d.....	3730	3377	20551	5250	<i>Water treatment in m³/24h</i>
Sieć wodociągowa w km	513,1	556,3	490,5	385,5	<i>Water-line system in km</i>
Zbiorniki wodne:					<i>Water reservoirs:</i>
obiekty	-	1	2	-	<i>facilities</i>
pojemność w tys. m ³	-	6	4,3	-	<i>capacity in thous. m³</i>

^b Z wyłączeniem odpadów komunalnych. ^c Bez ujęć w energetyce zawodowej.

^b Excluding municipal waste. ^c Excluding water intakes in the power industry.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I SAMORZĄD TERYTORIALNY

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 I 1999 r. (na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r., Dz. U. Nr 96, poz. 603) wprowadzono nowy zasadniczy trójstopniowy podział terytorialny państwa, którego jednostkami są: gminy, powiaty i województwa.

Gmina jest podstawową jednostką terytorialnego podziału kraju. Jednostkami pomocniczymi w gminach są m.in. sołectwa, których organizację i zakres działania określa właściwa rada gminy odrębnym statutem.

2. Kadencja prezydentów, burmistrzów, wójtów oraz rad gmin, rad miejskich na prawach powiatu i rad powiatów trwa 4 lata, licząc od dnia wyborów.

3. Charakterystykę demograficzno-zawodową radnych w jednostkach samorządu terytorialnego oparto o wyniki sprawozdawczości za rok 2008, aktualizującej dane o radnych zawarte w obwieszczeniach terytorialnych komisji wyborczych z wyborów samorządowych w dniu 12 XI 2006 r.

Grupowania radnych organów jednostek samorządu terytorialnego według grup zawodów dokonano na podstawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy wprowadzonej rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 XII 2004 r. (Dz. U. Nr 265, poz. 2644) z późniejszymi zmianami.

4. Prezentowane informacje o **administracji publicznej** dotyczą zatrudnienia i wynagrodzeń w administracji państwowej i samorządu terytorialnego oraz samorządowych kolegiach odwoławczych.

1) Do **administracji państwowej** zalicza się:

- a) naczelné i centralne organy administracji:
 - instytucje naczelné i centralne (np. Sejm, Senat, Urząd Prezydenta, ministerstwa, urzędy centralne),
 - jednostki służb zagranicznych, tj. placówki zagraniczne organów administracji państwowej oraz

ADMINISTRATIVE DIVISION AND TERRITORIAL SELF-GOVERNMENT

General notes

1. On 1 I 1999 a new fundamental three-tier territorial division of the country (*Journal of Laws No. 96, item 603, dated 24 VII 1998*) was introduced, the entities of which are: gminas, powiaty and voivodships.

The gmina is the basic unit of the country's territorial structure. Auxiliary entities in gminas are, among others, village administrator's offices. Their organization and scope of activity is outlined by individual gmina councils in a separate statute.

2. Term of presidents, mayors, village mayors as well as gmina councils, city councils in cities with powiat status and powiat councils lasts 4 years, counting from the day of election

3. The demographic and professional characteristic of councillors in local self-government entities is based on reporting results for 2008, updating information concerning councillors included in announcements of local election commissions from the 12 XI 2006 elections.

The grouping of councillors of organs of local self-government entities by groups of professions is made on the basis of the classification of professions and specialties for needs of labour market introduced by a decree of the Minister of Economy and Labour, dated 8 XII 2004 (*Journal of Laws No. 265, item 2644*) with later amendments.

4. Presented information concerning **public administration** involves employment and wages and salaries in the state administration, local self-government administration and self-government appeal councils.

1) State **administration** comprises:

- a) principle and central organs of administration:
 - principle and central institutions (e.g., Sejm, Senate, Office of the President, ministries, central offices),
 - foreign service institutions, i.e., foreign offices of state administration organs and those operating abroad as part of UN agencies

pracujących za granicą w przedstawicielstwach ONZ i innych misjach za granicą, a także w instytucjach, ośrodkach informacji i kultury za granicą,

- terenowe organy rządowej administracji specjalnej (np. izby i urzędy skarbowe, okręgowe inspektoraty pracy, urzędy statystyczne, urzędy celne, regionalne izby obrachunkowe, Inspekcję Handlową, okręgowe inspektoraty gospodarki energetycznej i materiałowej, gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych, archiwa państwowe);

- b) terenowe organy rządowej administracji ogólnej (urzędy wojewódzkie, jednostki pomocniczej działalności usługowej łącznie z wojewódzkimi: inspektoratami inspekcji handlowej, służbami ochrony zabytków, zakładami weterynarii, zarządami melioracji i urzędów wodnych oraz kuratoriami oświaty).

2) Do **administracji samorządu terytorialnego** zalicza się:

- a) gminy i miasta na prawach powiatu:
- urzędy gmin i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. jednostki usług komunalnych),
 - urzędy miast na prawach powiatu i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspekcje nadzoru budowlanego, ośrodki dokumentacji geodezyjno-kartograficznej);
- b) powiaty, tj. starostwa powiatowe i jednostki pomocniczej działalności usługowej (np. inspekcje weterynaryjne, zarządy dróg);
- c) województwa, tj. urzędy marszałkowskie i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne np. zarządy melioracji i urzędów wodnych).
- d) Samorządowe kolegia odwoławcze.

5. Dane o przeciętnych wynagrodzeniach w administracji państwowej podano bez jednostek służb zagranicznych.

and other missions abroad, as well as in institutions, and information and cultural centres abroad,

- *territorial organs of special government administration (e.g., fiscal chambers and offices, district work inspectorates, statistical offices, customs offices, regional accounting chambers, Trade Inspectorate, district energy and material economy inspectorates, auxiliary units of budgetary entities, state archives);*

- b) *territorial organs of general government administration (voivodship offices, auxiliary service entities including voivodship: trade inspectorates, monument preservation services, veterinary offices, drainage and water facility boards as well as education offices).*

2) **Local self-government administration** comprises:

a) *gminas and cities with powiat status:*

- *gmina offices and auxiliary service entities (e.g., municipal service entities),*
- *offices of cities with powiat status and auxiliary service entities (e.g., construction supervision inspectorates, geodetic and cartographic documentation centres);*

b) *powiats, i.e., powiat starosta offices and auxiliary service entities (e.g., veterinary inspectorates, public road boards);*

c) *voivodships, i.e., marshals' offices and voivodship self-government organizational entities (e.g., drainage and water facility boards).*

d) *Self-government appeal councils.*

5. Data concerning average wages and salaries in the state administration are presented excluding foreign service institutions.

TABL. 1 (29). **JEDNOSTKI ADMINISTRACYJNE WOJEWÓDZTWA**
Stan w dniu 31 XII
ADMINISTRATIVE UNITS OF THE VOIVODSHIP
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Powiaty.....	17	19	19	19	<i>Powiaty</i>
Miasta na prawach powiatu	2	2	2	2	<i>Cities with powiat status</i>
Gminy	116	116	116	116	<i>Gminas</i>
miejskie.....	16	16	16	16	<i>urban</i>
miejsko-wiejskie.....	33	33	33	33	<i>urban-rural</i>
wiejskie.....	67	67	67	67	<i>rural</i>
Miasta.....	49	49	49	49	<i>Towns</i>

TABL. 2 (30). **GMINY W 2008 R.**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS IN 2008
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEŁUG LICZBY LUDNOŚCI <i>GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF POPULATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>								
		poniżej <i>below</i> 5,0 km ²	5,0– –19,9	20,0– –49,9	50,0– –99,9	100,0– –149,9	150,0– –199,9	200,0– –249,9	250,0– –299,9	300,0 km ² i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM..... TOTAL	116^a	1	11	2	4	13	27	18	18	22
Poniżej 2500..... <i>Below</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2500–4999.....	32	1	-	-	2	8	16	4	-	1
5000–7499.....	33	-	-	-	-	3	9	9	7	5
7500–9999.....	15	-	1	-	-	2	2	2	5	3
10000–14999.....	12	-	1	-	-	-	-	3	2	6
15000–19999.....	9	-	2	-	-	-	-	-	3	4
20000–39999.....	12	-	7	1	-	-	-	-	1	3
40000–99999.....	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-
100000–199999.....	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-
200000 i więcej..... <i>and more</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

^a W tym 2 gmin mających również status miasta na prawach powiatu.
^a Of which 2 gminas that are also cities with powiat status.

TABL. 3 (31). **POWIATY I MIASTA NA PRAWACH POWIATU W 2008 R.**
Stan w dniu 31 XII
POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS IN 2008
As of 31 XII

GRUPY POWIATÓW I MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF POWIATS AND CITIES WITH POWIAT STATUS BY NUMBER OF POPULATION	Ogółem <i>Total</i>	O powierzchni <i>Area</i>							2000,0 km ² i więcej <i>and more</i>
		poniżej <i>below</i> 50,0 km ²	50,0– –99,9	100,0– –299,9	300,0– –499,9	500,0– –999,9	1000,0– –1499,9	1500,0– –1999,9	
OGÓŁEM..... TOTAL	21	-	2	-	-	7	8	3	1
Poniżej 50000	7	-	-	-	-	6	1	-	-
<i>Below</i>									
50000–79999	8	-	-	-	-	1	5	2	-
80000–99999	2	-	-	-	-	-	2	-	-
100000–149999	3	-	1	-	-	-	-	1	1
150000–199999	1	-	1	-	-	-	-	-	-
200000 i więcej	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>and more</i>									

TABL. 4 (32). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W 2008 R.**
Stan w dniu 31 XII
**COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES
IN 2008**
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni <i>Councillors of</i>				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	
OGÓŁEM TOTAL					
OGÓŁEM.....	1794	50	343	30	TOTAL
W tym kobiety	473	11	67	6	<i>Of which women</i>
WEDŁUG WIEKU BY AGE					
29 lat i mniej.....	66	1	4	-	<i>29 and less</i>
30–39.....	255	9	39	3	<i>30–39</i>
40–59.....	1247	28	246	18	<i>40–59</i>
60 lat i więcej	226	12	54	9	<i>60 and more</i>
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL					
Wyższe	591	43	252	27	<i>Tertiary</i>
Policealne	52	-	6	-	<i>Post-secondary</i>
Średnie	725	7	74	2	<i>Secondary</i>
Zasadnicze (zawodowe)	342	-	7	1	<i>Basic vocational</i>
Gimnazjalne	3	-	-	-	<i>Lower secondary</i>
Pozostałe	81	-	4	-	<i>Others</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

^a Excluding city council councillors in cities with powiat status.

TABL. 4 (32). **RADNI ORGANÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
W 2008 R. (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
*COUNCILLORS OF ORGANS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES
IN 2008 (cont.)*
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Radni Councillors of				SPECIFICATION
	rad gmin ^a <i>gmina councils^a</i>	rad miast w miastach na prawach powiatu <i>city coun- cils in cities with powiat status</i>	rad powiatów <i>powiat councils</i>	sejmiku wojewódz- kiego <i>voivodship regional council</i>	
WEDŁUG GRUP ZAWODÓW BY OCCUPATIONAL GROUPS					
Parlamentarzyści, wyżsi urzędni- cy i kierownicy.....	145	22	117	15	<i>Legislators, senior officials and managers</i>
Specjaliści.....	334	15	108	6	<i>Professionals</i>
Technicy i inny średni personel.....	245	6	29	-	<i>Technicians and associate professionals</i>
Pracownicy biurowi.....	119	5	18	3	<i>Clerks</i>
Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy.....	145	-	9	-	<i>Service workers and shop and market sales workers</i>
Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy.....	468	1	35	4	<i>Skilled agricultural and fishery workers</i>
Robotnicy przemysłowi i rze- mieśnicy.....	72	-	5	-	<i>Craft and related trades workers</i>
Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń.....	38	1	6	-	<i>Plant and machine operators and assemblers</i>
Pracownicy przy pracach prostych	26	-	1	-	<i>Elementary occupations</i>
Siły zbrojne.....	11	-	2	-	<i>Armed forces</i>
Pozostali niesklasyfikowani.....	191	-	13	2	<i>Others unclassified</i>

^a Bez radnych rad miast w miastach na prawach powiatu.

^a Excluding city council councillors in cities with powiat status.

TABL. 5 (33). **ZATRUDNIENIE I WYNAGRODZENIA W ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ
PAID EMPLOYMENT, WAGES AND SALARIES IN THE PUBLIC
ADMINISTRATION**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	SPECIFICATION
PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE AVERAGE EMPLOYMENT			
Administracja państwowa.....	5215	5667	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego gminy i miasta na prawach powiatu.....	9634	9921	<i>Local self-government administration</i>
powiaty.....	6768	6845	<i>gminas and cities with powiat status</i>
województwo.....	2198	2240	<i>powiats</i>
	668	836	<i>voivodship</i>
PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a w zł AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a in zł			
Administracja państwowa.....	3302,56	3764,55	<i>State administration</i>
Administracja samorządu terytorialnego gminy i miasta na prawach powiatu.....	2631,95	2960,57	<i>Local self-government administration</i>
powiaty.....	2618,30	2909,35	<i>gminas and cities with powiat status</i>
województwo.....	2521,98	2895,79	<i>powiats</i>
	3132,02	3553,44	<i>voivodship</i>

^a Patrz uwagi ogólne działu „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych” ust. 3 na str. 138.

^a See general notes to the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 3 on page 138.

Uwagi ogólne

1. W dziale prezentuje się dane z zakresu działalności policji i sądownictwa.

2. Dane o przestępstwach stwierdzonych i skazanych przez sądy podano według klasyfikacji Kodeksu karnego z 1997 r., obowiązującego od 1 IX 1998 r. (ustawa z dnia 6 VI 1997 r., Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późniejszymi zmianami), Kodeksu karnego skarbowego obowiązującego od 17 X 1999 r. (ustawa z dnia 10 IX 1999 r., Dz. U. Nr 83, poz. 930) lub innych ustaw szczególnych.

3. **Przestępstwo stwierdzone** jest to zdarzenie, co do którego w zakończonym postępowaniu przygotowawczym potwierdzono, że jest przestępstwem. Przestępstwo jest to zbrodnia lub występki ścigany z oskarżenia publicznego lub z oskarżenia prywatnego objęty oskarżeniem prokuratora, a nadto każdy występki skarbowy, których charakter jako przestępstwa został potwierdzony w wyniku postępowania przygotowawczego.

Informacje o przestępstwach stwierdzonych i wskaźnikach wykrywalności sprawców przestępstw opracowano na podstawie statystyki policyjnej, uzupełnianej informacjami o śledztwach własnych prowadzonych w prokuraturach prywatnego o postępowaniach wobec nieletnich w sądach rodzinnych.

4. **Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw** jest to stosunek liczby przestępstw wykrytych w danym roku (łącznie z wykrytymi po podjęciu z umorzenia) do liczby przestępstw stwierdzonych w danym roku, powiększonej o liczbę przestępstw stwierdzonych w podjętych postępowaniach a umorzonych w latach poprzednich z powodu niewykrycia sprawców.

5. **Dorośli skazani** są to osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa miały ukończone 17 lat.

General notes

1. The chapter presents data concerning the activity of the police and the courts of law.

2. Data concerning ascertained crimes and adults convicted were presented according to the classification of the Criminal Code of 1997, valid since 1 IX 1998 (the law dated 6 VI 1997, Journal of Laws No. 88, item 553, with later amendments), the Treasury Penal Code valid since 17 X 1999 (the law dated 10 IX 1999, Journal of Laws No. 83, item 930) or other specific laws.

3. An **ascertained crime** is an event, which after the completion of preparatory proceedings was confirmed as a crime. Crime is a felony or misdemeanour prosecuted upon by public accusation or private accusation by a public prosecutor, moreover every revenue related misdemeanour, the character of which was confirmed as a crime as a result of preparatory proceedings.

Information regarding ascertained crimes and rates of detectability of delinquents in ascertained crimes has been prepared on the basis of police statistics, supplemented with information on investigations conducted by the public prosecutor's offices and family on juvenile proceeding in courts.

4. **The rate of detectability of delinquents** is the relation of the number of detected crimes in a given year (including those detected after resumption following discontinuance) to the total number of crimes ascertained in a given year, plus the number of crimes recorded in commenced proceedings and discontinued in previous years due to undetected delinquents.

5. **Adult convicts** are persons who were over 17 years of age at the time of committing the crime.

TABL. 1 (34). **PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH PRZYGOTOWAWCZYCH WEDŁUG RODZAJÓW PRZESTĘPSTW^a**
ASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS BY TYPE OF CRIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM.....	49413	50234	44876	39364	TOTAL
miasta	36428	35491	32401	27561	urban areas
wieś	12985	14743	12475	11803	rural areas
w tym:					of which:
Przeciwko życiu i zdrowiu	1632	1718	1573	1583	Against life and health
w tym:					of which:
zabójstwo – art. 148 Kk.....	52	41	27	29	homicide – Art. 148 Criminal Code
uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 Kk.....	744	831	746	771	damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code
udział w bójkę lub pobiciu – art. 158 i 159 Kk.....	771	784	722	687	participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	905	9302	8057	7456	Against public safety and safety of transport
w tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a Kk ^b	8451	7292	6732	of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code ^b
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania	1946	1964	1677	1463	Against freedom, freedom conscience and religion
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości.....		250	257	268	Against sexual freedom and morals
w tym zgwałcenie – art. 197 Kk.....	128	92	90	102	of which rape – Art. 197 Criminal Code
Przeciwko rodzinie i opiece.....	2293	1739	1671	1548	Against the family and custody
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 Kk.....	1218	1250	1314	1201	of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej ..	160	241	243	248	Against good name and personal integrity
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego	648	1202	1199	1276	Against the activities of state institutions and local self-government
w tym:					of which:
naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 Kk.....	149	158	188	195	infringins bodily inviolability or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code
wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 Kk.....	180	349	302	270	exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self-government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the performance of official duties – Art. 224 Criminal Code
znieważenie funkcjonariusza publicznego lub poniżanie albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 KK.....	253	479	460	532	insulting or belittling a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code
przestępstwa korupcyjne – art. 228-231 Kk.....	.	202	278	284	corruption – Art. 228-231 Criminal Code

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 i 3 na str. 79. ^b Artykuł dodany przez ustawę z dnia 14 IV 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny (Dz. U. Nr 48, poz. 548), z mocą obowiązującą od 15 XII 2000 r.

^a See general notes, item 2 and 3 on page 79. ^b Article added by the Law on Amending the Criminal Code, dated 14 IV 2000 (Journal of Laws No. 48, item 548), valid since 15 XII 2000.

TABL. 1 (34).

**PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W ZAKOŃCZONYCH POSTĘPOWANIACH
PRZYGOTOWAWCZYCH WEDŁUG RODZAJÓW PRZESTĘPSTW^a (dok.)**
**ASCERTAINED CRIMES IN COMPLETED PREPARATORY PROCEEDINGS
BY TYPE OF CRIME^a (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	538	1350	1211	1062	<i>Against the judiciary</i>
Przeciwko porządkowi publicznemu.....	207	301	294	199	<i>Against public order</i>
Przeciwko wiarygodności dokumentów ...	2559	1880	4114	1404	<i>Against the reliability of documents</i>
Przeciwko mieniu.....	34079	24701	20053	18791	<i>Against property</i>
w tym:					<i>of which:</i>
kradzież rzeczy – art. 278 Kk.....	10492	9280	7221	6550	<i>property theft – Art. 278 Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu.....	.	947	528	354	<i>of which automobile theft</i>
krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 Kk.....	.	285	217	225	<i>wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
kradzież z włamaniem – art. 279 Kk.....	15431	7023	4760	4211	<i>burglary – Art. 279 Criminal Code</i>
rozbój – art. 280 Kk.....	1624	915	566	518	<i>robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
kradzież rozbójnicza – art. 281 Kk.....		73	57	43	<i>theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
wymuszenie rozbójnicze – art. 282 Kk .		143	152	72	<i>criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
oszustwo – art. 286 i 287 Kk.....	.	2798	2493	2471	<i>fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu.....	.	556	393	645	<i>Against economic activity</i>
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi.....	.	204	278	135	<i>Against money and securities trading</i>
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					<i>Crimes by specific laws:</i>
o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 1982 Nr 35, poz. 230) z późniejszymi zmianami.....	.	119	138	98	<i>on Sobriety and Alcohol Education (Journal of Laws 1982 No. 35, item 230) with later amendments</i>
o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 1994 Nr 24, poz. 83) z późniejszymi zmianami.....	.	110	504	297	<i>on Copyright and Related Laws (Journal of Laws 1994 No. 24, item 83) with later amendments</i>
o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 1997 Nr 75, poz. 468) z późniejszymi zmianami.....	.	2989	2072	1685	<i>on Fighting Drug Addiction (Journal of Laws 1997 No. 75, item 468) with later amendments</i>
Przestępstwa skarbowe – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. 1999 Nr 83, poz. 930) z późniejszymi zmianami.....	.	246	183	189	<i>Treasury crimes – Treasury Penal Code (Journal of Laws 1999 No. 83, item 930) with later amendments</i>
w tym akcyza.....	182	193	123	103	<i>of which excise</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 i 3 na str. 79.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie.

^a See general notes, item 2 and 3 on page 79.

S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Olsztyn.

TABL. 2 (35). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH^a**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w % in %				
OGÓŁEM.....	53,1	70,5	75,5	73,6	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	87,5	86,0	89,3	86,5	<i>Against life and health</i>
w tym:					<i>of which:</i>
zabójstwo – art. 148 Kk.....	88,5	97,6	100,0	86,2	<i>homicide – Art. 148 Criminal Code</i>
uszczerbek na zdrowiu – art. 156 i 157 Kk.....	94,0	89,7	91,7	88,4	<i>damage to health – Art. 156 and 157 Criminal Code</i>
udział w bójkę lub pobiciu – art. 158 i 159 Kk.....	80,6	80,9	85,7	83,9	<i>participation in violence or assault – Art. 158 and 159 Criminal Code</i>
Przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji	85,3	99,2	99,3	99,3	<i>Against public safety and safety of transport</i>
w tym prowadzenie pojazdu na drodze przez osobę w stanie nietrzeźwym lub pod wpływem środka odurzającego – art. 178a Kk ^b	100,0	100,0	100,0	<i>of which operating a motor vehicle while under the influence of alcohol or other intoxicant – Art. 178a Criminal Code^b</i>
Przeciwko wolności, wolności sumienia i wyznania.....	93,9	96,1	96,1	95,0	<i>Against freedom, freedom conscience and religion</i>
Przeciwko wolności seksualnej i obyczajowości.....		94,0	86,4	92,6	<i>Against sexual freedom and morals</i>
w tym zgwałcenie – art. 197 Kk.....	88,4	90,3	87,8	92,2	<i>of which rape – Art. 197 Criminal Code</i>
Przeciwko rodzinie i opiece.....	100,0	100,0	99,3	100,0	<i>Against the family and custody</i>
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 Kk.....	.	100,0	100,0	99,9	<i>of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code</i>
Przeciwko czci i nietykalności cielesnej ..	100,0	98,3	91,4	97,6	<i>Against good name and personal integrity</i>
Przeciwko działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego	98,0	99,2	99,8	99,3	<i>Against the activities of state institutions and local self-government</i>
w tym:					<i>of which:</i>
naruszenie nietykalności cielesnej lub czynna napaść na funkcjonariusza publicznego – art. 222 i 223 Kk.....	96,6	99,4	100,0	100,0	<i>infringins bodily inviolability or active assault on a public official – Art. 222 and 223 Criminal Code</i>
wywieranie wpływu na funkcjonariusza publicznego lub na czynności organu administracji rządowej, samorządowej lub państwowej bądź spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu funkcjonariusza publicznego podczas wykonywania przez niego czynności służbowych – art. 224 Kk.....	99,4	99,7	100,0	99,6	<i>exerting influence on a public official or on the activity of an organ of the government administration, local self- government or State administration, or causing severe harm to the health of a public official during the per- formance of official duties – Art. 224 Criminal Code</i>
znieważenie funkcjonariusza publicznego lub poniżanie albo znieważanie lub poniżanie organu konstytucyjnego RP – art. 226 Kk.....	99,2	99,0	99,6	99,4	<i>insulting or belittling a public official or belittling or insulting a constitutional body of the Republic of Poland – Art. 226 Criminal Code</i>
przestępstwa korupcyjne – art. 228- 231 Kk.....	.	98,5	97,8	98,2	<i>corruption – Art. 228-231 Criminal Code</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 i 3 na str. 79. ^b Artykuł dodany przez ustawę z dnia 14 IV 2000 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny (Dz. U. Nr 48, poz. 548), z mocą obowiązującą od 15 XII 2000 r.

^a See general notes, item 2 and 3 on page 79. ^b Article added by the Law on Amending the Criminal Code, dated 14 IV 2000 (Journal of Laws No. 48, item 548), valid since 15 XII 2000.

TABL. 2 (35). **WSKAŹNIKI WYKRYWALNOŚCI SPRAWCÓW PRZESTĘPSTW STWIERDZONYCH^a (dok.)**
RATES OF DETECTABILITY OF DELINQUENTS IN ASCERTAINED CRIMES^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w % in %				
Przeciwko wymiarowi sprawiedliwości	98,0	99,6	99,3	99,1	<i>Against the judiciary</i>
Przeciwko porządkowi publicznemu.....	85,5	81,7	82,2	78,5	<i>Against public order</i>
Przeciwko wiarygodności dokumentów ...	83,0	82,3	92,1	80,0	<i>Against the reliability of documents</i>
Przeciwko mieniu	39,1	45,4	51,3	50,9	<i>Against property</i>
w tym:					<i>of which:</i>
kradzież rzeczy – art. 278 Kk	27,8	31,7	37,6	37,5	<i>property theft – Art. 278 Criminal Code</i>
w tym kradzież samochodu	18,3	28,9	21,0	<i>of which automobile theft</i>
krótkotrwały zabór pojazdu – art. 289 Kk.....	.	39,4	52,7	59,6	<i>wilful short-term theft of automobile – Art. 289 Criminal Code</i>
kradzież z włamaniem – art. 279 Kk.....	30,4	35,9	43,9	42,7	<i>burglary – Art. 279 Criminal Code</i>
rozbój – art. 280 Kk	} 57,8	58,5	64,6	69,0	<i>robbery – Art. 280 Criminal Code</i>
kradzież rozbójnicza – art. 281 Kk.....		72,4	86,0	76,7	<i>theft with assault – Art. 281 Criminal Code</i>
wymuszenie rozbójnicze – art. 282 Kk .		93,0	96,1	97,2	<i>criminal coercion – Art. 282 Criminal Code</i>
oszustwo – art. 286 i 287 Kk	85,1	86,8	87,9	<i>fraud – Art. 286 and 287 Criminal Code</i>
Przeciwko obrotowi gospodarczemu		89,8	95,8	95,1	<i>Against economic activity</i>
Przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi.....	.	35,4	62,2	34,0	<i>Against money and securities trading</i>
Przestępstwa z ustaw szczególnych:					<i>Crimes by specific laws:</i>
o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 1982 Nr 35, poz. 230) z późniejszymi zmianami.....	.	92,4	91,3	92,9	<i>on Sobriety and Alcohol Education (Journal of Laws 1982 No. 35, item 230) with later amendments</i>
o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. 1994 Nr 24, poz. 83) z późniejszymi zmianami.....	.	95,5	97,0	94,9	<i>on Copyright and Related Laws (Journal of Laws 1994 No. 24, item 83) with later amendments</i>
o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 1997 Nr 75, poz. 468) z późniejszymi zmianami.....	.	95,9	95,8	94,5	<i>on Fighting Drug Addiction (Journal of Laws 1997 No. 75, item 468) with later amendments</i>
Przestępstwa skarbowe – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. 1999 Nr 83, poz. 930) z późniejszymi zmianami	98,4	98,4	100,0	<i>Treasury crimes – Treasury Penal Code (Journal of Laws 1999 No. 83, item 930) with later amendments</i>
w tym akcyza	94,5	97,9	99,2	100,0	<i>of which excise</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 i 3 na str. 79.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie.

^a See general notes, item 2 and 3 on page 79.

S o u r c e: data of the Voivodship Police Headquarters in Olsztyn.

TABL. 3 (36). **DOROŚLI SKAZANI PRAWOMOCNIE PRZEZ SĄDY POWSZECHNE
ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PUBLICZNEGO**
*ADULTS SENTENCED BY COMMON COURTS FOR CRIMES PROSECUTED
ON THE BASIS OF AN INDICTMENT*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M.....	11940	25405	21804	20151	T O T A L
w tym:					<i>of which:</i>
mężczyźni.....	11160	23480	20177	18471	<i>men</i>
W tym rodzaje przestępstw:					<i>Of which type of crime:</i>
Przeciwko życiu i zdrowiu	2683	2270	2078	<i>Against life and health</i>
w tym:					<i>of which:</i>
zabójstwo – art. 148 Kk.....	17	37	20	14	<i>homicide – Art. 148 Criminal Code</i>
uszczerbek na zdrowiu, udział w bóje lub pobiciu – art. 156, 157, 158 i 159 KK.....	1073	1507	1363	1227	<i>damage to health, participation in violence or assault – Art. 156, 157, 158 and 159 Criminal Code</i>
Przeciwko wolności, wolności sumie- nia i wyznania, wolności seksualnej i obyczajowości.....	.	780	643	600	<i>Against freedom, freedom conscience and religion, sexual freedom and morals</i>
w tym zgwałcenie – art. 197 Kk.....	41	62	48	48	<i>of which rape – Art. 197 Criminal Code</i>
Przeciwko rodzinie i opiece.....	.	1476	1442	1288	<i>Against the family and custody</i>
w tym znęcanie się nad członkiem rodziny lub inną osobą zależną lub bezradną – art. 207 Kk.....	897	1047	1162	982	<i>of which cruelty to family member or to other dependent or helpless person – Art. 207 Criminal Code</i>
Przeciwko mieniu.....	5582	7507	5947	5840	<i>Against property</i>
w tym:					<i>of which:</i>
kradzież rzeczy – art. 278 Kk.....	.	2158	1575	1575	<i>property theft – Art. 278 Criminal Code</i>
kradzież z włamaniem – art. 279 Kk..	1691	1303	901	762	<i>burglary – Art. 279 Criminal Code</i>
rozbój – art. 280 Kk.....	462	425	293	316	<i>robbery – Art. 280 Criminal Code</i>

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Sprawiedliwości.
S o u r c e: data of the Ministry of Justice.

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Stan w dniu 1 I 2009 r.

ADMINISTRATIVE DIVISION OF WARMIŃSKO-MAZURSKIE VOIVODSHIP

As of 1 I 2009

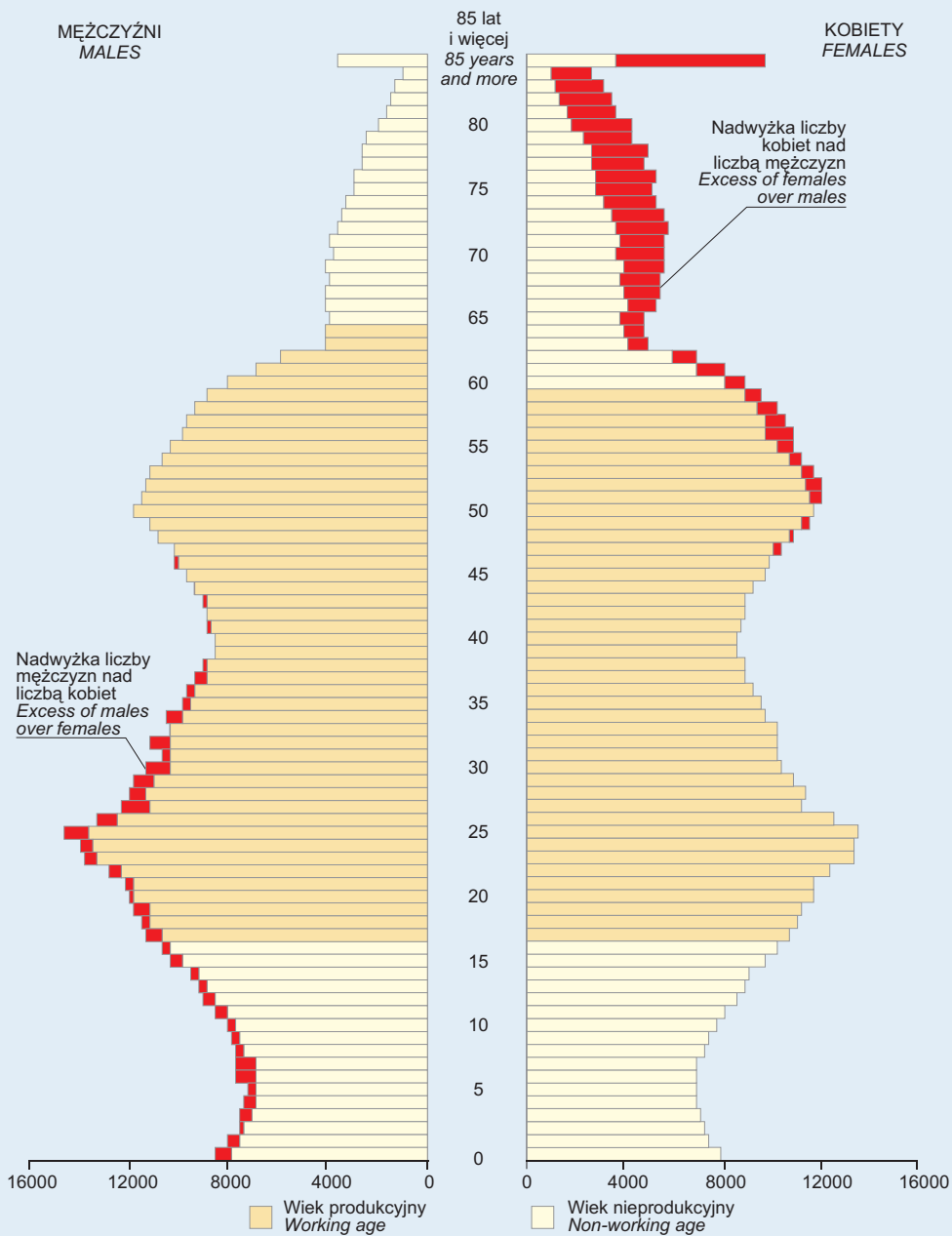

LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2008 R.

Stan w dniu 31 XII

POPULATION BY SEX AND AGE IN 2008

As of 31 XII

Uwagi ogólne

1. Tablice działu opracowano na podstawie:
 - 1) bilansów stanu i struktury ludności **faktycznie zamieszkałej** na terenie gminy. Bilanse ludności sporządza się dla okresów międzyspisy-sowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy uwzględnieniu:
 - a) zmian w danym okresie spowodowanych ruchem naturalnym (urodzenia, zgony) i migracjami ludności (zameldowania i wymeldowania na pobyt stały z innych gmin i z zagranicy), a także przesunięciami adresowymi ludności z tytułu zmian administracyjnych,
 - b) różnicy między liczbą osób zameldowanych na pobyt czasowy ponad 2 miesiące na terenie gminy a liczbą osób czasowo nieobecnych uzyskiwanej z cyklicznie przeprowadzanych badań, która stanowi jednocześnie różnicę między liczbą osób zameldowanych na pobyt stały w gminie a liczbą osób faktycznie mieszkających na terenie gminy;
 - 2) rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji – o migracjach wewnętrznych i zagranicznych ludności na pobyt stały;
 - 3) sprawozdawczości urzędów stanu cywilnego – o zarejestrowanych małżeństwach, urodzeniach i zgonach;
 - 4) sprawozdawczości sądów okręgowych – o prawomocnie orzeczonych separacjach i rozwodach.

U w a g a. Pochąwszy od danych za 2000 r. bilans stanu i struktury ludności oraz wszystkie współczynniki demograficzne są opracowywane przy uwzględnieniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002. **Dane dla lat 2000 i 2001** publikowane wcześniej z tego zakresu były zbilansowane przy przyjęciu za bazę wyjściową wyników NSP 1988 – obecnie **zostały zwerifikowane**.

2. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18–64 lata, dla kobiet 18–59 lat. Wśród ludności w wieku produkcyjnym wyróżnia się ludność w wieku **mobilnym**, tj. w wieku 18–44 lata i **niemobilnym**, tj. mężczyźni – 45–64 lata, kobiety – 45–59 lat. Przez ludność w wieku **nieprodukcyjnym** rozumie się ludność w wieku **przedprodukcyjnym**, tj. do 17 lat oraz ludność w wieku **poprodukcyjnym**, tj. mężczyźni – 65 lat i więcej, kobiety – 60 lat i więcej.

General notes

1. Chapter tables were compiled on the basis of:
 - 1) the balances of the size and structure of the **population** (actually living in a gmina). Population balances are compiled for periods between censuses on the basis of the last census, taking into account:
 - a) changes in a given period connected with vital statistics (births, deaths) and migration of the population (registering and cancelling registration for permanent residence from other gminas and from abroad) as well as address changes of the population due to changes in the administrative division,
 - b) difference between the number of people registered for temporary stay for a period of more than 2 months in a gmina and the number of people temporary absent there being gathered on the basis of surveys conducted periodically, which simultaneously makes the difference between the number of people registered for permanent residence in a gmina and the number of people actually living in the gmina;
 - 2) the registers of the Ministry of the Interior and Administration on internal and international migration of population for permanent residence;
 - 3) documentation of Civil Status Offices regarding registered marriages, births and deaths;
 - 4) documentation of regional courts – regarding legally valid decisions in actions for separations and divorces.

N o t e. Since 2000 the data regarding the population and its structure as well as all demographic indices are compiled on the basis of the Population and Housing Census 2002. The **data for 2000 and 2001** regarding this subject, previously published – had been compiled on the basis of Population Census 1988, **have been recently verified**.

2. The **working age population** refers to males, aged 18–64, and females, aged 18–59. In this category the age groups of **mobility** (i.e. 18–44) and **non-mobility** (i.e. 45–64 for males and 45–59 for females) are distinguished. The **non-working age population** is defined as the **pre-working age population**, i.e., up to the age of 17 and the **post-working age population**, i.e., 65 and more for males and 60 and more for females.

3. Dane o ruchu naturalnym ludności w podziale terytorialnym opracowano:

- małżeństwa – według miejsca zameldowania na pobyt stały męża przed ślubem (w przypadku gdy mąż przed ślubem mieszkał za granicą, przyjmuje się miejsce zameldowania żony przed ślubem);
- separacje – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka; w przypadku zgodnego wniosku stron przyjmuje się miejsce zamieszkania męża);
- rozwody – według miejsca zamieszkania osoby wnoszącej powództwo (w przypadku gdy osoba wnosząca powództwo mieszka za granicą, przyjmuje się miejsce zamieszkania współmałżonka);
- urodzenia – według miejsca zameldowania na pobyt stały matki noworodka;
- zgony – według miejsca zameldowania na pobyt stały osoby zmarłej.

Dane o **małżeństwach** uwzględniają związki małżeńskie zawarte w formie przewidzianej prawem w urzędach stanu cywilnego. Na mocy ustawy z dnia 24 VII 1998 r. (Dz. U. Nr 117, poz. 757) w urzędach stanu cywilnego rejestrowane są także małżeństwa podlegające prawu wewnętrznemu Kościoła lub Związku Wyznaniowego zawarte w obecności duchownego. Małżeństwo zawarte w tej formie podlega prawu polskiemu i pociąga za sobą takie same skutki cywilnoprawne, jak małżeństwo zawarte przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego.

Małżeństwa wyznaniowe mogą być zawierane jedynie w dziesięciu Kościołach i Związku Wyznaniowym: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Płodność kobiet mierzy się współczynnikiem obliczonym jako ilorzaz liczby urodzeń żywych i liczby kobiet w wieku rozrodczym (15–49 lat). Oprócz ogólnych współczynników płodności podaje się również współczynniki grupowe (częstkowe), obliczone jako ilorazy liczby urodzeń żywych z kobiet w danej grupie wieku i liczby kobiet w tej samej grupie wieku. Urodzenia z matek w wieku poniżej 15 lat zalicza się do grupy 15–19 lat; urodzenia z matek w wieku 50 lat i więcej zalicza się do grupy 45–49 lat.

3. Data regarding the vital statistics according to territorial division were compiled as follows:

- *marriages* – according to the husband's place of permanent residence before the marriage (in cases when the husband lived abroad before the marriage, the wife's place of residence before the marriage is used);
- *separations* – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken; in cases unanimous petition of both of persons – residence of husband is used);
- *divorces* – according to the plaintiff's place of residence (in case when person filling petition residing abroad, place of residence of a spouse has been taken);
- *births* – according to the mother's place of permanent residence;
- *deaths* – according to the place of permanent residence of the deceased.

The data on **marriages** refers to marriages contracted according to lawful rules at the civil status offices. On the basis of the Law dated 24 VII 1998 (Journal of Laws No. 117, item 757) in the local civil status offices in Poland all marriages are registered including those based on the internal law of the Churches or the Religious Associations. Marriages contracted (on the basis of canon laws marriages) subordinate the civil Polish laws and induce due to the same civil and law consequences as marriages contracted in the local civil status offices.

The religious marriages may be contracted in the ten Churches and Religious Associations: Kościół Katolicki, Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny, Kościół Ewangelicko-Augsburski, Kościół Ewangelicko-Reformowany, Kościół Ewangelicko-Methodystyczny, Kościół Chrześcijan Baptystów, Kościół Adwentystów Dnia Siódmego, Kościół Polskokatolicki, Związek Gmin Wyznaniowych Żydowskich, Kościół Starokatolicki Mariawitów, Kościół Zielonoświątkowy.

Female fertility rate is calculated as the ratio of the number of live births and the number of women in the reproductive age (15–49). Besides total rate, age-specific fertility rates are published, that are calculated as the ratios of the number of live births from women and the number of these women in the same group of age. Births from mothers in the age under 15 are counted to the group 15–19 and from the mothers in the age 50 and over – to the group 45–49.

Współczynniki reprodukcji ludności:

- **współczynnik dzietności** oznacza liczbę dzieci, które urodziłyby przeciętnie kobieta w ciągu całego okresu rozrodczego (15–49 lat) przy założeniu, że w poszczególnych fazach tego okresu rodziłyby z intensywnością obserwowaną w badanym roku, tzn. przy przyjęciu cząstkowych współczynników płodności z tego okresu za niezienne,
- **współczynnik reprodukcji brutto** przedstawia liczbę córek urodzonych przeciętnie przez kobiety przy założeniu, że kobieta w wieku rozrodczym będzie rodzić z częstością, jaką charakteryzują się wszystkie kobiety rodzące w roku, dla którego oblicza się współczynnik reprodukcji (niezienne współczynniki płodności),
- **współczynnik dynamiki demograficznej** jest to stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w danym okresie.

Przyrost naturalny ludności stanowi różnicę między liczbą urodzeń żywych i zgonów w danym okresie.

Przez **niemowlęta** rozumie się dzieci w wieku poniżej 1 roku.

Informacje o urodzeniach i zgonach (w tym zgonach niemowląt) prezentowane są według kryteriów definicji urodzenia i zgonu noworodka rekomendowanej przez Światową Organizację Zdrowia.

4. Przeciętne dalsze trwanie życia wyraża średnią liczbę lat, jaką ma jeszcze do przeżycia osoba w wieku x lat, przy założeniu stałego poziomu umieralności z okresu, dla którego opracowano tablice trwania życia.

5. Dane o migracjach wewnętrznych ludności opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniach osób na pobyt stały. Informacje te nie uwzględniają zmian adresu w obrębie tej samej gminy (miasta), z wyjątkiem gmin miejsko-wiejskich, dla których został zachowany podział na tereny miejskie i wiejskie.

6. Dane o migracjach zagranicznych opracowano na podstawie informacji ewidencyjnych gmin o zameldowaniu osób przyjeżdżających do Polski na pobyt stały (imigracja) oraz o wymeldowaniach osób wyjeżdżających z Polski za granicę na stałe (emigracja).

7. Współczynniki dotyczące ruchu naturalnego i migracji ludności w podziale terytorialnym obliczono jako iloraz liczby faktów określonego rodzaju i liczby ludności zameldowanej na pobyt stały (według stanu w dniu 30 VI).

Reproduction rates:

- **total fertility rate** refers to the number of children which would be born to the average woman during the course of her entire reproductive period (15–49 years of age) assuming that in particular phases of this period she would give births with an intensity observed during a given year, i.e., in assuming age-specific fertility rates for this period to be constant,
- **gross reproduction rate** refers to the number of daughters which would be born to the average woman assuming that a woman during her reproductive age will give births with an intensity which is characteristic for all women giving births in the year for which the reproduction rate is calculated (constant fertility rates),
- **demographic dynamics rate** is the ratio of the number of live births to the number of deaths in a given period.

Natural increase of the population accounts for the difference between the number of live births and deaths in a given period.

Infant is a child under the age of 1.

Information on births and deaths (including infant deaths) is presented according to criteria of the definition of infant births and deaths recommended by the World Health Organization (WHO).

4. Life expectancy is expressed by the average number of years that a person at the exact age x still has to live, assuming a fixed mortality level from the period for which life expectancy tables were compiled.

5. Data regarding internal migration of the population were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration for permanent residence. This information does not include changes of address within the same gmina (town), with the exception of urban-rural gminas for which the division into urban and rural areas has been kept.

6. Data regarding international migration were compiled on the basis of gmina documentation regarding the registration of people arriving to Poland for permanent residence (immigration) as well as regarding the removal from registration of people leaving Poland for permanent residence abroad (emigration).

7. Rates concerning vital statistics and migration of the population according to territorial division were calculated as the ratio of the number of defined events to the number of population registered for permanent residence (as of 30 VI).

TABL. 1 (37). **LUDNOŚĆ**
POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
STAN W DNIU 30 VI AS OF 30 VI					
O G Ó Ł E M	1425443	1428481	1426609	1426401	T O T A L
mężczyźni.....	697133	697245	695559	695051	males
kobiety.....	728310	731236	731050	731350	females
Miasta.....	858243	858120	855374	854857	Urban areas
Wieś.....	567200	570361	571235	571544	Rural areas
STAN W DNIU 31 XII AS OF 31 XII					
O G Ó Ł E M	1427508	1428601	1426155	1427073	T O T A L
mężczyźni.....	697860	697318	695039	695352	males
kobiety.....	729648	731283	731116	731721	females
miasta.....	860484	857850	855183	854979	urban areas
wieś.....	567024	570751	570972	572094	rural areas
Kobiety na 100 mężczyzn..	104,6	104,9	105,2	105,2	Females per 100 males
Ludność w miastach w % ogółu ludności.....	60,3	60,0	60,0	59,9	Urban population in % of total population
Ludność na 1 km ² powierzch- cni ogólnej.....	59	59	59	59	Population per 1 km ² of total area

TABL. 2 (38). **LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU**
Stan w dniu 31 XII
POPULATION BY SEX AND AGE
As of 31 XII

WIEK AGE	2000	2005	2007	2008					
				ogółem grand total	w tym mę- czyźni of which males	miasta urban areas		wieś rural areas	
						razem total	w tym mę- czyźni of which males	razem total	w tym mę- czyźni of which males
O G Ó Ł E M TOTAL	1427508	1428601	1426155	1427073	695352	854979	406517	572094	288835
0- 2 lata.....	46532	43305	44908	46485	23843	25525	13118	20960	10725
3- 6.....	71499	59510	57358	57238	29523	31201	16087	26037	13436
7-12.....	133520	106832	97983	94391	48322	50569	25875	43822	22447
13-15.....	77157	65827	59531	56510	28786	30165	15430	26345	13356
16-18.....	83881	70574	67302	65258	33382	37670	19216	27588	14166
19-24.....	140123	158675	155051	149630	76157	87083	43597	62547	32560
25-29.....	102034	112795	117504	122889	63546	74849	37904	48040	25642
30-34.....	90046	99002	103059	104692	53973	65823	33171	38869	20802
35-39.....	99659	88415	89395	91209	46175	54736	27194	36473	18981
40-44.....	119859	97852	91576	88964	44623	52015	25185	36949	19438
45-49.....	113515	116958	108777	104152	51735	62325	29369	41827	22366
50-54.....	90514	109653	113542	114830	56284	72873	34077	41957	22207
55-59.....	51545	86119	96888	99892	47874	65753	30179	34139	17695
60-64.....	56984	47907	55462	62754	29085	41072	18630	21682	10455
65-69.....	53916	51343	48353	46502	19831	29002	12053	17500	7778
70-74.....	45493	46323	46090	45871	17893	27983	10588	17888	7305
75-79.....	29552	36401	38075	37959	13442	22831	8038	15128	5404
80 lat i więcej... and more	21679	31110	35301	37847	10878	23504	6806	14343	4072

TABL. 3 (39). **LUDNOŚĆ W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM**
Stan w dniu 31 XII
WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	1427508	1428601	1426155	1427073	T O T A L
W wieku przedprodukcyjnym	385794	322093	304286	297321	Pre-working age
mężczyźni	197248	164942	155804	152364	males
kobiety	188546	157151	148482	144957	females
Miasta	215420	176141	165849	162028	Urban areas
mężczyźni	110274	90237	84921	83082	males
kobiety	105146	85904	80928	78946	females
Wieś.....	170374	145952	138437	135293	Rural areas
mężczyźni	86974	74705	70883	69282	males
kobiety	83400	71247	67554	66011	females
W wieku produkcyjnym	859584	915235	924185	927904	Working age
mężczyźni	444033	470953	477249	480944	males
kobiety	415551	444282	446936	446960	females
Miasta	536652	565248	567149	567189	Urban areas
mężczyźni	268128	282431	284594	285950	males
kobiety	268524	282817	282555	281239	females
Wieś.....	322932	349987	357036	360715	Rural areas
mężczyźni	175905	188522	192655	194994	males
kobiety	147027	161465	164381	165721	females
W wieku poprodukcyjnym	182130	191273	197684	201848	Post-working age
mężczyźni	56579	61423	61986	62044	males
kobiety	125551	129850	135698	139804	females
Miasta	108412	116461	122185	125762	Urban areas
mężczyźni	32977	36501	37274	37485	males
kobiety	75435	79960	84911	88277	females
Wieś.....	73718	74812	75499	76086	Rural areas
mężczyźni	23602	24922	24712	24559	males
kobiety	50116	49890	50787	51527	females
LUDNOŚĆ W WIEKU NIE- PRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUK- CYJNYM	66	56	54	54	NON-WORKING AGE POPU- LATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni	57	48	46	45	Males
Kobiety.....	76	65	64	64	Females

TABL. 4 (40).

PROGNOZA LUDNOŚCI W WIEKU PRODUKCYJNYM I NIEPRODUKCYJNYM DO 2035 R.

Stan w dniu 31 XII

WORKING AND NON-WORKING AGE POPULATION PROJECTION UNTIL 2035

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2008 ^a	2010	2015	2020	2025	2030	2035	SPECIFICATION
	w tys. in thous.							
O G Ó Ł E M	1427,1	1422,4	1413,3	1400,6	1379,7	1347,9	1309,4	T O T A L
mężczyźni.....	695,4	692,3	687,1	680,6	670,2	654,4	635,8	<i>males</i>
kobiety.....	731,7	730,0	726,1	720,0	709,5	693,5	673,5	<i>females</i>
Miasta	855,0	849,8	842,2	835,1	824,2	806,9	785,6	Urban areas
mężczyźni.....	406,5	403,2	398,4	394,5	388,9	380,4	370,4	<i>males</i>
kobiety.....	448,5	446,5	443,8	440,7	435,3	426,5	415,2	<i>females</i>
Wieś	572,1	572,6	571,1	565,5	555,5	541,0	523,7	Rural areas
mężczyźni.....	288,8	289,1	288,7	286,2	281,3	274,0	265,4	<i>males</i>
kobiety.....	283,3	283,5	282,4	279,3	274,2	267,0	258,3	<i>females</i>
W wieku przedprodukcyjnym	297,3	286,0	274,7	274,0	265,8	240,3	213,0	Pre-working age
mężczyźni.....	152,4	146,5	141,1	140,8	136,7	123,5	109,4	<i>males</i>
kobiety.....	145,0	139,5	133,6	133,2	129,2	116,8	103,6	<i>females</i>
Miasta	162,0	155,9	152,1	153,9	151,0	138,4	124,6	Urban areas
mężczyźni.....	83,1	79,8	78,0	79,0	77,6	71,1	64,0	<i>males</i>
kobiety.....	78,9	76,1	74,0	74,8	73,4	67,4	60,6	<i>females</i>
Wieś	135,3	130,1	122,6	120,1	114,8	101,8	88,4	Rural areas
mężczyźni.....	69,3	66,7	63,1	61,7	59,1	52,4	45,5	<i>males</i>
kobiety.....	66,0	63,3	59,5	58,4	55,7	49,4	42,9	<i>females</i>
W wieku produkcyjnym	927,9	926,0	889,7	835,6	793,5	773,7	752,3	Working age
mężczyźni.....	480,9	484,0	470,6	445,9	421,9	411,5	404,4	<i>males</i>
kobiety.....	447,0	442,0	419,2	389,7	371,6	362,2	347,9	<i>females</i>
Miasta	567,2	560,8	527,7	490,5	465,6	455,1	443,8	Urban areas
mężczyźni.....	286,0	285,6	272,5	255,5	241,5	236,1	232,8	<i>males</i>
kobiety.....	281,2	275,2	255,3	235,0	224,1	219,0	211,0	<i>females</i>
Wieś	360,7	365,2	362,0	345,1	327,9	318,5	308,5	Rural areas
mężczyźni.....	195,0	198,4	198,1	190,5	180,4	175,4	171,6	<i>males</i>
kobiety.....	165,7	166,8	163,9	154,7	147,5	143,2	136,9	<i>females</i>
W wieku poprodukcyjnym	201,8	210,4	248,8	291,0	320,4	334,0	344,1	Post-working age
mężczyźni.....	62,0	61,8	75,4	93,9	111,6	119,4	122,0	<i>males</i>
kobiety.....	139,8	148,6	173,4	197,1	208,8	214,6	222,1	<i>females</i>
Miasta	125,8	133,0	162,4	190,8	207,6	213,4	217,2	Urban areas
mężczyźni.....	37,5	37,8	47,9	59,9	69,8	73,2	73,6	<i>males</i>
kobiety.....	88,3	95,2	114,5	130,8	137,8	140,1	143,6	<i>females</i>
Wieś	76,1	77,4	86,4	100,2	112,8	120,7	126,9	Rural areas
mężczyźni.....	24,6	23,9	27,5	34,0	41,8	46,2	48,3	<i>males</i>
kobiety.....	51,5	53,4	59,0	66,2	71,0	74,5	78,5	<i>females</i>
LUDNOŚĆ W WIEKU NIEPRODUKCYJNYM NA 100 OSÓB W WIEKU PRODUKCYJNYM	54	54	59	68	74	74	74	NON-WORKING AGE POPULATION PER 100 PERSONS OF WORKING AGE
Mężczyźni.....	45	43	46	53	59	59	57	<i>Males</i>
Kobiety.....	64	65	73	85	91	92	94	<i>Females</i>

^a Dane rzeczywiste.^a Real data.

TABL. 5 (41). **MIASTA I LUDNOŚĆ W MIASTACH**
Stan w dniu 31 XII
TOWNS AND URBAN POPULATION
As of 31 XII

GRUPY MIAST WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI GROUPS OF TOWNS BY NUMBER OF POPULATION	Miasta Towns	Ludność w miastach Urban population	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM 2007 TOTAL	49	855183	60,0
2008	49	854979	59,9
Poniżej 2000..... <i>Below</i>	1	1815	0,1
2000–4999.....	18	57198	4,0
5000–9999.....	7	53274	3,7
10000–19999.....	12	167104	11,7
20000–49999.....	8	215878	15,1
50000–99999.....	1	57129	4,0
100000–199999.....	2	302581	21,2
200000 i więcej..... <i>and more</i>	-	-	x

TABL. 6 (42). **GMINY ZAMIESZKANE PRZEZ LUDNOŚĆ WIEJSKĄ**
Stan w dniu 31 XII
GMINAS AND RURAL POPULATION
As of 31 XII

GRUPY GMIN WEDŁUG LICZBY LUDNOŚCI WIEJSKIEJ GROUPS OF GMINAS BY NUMBER OF RURAL POPULATION	Gminy ^a Gminas ^a	Ludność na wsi Rural population	
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers		w % ogółu ludności in % of total population
OGÓŁEM 2007 TOTAL	100	570972	40,0
2008	100	572094	40,1
Poniżej 2000..... <i>Below</i>	1	1244	0,1
2000–4999.....	45	163887	11,5
5000–6999.....	27	164254	11,5
7000–9999.....	20	162097	11,4
10000 i więcej..... <i>and more</i>	7	80612	5,6

^a Wiejskie i miejsko-wiejskie.

^a Rural and urban-rural gminas.

TABL. 7 (43). **RUCH NATURALNY LUDNOŚCI**
VITAL STATISTICS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Mażeństwa Marriages		Separa- cje Separations	Rozwo- dy Divorces	Urodze- nia żywe Live births	Zgony Deaths		Przyrost natural- ny Natural increase
	ogółem total	w tym wyzna- niowe ^a of which religi- ous ^a				ogółem total	w tym niemow- ląt of which infants	

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
 IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM	2000	8330	5865	66	1847	15612	11777	117	3835
TOTAL	2005	7810	5354	597	3057	14776	12421	94	2355
	2007	9534	6350	209	3029	15616	12920	84	2696
	2008	10009	6625	155	2805	16339	12811	83	3528
Miasta	2000	4752	3174	49	1457	8161	6755	60	1406
<i>Urban areas</i>	2005	4636	3066	377	2233	8026	7332	44	694
	2007	5592	3546	138	2297	8493	7550	44	943
	2008	5716	3663	109	2129	8987	7508	39	1479
Wieś	2000	3578	2691	17	390	7451	5022	57	2429
<i>Rural areas</i>	2005	3174	2288	220	824	6750	5089	50	1661
	2007	3942	2804	71	732	7123	5370	40	1753
	2008	4293	2962	46	676	7352	5303	44	2049

NA 1000 LUDNOŚCI
 PER 1000 POPULATION

OGÓŁEM	2000	5,8	4,1	4,6 ^b	1,3	10,9	8,2	7,5 ^c	2,7
TOTAL	2005	5,5	3,7	41,7 ^b	2,1	10,3	8,7	6,4 ^c	1,6
	2007	6,7	4,4	14,6 ^b	2,1	10,9	9,0	5,4 ^c	1,9
	2008	7,0	4,6	10,8^b	2,0	11,4	9,0	5,1^c	2,5
Miasta.....	2000	5,6	3,7	5,7 ^b	1,7	9,5	7,9	7,4 ^c	1,6
<i>Urban areas</i>	2005	5,4	3,6	44,2 ^b	2,6	9,4	8,6	5,5 ^c	0,8
	2007	6,6	4,2	16,2 ^b	2,7	10,0	8,9	5,2 ^c	1,1
	2008	6,7	4,3	12,8^b	2,5	10,6	8,6	4,3^c	1,7
Wieś	2000	6,2	4,7	2,9 ^b	0,7	12,9	8,7	7,6 ^c	4,2
<i>Rural areas</i>	2005	5,5	3,9	37,9 ^b	1,4	11,6	8,8	7,4 ^c	2,9
	2007	6,8	4,8	12,2 ^b	1,3	12,3	9,3	5,6 ^c	3,0
	2008	7,4	5,1	7,9^b	1,2	12,7	9,1	6,0^c	3,5

^a Ze skutkami cywilnymi. ^b Na 100 tys. ludności. ^c Na 1000 urodzeń żywych.

^a With civil law consequences. ^b Per 100 thous. population. ^c Per 1000 live births.

TABL. 8 (44). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE I ROZWIĄZANE**
MARRIAGES CONTRACTED AND DISSOLVED

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Małżeństwa zawarte Marriages contracted	Małżeństwa rozwiązane <i>Marriages dissolved</i>				Różnica między małżeństwami zawartymi, a rozwiązanymi ^a <i>Difference between contracted and dissolved marriages^a</i>
		Ogółem Total	przez śmierć <i>by death</i>		przez rozwód <i>by divorce</i>	
			męża <i>husband</i>	żony <i>wife</i>		
OGÓŁEM..... 2007	9534	8791	4267	1495	3029	-376
TOTAL 2008	10009	8315	4038	1472	2805	769

^a Po uwzględnieniu salda migracji wewnętrznych i zagranicznych na pobyt stały osób pozostających w stanie małżeńskim.

^a After considering net internal and international migration for permanent residence of married persons.

TABL. 9 (45). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2008 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED
IN 2008

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku <i>Females at age</i>							
		19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM.....	10009	618	3946	3532	975	342	314	190	92
GRAND TOTAL									
19 lat i mniej..... <i>Under 20 years</i>	106	58	44	4	-	-	-	-	-
20–24.....	2415	367	1619	383	36	9	-	1	-
25–29.....	4292	162	1833	2037	230	24	6	-	-
30–34.....	1762	29	375	837	434	68	18	1	-
35–39.....	606	1	52	202	188	123	37	3	-
40–49.....	421	1	21	57	76	90	147	29	-
50–59.....	243	-	2	9	10	24	85	98	15
60 lat i więcej..... <i>and more</i>	164	-	-	3	1	4	21	58	77

TABLE 9 (45). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2008 R. WEDŁUG WIEKU NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
MARRIAGES BY AGE OF BRIDEGROOMS AND BRIDES CONTRACTED
IN 2008 (cont.)

MĘZCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	60 lat i więcej and more
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	5716	203	1971	2260	647	220	217	130	68
19 lat i mniej Under 20 years	35	20	15	-	-	-	-	-	-
20-24	1135	122	763	219	23	8	-	-	-
25-29	2520	54	962	1335	147	17	5	-	-
30-34	1112	7	193	539	308	50	14	1	-
35-39	359	-	25	123	117	72	21	1	-
40-49	265	-	12	34	45	56	98	20	-
50-59	175	-	1	8	7	16	65	67	11
60 lat i więcej and more	115	-	-	2	-	1	14	41	57
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	4293	415	1975	1272	328	122	97	60	24
19 lat i mniej Under 20 years	71	38	29	4	-	-	-	-	-
20-24	1280	245	856	164	13	1	-	1	-
25-29	1772	108	871	702	83	7	1	-	-
30-34	650	22	182	298	126	18	4	-	-
35-39	247	1	27	79	71	51	16	2	-
40-49	156	1	9	23	31	34	49	9	-
50-59	68	-	1	1	3	8	20	31	4
60 lat i więcej and more	49	-	-	1	1	3	7	17	20

TABLE 10 (46). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2008 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU
CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW**
**MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND
BRIDES CONTRACTED IN 2008**

POPRZEDNI STAN CYWILNY MĘZCZYŹN PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Poprzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwidzione divorced
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM GRAND TOTAL	10009	8970	187	852
Kawalerowie Single	8956	8496	51	409
Wdowcy Widowers	138	20	63	55
Rozwidzeni Divorced	915	454	73	388

TABL. 10 (46). **MAŁŻEŃSTWA ZAWARTE W 2008 R. WEDŁUG POPRZEDNIEGO STANU
CYWILNEGO NOWOŻEŃCÓW (dok.)**
*MARRIAGES BY PREVIOUS MARITAL STATUS OF BRIDEGROOMS AND
BRIDES CONTRACTED IN 2008 (cont.)*

POPZEDNI STAN CYWILNY MĘZCZYŃ PREVIOUS MARITAL STATUS OF MALES	Ogółem Total	Popzedni stan cywilny kobiet Previous marital status of females		
		panny single	wdowy widows	rozwiedzione divorced
MIASTA URBAN AREAS				
RAZEM	5716	5016	121	579
TOTAL				
Kawalerowie	4950	4689	21	240
Single				
Wdowcy	101	12	47	42
Widowers				
Rozwiedzeni	665	315	53	297
Divorced				
WIEŚ RURAL AREAS				
RAZEM	4293	3954	66	273
TOTAL				
Kawalerowie	4006	3807	30	169
Single				
Wdowcy	37	8	16	13
Widowers				
Rozwiedzeni	250	139	20	91
Divorced				

TABL. 11 (47). **MAŁŻEŃSTWA^a WYZNANIOWE ZAWARTE W 2008 R.**
CHURCH OR RELIGIOUS MARRIAGES^a IN 2008

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS	Ogółem Total	Miasta Urban areas	Wieś Rural areas
OGÓŁEM	6625	3663	2962
TOTAL			
Kościół Katolicki	6581	3637	2944
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny	14	6	8
Kościół Ewangelicko-Augsburski	10	5	5
Kościół Ewangelicko-Reformowany	-	-	-
Kościół Ewangelicko-Methodystyczny	7	3	4
Kościół Chrześcijan Baptystów	4	3	1
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	-	-	-
Kościół Polskokatolicki	1	1	-
Związek gmin wyznaniowo-żydowskich	-	-	-
Kościół Starokatolicki Mariawitów	1	1	-
Kościół Zielonoświątkowy	7	7	-

^a Ze skutkami cywilnymi; według miejsca zamieszkania.

^a With civil law consequences; by place of residence.

TABL. 12 (48). **ROZWOODY W 2008 R. WEDŁUG WIEKU MAŁŻONKÓW W MOMENCIE
WNIESIENIA POWÓDZTWA**
**DIVORCES BY AGE OF SPOUSES AT THE MOMENT OF FILING A DIVORCE
 PETITION FOR IN 2008**

MĘŻCZYŹNI W WIEKU MALES AT AGE	Ogółem Total	Kobiety w wieku Females at age							
		19 lat i mniej under 20 years	20–24	25–29	30–34	35–39	40–49	50–59	60 lat i więcej and more
OGÓŁEM TOTAL									
OGÓŁEM..... GRAND TOTAL	2805	7	231	520	557	455	652	319	64
20–24	90	5	73	12	-	-	-	-	-
25–29	389	2	125	212	46	3	1	-	-
30–34	559	-	27	226	267	34	4	-	1
35–39	497	-	6	58	177	216	39	1	-
40–49	766	-	-	11	62	190	463	40	-
50–59	411	-	-	1	5	12	140	241	12
60 lat i więcej and more	93	-	-	-	-	-	5	37	51
MIASTA URBAN AREAS									
RAZEM TOTAL	2129	5	155	394	439	357	476	256	47
20–24	58	3	44	11	-	-	-	-	-
25–29	283	2	85	158	35	3	-	-	-
30–34	453	-	22	180	220	27	4	-	-
35–39	387	-	4	38	134	178	32	1	-
40–49	558	-	-	7	46	140	335	30	-
50–59	316	-	-	-	4	9	101	193	9
60 lat i więcej and more	74	-	-	-	-	-	4	32	38
WIEŚ RURAL AREAS									
RAZEM TOTAL	676	2	76	126	118	98	176	63	17
20–24	32	2	29	1	-	-	-	-	-
25–29	106	-	40	54	11	-	1	-	-
30–34	106	-	5	46	47	7	-	-	1
35–39	110	-	2	20	43	38	7	-	-
40–49	208	-	-	4	16	50	128	10	-
50–59	95	-	-	1	1	3	39	48	3
60 lat i więcej and more	19	-	-	-	-	-	1	5	13

TABL. 13 (49). **ROZWODY WEDŁUG LICZBY MAŁOLETNICH DZIECI^a W MAŁŻEŃSTWIE**
DIVORCES BY THE NUMBER OF UNDERAGE CHILDREN^a IN THE MARRIAGE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM.....	3029	2805	TOTAL
rozwoy małżeństw:			<i>divorces:</i>
Bez dzieci	1076	1003	<i>Marriages without children</i>
Z dziećmi	1953	1802	<i>Marriages with children</i>
o liczbie dzieci:			<i>by number of children:</i>
1	1166	1060	1
2	586	558	2
3	143	136	3
4 i więcej	58	48	4 and more
<i>a Poniżej 18 lat.</i>			
<i>a Below age 18.</i>			

TABL. 14 (50). **URODZENIA**
BIRTHS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008			SPECIFICATION
		ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Urodzenia żywe.....	15616	16339	8987	7352	Live births
Małżeńskie.....	11272	11740	6561	5179	<i>Legitimate</i>
chłopcy.....	5860	6106	3420	2686	<i>males</i>
dziewczęta.....	5412	5634	3141	2493	<i>females</i>
Pozamałżeńskie.....	4344	4599	2426	2173	<i>Illegitimate</i>
chłopcy.....	2213	2347	1247	1100	<i>males</i>
dziewczęta.....	2131	2252	1179	1073	<i>females</i>
Urodzenia martwe.....	71	89	41	48	Still births

TABL. 15 (51). **URODZENIA ŻYWE WEDŁUG KOLEJNOŚCI URODZENIA DZIECKA
ORAZ WIEKU MATKI**
LIVE BIRTHS BY BIRTH ORDER AND AGE OF MOTHER

L A T A Y E A R S WIEK MATKI A G E O F M O T H E R	Ogółem <i>Total</i>	Kolejność urodzenia dziecka u matki <i>Birth order</i>					
		1	2	3	4	5	6 i dalsze <i>and over</i>

W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH
IN ABSOLUTE NUMBERS

OGÓŁEM..... 2007	15616	7732	5117	1632	618	262	255
TOTAL							
	2008	16339	8173	5429	1698	567	248
19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	1165	1060	99	6	-	-	-
20–24	4278	2976	1040	209	41	8	4
25–29	5736	2943	2121	490	121	48	13
30–34	3618	996	1704	570	210	77	61
35–39	1266	173	418	355	152	78	90
40–44	264	25	44	63	41	37	54
45 lat i więcej <i>and more</i>	12	-	3	5	2	-	2

W ODSETKACH
IN PERCENT

OGÓŁEM..... 2007	100,0	49,5	32,8	10,5	4,0	1,7	1,6
TOTAL							
	2008	100,0	50,0	33,2	10,4	3,5	1,4
19 lat i mniej <i>under 20 years</i>	100,0	91,0	8,5	0,5	x	x	x
20–24	100,0	69,6	24,3	4,9	0,9	0,2	0,1
25–29	100,0	51,3	37,0	8,6	2,1	0,8	0,2
30–34	100,0	27,5	47,1	15,8	5,8	2,1	1,7
35–39	100,0	13,7	33,0	28,0	12,0	6,2	7,1
40–44	100,0	9,5	16,7	23,9	15,5	14,0	20,4
45 lat i więcej <i>and more</i>	100,0	x	25,0	41,6	16,7	x	16,7

TABL. 16 (52). **PŁODNOŚĆ KOBIEŃ I WSPÓŁCZYNNIKI REPRODUKCJI LUDNOŚCI**
FEMALE FERTILITY AND REPRODUCTION RATES OF POPULATION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008		
				ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Płodność – urodzenia żywe na 1000 kobiet w wieku lat: Fertility – live births per 1000 women aged:						
15–49.....	40,5	38,8	41,8	44,2	40,4	49,9
15–19.....	22,2	18,3	20,7	21,6	16,5	27,6
20–24.....	94,9	67,7	66,7	67,6	53,8	85,9
25–29.....	95,7	95,0	95,4	98,1	93,8	105,2
30–34.....	53,5	57,8	65,2	71,2	70,5	72,4
35–39.....	23,3	23,5	26,5	28,3	26,9	30,5
40–44.....	5,8	5,2	6,2	5,9	5,1	7,1
45–49.....	0,2	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3
Współczynniki: Rates:						
Dzietności ogólnej..... Total fertility	1,484	1,335	1,398	1,457	1,325	1,639
Reprodukcji brutto..... Gross reproduction	0,732	0,646	0,675	0,703	0,637	0,795
Dynamiki demograficznej..... Demographic dynamics	1,326	1,190	1,209	1,275	1,197	1,386

TABL. 17 (53). **ZGONY WEDŁUG PŁCI I WIEKU ZMARŁYCH W 2008 R.**
DEATHS BY SEX AND AGE OF DECEASED IN 2008

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Grand total	Mężczyźni Males	Kobiety Fe-males	Miasta Urban areas			Wieś Rural areas		
				razem total	mężczyźni males	kobiety females	razem total	mężczyźni males	kobiety females
OGÓŁEM..... TOTAL	12811	7053	5758	7508	4088	3420	5303	2965	2338
0–4 lata.....	103	61	42	53	32	21	50	29	21
5–9.....	15	12	3	5	3	2	10	9	1
10–14.....	16	6	10	10	3	7	6	3	3
15–19.....	54	41	13	17	13	4	37	28	9
20–24.....	93	75	18	47	38	9	46	37	9
25–29.....	117	97	20	68	59	9	49	38	11
30–34.....	134	103	31	81	59	22	53	44	9
35–39.....	175	137	38	93	66	27	82	71	11
40–44.....	265	211	54	136	106	30	129	105	24
45–49.....	552	407	145	324	228	96	228	179	49
50–54.....	870	625	245	532	372	160	338	253	85
55–59.....	1101	772	329	680	443	237	421	329	92
60–64.....	960	655	305	592	397	195	368	258	110
65–69.....	1065	683	382	632	397	235	433	286	147
70–74.....	1498	884	614	861	521	340	637	363	274
75–79.....	1854	943	911	1053	547	506	801	396	405
80–84.....	1890	732	1158	1090	422	668	800	310	490
85 lat i więcej..... and more	2049	609	1440	1234	382	852	815	227	588

TABL. 18 (54). ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN^a W 2007 R.
DEATHS BY CAUSES^a IN 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Na 100 tys. ludności Per 100 thous. population	Z liczby ogółem Of total number			
			mężczyźni males	kobiety females	miasta urban areas	wieś rural areas
OGÓŁEM..... TOTAL	12920	903,7	7317	5603	7550	5370
Choroby zakaźne i pasożytnicze..... <i>Infectious and parasitic diseases</i>	64	4,5	30	34	42	22
w tym gruźlica układu oddechowego of which tuberculosis of the respira- tory system	21	1,5	10	11	14	7
Nowotwory..... <i>Neoplasms</i>	3394	237,4	1967	1427	2069	1325
w tym nowotwory złośliwe..... of which malignant neoplasms	3317	232,0	1929	1388	2027	1290
Choroby krwi i narządów krwiotwór- czych ^Δ <i>Diseases of blood and blood-forming organs^Δ</i>	6	0,4	3	3	4	2
Zaburzenia wydzielania wewnętrzne- go, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej..... <i>Endocrine, nutritional and metabolic diseases</i>	167	11,7	78	89	108	59
w tym cukrzyca..... of which diabetes mellitus	159	11,1	73	86	105	54
Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania..... <i>Mental and behavioural disorders</i>	127	8,9	110	17	87	40
Choroby układu nerwowego i narzą- dów zmysłów..... <i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>	196	13,7	111	85	129	67
Choroby układu krążenia..... <i>Diseases of the circulatory system</i>	5006	350,2	2404	2602	2874	2132
w tym: of which:						
choroba nadciśnieniowa..... hypertensive disease	430	30,1	186	244	227	203
choroba niedokrwienna serca..... ischaemic heart disease	1217	85,1	722	495	696	521
choroby naczyń mózgowych..... cerebrovascular disease	1012	70,8	451	561	580	432
miażdżyca..... atherosclerosis	841	58,8	311	530	507	334
Choroby układu oddechowego..... <i>Diseases of the respiratory system</i>	1045	73,1	623	422	568	477
Choroby układu trawiennego..... <i>Diseases of the digestive system</i>	552	38,6	340	212	365	187
w tym choroby wątroby..... of which liver diseases	265	18,5	194	71	186	79

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision)".

TABL. 18 (54). **ZGONY WEDŁUG PRZYCZYŃ W 2007 R. (dok.)**
DEATHS BY CAUSES IN 2007 (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Na 100 tys. ludności Per 100 thous. population	Z liczby ogółem Of total number			
			mężczyźni males	kobiety females	miasta urban areas	wieś rural areas
Choroby skóry i tkanki podskórnej <i>Diseases of the skin and subcutaneous tissue</i>	-	x	-	-	-	-
Choroby układu kostno-stawowego, mięśniowego i tkanki łącznej <i>Diseases of the musculoskeletal system and connective tissue</i>	7	0,5	2	5	5	2
Choroby układu moczowo-płciowego .. <i>Diseases of the genitourinary system</i>	219	15,3	110	109	132	87
Ciąża, poród i połóg <i>Pregnancy, childbirth and the puerperium</i>	1	0,1	x	1	-	1
Stany rozpoczynające się w okresie okołoporodowym <i>Conditions originating in the perinatal period</i>	46	3,2	24	22	21	25
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ <i>Congenital anomalies^Δ</i>	28	2,0	15	13	18	10
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ <i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>	1068	74,7	682	386	610	458
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny <i>Injuries and poisonings by external cause</i>	994	69,5	818	176	518	476
w tym zamierzone samookaleczenie <i>of which selfinflicted injury</i>	221	15,5	192	29	107	114

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision)".

TABL. 19 (55). **ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PŁCI I WIEKU W 2008 R.**
INFANT DEATHS BY SEX AND AGE IN 2008

WIEK ZMARŁYCH AGE OF DECEASED	Ogółem Total	Na 1000 urodzeń żywych Per 1000 live births	Z liczby ogółem Of total number			
			chłopcy males	dziewczeta females	miasta urban areas	wieś rural areas
OGÓŁEM..... TOTAL	83	5,1	47	36	39	44
0 dni..... days	19	1,2	10	9	10	9
1–6.....	27	1,7	17	10	13	14
7–29 dni..... days	16	1,0	12	4	6	10
1 miesiąc..... month	1	0,1	1	-	1	-
2	6	0,4	2	4	2	4
3–11 miesięcy..... months	14	0,9	5	9	7	7

TABL. 20 (56). ZGONY NIEMOWLĄT WEDŁUG PRZYCZYN^a W 2007 R.
INFANT DEATHS BY CAUSES^a IN 2007

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Na 1000 urodzeń żywych Per 1000 live births	Z liczby ogółem Of total number			
			chłopcy males	dziewczęta females	miasta urban areas	wieś rural areas
OGÓŁEM..... TOTAL	84	5,4	43	41	44	40
Choroby zakaźne i pasożytnicze..... <i>Infectious and parasitic diseases</i>	-	x	-	-	-	-
Zaburzenia wydzielania wewnętrzne- go, stanu odżywiania i przemiany metabolicznej	-	x	-	-	-	-
<i>Endocrine nutritional and metabolic diseases</i>						
Nowotwory..... <i>Neoplasms</i>	-	x	-	-	-	-
Choroby układu nerwowego i narzą- dów zmysłów	-	x	-	-	-	-
<i>Diseases of the nervous system and sense organs</i>						
Choroby układu krążenia..... <i>Diseases of the circulatory system</i>	2	0,1	2	-	-	2
Choroby układu oddechowego	4	0,3	2	2	1	3
<i>Diseases of the respiratory system</i>						
w tym zapalenie płuc..... <i>of which pneumonia</i>	4	0,3	2	2	1	3
Stany rozpoczynające się w okresie okółoporodowym.....	46	2,9	24	22	21	25
<i>Conditions originating in the perinatal period</i>						
w tym: <i>of which:</i>						
zaburzenia związane z czasem trwania ciąży i rozwojem płodu	26	1,7	13	13	14	12
<i>disorders connected with period of gestation and prenatal developemnt</i>						
niedotlenienie wewnątrzmaciczne i zamartwica urodzeniowa	7	0,4	2	5	2	5
<i>intrauterine hypoxia and birth asphyxia</i>						
Wady rozwojowe wrodzone ^Δ <i>Congenital anomalies^Δ</i>	25	1,6	12	13	16	9
w tym: <i>of which:</i>						
wodogłowcie wrodzone i rozszczep kręgosłupa	3	0,2	1	2	1	2
<i>congenital hydrocephalus and spina bifida</i>						
wrodzone wady serca	8	0,5	6	2	4	4
<i>congenital anomalies of heart</i>						
zespół Downa i inne abberacje chromosomowe.....	4	0,3	-	4	3	1
<i>Down syndrome and other chromo- some aberrations</i>						
Objawy i stany niedokładnie określone ^Δ <i>Symptoms and ill-defined conditions^Δ</i>	6	0,4	3	3	5	1
w tym zespół nagłej śmierci dziecka <i>of which sudden infant death syn- drome</i>	5	0,3	2	3	4	1
Urazy i zatrucia według zewnętrznej przyczyny.....	1	0,1	-	1	1	-
<i>Injuries and poisonings by external cause</i>						
Pozostałe przyczyny zgonu	-	x	-	-	-	-
<i>Other causes of deaths</i>						

^a Zgodnie z Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja).

^a In accordance with the "International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD – 10 Revision)".

TABL. 21 (57). **ZAMACHY SAMOBÓJCZE^a ZAREJESTROWANE PRZEZ POLICJĘ**
SUICIDES^a REGISTERED BY POLICE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym mężczyźni <i>of which males</i>	
OGÓŁEM	149	303	306	361	268	TOTAL
w tym dokonane.....	137	205	157	178	147	<i>of which committed</i>
Miasta.....	80	182	111	229	164	<i>Urban areas</i>
Wieś.....	69	121	195	132	104	<i>Rural areas</i>
Wiek samobójców:						Age of suicidal persons:
14 lat i mniej.....	2	3	6	6	2	<i>14 and less</i>
15–20.....	14	38	38	41	23	<i>15–20</i>
21–30.....	23	60	61	86	68	<i>21–30</i>
31–50.....	74	121	110	119	91	<i>31–50</i>
51–70.....	22	66	59	83	64	<i>51–70</i>
71 lat i więcej.....	14	15	12	13	10	<i>71 and more</i>

^a Usiłowane i dokonane; w podziale według wieku nie uwzględniono samobójców o nieustalonym wieku.

Źródło: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie.

^a Attempted and committed; data by age of suicidal persons exclude cases for which age is unknown.

Source: data of the Voivodship Police Headquarters in Olsztyn.

TABL. 22 (58). **PRZECIĘTNE DALSZE TRWANIE ŻYCIA**
LIFE EXPECTANCY

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Przeciętna liczba lat dalszego trwania życia dla osób w wieku lat <i>Life expectancy at age specified</i>					
	0	15	30	45	60	
MĘŻCZYŹNI <i>MALES</i>						
OGÓŁEM	2000	69,2	55,1	41,0	27,7	16,4
TOTAL	2005	70,0	55,6	41,5	28,1	17,2
	2007	70,0	55,5	41,4	28,1	17,2
	2008	70,6	56,2	42,0	28,7	17,5
Miasta.....		71,3	56,9	42,6	29,1	17,9
<i>Urban areas</i>						
Wieś.....		69,4	55,2	41,1	27,9	16,9
<i>Rural areas</i>						
KOBIETY <i>FEMALES</i>						
OGÓŁEM	2000	78,6	64,3	49,6	35,2	21,9
TOTAL	2005	79,4	65,0	50,3	35,8	22,7
	2007	79,7	65,2	50,5	36,1	23,0
	2008	79,8	65,3	50,6	36,1	23,0
Miasta.....		80,2	65,7	50,9	36,5	23,4
<i>Urban areas</i>						
Wieś.....		79,2	64,7	50,0	35,5	22,3
<i>Rural areas</i>						

TABL. 23 (59). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZAGRANICZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY**
INTERNAL AND INTERNATIONAL MIGRATION OF POPULATION FOR
PERMANENT RESIDENCE

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a				Odpływ ^b Outflow ^b				Saldo migracji Net migration
	ogółem total	z miast from urban areas	ze wsi from rural areas	z zagranicy from abroad	ogółem total	do miast to urban areas	na wieś to rural areas	za granicę to abroad	
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS									
OGÓŁEM..... 2007	21038	10907	9510	621	24830	13231	9927	1672	-3792
TOTAL 2008	17527	9168	7782	577	20626	11087	8223	1316	-3099
Miasta..... 2007	11129	4499	6192	438	13699	6241	6344	1114	-2570
Urban areas 2008	9390	3881	5113	396	11434	5324	5233	877	-2044
Wieś..... 2007	9909	6408	3318	183	11131	6990	3583	558	-1222
Rural areas 2008	8137	5287	2669	181	9192	5763	2990	439	-1055
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION									
OGÓŁEM..... 2007	14,7	7,6	6,7	0,4	17,4	9,3	6,9	1,2	-2,7
TOTAL 2008	12,3	6,4	5,4	0,4	14,4	7,8	5,8	0,9	-2,2
Miasta..... 2007	13,1	5,3	7,3	0,5	16,1	7,3	7,5	1,3	-3,0
Urban areas 2008	11,1	4,6	6,0	0,5	13,5	6,3	6,2	1,0	-2,4
Wieś..... 2007	17,1	11,1	5,7	0,3	19,2	12,1	6,2	1,0	-2,1
Rural areas 2008	14,0	9,1	4,6	0,3	15,8	9,9	5,1	0,8	-1,8

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.

^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

TABL. 24 (60). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE
BY DIRECTION

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innego województwa from other voivodship	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innego województwa to other voivodship
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS						
OGÓŁEM..... 2007	20417	15484	4933	23158	15484	7674
TOTAL 2008	16950	12910	4040	19310	12910	6400
Miasta..... 2007	10691	7635	3056	12585	7740	4845
Urban areas 2008	8994	6433	2561	10557	6517	4040
Wieś..... 2007	9726	7849	1877	10573	7744	2829
Rural areas 2008	7956	6477	1479	8753	6393	2360

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.

^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

TABL. 24 (60). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG KIERUNKÓW (dok.)**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY DIRECTION (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b		
	ogółem total	z tego samego województwa from the same voivodship	z innego województwa from other voivodship	ogółem total	do tego samego województwa to the same voivodship	do innego województwa to other voivodship
NA 1000 LUDNOŚCI PER 1000 POPULATION						
OGÓŁEM 2007	14,3	10,8	3,5	16,2	10,8	5,4
TOTAL 2008	11,9	9,0	2,8	13,5	9,0	4,5
Miasta..... 2007	12,6	9,0	3,6	14,8	9,1	5,7
<i>Urban areas</i> 2008	10,6	7,6	3,0	12,4	7,7	4,8
Wieś..... 2007	16,8	13,5	3,2	18,2	13,4	4,9
<i>Rural areas</i> 2008	13,7	11,2	2,5	15,1	11,0	4,1

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.
^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

TABL. 25 (61). **MIGRACJE WEWNĘTRZNE LUDNOŚCI NA POBYT STAŁY WEDŁUG PŁCI I WIEKU MIGRANTÓW**
INTERNAL MIGRATION OF POPULATION FOR PERMANENT RESIDENCE BY SEX AND AGE OF MIGRANTS

WIEK MIGRANTÓW AGE OF MIGRANTS	Napływ ^a Inflow ^a			Odpływ ^b Outflow ^b			Saldo migracji Net migration		
	ogółem total	mężczy- źni males	kobiety females	ogółem total	mężczy- źni males	kobiety females	ogółem total	mężczy- źni males	kobiety females
OGÓŁEM 2000	16274	7718	8556	18276	8516	9760	-2002	-798	-1204
TOTAL 2005	17055	8055	9000	19316	9075	10241	-2261	-1020	-1241
2007	20417	9770	10647	23158	10940	12218	-2741	-1170	-1571
2008	16950	7786	9164	19310	8688	10622	-2360	-902	-1458
0-4 lata.....	1768	847	921	1962	954	1008	-194	-107	-87
5-9.....	1215	623	592	1301	638	663	-86	-15	-71
10-14.....	791	403	388	907	447	460	-116	-44	-72
15-19.....	849	364	485	924	396	528	-75	-32	-43
20-24.....	1998	633	1365	2342	713	1629	-344	-80	-264
25-29.....	3129	1316	1813	3890	1584	2306	-761	-268	-493
30-34.....	2138	1046	1092	2651	1274	1377	-513	-228	-285
35-39.....	1212	659	553	1377	757	620	-165	-98	-67
40-44.....	784	434	350	851	466	385	-67	-32	-35
45-49.....	707	407	300	719	403	316	-12	4	-16
50-54.....	645	327	318	650	321	329	-5	6	-11
55-59.....	576	285	291	570	284	286	6	1	5
60-64.....	343	182	161	335	179	156	8	3	5
65 lat i więcej..... and more	795	260	535	831	272	559	-36	-12	-24

^a Zameldowania. ^b Wymeldowania.
^a Registrations. ^b Cancelled registrations.

TABL. 26 (62). **NIKTÓRE WYZNANIA RELIGIJNE W 2008 R.**
 Stan w końcu roku
SELECTED RELIGIOUS DENOMINATIONS IN 2008
End of year

KOŚCIOŁY I ZWIĄZKI WYZNANIOWE <i>CHURCHES AND RELIGIOUS ASSOCIATIONS</i>	Wierni, wyznawcy <i>Adherents, faithful</i>	Duchowni <i>Clergy</i>	Jednostki kościelne ^a <i>Church units^a</i>
Kościół Katolicki <i>Catholic Church</i>			
Kościół Rzymskokatolicki ^b	1567563	1237	567
Kościół Greckokatolicki ^c	29
Starokatolickie <i>Old Catholic</i>			
Kościół Polskokatolicki ^d	217	3	3
Prawosławne <i>Orthodox</i>			
Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny ^e	220700	102	57
Protestanckie i tradycji protestanckiej <i>Protestant and Protestant-tradition</i>			
Kościół Ewangelicko-Augsburski	4290 ^f	17	15
Kościół Ewangelicko-Methodystyczny ^d	1870	9	14
Kościół Ewangelicko-Reformowany	12	-	-
Kościół Chrześcijan Baptystów ^d	433	13	9
Kościół Adwentystów Dnia Siódmego	256	2	6
Kościół Adwentystów Dnia Sobotniego	25	1	2
Kościół Boży w Chrystusie	144	14	3
Kościół Zielonoświątkowy	1250	24	15
Stowarzyszenie Badaczy Pisma Świętego	11	2	1
Zrzeszenie Wolnych Badaczy Pisma Świętego	66	9	3
Świecki Ruch Misyjny „Epifania” ^d	36	12	4
Nowoapostolski Kościół w Polsce	898	18	5
Kościół Chrystusowy ^g	60	1	2
Wspólnota Unitarian Uniwersalistów ^h	278	3	-
Wspólnota Kościołów Chrystusowych w RP	420	8	5
Chrześcijański Związek Wyznaniowy „Źródło”	69	2	1
Dalekiego Wschodu <i>Far Eastern Religions</i>			
Związek Buddyjski Tradycji Karma Kamtżang	70	-	1
Misja Buddyjska Trzy Schronienia Polsce	60	-	-
Inne <i>Other</i>			
Związek Wyznania Świadków Jehowy	127154 ^h	-	66
Chrześcijański Kościół Głosicieli Dobrej Nowiny	300	1	2
Chrześcijański Kościół „Słowo Wiary”	20	1	1

^a Obejmują m.in. parafie, zbory, gminy wyznaniowe, ośrodki. ^b Dane dotyczą diecezji: warmińskiej, elbląskiej, ełckiej.
^c Dane dotyczą dekanatów: elbląskiego, olsztyńskiego i węgorzewskiego. ^d Dane za 2007 r. ^e Dane dotyczą diecezji
 białostocko-gdańskiej. ^f Dane dotyczą diecezji mazurskiej. ^g Dane za 2006 r. ^h Dane dotyczą całego kraju.

^a Including, among others, parishes, congregations, religious communities, centres. ^b Data regarding dioceses: war-
 mińska, elbląska, ełcka. ^c Data regarding decanates: elbląski, olsztyński and węgorzewski. ^d Data for 2007. ^e Data
 regarding diocese białostocko-gdańska. ^f Data regarding diocese mazurska. ^g Data for 2006. ^h Data regarding the
 whole country.

Uwagi ogólne

General notes

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

1. Dane zawarte w tabl. 1 i 2 opracowano na podstawie reprezentacyjnego **Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności (BAEL)**, przeprowadzanego w cyklu kwartalnym metodą obserwacji ciągłej, tj. aktywność ekonomiczną bada się w każdym tygodniu w ciągu całego kwartału. Badaniem objęte są **osoby w wieku 15 lat i więcej**, będące członkami gospodarstw domowych w wylosowanych mieszkaniach, z wyjątkiem osób nieobecnych powyżej 2 miesięcy, jeżeli ich nieobecność nie wynika z charakteru wykonywanej pracy. Gospodarstwo domowe oznacza zespół osób spokrewnionych lub spowinowaconych, a także niespokrewnionych, razem mieszkających i utrzymujących się wspólnie. Badanie nie obejmuje gospodarstw domowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania.

Od I kwartału 2003 r. wyniki BAEL uogólniane są na podstawie bilansów ludności opracowanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002, w związku, z czym nie są w pełni porównywalne z danymi z lat poprzednich.

2. Podstawowe kryterium podziału na aktywnych zawodowo i biernych zawodowo stanowi praca, tzn. fakt wykonywania, posiadania bądź poszukiwania pracy.

Do **aktywnych zawodowo** zaliczono osoby pracujące i bezrobotne:

- 1) **do pracujących** zaliczono osoby, które w badanym tygodniu:
 - wykonywały, przez co najmniej 1 godzinę, pracę przynoszącą zarobek lub dochód albo pomagały (bez wynagrodzenia) w prowadzeniu rodzinnego gospodarstwa w rolnictwie lub rodzinnej działalności gospodarczej poza rolnictwem,
 - nie wykonywały pracy (np. z powodu choroby, urlopu, przerwy w działalności zakładu, trudnych warunków atmosferycznych), ale formalnie miały pracę;
- 2) za **bezrobotne** uznano osoby w wieku 15–74 lata, które spełniały jednocześnie trzy warunki:
 - w okresie badanego tygodnia nie były osobami pracującymi,
 - w ciągu 4 tygodni (wliczając jako ostatni tydzień badany) aktywnie poszukiwały pracy,
 - były gotowe podjąć pracę.

1. Data in tables 1 and 2 were compiled on the basis of the **Labour Force Survey (LFS)**, a sample survey conducted on a quarterly basis using the continuous observation method, i.e., economic activity of the population is surveyed each week during the course of every quarter. The survey covers **persons aged 15 and more**, being members of households in dwellings selected on a random basis. The survey does not cover members of households absent for longer than 2 months except for persons whose absence results from the type of their job. The term “a household” means a group of related people living together and keeping themselves jointly. The survey does not include institutional households.

Since I quarter 2003 the results of the LFS are generalized on the basis of the balances of the population compiled on the basis of the National Population and Housing Census 2002. Due to this fact, the data are not fully comparable.

2. The main criterion in dividing the population into economically active and inactive is job, i.e. performing, holding or looking for a job.

Economically active persons include employed and unemployed persons:

- 1) **employed persons** are persons, who during the reference week:
 - performed, for at least 1 hour any work providing earnings or income, or assisted (without wages or salaries) in maintaining a family-owned farm or conducting a family-owned business,
 - did not perform work (e.g., due to illness, vacation, a break in company activity, bad weather), but formally had a job;
- 2) **unemployed persons** are persons aged 15–74, who simultaneously fulfill three conditions:
 - within the reference week were not employed,
 - within a four week period (the last week being the reference week) actively sought work,
 - were available for work.

Do bezrobotnych zaliczono także osoby, które znalazły pracę i oczekiwały na jej rozpoczęcie przez okres nie dłuższy niż 3 miesiące oraz były gotowe tę pracę podjąć (do 2003 r. włącznie definicja nie uwzględniała ich gotowości do podjęcia pracy).

Do **biernych zawodowo** zaliczono osoby, które nie zostały zakwalifikowane jako pracujące lub bezrobotne.

3. Współczynnik aktywności zawodowej obliczono jako udział aktywnych zawodowo w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem.

Wskaźnik zatrudnienia obliczono jako udział pracujących w liczbie ludności (w wieku 15 lat i więcej) ogółem.

Stopę bezrobocia w badanym okresie obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo ogółem oraz danej grupy.

4. Ze względu na zaokrąglenia dokonywane przy uogólnianiu wyników reprezentacyjnego badania aktywności ekonomicznej ludności (BAEL), w tabl. 1 i 2 sumy składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem”.

Pracujący

1. Dane opracowano na podstawie sprawozdań włości oraz szacunków (m.in. w zakresie gospodarstw indywidualnych w rolnictwie).

2. Dane o **pracujących** dotyczą osób wykonujących pracę przynoszącą im zarobek lub dochód; do pracujących zalicza się:

- 1) osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) lub stosunku służbowego;
- 2) pracodawców i pracujących na własny rachunek, a mianowicie:
 - a) właścicieli, współwłaścicieli i dzierżawców gospodarstw indywidualnych w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), tj. pracujących w gospodarstwach indywidualnych (o powierzchni użytków rolnych do 1 ha i powyżej 1 ha) oraz indywidualnych właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych; patrz ust. 5 na str. 109,
 - b) właścicieli i współwłaścicieli (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin; z wyłączeniem wspólników spółek, którzy nie pracują w spółce) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie,
 - c) inne osoby pracujące na własny rachunek, np. osoby wykonujące wolne zawody;
- 3) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 4) agentów (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin oraz osobami zatrudnionymi przez agentów);

The unemployed also include persons who had found a job and were waiting to begin work in the period not longer than 3 months and they were able to take the job (until the end of 2003 the ability was not taken into consideration).

Economically inactive persons are persons who are not classified either as employed or unemployed.

3. The activity rate is calculated as the share of economically active persons in the total population (aged 15 and more).

The **employment rate** is calculated as the share of employed persons in the total population (aged 15 and more).

The **unemployment rate** for a surveyed period is calculated as the relation of the number of unemployed persons to the total economically active population as well as to a given group.

4. Due to rounding-off results of the Labour Force Survey (LFS), sum of components in tables 1 and 2 can differ from the amount given in the item "total".

Employment

1. Data were compiled on the basis of reports as well as estimates (i.a. in regard to private farms in agriculture).

2. Data regarding **employment** concern persons performing work providing earnings or income and include:

- 1) employees hired on the basis of an employment contract (labour contract, posting, appointment or election) or service relation;
- 2) employers and own-account workers, i.e.:
 - a) owners, co-owners, and leaseholders of private farms in agriculture (including contributing family workers), i.e., working on private farms (with area up to 1 ha and more than 1 ha of agricultural land) as well as individual owners of livestock who do not possess agricultural land; see item 5 on page 109,
 - b) owners and co-owners (including contributing family workers; excluding partners in companies who do not work in them) of entities conducting economic activity other than that related to private farms in agriculture,
 - c) other self-employed persons, e.g., self-employed professionals;
- 3) outworkers;
- 4) agents (including contributing family workers and persons employed by agents);

- 5) członków spółdzielni produkcji rolniczej (rolniczych spółdzielni produkcyjnych, innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną i spółdzielni kółek rolniczych);
- 6) duchownych pełniących obowiązki duszpasterskie.

3. Pełnozatrudnieni są to osoby zatrudnione w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym w danym zakładzie pracy lub w danym stanowisku pracy, w tym również osoby, które zgodnie z obowiązującymi przepisami pracują w skróconym czasie pracy, np. z tytułu warunków szkodliwych dla zdrowia lub przedłużonym czasie pracy, np. dozorczy mienia; **Niepełnozatrudnieni** są to osoby, które zgodnie z umową o pracę pracują stale w niepełnym wymiarze czasu pracy. Niepełnozatrudnieni w głównym miejscu pracy są to osoby, które oświadczyły, że dany zakład jest ich głównym miejscem pracy.

4. Dane dotyczące pracujących według stanu podane bez przeliczenia niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych, przy przyjęciu zasady jednorazowego ujmowania tych osób w **głównym miejscu pracy**.

5. Dane dotyczące pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie według stanu:

- 1) dla 2000 r. wyszacowano przy wykorzystaniu wyników Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w czerwcu 1996 r.;
- 2) od 2002 r. wyszacowano na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań przeprowadzonego w 2002 r. według stanu w dniu 20 V.

Od 2002 r. do pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie nie zaliczono osób pracujących:

- a) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych powyżej 1 ha produkujących **wyłącznie** na własne potrzeby,
- b) w gospodarstwach o powierzchni użytków rolnych do 1,0 ha (łącznie z indywidualnymi właścicielami zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych) produkujących **wyłącznie** lub **głównie** na własne potrzeby.

6. Dane o zatrudnionych na podstawie stosunku pracy dotyczą:

- 1) **zatrudnienia według stanu** osób pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w głównym miejscu pracy bez przeliczania na pełnozatrudnionych;
- 2) **przeciętnego zatrudnienia** pracowników pełnozatrudnionych (łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo) oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

7. Do osób wykonujących pracę nakładczą zalicza się osoby, z którymi zawarto umowę o wykonanie określonych czynności na rzecz jednostki zlecającej pracę poza jej terenem.

8. Do agentów zaliczono osoby, z którymi zawarto umowę agencyjną lub umowę na warunkach

- 5) *members of agricultural production co-operatives (agricultural producers' co-operatives, other co-operatives engaged in agricultural production and agricultural farmers' co-operatives);*
- 6) *clergy fulfilling priestly obligations.*

3. Full-time paid employees are persons employed on a full-time basis, as defined by a given company or for a given position, as well as persons who, in accordance with regulations, work a shortened work-time period, e.g. due to hazardous conditions, or a longer work-time period, e.g. property caretaker. **Part-time paid employees** are persons who, in accordance with labour contracts, regularly work on a part-time basis. *Part-time paid employees in the main workplace are persons who declared that the given workplace is their main workplace.*

4. Data concerning employment on a given day are presented without converting part-time paid employees into full-time paid employees, each person being listed once according to the **main job**.

5. Data concerning persons employed on private farms in agriculture on a given day:

- 1) *for 2000 estimated with the use of the results of Agricultural Census conducted in June 1996;*
- 2) *from 2002 estimated on the basis of the results of the Population and Housing Census, conducted in 2002 as of 20 V.*

Since 2002 the following employed persons are not included in the employed on private farms:

- a) *on farms with the area more than 1 ha of agricultural land producing **only** for their own needs,*
- b) *on farms with the area to 1 ha of agricultural land (including individual owners of livestock who do not possess agricultural land) producing **only** or **mainly** for their own needs.*

6. Data regarding employees hired on the basis of employment contracts concern:

- 1) **the employment, on a given day**, of full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in the main job without converting them into full-time paid employees;
- 2) **the average paid employment** – full-time paid employees (including seasonal and temporary employees) as well as part-time paid employees in terms of full-time paid employees.

7. Outworkers are persons who are bound by a contract defining the scope of activity to be performed for the entity providing the work and which is performed outside its facilities.

8. Agents are persons who are bound by agency agreements or by order agreements for

zlecenia o prowadzenie placówek, których przedmiot działalności został określony w umowie.

Agenci pracujący na podstawie umów agencyjnych otrzymują wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne w formie prowizji od obrotów (wynagrodzenie tych osób jest uzależnione od wartości dokonywanych transakcji lub wartości wykonywanych usług).

Agenci prowadzący placówki na podstawie umowy na warunkach zlecenia przejmują pełne wpływy uzyskane z działalności placówek i zobowiązani są uiszczać na rzecz zleceniodawcy zryczałtowaną odpłatność ustaloną w kwocie lub wskaźnikiem procentowym od obrotu.

9. Dane nie obejmują jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

10. W tabl. 3 dane prezentowane są według faktycznego (stałego) miejsca pracy pracownika i prowadzonego rodzaju działalności jednostki zgodnie z nadanym numerem identyfikacyjnym, natomiast w pozostałych tablicach – według siedziby zarządu jednostki i prowadzonego rodzaju działalności jednostki zgodnie z nadanym numerem identyfikacyjnym.

11. Dane w tabl. 4-9 nie obejmują: fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego, rolników indywidualnych, duchownych oraz podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

12. Informacje o ruchu zatrudnionych dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo. Dane te dotyczą **liczby przyjęć do pracy i zwolnień z pracy**, a nie liczby osób. Liczba przyjęć do pracy oraz zwolnień z pracy może być wyższa od liczby osób, ponieważ jedna osoba może kilkakrotnie zmienić pracę w ciągu roku.

Do liczby przyjętych do pracy zaliczono osoby podejmujące pracę po raz pierwszy i kolejny. Do liczby zwolnionych z pracy zaliczono osoby, z którymi rozwiązano umowę o pracę w drodze wypowiedzenia przez pracownika lub zakład pracy łącznie ze zwolnieniami grupowymi, osoby, które przeniesiono na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, osoby, które porzuciły pracę, a także – ze względów ewidencyjnych – osoby zmarłe. Ponadto do liczby przyjętych do pracy lub zwolnionych z pracy zaliczono osoby przeniesione służbowo lub przyjęte z innego zakładu pracy na podstawie porozumienia między podmiotami, a także osoby powracające do pracy i odchodzące z pracy na urlopy wychowawcze, bezpłatne i rehabilitację.

Dane nie obejmują podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób.

Współczynnik przyjęć (zwolnień) obliczono jako stosunek liczby przyjęć pomniejszonej o osoby powracające do pracy z urlopów wychowawczych

managing entities, the scope of activity of which is described in the agreement.

Agents employed on the basis of agency agreements receive agency and commission wages and salaries in the form of sales commissions (wages and salaries of these persons are dependent on the value of transactions conducted or on the value of services rendered).

Agents managing entities on the basis of order agreements receive all income obtained from entity activity and are obligated to pay the contractor a lump-sum payment established either as a defined sum or as a percentage of turnover.

9. Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

10. In table 3 data are presented by actual (permanent) workplace of employed person and kind of activity according to the REGON number, however in other tables – by seat of management of unit and kind of activity according to the REGON number.

11. Data in tables 4-9 do not include: foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government, individual farmers, clergy as well as economic entities employing up to 9 persons.

*12. Information regarding labour turnover concerns full-time paid employees, excluding seasonal and temporary employees. These data concern **the number of hires and the number of terminations** and not the number of persons. The number of hires and terminations may be greater than the number of persons as one person may change work several times within a year.*

Hired persons are persons starting work for the first or a subsequent time. Terminated persons are persons with whom work contracts have been dissolved upon the wish of either the employee or the employer (including group dismissals), persons, who have retired or been granted a pension due to an inability to work, persons who have left work as well as, for record-keeping purposes – persons who have died. Moreover, persons hired or terminated include persons transferred on the basis of inter-entities agreements as well as persons returning to and leaving work within the framework of child-care and unpaid vacations and rehabilitation.

Data do not include economic entities employing less than 9 persons.

***The hire (termination) rate** is calculated as the ratio of the number of hires less the number of persons returning to work from child-care and unpaid vacations (or the number of terminations less the number of persons granted child-care*

i bezpłatnych (lub liczby zwolnień pomniejszonej o osoby, które otrzymały urlopy wychowawcze i bezpłatne) w badanym okresie do liczby pełnozatrudnionych według stanu w dniu 31 XII z roku poprzedniego.

Do **korzystających z urlopów wychowawczych** zalicza się osoby (matki oraz inne osoby uprawnione do sprawowania opieki nad dzieckiem), którym zakład pracy udzielił urlopu zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 16 XII 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania urlopu wychowawczego (Dz. U. Nr 230, poz. 2291, z późniejszymi zmianami).

13. Dane o absolwentach podejmujących pierwszą pracę dotyczą pełnozatrudnionych (bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo).

14. Wolne miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku ruchu zatrudnionych bądź nowo utworzone, w stosunku do których spełnione zostały jednocześnie trzy warunki:

- 1) miejsca pracy w dniu sprawozdawczym były faktycznie nieobsadzone,
- 2) pracodawca czynił starania, aby znaleźć osoby chętne do podjęcia pracy,
- 3) w przypadku znalezienia właściwych kandydatów, pracodawca byłby gotów do natychmiastowego przyjęcia tych osób.

15. Nowo utworzone miejsca pracy to miejsca pracy powstałe w wyniku zmian organizacyjnych, rozszerzenia lub zmiany profilu działalności oraz wszystkie miejsca pracy w jednostkach nowo powstałych.

Bezrobocie

1. Dane o **bezrobotnych zarejestrowanych** do 2003 r. obejmują osoby, które określone są jako bezrobotne zgodnie z ustawą z dnia 14 XII 1994 r. o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 6, poz. 56, z późniejszymi zmianami).

Dane o liczbie **bezrobotnych zarejestrowanych** od 2004 r. zgodnie z ustawą z dnia 20 IV 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującą od 1 VI 2004 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001), obejmują osoby niezatrudnione i nie wykonujące innej pracy zarobkowej, zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy (bądź jeśli są to osoby niepełnosprawne – zdolne i gotowe do podjęcia zatrudnienia co najmniej w połowie tego wymiaru czasu pracy), nieuczące się w szkole z wyjątkiem szkół dla dorosłych (lub przystępującej do egzaminu eksternistycznego z zakresu tej szkoły) lub szkół wyższych w systemie wieczorowym albo zaocznym, zarejestrowane we właściwym dla miejsca zameldowania (stałego lub czasowego) powiatowym urzędzie pracy oraz poszukujące zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, jeżeli m.in.:

- 1) ukończyły 18 lat;
- 2) nie ukończyły: kobieta 60 lat, mężczyźni – 65 lat;

and unpaid vacations) during a survey period to the number of persons employed on a given day as of 31 XII the previous year.

Persons **taking child-care leave** include persons (mothers as well as other persons authorized to care for the child), to whom a workplace has granted leave in accordance with the regulations of the Minister of Economy, Labour and Social Policy dated 16 XII 2003 concerning detailed conditions of granting a child-care leave (Journal of Laws No. 230, item 2291, with later amendments).

13. Data regarding school leavers starting work for the first time concern full-time paid employees (excluding seasonal and temporary employees).

14. Vacancies are positions or jobs unoccupied due to labour turnover or newly created ones that simultaneously meet the following three conditions:

- 1) the positions and jobs were actually unoccupied on the survey day,
- 2) the employer made efforts to find people willing to take up the job,
- 3) if adequate candidates were found to occupy the vacancies, the employer would readily take them in.

15. Newly created jobs are the jobs created in the course of organizational changes, expanding or changing business profile, and all jobs in the newly established units.

Unemployment

1. Data regarding **registered unemployed persons** to 2003 include persons who, are classified as unemployed in accordance with the Law on Employment and Combating Unemployment, dated 14 XII 1994 (uniform text Journal of Laws 2001 No. 6, item 56, with later amendments).

Data regarding **registered unemployed persons** from 2004 in accordance with the Law dated 20 April 2004 on Promotion of Employment and Labour Market Institutions, in force since 1 June 2004 (Journal of Laws 2004 No. 99, item 1001) include persons who are not employed and not performing any income-generating work, able and ready to take full-time employment (or in case of disabled persons – are able and ready to take employment at least half the full work-time required within a given occupation or service), are not attending any full-time school with the exception of schools for adults (or taking extra curriculum exam within the scope of this school programme exam) or tertiary schools in the evening or weekend education system, and registered in the powiat labour office corresponding to the person's permanent or temporary place of residence and seeking employment or any other income-generating work if they, among others:

- 1) are aged 18 or more;
- 2) are aged less than 60 (women) or less than 65 (men);

- 3) nie nabyły prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, renty socjalnej, nie pobierają świadczenia lub zasiłku przedemerytalnego, świadczenia rehabilitacyjnego, zasiłku chorobowego lub macierzyńskiego;
- 4) nie są właścicielami lub posiadaczami (samodzielnymi lub zależnymi) nieruchomości rolnej o powierzchni użytków rolnych powyżej 2 ha przeliczeniowo; nie podlegają ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu z tytułu stałej pracy jako współmałżonek lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe;
- 5) nie podjęły pozarolniczej działalności lub nie podlegają – na podstawie odrębnych przepisów – obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, z wyjątkiem ubezpieczenia społecznego rolników;
- 6) nie są tymczasowo aresztowane lub nie odbywają kary pozbawienia wolności;
- 7) nie uzyskują miesięcznie przychodu w wysokości przekraczającej połowę minimalnego wynagrodzenia za pracę, z wyłączeniem przychodów od środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych;
- 8) nie pobierają na podstawie przepisów o pomocy społecznej zasiłku stałego;
- 9) nie pobierają na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania;
- 10) nie pobierają po ustaniu zatrudnienia świadczenia szkoleniowego.

Od 1997 r. za bezrobotnego nie uważa się osoby odbywającej szkolenie lub staż u pracodawcy oraz od 1 VI 2004 r. również młodocianego absolwenta oraz osoby odbywającej przygotowanie zawodowe w miejscu pracy.

2. Stopę bezrobocia rejestrowanego obliczono jako stosunek liczby bezrobotnych zarejestrowanych do liczby cywilnej ludności aktywnej zawodowo, tj. bez osób odbywających czynną służbę wojskową oraz pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Stopę bezrobocia podaje się z uwzględnieniem pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie (będących składową cywilnej ludności aktywnej zawodowo) wyszacowanych: dla 2000 r. na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego 1996; od 2002 – na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 oraz Powszechnego Spisu Rolnego 2002 metodą pełną. Dane od 2002 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. Dane o bezrobotnych oraz pracujących wykorzystywane do obliczenia stopy bezrobocia pochodzą ze źródeł różniących się metodą zbierania. Dla bezrobotnych – miejscem lokalizacji jest ich miejsce zamieszkania lub pobytu, zaś dla pracujących lokalizacją miejsca pracy.

- 3) *did not acquire the right to retirement pay or pension resulting from an inability to work, pension due to training, social-welfare pension, do not receive: a pre-retirement benefit or allowance, a rehabilitation allowance, a sick or maternity benefit;*
- 4) *are not owners or holders (sole or dependent) of agricultural real estate with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha; are not subject to retirement and pension insurance from full-time work due to being a spouse or a member of an agricultural household with an area of agricultural land exceeding 2 convertible ha;*
- 5) *did not undertake non-agricultural activity or are not subject, on the basis of separate regulations, to compulsory social security or a retirement provision, excluding social insurance of farmers;*
- 6) *is not temporarily under arrest or not serving a prison sentence;*
- 7) *do not receive monthly income of the amount exceeding half of minimum remuneration for work; excluding income generated from money gathered on bank accounts;*
- 8) *do not receive, on the basis of the regulation concerning social welfare, a permanent social benefit;*
- 9) *do not receive, on the basis of regulations concerning family allowances, nursing allowance or allowance supplementary to family benefit due to single parenthood and losing rights to the unemployment benefit due to the expiry of the legal duration of benefit receiving;*
- 10) *do not receive after termination of employment training allowance.*

Since 1997 among the unemployed is not person undergoing training, an internship with the employer as well as since 1 VI 2004 also juvenile school-leaver and person undergoing a job occupational training.

2. The registered unemployment rate is calculated as the relation of the number of registered unemployed persons to the economically active civilian population, i.e., excluding persons in active military service as well as employees of budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety. The unemployment rate is given including persons working on private farms in agriculture (comprising a part of economically active civilian population) estimated: for 2000 – on the basis of the National Agricultural Survey conducted in 1996; From 2002 on the basis of the National Census on Population and Dwellings 2002 and the National Agricultural Survey 2002. Data from 2002 are not fully comparable with the data for the previous years. Data on unemployed and employed used for calculation of the registered unemployment rate come from different sources. For unemployed it is the place of residence or stay, for employed – location of the workplace.

Warunki pracy

1. Informacje o **wypadkach przy pracy** obejmują wszystkie wypadki przy pracy, jak również wypadki traktowane na równi z wypadkami przy pracy niezależnie od tego, czy wykazana została niezdolność do pracy. Informacje o wypadkach przy pracy w jednostkach budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego dotyczą tylko pracowników cywilnych.

Dane o wypadkach przy pracy, poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie, uzyskiwane są ze statystycznej karty wypadku przy pracy.

Wypadki przy pracy w **gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie** opracowano na podstawie sprawozdawczości Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS) i dotyczą tylko tych wypadków, w wyniku których poszkodowani otrzymali w danym roku jednorazowe odszkodowanie z tytułu stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

Za **wypadek przy pracy** uważa się nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, powodujące uraz lub śmierć, które nastąpiło w związku z pracą:

- 1) podczas lub w związku z wykonywaniem przez pracownika zwykłych czynności lub poleceń przełożonych oraz czynności na rzecz pracodawcy, nawet bez polecenia;
- 2) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy.

Na równi z wypadkiem przy pracy, w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, traktuje się wypadek, któremu pracownik uległ:

- w czasie trwania podróży służbowej,
- podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony;
- przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe.

Za **jeden wypadek przy pracy** liczy się **wypadek** każdej pracującej osoby, poszkodowanej zarówno w wypadku indywidualnym, jak i zbiorowym.

2. Za **ciężki wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiło ciężkie uszkodzenie ciała, a mianowicie: utrata wzroku, słuchu, mowy, zdolności płodzenia lub inne uszkodzenie ciała albo rozstrój zdrowia, naruszające podstawowe funkcje organizmu, a także choroba nieuleczalna lub zagrażająca życiu, trwała choroba psychiczna, trwała, całkowita lub znaczna niezdolność do pracy w zawodzie albo trwałe poważne uszkodzenie lub zniekształcenie ciała.

3. Za **śmiertelny wypadek przy pracy** uważa się wypadek, w wyniku którego nastąpiła śmierć osoby poszkodowanej na miejscu wypadku lub w okresie 6 miesięcy od chwili wypadku.

Work conditions

1. Information regarding **accidents at work** includes all accidents at work, as well as accidents treated equally to accidents at work, regardless of proved inability to work. Information regarding accidents at work in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety concerns only civilian employees.

Data regarding accidents at work, excluding private farms in agriculture, are obtained from statistical reports of accidents at work.

Accidents at **work on private farms in agriculture** were prepared on the basis of reports of the Agricultural Social Insurance Fund (ASIF) and are related only to these accidents, for which the person injured received a one-off compensation due to permanent or long-term health damage within a given year.

Accident at work is understood as a sudden event, caused by external reason which leads to injury or death, which happened in connection with work:

- 1) during or in connection with performance of ordinary activities or instructions by the employee and activities for the employees, even without instructions;
- 2) when the employee remains at the disposal of the employers on the way between the seat of the employer and the place of performing the duty, which is result of work relations

Every accident is treated **equally to accident at work**, as regards entitlement to benefits defined in the law on social insurance by virtue of accidents at work and occupational diseases if the employee had such accident:

- during a business trip;
- during a training within the scope of common self-defence;
- at performing tasks ordered by trade union organizations, functioning at the employer.

Each accident, regardless whether the person injured was injured during an individual or a mass accident, is counted as a single accident at work.

2. A **serious accident at work** is an accident which results in serious bodily harm, i.e., loss of sight, hearing, speech, fertility, or which results in other bodily harm or in health-related problems, disrupting primary bodily functions, as well as which results in incurable and life-threatening diseases, permanent mental illness, a permanent, total or significant inability to work in the profession or in a permanent significant disfigurement or distortion of the body.

3. A **fatal accident at work** is an accident during which the person injured dies at the site of the accident or within a period of 6 months from the date of the accident.

4. Wypadki przy pracy klasyfikuje się m.in. według **wydarzeń** je powodujących (określających rodzaj kontaktu człowieka z czynnikiem, który spowodował wypadek) oraz **przyczyn** wypadków (wszelkich braków i nieprawidłowości związanych z czynnikami materialnymi, z organizacją pracy, z nieprawidłowym zachowaniem się pracownika). Każdy wypadek przy pracy jest wynikiem jednego wydarzenia, ale najczęściej kilku przyczyn, w związku z tym suma przyczyn jest większa od ogólnej liczby wypadków. Wydarzenia powodujące urazy (do 2004 r. określane jako wydarzenia bezpośrednio powodujące urazy) pogrupowano w 2005 r. zgodnie z zaleceniem EUROSTAT-u.

5. Informacje o **zatrudnionych w warunkach zagrożenia** czynnikami szkodliwymi dla zdrowia opracowano na podstawie sprawozdawczości; dane:

- 1) obejmują zatrudnionych w podmiotach zaliczanych do sekcji: rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo (bez gospodarstw indywidualnych w rolnictwie oraz gospodarki łowieckiej, hodowli i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową), rybactwo (bez rybactwa w wodach morskich), górnictwo, przetwórstwo przemysłowe, wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, transport, gospodarka magazynowa i łączność, obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej (w zakresie wynajmu maszyn i urządzeń bez obsługi oraz wypożyczania artykułów użytku osobistego i domowego, informatyki oraz prac badawczo-rozwojowych w dziedzinie nauk przyrodniczych i technicznych), edukacja (w zakresie szkolnictwa na poziomie wyższym niż średni), ochrona zdrowia i pomoc społeczna (bez opieki wychowawczej i społecznej), działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków, gospodarowania odpadami, pozostałych usług sanitarnych i pokrewnych);
- 2) dotyczą osób narażonych na działanie czynników związanych: ze środowiskiem pracy (substancje chemiczne, przemysłowe pyły zwióknające, hałas, wibracja, gorący lub zimny mikroklimat itp.), z uciążliwością pracy (wymuszona pozycja ciała, nadmierne obciążenie fizyczne itp.) oraz z czynnikami mechanicznymi związanymi z maszynami szczególnie niebezpiecznymi.

6. Za **chorobę zawodową** uważa się chorobę, która została spowodowana działaniem czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy lub specyfiką wykonywanej pracy.

7. Szczegółowe objaśnienia i informacje z zakresu warunków pracy zawierają publikacje GUS z serii „Informacje i opracowania statystyczne” – „Wypadki przy pracy” oraz „Warunki pracy”.

4. *Accidents at work are classified, i.e., according to **contact mode of injury** which directly cause them (describing the type of contact of the person injured with the factor which caused the accident) as well as according to their **causes** (all shortcomings and irregularities connected with material factors, organization of work, incorrect employee action). Each accident at work is the result of a single event, but frequently the result of several causes, thus the sum of causes is greater than the total number of accidents. Contact mode of injury (until 2004 defined as events directly causing injury) in 2005 are grouped according to the EUROSTAT recommendation.*

5. *Information regarding **persons working in hazardous conditions** i.e., with substances hazardous to health, is compiled on the basis of reports. Data concern persons:*

- 1) *employed by entities included in the sections: agriculture, hunting and forestry (excluding private farms in agriculture and hunting), fishing (excluding sea-fishing), mining and quarrying, manufacturing, electricity, gas and water supply, construction, wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and households goods, transport, storage and communication, real estate, renting and business activities (in regard to renting of machinery and equipment without operator and of personal and household goods, computer and related activities and research and experimental development on natural sciences and engineering), education (in regard to higher education), health and social work (excluding social work activities), other community, social and personal service activities (in the scope of sewage and refuse disposal, sanitation and similar activities);*
- 2) *exposed to factors connected with the work environment (chemical substances, fibrosis-inducing industrial dusts, noise, vibrations, hot or cold micro-climates, etc.), strenuous work conditions (forced body positioning, excessive physical exertion, etc.) as well as mechanical factors connected with particularly dangerous machinery.*

6. *A disease is deemed an **occupational disease** if it has been caused by the health hazards occurring in the working environment or properties of performed work.*

7. *Detailed explanations and information concerning work conditions are contained in CSO's publications from series "Statistical information and report" – "Accidents at Work" and "Working Conditions".*

Aktywność ekonomiczna ludności

Economic activity of the population

TABL. 1 (63). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ^a**
W 2008 R.
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE^a IN 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	Przeciętne roczne <i>Annual averages</i>	Kwartały <i>Quarters</i>				SPECIFICATION
		I	II	III	IV	
LUDNOŚĆ w tys.	1177	1177	1162	1171	1199	POPULATION in thous.
mężczyźni	560	563	556	558	564	men
kobiety	617	614	606	613	635	women
Aktywni zawodowo	604	603	588	600	624	Economically active persons
mężczyźni	336	341	331	328	343	men
kobiety	268	262	257	272	281	women
Pracujący	559	548	546	564	579	Employed persons
mężczyźni	315	312	312	314	324	men
kobiety	244	237	234	250	255	women
Bezrobotni	45	55	42	36	45	Unemployed persons
mężczyźni	20	29	19	14	19	men
kobiety	24	26	23	22	26	women
Bierni zawodowo	573	574	574	571	575	Economically inactive persons
mężczyźni	225	223	225	229	221	men
kobiety	349	352	349	341	353	women
WSPÓŁCZYNNIK AKTYW- NOŚCI ZAWODOWEJ w %	51,3	51,2	50,6	51,2	52,0	ACTIVITY RATE in %
mężczyźni	60,0	60,6	59,5	58,8	60,8	men
kobiety	43,4	42,7	42,4	44,4	44,3	women
Miasta	52,5	53,3	52,2	51,4	52,8	Urban areas
Wieś	49,3	47,7	47,9	51,1	50,9	Rural areas
WSKAŹNIK ZATRUDNIENIA w %	47,5	46,6	47,0	48,2	48,3	EMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	56,3	55,4	56,1	56,3	57,4	men
kobiety	39,5	38,6	38,6	40,8	40,2	women
Miasta	48,8	48,8	48,5	48,3	49,3	Urban areas
Wieś	45,5	42,8	44,2	48,0	46,7	Rural areas
STOPA BEZROBOCIA w %	7,5	9,1	7,1	6,0	7,2	UNEMPLOYMENT RATE in %
mężczyźni	6,0	8,5	5,7	4,3	5,5	men
kobiety	9,0	9,9	8,9	8,1	9,3	women
Miasta	7,0	8,4	7,1	5,9	6,7	Urban areas
Wieś	7,8	10,4	7,8	6,2	8,1	Rural areas

^a Dane uogólnione na podstawie bilansów ludności opracowanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r., patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 107.

^a Data generalized on the basis of the balances of population compiled using the results of the National Census 2002, see general notes, item 1 on page 107.

TABL. 2 (64). **AKTYWNOŚĆ EKONOMICZNA LUDNOŚCI W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WIEKU ORAZ POZIOMU WYKSZTAŁCENIA W IV KWARTALE 2008 R.**
ECONOMIC ACTIVITY OF THE POPULATION AGED 15 AND MORE BY AGE AND EDUCATIONAL LEVEL IN IV QUARTER 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ludność Popula- tion	Aktywni zawodowo Economically active persons			Bierni zawo- dowo Econom- ically inactive persons	Współ- czynnik aktyw- ności zawo- dowej Activity rate	Wskaź- nik za- trudnie- nia Employ- ment rate	Stopa bezro- bocia Unem- ploy- ment rate
		ogółem total	pracują- cy employ- ed	bezro- botni unem- ployed				
		w tys. in thous.						
OGÓŁEM^a..... TOTAL^a	1199	624	579	45	575	52,0	48,3	7,2
Według wieku: By age:								
w tym w wieku produkcyj- nym ^b of which of working age ^b	925	615	570	45	310	66,5	61,6	7,3
15–24 lata.....	217	65	58	7	152	30,0	26,7	10,8
25–34.....	204	171	159	11	33	83,8	77,9	6,4
35–44.....	189	163	152	11	26	86,2	80,4	6,7
45–54.....	247	175	161	14	72	70,9	65,2	8,0
55 lat i więcej..... and more	342	50	48	2	292	14,6	14,0	4,0
Według poziomu wykształcenia: By educational level:								
Wyższe..... Tertiary	154	123	122	1	31	79,9	79,2	0,8
Policealne i średnie zawodo- we..... Post-secondary and voca- tional secondary	253	163	153	9	90	64,4	60,5	5,5
Średnie ogólnokształcące..... General secondary	92	41	34	6	51	44,6	37,0	14,6
Zasadnicze (zawodowe)..... Basic vocational	314	208	194	14	105	66,2	61,8	6,7
Gimnazjalne, podstawowe i niepełne podstawowe..... Lower secondary, primary and incomplete primary	386	90	76	14	297	23,3	19,7	15,6

^a Dane uogólnione na podstawie bilansów ludności opracowanych przy wykorzystaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 r., patrz uwagi ogólne, ust. 1 na str. 107. ^b Mężczyźni 18–64 lata, kobiety 18–59 lat.

^a Data generalized on the basis of the balances of population compiled using the results of the National Census 2002, see general notes, item 1 on page 107. ^b Men aged 18–64, women aged 18–59.

Pracujący Employment

TABL. 3 (65). **PRACUJĄCY^a**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008			
				ogółem total	sektor publicz- ny public sector	sektor prywatny private sector	z ogółem kobiety of total women
OGÓŁEM TOTAL	453976	396853	422170	426479	111331	315148	197379
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybactwo	120792	67294	67673	67702	3009	64693	26249
<i>Agriculture, hunting and forestry; fishing</i>							
Przemysł	95403	97075	105416	100661	9078	91583	33618
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe	86831	89270	97413	92926	2746	90180	32125
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	23060	17824	24133	25887	243	25644	2602
<i>Construction</i>							
Handel i naprawy ^Δ	60518	60700	64296	66893	272	66621	35378
<i>Trade and repair^Δ</i>							
Hotele i restauracje	7400	7108	8010	8599	401	8198	5503
<i>Hotels and restaurants</i>							
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	24680	21251	22211	22479	9907	12572	5557
<i>Transport, storage and communication</i>							
Pośrednictwo finansowe	8370	8284	8209	9455	2006	7449	6936
<i>Financial intermediation</i>							
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	20967	21977	24351	24789	2765	22024	11271
<i>Real estate, renting and business activi- ties</i>							
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	18371	22125	23044	23813	23762	51	14328
<i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>							
Edukacja	33244	37294	37351	37686	35190	2496	28752
<i>Education</i>							
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	29865	24190	25284	25678	19160	6518	20890
<i>Health and social work</i>							
Działalność usługowa komunalna, spo- łeczna i indywidualna, pozostała	11306	11731	12192	12837	5538	7299	6295
<i>Other community, social and personal service activities</i>							

^a Według faktycznego miejsca pracy, patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 109.

^a By actual workplace; see general notes, item 5 on page 109.

TABL. 4 (66). **PRACUJĄCY^a WEDŁUG STATUSU ZATRUDNIENIA**
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^a BY EMPLOYMENT STATUS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which				
		zatrudnieni na podsta- wie stosun- ku pracy <i>employees hired on the basis of an employment contract</i>	osoby wykonujące pracę na- kladczą <i>outworkers</i>	agenci <i>agents</i>	właściciele, współwła- ściciele i bezpłatnie pomagający członkowie rodzin <i>owners, co-owners including contributing family work- ers</i>	
OGÓŁEM	2000	252221	248842	59	236	2880
TOTAL	2005	237405	233883	27	457	2904
	2007	251004	247498	21	550	2819
	2008	245298	241345	22	707	3089
sektor publiczny <i>public sector</i>	102350	102343		2	5	-
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	142948	139002		20	702	3089
w tym: <i>of which:</i>						
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	6955	6718		-	-	110
Przemysł..... <i>Industry</i>	81579	80573		22	-	976
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	76547	75545		22	-	972
Budownictwo <i>Construction</i>	14453	14097		-	-	356
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>	25604	24566		-	7	1031
Hotele i restauracje..... <i>Hotels and restaurants</i>	4619	4456		-	-	163
Transport, gospodarka magazynowa i łączność . <i>Transport, storage and communication</i>	9273	9161		-	1	111
Pośrednictwo finansowe <i>Financial intermediation</i>	4510	3807		-	694	9
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	11323	11176		-	1	146
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ <i>Public administration and defence; compul- sory social security</i>	23196	23190		-	4	2
Edukacja..... <i>Education</i>	36340	36305		-	-	35
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna <i>Health and social work</i>	20534	20423		-	-	111
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała <i>Other community, social and personal service activities</i>	6605	6570		-	-	35

^a Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 110; według siedziby zarządu jednostki.

^a Excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 110; by seat of management of unit.

TABL. 5 (67). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008		
				ogółem total	stanowiska positions	
					robotnicze manual labour	nierobotni- cze non- manual labour
OGÓŁEM TOTAL	249088	228216	240981	240939	132312	108627
sektor publiczny <i>public sector</i>	129080	101991	101356	101692	27849	73843
sektor prywatny <i>private sector</i>	120008	126225	139625	139247	104463	34784
w tym: <i>of which:</i>						
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	9263	6172	6087	6096	3306	2790
Przemysł..... <i>Industry</i>	81965	75511	81640	82161	67277	14884
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	74536	70653	76633	77129	63751	13378
Budownictwo..... <i>Construction</i>	14985	10931	13490	14361	11886	2475
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>	20633	22719	23755	24645	15594	9051
Hotele i restauracje..... <i>Hotels and restaurants</i>	2964	3762	4435	4313	3527	786
Transport, gospodarka magazynowa i łączność..... <i>Transport, storage and communica- tion</i>	18379	11878	12583	9024	6771	2253
Pośrednictwo finansowe <i>Financial intermediation</i>	6149	4383	4185	3681	102	3579
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	9729	9374	9786	10410	5204	5206
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe ubezpiecze- nia społeczne i zdrowotne ^Δ <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	18222	21519	22448	23302	3058	20244
Edukacja..... <i>Education</i>	33321	36263	36125	36160	7520	28640
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna .. <i>Health and social work</i>	27191	19752	20077	20094	4669	15425
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozosta- ła..... <i>Other community, social and person- al service activities</i>	5842	5638	6096	6406	3167	3239

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących; bez zatrudnionych za granicą, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 110.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees; excluding persons employed abroad, see general notes, item 11 on page 110.

TABL. 6 (68). PEŁNOZATRUDNIENI I NIEPEŁNOZATRUDNIENI^a
Stan w dniu 31 XII
FULL- AND PART-TIME PAID EMPLOYMENT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Pełnozatrudnieni ^b Full-time employees ^b		Niepełnozatrudnieni Part-time employees	
		ogółem total	w tym kobiety of which women	ogółem total	w tym kobiety of which women
OGÓŁEM	2000	235686	114608	19285	10366
TOTAL	2005	219083	108223	14800	7982
	2007	233633	115390	13865	8031
	2008	226087	112476	15258	8625
sektor publiczny		94798	62765	7545	5181
<i>public sector</i>					
sektor prywatny.....		131289	49711	7713	3444
<i>private sector</i>					
w tym: of which:					
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo		5763	1282	955	280
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>					
Przemysł.....		77738	27551	2835	1144
<i>Industry</i>					
w tym przetwórstwo przemysłowe		72840	26692	2705	1096
<i>of which manufacturing</i>					
Budownictwo		13563	1290	534	151
<i>Construction</i>					
Handel i naprawy ^Δ		23245	11782	1321	896
<i>Trade and repair^Δ</i>					
Hotele i restauracje.....		4116	2670	340	219
<i>Hotels and restaurants</i>					
Transport, gospodarka magazynowa i łączność.....		8851	2441	310	150
<i>Transport, storage and communication</i>					
Pośrednictwo finansowe		3579	2887	228	205
<i>Financial intermediation</i>					
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ		9549	4710	1627	658
<i>Real estate, renting and business activities</i>					
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe ubezpieczenia spo- łeczne i zdrowotne ^Δ		22248	13594	942	516
<i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>					
Edukacja.....		32104	25078	4201	2958
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna		19264	16393	1159	901
<i>Health and social work</i>					
Działalność usługowa komunalna, spo- łeczna i indywidualna, pozostała		5791	2736	779	538
<i>Other community, social and personal ser- vice activities</i>					

^a W głównym miejscu pracy; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 110; według siedziby zarządu jednostki. ^b Łącznie z sezonowymi i zatrudnionymi dorywczo.

^a In main workplace; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 110; by seat of management of unit. ^b Including seasonal and temporary paid employees.

TABL. 7 (69). PRZYJĘCIA DO PRACY^a
HIRES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number				Współ- czynnik przyjęć w % Hire rate in %	
		kobiety women	podejmują- cy pierwszą pracę persons starting work for the first time	osoby, które poprzednio pracowały ^b persons formerly employed ^b	powracają- cy z urlo- pów wy- chowaw- czych i bez- płatnych persons returning from child- -care lea- ves and unpaid leaves		
OGÓŁEM	2000	55507	20759	5467	24289	1221	22,5
TOTAL	2005	57179	21594	7977	23376	954	26,3
	2007	70079	27149	9352	9738	1184	30,7
	2008	55632	22201	7805	8506	1311	24,0
sektor publiczny	15078	8711	2102	2857	507	15,6	
public sector							
sektor prywatny	40554	13490	5703	5649	804	30,0	
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo.....	1092	215	156	61	11	18,4	
Agriculture, hunting and forestry							
Przemysł	20796	6573	2841	2062	510	25,1	
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe	20179	6432	2784	1922	498	25,9	
of which manufacturing							
Budownictwo	5037	307	588	702	61	37,1	
Construction							
Handel i naprawy ^Δ	8376	3823	1423	1827	192	37,0	
Trade and repair ^Δ							
Hotele i restauracje	1336	784	268	215	36	32,3	
Hotels and restaurants							
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	1916	422	165	331	26	21,4	
Transport, storage and communication							
Pośrednictwo finansowe	763	573	175	217	11	22,0	
Financial intermediation							
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	2870	1236	342	495	30	30,2	
Real estate, renting and business ac- tivities							
Administracja publiczna i obrona na- rodowa; obowiązkowe ubezpie- czenia społeczne i zdrowotne ^Δ	5965	2961	780	954	121	27,0	
Public administration and defence; compulsory social security							
Edukacja	3294	2466	434	815	83	10,1	
Education							
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna ..	2848	2297	429	624	202	14,1	
Health and social work							
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała ..	1296	533	203	199	27	22,6	
Other community, social and personal service activities							

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 110; według siedziby zarządu jednostki. ^b Przerwa w pracy nie była dłuższa niż 1 miesiąc.

^a Data concern full-time paid employees, excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 110; by seat of management of unit. ^b The break in their case didn't exceed 1 month.

TABL. 8 (70). ZWOLNIENIA Z PRACY^a
TERMINATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z liczby ogółem Of total number					korzystająca z urlopów wychowawczych i bezpłatnych taking child-care and unpaid leaves	Współczynnik zwolnień w % Termination rate in %
		kobiety women	zwolnieni w drodze wypowiedzenia przez terminated due to dissolution of an employment contract by		przeniesieni na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy, rehabilitację retired or granted pension due to an inability to work or due to rehabilitation	pracownika employee		
			zakład pracy employer	pracownika employee				
OGÓŁEM 2000	63636	25018	8290	6514	2892	1745	25,6	
TOTAL 2005	52585	19812	8082	5757	2911	1569	23,8	
..... 2007	61629	23036	7448	11252	3750	2082	26,5	
..... 2008	58476	22399	9540	9779	3818	1969	25,0	
sektor publiczny public sector	14727	8316	662	1380	2291	661	15,0	
sektor prywatny private sector	43749	14083	8878	8399	1527	1308	32,0	
w tym: of which:								
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo Agriculture, hunting and forestry	1247	266	198	111	121	14	20,9	
Przemysł Industry	25079	7734	5789	4415	997	768	30,1	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	24472	7600	5714	4369	875	754	31,3	
Budownictwo Construction	5088	247	1029	855	154	52	37,5	
Handel i naprawy ^Δ Trade and repair ^Δ	7489	3492	1109	1750	168	368	32,2	
Hotele i restauracje Hotels and restaurants	1302	826	145	401	34	66	30,7	
Transport, gospodarka magazynowa i łączność Transport, storage and communication and connectivity	1929	429	190	360	201	27	21,5	
Pośrednictwo finansowe Financial intermediation	609	467	29	159	42	39	16,7	
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ Real estate, renting and business activities	2898	1261	442	474	245	50	30,3	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ Public administration and defence; compulsory social security	5549	2628	150	284	517	184	24,8	
Edukacja Education	3415	2524	153	347	802	174	10,2	
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna ... Health and social work	2571	2013	170	431	376	197	12,6	
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała... Other community, social and personal service activities	1256	504	136	179	153	29	21,9	

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 110; według siedziby zarządu jednostki.

^a Data concern full-time paid employees, excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons; see general notes, item 11 on page 110; by seat of management of unit.

TABL. 9 (71).

ABSOLWENCI PODEJMUKĄCY PIERWSZĄ PRACĘ^a
SCHOOL LEAVERS STARTING WORK FOR THE FIRST TIME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym ko- biety Of which women	Z liczby ogółem – absolwenci szkół of total number – school leavers				
			wyższych tertiary	policeal- nych i średnich zawodo- wych post- -secondary and sec- ondary vocational	liceów ogólno- kształca- cych general secondary	zasadni- czych (zawodo- wych) basic vo- cational	
OGÓŁEM	2000	4802	2060	956	1551	497	1798
TOTAL	2005	6821	3037	1959	2073	828	1961
	2007	7625	3452	2072	2033	1205	2315
	2008	6010	2748	1894	1496	939	1681
sektor publiczny	1895	1303	1150	421	224	100	
<i>public sector</i>							
sektor prywatny	4115	1445	744	1075	715	1581	
<i>private sector</i>							
w tym: <i>of which</i>							
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo.....	135	31	50	49	7	29	
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>							
Przemysł	2076	525	250	484	341	1001	
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe	2039	510	237	473	333	996	
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo	385	51	79	111	35	160	
<i>Construction</i>							
Handel i naprawy ^Δ	936	463	151	283	237	265	
<i>Trade and repair^Δ</i>							
Hotele i restauracje	212	132	21	83	31	77	
<i>Hotels and restaurants</i>							
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	132	63	28	36	40	28	
<i>Transport, storage and communication</i>							
Pośrednictwo finansowe	156	105	96	28	29	3	
<i>Financial intermediation</i>							
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	291	137	127	89	34	41	
<i>Real estate, renting and business activities</i>							
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	727	524	484	124	96	23	
<i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>							
Edukacja	395	312	321	36	25	13	
<i>Education</i>							
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	389	299	213	126	39	11	
<i>Health and social work</i>							
Działalność usługowa komunalna, spo- łeczna i indywidualna, pozostała	176	106	74	47	25	30	
<i>Other community, social and personal ser- vice activities</i>							

^a Dane dotyczą pełnozatrudnionych, bez sezonowych i zatrudnionych dorywczo; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, patrz uwagi ogólne, ust. 11 na str. 110; według siedziby zarządu jednostki.

^a Data concern full-time paid employees, excluding seasonal and temporary paid employees; excluding economic entities employing up to 9 persons, see general notes, item 11 on page 110; by seat of management of unit.

TABLE 10 (72). **MIJESCA PRACY WOLNE, NOWO UTWORZONE I ZLIKWIDOWANE**
JOB VACANCIES, NEWLY CREATED AND LIQUIDATED JOB

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Miejsca pracy Jobs					
	wolne (stan w dniu 31 XII) vacancies (as of 31 XII)			nowo utworzone ^a vacancies – newly created jobs ^a		zlikwidowane ^a w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób <i>liquidated in entities employing more than 9 persons</i>
	ogółem total	w tym nowo utworzone <i>of which vacancies – newly created jobs</i>	z liczby ogółem w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób <i>of total number in entities employing more than 9 persons</i>	ogółem total	w tym w jednostkach o liczbie pracujących powyżej 9 osób <i>of which in entities employing more than 9 persons</i>	
OGÓŁEM.....2007	7454	916	4960 ^b	21890	12113 ^b	2302
TOTAL 2008	2575	571	1743	15077	9619	3660
w tym: of which:						
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	68	3	40	498	194	213
Przemysł..... <i>Industry</i>	902	94	872	4976	4086	1959
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	892	94	864	4850	3972	1914
Budownictwo..... <i>Construction</i>	240	19	180	2084	959	254
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair ^Δ</i>	453	199	60	2383	1200	438
Hotele i restauracje..... <i>Hotels and restaurants</i>	95	32	95	726	479	39
Transport, gospodarka magazynowa i łączność..... <i>Transport, storage and communication</i>	128	17	68	602	145	68
Pośrednictwo finansowe..... <i>Financial intermediation</i>	21	5	10	149	82	34
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	159	97	67	1314	883	254
Administracja publiczna i obrona narodo- wa; obowiązkowe ubezpieczenia spo- łeczne i zdrowotne ^Δ <i>Public administration and defence; com- pulsory social security</i>	146	28	135	689	631	62
Edukacja..... <i>Education</i>	92	8	82	484	379	131
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... <i>Health and social work</i>	176	69	120	506	265	123
Działalność usługowa komunalna, spo- łeczna i indywidualna, pozostała..... <i>Other community, social and personal ser- vice activities</i>	95	-	14	658	310	83

^a W ciągu roku. ^b Dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.

^a During the year. ^b Data revised in relation to the data already published.

Bezrobocie

Unemployment

TABL. 11 (73). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI, STOPA BEZROBOCIA ORAZ OFERTY PRACY**
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS, UNEMPLOYMENT RATE AS WELL AS
JOB OFFERS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
W LICZBACH BEZWZGLĘDNYCH IN ABSOLUTE NUMBERS					
Bezrobotni zarejestrowani	158150	150910	98995	87420	Registered unemployed persons
mężczyźni	70162	70510	40600	37713	men
kobiety	87988	80400	58395	49707	women
Oferty pracy	103	367	290	267	Job offers
Bezrobotni na 1 ofertę pracy	1535	411	341	327	Unemployed persons per a job offer
W % OGÓLU BEZROBOTNYCH IN % OF TOTAL UNEMPLOYED PERSONS					
Dotychczas niepracujący	20,2	22,0	20,8	20,3	Previously not employed
Zamieszkali na wsi	48,1	50,1	51,9	50,4	Rural residents
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	7,2	2,4	2,0	1,8	Terminated for company reasons
Posiadający prawo do zasiłku	22,7	18,5	19,3	22,6	Possessing benefit rights
Pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy	48,5	49,7	42,7	31,5	Persons without work for more than 12 months
W % IN %					
Stopa bezrobocia rejestrowanego	25,8	27,2	18,7	16,8	Registered unemployment rate

TABL. 12 (74). **BEZROBOTNI NOWO ZAREJESTROWANI I WYREJESTROWANI^a**
NEWLY REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS AND PERSONS REMOVED
FROM UNEMPLOYMENT ROLLS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Bezrobotni nowo zarejestrowani	135018	147655	140673	142223	Newly registered unemployed persons
z liczby bezrobotnych:					of number of unemployed persons:
Kobiety	59850	58971	67864	70005	Women
Dotychczas niepracujący	35608	42338	35850	35296	Previously not employed
Zwolnieni z przyczyn dotyczących zakładu pracy	10113	1860	1531	1612	Terminated for company reasons
Bezrobotni wyrejestrowani	119311	159106	169252	153798	Persons removed from unemployment rolls
z liczby bezrobotnych:					of number of unemployed persons:
Kobiety	50886	70892	82051	78693	Women
Z tytułu podjęcia pracy	65039	75805	73757	62582	Received jobs

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABL. 13 (75). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000		2005		2007		2008	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
	<i>total</i>	<i>of which women</i>	<i>total</i>	<i>of which women</i>	<i>total</i>	<i>of which women</i>	<i>total</i>	<i>of which women</i>
OGÓŁEM TOTAL								
OGÓŁEM TOTAL	158150	87988	150910	80400	98995	58395	87420	49707
WEDŁUG WIEKU BY AGE								
24 lata i mniej <i>and less</i>	43177	23204	33910	17452	18780	11242	18189	10620
25–34	41262	25474	40978	23695	26665	17427	24390	15145
35–44	41885	23640	32518	18344	20159	12630	16984	10312
45–54	29060	14903	36758	18852	26059	14661	21180	11584
55 lat i więcej <i>and more</i>	2766	767	6746	2057	7332	2435	6677	2046
WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA BY EDUCATIONAL LEVEL								
Wyższe <i>Tertiary</i>	2898	1858	5697	3697	4680	3136	5392	3621
Policealne oraz średnie zawo- dowe <i>Post-secondary as well as voca- tional secondary</i>	29103	20147	29451	18908	19334	13192	17185	11402
Średnie ogólnokształcące <i>General secondary</i>	8200	6435	10931	7609	8476	6132	8354	5825
Zasadnicze (zawodowe) <i>Basic vocational</i>	54068	26005	47558	21278	28415	14920	24523	12036
Gimnazjalne ^a , podstawowe i niepełne podstawowe <i>Lower secondary^a, primary and incomplete primary</i>	63881	33543	57273	28908	38090	21015	31966	16823

^a Od 2002 r.

^a Since 2002.

TABL. 13 (75). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI WEDŁUG WIEKU, POZIOMU WYKSZTAŁCENIA, CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ORAZ STAŻU PRACY (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BY AGE, EDUCATIONAL LEVEL, DURATION OF UNEMPLOYMENT AND WORK SENIORITY (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000		2005		2007		2008	
	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety	ogółem	w tym kobiety
	total	of which women	total	of which women	total	of which women	total	of which women
WEDŁUG CZASU POZOSTAWANIA BEZ PRACY ^{bc}								
BY DURATION OF UNEMPLOYMENT ^{bc}								
3 miesiące i mniej	33423	12662	32595	13247	27823	12747	32214	14822
<i>months and less</i>								
3–6.....	22543	11997	20257	10047	14741	8314	14750	8118
6–12.....	25466	12821	23075	10897	14171	7994	12883	7543
12–24.....	35649	19661	23629	12076	13780	8586	10743	6691
Powyżej 24 miesięcy.....	41069	30847	51354	34133	28480	20754	16830	12533
<i>More than 24 months</i>								
WEDŁUG STAŻU PRACY ^d								
BY WORK SENIORITY ^d								
Bez stażu pracy	31883	20481	33174	20661	20639	14443	17764	12241
<i>No work seniority</i>								
Ze stażem pracy:								
<i>With work seniority:</i>								
1 rok i mniej.....	31143	19120	21152	13476	14480	9940	12951	8607
<i>year and less</i>								
1–5.....	29587	16426	31396	16183	20722	12140	19810	11139
5–10.....	21944	11952	22591	11647	14752	8650	12726	7045
10–20.....	27060	14161	24577	12435	16037	8832	13468	7068
20–30.....	15784	5812	16177	5723	10711	4035	9103	3227
powyżej 30 lat.....	749	36	1843	275	1654	355	1598	380
<i>more than 30 years</i>								

^b Od momentu rejestracji w urzędzie pracy. ^c Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 3–6 uwzględniono osoby, które pozostawały bez pracy 3 miesiące i 1 dzień do 6 pełnych miesięcy włącznie. ^d Przedziały zostały domknięte prawostronnie, np. w przedziale 1–5 uwzględniono osoby, które pracowały 1 rok i 1 dzień do pełnych 5 lat włącznie.

^b From the date of registering in a labour office. ^c Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 3–6 persons remaining unemployed from 3 months and 1 day to full 6 months were included. ^d Intervals were shifted upward, e.g., in the interval 1–5 persons who worked 1 year and 1 day to full 5 years were included.

TABLE 14 (76). **BEZROBOTNI ZAREJESTROWANI KORZYSTAJĄCY Z AKTYWNYCH FORM PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU^a**
REGISTERED UNEMPLOYED PERSONS BENEFITTING FROM LABOUR MARKET PROGRAMME^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Podejmujący zatrudnienie przy pracach interwencyjnych.....	6497	5769	4935	4402	Persons undertaking employment in intervention works
w tym kobiety.....	2288	2497	2469	2309	of which women
Podejmujący zatrudnienie przy robotach publicznych.....	5635	4098	3078	3234	Persons undertaking employment in public works
w tym kobiety.....	1257	1679	1034	1196	of which women
Rozpoczynający szkolenie.....	6963	7941	8620	9231	Persons starting training
w tym kobiety.....	3495	3313	3237	3816	of which women

^a W ciągu roku.

^a During the year.

TABLE 15 (77). **WYDATKI FUNDUSZU PRACY**
EXPENDITURES OF LABOUR FUND

WYSZCZEGÓLNIENIE	W mln zł In mln zł	W odsetkach In percent	SPECIFICATION
OGÓŁEM.....			TOTAL
2000	394,8	x	
2005	361,5	x	
2007	338,5	x	
2008	353,9	100,0	
w tym:			of which:
Zasiłki dla bezrobotnych.....	136,9	38,7	Unemployment benefits
w tym podstawowe.....	46,3	13,1	of which basic
Programy na rzecz promocji zatrudnienia.	195,8	55,3	Programmes of counteraction unemployment
w tym:			of which:
Koszty szkoleń.....	14,8	4,2	Training cost
Prace interwencyjne.....	19,8	5,6	Intervention works
Roboty publiczne.....	17,8	5,0	Public works
Środki na podjęcie działalności gospodarczej.....	36,2	10,2	Means for starting of economic activity
Stypendia i składki na ubezpieczenie społeczne.....	73,7	20,8	Scholarships and National Insurance contributions
Refundacja kosztów wyposażenia i doposażenia stanowisk pracy.....	25,7	7,3	The reimbursement of costs of equipment of positions of work

Warunki pracy

Work conditions

TABL. 16 (78). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)**
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK^a (excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	W wypadkach <i>In accidents</i>			Z liczby ogółem w wypadkach powodującej niezdolność do pracy ^b <i>Of total number in accidents resulting in an inability to work^b</i>			SPECIFICATION	
		śmier- tel- nych <i>fatal</i>	cięż- kich se- rious	lżej- szych <i>lighter</i>	1-3 dni <i>days</i>	4-20 ^c	21 dni i wię- cej ^d <i>days and more^d</i>		
OGÓŁEM	2000	4315	23	52	4240	46	2121	1936	TOTAL
	2005	3707	15	37	3655	16	1182	2289	
	2007	4213	21	34	4158	23	1315	2602	
	2008	4266	21	46	4199	29	1372	2552	
w tym:									<i>of which:</i>
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo....	171	5	3	163	-	43	122		<i>Agriculture, hunting and forestry</i>
Przemysł.....	2021	4	17	2000	10	651	1234		<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	1932	4	17	1911	9	620	1184		<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo.....	357	8	10	339	1	91	249		<i>Construction</i>
Handel i naprawy ^Δ	393	1	5	387	5	168	200		<i>Trade and repair^Δ</i>
Hotele i restauracje.....	58	-	-	58	-	29	27		<i>Hotels and restaurants</i>
Transport, gospodarka magazynowa i łączność.....	205	1	1	203	2	58	131		<i>Transport, storage and communication</i>
Pośrednictwo finansowe.....	25	-	-	25	1	4	17		<i>Financial intermediation</i>
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	147	1	-	146	1	46	93		<i>Real estate, renting and business activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	227	-	5	222	3	80	120		<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja.....	232	-	2	230	2	79	125		<i>Education</i>
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna.....	309	-	-	309	3	91	159		<i>Health and social work</i>
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała.....	118	1	3	114	1	31	73		<i>Other community, social and personal service activities</i>

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Bez wypadków śmiertelnych. ^{c-d} W 2000 r.– powodujących niezdolność do pracy: ^c 4–28 dni, ^d 29 dni i więcej.

^a Registered in a given year. ^b Without fatal accidents. ^{c-d} In 2000 accidents resulting in an inability to work: ^c 4–28 days, ^d 29 days and more.

TABL. 17 (79). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG WYDARZEŃ POWODUJĄCYCH URAZY ORAZ PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN OCCUPATIONAL ACCIDENTS BY CONTACT – MODE OF INJURY AND CAUSES OF THE OCCUPATIONAL ACCIDENTS^a
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which							
		rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo agriculture, hunting and forestry	przemysł industry		budownictwo construction	handel i naprawy ^Δ trade and repair ^Δ	transport, gospodarka magazynowa i łączność transport, storage and communication	ochrona zdrowia i pomoc społeczna health and social work	
			razem total	w tym przetrstwo przemyśle of which manufacturing					
WYDARZENIA POWODUJĄCE URAZY EVENTS DIRECTLY CAUSING INJURY									
OGÓŁEM.....	2000	4315	225	2116	2022	440	314	257	336
TOTAL	2005	3707	144	1717	1631	238	345	184	330
	2007	4213	152	2002	1890	320	444	194	319
	2008	4266	171	2021	1932	357	393	205	309
w tym: of which:									
Kontakt z prądem elektrycznym, temperaturą, niebezpiecznymi substancjami i preparatami chemicznymi..... <i>Contact with electrical voltage, temperature, hazardous substances and chemicals</i>		127	5	62	61	12	12	2	8
Tonięcie, zakopanie, zamknięcie <i>Drowned, buried, enveloped</i>		15	-	5	5	5	-	1	1
Zderzenie z/uderzenie w: <i>Horizontal or vertical impact with or against:</i>									
nieruchomy obiekt..... <i>a stationary object</i>		922	38	332	312	109	75	56	78
obiekt w ruchu..... <i>object in motion</i>		928	40	524	506	85	61	37	44
Kontakt z przedmiotem ostrym, szorstkim, chropowatym <i>Contact with sharp, rough, coarse material agent</i>		841	25	517	509	44	115	30	26
Uwięzienie, zmiżdżenie..... <i>Trapped, crushed</i>		316	12	219	214	18	26	8	7
Obciążenie psychiczne lub fizyczne ^b .. <i>Physical or mental stress^b</i>		486	13	186	167	29	59	25	59
Przejaw agresji ze strony człowieka lub zwierzęcia <i>Animal or human aggression</i>		82	17	10	5	2	4	18	15

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Obciążenie: układu mięśniowo-szkieletowego, psychiczne (np. nagły stres, szok); oddziaływanie promieniowania, hałasu, światła i ciśnienia.

^a Registered in a given year. ^b Physical stress-on the musculoskeletal system, mental stress or shock, physical stress-due to radiation, noise, light or pressure.

TABL. 17 (79). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG WYDARZEŃ POWODUJĄCYCH URAZY ORAZ PRZYCZYNY WYPADKÓW PRZY PRACY^a (poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie) (dok.)**
PERSONS INJURED IN OCCUPATIONAL ACCIDENTS BY CONTACT – MODE OF INJURY AND CAUSES OF THE OCCUPATIONAL ACCIDENTS^a
(excluding private farms in agriculture) (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	W tym Of which						
		rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo agriculture, hunting and forestry	przemysł industry		budownictwo con- struction	handel i naprawy ^Δ trade and re- pair ^Δ	transport, gospo- darka maga- zynowa i łącz- ność trans- port, storage and com- munica- tion	ochrona zdrowia i pomoc spo- leczna health and so- cial work
			razem total	w tym prze- twór- stwo prze- mysło- we of which manu- factu- ring				
PRZYCZYNY WYPADKÓW CAUSES OF ACCIDENTS								
OGÓŁEM..... 2000	7646	394	3929	3769	852	530	488	462
TOTAL 2005	7580	275	3919	3755	458	641	363	578
2007	8961	308	4689	4447	654	903	361	554
2008	9207	365	4906	4740	760	774	369	489
Niewłaściwy stan czynnika materialnego.....	759	25	397	382	82	38	29	42
<i>Inappropriate condition of material objects/agents</i>								
Niewłaściwa ogólna organizacja: <i>Inappropriate organization of:</i>								
pracy.....	407	16	252	242	35	22	9	12
<i>work</i>								
stanowiska pracy.....	391	9	254	247	32	39	7	13
<i>work post</i>								
Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym przez pracownika.....	722	28	436	417	67	71	19	25
<i>Absence or inappropriate use of material objects/agents</i>								
Nieużywanie sprzętu ochronnego przez pracownika.....	111	7	59	56	11	13	-	2
<i>Not using protective equipment</i>								
Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika.....	921	39	571	561	58	64	52	33
<i>Inappropriate wilful employee action</i>								
Niewłaściwy stan psychofizyczny pracownika ^b	218	12	83	79	16	18	13	8
<i>Inappropriate mental-physical condition of employee^b</i>								
Nieprawidłowe zachowanie się pracownika.....	5212	205	2719	2632	421	462	218	300
<i>Incorrect employee action</i>								
Inne.....	466	24	135	124	38	47	22	54
<i>Other</i>								

^a Zgłoszone w danym roku. ^b Spowodowany m.in.: nagłym zachorowaniem, niedyspozycją fizyczną lub psychiczną, nadużyciem alkoholu.

^a Registered in a given year. ^b Caused by, i.a.: sudden action, physical or mental indisposition, alcohol abuse.

TABL. 18 (80). **POSZKODOWANI W WYPADKACH PRZY PRACY WEDŁUG RODZAJU URAZU**
(poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie)
PERSONS INJURED IN ACCIDENTS AT WORK BY TYPE OF INJURY
(excluding private farms in agriculture)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem	W tym Of which					
		rany i powierzchniowe urazy <i>wounds and superficial injuries</i>	złamane kości <i>bone fractures</i>	przemieszczenia, zwichnięcia, skręcenia i naderwania <i>dislocations, sprains and strains</i>	amputacje urazowe (utrata części ciała) <i>traumatic amputations (loss of body parts)</i>	urazy wewnętrzne <i>internal injuries</i>	
OGÓŁEM.....	2006	3825	1325	705	942	81	177
TOTAL	2007	4213	1474	758	989	89	201
	2008	4266	1450	776	971	87	207
sektor publiczny <i>public sector</i>	1159	251	190	404	5	49	
sektor prywatny..... <i>private sector</i>	3107	1199	586	567	82	158	
w tym: <i>of which:</i>							
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	171	46	43	35	-	8	
Przemysł..... <i>Industry</i>	2021	881	319	344	77	92	
przetwórstwo przemysłowe..... <i>manufacturing</i>	1932	850	296	327	76	88	
Budownictwo <i>Construction</i>	357	87	112	75	2	20	
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>	393	151	52	80	5	23	
Transport, gospodarka magazynowa i łączność <i>Transport, storage and communication</i>	205	67	36	58	-	8	
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	147	33	36	32	-	15	
Edukacja..... <i>Education</i>	232	30	39	94	1	11	
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna <i>Health and social work</i>	309	60	53	119	-	18	
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała..... <i>Other community, social and personal service activities</i>	118	24	29	36	-	2	

TABL. 19 (81). **WYPADKI PRZY PRACY W GOSPODARSTWACH INDYWIDUALNYCH
W ROLNICTWIE WEDŁUG WYDARZEŃ POWODUJĄCYCH URAZY WYPADKOWE**
*OCCUPATIONAL ACCIDENTS ON PRIVATE FARMS IN AGRICULTURE
BY CONTACT MODE OF INJURY*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM	1508	1057	931	881	TOTAL
w tym wypadki śmiertelne	7	7	5	4	<i>of which fatal accidents</i>
Wydarzenia powodujące urazy:					<i>Events causing injury:</i>
upadek osób	720	457	405	368	<i>persons falling</i>
uderzenie lub przygnięcie przez spadające przedmioty	137	97	78	87	<i>persons hit or crushed by falling objects</i>
przejechanie, uderzenie, pochwycenie przez środki transportu w ruchu	35	31	15	13	<i>persons run over, hit or caught by moving means of transport</i>
pochwycenie, uderzenie przez części ruchome maszyn i urządzeń	156	131	95	90	<i>persons caught or hit by moving parts of machinery and equipment</i>
uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta	232	189	193	189	<i>persons hit, crushed or bitten by animals</i>
działanie:					<i>influence of:</i>
skrajnych temperatur	16	15	9	5	<i>extreme temperatures</i>
materiałów szkodliwych	3	-	-	2	<i>hazardous materials</i>
inne wydarzenia	209	137	136	127	<i>other events</i>

TABL. 20 (82). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a**
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total		Zagrożenie związane Hazard connected with						
			ze środowiskiem pracy work environment		z uciążliwością pracy strenuous conditions		z maszynami szczególnie niebezpiecznymi particularly dangerous machinery		
	ogółem grand total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	razem total	w tym przez jedną grupę czynników of which one group of factors	
	na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości per 1000 paid employees of total surveyed								
OGÓŁEM	2000	149,9	112,3	82,9	57,8	38,5	32,9	27,9	21,7
TOTAL	2005	152,3	121,1	75,0	59,9	45,6	35,3	31,7	26,0
	2007	128,1	102,7	73,2	56,5	28,6	26,4	26,4	19,8
	2008	118,2	94,4	67,3	49,6	29,7	28,0	21,2	16,8
sektor publiczny		81,6	71,6	25,7	19,0	39,7	37,6	16,3	15,0
<i>public sector</i>									
sektor prywatny		131,3	102,6	82,2	60,6	26,2	24,6	23,0	17,4
<i>private sector</i>									
w tym: of which:									
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo		137,3	93,3	74,6	52,9	30,0	19,5	32,7	20,9
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>									

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons.

TABL. 20 (82). **ZATRUDNIENI W WARUNKACH ZAGROŻENIA^a** (dok.)
Stan w dniu 31 XII
PERSONS WORKING IN HAZARDOUS CONDITIONS^a (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>		Zagrożenie związane <i>Hazard connected with</i>					
			ze środowiskiem pracy <i>work environment</i>		z uciążliwością pracy <i>strenuous conditions</i>		z maszynami szczególnie nie- bezpiecznymi <i>particularly dan- gerous machinery</i>	
	ogółem <i>grand total</i>	w tym przez jedną grupę czynni- ków <i>of which one group of factors</i>	razem <i>total</i>	w tym przez jedną grupę czynni- ków <i>of which one group of factors</i>	razem <i>total</i>	w tym przez jedną grupę czynni- ków <i>of which one group of factors</i>	razem <i>total</i>	w tym przez jedną grupę czynni- ków <i>of which one group of factors</i>
na 1000 zatrudnionych badanej zbiorowości <i>per 1000 paid employees of total surveyed</i>								
Przemysł..... <i>Industry</i>	168,6	132,3	105,9	78,1	36,4	34,3	26,3	19,9
w tym przetwórstwo przemysłowe. <i>of which manufacturing</i>	174,7	137,1	114,3	85,2	31,6	30,3	28,8	21,6
Budownictwo	60,9	50,6	21,9	15,4	26,9	25,3	12,1	9,9
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>	20,6	17,6	9,3	7,6	5,5	5,2	5,8	4,9
Transport, gospodarka magazyno- wa i łączność	135,6	132,5	6,7	4,9	79,0	79,0	50,0	48,7
<i>Transport, storage and communica- tion</i>								
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	5,4	5,4	-	-	-	-	5,4	5,4
Edukacja..... <i>Education</i>	20,1	20,1	16,8	16,8	-	-	3,3	3,3
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna <i>Health and social work</i>	13,1	8,8	9,3	5,0	3,8	3,8	0,1	0,1
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozos- tała	57,7	53,3	37,0	35,4	5,2	5,2	15,5	12,7
<i>Other community, social and per- sonal service activities</i>								

^a Liczeni tylko jeden raz w grupie czynnika przeważającego, tzn. mającego największe szkodliwe znaczenie na danym stanowisku pracy; dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Listed only once by predominant factor, i.e., the factor having the most hazardous effect at a given work post; data concern entities employing more than 9 persons.

TABL. 21 (83). **CHOROBY ZAWODOWE^a**
OCCUPATIONAL DISEASES^a

CHOROBY	Liczba przypadków <i>Number of cases</i>	DISEASES
OGÓLEM	2000 2005 2007 2008	TOTAL
Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa	-	<i>Acute and chronic intoxications and their sequels</i>
Pylice płuc	1	<i>Pneumoconioses</i>
Choroby opłucnej lub osierdzia wywołane pyłem azbestu	1	<i>Diseases of pleura or pericardium induced by asbestos dust</i>
Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli, z trwałym upośledzeniem sprawności wentylacyjnej płuc	-	<i>Chronic obstructive bronchitis which causes airflow limitation</i>
Astma oskrzelowa	2	<i>Bronchial asthma</i>
Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	1	<i>Extrinsic allergic alveolitis</i>
Alergiczny nieżyt nosa	2	<i>Allergic rhinitis</i>
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym	8	<i>Chronic diseases of vocal organ related to excessive vocal effort</i>
Choroby wywołane działaniem promieniowania jonizującego	-	<i>Diseases caused by ionizing radiation</i>
Nowotwory złośliwe powstałe w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy, uznanych za rakotwórcze u ludzi	1	<i>Malignant neoplasms induced by human carcinogens present in work environment</i>
Choroby skóry	2	<i>Skin diseases</i>
Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy	1	<i>Chronic diseases of locomotor system related to the way the job is performed</i>
Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	2	<i>Chronic diseases of peripheral nervous system related to the way job is performed</i>
Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem	-	<i>Bilateral permanent noise-induced hearing loss of cochlear type</i>
Żespół wibracyjny	-	<i>Vibration syndrome</i>
Choroby układu wzrokowego wywołane czynnikami fizycznymi, chemicznymi lub biologicznymi	-	<i>Diseases of visual system induced by physical, chemical or biological agents</i>
Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa ...	81	<i>Infectious and parasitic diseases or their sequels</i>

^a Choroby zawodowe podano zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 VII 2002 r. (Dz.U. Nr 132, poz.1115); nowa lista chorób obowiązuje od 2 IX 2002 r.; dane od 2004 r. są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie.

Źródło: dane Instytutu Medycyny Pracy w Łodzi.

^a Occupational diseases are given in accordance with decree of the Council of Ministers dated 30 VII 2002 (Journal of Laws No. 132, item 1115); the new list of diseases came into force 2 IX 2002; data from 2004 are not comparable with the data for previous years.

Source: data of the Institute of Occupational Medicine in Łódź.

TABL. 22 (84). **KORZYSTAJĄCY ZE ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU PRACY W WARUNKACH SZKODLIWYCH DLA ZDROWIA I UCIAŹLIWYCH^a**
Stan w dniu 15 XII
PERSONS RECEIVING BENEFITS FOR WORK IN HARMFUL AND STRENUOUS CONDITIONS^a
As of 15 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Posiłki profilaktyczne <i>Preventive food</i>	Napoje <i>Drinks</i>	Inne środki odżywcze <i>Other nutritions</i>	Dodatki pieniężne <i>Special pays</i>	Skrócony czas pracy <i>Short-time work</i>	Dodatkowe urlopy <i>Extra leaves</i>	Uprawnienia wynikające z pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze <i>Entitlements arising from work in particular conditions, or in particular character</i>
OGÓŁEM	2000	25523	48815	6859	25134	1754	1067	18822
TOTAL	2005	16061	41741	3441	13743	757	298	8533
	2007	18238	50804	4789	11496	705	271	5153
	2008	20162	47950	4589	11168	803	239	1609
sektor publiczny <i>public sector</i>		5235	11198	1426	6068	494	106	1550
sektor prywatny <i>private sector</i>		14927	36752	3163	5100	309	133	59
w tym: <i>of which:</i>								
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo <i>Agriculture, hunting and forestry</i>		1875	1484	49	238	2	4	5
Przemysł <i>Industry</i>		13266	32952	4159	6289	343	165	72
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>		11074	29723	3617	4787	341	123	24
Budownictwo <i>Construction</i>		2249	4346	146	212	6	4	13
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>		624	3220	19	333	15	6	18
Transport, gospodarka magazynowa i łączność <i>Transport, storage and communication</i>		1185	2070	47	2239	3	5	1447
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>		-	-	-	128	-	-	-
Edukacja <i>Education</i>		155	211	116	722	3	3	-
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna ... <i>Health and social work</i>		69	2899	2	54	429	52	54
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała... <i>Other community, social and personal service activities</i>		674	635	51	938	2	-	-

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern entities employing more than 9 persons.

TABL. 23 (85). **ODSZKODOWANIA I ŚREDNI KOSZT ŚWIADCZEŃ Z TYTUŁU WYPADKÓW PRZY PRACY I CHORÓB ZAWODOWYCH^a**
COMPENSATIONS AND AVERAGE COST OF OCCUPATIONAL ACCIDENTS AND OCCUPATIONAL DISEASES COMPENSATIONS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Odszkodowania z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych <i>Occupational accidents and occupational diseases compensations</i>		Średni koszt odszkodowań z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zł na 1 świadczenie <i>Average cost of occupational accidents and occupational diseases compensations in zł per benefit</i>	
	razem <i>total</i>	w tym z tytułu wypadków przy pracy <i>of which occupational accidents compensations</i>	razem <i>total</i>	w tym z tytułu wypadków przy pracy <i>of which occupational accidents compensations</i>
OGÓŁEM 2000	1520	1438	2270	2160
TOTAL 2005	1197	1160	1631	1594
..... 2007	1272	1252	2087	2027
..... 2008	1365	1348	2251	2226
sektor publiczny <i>public sector</i>	373	361	2197	2077
sektor prywatny <i>private sector</i>	992	987	2271	2280
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	55	46	3640	3530
Przemysł..... <i>Industry</i>	813	810	2136	2143
w tym przetwórstwo przemysłowe . <i>of which manufacturing</i>	760	757	1993	1999
Budownictwo..... <i>Construction</i>	105	105	2958	2958
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>	92	91	2253	2259
Transport, gospodarka magazynowa i łączność..... <i>Transport, storage and communication</i>	67	67	2333	2333
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	1	1	1600	1600
Edukacja..... <i>Education</i>	7	7	2129	2129
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna <i>Health and social work</i>	201	197	1949	1828
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała <i>Other community, social and personal service activities</i>	24	24	2196	2196

^a Dane dotyczą podmiotów, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern entities employing more than 9 persons.

WYNAGRODZENIA. ŚWIADCZENIA Z UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Uwagi ogólne

Wynagrodzenia

1. Wynagrodzenia obejmują wypłaty pieniężne oraz wartość świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty należne pracownikom z tytułu pracy.

Dane nie obejmują wynagrodzeń pracowników jednostek budżetowych prowadzących działalność w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, a ponadto w tabl. 2 i 4 nie obejmują pracowników fundacji, stowarzyszeń, partii politycznych, związków zawodowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, samorządu gospodarczego i zawodowego.

Składnikami wynagrodzeń są: wynagrodzenia osobowe, wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach, dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej, wynagrodzenia bezosobowe, wynagrodzenia agencyjno-prowizyjne, honoraria.

Do wynagrodzeń osobowych zalicza się m.in.: wynagrodzenia zasadnicze, premie i nagrody, dodatki (np. za pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, za staż pracy, za pełnienie funkcji kierowniczych), wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy (przestoje płatne, urlopy, choroby), świadczenia deputatowe i odszkodowawcze. Wynagrodzenia osobowe dotyczą osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego.

2. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie (nominalne) przypadające na 1 zatrudnionego obliczono przyjmując:

- wynagrodzenia osobowe, bez wynagrodzeń osób wykonujących pracę nakładczą oraz uczniów, a także osób zatrudnionych za granicą,
- wypłaty z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce

WAGES AND SALARIES. SOCIAL SECURITY BENEFITS

General notes

Wages and salaries

1. Wages and salaries include monetary payments as well as the value of benefits in kind or their equivalents due to employees for work performed.

Data do not include wages and salaries of employees in budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety, moreover in tables 2 and 4 do not include employees in foundations, associations, political parties, trade unions, social organizations, employers organizations, economic and professional self-government.

Components of wages and salaries are comprised of: personal wages and salaries, payments from profit and balance surplus in co-operatives, annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities, impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

Personal wages and salaries comprise, i.e.: basic wages and salaries, premiums and prizes, bonuses (e.g., for working in unhealthy conditions, for seniority, for serving in management positions), wages and salaries for working overtime, wages and salaries for time off (paid lay-offs, holidays, illness) and allowances and claim benefits. Personal wages and salaries concern employees hired on the basis of an employment contract, persons engaged in outwork as well as apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training.

2. The average monthly (nominal) wages and salaries per paid employee were calculated assuming:

- personal wages and salaries, excluding wages and salaries of persons engaged in outwork as well as apprentices and persons employed abroad,
- payments from profit and balance surplus in

- bilansowej w spółdzielniach,
- dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej,
- honoraria wypłacone niektórym grupom pracowników za prace wynikające z umowy o pracę, np. dziennikarzom, realizatorom filmów, programów radiowych i telewizyjnych.

Dane o przeciętnych wynagrodzeniach dotyczą osób pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

3. Dane o wynagrodzeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych oraz ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe i chorobowe) płaconymi przez ubezpieczonego pracownika, wprowadzonymi ustawą z dnia 13 X 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887 z późniejszymi zmianami).

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

1. Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych** (poza rolnikami indywidualnymi) dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, którym dysponuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Informacje o **świadczeniach emerytalnych i rentowych rolników indywidualnych** dotyczą świadczeń finansowanych z Funduszu Emerytalno-Rentowego, którym dysponuje Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, a także z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, w przypadku gdy rolnicy posiadają uprawnienia do łącznego pobierania świadczeń z obu tych funduszy.

2. Do świadczeń emerytalnych i rentowych uprawnieni są (łącznie z członkami ich rodzin) m.in.:

- 1) pracownicy;
- 2) osoby wykonujące pracę nakładczą;
- 3) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych;
- 4) osoby wykonujące pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy na warunkach zlecenia;

- co-operatives,*
- *annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities,*
- *fees paid to selected groups of employees for performing work in accordance with a labour contract, e.g., to journalists, film producers, radio and television program producers.*

Data regarding average wages and salaries concern full-time paid employees as well as part-time paid employees, the wages and salaries of whom have been converted into those of full-time paid employees.

3. *Data regarding wages and salaries are given in gross terms, i.e. including deductions for personal income taxes and also employee's contributions to compulsory social security (retirement, pension and illness) introduced with the Law on the Social Security System, dated 13 X 1998 (Journal of Laws No. 137, item 887 with later amendments).*

Social security benefits

1. *Information regarding retirement pay and pension benefits (excluding farmers) concerns benefits financed from the Social Insurance Fund of the Social Insurance Institution.*

Information regarding retirement pay and pension benefits for farmers concerns benefits financed from the Pension Fund of the Agricultural Social Insurance Fund as well as from the Social Insurance Fund, in the case of farmers who are authorized to receive benefits from both of these funds simultaneously.

2. *Among others the following persons (including members of their families) are authorized to receive retirement pay and pensions:*

- 1) *employed persons;*
- 2) *outworkers;*
- 3) *members of agricultural producers' co-operatives and agricultural farmers' co-operatives;*
- 4) *persons employed on the basis of agency agreements or on the basis of order agreements;*

- 5) osoby prowadzące pozarolniczą działalność (w tym osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek, twórcy, artyści);
- 6) duchowni;
- 7) żołnierze zawodowi;
- 8) funkcjonariusze: Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu (do 28 VI 2002 r. – Urzędu Ochrony Państwa), Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej;
- 9) rolnicy indywidualni;
- 10) inwalidzi wojenni i wojskowi, osoby represjonowane (od 1991 r.) oraz kombatancki.

Emerytury oraz renty z tytułu niezdolności do pracy i renty rodzinne (wyplacane także na podstawie ustawy o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych) dotyczą uprawnionych wymienionych w pkt od 1) do 10).

3. Świadczenia emerytalne i rentowe obejmują kwotę świadczeń należnych (bieżących i wyrównawczych).

4. Dane dotyczące przeciętnej miesięcznej emerytury i renty obliczono dzieląc ogólną kwotę świadczeń przez odpowiadającą im liczbę świadczeniobiorców.

5. Dane o świadczeniach podaje się **w ujęciu brutto**, tj. łącznie z zaliczkami na poczet podatku dochodowego od osób fizycznych.

- 5) *persons engaged in non-agricultural economic activity (of which self-employed persons, creators, artists);*
- 6) *clergy;*
- 7) *professional soldiers;*
- 8) *the Police, Internal Security Agency and Foreign Intelligence Agency (until 28 VI 2002 – Office of State Protection), Border Guard, State Fire Department and Penitentiary Staff functionaries;*
- 9) *farmers;*
- 10) *war and military invalids, repressed persons (since 1991) as well as combatants.*

Retirement pay as well as pensions resulting from an inability to work and family pensions (also paid on the basis of the Law on Benefits from Work-related Accidents and Illnesses) concern the persons mentioned in pts. 1) to 10).

3. Retirement pay and pension benefits include the amount of benefits due (current and compensatory).

4. Data regarding the average monthly retirement pay and pension are calculated by dividing the total amount of benefits by the corresponding number of persons receiving these benefits.

5. Data regarding benefits are given **in gross terms**, i.e., including deductions for personal income taxes.

Wynagrodzenia

Wages and salaries

TABL. 1 (86). **WYNAGRODZENIA BRUTTO^a**
GROSS WAGES AND SALARIES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	5694444,7	6313922,2	7581953,6	8400408,7	TOTAL
sektor publiczny	2878013,8	2950128,0	3289290,4	3657880,8	public sector
sektor prywatny	2816430,9	3363794,2	4292663,2	4742527,9	private sector
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo....	196978,9	196395,9	223907,9	246949,2	Agriculture, hunting and forestry
Rybackstwo	8108,0	6918,9	7810,3	8315,2	Fishing
Przemysł	1793648,1	1814770,1	2262458,1	2509168,1	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe	1598086,5	1669146,2	2090363,8	2315001,2	of which manufacturing
Budownictwo	334877,4	289531,4	433427,9	531436,0	Construction
Handel i naprawy ^Δ	543070,6	622099,3	739427,8	878451,4	Trade and repair ^Δ
Hotele i restauracje	67032,1	101408,3	135581,9	151259,3	Hotels and restaurants
Transport, gospodarka magazy- nowa i łączność	465592,9	383378,4	468977,6	344445,8	Transport, storage and communi- cation
Pośrednictwo finansowe	178605,2	174111,1	187345,1	185939,8	Financial intermediation
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	250281,6	294647,4	346904,6	413303,0	Real estate, renting and business activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubez- pieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	474820,6	714986,7	822176,5	959246,4	Public administration and de- fence; compulsory social security
Edukacja	742970,0	1058991,1	1160119,1	1276102,1	Education
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	493576,0	472426,3	583534,6	651497,1	Health and social work
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	144883,3	184257,3	210282,2	244295,3	Other community, social and personal service activities

^a Obejmują tylko składniki wynagrodzeń wymienione w ust. 2 uwag ogólnych na str. 138.

^a Data includes only components of wages and salaries mentioned in item 2 of general notes on page 138.

TABL. 2 (87). **WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI**
GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Osobowe ^b	Wyплаты	Dodatko-	Uczniów	Pozostałe ^c
		Total	Personal ^b	z tytułu udziału w zysku i w nad- wyżce bilansowej w spół- dzielniach Payments from profit and balance surplus in co- operatives	we wyna- grodzenia roczne dla pracowni- ków jednostek sfery budżeto- wej Annual extra wages and salaries for em- ployees of budgetary sphere entities	Appren- tices	Other ^c
		w tys. zł in thous. zł					
OGÓŁEM.....	2000	5403947,3	5126422,2	18449,8	96567,9	7213,3	155294,1
TOTAL	2005	5974690,9	5662964,5	5896,8	120852,7	3529,0	181447,9
	2007	7175309,4	6806435,5	8466,6	132930,5	3317,0	224159,8
	2008	7825546,0	7423519,8	11514,1	139919,8	4454,1	246138,2
sektor publiczny		3766279,8	3517214,0	4088,6	139919,8	110,2	104947,2
public sector							
sektor prywatny.....		4059266,2	3906305,8	7425,5	-	4343,9	141191,0
private sector							
w tym: of which:							
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo		248526,2	238498,2	1239,7	76,5	13,5	8698,3
Agriculture, hunting and forestry							
Przemysł.....		2443522,2	2385883,8	8664,5	855,6	2063,1	46055,2
Industry							
w tym przetwórstwo przemysłowe.....		2250605,1	2199567,0	7350,8	4,4	2032,6	41650,3
of which manufacturing							
Budownictwo		442304,3	428944,5	97,9	54,2	177,5	13030,2
Construction							

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. ^b Łącznie z wynagrodzeniami osób wykonujących pracę nakładczą; bez wynagrodzeń uczniów. ^c Wynagrodzenia bezosobowe, agencyjno-prowizyjne, honoraria.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees. ^b Including wages and salaries of persons engaged in outwork; excluding wages and salaries of apprentices. ^c Impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

TABL. 2 (87). WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI (dok.)
GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Osobowe ^b <i>Personal^b</i>	Wyплаты z tytułu udziału w zysku i w nadwyżce bilansowej w spółdzielniach <i>Payments from profit and balance surplus in co-operatives</i>	Dodatkowe wynagrodzenia roczne dla pracowników jednostek sfery budżetowej <i>Annual extra wages and salaries for employees of budgetary sphere entities</i>	Uczniów <i>Apprentices</i>	Pozostałe ^c <i>Other^c</i>
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>	608484,3	589069,8	172,4	-	1550,0	17692,1
Hotele i restauracje <i>Hotels and restaurants</i>	126048,3	120010,2	-	566,7	391,8	5079,6
Transport, gospodarka magazynowa i łączność <i>Transport, storage and communication</i>	289519,8	281506,6	44,9	1454,0	119,2	6395,1
Pośrednictwo finansowe <i>Financial intermediation</i>	183871,8	171008,1	732,0	-	-	12131,7
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	336946,4	302768,1	113,2	2094,8	21,5	31948,8
Administracja publiczna i obrona narodu; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	988114,1	907362,0	-	52606,1	2,6	28143,4
Edukacja <i>Education</i>	1309716,3	1200417,7	-	68616,1	37,7	40644,8
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna <i>Health and social work</i>	639930,9	607172,4	-	11012,8	31,7	21714,0
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała <i>Other community, social and personal service activities</i>	200440,4	183176,7	432,7	2583,0	45,5	14202,5

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących. ^b Łącznie z wynagrodzeniami osób wykonujących pracę nakładczą; bez wynagrodzeń uczniów. ^c Wynagrodzenia bezosobowe, agencyjno-prowizyjne, honoraria.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees. ^b Including wages and salaries of persons engaged in outwork; excluding wages and salaries of apprentices. ^c Impersonal wages and salaries, agency commission wages and salaries, fees.

TABL. 3 (88). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
O G Ó Ł E M	1671,17	2015,99	2273,81	2474,26	T O T A L
sektor publiczny	1858,07	2410,45	2704,40	2997,52	public sector
sektor prywatny.....	1515,40	1762,96	2026,56	2180,65	private sector
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	1663,45	2445,29	2677,43	3041,10	Agriculture, hunting and forestry
Rybnictwo.....	1373,31	1592,75	2008,82	2165,42	Fishing
Przemysł.....	1702,61	1879,30	2158,18	2378,40	Industry
w tym przetwórstwo przemysłowe...	1659,55	1842,50	2118,28	2332,76	of which manufacturing
Budownictwo	1486,12	1660,65	1946,59	2144,10	Construction
Handel i naprawy ^Δ	1275,39	1449,71	1661,43	1854,92	Trade and repair ^Δ
Hotele i restauracje.....	1228,23	1599,60	1843,75	2032,73	Hotels and restaurants
Transport, gospodarka magazynowa i łączność.....	1946,10	2310,07	2602,83	2338,78	Transport, storage and communication
Pośrednictwo finansowe	2299,36	2943,05	3332,36	3515,20	Financial intermediation
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	1662,16	1951,51	2166,10	2339,65	Real estate, renting and business activities
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	2171,10	2768,56	3051,88	3430,19	Public administration and defence; compulsory social security
Edukacja.....	1849,07	2417,26	2652,02	2906,94	Education
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	1462,66	1882,15	2271,38	2510,59	Health and social work
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	1470,96	2018,51	2166,07	2342,42	Other community, social and personal service activities

TABL. 4 (89). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO^a WEDŁUG SEKCJI
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES^a BY SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008		
				ogółem total	stanowiska positions	
					robotnicze manual labour	nierobotnicze non- manual labour
w zł in zł						
OGÓŁEM..... TOTAL	1746,23	2103,99	2398,00	2615,33	1998,20	3367,02
sektor publiczny..... public sector	1858,09	2410,46	2704,40	2997,52	2009,14	3370,27
sektor prywatny..... private sector	1625,92	1856,36	2175,57	2336,22	1995,29	3360,11
w tym: of which:						
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... Agriculture, hunting and forestry	1719,48	2558,60	2905,37	3235,18	2022,45	4672,20
Przemysł..... Industry	1749,87	1915,74	2215,09	2429,32	2090,37	3961,39
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	1708,24	1878,97	2175,71	2384,43	2056,05	3949,27
Budownictwo..... Construction	1586,53	1775,71	2198,32	2436,38	2157,37	3776,31
Handel i naprawy ^Δ Trade and repair ^Δ	1401,06	1534,77	1815,58	1997,32	1679,54	2544,82
Hotele i restauracje..... Hotels and restaurants	1421,14	1787,76	2091,42	2332,41	2209,31	2884,76
Transport, gospodarka magazynowa i łączność..... Transport, storage and communication	2012,01	2479,66	2842,40	2614,36	2393,97	3276,69
Pośrednictwo finansowe..... Financial intermediation	2336,97	3100,40	3540,35	3887,87	2548,61	3926,03
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ Real estate, renting and business activities	1688,07	1984,75	2220,02	2447,10	1705,20	3188,71
Administracja publiczna i obrona naro- dowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ Public administration and defence; compulsory social security	2170,93	2768,54	3051,88	3430,23	1764,86	3681,80
Edukacja..... Education	1850,23	2423,68	2660,70	2921,98	1618,65	3264,20
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... Health and social work	1473,68	1912,07	2311,02	2560,30	1680,32	2826,66
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała..... Other community, social and personal service activities	1547,14	2006,86	2194,47	2418,18	1967,88	2858,47

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób oraz jednostek sfery budżetowej niezależnie od liczby pracujących.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons as well as entities of the budgetary sphere regardless of the number of employees.

Świadczenia z ubezpieczeń społecznych

Social security benefits

TABL. 5 (90). **EMERYCI I RENCISCI^a**
RETIREEES AND PENSIONERS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w tys. <i>in thous.</i>				
O G Ó Ł E M.....	306,6	297,6	298,6	302,1	TOTAL
Objęci Funduszem Ubezpieczeń Społecznych	238,4	238,0	243,2	248,6	Covered by the Social Insurance Fund
pobierający:					persons receiving:
emerytury.....	103,0	123,0	144,0	151,4	retirement pay
renty z tytułu niezdolności do pracy	95,8	72,7	56,8	54,7	pensions resulting from an inability to work
renty rodzinne	39,5	42,2	42,5	42,5	family pensions
Rolnicy indywidualni	68,2	59,7	55,4	53,5	Farmers
w tym pobierający emerytury	33,1	44,9	42,2	41,0	of which receiving retirement pay

^a Przeciętne w roku; bez emerytów i rencistów, którzy otrzymują świadczenia wypłacane przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytów i rencistów otrzymujących świadczenia na mocy umów międzynarodowych.

Ź r ó d ł o: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Annual averages; excluding retirees and pensioners, who receive benefits paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice; excluding retirees and pensioners receiving benefits on the basis of international agreements.

S o u r c e: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

TABL. 6 (91). **ŚWIADCZENIA EMERYTALNE I RENTOWE BRUTTO^a**
GROSS RETIREMENT PAY AND PENSION BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM GRAND TOTAL					
Świadczenia w mln zł.....	2664,1	3452,0	3840,9	4232,0	Benefits in mln zł
Z FUNDUSZU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH FROM THE SOCIAL INSURANCE FUND					
Razem Total					
Świadczenia w mln zł.....	2171,1	2910,1	3301,1	3680,5	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł.....	759,05	1019,16	1131,01	1233,90	Average monthly retirement pay and pension in zł
Emerytury Retirement pay					
Świadczenia w mln zł.....	1071,8	1687,7	2125,5	2445,4	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł.....	867,20	1143,29	1230,35	1346,41	Average monthly retirement pay in zł
Renty z tytułu niezdolności do pracy Pensions resulting from an inability to work					
Świadczenia w mln zł.....	756,0	741,5	640,4	654,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł.....	657,33	849,92	940,01	997,75	Average monthly pension in zł
Renty rodzinne Family pensions					
Świadczenia w mln zł.....	343,3	480,9	535,1	580,6	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna renta w zł.....	723,84	948,93	1049,62	1137,10	Average monthly pension in zł
ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH FARMERS					
Razem^b Total^b					
Świadczenia w mln zł.....	493,0	541,9	539,8	551,5	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura i renta w zł.....	602,05	756,55	811,93	859,30	Average monthly retirement pay and pension in zł
w tym emerytury of which retirement pay					
Świadczenia w mln zł.....	252,6	427,2	431,0	442,4	Benefits in mln zł
Przeciętna miesięczna emerytura w zł.....	636,08	791,97	850,18	899,40	Average monthly retirement pay in zł

^a Bez emerytur i rent wypłacanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Ministerstwo Sprawiedliwości; bez emerytur i rent realizowanych na mocy umów międzynarodowych. ^b Łączenie z wypłatami z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w przypadku łączenia uprawnień do świadczeń z tego funduszu z uprawnieniami do świadczeń z Funduszu Emerytalno-Rentowego.

Źródło: dane Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

^a Excluding retirement pay and pensions paid by the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as the Ministry of Justice; excluding retirement pay and pensions realized on the basis of international agreements. ^b Including payments from the Social Insurance Fund, in the case of a simultaneous right to benefits from this fund and to benefits from the Pension Fund.

Source: data of the Social Insurance Institution and Agricultural Social Insurance Fund.

BUDŻETY GOSPODARSTW DOMOWYCH

Uwagi ogólne

1. Podstawowym źródłem informacji o warunkach bytu ludności, tj. poziomie i strukturze dochodu rozporządzalnego, wydatków i spożycia oraz wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania jest reprezentacyjne badanie **budżetów gospodarstw domowych**. Badaniem objęte są wszystkie grupy gospodarstw domowych, z wyjątkiem zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania oraz gospodarstw członków korpusu dyplomatycznego państw obcych. Gospodarstwa domowe obywateli obcego państwa zamieszkujące w Polsce stale lub przez dłuższy czas i posługujące się językiem polskim biorą udział w badaniu.

Jednostką badania jest **gospodarstwo domowe** jedno- lub wieloosobowe. Gospodarstwo domowe **jednoosobowe** stanowi osoba utrzymująca się samodzielnie, tzn. niełącząca swoich dochodów z dochodami innych osób bez względu na to, czy mieszka sama czy z innymi osobami. Przez gospodarstwo domowe **wieloosobowe** rozumie się zespół osób zamieszkujących razem i wspólnie utrzymujących się.

2. Wyniki badania oparte są na oświadczeniach osób biorących udział w badaniu budżetów gospodarstw domowych. W celu zachowania relacji między strukturą badanej zbiorowości a strukturą społeczno-demograficzną zbiorowości generalnej, wyniki z badania za 2005 r. przeważone zostały danymi o strukturze gospodarstw domowych według liczby osób i miejsca zamieszkania pochodzającymi z Narodowego Spisu Ludności i Mieszkań 2002 r.

3. Badanie budżetów gospodarstw domowych prowadzone jest metodą rotacji miesięcznej w cyklu kwartalnym, co oznacza, że w każdym miesiącu w badaniu uczestniczą inne gospodarstwa domowe, a po kwartale w gospodarstwach domowych, które brały udział w badaniu miesięcznym danego kwartału przeprowadzany jest wywiad dotyczący niektórych wydatków, m.in. na zakup przedmiotów trwałego użytkowania (telewizor, pralkę, lodówkę itp.), na opłatę za usługi (lekarskie, stomatologiczne itp.) oraz wyposażenia gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania.

HOUSEHOLD BUDGETS

General notes

1. The basic source of information regarding the living conditions of the population, i.e., the level and structure of available income, expenditures and consumption as well as the furnishing of households with durable goods, is a sample survey of **household budgets**. Included in the survey are all groups of households, with the exception of those living in institutional households as well as households of members of the diplomatic corps of foreign countries. The households of foreign citizens with permanent or long-lasting residence in Poland and using Polish participate in the survey.

The survey unit is a one- or a multi-person **household**. A **one-person** household is understood as an individual independently maintained, i.e., income is not combined with the income of others regardless of whether the individual lives alone or with other persons. A **multi-person** household is understood as a group of people living together and maintaining themselves jointly.

2. Survey results are based on declarations made by persons participating in the survey of household budgets. In order to maintain the relation between the structure of the surveyed population and the socio-demographic structure of the total population, data for 2005 obtained from the household budget survey were weighted with the structure of households by number of persons and class of locality coming from the Population and Housing Census 2002.

3. The survey of household budgets is conducted using the method of monthly rotation with a quarterly cycle, which means that, each month, different households participate in the survey, and after each quarter an interview is conducted in households which participated in the monthly survey of a given quarter concerning some expenditures, i.e., on purchases of durable goods (a television set, washing machine, refrigerator, etc.), on payments for services (medical, dental, etc.) as well as on furnishing the household with durable goods.

Badaniem objęto wszystkie gospodarstwa domowe zamieszkałe w wylosowanych mieszkaniach, reprezentujące społeczno-ekonomiczne grupy ludności, ustalone na podstawie kryterium **wyłączonego** lub **głównego** (przeważającego) **źródła utrzymania**, a mianowicie **gospodarstwa: pracowników, rolników, pracujących na własny rachunek, emerytów, rencistów oraz utrzymujących się z niezarobkowych źródeł** (innych niż emerytura i renta).

4. Kategorie osób występujących w gospodarstwach domowych (tabl. 1) ustalone zostały na podstawie ich głównego źródła utrzymania, czyli źródła przynoszącego największy dochód:

- 1) do osób pracujących zalicza się:
 - a) pracujących najemnie, dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej, niezależnie od rodzaju umowy zawartej z pracodawcą (umowa o pracę na czas nieokreślony lub określony, mianowanie, powołanie, praca sezonowa, praca dorywcza, umowa o wykonanie pracy nakładczej, umowa agencyjna, umowa-zlecenie, umowa ustna itd.); do tej grupy pracujących zaliczono również pracowników zatrudnionych w spółdzielniach produkcji rolniczej,
 - b) pracujących w gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest dochód z pracy w użytkowanym przez siebie gospodarstwie indywidualnym w rolnictwie,
 - c) pracujących na własny rachunek (łącznie z pomagającymi członkami ich rodzin), dla których głównym źródłem utrzymania jest prowadzenie działalności gospodarczej (poza użytkowaniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie) oraz wykonywanie wolnego zawodu;
- 2) osoby utrzymujące się ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej, których głównym źródłem utrzymania jest m.in. emerytura, renta rodzinna, zasiłek dla bezrobotnych i inne świadczenia z Funduszu Pracy, świadczenia rodzinne, renta socjalna, świadczenia pieniężne i niepieniężne udzielane na podstawie ustawy o pomocy społecznej, stypendia;
- 3) osoby pozostające na utrzymaniu (bez własnego źródła utrzymania) utrzymywane przez inne osoby będące członkami tego samego gospodarstwa domowego.

*The survey included all households within randomly selected dwellings representing of socio-economic groups of the population, established on the basis of the **exclusive** or **primary** (predominate) **source of maintenance**, i.e., **households of: employees, farmers, self-employed, retirees, pensioners as well as households maintained from non-earned sources** (other than retirement pay and pensions).*

4. The categories of persons comprising households (table 1) were established on the basis of their primary source of maintenance, i.e., source deriving the greatest income:

- 1) employed persons include:
 - a) hired employees, for whom the main source of maintenance is income from hired work, regardless of the type of contract concluded with the employer (a labour contract for a specified or unspecified period, postings, appointments, seasonal work, odd jobs, outwork, agency contracts, commission contracts, verbal contracts, etc.). Employees of agricultural production co-operatives were also included in this group of employees,
 - b) employees on a private farm in agriculture (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is income from private farm work,
 - c) self-employed persons (including contributing family workers), for whom the main source of maintenance is conducting economic activity (excluding the use of a private farm in agriculture) as well as persons practising a learned profession;
- 2) persons maintained from social security benefits and from social assistance benefits, for whom the main source of maintenance is retirement pay, pension, unemployment benefit and other benefits from the Labour Fund, pre-retirement benefits and allowances, family allowances, disability welfare pension, monetary and non-monetary assistance provided on the basis of the Law on Social Welfare, scholarships;
- 3) dependents (without their own source of maintenance) maintained by other persons being members of the same household.

5. Dochód rozporządzalny obejmuje bieżące dochody pieniężne i niepieniężne (w tym wartość spożycia naturalnego, tj. wartość towarów i usług konsumpcyjnych pobranych na potrzeby gospodarstwa domowego z działalności gospodarczej na własny rachunek – rolniczej i pozarolniczej oraz wartość towarów i usług otrzymanych bezpłatnie), bez zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych płaconych z tytułu dochodów z pracy najemnej, ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pomocy społecznej oraz podatków płaconych przez osoby pracujące na własny rachunek, jak również bez składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez ubezpieczonego pracownika.

W skład dochodu rozporządzalnego wchodzi:

- 1) dochód z pracy najemnej – uzyskany we wszystkich miejscach pracy danego członka gospodarstwa domowego, niezależnie od długości trwania okresu pracy i rodzaju umowy o pracę – który obejmuje wszystkie dochody uzyskiwane z tytułu pracy najemnej, w tym: wynagrodzenia (patrz dział „Wynagrodzenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych”, ust. 1 na str. 138), wypłaty niezaliczone do wynagrodzeń (np. dodatek za rozłąkę, ekwiwalent pieniężny za używanie własnej odzieży zamiast roboczej, kwoty uzyskane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych), zasiłki chorobowe (pobrane w czasie trwania stosunku pracy), wyrównawcze, opiekuńcze, dochody w formie niepieniężnej (opłacone przez pracodawcę);
- 2) dochód z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie, który stanowi różnicę między wartością produkcji rolniczej (łącznie ze spożyciem naturalnym) a poniesionymi na nią bieżącymi nakładami (tj. zakup produktów i usług, wynagrodzenie i składki na obowiązkowe ubezpieczenie społeczne pracowników najemnych). Dochód ten jest pomniejszany o podatki związane z prowadzeniem gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie oraz od 2004 r. powiększony o dopłaty dla rolnictwa;
- 3) dochód z pracy na własny rachunek, który stanowi część dochodu uzyskanego z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (poza gospodarstwem indywidualnym w rolnictwie) i wykonywania wolnego zawodu, jaka została przeznaczona na pozyskanie towarów i usług konsumpcyjnych na potrzeby gospodarstwa domowego oraz na inwestycje o charakterze mieszkaniowym (zakup, budowa, remont lub modernizacja mieszkania lub domu mieszkalnego);
- 4) dochód z własności (odsetki, udziały w zyskach przedsiębiorstw, w tym dywidendy) oraz dochody z wynajmu nieruchomości (dochód netto, czyli przychody minus nakłady

5. Available income includes current monetary and non-monetary income (including the value of own consumption, i.e., consumer goods and services acquired for household needs from self-employed agricultural or non-agricultural economic activity as well as the value of goods and services received free of charge), excluding prepayments on personal income tax paid income tax paid: with income from hired labour, social security benefits and from social assistance benefits as well as taxes paid by self-employed persons, excluding obligatory social security contributions paid by the insured employee.

Available income comprises:

- 1) income from hired work – obtained in all workplaces by the given household member, regardless of the length of time worked or the type of labour agreement – which includes: all income obtained from hired labour, including: wages and salaries (see the chapter “Wages and salaries. Social security benefits”, item 1 on page 138), payments not included in wages and salaries (e.g., severance pay, the monetary equivalent for the use of personal rather than company clothing, sums received from a company social benefit fund), sick benefits (taken during the period of employment), compensatory and nursing benefits, income in a non-monetary form (paid by the employer);
- 2) income from a private farm in agriculture, which accounts for the difference in the value of agricultural production (including own consumption) and current expenditures borne on it (i.e., the purchase of products and services, wages and salaries as well as contributions to compulsory social security of hired employees) This income is reduced by taxes connected with tending a private farm in agriculture and since 2004 increased by subsidies for agriculture;
- 3) income from self-employment, which accounts for a portion of income obtained from conducting self-employed economic activity (excluding a private farm in agriculture) and income from practising a learned profession, which was designated for household needs as well as for investments with a residential character (purchasing, building, renovating or modernizing a dwelling or house);
- 4) income from owning (interests, shares in company profits, including dividends and leasing of property (net income i.e., revenues minus expenditures and applicable taxes from rental or residential premises, garages and

i ewentualnie podatki, pochodzący z wynajmu lokali mieszkalnych, garaży i innych budynków niezwiązanych z prowadzoną działalnością gospodarczą oraz ziemi);

- 5) dochód ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej, który obejmuje m.in.: emerytury i renty, zasiłki z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej;
- 6) pozostały dochód, który obejmuje m.in. dary (w tym alimenty od osób prywatnych), odszkodowania z tytułu ubezpieczeń w instytucjach ubezpieczeniowych, wygrane w grach hazardowych i loteryjnych.

Dochód rozporządzalny przeznaczony jest na wydatki oraz przyrost oszczędności.

Dochód do dyspozycji jest to dochód rozporządzalny pomniejszony o pozostałe wydatki. Dochód do dyspozycji przeznaczony jest na wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz przyrost oszczędności.

6. Wydatki obejmują wydatki na towary i usługi konsumpcyjne oraz pozostałe wydatki.

Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne przeznaczone są na zaspokojenie potrzeb gospodarstwa domowego. Obejmują wydatki na towary i usługi zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, wartość artykułów otrzymanych bezpłatnie oraz wartość spożycia naturalnego. Towary konsumpcyjne obejmują dobra nietrwałego użytkowania (np. żywność, napoje, artykuły farmaceutyczne), półtrwałego użytkowania (np. odzież, książki, zabawki) i trwałego użytkowania (np. samochody, pralki, lodówki, telewizory).

Pozostałe wydatki obejmują m.in. kwoty przekazane innym gospodarstwom domowym i instytucjom niekomercyjnym, w tym dary; koszty zakwaterowania młodzieży i studentów uczących się poza domem; alimenty od osób prywatnych; niektóre podatki, np.: od nieruchomości, od spadków i darowizn, od dochodów z własności, z wynajmu i sprzedaży nieruchomości; straty pieniężne.

7. Wydatki na towary i usługi konsumpcyjne zagregowano zgodnie z Klasyfikacją Spożycia Indywidualnego według Celu do Badania Budżetów Gospodarstw Domowych (COICOP/HBS).

8. Spożycie artykułów żywnościowych (w ujęciu ilościowym) w gospodarstwach domowych obejmuje artykuły zakupione za gotówkę, również przy użyciu karty płatniczej lub kredytowej i na kredyt, otrzymane nieodpłatnie oraz pobrane z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie bądź z prowadzonej działalności gospodarczej na własny rachunek (spożycie naturalne); bez spożycia w placówkach gastronomicznych.

other buildings not connected with conducted business activity as well as from land leasing);

- 5) *income from social security benefits and social assistance which include i.a.: retirement pay and pensions, social security benefits and other social;*
- 6) *other income, which includes, i.a.: gifts (i.a. private alimony), insurance indemnities, winnings from games of chance and lotteries.*

Available income is designated for expenditures as well as for an increase in savings.

Disposable income is understood as available income less other expenditures. Disposable income is designated for consumer goods and services as well as for an increase in savings.

6. Expenditures include expenditures on consumer goods and services as well as other expenditures.

Expenditures on consumer goods and services are designated for meeting household needs. They include expenditures on goods and services purchased for cash or a credit card and on credit, the value of articles received gratis as well as the value of own consumption. Consumer goods include non-durable goods (e.g., food, beverages, pharmaceutical products), semi-durable goods (e.g., clothing, books, toys) and durable goods (e.g., cars, washing machines, refrigerators, television sets).

Other expenditures include, i.a.: amounts transferred to other households and non-commercial institutions, including gifts; boarding costs of youth and students studying away from home; alimony; some taxes, e.g.: on real estate, inheritance and donations, income from property as well as renting and selling real estate; monetary losses.

7. Expenditures on consumer goods and services were aggregated in accordance with the Classification of Individual Consumption by Purpose for the Household Budget Survey (COICOP/HBS).

8. Consumption of foodstuffs (in terms of quantity) in households includes articles purchased for cash or a credit card and on credit, received gratis as well as taken from a private farm in agriculture or from conducted self-employed economic activity (own consumption); excluding consumption in catering establishments.

Budżety gospodarstw domowych

Household budgets

TABL. 1 (92). **GOSPODARSTWA DOMOWE**
HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Gospodarstwa domowe objęte badaniem.....	1793	1292	1406	1414	<i>Households included in the survey</i>
Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym.....	3,21	3,15	2,82	2,74	<i>Average number of persons in a household</i>
w tym:					<i>of which:</i>
pracujących.....	1,06	0,98	0,98	1,04	<i>employed</i>
pobierających świadczenia z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej.....	0,85	0,86	0,82	0,74	<i>receiving social security benefits and social assistance benefits</i>
w tym emeryturę lub rentę.....	x	0,63	0,66	0,61	<i>of which retirement pay or pension</i>
pozostających na utrzymaniu.....	1,26	1,24	0,97	0,88	<i>dependents</i>

TABL. 2 (93). **PRZECIĘTNY MIESIĘCZNY DOCHÓD ROZPORZĄDZALNY NA 1 OSOBE**
W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA AVAILABLE INCOME OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Dochód rozporządzalny.....	546,49	701,26	835,35	979,06	<i>Available income</i>
w tym:					<i>of which:</i>
z pracy najemnej.....	254,66	282,93	407,37	524,10	<i>from hired work</i>
z gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.....	42,75	76,16 ^a	44,65 ^b	43,47 ^d	<i>from a private farm in agriculture</i>
z pracy na własny rachunek.....	43,99	69,41	59,48 ^c	84,59 ^e	<i>from self-employment</i>
ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych i pomocy społecznej....	170,66	234,03	282,42	277,70	<i>from social security benefits and social assistance benefits</i>
Dochód do dyspozycji.....	529,50	679,14	807,17	943,09	<i>Disposable income</i>

a-d Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: w 2005 r. *a* – 23,35%, w 2007 r. *b* – 17,97%, *c* – 11,75%, w 2008 r. *d* – 41,08%, *e* – 12,87%.

a-d Relative error of estimates exceeds 10% and is equal: in 2005 *a* – 23,35%, in 2007 *b* – 17,97%, *c* – 11,75%, in 2008 *d* – 41,08%, *e* – 12,87%.

TABL. 3 (94). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYDATKI NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA EXPENDITURES OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
Wydatki ogółem	541,71	605,48	710,20	809,32	Total expenditures
w tym towary i usługi konsumpcyjne.....	524,72	583,36	682,02	773,34	of which consumer goods and services
w tym:					of which:
żywność i napoje bezalkoholowe	175,19	187,88	212,14	226,60	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe	15,76	17,03	17,56	23,59	alcoholic beverages and tobacco
odzież i obuwie.....	29,50	32,83	44,39	47,05	clothing and footwear
użytkowanie mieszkania i nośniki energii.....	102,40	125,36	143,07	161,24	housing, water, electricity, gas and other fuels
wyposażenie mieszkania i prowadzenie gospodarstwa domowego.....	39,89	32,18	41,88	46,26	furnishings, household equipment and routine maintenance of the house
zdrowie.....	18,51	27,19	31,32	33,46 ^f	health
transport.....	61,18 ^b	42,49	52,43 ^d	65,19	transport
łączość.....	17,81	34,59	36,42	41,84	communication
rekreacja i kultura.....	27,10	38,03	49,86	57,20	recreation and culture
edukacja ^a	5,80	7,22	6,46 ^e	11,52 ^g	education ^a
restauracje i hotele.....	5,86	8,44 ^c	12,32	12,86	restaurants and hotels

^a Łącznie z wychowaniem przedszkolnym. ^{b - g} Błąd względny szacunków przekracza 10% i wynosi: w 2000 r. ^b - 12,20%; 2005 r. ^c - 18,63%, w 2007 r. ^d - 17,96%, ^e - 16,53%, w 2008 r. ^f - 10,11%, ^g - 26,29%.

^a Including pre-school education. ^{b - g} Relative error of estimates exceeds 10% and is equal: in 2000 ^b - 12,20%; 2005 ^c - 18,63%, in 2007 ^d - 17,96%, ^e - 16,53%, in 2008 ^f - 10,11%, ^g - 26,29%.

TABL. 4 (95). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBĘ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Pieczywo i produkty zbożowe w kg ..	8,97	8,47	7,82	7,35	Bread and cereals in kg
w tym pieczywo	6,74	6,20	5,47	5,13	of which bread
Mięso w kg	5,98	6,13	6,11	6,02	Meat in kg
Ryby ^a w kg	0,55	0,56	0,53	0,60	Fish ^a in kg
Mleko ^b , napoje mleczne i jogurty w l	5,83	5,33	5,07	4,64	Milk ^b , milk-based beverages and yoghurt in l
w tym mleko ^b	5,33	4,77	4,33	3,88	of which milk ^b

^a Bez marynat, przetworów ze zwierząt morskich i słodkowodnych, wyrobów garmazeryjnych i panierowanych. ^b Bez zagęszczonego i w proszku.

^a Excluding pickles, processed sea and fresh-water food and fish, ready-to-serve foods including coated food products.

^b Excluding condensed and powdered milk.

TABL. 4 (95). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH NA 1 OSOBE W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH (dok.)**
AVERAGE MONTHLY PER CAPITA CONSUMPTION OF SELECTED FOODSTUFFS OF HOUSEHOLDS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Sery w kg.....	0,67	0,74	0,81	0,80	Cheese in kg
Jaja w szt.....	14,50	14,25	13,77	12,63	Eggs in units
Oleje i pozostałe tłuszcze w kg.....	1,52	1,60	1,54	1,45	Oils and fats in kg
Owoce w kg.....	3,94	3,73	3,20	3,64	Fruit in kg
Warzywa w kg.....	14,27	12,70	11,33	11,06	Vegetables in kg
Cukier w kg.....	1,60	1,42	1,40	1,35	Sugar in kg

TABL. 5 (96). **GOSPODARSTWA DOMOWE WYPOSAŻONE W NIEKTÓRE PRZEDMIOTY TRWAŁEGO UŻYTKOWANIA^a**
HOUSEHOLDS FURNISHED WITH SELECTED DURABLE GOODS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w % ogółu gospodarstw domowych in % of total households				
Chłodziarka.....	98,4	96,9	98,4	98,5	Refrigerator
Zamrażarka.....	43,4	39,1	40,7	40,1	Freezer
Automat pralniczy.....	68,3	79,1	83,2	86,1	Automatic washing machine
Zmywarka do naczyń.....	x	4,1	4,9	8,7	Dishwasher
Kuchenka mikrofalowa.....	x	36,2	46,7	51,0	Microwave oven
Samochód osobowy.....	44,0	44,8	41,4	47,5	Passenger car
Zestaw do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku (wieża).....	35,8	44,6	41,6	43,4	Hi-fi stereo music system
Odbiornik telewizyjny.....	96,9	99,1	99,3	98,7	Television set
Telefon komórkowy.....	x	64,1	74,2	82,1	Mobile phone
Magnetowid, odtwarzacz wideo.....	54,3	39,7	33,2	30,4	Videorecorder
Odtwarzacz płyt kompaktowych.....	x	x	12,4	15,1	CD player
Odtwarzacz DVD.....	x	x	37,2	43,1	DVD player
Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej ^b	55,7	58,1	56,8	59,4	Satellite television equipment ^b
Komputer osobisty.....	11,0	35,3	41,2	51,3	Personal computer
w tym z dostępem do Internetu.....	x	17,8	28,7	39,0	of which with access to the Internet
Drukarka.....	x	x	28,0	32,5	Printer

^a Opracowano na podstawie stanu w końcu poszczególnych kwartałów. ^b Łącznie z telewizją kablową.

^a Compiled on the basis of data at the end of individual quarters. ^b Including cable television.

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA. MIESZKANIA

Uwagi ogólne

Infrastruktura komunalna

1. Informacje o urządzeniach i usługach komunalnych opracowano **metodą rodzaju działalności**, tj. według kryterium przeznaczenia urządzeń, niezależnie od przeważającego rodzaju działalności podmiotu gospodarczego, z wyjątkiem danych o komunikacji miejskiej opracowanych metodą przedsiębiorstw.

Definicję **metody przedsiębiorstw** podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 26.

Dane o urządzeniach komunalnych dotyczą urządzeń czynnich.

2. Informacje o **długości sieci wodociągowej i gazowej** dotyczą przewodów ulicznych bez połączeń prowadzących do budynków mieszkalnych i innych obiektów. Informacje o sieci uwzględniają dane o sieci przesyłowej (magistralnej), oraz sieci rozdzielczej.

Dane o **długości sieci kanalizacyjnej**, oprócz przewodów ulicznych, uwzględniają kolektory, tj. przewody odbierające ścieki z sieci ulicznej; nie uwzględniają natomiast kanałów przeznaczonych wyłącznie do odprowadzania wód opadowych.

Przez **połączenia wodociągowe, kanalizacyjne i gazowe** prowadzące do budynków mieszkalnych (łącznie z budynkami zbiorowego zamieszkania, jak np.: hotele pracownicze, domy studenckie i internaty, domy opieki społecznej) rozumie się odgałęzienia łączące poszczególne budynki z siecią rozdzielczą lub w przypadku kanalizacji – z siecią ogólnospławną.

3. **Zródło uliczne** jest to urządzenie zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego, służące do pobierania wody przez ludność bezpośrednio z tego przewodu.

Dane o zużyciu wody z wodociągów w gospodarstwach domowych obejmują ilość wody pobranej z sieci wodociągowej za pomocą urządzeń zainstalowanych w budynku.

4. Dane o **korzystających z wodociągu i kanalizacji** obejmują ludność zamieszkałą w budynkach mieszkalnych dotychczasowych do określonej sieci oraz ludność korzystającą z wodociągu poprzez źródło podwórzowe i uliczne (urządzenia zainstalowane do ulicznego przewodu wodociągowego), a w przypadku kanalizacji – wpusty kanalizacyjne.

Dane o **korzystających z gazu** dotyczą ludności w mieszkaniach wyposażonych w instalacje gazu z sieci.

Dane o ludności korzystającej z wodociągu,

MUNICIPAL INFRASTRUCTURE. DWELLINGS

General notes

Municipal infrastructure

1. Information regarding municipal installations and services was compiled using the **kind of activity method**, i.e., according to the criterion of installation designation, regardless of the predominant kind of activity of the economic entity, with the exception of data regarding urban area transportation compiled using the enterprise method.

The definition of the **enterprise method** is given in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 26.

Data regarding municipal installations concern operative installations.

2. Information regarding the **length of the water-line and gas-line network** concerns street conduits excluding connections leading to residential buildings and other constructions. Information about those networks includes data on the transmission (main) and the distribution network.

Data regarding the **length of the sewerage network**, apart from street conduits, include collectors, i.e., conduits receiving sewerage from the street network; while they do not include sewers designed exclusively for draining run-off.

Water-line, sewerage and gas-line connections leading to residential buildings (including buildings with multiple residents, e.g.: employee boarding houses, student dormitories and boarding schools, social welfare homes) are understood as branches linking individual buildings with the distribution system or, in the case of the sewerage system, with the main drainage system.

3. As **street spring** we mean a device connected with the water supply system, used by population as direct source of water supply.

Data regarding consumption of water in households includes quantity of water collected from water-line system by facilities installed in building.

4. Data regarding the **users of water-line systems and sewerage systems** include the population living in residential buildings connected to a defined system as well as the population using a water-line system through a common courtyard or street outlet (equipment connected to the street water-line conduit), and in the case of sewerage – sewerage inlets.

Data regarding the **gas users** concern the population in dwellings equipped with gas installations connected to the gas-line system.

Data regarding the population using the water-

kanalizacji i gazu obejmują również ludność w budynkach zbiorowego zamieszkania.

5. Dane o **liczbie odbiorców i zużyciu energii elektrycznej** nie obejmują gospodarstw domowych, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie.

Zużycie energii elektrycznej i gazu z sieci w gospodarstwach domowych (w tym również zużycie w gospodarstwach domowych prowadzących drobną działalność usługową) ustala się na podstawie zaliczkowego systemu opłat.

6. Informacje z zakresu **ciepłownictwa** obejmują budynki mieszkalne oraz urzędy i instytucje ogrzewane centralnie za pośrednictwem sieci przesyłowej rozumianej jako układ instalacji połączonych i współpracujących ze sobą, służące do przesyłania i dystrybucji czynnika grzejącego do odbiorcy zgodnie z ustawą z dnia 10 IV 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. Nr 54, poz. 348) z późniejszymi zmianami.

Dane w tabl. 4 dotyczą budynków i lokali ogrzewanych przy pomocy urządzeń jednostek gospodarki komunalnej i mieszkaniowej oraz spółdzielni mieszkaniowych i zakładów pracy, niezależnie od źródła wytwarzania energii cieplnej (własnych lub obcych).

Kotłownia to budynek lub pomieszczenie wraz z ustawionymi w nim kotłami oraz urządzeniami służącymi do wytwarzania energii cieplnej na cele grzewcze lub ogrzewania i równoczesnego dostarczania ciepłej wody.

7. Informacje o **komunikacji miejskiej naziemnej** dotyczą **komunikacji autobusowej, tramwajowej i trolejbusowej** i obejmują działalność przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej publicznych i prywatnych. W danych o komunikacji autobusowej uwzględniono również autobusy pospieszne i mikrobusy oraz obsługę ruchu podmiejskiego i międzymiastowego; dane nie obejmują działalności przedsiębiorstw Państwowej Komunikacji Samochodowej obsługujących niektóre miasta oraz linii i tras komunikacyjnych obsługujących wyłącznie zakłady pracy.

Przez **linię komunikacyjną** rozumie się trasę łączącą krańcowe punkty przebiegu wozów oznaczonych tym samym numerem lub znakiem literowym. Jako długość linii komunikacyjnych przyjęto sumę długości wszystkich stałych dziennych linii autobusowych, tramwajowych, trolejbusowych, po których kursują wozy oznaczone odrębnymi numerami lub znakami literowymi.

Długość tras jest to długość odcinków ulic (dróg, torowisk), po których kursują autobusy, tramwaje lub trolejbusy.

8. Dane o **odpadach komunalnych** dotyczą odpadów powstających w gospodarstwach domowych, a także u innych wytwórców odpadów (bez odpadów niebezpiecznych), które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych.

Informacje o odpadach komunalnych podaje się zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska

-line system, the sewerage system and the gas-line system also include the population in collective accommodation facilities.

5. Data regarding the number of consumers and the consumption of electricity do not include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture.

The consumption of electricity and gas from the gas-line network in households (as is consumption in households conducting small-scale service activity) is established on the basis of an estimated system of payments.

6. Information within the range of heating regards dwellings as well as offices and institutions with central heating within transmission thermal-line – which is considered as a system of conduits leading heating medium to distribution line according to Law from 10 IV 1997 Energetic law (Journal of Laws No. 54, item 348) with later amendments.

Data in table 4 apply to the buildings and premises heated by installations operated by communal and housing organizations and by housing co-operatives or enterprises, regardless of the sources supplying the thermal energy (own and other).

Boiler-house is a building or space with boilers and installations used for production of thermal energy to heating or both heating and supplying warm water.

7. Information regarding urban ground transport concerns bus, tram and trolley-bus communication and includes the activity of public and private urban transport enterprises and companies. In the data regarding bus service, express buses and minibuses as well as suburban and inter-city service have been also included; data do not include the activity of the Państwowa Komunikacja Samochodowa enterprises servicing some urban areas as well as transport lines and routes exclusively servicing work places.

Transport line is understood as a route connecting the extreme points of the route of vehicles designated with the same number or letter. The length of the transport lines is the sum of the length of all of the scheduled daytime bus, tram and trolley-bus lines over which vehicles designated with separate numbers or letters travel.

The length of routes is the length of the sections of streets (roads, tracks) over which buses, trams or trolley-buses travel.

8. Data on municipal waste concern waste produced in households, and also at other waste producers (excluding hazardous waste), which in respect of their character or composition is similar to waste produced in households.

Information on communal waste is quoted according to regulation of the Minister of Environment of 27 IX 2001 on catalogue of wastes (Jour-

z dnia 27 IX 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206).

9. Dane o **nieczystościach ciekłych** dotyczą nieczystości pochodzących z gospodarstw domowych (budynków mieszkalnych), budynków użyteczności publicznej oraz budynków jednostek prowadzących działalność gospodarczą – w przypadku gdy nie są odprowadzane siecią kanalizacyjną.

Mieszkania

1. Informacje o **zasobach mieszkaniowych i mieszkaniach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań, a także izb i powierzchni użytkowej w tych mieszkaniach, znajdujących się w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych. Dane nie obejmują lokali zbiorowego zamieszkania (hotelii pracowniczych, domów studenckich i internatów, domów opieki społecznej i in.) i pomieszczeń nie przeznaczonych na cele mieszkalne, a z różnych względów zamieszkalnych (pomieszczeń inwentarskich, barakowozów, statków, wagonów i in.).

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany dla celów mieszkalnych dla jednej rodziny, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź bezpośrednio z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Izba jest to pomieszczenie w mieszkaniu oddzielone od innych pomieszczeń stałymi ścianami, o powierzchni co najmniej 4 m², z bezpośrednim oświetleniem dziennym, tj. oknem lub oszklonymi drzwiami w ścianie zewnętrznej budynku. Za izbę uważa się zarówno pokój, jak i kuchnię – jeśli odpowiada warunkom określonym w definicji.

Dane o **liczbie izb w mieszkaniach** uwzględniają także izby użytkowane stale i wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli izby te znajdowały się w obrębie mieszkania konstrukcyjnego i nie miały dodatkowego, oddzielnego wejścia z podwórza lub z ogólnie dostępnej części budynku.

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to łączna powierzchnia pokoi, kuchni, przedpokoi, łazienek i wszystkich innych pomieszczeń wchodzących w skład mieszkania.

2. Dane o **zasobach mieszkaniowych** podano na podstawie bilansu zasobów mieszkaniowych – według stanu w dniu 31 XII, w każdorazowym podziale administracyjnym.

3. Bilanse zasobów mieszkaniowych sporządza się dla okresów międzyspisowych w oparciu o wyniki ostatniego spisu powszechnego przy

nal of Laws No. 112, item 1206).

9. Data on **liquid waste** concern waste which come from households (dwellings), public buildings and buildings of units running a business – in case they are not discharged by sewerage system.

Dwellings

1. Information regarding **dwelling stocks and completed dwellings** concerns dwellings, as well as rooms and the usable floor space in these dwellings, located in residential and non-residential buildings. Data do not include collective accommodation facilities (employee hostels, student dormitories and boarding schools, social welfare homes and others) and spaces not designed for residential purposes, but which for various reasons are inhabited (animal accommodations, caravans, ships, wagons and others).

A dwelling is a premise comprising one or several rooms including auxiliary spaces, built or remodelled for residential purposes for a single family, structurally separated (by permanent walls) within a building, into which a separate access leads from a staircase, passage, common hall or directly from the street, courtyard or garden.

A room is a space in a dwelling separated from other spaces by permanent walls, with an area of at least 4 m², with direct day lighting, i.e., with a window or door containing a glass element in an external wall of the building. A kitchen area is treated as a room if it meets the conditions described in the definition.

Data regarding the **number of rooms in dwellings** also include rooms used regularly and exclusively to conduct economic activity, if these rooms are located within a construction of dwelling and do not have an additional, separate access from street, courtyard or from a common space in the building.

The usable floor space of a dwelling is the total usable floor space of the rooms, kitchen, foyers, bathrooms, and all other spaces comprising the dwelling.

2. Data regarding **dwelling stocks** have been compiled on the basis of the balance of dwelling stocks, as of 31 XII, in each administrative division.

3. The balances of dwelling stocks are estimated for the periods between censuses on the

uwzględnieniu bieżącej sprawozdawczości, tj. przyrostów i ubytków zasobów mieszkaniowych.

4. Dane o **liczbie mieszkań wyposażonych w instalacje** (na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych) uwzględniają modernizację mieszkań spółdzielni mieszkaniowych, gmin, zakładów pracy, wspólnot mieszkaniowych i budownictwa społecznego czynszowego oraz szacunek przyrostu mieszkań, które zostały wyposażone w instalacje w budynkach indywidualnych w wyniku ich modernizacji.

5. Informacje o **mieszkaniach, powierzchni użytkowej mieszkań** oraz o **izbach oddanych do użytkowania** dotyczą mieszkań w budynkach nowo wybudowanych i rozbudowanych (w części stanowiącej rozbudowę) oraz uzyskanych w wyniku przebudowy pomieszczeń niemieszkalnych.

Informacje o efektach:

- **budownictwa spółdzielczego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez spółdzielnie mieszkaniowe, z przeznaczeniem dla osób będących członkami tych spółdzielni;
- **budownictwa komunalnego (gminnego)** dotyczą mieszkań realizowanych w całości z budżetu gminy (głównie o charakterze socjalnym lub interwencyjnym);
- **budownictwa zakładowego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez zakłady pracy (sektora publicznego i prywatnego), z przeznaczeniem na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych pracowników tych zakładów (bez mieszkań oddanych do użytku przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa przeznaczonego na sprzedaż lub wynajem** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez różnych inwestorów w celu osiągnięcia zysku (bez mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą zaliczanych do budownictwa indywidualnego);
- **budownictwa społecznego czynszowego** dotyczą mieszkań realizowanych przez towarzystwa budownictwa społecznego (działające na zasadzie non profit), z wykorzystaniem kredytu z Krajowego Funduszu Mieszkaniowego;
- **budownictwa indywidualnego** dotyczą mieszkań oddanych do użytkowania przez osoby fizyczne (prowadzące i nieprowadzące działalność gospodarczą), kościoły i związki wyznaniowe, z przeznaczeniem na użytek własny inwestora lub na sprzedaż i wynajem.

basis of results from last census with regard to the current reporting i.e. increase and decrease in dwelling stocks.

4. Data regarding **the number of dwellings fitted with installations** (on the basis of balances of dwelling stocks) include the modernization of dwellings belonging to housing co-operatives, gminas, employers, condominiums and public building society dwellings as well as the estimate of the increase of dwellings which were fitted with installations in private buildings as a result of their modernization.

5. Information regarding **dwellings, usable floor space of dwellings** as well as regarding **rooms completed** concerns dwellings in newly built and expanded buildings (the enlarged portion) as well as dwellings obtained as a result of adapting non-residential spaces.

Information regarding the results of:

- **co-operative construction** concerns dwellings completed by housing co-operatives, designed for persons being members of these co-operatives;
- **municipal (gmina) construction** concerns dwellings realized in full from the gmina budget (primarily with a public assistance or intervention character);
- **company construction** concerns dwellings completed by companies (of the public and private sectors), designed for meeting the residential needs of the employees of these companies (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **construction for sale or rent** concerns dwellings completed by various investors in order to achieve a profit (excluding dwellings completed by natural persons conducting economic activity included in private construction);
- **public building society** concerns dwellings built by public building societies (operating on a non profit basis) utilizing credit granted by the National Housing Fund;
- **private construction** concerns dwellings completed by natural persons (conducting or not conducting economic activity), churches and religious associations, designed for the own use of the investor or for sale and rent.

Infrastruktura komunalna

Municipal infrastructure

TABL. 1 (97). **WODOCIĄGI I KANALIZACJA**
Stan w dniu 31 XII
WATER-LINE AND SEWERAGE SYSTEMS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Sieć rozdzielcza w km					Distribution network in km
Wodociągowa	9253,6	12130,2	12893,3	13257,9	Water-line
Kanalizacyjna ^a	2541,3	4017,9	4229,3	4472,1	Sewerage ^a
Połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych					Connections leading to residential buildings
Wodociągowe	123917	148867	143069	147033	Water-line system
miasta	53392	58542	55276	56513	urban areas
wieś	70525	90325	87793	90520	rural areas
Kanalizacyjne	42094	64814	66514	68951	Sewerage system
miasta	32169	43031	43154	43601	urban areas
wieś	9925	21783	23360	25350	rural areas
Zdroje uliczne	189	229	207	238	Street outlets
Miasta	20	26	33	75	Urban areas
Wieś	169	203	174	163	Rural areas
Zużycie wody z wodociągów w gospodarstwach domowych (w ciągu roku) w hm³	48,5	44,4	44,1	44,6	Consumption of water from water-line system in households (during the year) in hm³
Miasta:					Urban areas:
w hm ³	36,1	30,8	29,8	30,0	in hm ³
na 1 mieszkańca w m ³	42,1	35,9	34,8	35,1	per capita in m ³
Wieś w hm ³	12,3	13,6	14,3	14,6	Rural areas in hm ³

^a Łącznie z kolektorami.
^a Including collectors.

TABL. 2 (98). **ODBIORCY ORAZ ZUŻYCIE ENERGII ELEKTRYCZNEJ W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH^a**
CONSUMERS AND CONSUMPTION OF ELECTRICITY IN HOUSEHOLDS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Odbiorcy w tys.	402,9	462,1	474,9	479,1	Consumers in thous.
Miasta.....	286,1	299,4	304,8	308,2	Urban areas
Wieś.....	116,8	162,7	170,2	170,9	Rural areas
Zużycie (w ciągu roku)					Consumption (during the year)
W GW-h.....	749,3	801,7	993,1	1018,1	In GW-h
miasta.....	504,6	466,8	566,4	581,6	urban areas
wieś.....	244,7	334,9	426,7	436,5	rural areas
W kW-h					In kW-h
miasta: na 1 mieszkańca.....	572,4	544,0	662,2	680,4	urban areas: per capita
na 1 odbiorcę ^b	1775,3	1559,3	1858,5	1877,0	per consumer ^b
wieś – na 1 odbiorcę ^b	2094,9	2058,7	2507,6	2554,1	rural areas – per consumer ^b

^a Począwszy od 2005 r. dane obejmują również gospodarstwa domowe, których głównym źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa indywidualnego w rolnictwie. ^b Do przeliczeń przyjęto liczbę odbiorców w roku.

^a Since 2005 data also include households, in which the main source of maintenance is income from a private farm in agriculture. ^b The number of consumers during the year was used in calculations.

TABL. 3 (99). **SIEĆ GAZOWA ORAZ ODBIORCY I ZUŻYCIE GAZU Z SIECI W GOSPODARSTWACH DOMOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
GAS-LINE SYSTEM AS WELL AS CONSUMERS AND CONSUMPTION OF GAS FROM GAS-LINE SYSTEM IN HOUSEHOLDS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008			SPECIFICATION
		ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Sieć gazowa w km.....	2534,3	2604,0	1532,6	1071,4	Gas-line network in km
Połączenia prowadzące do budynków.....	40955	42651	38482	4169	Connections leading to non-residential buildings
Odbiorcy gazu z sieci ^a w tys.	160,5	176,9	171,9	5,0	Consumers of gas from gas-line system ^a in thous.
Zużycie gazu z sieci ^b (w ciągu roku) w hm ³	90,0	86,9	81,2	5,7	Consumption of gas from gas-line system ^b (during the year) in hm ³
na 1 mieszkańca ^c w m ³	63,1	60,9	95,0	10,0	per capita ^c in m ³

^a Bez korzystających z gazomierzy zbiorczych. ^b W jednostkach naturalnych, według których następuje rozliczenie z odbiorcami. ^c Do przeliczeń przyjęto ludność ogółem bez wyodrębniania jej w tych miastach i wsiach, w których ta sieć istniała.

^a Excluding gas consumers using collective gas-meters. ^b Consumption of gas in natural units on the basis of which settlements with clients occur. ^c Population total excluding its separation in those urban areas and rural areas in which network existed.

TABL. 4 (100). **OGRZEWNICTWO**
Stan w dniu 31 XII
HOUSE-HEATING
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008			SPECIFICATION
		ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Sieć ciepła przesyłowa w km	514,7	521,3	464,2	57,1	<i>Heating network transmission in km</i>
Kotłownie	565	596	461	135	<i>Boiler rooms</i>
Sprzedaż energii ciepłej (w ciągu roku) w GJ	7065154,9	7877030,0	7638159,0	238871,0	<i>Sale of heating energy (during the year) in GJ</i>
Kubatura budynków ogrzewanych centralnie w dam ³	58067	56854	55706	1148	<i>Cubature of buildings with central heating in dam³</i>
w tym budynków mieszkalnych	39180	39606	38634	972	<i>of which residential buildings</i>

TABL. 5 (101). **LUDNOŚĆ KORZYSTAJĄCA Z SIECI WODOCIĄGOWEJ, KANALIZACYJNEJ
I GAZOWEJ**
POPULATION USING WATER-LINE, SEWERAGE AND GAS-LINE SYSTEMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008			SPECIFICATION
		ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Ludność w tys. korzystająca^a z:					<i>Population in thous. using^a:</i>
wodociągu	1259,1	1263,0	832,9	430,1	<i>water-line system</i>
kanalizacji	927,3	933,4	789,2	144,3	<i>sewerage system</i>
gazu	630,3	626,6	610,7	15,8	<i>gas-line system</i>
Ludność w % ogółu ludności korzystająca^a z:					<i>Population in % of total population using^a:</i>
wodociągu	88,3	88,5	97,4	75,2	<i>water-line system</i>
kanalizacji	65,0	65,4	92,3	25,2	<i>sewerage system</i>
gazu	44,2	43,9	71,4	2,8	<i>gas-line system</i>

^a Dane szacunkowe.

^a Estimated data.

TABL. 6 (102). **KOMUNIKACJA MIEJSKA^a**
Stan w dniu 31 XII
URBAN TRANSPORT^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Miasta obsługiwane przez zakłady komunikacji miejskiej	10	9	10	10	Towns served by urban transport companies
Ludność ^b w miastach obsługiwanych przez zakłady komunikacji miejskiej w tys.	545	506	540	535	Population ^b in urban areas served by urban transport companies in thous.
Sieć komunikacyjna:					Transport network:
linie w km	1072	1072	1362	1507	lines in km
czynne trasy autobusowe w km	621	739	916	992	bus active routes in km
Tabor autobusowy	338	296	326	311	Bus fleet

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw i zakładów komunikacji miejskiej, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^b Na podstawie bilansów.

^a Data concern urban transport enterprises and companies, employing more than 9 persons. ^b Based on balances.

TABL. 7 (103). **ODPADY KOMUNALNE I NIECZYSTOŚCI CIEKŁE^a**
MUNICIPAL WASTE AND LIQUID WASTE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008		SPECIFICATION
		ogółem total	w tym z gospodarstw domowych of which from households	
Odpady komunalne zebrane ^b (w ciągu roku) w t	329660,0	342540,1	248222,5	Municipal waste collected ^b (during the year) in t
w tym:				of which:
zmieszane	316581,9	352193,0	233646,2	mixed
miasta	257189,5	262680,4	183860,9	urban areas
wieś	59392,4	62512,6	49785,3	rural areas
zebrane selektywnie	13078,1	17347,1	14576,3	separately collected
w tym:				of which:
papier i tektura	4071,4	4462,7	3697,5	paper and cardboard
szkło	3315,8	4324,5	4098,3	glass
tworzywa sztuczne	2002,1	2444,1	2228,4	plastic
metale	137,4	262,4	240,9	metals
Nieczystości ciekłe ^c wywiezione (w ciągu roku) w dam ³	865,7	1038,0	689,6	Liquid waste ^c removed (during the year) in dam ³
miasta	230,3	255,1	169,5	urban areas
wieś	635,5	783,0	520,1	rural areas

^a Patrz uwagi ogólne do działu, ust. 8 i 9 na str. 156 i 157. ^b Dane szacunkowe. ^c Gromadzone przejściowo w zbiornikach bezodpływowych.

^a See general notes, item 8 and 9 on page 156 and 157. ^b Estimated data. ^c Collected temporarily in cesspools.

TABL. 8 (104). **SKŁADOWISKA KONTROLOWANE**
CONTROLLED LANDFILL SITES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008			SPECIFICATION
		ogółem <i>total</i>	miasta <i>urban areas</i>	wieś <i>rural areas</i>	
Czynne składowiska kontrolowane (stan w dniu 31 XII):					<i>Controlled landfill sites in operation (as of 31 XII):</i>
liczba.....	48	41	5	36	<i>number</i>
powierzchnia w ha.....	239,8	210,7	30,6	180,1	<i>area in ha</i>
Zrekultywowana powierzchnia kontrolowanych składowisk (w ciągu roku) w ha.....	0,3	-	-	-	<i>Reclaimed area of controlled landfill sites (during the year) in ha</i>

TABL. 9 (105). **TERENY ZIELENI OGÓLNODOSTĘPNEJ I OSIEDLOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
GENERALLY ACCESSIBLE AND ESTATE AREA GREEN BELTS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM: w ha.....	1411,4	3180,1	3237,9	TOTAL: in ha
w % powierzchni	0,1	0,1	0,1	<i>in % of area space</i>
na 1 mieszkańca w m ²	9,9	22,3	22,7	<i>per capita in m²</i>
Tereny zieleni ogólnodostępnej w ha:				<i>Generally accessible area green belts in ha:</i>
parki spacerowo-wypoczynkowe	380,6	423,2	446,0	<i>strolling-recreational parks</i>
zieleńce.....	293,3	339,8	362,1	<i>lawns</i>
Tereny zieleni osiedlowej w ha.....	737,5	2417,1	2429,8	<i>Estate green belts in ha</i>

Mieszkania*Dwellings*TABL. 10 (106). **ZASOBY MIESZKANIOWE^a**

Stan w dniu 31 XII

DWELLING STOCKS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2006	2007	2008		SPECIFICATION
			ogółem total	w tym miasta of which urban areas	
Mieszkania w tys.	461,9	467,2	473,9	306,9	<i>Dwellings in thous.</i>
Izby w tys.	1708,2	1728,9	1755,4	1103,7	<i>Rooms in thous.</i>
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²	30062,4	30497,6	31107,8	18488,5	<i>Usable floor space of dwellings in thous. m²</i>
Przeciętna:					<i>Average:</i>
liczba izb w mieszkaniu	3,70	3,70	3,70	3,60	<i>number of rooms in a dwelling</i>
powierzchnia użytkowa w m ² :					<i>usable floor space in m²:</i>
1 mieszkania	65,1	65,3	65,6	60,2	<i>per dwelling</i>
na 1 osobę	21,1	21,4	21,8	21,6	<i>per person</i>
liczba osób na:					<i>number of persons:</i>
1 mieszkanie	3,09	3,05	3,01	2,79	<i>per dwelling</i>
1 izbę	0,84	0,82	0,81	0,77	<i>per room</i>

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 157.ª Based on balances of dwelling stocks: see general notes, item 3 on page 157.TABL. 11 (107). **MIESZKANIA WYPOSAŻONE W INSTALACJE^a**

Stan w dniu 31 XII

DWELLINGS FITTED WITH INSTALLATIONS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	SPECIFICATION
	w % ogółu mieszkań zamieszkałych <i>in % of total inhabited dwellings</i>		
Miasta			Urban areas
Wodociąg	99,8	99,8	<i>Water-line system</i>
Ustęp	97,7	97,7	<i>Lavatory</i>
Łazienka	94,8	94,9	<i>Bathroom</i>
Gaz z sieci	72,8	72,1	<i>Gas from gas-line system</i>
Centralne ogrzewanie	88,2	88,4	<i>Central heating</i>
Wieś			Rural areas
Wodociąg	90,4	90,5	<i>Water-line system</i>
Ustęp	74,9	75,2	<i>Lavatory</i>
Łazienka	75,8	76,1	<i>Bathroom</i>
Gaz z sieci	2,6	2,8	<i>Gas from gas-line system</i>
Centralne ogrzewanie	61,0	61,4	<i>Central heating</i>

^a Na podstawie bilansów zasobów mieszkaniowych; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 157.ª Based on balances of dwelling stocks: see general notes, item 3 on page 157.

TABL. 12 (108). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
DWELLINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Mieszkania	3697	4451	5833	6833	Dwellings
miasta	3311	3266	4477	4844	urban areas
wieś	386	1185	1356	1989	rural areas
Spółdzielcze	1608	461	781	796	Co-operative
Komunalne (gminne)	209	317	71	174	Municipal (gmina)
Zakładowe	115	35	117	145	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	583	657	2054	2165	For sale or rent
Społeczne czynszowe	272	184	175	134	Public building society
Indywidualne	910	2797	2635	3419	Private
miasta	554	1668	1376	1756	urban areas
wieś	356	1129	1259	1663	rural areas
Mieszkania na 1000 zawartych małżeństw	444	570	612	683	Dwellings per 1000 marriages contracted
Miasta	697	704	801	847	Urban areas
Wieś	81	373	344	463	Rural areas
Izby	12430	18712	23059	26863	Rooms
miasta	10323	12196	15737	16716	urban areas
wieś	2107	6516	7322	10147	rural areas
Spółdzielcze	4477	1288	2296	2420	Co-operative
Komunalne (gminne)	427	607	173	402	Municipal (gmina)
Zakładowe	485	139	382	529	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	1453	2016	6451	6307	For sale or rent
Społeczne czynszowe	845	537	477	403	Public building society
Indywidualne	4743	14125	13280	16802	Private
miasta	2742	7752	6293	7518	urban areas
wieś	2001	6373	6987	9284	rural areas
Powierzchnia użytkowa mieszkań w m²	248797	417332	490333	617787	Usable floor space of dwellings in m²
miasta	196025	255964	311126	354735	urban areas
wieś	52772	161368	179207	263052	rural areas
Spółdzielcze	73294	21180	43546	41515	Co-operative
Komunalne (gminne)	7511	12983	3161	7642	Municipal (gmina)
Zakładowe	8873	2120	7571	9165	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	29843	35504	109915	131001	For sale or rent
Społeczne czynszowe	13306	8572	7714	7285	Public building society
Indywidualne	115970	336973	318426	421179	Private
miasta	65754	179232	144696	181622	urban areas
wieś	50216	157741	173730	239557	rural areas
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w m²	67,3	93,8	84,1	90,4	Average usable floor space per dwelling in m²
miasta	59,2	78,4	69,5	73,2	urban areas
wieś	136,7	136,2	132,2	132,3	rural areas
Spółdzielcze	45,6	45,9	55,8	52,2	Co-operative
Komunalne (gminne)	35,9	41,0	44,5	43,9	Municipal (gmina)
Zakładowe	77,2	60,6	64,7	63,2	Company
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem	51,2	54,0	53,5	60,5	For sale or rent
Społeczne czynszowe	48,9	46,6	44,1	54,4	Public building society
Indywidualne	127,4	120,5	120,8	123,2	Private
miasta	118,7	107,5	105,2	103,4	urban areas
wieś	141,1	139,7	138,0	144,1	rural areas

TABL. 13 (109). **MIESZKANIA ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG LICZBY IZB**
DWELLINGS COMPLETED BY NUMBER OF ROOMS

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Grand total</i>	W budynkach indywidualnych <i>In private buildings</i>					W budynkach poza indywidualnymi <i>In non-private buildings</i>				
		razem <i>total</i>	w % razem – mieszkania o liczbie izb <i>in % of total – dwellings with specified number of rooms</i>				razem <i>total</i>	w % razem – mieszkania o liczbie izb <i>in % of total – dwellings with specified number of rooms</i>			
			1	2	3	4 i więcej <i>and more</i>		1	2	3	4 i więcej <i>and more</i>
OGÓŁEM 2000	3697	910	2,2	4,6	10,7	82,5	2787	8,0	31,0	44,4	16,5
TOTAL 2005	4451	2797	0,9	3,8	19,7	75,6	1654	11,3	26,8	42,3	19,7
2007	5833	2635	1,0	5,7	15,4	78,0	3198	2,6	20,8	51,4	25,2
2008	6833	3419	1,5	7,8	14,4	76,3	3414	5,2	25,0	45,7	24,1
Miasta..... 2000	3311	554	3,2	7,0	13,7	76,0	2757	8,1	30,9	44,7	16,4
<i>Urban areas</i> 2005	3266	1668	1,1	5,8	29,9	63,3	1598	10,7	26,3	43,4	19,6
2007	4477	1376	1,7	9,6	23,8	64,8	3101	2,4	21,2	52,0	24,3
2008	4844	1756	2,6	14,6	22,3	60,5	3088	5,0	23,1	46,4	25,5
Wieś..... 2000	386	356	0,6	0,8	5,9	92,7	30	3,3	46,7	16,7	33,3
<i>Rural areas</i> 2005	1185	1129	0,4	1,0	4,8	93,8	56	26,8	41,1	8,9	23,2
2007	1356	1259	0,2	1,4	6,1	92,3	97	7,2	8,2	33,0	51,5
2008	1989	1663	0,3	0,7	6,0	93,1	326	6,7	43,6	38,7	11,0

TABL. 14 (110). **POZWOLENIA WYDANE NA BUDOWĘ NOWYCH BUDYNKÓW MIESZKALNYCH^a**
MIESZKANIA ROZPOCZĘTE
*PERMITS GIVEN FOR BUILDING OF RESIDENTIAL BUILDINGS^a AND
DWELLINGS STARTED*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Pozwolenia wydane na:					Permits given for:
Budynki.....	2097	1850	3365	3294	<i>Buildings</i>
Mieszkania.....	4853	4277	8524	6618	<i>Dwellings</i>
Mieszkania rozpoczęte.....	4018	3670	7384	5750	Dwellings started
Spółdzielcze.....	1358	384	1034	354	<i>Co-operative</i>
Komunalne (gminne).....	27	115	46	186	<i>Municipal (gmina)</i>
Zakładowe.....	108	80	221	102	<i>Company</i>
Przeznaczone na sprzedaż lub wynajem.....	450	886	2782	1867	<i>For sale or rent</i>
Spoleczne czynszowe.....	160	140	233	188	<i>Public building society</i>
Indywidualne.....	1915	2065	3068	3053	<i>Private</i>

^a Bez budynków zbiorowego zamieszkania.^a Excluding residences for communities.

Uwagi ogólne

1. Z dniem 1 IX 1999 r. rozpoczęto wprowadzanie reformy ustroju szkolnego, której zasady reguluje ustawa z dnia 8 I 1999 r. – Przepisy wprowadzające reformę ustroju szkolnego (Dz. U. Nr 12, poz. 96) z późniejszymi zmianami.

W wyniku wdrażania nowego systemu edukacji:

- w roku szkolnym 1999/2000 w miejsce 8-letnich szkół podstawowych powstały 6-letnie szkoły podstawowe i 3-letnie gimnazja, w których nauka jest obowiązkowa,
- w roku szkolnym 2002/03 zaczął funkcjonować system szkół ponadgimnazjalnych, obejmujący: 2–3-letnie zasadnicze szkoły zawodowe, 3-letnie licea ogólnokształcące, 3-letnie licea profilowane i 4-letnie technika oraz w roku szkolnym 2004/05 – dla absolwentów zasadniczych szkół zawodowych – 2-letnie uzupełniające licea ogólnokształcące i 3-letnie technika uzupełniające; ponadto do szkół ponadgimnazjalnych zalicza się od roku szkolnego 2003/04 szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe oraz od roku szkolnego 2004/05 – 3-letnie szkoły specjalne przysposabiające do pracy.

2. W związku ze stopniowym wprowadzaniem reformy ustroju szkolnego, obok **szkół ponadgimnazjalnych** do roku szkolnego 2004/05 działały również **szkoły ponadpodstawowe** dla młodzieży oraz ich oddziały będące w strukturze szkół ponadgimnazjalnych; nadal działają – do zakończenia cyklu kształcenia – szkoły ponadpodstawowe dla dorosłych oraz ich oddziały.

3. W obecnej edycji Rocznika dane dotyczące **szkół ponadgimnazjalnych** (dla absolwentów gimnazjum) **podaje się łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi** (dla absolwentów 8-letniej szkoły podstawowej), przy czym prezentowane dane, jeśli nie zaznaczono inaczej dotyczą:

- w roku szkolnym 2000/01 – szkół ponadpodstawowych: zasadniczych (zawodowych), liceów ogólnokształcących i średnich zawodowych,

General notes

1. On 1 IX 1999 the introduction of school system's reform was initiated, the rules of which were regulated by the Law of 8 I 1999 – Regulations introducing the reform of school system (Journal of Laws No. 12, item 96) with later amendments.

As a result of introduction of new education system:

- in 1999/2000 school year instead of 8-year primary schools, 6-year primary schools and 3-year lower secondary schools were established, in which education was compulsory
- in 2002/03 school year a system of upper secondary schools was introduced, including: 2–3-year basic vocational schools, 3-year general secondary schools, 3-year specialized secondary schools, and 4-year technical secondary schools and in 2004/05 – for graduates of basic vocational schools – 2-year supplementary general secondary schools and 3-year supplementary technical secondary schools; moreover, upper secondary schools since 2003/04 school year cover art schools leading to professional certification and since 2004/05 school year – 3-year special job-training schools.

2. In connection with gradual introduction of school system's reform, besides **upper secondary schools** until 2004/05 there were also **upper secondary (post-primary) schools** for youth and their sections; upper secondary (post-primary) schools for adults and their sections are still operating – until the end of their educational cycle.

3. In the present issue of the Yearbook the data concerning **upper secondary schools** (for graduates of lower secondary school) **include upper secondary (post-primary) schools** (for graduates of 8-year primary school), and the presented data – unless otherwise stated – concern to:

- for school year 2000/01 – the following upper secondary (post-primary) schools: basic vocational schools, general secondary and vocational secondary schools,

- w roku szkolnym 2006/07 i 2007/08 szkół ponadgimnazjalnych, z wyjątkiem szkół dla dorosłych, które podaje się łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi i ich oddziałami.

4. Dane obejmują szkoły i placówki prowadzone przez jednostki administracji centralnej (rządowej), jednostki samorządu terytorialnego (gminy, powiaty i województwa) oraz inne osoby prawne i fizyczne.

5. Szkoły i placówki mogą być publiczne, niepubliczne oraz (z wyjątkiem szkół wyższych) niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoła niepubliczna może uzyskać uprawnienia szkoły publicznej, jeżeli realizuje minimum programowe oraz stosuje zasady klasyfikowania i promowania uczniów ustalone przez Ministra Edukacji Narodowej, umożliwiające uzyskanie świadectw lub dyplomów państwowych. Jednostki administracji centralnej (rządowej) i jednostki samorządu terytorialnego mogą prowadzić tylko szkoły publiczne. Szkoły podstawowe i gimnazja mogą być tylko publiczne lub niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych. Szkoły wyższe publiczne i niepubliczne (do roku szkolnego 2004/05 określone jako szkoły państwowe i niepaństwowe) od roku szkolnego 2005/06 działają na podstawie ustawy z dnia 27 VII 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365). Uczelnie niepubliczne tworzone są na podstawie zezwolenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

6. **Szkoły dla dzieci i młodzieży** obejmują:

1) **szkoły podstawowe** (łącznie ze specjalnymi), spośród których wyróżnia się:

- a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
- b) szkoły filialne (bez szkół specjalnych),
- c) szkoły artystyczne (bez szkół specjalnych), realizujące jednocześnie program szkoły podstawowej.

Z dniem 1 IX 2004 r. wprowadzono obowiązek odbycia rocznego przygotowania przedszkolnego przez dzieci w wieku 6 lat w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych i przedszkolach (łącznie ze specjalnymi); do roku szkolnego 2003/04 dzieci miały prawo do rocznego przygotowania przedszkolnego;

2) **gimnazja** (łącznie ze specjalnymi), spośród których wyróżnia się:

- for school year 2006/07 and 2007/08 upper secondary schools, except schools for adults, presented jointly with upper secondary (post-primary) schools and sections.

4. Data include schools and establishments managed by central (government) entities and local self-government entities (gminas, powiats and voivodships), as well as by other legal and natural persons.

5. Schools and establishments can be public, non-public and (with the exception of higher education institutions) non-public with the competence of public school. A non-public school can obtain the competence of a public school if it implements the minimum programme as well as applies the principles of classifying and promoting pupils and students as established by the Ministry of National Education, allowing students to obtain state certificates or diplomas. Central (government) entities and local self-government entities can administer public schools only. Primary schools and lower secondary schools can be public schools, or non-public schools with the competence of public schools only. Tertiary education public and non-public (until 2004/05 school year referred to as state and non-state) since 2005/06 school year operate on the basis of the Law dated 27 VII 2005 – Higher Education Act (Journal of Laws No. 164, item 1365). Non-public higher education institutions are established on the basis of a permit of the Ministry of Science and Higher Education.

6. **Schools for children and youth** include:

1) **primary schools** (including special schools), of which:

- a) sport schools and championship schools (excluding special schools),
- b) branch schools (excluding special schools),
- c) art schools (excluding special schools) simultaneously conducting a primary school programme.

Since 1 IX 2004 an obligatory 1 year pre-primary education has been introduced for children at the age of 6 in pre-primary sections of primary schools and nursery schools (including special schools and nursery schools); until school year 2003/04 children had a right to receive 1 year pre-primary education;

2) **lower secondary schools** (including special schools), of which:

- a) szkoły sportowe i mistrzostwa sportowego (bez szkół specjalnych),
- b) szkoły przysposabiające do pracy na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej (od roku szkolnego 2003/04 szkoły z oddziałami przysposabiającymi do pracy);
- 3) **szkoły specjalne ponadgimnazjalne przysposabiające do pracy** (funkcjonujące od roku szkolnego 2004/05);
- 4) **zasadnicze szkoły zawodowe** (łącznie ze specjalnymi);
- 5) **licea ogólnokształcące**;
- 6) **uzupełniające licea ogólnokształcące** (funkcjonujące od roku szkolnego 2004/05);
- 7) **licea profilowane** (łącznie ze specjalnymi);
- 8) **technika**;
- 9) **technika uzupełniająca** funkcjonujące od roku szkolnego 2004/05 (łącznie ze specjalnymi);
- 10) **szkoły artystyczne** dające uprawnienia zawodowe.

7. Szkoły policealne – kształcące w formie dziennej, wieczorowej lub zaocznej - obejmują:

- 1) policealne (pomaturalne) szkoły zawodowe (1-, 2- lub 3-letnie), łącznie ze szkołami specjalnymi;
- 2) nauczycielskie kolegia języków obcych oraz kolegia nauczycielskie (w których absolwentom nie nadaje się tytułu licencjata; bez szkół specjalnych) prowadzone przez wydziały edukacji wojewódzkich urzędów marszałkowskich.

8. Szkoły specjalne organizowane są dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym dla młodzieży niepełnosprawnej. Kształcenie może być realizowane w systemie szkolnym lub w formie indywidualnej. Kształcenie specjalne odbywa się w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych, w szkołach ogólnodostępnych (w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy integracyjne, ogólnodostępne, terapeutyczne i wyrównawcze) oraz w specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych lub zakładach opieki zdrowotnej.

9. Specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze są to placówki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej w wieku 3 lat i więcej, które z racji nie-

- a) *sport schools and championship schools (excluding special schools),*
- b) *job-training schools on the basis of 6th grade of primary school (since 2003/04 school year schools with job-training sections);*
- 3) **special upper secondary job-training schools** (*operating since 2004/05 school year;*);
- 4) **basic vocational schools** (*including special schools;*);
- 5) **general secondary schools;**
- 6) **supplementary general secondary schools** (*operating since 2004/05 school year;*);
- 7) **specialized secondary schools** (*including special schools;*);
- 8) **technical secondary schools;**
- 9) **supplementary technical secondary schools** – *operating since 2004/05 (including special schools);*
- 10) **art schools** *leading to professional certification.*

7. Post-secondary schools – *educating in day, evening or weekend form include:*

- 1) *post-secondary vocational schools (1-, 2- or 3-year), including special schools;*
- 2) *foreign language teacher training colleges as well as teacher training colleges (in which graduates do not receive title of licentiate; excluding special schools) conducted by education departments of voivodship marshals' offices.*

8. Special schools *are organized for handicapped children and youth with special educational needs. Education may be conducted within the school system or individually. Special education occurs in special schools operating independently, in mainstream schools (in which special departments or integration, mainstream, therapeutic and compensatory classes are established) as well as in special educational centres or health care institutions.*

9. Special educational centres *are facilities for handicapped children and youth, aged 3 and more who, for reasons of their disability, are not*

pełnosprawności nie mogą uczęszczać do przedszkola lub szkoły.

10. Ośrodki rewalidacyjno-wychowawcze są placówkami umożliwiającymi dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim realizację obowiązku szkolnego poprzez uczestnictwo w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych.

11. Młodzieżowe ośrodki wychowawcze są to placówki opiekuńczo-wychowawcze przeznaczone dla dzieci i młodzieży wymagającej izolacji z uwagi na niedostosowanie społeczne, tj. z zaburzeniami zachowania i zagrożonym uzależnieniem.

Do młodzieżowego ośrodka wychowawczego kierowane są dzieci i młodzież w wyniku orzeczeń sądów rodzinnych, poradni wychowawczo-zawodowych bądź pogotowi opiekuńczych.

12. Szkoły wyższe realizują kształcenie w systemie studiów dziennych, wieczorowych, zaocznych i eksternistycznych.

Informacje z zakresu szkół wyższych:

- 1) podano łącznie z nauczycielskimi kolegiami języków obcych, w których absolwentom nada się tytuł licencjata;
 - 2) obejmują cudzoziemców studiujących w Polsce;
 - 3) nie obejmują Polaków studiujących za granicą.
- Ustawa z 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym przekształciła studia prowadzone w systemie dziennym w studia stacjonarne, a studia wieczorowe, zaoczne i eksternistyczne w studia niestacjonarne.

13. Szkoły dla dorosłych – kształcą w formie dziennej i wieczorowej oraz zaocznej – obejmują:

- 1) gimnazja dla dorosłych oraz w roku szkolnym 2000/01 – podstawowe studium zawodowe;
- 2) szkoły ponadgimnazjalne (łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi i ich oddziałami):
 - a) zasadnicze zawodowe dla dorosłych,
 - b) licea ogólnokształcące dla dorosłych,
 - c) uzupełniające licea ogólnokształcące dla dorosłych,
 - d) licea profilowane dla dorosłych,
 - e) technika dla dorosłych,
 - f) technika uzupełniająca dla dorosłych.

able to attend regular schools or nursery schools.

10. Rehabilitation-education centres are facilities enabling children and youth with profound mental retardation to meet their obligation to receive an education through participating in rehabilitation-education classes.

11. Youth education centres are care and educational centre requiring isolation for children and youth socially maladjusted, i.e. with behavioural disturbances or addiction to drugs.

Children and youth are referred to the centre as a result of verdict of Family Courts, educational and vocational guidance services or care emergency services.

12. Tertiary education (university level) includes day, evening, weekend and extramural studies.

Data regarding tertiary education:

- 1) include foreign language teacher training colleges in which graduates receive the title of licentiate;
- 2) include foreigners studying in Poland;
- 3) do not include Poles studying abroad.

The studies conducted in day system were transformed into intramural studies as well as the studies conducted in evening, weekend and extramural systems were transformed into non-intramural studies on the basis of the Higher Education Act of 2005.

13. Schools for adults educating in day and evening as well as weekend form include:

- 1) lower secondary schools for adults as well as in 2000/01 school year – primary vocational studies;
- 2) upper secondary (post-primary) schools:
 - a) basic vocational schools for adults,
 - b) general secondary schools for adults,
 - c) supplementary general secondary schools for adults,
 - d) specialized secondary schools for adults,
 - e) technical secondary schools for adults,
 - f) supplementary technical secondary schools for adults.

14. Pomieszczenia szkolne nie obejmują pomieszczeń w szkołach dla dorosłych i specjalnych.

15. Dane dotyczące:

- 1) wychowania przedszkolnego oraz szkół (poza szkołami wyższymi) podano według stanu na początku roku szkolnego; dane o absolwentach – na koniec roku szkolnego;
- 2) szkół wyższych – prezentuje się według stanu w dniu 30 XI; dane o absolwentach dotyczą liczby wydanych dyplomów ukończenia studiów wyższych; absolwenci wykazani są z poprzedniego roku szkolnego.

16. **Absolwenci eksterni** występują wyłącznie w szkołach policealnych, wyższych oraz w szkołach dla dorosłych (podstawowych, gimnazjach, ponadpodstawowych i ponadgimnazjalnych).

17. **Internat** to placówka opiekuńczo-wychowawcza przeznaczona dla młodzieży uczęszczającej do szkół ogólnokształcących i zawodowych zlokalizowanych poza stałym miejscem zamieszkania. **Bursa** to międzyszkolna placówka pełniąca funkcję internatu.

18. Zadaniem **wychowania pozaszkolnego** jest stwarzanie młodzieży warunków sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień oraz rekreacji i wypoczynku w czasie wolnym od zajęć szkolnych.

Do placówek **wychowania pozaszkolnego** zaliczono: pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe i inne placówki publiczne i niepubliczne

19. Dane statystyczne pochodzą z badań pełnych, realizowanych przez Główny Urząd Statystyczny na formularzu o symbolu „S”. Od roku szkolnego 2003/04 na sprawozdaniach tego typu brak informacji na temat zatrudnionych nauczycieli (nie dotyczy nauczycieli akademickich). Informację tę można pozyskać ze sprawozdań realizowanych przez Ministerstwo Edukacji Narodowej.

14. *Classrooms do not include classrooms in schools for adults and special schools.*

15. *Data regarding:*

- 1) *pre-primary education as well as schools (excluding higher education institutions), concern the beginning of the school year; data concerning graduates – the end of the school year;*
- 2) *tertiary education are presented as of 30 XI; data regarding graduates concern the number of diplomas; graduates are shown from the previous school year.*

16. **Extramural graduates** occur only in post-secondary schools, tertiary education as well as schools for adults (primary, lower secondary and upper secondary – post-primary).

17. A **boarding school** is a foster and educational facility designated for youth attending general and vocational schools located outside their place of permanent residence. A **dormitory** is an inter-school facility serving as a boarding school.

18. **Extracurricular education** offer young people favorable conditions to develop interests and aptitudes, and provide recreation and rest during timetable free time.

Extracurricular education establishments include; youth's palaces, youth cultural establishments, extracurricular work's centres, interschool sport centres and other public and non public establishments.

19. *Statistical data originate from full polls realized by Central Statistical Office on forms with symbol "S". There is no information about teacher employment (does not concern academic teachers) on this type of reports since 2003/04 school year. Such information may be received from reports realized by the Ministry of National Education.*

Uwaga do tablic

U w a g a. Szkoły ponadgimnazjalne prezentowane łącznie ze szkołami ponadpodstawowymi podaje się w podwójnym ujęciu, tj. w liczniku dane dotyczą ponadgimnazjalnych, w mianowniku – szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 167.

Note to the tables

N o t e. Upper secondary schools, including upper secondary (post-primary) schools, are presented in double approach i.e., the data in the numerator pertain to upper secondary schools and in denominator – to upper secondary and upper secondary (post-primary) schools; see general notes, item 3 on page 167.

TABL. 1 (111). EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA
EDUCATION BY LEVEL

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
SZKOŁY SCHOOLS					
Podstawowe	667	573	558	551	Primary
Gimnazja	249	266	270	275	Lower secondary
Specjalne ponadgimnazjalne przysposabiające do pracy	x	11	18	21	Special upper secondary job-training
Zasadnicze zawodowe	108	83	84	85	Basic vocational
Licea ogólnokształcące	80	89	84	82	General secondary
Uzupełniające licea ogólnokształcące	x	15	8	7	Supplementary general secondary
Licea profilowane	x	74	57	44	Specialized secondary
Technika	304	$\frac{111}{149}$	112	105	Technical
Technika uzupełniająca	x	11	10	7	Supplementary technical secondary
Artystyczne ^a	5	5	2	3	Art ^a
Policealne	79	149	133	133	Post-secondary
Wyższe ^b	8	9	9	9	Tertiary ^b
Dla dorosłych	141	192	$\frac{155}{166}$	$\frac{172}{173}$	For adults
gimnazja	6	10	10	14	lower secondary
zasadnicze zawodowe	12	5	5	3	basic vocational
licea ogólnokształcące	66	$\frac{29}{80}$	69	59	general secondary
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	31	53	69	supplementary general secondary
licea profilowane	x	6	6	6	specialized secondary
technika	57	$\frac{1}{47}$	$\frac{3}{4}$	$\frac{2}{3}$	technical
technika uzupełniająca	x	13	19	19	supplementary technical secondary
POMIESZCZENIA SZKOLNE CLASSROOMS					
Szkoły:					Schools:
podstawowe	6766	6053	6690	6665	primary
gimnazja	1842	2676	3026	3141	lower secondary
ponadgimnazjalne ^c	3213	3411	3273	3368	upper secondary ^c
w tym licea ogólnokształcące ^d	1123	1367	1337	1327	of which general ^d

^a Dające uprawnienia zawodowe, od roku szkolnego 2007/08 ogólnokształcące. ^b Jednostki macierzyste mające siedzibę na terenie województwa. ^c Łącznie ze szkołami ponadgimnazjalnymi, policealnymi i pomaturalnymi dla młodzieży. ^d Łącznie z uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

^a Leading to professional certification, from 2007/08 school year secondary. ^b Parent units possessing residence in the voivodship. ^c Including upper secondary (post-primary) and post-secondary schools for youth. ^d Including supplementary general secondary schools.

TABL. 1 (111). **EDUKACJA WEDŁUG SZCZEBLI KSZTAŁCENIA (dok.)**
EDUCATION BY LEVEL (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
	UCZNIOWIE PUPILS AND		STUDENCI STUDENTS		
Wychowanie przedszkolne ^a	18000	15050	13863	13374	<i>Pre-primary education^a</i>
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	134754	107259	96791	92767	<i>primary</i>
gimnazja	49235	66350	60179	56740	<i>lower secondary</i>
specjalne ponadgimnazjalne przy- sposabiające do pracy	x	142	284	319	<i>special upper secondary job-training</i>
zasadnicze zawodowe	24305	10223	10747	10899	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	34411	26650	25420	24533	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	551	365	354	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	x	9186	4743	2891	<i>specialized secondary</i>
technika	38837	<u>20893</u> 21744	22664	22821	<i>technical</i>
technika uzupełniająca	x	378	257	141	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ^b	546	552	331	349	<i>Art^b</i>
policealne	6352	12476	11336	13411	<i>post-secondary</i>
wyższe ^c	45137	61443	58682	54529	<i>tertiary^c</i>
dla dorosłych	16465	12346	<u>10932</u> 11984	<u>12271</u> 12343	<i>for adults</i>
gimnazja	335	833	984	913	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	1020	280	265	181	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	9291	<u>3255</u> 6120	5593	5414	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokszta- łcące	x	2222	3662	4334	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	x	456	209	188	<i>specialized secondary</i>
technika	5819	35	109	105	<i>technical</i>
technika uzupełniająca	x	<u>1901</u> 534	<u>177</u> 1094	1136	<i>supplementary technical secondary</i>
	ABSOLWENCI GRADUATES				
Szkoły:					<i>Schools:</i>
podstawowe	23452	19706	17396	.	<i>primary</i>
gimnazja	x	21200	19371	.	<i>lower secondary</i>
specjalne ponadgimnazjalne przy- sposabiające do pracy	x	16	51	.	<i>upper secondary (post-primary)</i>
zasadnicze zawodowe	7818	3252	2914	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	7219	8452	8154	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokształcące	x	132	125	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	x	3036	1936	.	<i>specialized secondary</i>
technika	7332	<u>3580</u> 4339	4550	.	<i>technical</i>
technika uzupełniająca	x	x	122	.	<i>supplementary technical secondary</i>
artystyczne ^b	78	62	60	.	<i>Art^b</i>
policealne	2309	4253	3247	.	<i>post-secondary</i>
wyższe ^c	8395	12473	15676	.	<i>tertiary^c</i>
dla dorosłych	4982	<u>1180</u> 4106	<u>2461</u> 2472	.	<i>for adults</i>
gimnazja	x	145	176	.	<i>lower secondary</i>
zasadnicze zawodowe	290	55	50	.	<i>basic vocational</i>
licea ogólnokształcące	3003	<u>595</u> 2313	1096	.	<i>general secondary</i>
uzupełniające licea ogólnokszta- łcące	x	380	866	.	<i>supplementary general secondary</i>
licea profilowane	x	150	57	.	<i>specialized secondary</i>
technika	1689	-	<u>22</u> 1063	.	<i>technical</i>
technika uzupełniająca	x	<u>1180</u> 4106	194	.	<i>supplementary technical secondary</i>

^a Dotyczy dzieci w wieku 6 lat. ^b Dające uprawnienia zawodowe, od roku szkolnego 2007/08 ogólnokształcące.

^c Łącznie z filiami, wydziałami zamiejscowymi i cudzoziemcami.

^a Concerns children aged 6. ^b Leading to professional certification, from 2007/08 school year secondary. ^c Including sections, branch departments and foreigners.

TABL. 2 (112). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools		Uczniowie i studenci Pupils and students		Absolwenci Graduates	
	2007/08	2008/09	2007/08	2008/09	2006/07	2007/08
Szkoły podstawowe	558	551	96791	92767	18826	17396
Primary schools						
Jednostki administracji centralnej (rządowej) ... <i>Central (government) administration entities</i>	2	2	325	323	55	40
Jednostki samorządu terytorialnego	524	516	95071	91017	18516	17129
<i>Local self-government entities</i>						
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	19	20	873	919	149	144
<i>Social organizations and associations</i>						
Organizacje wyznaniowe	2	2	120	122	19	22
<i>Religious organizations</i>						
Pozostałe	11	11	402	386	87	61
<i>Others</i>						
Gimnazja	270	275	60179	56740	20743	19371
Lower secondary schools						
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	1	1	30	21	16	19
Jednostki samorządu terytorialnego	245	249	57340	53800	19825	18504
<i>Local self-government entities</i>						
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	17	18	2377	2444	802	763
<i>Social organizations and associations</i>						
Organizacje wyznaniowe	2	2	139	140	45	46
<i>Religious organizations</i>						
Pozostałe	5	5	293	335	55	39
<i>Others</i>						
Zasadnicze szkoły zawodowe^a	102	106	11031	11218	3124	2965
Basic vocational schools^a						
Jednostki administracji centralnej (rządowej) <i>Central (government) administration entities</i>	-	2	-	130	-	23
Jednostki samorządu terytorialnego	100	101	11004	11040	3122	2932
<i>Local self-government entities</i>						
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	1	1	14	18	2	1
<i>Social organizations and associations</i>						
Pozostałe	1	2	13	30	-	9
<i>Others</i>						
Licea ogólnokształcące^b	92	89	25785	24887	8597	8279
General secondary schools^b						
Jednostki samorządu terytorialnego	81	79	25149	24198	8474	8125
<i>Local self-government entities</i>						
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	6	6	334	399	60	86
<i>Social organizations and associations</i>						
Pozostałe	5	4	302	290	63	68
<i>Others</i>						

ab Łącznie ze szkołami: a – specjalnymi ponadgimnazjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – uzupełniającymi liceami ogólnokształcącymi.

ab Including: a – special upper secondary job-training schools, b – supplementary general secondary schools.

TABL. 2 (112). **SZKOŁY WEDŁUG ORGANÓW PROWADZĄCYCH (dok.)**
SCHOOLS BY SCHOOL GOVERNING AUTHORITY (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoły Schools		Uczniowie i studenci Pupils and students		Absolwenci Graduates	
	2007/08	2008/09	2007/08	2008/09	2006/07	2007/08
Licea profilowane	57	44	4743	2891	2640	1936
Specialized secondary schools						
Jednostki samorządu terytorialnego	57	44	4743	2891	2640	1936
<i>Local self-government entities</i>						
Technika^{ab}	129	115	23455	23311	4599	4732
Technical secondary schools^{ab}						
Jednostki administracji centralnej (rządowej) ...	4	5	528	846	79	170
<i>Central (government) administration entities</i>						
Jednostki samorządu terytorialnego	119	107	22785	22287	4506	4527
<i>Local self-government entities</i>						
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	3	2	132	158	14	35
<i>Social organizations and associations</i>						
Pozostałe	3	1	10	20	-	-
<i>Others</i>						
Szkoły policealne	133	133	11336	13411	3453	3247
Post-secondary schools						
Jednostki administracji centralnej (rządowej) ...	-	1	-	32	-	-
<i>Central (government) administration entities</i>						
Jednostki samorządu terytorialnego	52	40	4625	4442	1938	1547
<i>Local self-government entities</i>						
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	17	19	1474	1598	517	471
<i>Social organizations and associations</i>						
Pozostałe	64	73	5237	7339	998	1229
<i>Others</i>						
Szkoły wyższe^c	9	9	53811	50179	12308	14203
Tertiary education^c						
Jednostki administracji centralnej (rządowej)	2	2	39266	36620	7976	9850
<i>Central (government) administration entities</i>						
Pozostałe	7	7	14545	13559	4332	4353
<i>Others</i>						
Szkoły dla dorosłych	166	173	11984	12343	2691	2472
Schools for adults						
Jednostki administracji centralnej (rządowej) ...	3	4	178	228	83	79
<i>Central (government) administration entities</i>						
Jednostki samorządu terytorialnego	69	60	5370	4753	1345	1123
<i>Local self-government entities</i>						
Organizacje społeczne i stowarzyszenia	19	19	1055	1027	234	240
<i>Social organizations and associations</i>						
Pozostałe	75	90	5381	6335	1029	1030
<i>Others</i>						

^{ab} Łącznie ze szkołami: *a* – artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe, *b* – technikami uzupełniającymi.

^c W jednostkach macierzystych mających siedzibę na terenie województwa.

^{ab} Including: *a* – Arts schools leading certification, *b* – supplementary technical secondary schools. ^c In parent units possessing residence in the voivodship.

TABL. 3 (113). UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH
NAUCZANIE OBOWIĄZKOWE

Stan w dniu 31 XII

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS
OBLIGATORY EDUCATION

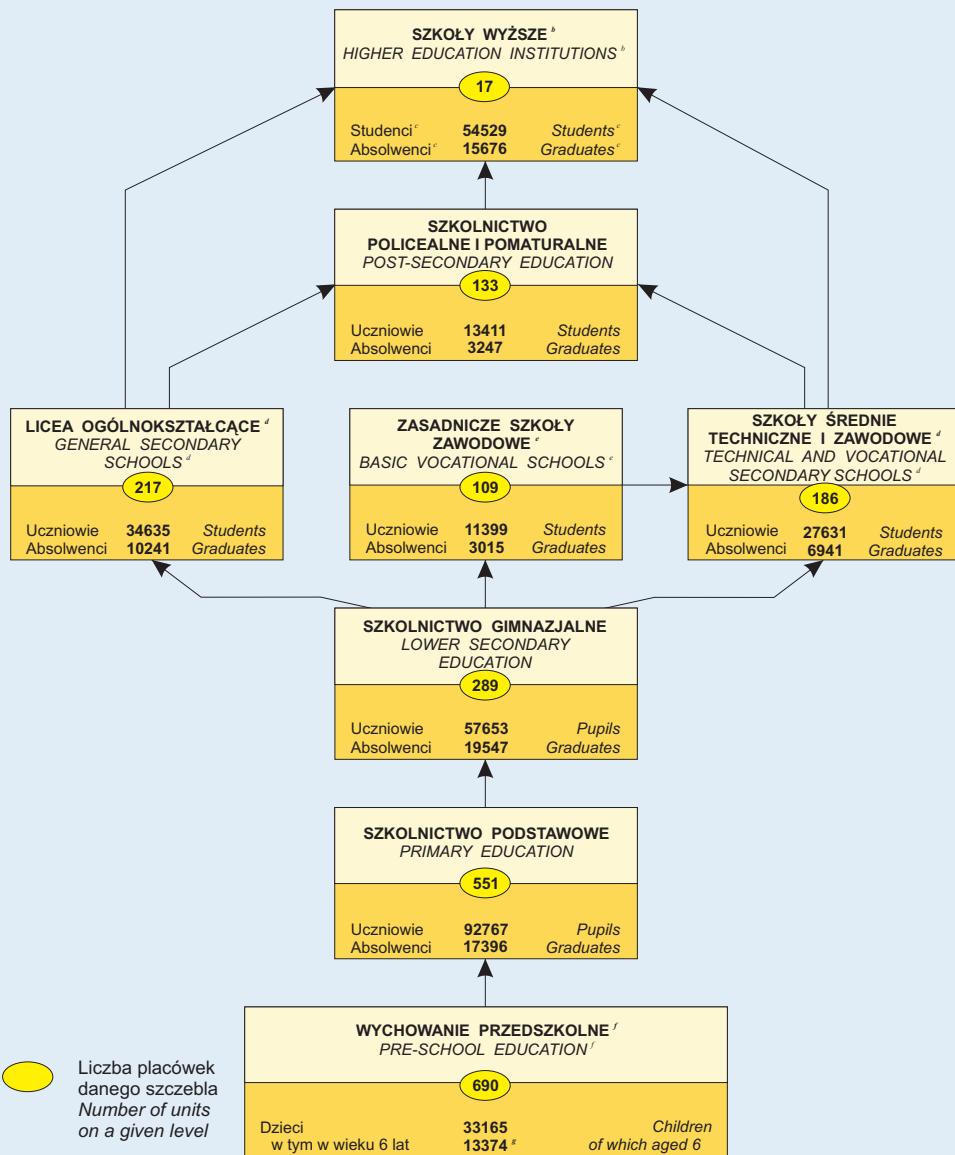
As of 31 XII

LATA YEARS JĘZYKI OBCE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem w tys. Total in thous	W % ogółu uczniów w szkołach In % of all school students						
		podsta- wowych primary	gimna- zjach lower second- ary	zasad- niczych zawo- dowych ^a Basic vocatio- nal ^a	liceach ogólno- kształ- cących ^b general second- ary ^b	liceach profilo- wanych speciali- zed second- ary	techni- kach ^c techni- cal second- ary ^c	policeal- nych post- second- ary
Angielski 2007/08	162,2	65,0	74,8	32,3	95,9	92,2	94,0	43,0
<i>English</i> 2008/09	170,7	80,8	76,3	36,4	95,2	90,0	94,4	42,8
Francuski 2007/08	2,4	0,1	0,2	-	6,1	1,2	2,4	4,7
<i>French</i> 2008/09	2,2	0,1	0,2	-	5,6	0,5	2,8	6,2
Niemiecki 2007/08	70,3	13,1	25,6	36,7	65,5	76,1	76,6	9,0
<i>German</i> 2008/09	67,4	13,3	26,9	35,9	63,6	67,5	76,7	1,6
Rosyjski 2007/08	11,3	2,0	2,0	19,1	8,9	22,1	11,7	0,8
<i>Russian</i> 2008/09	10,6	1,5	1,8	14,9	8,2	24,1	16,0	-
Inne 2007/08	2,6	0,1	-	4,2	7,1	-	1,4	-
<i>Others</i> 2008/09	1,3	0,0	-	-	5,1	-	-	-

a-c Łącznie ze szkołami: a – specjalnymi przysposabiającymi do pracy, b – liceami uzupełniającymi, c – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe

a-c Including: a – special job-training schools, b – supplementary general secondary schools, c – supplementary technical secondary schools and general Arts schools leading to professional certification.

EDUKACJA^a W ROKU SZKOLNYM 2008/2009
EDUCATION^a IN THE 2008/2009 SCHOOL YEAR

^a Łącznie ze szkolnictwem specjalnym i dla dorosłych. ^b Łącznie z filiami i wydziałami zamiejscowymi.
^c Z cudzoziemcami. ^d Ponadpodstawowe i ponadgimnazjalne. ^e Łącznie z przysposabiającymi do pracy.
^f Przedszkola, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego i punkty przedszkolne. ^g W przedszkolach i oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych.
 U w a g a. Absolwenci z poprzedniego roku szkolnego.

^a Including special and adult education. ^b Including sections and branch departments. ^c Including foreigners.
^d Including post-primary and upper secondary. ^e Including job-training. ^f Nursery schools, pre-primary sections of primary schools, pre-primary education groups and pre-primary points. ^g In nursery schools, pre-primary sections of primary schools.

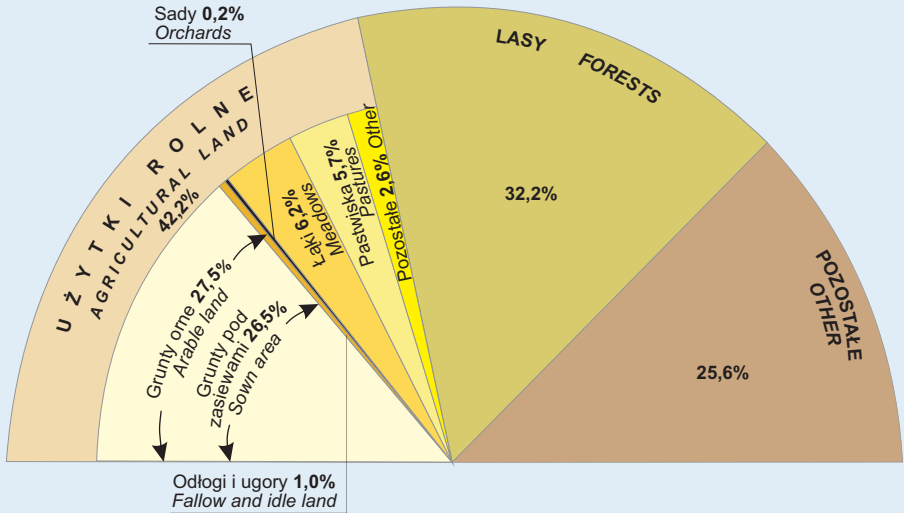
Note. Graduates from the previous school year.

UŻYTKOWANIE GRUNTÓW " W 2008 R.

Stan w czerwcu

LAND USE " IN 2008

As of June

a Według siedziby użytkownika.

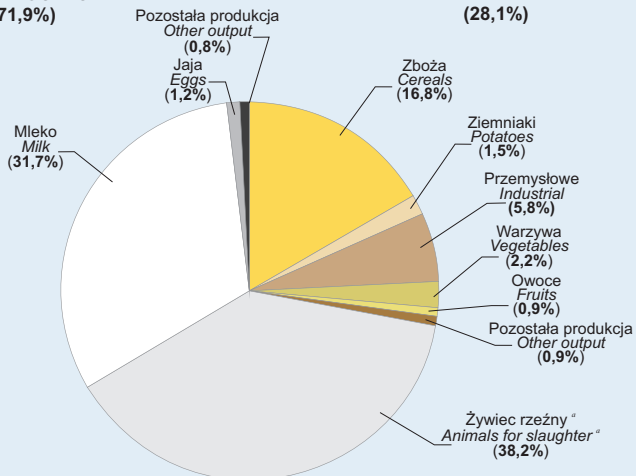
a By the official residence of land user.

STRUKTURA TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ W 2007 R.

STRUCTURE OF MARKET AGRICULTURAL OUTPUT IN 2007

PRODUKCJA ZWIERZĘCA
ANIMAL OUTPUT
(71,9%)

PRODUKCJA ROŚLINNA
CROP OUTPUT
(28,1%)

a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

a Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 4 (114). **UCZĄCY SIĘ JĘZYKÓW OBCYCH W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**

NAUCZANIE DODATKOWE ^a

Stan w dniu 31 XII

PUPILS AND STUDENTS STUDYING FOREIGN LANGUAGES IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS

ADDITIONAL EDUCATION ^a

As of 31 XII

L A T A Y E A R S JĘZYKI OBCIE FOREIGN LANGUAGES	Ogółem w tys. <i>Total in thous</i>	W % ogółu uczniów w szkołach <i>In % of all school students</i>						
		podsta- wowych <i>primary</i>	gimna- zjach <i>lower secondary</i>	zasad- niczych zawo- dowych <i>Basic vocatio- nal</i>	liceach ogólno- kształ- cących ^b <i>general second- ary ^b</i>	liceach profilo- wanych <i>speciali- zed second- ary</i>	techni- kach ^c <i>techni- cal second- ary ^c</i>	policeal- nych <i>post-se- condary</i>
Angielski ^d 2007/08	22,1	16,3	8,8	-	1,4	0,2	2,2	23,1
<i>English</i> ^d 2008/09	12,7	7,0	9,7	1,4	1,3	2,6	0,8	-
Francuski 2007/08	0,3	-	0,3	-	0,5	-	-	-
<i>French</i> 2008/09	0,7	0,0	0,5	0,3	1,3	-	0,0	-
Niemiecki 2007/08	16,7	4,8	16,2	-	4,9	0,7	4,6	-
<i>German</i> 2008/09	14,0	2,8	16,3	-	5,8	5,6	2,4	-
Inne..... 2007/08	5,2	1,4	3,2	-	6,4	-	1,6	-
<i>Others</i> 2008/09	5,2	1,3	3,1	-	7,3	3,5	1,4	-

^a Prowadzone w ramach godzin będących do dyspozycji dyrektora szkoły. ^{b, c} Łącznie ze szkołami: ^b – liceami uzupełniającymi, ^c – technikami uzupełniającymi oraz artystycznymi ogólnokształcącymi dającymi uprawnienia zawodowe. ^d Prowadzony również w ramach programu Ministra Edukacji Narodowej w klasach pierwszych szkoły podstawowej.

^a Conducted during the hours which are at the disposal of headperson. ^{b, c} Including: ^b – supplementary general secondary schools, ^c – supplementary technical secondary schools and general Arts schools leading to professional certification. ^d Conducted also within programme of the Minister of National Education in first classes of primary school.

TABL. 5 (115). **KSZTAŁCENIE OSÓB ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI**
EDUCATION FOR PEOPLE WITH SPECIAL EDUCATIONAL NEEDS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007/08	2008/09	2006/07	2007/08	SPECIFICATION
	uczniowie		absolwenci		
	<i>pupils and students</i>		<i>graduates</i>		
Szkoły podstawowe	3404	3165	634	639	<i>Primary schools</i>
w tym specjalne	1425	1327	258	284	<i>of which special</i>
Gimnazja	2916	2776	726	734	<i>Lower secondary schools</i>
w tym specjalne	1502	1520	362	357	<i>of which special</i>
Szkoły specjalne przysposabiają- ce do pracy ^a	284	319	16	51	<i>Special job-training schools ^a</i>
Szkoły ponadgimnazjalne	1162	1207	299	352	<i>Upper secondary schools</i>
w tym specjalne	819	740	232	275	<i>of which special</i>
Szkoły policealne	16	7	-	7	<i>Post-secondary schools</i>
w tym specjalne	15	7	-	7	<i>of which special</i>

^a Ponadgimnazjalne.

U w a g a. Kształcenie odbywa się w szkołach (ogólnodostępnych, w których tworzone są oddziały specjalne lub klasy m.in. integracyjne lub ogólnodostępne) oraz w funkcjonujących samodzielnie szkołach specjalnych.

^a *Upper secondary.*

Note. Education occurs in mainstream schools (in which special sections or classes integration or mainstream are established among others) as well as in special schools operating independently.

TABL. 6 (116). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, OŚRODKI REWALIDACYJ-
NO-WYCHOWAWCZE I MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE**

Stan w dniu 31 X

**SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, REHABILITATION-EDUCATION CENTRES
AND YOUTH EDUCATION CENTERS**

As of 31 X

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES					
Ośrodki	20	22	23	23	<i>Centres</i>
Miejsca	1719	1423	1835	1811	<i>Places</i>
Wychowankowie	1546	1501	1325	1394	<i>Residents</i>
w tym:					<i>of which:</i>
niewidomi i słabo widzący	-	1	2	2	<i>blind and sight impaired</i>
niesłyszący i słabo słyszący	163	166	155	143	<i>deaf and hearing impaired</i>
przewlekłe chorzy	-	6	7	5	<i>chronically ill</i>
z niepełnosprawnością ruchową	-	5	-	1	<i>motor-skill impaired</i>
z upośledzeniem umysłowym	1378	1149	1043	1073	<i>mentally disabled</i>
niedostosowani społecznie	-	59	8	32	<i>socially maladjusted</i>

TABL. 6 (116). **SPECJALNE OŚRODKI SZKOLNO-WYCHOWAWCZE, OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE I MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE (dok.)**
Stan w dniu 31 X
SPECIAL EDUCATIONAL CENTRES, REHABILITATION-EDUCATION CENTRES AND YOUTH EDUCATION CENTERS (cont.)
As of 31 X

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OŚRODKI REWALIDACYJNO-WYCHOWAWCZE^a <i>REHABILITATION-EDUCATION CENTRES^a</i>					
Ośrodki	6	8	9	9	Centres
Miejsca	218	168	446	476	Places
Wychowankowie	236	373	448	427	Residents
w tym:					of which:
z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim	93	96	141	133	mental retardation-profound
z autyzmem	2	5	2	8	with autism
z zaburzeniami sprzężonymi	125	210	213	203	associated with defects
MŁODZIEŻOWE OŚRODKI WYCHOWAWCZE <i>YOUTH EDUCATION CENTRES</i>					
Ośrodki		2	2	2	Centres
Miejsca		156	156	180	Places
Wychowankowie		156	148	180	Residents
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim		-	76	96	mental retardation-mild
z zaburzeniami sprzężonymi		156	-	-	associated with defects
niedostosowani społecznie		2	72	180	socially maladjusted

^a Do 2002 r. określane jako ośrodki rehabilitacyjno-wychowawcze.

^a Until 2002 defined as rehabilitation-education centres.

TABL. 7 (117). **INTERNATY I BURS Y SZKÓŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY^a**
Stan w dniu 30 IX
BOARDING-SCHOOLS AND DORMITORIES FOR CHILDREN AND YOUTH^a
As of 30 IX

SZKOŁY SCHOOLS	Internaty i bursy Boarding-schools and dormitories				Miejsca Beds				Korzystający Boarders ogółem total			
	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09
O GÓŁEM TOTAL	67	53	46	43	9220	6431	5325	4788	7408	4640	4060	3926
Szkoły ogólnokształcące ^b Secondary schools ^b	12	3	9	9	1083	339	820	832	1015	304	658	687
Średnie zawodowe ^{bc} ... Vocational secondary ^{bc}	55	50	37	34	8137	6092	4505	3956	6393	4336	3402	3239

^a Dla lat 2000/01, 2005/06, 2006/07 bez szkół specjalnych. ^b W roku szkolnym: 2000/01 ponadpodstawowe, a w 2005/06, 2007/08 i 2008/2009 ponadgimnazjalne. ^c Łącznie ze szkołami zasadniczymi zawodowymi oraz internatami zakładu kształcenia nauczycieli.

^a In 2000/01, 2005/06, 2006/07 excluding special schools. ^b In 2000/01 school year upper secondary (post-primary) schools, in 2005/06, 2007/08 and 2008/2009 school year upper secondary schools. ^c Including basic vocational schools and boarding schools of teachers' education institution.

TABL. 8 (118). **SZKOŁY ARTSYSTYCZNE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY**
ARTS SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
SZKOŁY ARTSYSTYCZNE NIE DAJĄCE UPRAWNIENIŃ ZAWODOWYCH ARTS SCHOOLS NOT LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	13	12	15	15	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów ar- tystycznych	-	-	-	-	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	1458	1432	969	979	Pupils
w tym kobiety	978	933	655	649	of which females
Absolwenci	121	238	117	.	Graduates
w tym kobiety	81	162	89	.	of which females
SZKOŁY ARTSYSTYCZNE DAJĄCE UPRAWNIENIA ZAWODOWE ARTS SCHOOLS LEADING TO PROFESSIONAL CERTIFICATION					
Szkoły	5	5	7	9	Schools
w tym kształcące wyłącznie w zakresie przedmiotów ar- tystycznych	2	3	3	3	of which schooling only in the art subjects
Uczniowie	546	552	534	551	Students
w tym kobiety	377	373	371	380	of which females
Absolwenci	78	62	83	.	Graduates
w tym kobiety	60	44	60	.	of which females

TABL. 9 (119). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH**
W ROKU SZKOLNYM 2008/09
PERSONAL COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN
POST-SECONDARY SCHOOLS IN 2008/09 SCHOOL YEAR

SZKOŁY SCHOOLS	Szkoły po- siadające komputery w % danej grupy szkół <i>Schools, which possess personal computers in % of a given group of schools</i>	Pracow- nie kompute- rowe <i>Computer laborato- ries</i>	Komputery ^a w szkołach <i>Personal computers ^a in schools</i>			
			ogółem <i>grand total</i>	w tym z dostę- pem do internetu <i>of which with Internet access</i>	z liczby ogółem – przeznaczone do użytku uczniów <i>of grand total – used by pupils and youth</i>	
					razem <i>total</i>	w tym z dostę- pem do internetu <i>of which with Internet access</i>
Podstawowe	95,1	555	10820	9080	8493	7421
<i>Primary</i>						
Gimnazja	83,3	273	5778	5197	4423	4157
<i>Lower secondary</i>						
Zasadnicze zawodowe	36,5	39	1010	974	842	817
<i>Basic vocational</i>						

^a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz.

^a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once.

TABL. 9 (119). **KOMPUTERY W SZKOŁACH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY ORAZ POLICEALNYCH W ROKU SZKOLNYM 2008/09 (dok.)**
PERSONAL COMPUTERS IN SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH AND IN POST-SECONDARY SCHOOLS IN 2008/09 SCHOOL YEAR (cont.)

SZKOŁY SCHOOLS	Szkoły posiadające komputery w % danej grupy szkół <i>Schools, which possess personal computers in % of a given group of schools</i>	Pracownie komputerowe <i>Computer laboratories</i>	Komputery ^a w szkołach <i>Personal computers ^a in schools</i>			
			ogółem <i>grand total</i>	w tym z dostępem do internetu <i>of which with Internet access</i>	z liczby ogółem – przeznaczone do użytku uczniów <i>of grand total – used by pupils and youth</i>	
					razem <i>total</i>	w tym z dostępem do internetu <i>of which with Internet access</i>
Licea ogólnokształcące ^b <i>General secondary ^b</i>	70,8	104	3113	2910	2399	2316
Licea profilowane <i>Specialized secondary</i>	43,2	21	559	537	469	460
Technika ^b <i>Technical secondary ^b</i>	60,7	166	4466	4091	3656	3446
Specjalne ponadgimnazjalne przysposabiające do pracy <i>Special upper secondary job-training</i>	19,0	-	9	-	8	-
Artystyczne <i>Art</i>	66,7	3	112	112	98	98
Policealne ^c <i>Post-secondary ^c</i>	36,4	2	27	27	25	25

^a W przypadku wspólnego użytkowania komputerów przez kilka szkół – wykazane tylko raz. ^b Łącznie z uzupełniającymi. ^c Dotyczy szkół działających w formie dziennej.

^a In case of commonly used computers by a few schools – presented only once. ^b Including supplementary. ^c It concerns schools of day education.

TABL. 10 (120). **WYCHOWANIE POZASZKOLNE**
Stan w dniu 31 X
EXTRACURRICULAR EDUCATION
As of 31 X

RODZAJE PLACÓWEK KIND OF INSTITUTIONS	Placówki <i>Institutions</i>	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć ^a <i>Participants of permanent and temporary forms of pursuits ^a</i>					
		ogółem <i>total</i>	artystycznych <i>Arts</i>	technicznych <i>technical</i>	naukowych <i>science</i>	sportowych <i>sport</i>	innych <i>other</i>
OGÓŁEM 2000 TOTAL	16	32530	15725	4182	505	6976	5142
2005	13	40820	18562	7575	230	11593	2860
2007	21	43477	19894	4022	519	12732	6310
2008	20	41054	22070	1033	378	12291	5282
Pałace młodzieży <i>Youth's palaces</i>	1	3957	1972	78	192	677	1038
Młodzieżowe domy kultury <i>Youth community centres</i>	4	28090	19899	936	162	3247	3846
Ogniska pracy pozaszkolnej <i>Extracurricular interest groups</i>	1	385	174	-	24	152	35
Międzyszkolne ośrodki sportowe <i>Interschool sport centres</i>	6	8385	-	-	-	8185	200
Pozostałe <i>Others</i>	8	237	25	19	-	30	163

^a Biorący systematyczny udział w pracy kół w okresie od 1 XI roku poprzedzającego rok badany do 31 X roku badanego.
^a Systematic participation in extracurricular activities in period from 1 XI of the year preceding the surveyed year to 31 X of the surveyed year.

TABL. 11 (121). **SZKOŁY PODSTAWOWE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
PRIMARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01			2005/2006			2007/2008			2008/09		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Szkoły..... <i>Schools</i>	634	163	471	537	139	398	522	138	384	516	139	377
w tym: <i>of which:</i>												
sportowe i mistrzostwa spor- towe..... <i>sport and championship</i>	2	2	-	2	2	-	3	3	-	3	3	-
filialne..... <i>branch</i>	43	-	43	25	-	25	15	-	15	13	-	13
artystyczne ^a <i>art ^a</i>	2	2	-	-	2	2	2	2	-	2	2	-
Pomieszczenia szkolne..... <i>Classrooms</i>	6766	2891	3875	3875	6053	2701	6690	2925	3765	6665	3008	3657
Oddziały..... <i>Sections</i>	6178	3216	2962	2962	5150	2657	4931	2491	2440	4821	2449	2372
Uczniowie..... <i>Pupils</i>	132486	81662	50824	50824	105503	64346	95366	57757	37609	91440	56052	35388
w tym I klasa..... <i>of which 1st grade</i>	20327	12204	8123	8123	15583	9536	14697	8950	5747	14303	8868	5435
w tym kobiety..... <i>of which females</i>	64488	39707	24781	24781	51544	31493	46586	28302	18284	44458	27331	17127
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa spor- towe..... <i>sport and championship</i>	100	100	-	-	117	117	516	516	-	509	509	-
filialne..... <i>branch</i>	1093	-	1093	1093	484	-	297	-	297	308	-	308
artystyczne ^a <i>art ^a</i>	303	303	-	-	334	334	325	325	-	323	323	-
Absolwenci..... <i>Graduates</i>	23142	14686	8456	8456	19418	11974	17112	10418	6694	.	.	.
w tym kobiety..... <i>of which females</i>	11378	7232	4146	4146	9604	5937	8508	5165	3343	.	.	.
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa spor- towe..... <i>sport and championship</i>	22	22	-	-	23	23	88	88	-	.	.	.
filialne..... <i>branch</i>	62	-	62	62	-	-	30	-	30	.	.	.
artystyczne ^a <i>arts ^a</i>	44	44	-	-	46	46	40	40	-	.	.	.
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę..... <i>school</i>	209	501	108	108	196	463	183	419	98	177	403	94
1 pomieszczenie szkolne..... <i>classroom</i>	20	28	13	13	17	24	14	20	10	14	19	10
1 oddział..... <i>section</i>	21	25	17	17	20	24	19	23	15	19	23	15

^a Dotyczy szkół realizujących jednocześnie program szkoły podstawowej.

^a Concerns schools simultaneously conducting the primary school programme.

TABL. 12 (122). **GIMNAZJA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
LOWER SECONDARY SCHOOLS FOR CHILDREN AND YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01			2005/2006			2007/2008			2008/09		
	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas
Gimnazja	216	107	109	234	119	115	235	118	117	240	120	120
<i>Lower secondary</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa spor- towego	2	2	-	3	3	-	5	4	1	6	5	1
<i>sport and championship</i>												
przysposabiające do pracy ^a .. <i>job-training^a</i>	-	-	-	6	5	1	5	5	-	7	7	-
Pomieszczenia szkolne	1842	1398	444	2676	1787	889	3026	1969	1057	3141	2061	1080
<i>Classrooms</i>												
Oddziały	1932	1342	590	2548	1725	823	2417	1601	816	2320	1543	777
<i>Sections</i>												
Uczniowie	48310	34713	13597	64767	45524	19243	58677	40470	18207	55220	38401	16819
<i>Pupils</i>												
w tym I klasa	24052	17250	6802	21357	14843	6514	19397	13308	6089	18244	12550	5694
<i>of which 1st grade</i>												
w tym kobiety	23521	16898	6623	31353	21986	9367	28468	19685	8783	27073	18866	8207
<i>of which females</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa spor- towego	69	69	-	189	189	-	854	676	178	1371	1235	136
<i>sport and championship</i>												
przysposabiające do pracy ^a .. <i>job-training^a</i>	-	-	-	1810	1649	161	1370	1370	-	1779	1779	-
Absolwenci	x	x	x	20779	14634	6145	19014	13240	5774	.	.	.
<i>Graduates</i>												
w tym kobiety	x	x	x	10467	7322	3145	9420	6544	2876	.	.	.
<i>of which females</i>												
w tym szkoły: <i>of which schools:</i>												
sportowe i mistrzostwa spor- towego	x	x	x	55	55	-	425	360	65	.	.	.
<i>sport and championship</i>												
przysposabiające do pracy ^a .. <i>job-training^a</i>	x	x	x	262	262	-	630	630	-	.	.	.
Liczba uczniów na: <i>Number of pupils per:</i>												
1 szkołę	224	324	125	277	383	167	250	343	156	230	320	140
<i>school</i>												
1 pomieszczenie szkolne	26	25	31	24	25	22	19	21	17	18	19	16
<i>classroom</i>												
1 oddział	25	26	23	25	26	23	24	25	22	24	25	22
<i>section</i>												

^a Na podbudowie programowej VI klasy szkoły podstawowej.

^a Based on 6th grade of primary school.

TABL. 13 (123). **ZASADNICZE SZKOŁY ZAWODOWE^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
BASIC VOCATIONAL SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09	
				ogółem <i>total</i>	w tym miasta <i>of which urban areas</i>
Szkoły	94	62	65	67	56
<i>Schools</i>					
Oddziały	847	347	383	401	376
<i>Sections</i>					
Uczniowie	23130	9317	9985	10226	9692
<i>Students</i>					
w tym I klasa	7854	4028	4936	4601	4398
<i>of which 1st grade</i>					
w tym kobiety	8289	2498	2919	3165	3065
<i>of which females</i>					
Absolwenci	7495	2962	2652 ^b	.	.
<i>Graduates</i>					
w tym kobiety	2895	920	911 ^c	.	.
<i>of which females</i>					

^a Patrz uwagi ogólne, ust 3, na str. 167. ^{bc} W tym absolwentów w miastach: ^b – 2516, ^c – 889

^a See general notes, item 3 on page 167. ^{bc} Of which graduates in urban areas: ^b – 2516, ^c – 889

TABL. 14 (124). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI ZASADNICZYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH
DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (bez szkół
specjalnych)**
**STUDENTS AND GRADUATES OF BASIC VOCATIONAL SCHOOLS FOR YOUTH
BY FIELDS OF EDUCATION (excluding special schools)**

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a <i>FIELDS OF EDUCATION^a</i>	2007/08	2008/09	2006/07	2007/08
	<i>uczniowie</i> <i>students</i>		<i>absolwenci</i> <i>graduates</i>	
OGÓŁEM	9985	10226	2861	2652
TOTAL				
w tym: <i>of which:</i>				
Ekonomiczne i administracyjne	1728	1804	649	635
<i>Business and administration</i>				
Inżynieryjno-techniczne	3453	3475	903	805
<i>Engineering and engineering trades</i>				
Produkcji i przetwórstwa	2075	1709	608	529
<i>Manufacturing and processing</i>				
Architektury i budownictwa	721	896	147	110
<i>Architecture and building</i>				
Rolnicze, leśne i rybactwa	173	151	33	46
<i>Agriculture, forestry and fishery</i>				

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABLE 15 (125). **LICEA OGÓLNOKSZTAŁCĄCE^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
GENERAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09	
	ogółem total				w tym miasta of which urban areas
Szkoły ^b Schools ^b	80	104	92	89	85
Oddziały Sections	1174	954	912	895	885
Uczniowie Students	34411	27171	25785	24887	24688
w tym I klasa of which 1st grade	9658	9383	8862	8382	8301
w tym kobiety of which females	21525	16288	15573	15035	14911
Absolwenci Graduates	7219	8584	8279 ^c	.	.
w tym kobiety of which females	4731	5186	5012 ^d	.	.

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3, na str. 167. ^b W 2005/06, 2007/08 i 2008/09 łącznie z ogólnokształcącymi liceami uzupełniającymi. ^{cd} Absolwentów w miastach: ^c – 8216, ^d – 4977.

^a See general notes, item 3 on page 167. ^b In 2005/06, 2007/08 and 2008/09 school year including supplementary general secondary schools. ^{cd} Of which graduates in urban areas: ^c – 8216, ^d – 4977.

TABLE 16 (126). **LICEA PROFILOWANE DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2007/08	2008/09			SPECIFICATION
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Szkoły	72	55	42	38	4	Schools
Oddziały	334	192	122	115	7	Sections
Uczniowie	9154	4711	2860	2718	142	Students
w tym klasa I	2830	1004	594	559	35	of which 1st grade
w tym kobiety	4969	2950	1915	1841	74	of which females
Absolwenci	3028	1929 ^a	.	.	.	Graduates
w tym kobiety	1649	1146 ^b	.	.	.	of which females

^{a, b} W tym absolwentów w miastach: ^a – 1795, ^b – 1064

^{a, b} Of which graduates in urban areas: ^a – 1795, ^b – 1064

Tabl. 17 (127). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI LICEÓW PROFILOWANYCH DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG PROFILI KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)**
STUDENTS AND GRADUATES OF SPECIALIZED SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH BY EDUCATIONAL PROFILE (excluding special schools)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^a	2007/08	2008/09	2006/07	2007/08	FIELDS OF EDUCATION ^a
	uczniowie students		absolwenci graduates		
OGÓŁEM.....	4711	2860	2625	1929	TOTAL
Artystyczne.....	87	60	-	15	Arts
Ekonomiczne i administracyjne.....	2509	1370	1537	1158	Business and administration
Inżynierjno-techniczne.....	195	97	227	108	Engineering and engineering trades
Architektury i budownictwa.....	260	-	110	-	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa.....	97	71	98	36	Agriculture, forestry and fishery
Opieki społecznej.....	926	760	234	269	Social services
Usług dla ludności.....	585	347	361	225	Personal services
Usług transportowych.....	52	12	58	35	Transport services
Ochrony środowiska.....	-	143	-	83	Environmental protection

^a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).

^a According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

Tabl. 18 (128). **TECHNIKA ^a DLA MŁODZIEŻY (bez szkół specjalnych)**
TECHNICAL ^a SECONDARY SCHOOLS FOR YOUTH (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005/06	2007/08	2008/09			SPECIFICATION
			ogółem total	miasta urban areas	wieś rural areas	
Szkoły.....	121	121	110	97	13	Schools
Oddziały.....	801	926	942	847	95	Sections
Uczniowie.....	21264	22896	22926	21019	1907	Students
w tym klasa I.....	7342	7502	7117	6624	493	of which 1st grade
w tym kobiety.....	9696	10168	10107	9223	884	of which females
Absolwenci.....	3580	4666 ^b	.	.	.	Graduates
w tym kobiety.....	1742	2317 ^c	.	.	.	of which females

^a Bez szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe, łącznie z technikami uzupełniającymi; patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 167. ^{b,c} W tym absolwentów w miastach: ^b – 4093, ^c – 2034

^a Excluding Arts schools leading to professional certification, including supplementary technical secondary schools; see general notes, item 3 on page 167. ^{a, b} Of which graduates in urban areas: ^a – 4093, ^b – 2034

TABL. 19 (129). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI TECHNIKÓW^a DLA MŁODZIEŻY WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)**
STUDENTS AND GRADUATES OF TECHNICAL SECONDARY SCHOOLS^a FOR YOUTH BY FIELDS OF EDUCATION (excluding special schools)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2007/08	2008/09	2006/07	2007/08	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie students		absolwenci graduates		
OGÓŁEM	22896	22926	4520	4666	TOTAL
w tym:					of which:
Spoleczne	4582	4163	1265	1075	Social and behavioural science
Ekonomiczne i administracyjne.....	3000	1937	720	433	Business and administration
Fizyczne ^c	53	68	-	-	Physical sciences ^c
Informatyczne	1541	2189	-	49	Computing
Inżynieryjno-techniczne.....	4044	3752	867	770	Engineering and engineering trades
Produkcji i przetwórstwa	882	724	201	214	Manufacturing and processing
Architektury i budownictwa.....	1469	1683	190	216	Architecture and building
Rolnicze, leśne i rybactwa.....	828	1619	168	436	Agriculture, forestry and fishery
Usług transportowych	100	126	11	16	Transport services
Ochrony środowiska	178	282	84	77	Environmental protection

^a Bez szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe, łącznie z technikami uzupełniającymi. ^b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). ^c Między innymi: fizyka, chemia, geologia.

^a Excluding Arts schools leading to professional certification, including supplementary technical secondary schools.
^b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97). ^c Among others: physics, chemistry, geology.

TABL. 20 (130). **SZKOŁY POLICEALNE^a WEDŁUG FORM KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)**
POST-SECONDARY SCHOOLS^a BY TYPE OF EDUCATION (excluding special schools)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09				SPECIFICATION
				ogółem total	w tym of which			
					dzienne day	stacjo- narne evening	zaocz- ne week- end	
Oddziały.....	266	498	492	528	30	56	440	Sections
Uczniowie	6352	12476	11321	13404	511	1233	11634	Students
w tym kobiety	4195	6716	5540	6286	364	714	5185	of which females
Absolwenci	2309	4253	3240	Graduates ^b
w tym kobiety	1646	2656	2038	of which females

^a W roku szkolnym 2005/06, 2007/08 i 2008/09 łącznie z pomaturalnymi.

^a In 2005/0, 2007/08 and 2008/09 school year including post-secondary schools.

TABL. 21 (131). **UCZNIOWIE I ABSOLWENCI SZKÓŁ POLICEALNYCH^a WEDŁUG GRUP KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA (bez szkół specjalnych)**
STUDENTS AND GRADUATES OF POST-SECONDARY SCHOOLS^a BY FIELDS OF EDUCATION (excluding special schools)

GRUPY KIERUNKÓW KSZTAŁCENIA ^b	2007/08	2008/09	2006/07	2007/08	FIELDS OF EDUCATION ^b
	uczniowie <i>students</i>		absolwenci <i>graduates</i>		
O G Ó Ł E M	11321	13404	3453	3240	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Pedagogiczne.....	592	780	194	263	<i>Education science and teacher training</i>
Spoleczne.....	525	525	307	240	<i>Social and behavioural science</i>
Ekonomiczne i administracyjne	2861	3650	739	625	<i>Business and administration</i>
Informatyczne	1999	2152	591	442	<i>Computing</i>
Inżynierjno-techniczne	169	232	86	37	<i>Engineering and engineering trades</i>
Produkcji i przetwórstwa	-	23	-	-	<i>Manufacturing and processing</i>
Architektury i budownictwa	257	391	37	10	<i>Architecture and building</i>
Rolnicze, leśne i rybactwa	217	309	40	104	<i>Agriculture, forestry and fishery</i>
Medyczne	1002	1178	386	357	<i>Health</i>
Opieki społecznej.....	254	145	250	108	<i>Social services</i>
Ochrony środowiska	12	-	-	-	<i>Environmental protection</i>
Ochrony i bezpieczeństwa	1187	1141	371	281	<i>Security services</i>

^a Łącznie ze szkołami pomaturalnymi. ^b Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97).
^a Including post-secondary schools. ^b According to the International Standard Classification of Education (ISCED'97).

TABL. 22 (132). **SZKOŁY WYŻSZE**
HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Szkoły <i>Schools</i>	Studenci ^a <i>Students^a</i>	Absolwenci ^{ab} <i>Graduates^{ab}</i>	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M				TOTAL
2000/01	8	45137	8395	
2005/06	9	61443	12473	
2007/08	9	58682	15676	
2008/09	9	54529	.	
Uniwersytety	1	33811	9293	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	2	7997	2359	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	2	5591	2136	<i>Teacher education schools</i>
Wyższe szkoły zawodowe ^c	4	7130	1888	<i>Higher vocational schools^c</i>

^a Studenci i absolwenci w województwie. ^b W podziale według typów szkół – z roku szkolnego 2007/08. ^c Tworzone na podstawie ustawy z dnia 26 VI 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590); łącznie z pozostałymi szkołami wyższymi.

^a *Students and graduates in the voivodship.* ^b *According to type of school – for 2007/08 school year.* ^c *Established on the basis of the Law on Higher Vocational Schools, dated 26 VI 1997 (Journal of Laws No. 96, item 590); including other higher education institutions.*

TABL. 23 (133). **STUDENCI^a SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
STUDENTS^a OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	Systemy studiów <i>Study systems</i>		TYPE OF SCHOOLS
		stacjonarne <i>full-time programme</i>	niestacjonarne <i>pArts-time programme</i>	
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM 2000/01	45137	20688	24449	TOTAL
2005/06	61443	31512	29931	
2007/08	58682	31071	27611	
2008/09	54529	28730	25799	
Uniwersytety	33811	23938	9873	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	7997	856	7141	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne ...	5591	969	4622	<i>Teacher education schools</i>
Wyższe szkoły zawodowe ^b	7130	2967	4163	<i>Higher vocational schools^b</i>
W tym KOBIETY <i>Of which FEMALES</i>				
OGÓŁEM 2000/01	27180	12738	14442	TOTAL
2005/06	36066	19055	17011	
2007/08	35011	18714	16297	
2008/09	32617	17214	15403	
Uniwersytety	20459	14568	5891	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	4342	406	3936	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne ..	3591	650	2941	<i>Teacher education schools</i>
Wyższe szkoły zawodowe ^b	4225	1590	2635	<i>Higher vocational schools^b</i>

^a W województwie. ^b Tworzone na podstawie ustawy z dnia 26 VI 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590); łącznie z pozostałymi szkołami wyższymi.

^a In the voivodship. ^b Established on the basis of the Law on Higher Vocational Schools, dated 26 VI 1997 (Journal of Laws No. 96, item 590); including other higher education institutions.

TABL. 24 (134). **ABSOLWENCI^a SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
GRADUATES^a OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS BY STUDY SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

TYPY SZKÓŁ	Ogółem <i>Total</i>	Systemy studiów <i>Study systems</i>		TYPE OF SCHOOLS
		stacjonarne <i>full-time programme</i>	niestacjonarne <i>pArts-time programme</i>	
OGÓŁEM TOTAL				
OGÓŁEM 2000/01	8395	3313	5082	GRAND TOTAL
2005/06	12473	5929	6544	
2006/07	13746	6738	7008	
2007/08	15676	7965	7711	
Uniwersytety	9293	6432	2861	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne.....	2359	443	1916	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne ...	2136	383	1753	<i>Teacher education schools</i>
Wyższe szkoły zawodowe ^b	1888	707	1181	<i>Higher vocational schools^b</i>
W tym KOBIETY <i>Of which FEMALES</i>				
RAZEM 2000/01	5494	2159	3335	TOTAL
2005/06	8211	3961	4250	
2006/07	8941	4417	4524	
2007/08	10585	5366	5219	
Uniwersytety	6440	4409	2031	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne.....	1433	231	1202	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne ...	1432	281	1151	<i>Teacher education schools</i>
Wyższe szkoły zawodowe ^b	1280	445	835	<i>Higher vocational schools^b</i>

^a W województwie. ^b Tworzone na podstawie ustawy z dnia 26 VI 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590); łącznie z pozostałymi szkołami wyższymi.

^a In the voivodship. ^b Established on the basis of the Law on Higher Vocational Schools, dated 26 VI 1997 (Journal of Laws No. 96, item 590); including other higher education institutions.

TABL. 25 (135). **CUDZOZIEMCY^a – STUDENCI I ABSOLWENCI WEDŁUG SYSTEMÓW STUDIÓW I TYPÓW SZKÓŁ**
FOREIGNERS^a – STUDENTS AND GRADUATES BY STUDY SYSTEMS AND TYPE OF SCHOOLS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Studenci <i>Students</i>		Absolwenci ^b <i>Graduates^b</i>		SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	ogółem <i>total</i>	w tym kobiety <i>of which females</i>	
OGÓŁEM	47	25	5	4	TOTAL
2000/01	47	25	5	4	
2005/06	118	78	14	11	
2007/08	119	64	41	30	
2008/09	92	39	.	.	
studia: stacjonarne	80	32	37	26	<i>study: full-time programme</i>
niestacjonarne	12	7	4	4	<i>part-time programme</i>
Uniwersytety	85	37	41	30	<i>Universities</i>
Wyższe szkoły ekonomiczne	2	1	-	-	<i>Academies of economics</i>
Wyższe szkoły pedagogiczne	2	-	-	-	<i>Teacher education schools</i>
Wyższe szkoły zawodowe ^c	3	1	-	-	<i>Higher vocational schools^c</i>

^a Ujęci również w pozostałych tablicach dotyczących studentów i absolwentów. ^b W podziale według systemów studiów i typów szkół – z roku szkolnego 2006/07. ^c Tworzone na podstawie ustawy z dnia 26 VI 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590); łącznie z pozostałymi szkołami wyższymi.

^a Also shown in the other tables regarding students and graduates. ^b According to study system and type of school – for 2005/06 school year. ^c Established on the basis of the Law on Higher Vocational Schools, dated 26 VI 1997 (Journal of Laws No. 96, item 590); including other higher education institutions.

TABL. 26 (136). **STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH OTRZYMUJĄCY STYPENDIA^a**
Stan w dniu 30 XI
STUDENTS OF HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS RECEIVING SCHOLARSHIPS^a
As of 30 XI

SZKOŁY	2000/01	2005/06 ^b	2007/08 ^b	2008/09 ^b			SCHOOLS
				ogółem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		
					stypendia socjalne <i>social scholarships</i>	za wyniki w nauce <i>for the notes in studying</i>	
OGÓŁEM	5364	20667	18036	16189	1011	6572	TOTAL
Publiczne	x	15445	13682	12206	123	4584	<i>Public</i>
Niepubliczne	x	5222	4354	3983	888	1988	<i>Non-public</i>

^a Studenci studiów dziennych; bez cudzoziemców. ^b Łącznie ze studentami studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. ^c Tworzone na podstawie ustawy z dnia 26 VI 1997 r. o wyższych szkołach zawodowych (Dz. U. Nr 96, poz. 590); łącznie z pozostałymi szkołami wyższymi.

^a Students attending classed in the day study system; excluding foreigners. ^b Including students of full-time programme and part-time programme studies. ^c Established on the basis of the Law on Higher Vocational Schools, dated 26 VI 1997 (Journal of Laws No. 96, item 590); including other higher education institutions.

TABL. 27 (137). **DOMY I STOŁÓWKI STUDENCKIE**
STUDENT DORMITORIES AND CANTEENS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000/01	2005/06	2007/08	2008/09	SPECIFICATION
DOMY STUDENCKIE ^a – stan w dniu 31 XII STUDENT DORMITORIES ^a – as of 31 XII					
Domy	15	19	19	19	Dormitories
Miejsca	4417	5906	5168	5145	Beds
Studenci korzystający	4770	4449	4239	4276	Students
w % ogółu studentów studiów stacjonarnych	23,0	14,1	13,6	14,9	in % of total students in the full-time programme study system
STOŁÓWKI STUDENCKIE – stan w listopadzie STUDENT CANTEENS – as of November					
Stołówki	2	2	2	2	Canteens
Miejsca konsumenckie	680	1010	1058	1058	Seating

^a Dla studentów studiów stacjonarnych.

^a For students of full-time programme study system.

TABL. 28 (138). **SZKOŁY DLA DOROSŁYCH**
SCHOOLS FOR ADULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Szkoly Schools	Oddziały Sections	Uczniowie Students		Absolwenci Graduates		
			ogółem total	w tym kobiety of which females	ogółem total	w tym kobiety of which females	
Gimnazja	2000/01	6	11	335	35	x	x
Lower secondary schools	2005/06	10	31	833	172	145	25
	2007/08	10	37	984	228	176	42
	2008/09	14	37	913	183	.	.
Szkoły zasadnicze (zawodowe) ^a	2000/01	12	43	1020	252	290	77
Basic vocational schools ^a	2005/06	5	17	280	62	55	2
	2007/08	5	16	265	31	50	10
	2008/09	3	15	181	29	.	.
Licea ogólnokształcące ^a	2000/01	66	315	9291	4252	3003	1497
General secondary schools ^a	2005/06	80	241	6120	2774	2313	1126
	2007/08	69	190	5593	2530	1096	600
	2008/09	59	188	5414	2425	.	.
Uzupełniające licea ogólnokształcące.	2005/06	31	79	2222	877	380	204
Supplementary general secondary schools	2007/08	53	128	3662	1441	866	416
	2008/09	69	149	4334	1802	.	.
Licea profilowane	2005/06	6	22	456	251	150	111
Specialized secondary schools	2007/08	6	13	209	93	57	36
	2008/09	6	8	188	80	.	.
Technika ^a	2000/01	57	204	5819	2472	1689	724
Technical secondary ^a	2005/06	47	90	1901	681	1063	451
	2007/08	4	10	177	26	33	8
	2008/09	3	9	177	14	.	.
Technika uzupełniająca	2005/06	13	21	534	159	x	x
Supplementary technical secondary schools	2007/08	19	55	1094	298	194	79
	2008/09	19	56	1136	300	.	.

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 167.

^a See general notes, item 3 on page 167.

TABL. 29 (139). **WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE**
PRE-PRIMARY EDUCATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Placówki	692	654	636	639^a	Establishments
miasta	254	244	248	258	urban areas
wieś	438	410	388	381	rural areas
Przedszkola	261	231	228	236	Nursery schools
w tym specjalne	3	3	3	4	of which special
miasta	200	170	171	177	urban areas
wieś	61	61	57	59	rural areas
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	431	423	408	403	Pre-primary sections in primary schools
Miejsca w przedszkolach	24578	22020	22244	23607	Places in nursery schools
w tym specjalnych	153	194	180	112	of which special
miasta	21626	18913	19404	20497	urban areas
wieś	2952	3107	2840	3110	rural areas
Dzieci ^b	31944	29710	30831	32461	Children ^b
miasta	23365	21678	23063	24302	urban areas
wieś	8579	8032	7768	8159	rural areas
w tym w wieku 6 lat	18000	15050	13863	13374	of which aged 6
Przedszkola	23352	21208	22901	24420	Nursery schools
w tym specjalne	113	119	173	92	of which special
miasta	20820	18540	20198	21374	urban areas
wieś	2532	2668	2703	3046	rural areas
w tym w wieku 6 lat	9998	7267	7064	6738	of which aged 6
Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych	8592	8502	7930	8041	Pre-primary sections in primary schools
w tym w wieku 6 lat	8002	7783	6799	6636	of which aged 6
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego na 1000 dzieci ^a w wieku:					Children attending pre-primary education establishments ^a per 1000 children aged:
3–6 lat	436	486	517	546	3–6
3–5	260	311	368	419	3–5
6 lat	922	965	960	924	6
Dzieci w przedszkolach na:					Children attending nursery schools per:
1000 dzieci w wieku:					1000 children aged:
3–6 lat	319	347	385	412	3–6
6 lat	512	466	489	466	6
1 przedszkole	89	92	100	103	nursery school
100 miejsc	95	96	102	103	100 places

^a W 2008 r. dodatkowo działały 44 zespoły wychowania przedszkolnego i 7 punktów przedszkolnych z 591 i 113 dziećmi. ^b W latach 2005, 2007 i 2008 w podziale według wieku nie uwzględniono odpowiednio: 16, 20 i 31 dzieci z placówek przedszkolnych przy zakładach opieki zdrowotnej.

^a In 2008 in addition there were also 44 pre-primary education groups and 7 pre-primary points with 591 and 113 children respectively. ^b In 2005, 2007 and 2008 in the division according to age respectively: 16, 20 and 31 children from pre-primary sections of special primary schools in health care institutions were not included.

OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w dziale dane obejmują informacje z obszaru ochrony zdrowia w publicznych i niepublicznych jednostkach opieki zdrowotnej, z wyłączeniem **jednostek resortu obrony narodowej, resortu spraw wewnętrznych i administracji, a także ochrony zdrowia w zakładach karnych**. Informacje o zachorowaniach na choroby zakaźne obejmują wszystkie przypadki zarejestrowane w kraju.

2. Dane o **pracownikach medycznych** obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczających pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy w głównym miejscu pracy. Osoby te niezależnie od wymiaru czasu pracy są liczone raz.

Dane o **pracownikach medycznych** pracujących obejmują osoby, dla których głównym miejscem pracy jest praktyka lekarska, pielęgniarska lub położnicza i nie obejmują osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji, NFZ albo opieka społeczna.

Dane o **lekarzach i lekarzach dentytach** oraz o **farmaceutach** obejmują też osoby odbywające staż podyplomowy.

3. Dane o **łóżkach w szpitalach** oraz pozostałych zakładach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla pacjentów (z pełnym wyposażeniem), zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

Informacje o **łóżkach w szpitalach ogólnych** nie obejmują miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków oraz miejsc dziennego pobytu.

Dane o łóżkach na oddziałach:

- wewnętrznych wykazano łącznie z łóżkami na oddziałach kardiologicznych,
- zakaźnych wykazano łącznie z łóżkami na oddziałach obserwacyjno-zakaźnych,
- psychiatrycznych wykazano łącznie z łóżkami na oddziałach leczenia uzależnień.

Oddziały chirurgiczne obejmują: chirurgię ogólną, dziecięcą, naczyniową, onkologiczną, plastyczną, szczękowo-twarzową, urazowo-ortopedyczną, neurochirurgię, kardiochirurgię, a także urologię.

Łóżka na oddziałach gruźlicy i chorób płuc wykazano łącznie z łóżkami na oddziałach pulmonologicznych.

4. Zgodnie z ustawą z dnia 30 VIII 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 91, poz. 408) z późniejszymi zmianami, działają **publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej**.

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data presented in this chapter within the scope of health care include information concerning public and non-public activities of the health care services excluding **health care services of the Ministry of National Defence, the Ministry of the Interior and Administration as well as health care in prisons**. Information concerning incidences of infectious diseases includes all cases registered in the country.

2. Data regarding **medical personnel** include persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has basic character; these persons are counted once regardless of the time worked.

Data regarding working medical personnel include persons for whom the main workplace are medical, nurse's or midwife's practices and do not include persons for whom the main workplace are university, entity administration, National Health Fund or welfare.

Data regarding **doctors, dentists** as well as **pharmacists** were listed together with persons undergoing training.

3. Data regarding **beds in hospitals** and other in-patient units concern permanent beds in patient wards (fully equipped), either occupied or prepared to receive patients.

Information regarding **beds in general hospitals** do not include places (beds and incubators) for new-borns as well as places in day wards.

Data regarding beds in:

- internal wards is given together with beds in cardiology wards,
- infectious disease wards is given together with beds in communicable disease wards,
- psychiatric wards is given together with beds in addiction recovery wards.

A surgical ward includes: general surgery, paediatric surgery, vascular surgery, oncological surgery, plastic surgery, maxilla-facial surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, cardiosurgery and urology.

Beds in tubercular wards are given together with beds in pulmonology wards.

4. **Public and non-public health care institutions** are established on the basis of the Law on Health Care Institutions, dated 30 VIII 1991 (Journal of Laws No. 91, item 408) with later amendments.

Publicznym zakładem opieki zdrowotnej jest zakład utworzony przez: ministra, centralny organ administracji rządowej, wojewodę lub jednostkę samorządu terytorialnego oraz publiczną uczelnię medyczną, publiczną uczelnię prowadzącą działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych, Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego (od 2006 r.).

Niepublicznym zakładem opieki zdrowotnej jest zakład utworzony przez: kościół lub związek wyznaniowy, pracodawcę, fundację, związek zawodowy, samorząd zawodowy, stowarzyszenie, inną krajową albo zagraniczną osobę prawną lub osobę fizyczną, a także spółkę niemającą osobowości prawnej.

5. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów w zakresie ambulatoryjnej opieki zdrowotnej wykazano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz poradami udzielonymi w ramach praktyk lekarskich, a także w izbach przyjęć szpitali ogólnych.

Do porad udzielonych w podstawowej i specjalistycznej opiece zdrowotnej, oprócz porad udzielonych dla ogółu ludności, włączono także porady udzielone w przychodniach medycyny pracy.

Praktyki lekarskie: indywidualne, indywidualne specjalistyczne i grupowe tworzy się na mocy ustawy z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (jednolity tekst Dz. U. 2005 Nr 226, poz. 1943, z późniejszymi zmianami). Istotą tej formy jest realizowanie przez prywatne podmioty świadczeń zdrowotnych dla ludności, także w ramach środków publicznych. Dane o praktykach lekarskich obejmują te podmioty, które świadczą usługi zdrowotne **wyłącznie w ramach środków publicznych**.

Dane o praktykach lekarskich wykazywane są łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy.

6. Działalność aptek ogólnodostępnych i punktów aptecznych unormowana jest ustawą z dnia 6 IX 2001 r. Prawo farmaceutyczne (Dz. U. 2004 Nr 53, poz. 533) z późniejszymi zmianami.

Dane o **aptekach ogólnodostępnych** nie obejmują aptek szpitalnych w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej (np. w szpitalach, w sanatoriach), które działają na potrzeby tych zakładów.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony. Za prowadzenie punktu aptecznego jest odpowiedzialny kierownik, którym może być farmaceuta z rocznym stażem lub technik farmaceutyczny, posiadający trzyletni staż pracy w aptekach ogólnodostępnych.

7. Dane o zachorowaniach na choroby zakaźne podano zgodnie z „Międzynarodową Statystyczną Klasyfikacją Chorób i Problemów Zdrowotnych” obowiązującą od dnia 1 I 1997 r. (X Rewizja).

A public health care institution is a facility established by a minister, a central body of the government administration, a voivod , local self-government entity as well as public institution of higher medical education or a public higher education institution, which is conducting didactic activity in the field of medical sciences , the Medical Centre for Postgraduate Education (since 2006).

A non-public health care institution is a facility established by a church or religious association, employer, foundation, trade union, professional self-government, association or other domestic or foreign legal or natural person or by a company without legal personality.

5. Consultations provided by doctors and dentists in out-patient health care facilities are presented together with preventive examinations and with consultations provided as well as in admission rooms in general hospitals.

Other than consultations granted for the general population, consultations granted in the following out-patient departments are also included in consultations granted in basic and out-patient departments.

Medical practices: individual, individual specialized and group private practices are established on the basis of the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text, Journal of Laws No. 226, item 1943, with later amendments). The basis of this form of activity is the realization of health care services for the general population by private entities, as well as within the framework of public funds. Data concerning medical practices include those entities that render health care services **exclusively within the framework of public funds**.

Presented data concerning medical practices include medical practices conducted within the framework of workplace medical service.

6. The activity of public pharmacies and pharmaceutical outlets is normalized by Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (Journal of Laws 2004 No. 53, item 533) with later amendments.

The data concerning **public pharmacies** do not include dispensaries in stationary health care institutions (e.g., in hospitals and sanatoria) which operate for the needs of these.

Pharmaceutical outlets are public sales outlets for selling prepared medicines. The assortment of medicines available in pharmaceutical outlets is precisely defined. The manager of pharmaceutical outlet is responsible for running the outlet. The manager may be a pharmacist with a 1-year service or pharmaceutical technician with a 3-year service in public pharmacies.

7. Data concerning incidence of infectious diseases is given in accordance with the “International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems” obligatory since 1 I 1997 (ICD-10 Revision).

8. Placówki opiekuńczo-wychowawcze dla dzieci i młodzieży prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 115, poz. 728).

Placówka zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących na podstawie odrębnych przepisów świadczeń zdrowotnych i kształcenia. Wyróżnia się placówki:

- 1) **socjalizacyjne** – zapewniające całodobową opiekę, wychowanie i kształcenie oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb dziecka, zapewniające zajęcia korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne rekompensujące brak wychowania w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym – odpowiednią rehabilitację i zajęcia specjalistyczne;
- 2) **rodzinne** – tworzące wielodzietną rodzinę, umożliwiające całodobową opiekę i wychowanie (np. licznemu rodzeństwu), zapewniające kształcenie, wyrównywanie opóźnień rozwojowych i szkolnych;
- 3) **interwencyjne** – zapewniające na czas trwania sytuacji kryzysowej doraźną opiekę i wychowanie, kształcenie dostosowane do wieku i możliwości rozwojowych, przygotowujące diagnozę dziecka i jego sytuacji rodzinnej oraz ustalające wskazania do dalszej pracy z dzieckiem;
- 4) **wielofunkcyjne** – zapewniające dzienną i całodobową opiekę oraz wychowanie poprzez realizację zadań przewidzianych dla placówki: wsparcia dziennego, interwencyjnej i socjalizacyjnej, a także łączące dzienne i całodobowe działania terapeutyczne, interwencyjne i socjalizacyjne skierowane na dziecko i rodzinę dziecka;
- 5) **wsparcia dziennego** – działające w najbliższym środowisku dziecka, wspierające funkcje opiekuńcze rodziny, w tym:
 - opiekuńcze – prowadzone w formie kół zainteresowań, świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, które pomagają dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych i organizowaniu czasu wolnego,
 - specjalistyczne – realizujące program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w tym terapię pedagogiczną, psychologiczną, rehabilitację, resocjalizację.

9. Rodzina zastępcza zapewnia opiekę i wychowanie dziecku pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej.

Rodziny zastępcze dzielą się na: spokrewnione i niespokrewnione z dzieckiem, zawodowe niespokrewnione z dzieckiem: wielodzietne, specjalistyczne, o charakterze pogotowia rodzinnego.

8. Care and education centres for children and young people are presented in accordance with the Act on Social Welfare of 12 III 2004 (Journal of Laws No. 115, item 728).

The centre provides the child with round-the-clock permanent or temporary care and also secures the necessary livelihood, developmental including emotional, social and religious needs of the child, and secures the child's benefiting from services to which he/she is entitled on the basis of separate regulations on health care services and education. There are following types of such centres:

- 1) **socialization** – providing 24-hour care and education as well as fulfilling the necessary needs of the child, providing corrective activities, compensatory classes, speech therapy classes, therapeutic classes compensating lack of family care and preparing for life in society, and providing appropriate rehabilitation and specialised activities for children with disabilities;
- 2) **family** – creating family with many children, allowing for 24-hour care for e.g. numerous brothers and sisters, providing education, compensating for worse development and performance at school;
- 3) **intervention** – providing short-term care during a crisis situation, education adapted to the age and developmental capabilities, preparing diagnosis of a child and the child's family condition and establishing recommendations for the further course of working with the child;
- 4) **multi-functional** – providing daytime and 24-hour care by performing tasks of: daytime assistance centre, intervention and socialization centre, as well as by combining daytime and 24-hour therapeutic, intervention and socialization activity, directed to child and child's family;
- 5) **daily assistance** – operating in the immediate vicinity of the child, supporting the family in its protective functions, including:
 - care – in the form of extracurricular activities, after-school clubs, clubs, childcare centres, assisting children in overcoming difficulties at school and organizing their spare time,
 - specialized – implementing psychocorrective or psychoprophylactic programme, including pedagogical therapy, psychological therapy, rehabilitation, resocialisation.

9. Foster family provides care and upbringing of a child deprived in part or in full of parental care.

Foster families are divided into related and not related to the child, professional families not related to the child: families with many children, specialized families, emergency foster families.

10. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, osoby fizyczne i prawne. Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

11. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (Dz. U. Nr 115, poz. 728 z późniejszymi zmianami), według której dokonano podziału na świadczenia pieniężne i niepieniężne.

Zasiłek stały wypłacany jest z tytułu całkowitej niezdolności do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, zakupu żywności, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, wykonania drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

10. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, natural and legal persons. Types of social welfare homes and facilities are presented in accordance with the Act on Social Welfare of 12 III 2004.

11. Data on social benefits are presented according to the Act on Social Welfare of 12 III 2004 (Journal of Laws No. 115, item 728), following which the division into monetary and non-monetary assistance was made.

Permanent benefit paid in respect of complete inability to work because of age or disability.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfil a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, purchase of food, liquid and solid fuels, clothes, goods necessary for routine household maintenance, making small repairs in the dwelling, covering burial costs. May be given to a person or a family that incurred losses in result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABLE 1 (140). **PRACOWNICY MEDYCZNI**
 Stan w dniu 31 XII
MEDICAL PERSONNEL
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005 ^a	2007 ^a	2008 ^a	SPECIFICATION
Lekarze	2104	2180	2244	2297	Doctors
w tym kobiety	1055	1093	1106	1168	of which women
Lekarze dentyści	185	335	349	346	Dentists
w tym kobiety	146	234	255	251	of which women
Farmaceuci ^b	574	620	636	681	Pharmacists ^b
w tym kobiety	485	499	509	548	of which women
Pielegniarki	5963	5649	5908	6267	Nurses
w tym mgr pielęgniarstwa	15	84	105	135	of which master of nursing
Położne ^c	727	757	779	805	Midwives ^c

^a Bez osób pracujących, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia lub jednostka administracji albo NFZ.

^b Bez techników farmacji. ^c W tym osoby z tytułem magistra położnictwa.

Źródło: dane Ministerstwo Zdrowia, w zakresie farmaceutów – łącznie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego.

^a Excluding working persons with main workplace in institution of education, administration entity and National Health Fund. ^b Excluding pharmaceutical technicians. ^c Of which masters of midwifery.

Source: data of the Ministry of Health, with regard to pharmacists – including data of the Central Statistical Office.

TABLE 2 (141). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Zakłady opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 XII)	362	427	470	550	Health care institutions (as of 31 XII)
miasta	282	342	378	438	urban areas
wieś	80	85	92	112	rural areas
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	449	465	440	461	Medical practices ^b (as of 31 XII)
miasta	397	404	384	399	urban areas
wieś	52	61	56	62	rural areas
Porady udzielone ^c w tys.	7685,0	9211,1	9385,0	9634,7	Consultations provided ^c in thous.
Lekarskie	6687,2	8072,8	8277,4	8489,4	doctors
w tym specjalistyczne	2181,8	3249,7	3231,9	3178,7	of which specialized
stomatologiczne	997,8	1138,4	1107,7	1145,3	dental

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 193. ^b Dane obejmują podmioty, które podpisały kontrakt „praktyka lekarska – Narodowy Fundusz Zdrowia” lub „praktyka lekarska-zakład opieki zdrowotnej” (patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 194); łącznie z praktykami lekarskimi przeprowadzającymi badania profilaktyczne w zakresie służby medycyny pracy (w 2000 r. – tylko w miastach); ^c W latach 2000–2002 dotyczy porad refundowanych przez kasy chorych, a od 1 IV 2003 r. – przez NFZ (środki publiczne), jak i opłaconych przez pacjentów (środki niepubliczne).

^a See general notes, item 4 on page 193. ^b Data concern entities that have signed a “medical practice – National Health Fund” contract or a “medical practice-health care facility” contract (see general notes, item 5 on page 194); including medical practices conducted within the framework of workplace medical service (in 2000 – only in urban areas). ^c In 2000–2002 data refer to consultations refunded by health funds, since 1 IV 2003 – by National Fund (public funds) and by patients (non-public funds).

TABL. 3 (142). **SŁUŻBA MEDYCYNY PRACY^a**
OCCUPATIONAL MEDICINE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Zakłady opieki zdrowotnej (stan w dniu 31 XII).....	53	22	11	67	Health care institutions (as of 31 XII)
Praktyki lekarskie ^b	104	62	56	69	Medical practices ^b
Porady udzielone w tys.	356,1	219,9	189,8	180,2	Consultations provided in thous.
przez: lekarzy.....	345,1	211,7	186,7	179,6	by: doctors
lekarzy stomatologów.....	11,0	8,2	3,2	0,6	dentists
Porady udzielone na 100 osób objętych opieką przychodni przez:					Consultations provided per 100 persons in a given out-patient department by:
lekarzy.....	166,4	127,0	123,3	98,3	doctors
lekarzy stomatologów.....	5,3	5,0	2,1	0,3	dentists

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 193. ^b Patrz notka b do tablicy 2 na str. 197.

^a See general notes, item 4 on page 193. ^b See footnote b to table 2 on page 197.

TABL. 4 (143). **STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA**
IN-PATIENT HEALTH CARE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
ZAKŁADY – stan w dniu 31 XII FACILITIES – as of 31 XII					
Szpitala ogólne.....	33	38	34	35	General hospitals
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^a	2	2	9	12	Chronic medical care homes ^a
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^b	6	7	7	7	Nursing homes ^b
Hospicja.....	1	2	2	3	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe.....	-	2	2	2	Health resort treatment:
sanatoria.....	-	2	1	1	sanatoria
szpitale.....	-	-	1	1	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH – stan w dniu 31 XII BEDS IN FACILITIES – as of 31 XII					
Szpitala ogólne.....	6126	6034	5873	5701	General hospitals
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^a	65	83	337	350	Chronic medical care homes ^a
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^b	200	263	223	216	Nursing homes ^b
Hospicja.....	12	41	41	52	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe.....	-	480	480	480	Health resort treatment:
sanatoria.....	-	395	395	395	sanatoria
szpitale.....	-	85	85	85	hospitals
LECZENI IN-PATIENTS					
Szpitala ogólne ^c	219990	268117	258514	263551	General hospitals ^c
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^a	46	529	1413	1351	Chronic medical care homes ^a
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^b	199	1048	740	761	Nursing homes ^b
Hospicja.....	203	655	594	623	Hospice
Lecznictwo uzdrowiskowe– kurac- jusze.....	-	6510	6648	6890	Health resort treatment patients
w sanatoriach.....	-	5320	5428	5530	in sanatoria
w szpitalach.....	-	1190	1220	1360	in hospitals

^a Od 2006 r. łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^b W 2000 łącznie z zakładami leczniczo-wychowawczymi.

^c Bez międzyoddziałowego ruchu chorych.

Źródło: od 2004 r. dane Ministerstwa Zdrowia

^a From 2006 – including psychiatric facilities. ^b In 2000 – including treatment and education homes. ^c Excluding inter-ward patient transfers.

Source: since 2004 data of the Ministry of Health.

TABL. 5 (144). **SZPITALA OGÓLNE**
GENERAL HOSPITALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Szpitala (stan w dniu 31 XII)	33	38	34	35	Hospitals (as of 31 XII)
Publiczne	32	25	25	25	Public
Niepubliczne	1	13	9	10	Non-public
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	6126	6034	5873	5701	Beds (as of 31 XII)
w szpitalach: publicznych	6055	5257	5127	4940	in: public hospitals
niepublicznych.....	71	777	746	761	non-public hospitals
na 10 tys. ludności	42,9	42,2	41,2	39,9	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:					of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	1247	1326	1347	1296	Internal diseases
w tym kardiologicznych	124	190	192	167	of which cardiological
Chirurgicznych	1478	1400	1373 ^a	1345	Surgical
Pediatrycznych.....	503	518	580	540	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych.....	843	768	733	704	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych.....	74	94	100	105	Oncological
Intensywnej terapii	70	77	74	78	Intensive therapy
Zakaźnych	124	93	93	93	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc.....	234	235	210	200	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	76	59	56	56	Dermatological
Neurologicznych	290	248	242	240	Neurological
Psychiatrycznych	133	157	94	94	Psychiatric
Ruch chorych					Patients
Leczeni ^b w tys.	220,0	268,1	258,5	263,6	In-patients ^b in thous.
w szpitalach: publicznych	215,7	226,8	219,9	221,5	in: public hospitals
niepublicznych.....	4,3	41,3	38,6	42,1	non-public hospitals
w tym na oddziałach ^c :					of which in specified wards ^c :
chorób wewnętrznych	50,8	63,7	59,4	61,4	internal diseases
w tym kardiologicznych	5,3	11,7	10,2	10,5	of which cardiological
chirurgicznych	62,4	80,1	77,0 ^a	75,5	surgical
pediatrycznych	20,3	22,1	24,4	23,7	paediatric
ginekologiczno-położniczych.....	38,4	43,4	45,0	45,5	gynaecological-obstetric
onkologicznych	4,1	6,9	6,3	6,4	oncological
intensywnej terapii	2,4	2,1	1,9	1,8	intensive therapy
zakaźnych.....	4,0	4,0	4,0	4,0	communicable
gruźlicy i chorób płuc.....	5,2	4,8	5,6	6,1	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	2,0	1,7	1,4	1,4	dermatological
neurologicznych	9,8	9,0	7,0	8,7	neurological
psychiatrycznych.....	2,0	2,1	1,2	1,2	psychiatric
Wypisani w tys.	211,4	253,1	251,1	255,9	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	5,2	5,1	4,8	4,9	Deaths in thous.
Leczeni na: 10 tys. ludności	1543,3	1877,0	1812,1	1846,8	In-patients per: 10 thous. population
1 łóżko	35,9	44,4	44,0	46,2	bed
Przeciętny pobyt chorego w dniach.....	7,9	5,8	5,6	5,3	Average patient stay in days

^a Dane zmieniono w stosunku do publikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. ^b Bez międzyoddziałowego ruchu chorych ^c Łącznie z międzyoddziałowym ruchem chorych.

Z r ó d ł o: od 2004 r. dane Ministerstwa Zdrowia

^a Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. ^b Excluding inter-ward patient transfers. ^c Including inter-ward patient transfers.

S o u r c e: since 2004 data of the Ministry of Health.

TABL. 6 (145). **APTEKI I PUNKTY APTECZNE^a**
 Stan w dniu 31 XII
PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Apteki	268	343	354	356	Pharmacies
w tym prywatne	255	341	335	342	of which private
w tym na wsi	32	36	34	37	of which in rural areas
Punkty apteczne ^b	9	33	39	39	Pharmaceutical outlets ^b
w tym na wsi	6	29	39	39	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny ^b	5153	3799	3629	3613	pharmacy and pharmaceutical outlet ^b
1 aptekę	5327	4165	4029	4009	pharmacy
w tym na wsi	17720	19681	16793	15462	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący ^c w aptekach i w punktach aptecznych ^b	484	566	581	626	Pharmacists employed ^c in pharmacies and pharmaceutical outlets ^b

^a Bez aptek w stacjonarnych zakładach opieki zdrowotnej, np. w szpitalach, w sanatoriach. ^b Od 2002 r. nie określa się typów punktów aptecznych. ^c W 2000 r. – w przeliczeniu na pełne etaty; od 2002 r. – w przeliczeniu na osoby.

^a Excluding pharmacies in in-patient health care facilities, e.g., in hospitals and sanatoria. ^b Since 2002 the types of pharmaceutical outlets are not defined. ^c In 2000 – calculated as full-time employment; since 2002 calculated per person.

TABL. 7 (146). **KRWIODAWSTWO**
BLOOD DONATION

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	15	10	10	9	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy	17343	19799	23038	23892	Blood donors
w tym honorowi	17280	19789	23026	23885	of which honorary blood donors
Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej ^a	31746	37572	40981	42118	Blood taken in units of whole blood ^a
Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP) ^b	39599	37660	43873	44384	Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP) ^b

^a Jedna jednostka krwi pełnej równa się 450 ml, jeden litr krwi pełnej w przybliżeniu równa się 2,22 jednostki. ^b Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom.

U w a g a. Nie uwzględniono danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Ź r ó d ł o: dane Instytutu Hematologii i Transfuzjologii.

^a One unit of whole blood equals 450 ml, one litre of whole blood equals approximately 2,22 units. ^b One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units.

N o t e: Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of the Interior and Administration.

S o u r c e: data of the Haematology and Transfusiology Institute.

TABL. 8 (147). ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2000	2005	2007	2008	2000	2005	2007	2008	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>				
Tężec.....	-	-	2	-	x	x	0,1	x	<i>Tetanus</i>
Krztusiec.....	111	29	9	17	7,8	2,0	0,6	1,2	<i>Whooping cough</i>
Odra.....	5	-	-	-	0,4	x	x	x	<i>Measles</i>
Wirusowe zapalenie wątroby	197	83	49	35	13,8	5,8	3,4	2,5	<i>Viral hepatitis</i>
w tym typ B.....	72	32	16	16	5,0	2,2	1,1	1,1	<i>of which type B</i>
Różyczka.....	1042	224	1364	282	73,0	15,7	95,6	19,8	<i>Rubella</i>
AIDS ^a	1	9	6	9	0,1	0,6	0,4	0,6	<i>AIDS^a</i>
Salmonellozy.....	1294	546	536	387	90,6	38,2	37,6	27,1	<i>Salmonella infections</i>
Czerwonka bakteryjna.....	32	38	-	-	2,2	2,7	x	x	<i>Shigellosis</i>
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe.....	98	151	50	13	6,9	10,6	3,5	0,9	<i>Other bacterial food borne intoxications</i>
Biegunki u dzieci do lat 2 ^b	851	1344	1260	1441	272,0 ^c	462,4 ^c	419,5 ^c	465,5	<i>Diarrhoea and gastroenteritis of presumed of infections origin (under 2 years)^b</i>
Szkarlatyna (płonica).....	310	829	447	331	21,7	58,0	31,3	23,2	<i>Scarlet fever</i>
Zapalenie opon mózgowych	117	116	66	28	8,2	8,1	4,6	2,0	<i>Meningitis</i>
Zapalenie mózgu.....	81	56	63	53	5,7	3,9	4,4	3,7	<i>Encephalitis</i>
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne).....	396	2059	95	99	27,7	144,1	6,7	6,9	<i>Mumps</i>
Toksoplazmoza.....	44	21	37	8	3,1	1,5	2,6	0,6	<i>Toxoplasmosis</i>
Tasiemczyce.....	20	10	11	16	1,4	0,7	0,8	1,1	<i>Cestode infestations</i>
Włośnica.....	-	-	-	-	x	x	x	x	<i>Trichinellosis</i>
Świerzb.....	761	588	667	594	53,3	41,2	46,8	41,6	<i>Scabies</i>
Grypa ^d	31858	33432	12499	4507	2231,7	2340,4	876,1	316,0	<i>Influenza^d</i>
Zatrucia związkami chemicznymi ^e	216	-	-	-	15,1	x	x	x	<i>Chemical compound poisonings^e</i>
Szczepieni przeciw wściekliznie.....	1376	885	661	580	96,4	62,0	46,3	40,7	<i>Rabies vaccinations</i>

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby. ^b Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. ^c Dane zmieniono w stosunku do publikowanych w poprzedniej edycji Rocznika. ^d Zachorowania i podejrzenia zachorowań. ^e Zatrucia lekami, preparatami farmakologicznymi i substancjami biologicznymi oraz skutki toksyczne substancji zazwyczaj stosowanych w celach leczniczych lub nieokreślonych.

Źródło: dane Państwowego Zakładu Higieny oraz Instytutu Wenerologii Akademii Medycznej w Warszawie.
^a Preliminary data because of specific features of the disease. ^b Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. ^c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook. ^d Diseases and suspected diseases. ^e Poisoning by drugs, medicaments and biological substances as well as the toxic effect of substances commonly used for treatment or non-defined purposes.

S o u r c e: data of the Institute of Hygiene and the Institute of Venerology of the Medical Academy in Warsaw.

TABL. 9 (148). **ŻŁOBKI^a**
 Stan w dniu 31 XII
NURSERIES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Żłobki.....	16	10	9	11	Nurseries
Oddziały żłobkowe.....	12	10	10	8	Nursery wards
Miejsca w żłobkach ^b	1158	796	808	901	Places in nurseries ^b
Dzieci przebywające w żłobkach ^b (w ciągu roku).....	2066	1494	1537	1565	Children staying in nurseries ^b (during the year)
Miejsca w żłobkach ^b na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach.....	46,7	33,8	32,9	35,3	Places in nurseries ^b per 1000 children up to age 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach ^b na 1000 dzieci w wieku do lat 3.....	19,4	17,5 ^c	18,5 ^c	19,8	Children staying in nurseries ^b per 1000 children up to age 3

^a Łącznie ze żłobkami tygodniowymi. ^b Łącznie z oddziałami żłobkowymi. ^c Dane zmieniono w stosunku do poprzedniej edycji Rocznika.

^a Including weekly nurseries. ^b Including nursery wards. ^c Data have been changed in relation to data published in the previous edition of the Yearbook.

TABL. 10 (149). **CAŁODOBOWE PLACÓWKI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZE DLA DZIECI I MŁODZIEŻY^a**
 Stan w dniu 31 XII
ROUND-THE-CLOCK CARE AND EDUCATION CENTRES FOR CHILDREN AND YOUNG PEOPLE^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2007	2008	2007	2008	2007	2008	SPECIFICATION
	placówki centres		wychowankowie residents		wolontariusze volunteers		
O G Ó Ł E M.....	39	35	1005	935	45	47	TOTAL
Interwencyjne.....	1	1	35	33	-	-	Intervention
Rodzinne.....	15	13	88	86	-	1	Family
Socjalizacyjne.....	13	10	463	359	33	23	Socialization
Wielofunkcyjne.....	10	11	419	457	12	23	Multi-functional

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 8 na str. 195.

^a See general notes, item 8 on page 195.

TABL. 11 (150). **RODZINY ZASTĘPCZE^a**
 Stan w dniu 31 XII
FOSTER FAMILIES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze.....	2060	1942	2010	2042	Foster families
Dzieci w rodzinach zastępczych ^b w tym posiadające orzeczenie o niepełnosprawności.....	2408	2641	2905	3013	Children in foster families ^b of which issued disability confirmation
Dzieci usamodzielnione w ciągu roku.....	174	60	79	71	Children who gained independence during the year

^a W 2000 r. stan w końcu roku. ^b Do 18 roku życia; łącznie z dziećmi niebędącymi pod nadzorem sądów.

^a In 2000 as of end of year. ^b Until 18 years; including children not under court supervision.

TABL. 12 (151). **POMOC SPOŁECZNA**
Stan w dniu 31 XII
SOCIAL WELFARE
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii).....	38	43	58^a	59^a	Homes and facilities (excluding sub-branches)
dla:					for:
Osób starych.....	7	10	11	13	Elderly
Przewlekłe somatycznie chorych	9	8	11	12	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie ^b	x	10	9	9	Adults mentally retarded ^b
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie ^b	x	5	5	5	Children and young mentally retarded ^b
Przewlekłe psychicznie chorych ^c	5	4	7	8	Chronically mentally ill ^c
Niepełnosprawnych fizycznie	-	1	1	1	Physically handicapped
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	2	3	3	2	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych	2	2	11	10	Homeless
Innych osób	2	-	1	1	Other persons
Miejsca^d ogółem	3518	3953	4317	4243	Total places^d
na 10 tys. ludności	24,6	27,7	30,3	29,7	per 10 thous. population
Mieszkańcy^d ogółem.....	3474	3897	4178	4333	Total residents^d
w domach i zakładach dla:					in homes and facilities for:
Osób starych.....	393	454	507	570	Elderly
Przewlekłe somatycznie chorych	900	959	920	874	Chronically ill with somatic disorders
Dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie ^b	934	825	756	738	Adults mentally retarded ^b
Dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie ^b	143	392	392	374	Children and young mentally retarded ^b
Przewlekłe psychicznie chorych ^c	823	889	920	974	Chronically mentally ill ^c

^a W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^b Do 2000 r. – umysłowo upośledzonych. ^c Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi. ^d Łącznie z filiami.

^a In the division facilities may be shown several times, because one facility may be destined for several groups of residents. ^b Until 2000 – mentally disabled. ^c Including community self-help homes for persons with mental disorders. ^d Including subbranches.

TABL. 12 (151). **POMOC SPOŁECZNA (dok.)**

Stan w dniu 31 XII

SOCIAL WELFARE (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Mieszkańcy^a ogółem (dok.)					Total residents^a (cont.)
Niepełnosprawnych fizycznie.....	-	61	63	65	Physically handicapped
Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży.....	44	63	59	105	Mothers with dependent children and pregnant women
Bezdomnych.....	198	254	557	623	Homeless
Innych osób.....	39	-	4	10	Other persons
Mieszkańcy na 10 tys. ludności.....	24,3	27,3	29,3	30,4	Residents per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie.....	526	221	482	557	Persons awaiting a place

^a Łącznie z filiami.^a Including subbranches.TABL. 13 (152). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^{ab} W 2008 R.***SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^{ab} IN 2008*

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający ^c na 10 tys. ludności <i>Beneficiaries^c per 10 thous. popula- tion</i>	Udzielone świadczenia w mln zł <i>Benefit granted in mln zł</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM.....	920,1	201,3	TOTAL
Pomoc pieniężna.....	726,6	150,8	Monetary assistance
w tym zasiłki:			<i>of which benefits:</i>
Stały.....	78,0	36,0	Permanent
Okresowy.....	212,1	45,2	Temporary
Celowy i w naturze.....	400,8	33,8	Appropriated and in kind
Pomoc niepieniężna.....	493,2	50,5	Non- monetary assistance
w tym:			<i>of which:</i>
Schronienie.....	2,9	1,1	Shelter
Posiłek.....	430,1	24,6	Meals
Ubranie.....	11,8	0,4	Clothing

^a Patrz uwagi ogólne, ust 11 na str. 196. ^b Organizowanej i świadczonej przez administrację rządową i jednostki samorządu terytorialnego. ^c W podziale według form świadczeń; osoby, którym przyznano świadczenia mogą być wykazane kilkakrotnie.

Źródło: dane Ministerstwa Polityki Społecznej.

^a See general notes, item 11 on page 196. ^b Organized and rendered by government administration and local self-government entities. ^c In division by forms of benefits; recipients may be shown several times.

Source: data of the Ministry of Social Policy.

Uwagi ogólne

Kultura

1. Do **księgozbioru** bibliotek publicznych zaliczono książki i broszury oraz gazety i czasopiśma.

Za **czytelnika** uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece i dokonała co najmniej jednego wypożyczenia.

2. Informacje dotyczące **galerii sztuki** obejmują jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

3. Informacje o **teatrach i instytucjach muzycznych** dotyczą profesjonalnych jednostek artystycznych i rozrywkowych prowadzących regularną działalność sceniczną.

W liczbie teatrów uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Jednostki pogrupowano wyodrębniając:

- działalność **teatrów dramatycznych**, obejmującą dramatyczne i lalkowe przedstawienia teatralne,
- działalność **teatrów muzycznych**, obejmującą działalność sceniczną oper, operetek, musicali i baletów (przedstawienia baletowe i musicalowe podano łącznie z operetkowymi),
- działalność koncertową **filharmonii, orkiestr i chórów**.

4. Informacje o działalności **domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic** opracowano na podstawie badania cyklicznego przeprowadzanego co dwa lata.

5. Informacje o **kinach** dotyczą działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj stosowanego nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo).

General notes

Culture

1. Books and pamphlets as well as newspapers and magazines constitute the **collection** of public libraries.

A **borrower** is a person who in the course of a reporting year was registered at a library and checked out at least one item.

2. Information concerning **art galleries** includes entities, in which exhibiting is the basic type of activity.

3. Information regarding **theatres and music institutions** concerns professional, artistic and entertainment entities conducting regular performances.

Theatres include entities, independent in regard to their legal, organizational, economic and financial status, conducting uniform performing activity, regardless of the number of stages possessed.

Entities are grouped comprising:

- the activity of **dramatic theatres**, including dramatic and puppet theatrical performances,
- the activity of **music theatres**, including opera, operetta, musical and ballet performances (ballet and musical performances are presented together with operettas),
- the concert activity of **philharmonic orchestras, orchestras and choirs**.

4. Information regarding the activity of **cultural centres and establishments, clubs and community centres** was compiled on the basis of periodic surveys conducted every two years.

5. Information regarding **cinemas** concerns the activity of public cinemas, i.e., established for the purpose of public film screenings, regardless of the film carrier used (light-sensitive and magnetic tape).

6. Dane o abonentach radiowych i telewizyjnych dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz z odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających – na mocy szczególnych przepisów – z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych (np. inwalidów wojennych i wojskowych).

Dane obejmują również instytucje opłacające abonament za korzystanie z odborników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Turystyka

1. Termin turystyka – zgodnie z definicją Światowej Organizacji Turystyki – obejmuje czynności osób podróżujących w celach innych niż podjęcie pracy zarobkowej, tj. głównie w celach wypoczynkowych, służbowych, religijnych itp. i pozostających poza swoim codziennym środowiskiem nie dłużej niż 1 rok.

2. Baza noclegowa turystyki dotyczy turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania, tj. nie obejmuje pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych.

Do pozostałych obiektów zaliczono obiekty, które nie odpowiadają warunkom przewidzianym dla hoteli, moteli, innych obiektów hotelowych, pensjonatów, domów wycieczkowych, schronisk, kempingów, pól biwakowych i domków turystycznych oraz obiekty wykorzystywane dla potrzeb turystyki (np. domy studenckie, internaty, hotele robotnicze), i zakłady uzdrowiskowe.

3. Dane o miejscach noclegowych wykazano według stanu w dniu 31 VII; dotyczą miejsc całorocznych i sezonowych. W informacjach nie uwzględnia się miejsc w obiektach przejściowo nieczynnych z powodu przebudowy, remontu itp.

4. Placówki gastronomiczne w obiektach turystycznych zbiorowego zakwaterowania obejmują zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe. Do barów i kawiarni zaliczono także: winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie itp.; do punktów gastronomicznych – także smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety itp.

6. Data regarding radio and television subscribers concern persons and institutions, which paid the subscription fee in order to use wireless radio and television receivers. The data also concern persons exempt, on the basis of special regulations, from paying the subscription fee (e.g., disabled war and military veterans).

Data also concern institutions paying the subscription for using radio and television receivers in vehicles.

Tourism

1. Tourism, in accordance with the definition of the World Tourism Organization (WTO), includes activities of persons travelling for purposes other than that connected with earning income, i.e., mainly for recreational, work-related, religious and other purposes, and remaining outside their normal environment not longer than 1 year.

2. Tourist accommodation facilities include collective tourist accommodation establishments i.e., do not include rooms for rent and agrotourism lodgings.

The remaining facilities of collective accommodation establishments include hotel facilities which do not correspond to conditions expected in hotels, motels, other hotelical facilities, boarding houses, excursion hostels, shelters, camping sites, tent camp sites and tourist cottages, other facilities used by the tourism industry (e.g., student dormitories, boarding schools, employee boarding houses) and health establishments.

3. Data on number of beds are presented as of 31 VII; these data concern whole year's and seasonal places. Places in temporary inactive facilities due to expansion, renovation, etc., are not included.

4. Catering establishments in collective tourist accommodation establishments include permanent and seasonal catering facilities and outlets. Catering facilities and cafes also include: wine houses, beer halls, canteens, etc.; catering outlets also include fry houses, drink bars, ice-cream parlours, snack bars, etc.

Kultura Culture

TABL. 1 (153). **BIBLIOTEKI PUBLICZNE (z filiami)**
PUBLIC LIBRARIES (with branches)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Biblioteki (stan w dniu 31 XII).....	367	348	333	320	<i>Libraries (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	265	250	238	229	<i>of which in rural areas</i>
Punkty biblioteczne (stan w dniu 31 XII)....	168	145	129	133	<i>Library service points (as of 31 XII)</i>
w tym na wsi	129	108	92	99	<i>of which in rural areas</i>
Księgozbiór (stan w dniu 31 XII) w wol.	5499097	5477241	5402065	5342909	<i>Collection (as of 31 XII) in vol.</i>
w tym na wsi	2309462	2254411	2200166	2125810	<i>of which in rural areas</i>
Czytelnicy ^a	300571	274301	245777	236185	<i>Borrowers^a</i>
w tym na wsi	73579	67141	60438	56891	<i>of which in rural areas</i>
Wypożyczenia ^{ab} :					<i>Loans^{ab}:</i>
w woluminach	5545807	4987425	4419504	4220348	<i>in volumes</i>
w tym na wsi.....	1788853	1570470	1363640	1303423	<i>of which in rural areas</i>
na 1 czytelnika w wol.	18,5	18,2	18,0	17,9	<i>per borrower in vol.</i>
w tym na wsi.....	24,3	23,4	22,6	22,9	<i>of which in rural areas</i>

a Łącznie z punktami bibliotecznymi. *b* Bez wypożyczeń międzybibliotecznych.

a Including library service points. *b* Excluding interlibrary lending.

TABL. 2 (154). **MUZEA**
MUSEUMS

WYSZCZEGÓLNIENIE	Muzea i oddziały muzealne ^a <i>Museums and branches^a</i>	Muzealia ^a <i>Museum exhibits^a</i>	Wystawy czasowe <i>Temporary exhibitions</i>		Zwiedzający <i>Visitors</i>		SPECIFICATION
			własne ^b <i>own^b</i>	obce ^c <i>exterior^c</i>	ogółem <i>total</i>	w tym młodzież szkolna ^d <i>of which primary and secondary school students^d</i>	
OGÓŁEM							TOTAL
2000	18	131861	59	27	419761	153737	
2005	23	154379	88	39	435954	149903	
2007	23	160598	64	42	468328	141448	
2008	23	116464	66	54	513534	137527	
Archeologiczne	1	19188	2	5	20262	1844	<i>Archaeological</i>
Artystyczne	3	-	9	13	39525	6395	<i>Art</i>
Biograficzne	4	4960	4	1	164403	44711	<i>Ethnographical</i>
Etnograficzne	3	20396	21	14	87612	30022	<i>Ethnographic</i>
Historyczne	3	1000	3	-	55144	10078	<i>Historical</i>
Martyrologiczne.....	-	-	-	-	-	-	<i>Martyrological</i>
Przyrodnicze	2	230	3	3	18713	12683	<i>Natural history</i>
Regionalne.....	5	5325	19	10	57998	16570	<i>Regional</i>
Techniki	-	-	-	-	-	-	<i>Technical</i>
Inne.....	2	65365	5	8	69877	15224	<i>Other</i>

a Stan w dniu 31 XII. *b* W kraju. *c* Krajowe i z zagranicy. *d* Zwiedzająca muzea w zorganizowanych grupach.

a As of 31 XII. *b* In Poland. *c* Domestic and foreign. *d* Visiting museums in organized groups.

TABL. 3 (155). **GALERIE SZTUKI**
ART GALLERIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008			SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	sektor publiczny <i>public sector</i>	sektor prywatny <i>private sector</i>	
Galerie (stan w dniu 31 XII).....	3	5	8	8	5	3	<i>Galleries (as of 31 XII)</i>
Wystawy ^a	41	77	132	137	120	17	<i>Exhibitions ^a</i>
w tym z zagranicy	6	7	20	11	9	2	<i>of which foreign</i>
Ekspozycje ^a	45	87	135	139	122	17	<i>Expositions ^a</i>
Zwiedzający	21833	63389	309873	252294	246044	6250	<i>Visitors</i>

^a W kraju.

^a In Poland.

TABL. 4 (156). **TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE, PRZEDSIĘBIORSTWA ESTRADOWE**
THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS, ENTERTAINMENT ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE	Instytucje ^a <i>Institutions ^a</i>	Miejsca na widowni w stałej sali ^a <i>Seating in fixed halls ^a</i>	Przedstawienia i koncerty ^b <i>Performances and concerts ^b</i>	Widzowie i słuchacze ^b <i>Audience ^b</i>	SPECIFICATION
Teatry i instytucje muzyczne					<i>Theatres and music institutions</i>
2000	4	1773	2098	363078	
2005	4	1744	2015	286857	
2007	4	1771	2061	281527	
2008	4	1771	2122	296426	
Teatry	3	1408	1120	154926	<i>Theatres</i>
dramatyczne	2	1265	735	119296	<i>dramatic</i>
lalkowe.....	1	143	385	35630	<i>puppet</i>
Filharmonie.....	1	363	1002	141500	<i>Philharmonic halls</i>
Orkiestry symfoniczne i kameralne	-	-	-	-	<i>Symphonic and chamber orchestras</i>
Zespoły pieśni i tańca	-	-	-	-	<i>Song and dance ensembles</i>
Przedsiębiorstwa estradowe	-	x	92	18752	<i>Entertainment enterprises</i>

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Według siedziby.

^a As of 31 XII. ^b According to the seat.

TABL. 5 (157). **DOMY I OŚRODKI KULTURY, KLUBY, ŚWIETLICE W 2007 R.**
Stan w dniu 31 XII
CULTURAL CENTRES AND ESTABLISHMENT, CLUBS, COMMUNITY CENTRES IN 2007
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Miasta <i>Urban areas</i>	Wieś <i>Rural areas</i>	SPECIFICATION
Instytucje.....	134	62	72	<i>Institutions</i>
domy kultury.....	34	30	4	<i>cultural establishments</i>
ośrodki kultury.....	62	30	32	<i>cultural centres</i>
kluby	1	1	-	<i>clubs</i>
światlice	37	1	36	<i>community centres</i>
Pracownie specjalistyczne	226	164	62	<i>Specialized workshops</i>
Imprezy (w ciągu roku).....	8761	6550	2211	<i>Events (during the year)</i>
Uczestnicy imprez (w ciągu roku) ...	1524410	1297544	226866	<i>Event participants (during the year)</i>
Kursy (w ciągu roku)	146	113	33	<i>Courses (during the year)</i>
Absolwenci kursów (w ciągu roku) ...	2329	1848	481	<i>Course graduates (during the year)</i>
Zespoły artystyczne	777	561	216	<i>Artistic ensembles</i>
Członkowie zespołów artystycznych	9557	7369	2188	<i>Members of artistic ensembles</i>
Koła (kluby).....	441	312	129	<i>Groups (clubs)</i>
Członkowie kół (klubów).....	8981	6685	2296	<i>Members of groups (clubs)</i>

TABL. 6 (158). **KINA STAŁE**
FIXED CINEMAS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Kina (stan w dniu 31 XII).....	39	29	23	23	<i>Cinemas (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	35	28	22	22	<i>of which in urban areas</i>
Sale projekcyjne (stan w dniu 31 XII) ..	39	34	28	33	<i>Screens (as of 31 XII)</i>
w tym miasta	35	33	27	32	<i>of which in urban areas</i>
Miejsca na widowni (stan w dniu 31 XII)	10146	8570	6397	6782	<i>Seats in fixed cinemas (as of 31 XII) in thous.</i>
w tym miasta	9620	8153	6254	6639	<i>of which in urban areas</i>
Seanse	13608	11487	16064	27344	<i>Screenings</i>
w tym miasta	13456	11190	16045	27325	<i>of which in urban areas</i>
na 1 kino	348,9	396,1	698,4	1188,9	<i>per cinema</i>
Widzowie	439217	367046	640583	877735	<i>Audience e</i>
w tym miasta	435513	358186	639309	876514	<i>of which in urban areas</i>
na 1 kino	11262	12657	27851	38162	<i>per cinema</i>
na 1 seans	32	32	40	32	<i>per screening</i>

TABL. 7 (159). **ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI**
Stan w dniu 31 XII
RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w tysiącach <i>in thousands</i>				na 1000 ludności <i>per 1000 population</i>				
Abonenci radiowi	343,8	332,0	290,8	262,0	234	232	204	184	Radio subscribers
miasta	230,7	223,8	199,7	182,1	261	261	234	213	urban areas
wieś	113,1	108,2	91,1	79,9	194	190	160	140	rural areas
Abonenci telewizyjni	338,0	323,4	283,5	255,0	230	226	199	179	Television subscribers
miasta	226,8	217,4	193,9	176,6	257	253	227	207	urban areas
wieś	111,1	106,1	89,5	78,5	190	186	157	137	rural areas

Źródło: dane Centralnego Zarządu Poczty Polskiej.
Source: data of the Polish Post Headquarters.

Turystyka

Tourism

TABL. 8 (160). **TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA**
COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Obiekty (stan w dniu 31 VII)	589	353	371	384	Facilities (as of 31 VII)
Hotele	65	85	87	88	Hotels
Motele	6	5	4	4	Motels
Pensjonaty	35	23	23	22	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	-	23	35	41	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe	14	2	1	1	Excursion hostels
Schroniska młodzieżowe	32	10	7	7	Youth hostels
Szkolne schroniska młodzieżowe	-	14	17	15	School youth hostels
Kempingi	19	12	11	11	Camping sites
Pola biwakowe	47	20	27	21	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe	110	57	56	63	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	9	4	9	12	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	25	18	23	25	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej	2	1	1	1	Creative arts centres
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	35	16	18	23	Public tourist cottages
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego	5	1	1	-	Weekend and holiday accommodation establishments
Zakłady uzdrowiskowe	-	1	1	1	Health establishments
Pozostałe obiekty	185	61	50	49	Other facilities

TABL. 8 (160). **TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA (cd.)**
COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Miejsca noclegowe (stan w dniu 31 VII).....	48943	37408	38231	38736	Number of beds (as of 31 VII)
w tym całoroczne	14286	18297	19101	19918	of which open all year
Hotele	7084	8683	9760	10391	Hotels
Motele.....	339	160	140	125	Motels
Pensjonaty.....	1218	1054	791	620	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	-	1050	1673	1857	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe.....	1335	111	40	40	Excursion hostels
Schroniska młodzieżowe.....	2055	713	585	626	Youth hostels
Szkolne schroniska młodzieżowe.....	-	1110	1185	970	School youth hostels
Kempingi.....	3044	1704	1660	1620	Camping sites
Pola biwakowe	5179	2512	2552	2124	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe	11624	6381	6740	7085	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	1767	676	912	987	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	3856	3200	3694	3850	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej	210	156	126	124	Creative arts centres
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych.....	1982	1392	1260	1341	Public tourist cottages
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego.....	78	15	14	-	Weekend and holiday accommodation establishments
Zakłady uzdrowiskowe	-	472	480	500	Health establishments
Pozostałe obiekty.....	9172	8019	6619	6476	Other facilities
Korzystający z noclegów	835471	758021	869005	906053	Tourists accommodated
w tym turyści zagraniczni	195081	219186	180856	155346	of which foreign tourists
Hotele	495596	493898	551845	562254	Hotels
Motele.....	11158	5809	6686	4628	Motels
Pensjonaty.....	29359	24499	13254	12142	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	-	23785	49624	54820	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe.....	24449	8152	128	354	Excursion hostels
Schroniska młodzieżowe.....	24647	6760	6958	5247	Youth hostels
Szkolne schroniska młodzieżowe.....	-	16935	15083	13162	School youth hostels
Kempingi.....	14563	11197	12700	10192	Camping sites
Pola biwakowe	10998	8804	6668	9870	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe	85857	53461	59226	74779	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	7025	3442	6373	4108	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	45807	37436	65462	71496	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej.....	12114	3326	4501	4960	Creative arts centres
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych.....	20146	14545	13235	14828	Public tourist cottages
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego.....	348	27	23	-	Weekend and holiday accommodation establishments
Zakłady uzdrowiskowe	-	6703	7073	6926	Health establishments
Pozostałe obiekty.....	53404	39242	50166	56287	Other facilities

TABL. 8 (160). **TURYSTYCZNE OBIEKTY ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA (dok.)**
COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Udzielone noclegi	2281943	2014893	2407709	2459639	Nights spent (overnight stay)
w tym turystom zagranicznym	435102	503384	457944	384139	of which foreign tourists
Hotele	870904	939473	1080732	1051221	Hotels
Motele	22086	8523	10491	6166	Motels
Pensjonaty	70980	51209	34536	29531	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	-	71497	145337	177961	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe	55945	12309	990	1572	Excursion hostels
Schroniska młodzieżowe	75140	16777	19111	16163	Youth hostels
Szkolne schroniska młodzieżowe	-	46434	39289	38744	School youth hostels
Kempingi	43784	35037	26367	22445	Camping sites
Pola biwakowe	35206	27594	39030	35867	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe	532444	271485	338065	387647	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	58048	16957	38840	37793	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	183197	143642	230418	243094	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej	16143	8921	12807	13402	Creative arts centres
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	84184	50634	50092	58499	Public tourist cottages
Ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego	1461	121	144	-	Weekend and holiday accommodation establishments
Zakłady uzdrowiskowe	-	139616	138900	140843	Health establishments
Pozostałe obiekty	232421	174664	202560	198691	Other facilities

TABL. 9 (161). **PLACÓWKI GASTRONOMICZNE W TURYSTYCZNYCH OBIEKTACH ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA**
Stan w dniu 31 VII
CATERING ESTABLISHMENTS IN COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS
As of 31 VII

WYSZCZEGÓLNIENIE	Restauracje <i>Restaurants</i>	Bary i kawiarnie <i>Bars and coffee houses</i>	Stołówki <i>Canteens</i>	Punkty gastronomiczne <i>Food stands</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM					TOTAL
2000	123	193	957	67	
2005	126	148	109	39	
2007	147	153	119	33	
2008	139	159	125	45	
Hotele	89	61	4	9	Hotels
Motele	4	1	-	-	Motels
Pensjonaty	8	10	6	-	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	17	19	2	4	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe	1	2	1	2	Excursion hostels
Schroniska młodzieżowe	-	-	4	-	Youth hostels
Szkolne schroniska młodzieżowe ..	-	-	9	-	School youth hostels
Kempingi	-	2	1	2	Camping sites
Pola biwakowe	-	-	3	5	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe	7	31	40	11	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	-	-	10	-	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe	4	14	19	5	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej	1	-	-	1	Creative arts centres
Zespoły ogólnodostępnych domków turystycznych	1	7	3	3	Public tourist cottages
Zakłady uzdrowiskowe	-	1	1	-	Health establishments
Pozostałe obiekty	7	11	22	3	Other facilities

TABL. 10 (162). **TURYSŒI ZAGRANICZNI KORZYSTAJĄCY Z TURYSTYCZNYCH OBIEKTÓW ZBIOROWEGO ZAKWATEROWANIA**
FOREIGN TOURISTS ACCOMMODATED IN COLLECTIVE TOURIST ACCOMMODATION ESTABLISHMENTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Korzystający z noclegów	195081	219186	180856	155346	Tourists accommodated
Hotele	170107	190636	154377	131010	Hotels
Motele.....	2082	247	58	16	Motels
Pensjonaty	5420	6471	3334	3094	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	-	4882	5404	5018	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe.....	1928	455	-	-	Excursion hostels
Schroniska młodzieżowe.....	1008	370	385	258	Youth hostels
Szkolne schroniska młodzieżowe.....	-	1289	1740	865	School youth hostels
Kempingi.....	3050	3513	4997	3429	Camping sites
Pola biwakowe	589	1618	245	652	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe	2040	1400	1993	1481	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	235	-	805	495	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	1318	1477	847	643	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej.....	199	194	182	250	Creative arts centres
Zespół ogólnodostępnych domków turystycznych	365	545	264	380	Public tourist cottages
Pozostałe obiekty.....	6975	6089	6225	7755	Other facilities
Udzielone noclegi	435102	503384	457944	384139	Nights spent (overnight stay)
Hotele	349198	418167	368493	305781	Hotels
Motele.....	6971	305	62	22	Motels
Pensjonaty	19621	19520	14058	12058	Boarding houses
Inne obiekty hotelowe	-	15525	14311	10565	Other hotel facilities
Domy wycieczkowe.....	2822	659	-	-	Excursion hostels
Schroniska młodzieżowe.....	2646	1158	805	626	Youth hostels
Szkolne schroniska młodzieżowe.....	-	2574	4635	1936	School youth hostels
Kempingi.....	8696	7875	9709	6568	Camping sites
Pola biwakowe	1205	2257	692	1070	Tent camp sites
Ośrodki wczasowe	11494	7889	12470	9443	Holiday centres
Ośrodki kolonijne	2276	-	7483	6660	Holiday youth centres
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe.....	4059	7836	3325	3461	Training-recreational centres
Domy pracy twórczej.....	749	657	529	933	Creative arts centres
Zespół ogólnodostępnych domków turystycznych	960	1709	1011	1848	Public tourist cottages
Pozostałe obiekty.....	26681	17253	20361	23168	Other facilities

Uwagi ogólne

Działalność badawczo-rozwojowa (B+R) i innowacyjna

1. **Działalność badawcza i rozwojowa** (badania i eksperymentalne prace rozwojowe, w skrócie B+R) są to systematycznie prowadzone prace twórcze, podjęte dla zwiększenia zasobu wiedzy, w tym wiedzy o człowieku, kulturze i społeczeństwie, jak również dla znalezienia nowych zastosowań dla tej wiedzy.

Obejmuje ona **badania podstawowe i stosowane oraz prace rozwojowe**.

Informacje dotyczące działalności badawczej i rozwojowej obejmują następujące grupy jednostek:

jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe (tj. jednostki, których podstawowym rodzajem działalności jest prowadzenie prac badawczo-rozwojowych):

- placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk,
- jednostki badawczo-rozwojowe, tj. jednostki państwowe, działające na podstawie ustawy z dnia 25 VII 1985 r. o jednostkach badawczo-rozwojowych (jednolity tekst Dz. U. 2001 Nr 33, poz. 388, z późniejszymi zmianami),
- inne, tj. jednostki prywatne, zaklasyfikowane według PKD do działu 73 „Działalność badawczo-rozwojowa”;

jednostki obsługi nauki (biblioteki naukowe, archiwa naukowe, stowarzyszenia naukowe i inne jednostki obsługi nauki);

jednostki rozwojowe, tj. podmioty gospodarcze, przede wszystkim przedsiębiorstwa przemysłowe, posiadające na ogół własne zaplecze badawczo-rozwojowe (laboratoria, biura konstrukcyjne, zakłady rozwoju techniki itp.), prowadzące działalność B+R, głównie o charakterze prac rozwojowych, obok swojej podstawowej działalności;

szkoły wyższe;

pozostałe jednostki – m.in. szpitale prowadzące prace badawczo-rozwojowe obok swojej podstawowej działalności, z wyjątkiem klinik akademii medycznych (uniwersytetów) i Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, ujętych w kategorii „szkoły wyższe” oraz szpitale posiadających status instytutów naukowo-badawczych, ujętych w kategorii „jednostki badawczo-rozwojowe”.

2. **Nakłady na działalność badawczo-rozwojową** obejmują nakłady bieżące poniesione na badania podstawowe, stosowane i prace rozwojowe oraz nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R, niezależnie od źródła pochodzenia środków finansowych.

General notes

Research-development (R&D) and innovation activities

1. **Research and development activity** (i.e. research and experimental development work – R&D) includes systematically conducted creative work, undertaken in order to increase knowledge, including knowledge about man, culture and society as well as for discovering new uses for this knowledge.

Research and development activity includes **basic research, applied research and experimental development**.

Information regarding research and development activity includes the following groups of entities:

scientific and research-development units (i.e. units whose main activity is performing R&D activity):

- *scientific units of the Polish Academy of Sciences,*
- *branch research-development units, i.e. state owned units – subordinate to different ministries – working on the basis of the Law of 25 VII 1985 on the Branch R&D Units (uniform text Journal of Laws 2001 No. 33, item 388, with later amendments),*
- *others, i.e. private units whose main activity is performing R&D (NACE 73 “Research and development”);*

science support units (scientific libraries, scientific archives, scientific societies and other “auxiliary units”);

development units, i.e. economic entities, primarily industrial enterprises, in most cases with their own R&D facilities (laboratories, design offices, technology development centres, etc.), performing R&D activity mainly with an experimental development character along with their principal activity;

higher education institutions;

other units – among others hospitals conducting R&D activity along with their principal activity, excluding clinics of medical academies (universities) and the Medical Centre for Post-graduates Education included in the category “higher education institutions” as well as hospitals having the status of research institutes included in the category “branch research-development units”.

2. **Expenditures on research and development activity** include current expenditures borne on basic research, applied research and development work as well as capital expenditures on fixed assets connected with R&D regardless of the origin (source) of the financial funds.

Nakłady inwestycyjne na środki trwałe związane z działalnością B+R podaje się łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej (do 2001 r. zwanej specjalną), niezbędnej do wykonania określonych prac B+R i spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz zgodnie z obowiązującymi przepisami do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych; do 2002 r. koszty te ujmowane były w nakładach bieżących na działalność badawczą i rozwojową.

3. Dane dotyczące zatrudnienia w działalności badawczej i rozwojowej obejmują wyłącznie pracowników bezpośrednio z nią związanych, poświęcających na tę działalność co najmniej 10% nominalnego czasu pracy.

Ekwiwalenty pełnego czasu pracy (EPC) są to jednostki przeliczeniowe służące do ustalenia faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej. Jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy oznacza jeden osoborok poświęcony wyłącznie na działalność badawczo-rozwojową.

4. Działalność innowacyjna w przemyśle polega na opracowywaniu i wdrażaniu nowych lub istotnie ulepszonych produktów (wyrobów, usług) i procesów, przy czym produkty te i procesy są nowe przynajmniej z punktu widzenia wprowadzającego je przedsiębiorstwa. Obejmuje szereg działań o charakterze badawczym (naukowym), technicznym, organizacyjnym, finansowym i handlowym.

5. Nakłady na działalność innowacyjną obejmują nakłady na: prace badawcze i rozwojowe (B+R) wykonane przez własne zaplecze badawcze przedsiębiorstw, jak również nabyte od innych jednostek, zakup gotowej technologii w postaci dokumentacji i praw (patenty, wynalazki nieopatentowane, licencje, ujawnienia *know-how*, znaki towarowe itp.), oprogramowanie, nakłady inwestycyjne na środki trwałe niezbędne do wprowadzenia innowacji (maszyny i urządzenia techniczne oraz budynki, budowle i grunty), prace wdrożeniowe poprzedzające uruchomienie produkcji na skalę przemysłową, szkolenie personelu związane z działalnością innowacyjną oraz marketing dotyczący nowych i istotnie ulepszonych produktów.

6. Środki automatyzacji procesów produkcyjnych są to urządzenia (lub zestawy maszyn i urządzeń) wykonujące określone czynności bez udziału człowieka, stosowane w celu samoczynnego sterowania, regulowania urządzeń technicznych oraz kontrolowania przebiegu procesów technologicznych.

7. Wynalazek podlegający opatentowaniu jest to nowe rozwiązanie o charakterze technicznym, niewynikające w sposób oczywisty ze stanu techniki i mogące się nadawać do stosowania.

8. Wzór użytkowy podlegający ochronie jest to nowe i użyteczne rozwiązanie o charakterze technicznym, dotyczące kształtu, budowy lub zestawienia przedmiotu o trwałej postaci.

Społeczeństwo informacyjne

1. Prezentowane informacje opracowano

Capital expenditures on fixed assets connected with research and development activity comprise expenditures on purchase or manufacture of research equipment (until 2001 so-called special research equipment), necessary for performing particular R&D projects and meeting criteria for inclusion in fixed assets but according to the regulation in force temporarily, till completion of the a.m. projects not included in fixed assets; until 2002, expenditure on a.m. equipment was included in the current expenditures on R&D.

3. Data regarding employment in R&D include exclusively persons employed directly in this activity (or providing direct services for R&D) and spending at least 10 per cent of their normal work time on R&D.

Full-time equivalents (FTE) are calculating units used to establish the actual time spent on research and development work. One FTE equals one person-year spent exclusively on R&D.

4. Innovation activity in industry consists in elaborating and implementing of new or significantly improved products (goods and services) and processes which are novel at least for the enterprise). It comprises many different scientific, technological, organizational, financial and commercial steps.

5. Expenditures on innovation include expenditures on: R&D activity (intramural and extramural), acquisition of disembodied technology and know-how (patents, non-patented inventions, licenses, disclosures of know-how, trademarks etc.), software, acquisition of fixed assets required for introduction of innovations (instruments and equipment and land and buildings), other preparations for the implementation of innovations, training directly linked to technological innovations and marketing for technologically new and significantly improved products.

6. Means for automating production processes include the equipment (or combinations of machinery and equipment) which performs defined tasks without human participation, and is used in order to automatically control and regulate other equipment as well as to control technological processes.

7. A patentable invention – any new solution of a technical character which does not obviously result from the prior art and which is capable of practical application.

8. A utility model eligible for protection – any new and useful solution of a technical nature affecting shape, construction or permanent assembly of an object.

Information society

1. The presented information has been compiled on the basis of generalized results of repre-

na podstawie uogólnionych wyników badań reprezentacyjnych przeprowadzanych w ramach tematu „Wskaźniki społeczeństwa informacyjnego”.

2. Dane dotyczące **przedsiębiorstw wyposażonych w technologie informacyjno-telekomunikacyjne (ICT)** dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób i zaliczanych do sekcji: przetwórstwo przemysłowe, budownictwo, handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych i motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego, hotele i restauracje (w zakresie hoteli i pozostałych obiektów noclegowych turystyki i innych miejsc krótkotrwałego zakwaterowania), transport, gospodarka magazynowa i łączność, obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała (w zakresie działalności związanej z filmem, przemysłem wideo oraz działalnością radiowej i telewizyjnej). W 2007 r. badaniem objęto około 14 tys. przedsiębiorstw (tj. 18% ich ogólnej liczby).

3. **Lokalna sieć komputerowa (LAN)** to rodzaj sieci zlokalizowanej na stosunkowo niedużym obszarze, często w obrębie jednego budynku lub grupy zabudowań. LAN może liczyć od dwóch do kilkuset komputerów. Sieć ta może być przewodowa lub bezprzewodowa.

4. **Intranet** to wewnętrzna, wydzielona sieć przedsiębiorstwa oparta na rozwiązaniach stosowanych w Internecie, tj. tych samych standardach, protokołach i programach, obejmująca swym zasięgiem wszystkie jednostki przedsiębiorstwa (biura, zakłady, filie).

5. **Ekstranet** jest to rozszerzenie wewnętrznej sieci przedsiębiorstwa (Intranetu) umożliwiające zewnętrznym użytkownikom dostęp do wybranych elementów sieci wewnętrznej.

tentative surveys conducted within the subject scope “Information society indicators”.

2. **Data regarding enterprises equipped with Information Communication Technology (ICT)**, concerns economic entities employing more than 9 persons and belonging to sections: manufacturing, construction, wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods, hotels and restaurants (hotels and camping sites and other provision of short-stay accommodation), transport, storage and communication, real estate, rental and business activities, other community, social and personal service activities (motion picture and video activities, radio and television activities). In 2007 the survey covered about 14 thous. enterprises (i.e. 18% of total enterprises).

3. **Local area network (LAN)** is a type of a network located on a relatively small area, often within one building or group of buildings. LAN can have from two to several hundred computers. This network can be wire-based or wireless.

4. **Intranet** is an inner, isolated enterprise network based on solutions used in the Internet, i.e. the same standards, protocols and programmes, covering all elements of an enterprise (offices, plants, branches).

5. **Extranet** is a broadened inner enterprise network (Intranet) which provides outside users with the access to selected elements of the inner network.

TABL. 1 (163). **JEDNOSTKI ORAZ ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
UNITS AND EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008	2000	2005	2007	2008			
	jednostki (stan w dniu 31 XII) units (as of 31 XII)				zatrudnieni ^a personnel ^a						
					ogółem total				pracy- nawo- badaw- czy re- search ers	techni- cy i pracy- nawo- równo- rzędni techni- cians and equi- valent staff	pozost- ały per- sonel other sup- porting staff
OGÓŁEM	12	22	18	23	1257,8	1221,2	1181,8	1283,0	1141,5	99,3	42,2
TOTAL											
Jednostki naukowe i badawczo- rozwojowe	4	4	3	4	323,6	226,6	201,5	198,9	128,9	58,0	12,0
Scientific and research- development units											
Placówki naukowe Polskiej Aka- demii Nauk	2	2	1	1	151,5	125,6	101,3	101,2	59,2	42,0	-
<i>Scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>											
instytuty naukowe.....	1	1	1	1	131,5	104,6	101,3	101,2	59,2	42,0	-
<i>scientific institutes</i>											
samodzielne zakłady naukowe...	1	1	-	-	20,0	21,0	-	-	-	-	-
<i>independent research depart- ments</i>											
Jednostki badawczo-rozwojowe	2	2	2	2	172,1	101,0	100,2	95,7	67,7	16,0	12,0
<i>Branch research-development units</i>											
instytuty naukowo-badawcze.....	1	1	1	1	143,1	80,2	78,2	71,7	55,7	16,0	-
<i>research institutes</i>											
ośrodki badawczo-rozwojowe.....	1	1	1	1	29,0	20,8	22,0	24,0	12,0	-	12,0
<i>research-development centres</i>											
Inne.....	-	-	-	1	-	-	-	2,0	2,0	-	-
<i>Others</i>											
Jednostki obsługi nauki	-	-	-	1	-	-	-	0,6	-	-	0,6
<i>Science support units</i>											
Jednostki rozwojowe	6	14	11	11	32,6	51,4	79,7	62,9	20,0	27,3	15,6
<i>Development units</i>											
Szkoły wyższe	2	4	4	7	901,6	943,2	900,6	1020,6	992,6	14,0	14,0
<i>Higher education institutions</i>											

^a W tzw. ekwiwalentach pełnego czasu pracy.

^a In full-time equivalents.

TABL. 2 (164). **ZATRUDNIENI W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ WEDŁUG POZIOMU WYKSZTAŁCENIA**

Stan w dniu 31 XII

*EMPLOYMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
BY EDUCATIONAL LEVEL*

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Z wykształceniem Education					pozosta- łym other
		wyższym higher					
		z tytułem nauko- wym profesora with title of pro- fessor	ze stopniem naukowym with scientific degree of		z tytułem zawodowym magistra, inżyniera, lekarza, licencjata with other university degrees below the PhD level (master, bachelor and equivalent)		
			doktora habilito- wanego habilitated doctor“ (HD)	doktora doctor (PhD)			
OGÓŁEM	2007	2319	250	282	996	496	295
TOTAL	2008	2184	287	311	1129	403	54
Jednostki naukowe i badawczo- -rozwojowe	2007	218	20	24	67	83	24
Scientific and research- -development units	2008	210	21	26	73	71	19
Placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk .. <i>Scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>		109	12	12	43	31	11
instytuty naukowe		109	12	12	43	31	11
<i>scientific institutes</i>							
samodzielne zakłady naukowe		-	-	-	-	-	-
<i>independent research departments</i>							
Jednostki badawczo-rozwojowe.....		99	9	14	28	40	8
<i>Branch research-development units</i>							
instytuty naukowo-badawcze		73	8	10	23	32	-
<i>research institutes</i>							
ośrodki badawczo-rozwojowe		26	1	4	5	8	8
<i>research-development centres</i>							
Inne		2	-	-	2	-	-
<i>Others</i>							
Jednostki obsługi nauki	2008	1	-	-	-	1	-
Science support units							
Jednostki rozwojowe	2007	297	3	-	2	74	218
Development units	2008	69	10	-	2	28	29
Szkoły wyższe	2007	1804	227	258	927	339	53
Higher education institutions	2008	1904	256	285	1054	303	6

a The habilitated doctor's degree (HD), which is higher than a doctorate (second doctorate), is peculiar to Poland. The degree is awarded on the basis of an appropriate dissertation and is necessary for obtaining the title of professor and a professorial post in scientific institutions.

TABL. 3 (165). **NAKLADY^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT
ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008				SPECIFICATION	
	ogółem <i>grand total</i>				nakłady expenditures				
					bieżące ^b <i>current^b</i>		inwestycyjne na środki trwałe <i>capital</i>		
	razem <i>total</i>	w tym osobowe of which labour costs	razem <i>total</i>	w tym maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia oraz środki transportu of which instruments and equipment					
w tys. zł <i>in thous. zł</i>									
OGÓŁEM	56873,3	66210,4	96611,4	80549,5	56175,9	25581,8	24373,6	20405,7	TOTAL
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	23758,0	34905,0	30860,7	31156,6	24242,1	14599,6	6914,5	4222,6	Scientific and research-development units
Placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk.....	9425,1	22317,4	16048,1	16145,0	13508,8	8715,8	2636,2	2479,3	Scientific units of the Polish Academy of Sciences
instytuty naukowe..	7955,0	11516,4	16048,1	16145,0	13508,8	8715,8	2636,2	2479,3	scientific institutes
samodzielne zakłady naukowe ...	1470,1	10801,0	-	-	-	-	-	-	independent research departments
Jednostki badawczo-rozwojowe	14332,9	12587,6	14812,6	14991,6	10722,3	5873,8	4269,3	1737,3	Branch research-development units
instytuty naukowo-badawcze.....	13317,2	11539,3	13490,3	13664,2	9394,9	5088,3	4269,3	1737,3	research institutes
ośrodki badawczo-rozwojowe.....	1015,7	1048,3	1322,3	1327,4	1327,4	785,5	-	-	research-development centres
Inne.....	-	-	-	20,0	11,0	10,0	9,0	6,0	Others
Jednostki obsługi nauki	-	-	-	25,0	25,0	18,0	-	-	Science support units
Jednostki rozwojowe	9904,5	4750,2	34238,5	2250,7	2031,7	1151,0	219,0	219,0	Development units
Szkoły wyższe	23210,8	26555,2	31512,2	47117,2	29877,1	9813,2	17240,1	15964,1	Higher education institutions

^a Bez amortyzacji środków trwałych. ^b Do 2002 r. łącznie z kosztami zakupu lub wytworzenia aparatury naukowo-badawczej, zwanej poprzednio specjalną, niezbędną do wykonania określonych prac B+R, spełniającej kryteria zaliczania do środków trwałych, lecz zgodnie z obowiązującymi przepisami do czasu zakończenia tych prac nieujętej w ewidencji środków trwałych (rozporządzenie Przewodniczącego KBN z 30 XI 2001 r. Dz. U. Nr 146, poz. 1642, § 13).

^a Excluding depreciation of fixed assets. ^b Until 2002 including expenditure on purchase or manufacture of research equipment, defined previously as so-called special research equipment, necessary for performing particular R&D projects, meeting criteria for inclusion in fixed assets but according to the regulation in force temporarily, till completion of the a. m. projects, not included in fixed assets and treated as current assets (decree of the Chairman of the State for Scientific Research from 30 XI 2001, Journal of Laws No. 146, item 1642, § 13).

TABLE 4 (166). **NAKLADY BIEŻĄCE^a NA DZIAŁALNOŚĆ BADAWCZĄ I ROZWOJOWĄ WEDŁUG RODZAJÓW BADAN (ceny bieżące)**
CURRENT EXPENDITURES^a ON RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY BY TYPE OF ACTIVITY (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Badania <i>Research</i>		Prace rozwojowe <i>Experimental development</i>	SPECIFICATION	
		podstawowe <i>basic</i>	stosowane <i>applied</i>			
		w tys. zł <i>in thous. zł</i>				
OGÓŁEM	2000	40736,3	9918,2	12550,8	18267,3	TOTAL
	2005	45844,1	20133,6	14706,5	11004,0	
	2007	49714,2	21632,6	18859,7	9221,9	
	2008	56175,9	30228,7	19144,3	6802,9	
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe		24242,1	14836,2	6998,4	2407,5	Scientific and research-development units
Placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk		13508,8	13508,8	-	-	<i>Scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
Jednostki badawczo-rozwojowe		10722,3	1327,4	6998,4	2396,5	<i>Branch research-development units</i>
Inne		11,0	-	-	11,0	<i>Others</i>
Jednostki obsługi nauki		25,0	10,0	-	15,0	Science support units
Jednostki rozwojowe		2031,7	134,0	223,0	1674,7	Development units
Szkoły wyższe		29877,1	15248,5	11922,9	2705,7	Higher education institutions

^a Patrz notki a, b do tabl. 3 na str. 219.

^a See footnotes a, b to the table 3 on page 219.

TABLE 5 (167). **STOPIEŃ ZUŻYCIA APARATURY NAUKOWO-BADAWCZEJ W DZIAŁALNOŚCI BADAWCZEJ I ROZWOJOWEJ**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF RESEARCH EQUIPMENT IN RESEARCH AND DEVELOPMENT ACTIVITY
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	stopień zużycia w % <i>degree of consumption in %</i>				
	OGÓŁEM	67,6	82,4	84,3	
Jednostki naukowe i badawczo-rozwojowe	68,5	88,6	92,9	84,0	Scientific and research-development units
Placówki naukowe Polskiej Akademii Nauk	71,8	92,5	97,4	85,5	<i>Scientific units of the Polish Academy of Sciences</i>
Jednostki badawczo-rozwojowe.....	56,9	73,9	75,4	77,8	<i>Branch research-development units</i>
Inne	-	-	-	-	<i>Others</i>
Jednostki obsługi nauki	-	-	-	-	Science support units
Jednostki rozwojowe	46,6	118,7	-	29,2	Development units
Szkoły wyższe	69,6	79,6	81,3	72,9	Higher education institutions

TABL. 6 (168). **NAKLĄDY NA DZIAŁALNOŚĆ INNOWACYJNĄ W PRZEMYSŁE^a (ceny bieżące)**
EXPENDITURES ON INNOVATION ACTIVITIES IN INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym nakłady Of which expenditures		
		na działalność badawczą i rozwojową on research and development activity	inwestycyjne na maszyny, urzą- dzenia techniczne i narzędzia oraz środki trans- portu capital – on the acquisition of instruments and equipment	na oprogramowanie on software
		w tys. zł	in thous. zł	
OGÓŁEM 2000	165607,1	11082,4	98789,4	4815,7
2005	257893,0	7060,2	160798,4	3208,1
TOTAL 2007	352586,7	4952,0	341026,1	3106,2
2008	242641,5	1647,5	229982,8	4015,9
sektor publiczny public sector	36747,8	761,7	35338,3	562,8
sektor prywatny private sector	205893,7	885,7	194644,5	3453,1
W tym przetwórstwo prze- mysłowe	223788,5	994,5	212360,7	3500,0
Of which manufacturing				
w tym: of which:				
Produkcja artykułów spożyw- czych i napojów.....	28176,7	-	24394,1	685,6
<i>Manufacture of food products and beverages</i>				
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny ^Δ	28577,6	150,0	27953,1	258,0
<i>Manufacture of wood and wood, straw and wicker products^Δ</i>				
Produkcja wyrobów gumowych i z tworzyw sztucznych.....	23288,6	251,7	22398,2	432,3
<i>Manufacture of rubber and plastic products</i>				
Produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych pozostałych ...	10772,3	148,9	9881,1	-
<i>Manufacture of other non- metallic mineral products</i>				
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	13506,1	111,9	13160,8	107,6
Produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna ^Δ	27709,7	29,3	24978,8	507,3
<i>Manufacture of furniture; manufacturing n.e.c.</i>				

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 7 (169). ŚRODKI AUTOMATYZACJI PROCESÓW PRODUKCYJNYCH I MEDIA ELEKTRONICZNE W PRZEMYSŁE ^a

Stan w dniu 31 XII

MEANS FOR AUTOMATING PRODUCTION PROCESSES AND ELECTRONIC MEDIA IN INDUSTRY ^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Środki automatyzacji procesów produkcyjnych w szt. Means for automating production processes in units					komputery ^b computers ^b
	linie produkcyjne production lines		centra obróbkowe processing centres	roboty i manipulatory przemysłowe industrial robots and mani- pulators		
	automatycz- ne automatic	sterowane komputerem computer controlled		ogółem total	w tym roboty of which robots	
OGÓŁEM 2000	269	300	104	40	14	516
TOTAL 2005	412	417	222	71	50	444
2007	436	466	258	73	47	476
2008	395	478	351	86	58	540
w tym: of which:						
sektor prywatny..... private sector	372	448	340	84	56	470
W tym przetwórstwo prze- mysłowe	378	458	351	84	56	493
Of which manufacturing						
w tym: of which:						
Produkcja artykułów spożyw- czych i napojów	72	52	90	4	4	156
<i>Manufacture of food products and beverages</i>						
Produkcja odzieży i wyrobów futrarskich	-	1	-	-	-	1
<i>Manufacture of wearing apparel and furriery¹</i>						
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny ¹	40	39	55	5	5	49
<i>Manufacture of wood and wood, straw and wicker products¹</i>						
Produkcja masy włóknistej oraz papieru.....	4	2	2	-	-	-
<i>Manufacture of pulp and paper</i>						
Działalność wydawnicza; poligrafia i reprodukcja zapi- sanych nośników informacji ...	6	8	-	-	-	8
<i>Publishing, printing and repro- duction of recorded media</i>						
Produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych pozostałych.	7	32	17	-	-	29
<i>Manufacture of other non- metallic mineral products</i>						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczbą pracujących przekracza 49 osób. ^b Komputery duże, mikrokomputery i mikrokomputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons. ^b Mainframe computers, minicomputers and microcomputers for the control and regulation of technological processes.

TABL. 7 (169). ŚRODKI AUTOMATYZACJI PROCESÓW PRODUKCYJNYCH I MEDIA ELEKTRONICZNE W PRZEMYSŁE ^a (dok.)

Stan w dniu 31 XII

MEANS FOR AUTOMATING PRODUCTION PROCESSES AND ELECTRONIC MEDIA IN INDUSTRY ^a (cont.)

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Środki automatyzacji procesów produkcyjnych w szt. Means for automating production processes in units					komputery ^a computers ^a
	linie produkcyjne production lines		centra obróbkowe processing centres	roboty i manipulatory przemysłowe industrial robots and mani- pulators		
	automatycz- ne automatic	sterowane komputerem computer controlled		ogółem total	w tym roboty of which robots	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal prod- ucts ^Δ	7	4	33	9	9	29
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	2	3	19	-	-	26
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej ^Δ Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.	15	6	15	43	20	79
Produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna ^Δ Manufacture of furniture; manufacturing n.e.c.	51	50	101	2	1	20

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób. ^b Komputery duże, mikrokomputery i mikrokomputery do sterowania i regulacji procesami technologicznymi.

^a Data concern economic entities employing more than 49 persons. ^b Mainframe computers, minicomputers and microcomputers for the control and regulation of technological processes.

TABL. 8 (170). WYNAZAKI I WZORY UŻYTKOWE KRAJOWE
DOMESTIC INVENTIONS AND UTILITY MODELS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Wynalazki:					<i>Inventions:</i>
zgłoszone.....	25	27	46	30	<i>patent applications</i>
udzielone patenty.....	8	13	22	13	<i>patents granted</i>
Wzory użytkowe:					<i>Utility models:</i>
zgłoszone.....	.	8	15	9	<i>utility model application</i>
udzielone prawa ochronne.....	.	8	7	11	<i>rights of protection granted</i>

Źródło: dane Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej.
Source: data of the Patent Office of the Republic of Poland.

TABL. 9 (171). **WARTOŚĆ SPRZEDAŻY WYROBÓW I USŁUG NOWYCH I ISTOTNIE ULEPSZONYCH W PRZEMYSLE^a W 2008 R.**
VALUE OF SOLD PRODUCTION OF TECHNOLOGICALLY NEW AND SIGNIFICANTLY IMPROVED PRODUCTS AND SERVICES IN THE INDUSTRY^a IN 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wartość sprzedaży wyrobów i usług nowych i istotnie ulepszonych, których produkcję uruchomiono w latach 2006—2008				SPECIFICATION
	Value of sold of products of technologically new and significantly improved products and services, of which production was activated in years 2006—2008				
	ogółem <i>grand total</i>	z tego wyroby <i>of which products</i>		w tym eksport ogółem <i>of which export total</i>	
		nowe i istotnie ulepszone na rynek <i>new or significantly improved for the market</i>	nowe i istotnie ulepszone dla przedsiębiorstwa <i>new or significantly improved for the enterprise</i>		
w tys. zł <i>in thous. zł</i>					
O G Ó Ł E M.....	2776265,8	653026,1	2123239,7	1852438,1	T O T A L
sektor publiczny	20223,8	18546,0	1677,8	1806,9	<i>public sector</i>
sektor prywatny.....	2756042,0	634480,1	2121561,9	1850631,2	<i>private sector</i>
W tym przetwórstwo przemysłowe	2773009,7	650006,1	2123003,6	1852438,1	Of which manufacturing
w tym:					<i>of which:</i>
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	289916,4	44433,6	245482,8	16286,4	<i>Manufacture of food products and beverages</i>
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny ^Δ	42602,5	10469,2	32133,3	8626,2	<i>Manufacture of wood and wood, straw and wicker products^Δ</i>
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	113552,0	111027,4	2524,6	24483,0	<i>Manufacture of metal products^Δ</i>
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	236317,8	76767,4	159550,4	170583,7	<i>Manufacture of machinery and equipment n.e.c.</i>
Produkcja maszyn i aparatury elektrycznej ^Δ	77761,0	17388,9	60372,1	47475,4	<i>Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.</i>
Produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna ^Δ ...	498625,9	267757,7	230868,2	264635,1	<i>Manufacture of furniture; manufacturing n.e.c.</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 49 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 49 persons.

TABL. 10 (172). PRZEDSIĘBIORSTWA ^a WYKORZYSTUJĄCE INTERNET W 2008 R.

Stan w styczniu

ENTERPRISES ^a USING INTERNET IN 2008

As in January

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Liczba jednostek <i>Number of entities</i>	Udział jednostek w całej populacji w % <i>The proportion of entities in percent of total population</i>
Dostęp do Internetu <i>Internet access</i>	2428	90,4
Połączenie z Internetem przez: <i>Internet access via:</i>		
łącze szerokopasmowe ^b <i>Broadband connection ^b</i>	1409	52,5
modem analogowy (zwykła linia telefoniczna) lub cyfrowy ISDN... <i>analogue modem (connection over plain telephone line or digi- tal modem)</i>	1274	47,4
łącze bezprzewodowe (np. GSM, GPRS, UMTS, itp.) <i>wireless connection (e.g. GSM, GPRS, UMTS)</i>	518	19,3
Przedsiębiorstwa posiadające własną stronę internetową <i>Enterprises with Own Website</i>	1281	47,7

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b W technologii DSL (xDSL, ADSL, SDSL, itp.) lub inne łącze stałe (np. sieć telewizji kablowej, energetyczną – PLC).

^a Data concerns enterprises with more than 9 persons employed. ^b DSL connections (xDSL like ADSL, SDSL, etc.) or other fixed broadband connections (e.g. via cable TV network, via power suplay traction – PLC).

TABL. 11 (173). **PRZEDSIĘBIORSTWA^a WYKORZYSTUJĄCE WYBRANE TECHNOLOGIE TELEINFORMATYCZNE W 2008 R.**

Stan w styczniu

ENTERPRISES^a USING SELECTED ICT SYSTEMS IN 2008

As in January

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Liczba jednostek <i>Number of entities</i>	Udział jednostek w całej populacji w % <i>The proportion of entities in percent of total population</i>
Komputery z dostępem do internetu <i>Computers with internet access</i>	2428	90,4
Sieć lokalną LAN <i>Local area network (LAN)</i> w tym bezprzewodowa <i>of which wireless</i>	1363 489	50,8 18,2
Intranet <i>Intranet</i>	653	24,3
Bezpłatne oprogramowanie, systemy open source, jak np. Linux <i>Free, open source software and operating systems, like Linux</i>	347	12,9
ERP – system informatyczny do planowania zasobów przedsiębior- stwa <i>Enterprise Resource Planning system</i>	223	8,3
CRM – programowanie do zarządza- nia informacjami o klientach zapew- niające dostęp do nich innym ko- mórkom przedsiębiorstwa <i>Customer Relationship Management system</i>	323	12,0

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a *Data concerns enterprises with more than 9 persons employed.*

Uwagi ogólne

1. Źródłem informacji o **cenach detalicznych** prezentowanych towarów i usług były notowania cen prowadzone przez ankierów w wybranych punktach sprzedaży, w wytypowanych rejonach badania cen. Ceny towarów i usług notowane były w 2008 r. raz w miesiącu z wyjątkiem owoców i warzyw, w zakresie których notowania cen prowadzone były trzy razy w miesiącu.

Ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach, z wyjątkiem rocznych cen ziemniaków, które obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonywanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku.

2. Dane o **cenach skupu** dotyczą cen płaconych przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od ich producentów. Przeciętne ceny roczne obliczono jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych.

3. Źródłem informacji o **cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach** są miesięczne notowania cen dokonane przez stałych ankierów na celowo wytypowanych targowiskach. Do 2004 r. źródłem informacji o cenach uzyskiwanych przez rolników była miesięczna sprawozdawczość korespondentów rolnych, którzy notowali również ceny uzyskiwane w bezpośrednich obrotach między poszczególnymi gospodarstwami. W związku z tym dane od 2005 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

General notes

1. The source of information on **retail prices** of presented goods and services were quotations conducted by price collectors in selected sales outlets, in selected price survey regions. Prices of goods and services were collected in 2008 once a month, with the exception of fruit and vegetables, for which the quotations were conducted three times a month.

Annual prices have been computed as the arithmetic means of the average monthly prices apart from annual prices of potatoes, which have been calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year.

2. Data on **procurement prices** concern prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from their producers. Average annual prices were calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of each agricultural product.

3. The information on **prices of agricultural products and livestock received by farmers on market-places** comes from monthly price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected market-places. Until 2004 information on prices received by farmers was collected monthly from agricultural correspondents, whose reports also included prices of products traded between farms. Therefore data since 2005 are not fully comparable with data in previous years. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly prices.

TABL. 1 (174). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ryż – za 1 kg	2,44	2,85	2,83	4,10	Rice – per kg
Chleb pszenno-żytny – za 0,5 kg	1,23	1,26	1,49	1,70	Wheat-rye bread – per 0,5 kg
Makaron jajeczny – za 400 g	3,18	3,91	2,72	3,34	Egg pasta – per 400 g
Mąka pszenna „Poznańska” – za 1 kg	1,57	1,46	1,67	2,00	Wheat flour "Poznańska" – per kg
Mięso wołowe z kością (rostbef) – za 1 kg	9,68	15,88	17,64	18,66	Beef meat, bone-in (roast beef) – per kg
Mięso wieprzowe z kością (schab środkowy) – za 1 kg	14,40	13,94	13,88	14,89	Pork meat, bone-in (centre loin) – per kg
Kurczęta patroszone – za 1 kg	5,81	5,53	6,16	6,11	Disembowelled chicken – per kg
Szynka wieprzowa gotowana – za 1 kg	20,00	20,70	20,13	20,64	Pork ham, boiled – per kg
Kielbasa „Toruńska” – za 1 kg	12,04	12,86	12,05	12,33	Sausage "Toruńska" – per kg
Filety z morszczuka mrożone – za 1 kg	13,18	12,65	13,41	13,93	Fillets of hake, frozen – per kg
Karp świeży – za 1 kg	9,56	10,85	11,23	12,13	Fresh carp – per kg
Śledź solony odgłowiony – za 1 kg	5,68	7,88	8,09	8,16	Salted herring, headless – per kg
Mleko krowie spożywcze o zawarto- ści tłuszczu 3–3,5%, sterylizowa- ne – za 1 l	2,61	2,79	Cows' milk, fat content 3–3,5%, sterilized – per l
Śmietana o zawartości tłuszczu 18% – za 200 ml	1,32	1,30	1,46	1,61	Sour cream, fat content 18% – per 200 ml
Ser twarogowy półtłusty – za 1 kg....	8,49	9,32	10,11	11,61	Semi-fat cottage cheese – per kg
Ser dojrzewający „Gouda” – za 1 kg	16,11	16,18	17,41	18,69	Ripening "Gouda" cheese – per kg
Jaja kurze świeże – za 1 szt	0,34	0,33	0,37	0,39	Hen eggs, fresh – per piece
Masło świeże o zawartości tłuszczu 82,5% – za 200 g	2,74	3,08	3,28	3,44	Fresh butter, fat content 82,5% – per 200 g
Olej rzepakowy produkcji krajowej – za 1 l	3,95	4,28	4,18	5,71	Rape-oil, domestic production – per l
Pomarańcze – za 1 kg	3,88	4,66	5,17	5,37	Oranges – per kg
Jabłka ^{ab} – za 1 kg	2,44	1,93	2,81	3,12	Apples ^{ab} – per kg
Buraki ^a – za 1 kg	1,17	1,08	1,32	1,60	Beetroots ^a – per kg
Marchew ^a – za 1 kg	1,21	1,36	1,74	1,91	Carrots ^a – per kg
Ziemniaki ^a – za 1 kg	0,68	0,84	1,15	0,97	Potatoes ^a – per kg
Cukier biały kryształ – za 1 kg	3,03	3,10	2,93	2,63	White sugar, crystallized – per kg
Kawa naturalna mielona „Tchibo Family” – za 250 g	6,52	4,71	5,02	5,64	Natural coffee "Tchibo Family", ground – per 250 g
Herbata „Madras” – za 100 g	2,06	2,30	2,35	2,63	Tea "Madras" – per 100 g
Wódka czysta „Polonaise – Polish Vodka" 40% ^c – za 0,5 l.....	25,36	20,94	18,67	19,20	Vodka pure „Polonaise – Polish Vodka" 40% ^c – per 0,5 l:

^a Średnie ceny roczne obliczono przy zastosowaniu współczynników wyrażających udział zakupów dokonanych przez ludność w poszczególnych miesiącach roku. ^{b, c} W 2000 r.: ^b – droższe, c-50%.

^a Annual average prices were calculated with the use of coefficients expressing monthly shares of purchases made by consumers in particular months of a year. ^{b, c} In 2000: ^b – dessert apple, c-50%.

TABL. 1 (174). **CENY DETALICZNE WYBRANYCH TOWARÓW I USŁUG (dok.)**
RETAIL PRICES OF SELECTED GOODS AND SERVICES (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Papierosy „Mars” – za 20 szt	4,31	5,17	6,01	6,67	<i>Cigarettes "Mars" – per 20 pcs</i>
Ubranie męskie 2-częściowe, z elanowej – za 1 kpl	441,83	387,71	434,79	446,36	<i>Men's suit, polyester staple fibres and wool – per set</i>
Półbuty męskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	125,08	142,26	141,18	147,82	<i>Men's low leather shoes with non- leather sole – per pair</i>
Półbuty damskie skórzane, na pode- szwie nieskórzanej – za 1 parę	115,16	141,78	141,40	144,31	<i>Women's low leather shoes with non-leather sole – per pair</i>
Podzelowanie obuwia męskiego – za 1 parę	18,25	21,54	23,45	24,57	<i>Resoling men's shoes – per pair</i>
Zimna woda z miejskiej sieci wodo- ciągowej – za 1 m ³	1,31	2,01	2,11	2,21	<i>Cold water by municipal water- -system – per 1 m³</i>
Energia elektryczna dla gospo- darstw domowych (taryfa cało- dobowa) ^d – za 1 kW·h	0,28	0,42	0,45	0,51	<i>Electricity for households (all-day tariff)^d – per kW·h</i>
Gaz ziemny wysokometanowy z sieci dla gospodarstw domo- wych ^e – za 1 m ³	0,90	1,52	1,98	2,23	<i>Natural net-gas, high-methanated for households^e – per m³</i>
Węgiel kamienny – za 1 t	396,12	477,33	523,56	593,08	<i>Hard coal – per t</i>
Ciepła woda – za 1 m ³	12,02	14,22	14,23	13,87	<i>Hot water – per 1 m³</i>
Centralne ogrzewanie lokali miesz- kalnych – za 1 m ² p u	2,46	2,56	2,72	2,73	<i>Heating of dwellings - per m² of usable floor space</i>
Chłodziarko-zamrażarka typu domowego, poj. ok. 300 l	1357,87	1330,03	<i>Fridge-freezer, capacity about 300 l</i>
Pralka automatyczna typu domowe- go, na 5 kg suchej bielizny	1523,70	1283,13	1185,02	1196,51	<i>Automatic washing machine, dry- -linen capacity not exceeding 5 kg</i>
Odkurzacze typu domowego	384,40	322,68	311,58	294,75	<i>Vacuum cleaner</i>
Żelazko z nawilżaczem	167,02	151,70	172,61	179,00	<i>Iron with duschsystem</i>
Proszek do prania – za 0,4 kg	4,34	4,34	<i>Washing powder – per 0,4 kg</i>
Benzyna silnikowa „Euro-Super” – za 1 l	3,13	4,04	4,29	4,39	<i>Motor petrol "Euro-Super" – per l</i>
Bilet normalny na przejazd jednora- zowy autobusem miejskim	1,30	1,75	1,83	1,99	<i>Regular ticket for travelling by intra- -urban bus</i>
Przejazd taksówka osobową, taryfa dzienna – za 5 km	10,17	11,47	11,34	12,17	<i>Taxi daily fare – for 5 km distance</i>
Bilet normalny do kina	9,56	12,92	14,31	14,50	<i>Regular cinema ticket</i>
Ondulacja na zimno włosów dam- skich	41,20	49,46	52,98	58,40	<i>Women's cold wave</i>
Ciągnik „Ursus 2812”	33263,00	49200,00	73817,00	75029,00	<i>Tractor "Ursus 2812"</i>
Kopaczka do ziemniaków ciągniko- wa elewatorowa, półzawieszana	.	9760,00	10760,00	11102,00	<i>Semi-mounted tractor potato digger</i>
Mocznik nawozowy 46% N – za 25 kg	13,86	22,88	26,37	35,50	<i>Urea, nutritive content 45% N – per 25 kg</i>
Przemiał pszenicy – za 1 dt	8,00	.	.	.	<i>Grinding of wheat – per dt</i>
Badanie kliniczne krowy	14,32	21,19	25,26	27,99	<i>Cow's clinical examination</i>

^d Od 2001 r. zawiera opłatę za energię elektryczną, stawkę systemową, składniki stały i zmienny stawki sieciowej oraz opłatę abonamentową przy zużyciu miesięcznym 100 kW·h energii elektrycznej. ^e Zawiera opłatę za gaz i usługę przesyłową (stałą i zmienną) oraz opłatę abonamentową przy zużyciu miesięcznym 18,25 m³ gazu.

^d Since 2001 including charge for electricity, system rate, standing and variable elements of electricity network rate and subscription fee with the monthly use of 100 kW·h of electricity. ^e Including charge for gas and gas transmitting (standing and variable) and subscription fee with the monthly use of 18,25 m³ of gas.

TABL. 2 (175). **PRZECIĘTNE CENY SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
AVERAGE PROCUREMENT PRICES OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziarno zbóż (bez siewnego) – za 1 dt:					<i>Cereal grain (excluding sowing seed) – per dt:</i>
pszenicy.....	50,06	37,65	70,52	59,53	<i>wheat</i>
żyta.....	34,85	27,89	60,88	51,71	<i>rye</i>
jęczmienia.....	49,69	36,89	67,49	61,75	<i>barley</i>
owsa i mieszanek zbożowych.....	40,26	29,21	51,34	54,61	<i>oats and mixed cereal</i>
pszenżyta.....	46,49	30,10	60,67	46,37	<i>triticale</i>
Ziemniaki – za 1 dt.....	17,05	22,33	42,21	37,25	<i>Potatoes – per dt</i>
w tym jadalne (bez wczesnych)	38,93	44,81	33,24	40,62	<i>of which edible (excluding early kinds)</i>
Buraki cukrowe – za 1 dt.....	9,92	17,94	10,87	9,88	<i>Sugar beets – per dt</i>
Rzepak i rzepak przemysłowy – za 1 dt..	78,41	76,41	96,68	124,40	<i>Industrial rape and agrimony – per dt</i>
Liście tytoniu – za 1 dt.....	580,06	149,26	202,36	244,55	<i>Raw tobacco – per dt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
bydło (bez cieląt).....	2,95	4,06	3,84	3,85	<i>cattle (excluding calves)</i>
cielęta.....	5,87	9,73	7,71	6,93	<i>calves</i>
trzoda chlewna.....	3,74	3,88	3,55	4,04	<i>pigs</i>
Mleko krowie – za 1 hl.....	80,45	94,52	105,01	102,80	<i>Cows' milk – per hl</i>
Jaja kurze konsumpcyjne – za 1 szt..	0,28	0,41	0,24	0,26	<i>Hen eggs – per piece</i>

TABL. 3 (176). **PRZECIĘTNE CENY UZYSKIWANE PRZEZ ROLNIKÓW NA TARGOWISKACH**
AVERAGE MARKET-PLACE PRICES RECEIVED BY FARMERS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł in zł				
Ziemiopłody – za 1 dt					<i>Crops – per dt</i>
Ziarno zbóż: pszenicy.....	55,96	43,50	69,91	77,71	<i>Cereal grain of: wheat</i>
żyta.....	40,53	27,16	55,26	57,49	<i>rye</i>
jęczmienia.....	47,26	37,70	63,26	66,41	<i>barley</i>
owsa.....	40,06	30,65	59,66	60,67	<i>oats</i>
Ziemniaki (bez jadalnych wczesnych).....	41,92	55,19	89,39	65,03	<i>Potatoes (excluding edible early kinds)</i>
Siano: łąkowe.....	20,20	32,74	31,38	32,75	<i>Hay: meadow</i>
koniczyny.....	24,38	33,31	30,17	.	<i>clover</i>
Słoma zbóż ozimych.....	11,00	9,99	.	.	<i>Straw of winter cereals</i>
Żwierzęta gospodarskie – za 1 szt					<i>Livestock – per head</i>
Krowa dojna.....	1381,69	1916,67	2548,36	3084,72	<i>Dairy cow</i>
Jałówka 1-rocza.....	850,92	1312,50	1949,82	2143,06	<i>One-year heifer</i>
Prosię na chów.....	85,23	129,19	108,03	114,07	<i>Piglet</i>
Maciorka owcza na chów.....	139,14	.	.	.	<i>Ewe</i>
Koń roboczy.....	2986,48	3303,61	4729,17	3100,00	<i>Farm horse</i>
Żrebię 1-roczne.....	1619,67	.	.	2200,00	<i>One-year colt</i>
Żywiec rzeźny – za 1 kg:					<i>Animals for slaughter – per kg:</i>
Bydło (bez cieląt) ^a	1,97	3,66	.	.	<i>Cattle (excluding calves)^a</i>
Cielęta.....	4,14	.	8,13	7,87	<i>Calves</i>
Trzoda chlewna.....	3,64	4,04	3,95	4,64	<i>Pigs</i>

^a Średnia ważona cena bydła rzeźnego obliczona przy przyjęciu struktury ilości skupu młodego bydła i krów rzeźnych.

^a Average weighted price of cattle for slaughter calculated with the adoption of the structure of procurement quantity of young cattle and cows for slaughter.

Uwagi ogólne

Rolnictwo

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności** i dotyczą działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** oznacza grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą oraz prawami i obowiązkami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego.

3. Gospodarstwa rolne w użytkowaniu indywidualnym obejmują:

- 1) gospodarstwa indywidualne o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych, prowadzone przez rolników na gruntach własnych i niewłasnych;
- 2) gospodarstwa indywidualne o powierzchni do 1 ha użytków rolnych (działki rolne, w tym np. działki służbowe) użytkowane rolniczo przez osoby fizyczne oraz właścicieli zwierząt gospodarskich nieposiadających użytków rolnych.

4. Dane o **gruntach** wykazano według granic administracyjnych województwa oraz według siedziby użytkownika.

Dane o powierzchni użytków rolnych ogółem oraz według rodzajów użytków prezentuje się bez gruntów niestanowiących gospodarstw rolnych.

Do 2006 r. do użytków rolnych zaliczano: grunty orne, sady, łąki i pastwiska.

Od 2007 r. do **użytków rolnych** zalicza się: grunty orne, sady, łąki i pastwiska trwałe w dobrej kulturze rolnej – utrzymywane zgodnie z normami określonymi w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 12 III 2007 r. w sprawie minimalnych norm (Dz.U. Nr 46, poz. 306) oraz użytki rolne pozostałe. Dane nie są porównywalne z danymi za lata poprzednie.

Do **sądów** zaliczono grunty zasadzone drzewami i krzewami owocowymi oraz szkółki drzew i krzewów owocowych o powierzchni nie mniejszej niż 0,1 ha.

General notes

Agriculture

1. The presented information have been compiled using the **kind of activity method** and concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the sections of the NACE rev. 1 in which they are included.

2. An **agricultural holding** is understood as an agricultural area, including forest land, buildings or their parts, equipment and stock if they constitute or may constitute an organized economic unit as well as rights and obligations related to running a holding.

3. Agricultural holdings in private use include:

- 1) private farms exceeding 1 ha of agricultural land, tended by farmers on their own or rented land;
- 2) private farms up to 1 ha of agricultural land (agricultural plots, of which e.g. company plots) used for agricultural purposes by natural persons as well as livestock owners who do not possess agricultural land.

4. Data on **land** are presented according to administrative borders within the voivodship and the official residence of the land user.

Data regarding the total area of agricultural land, and area by land type have been presented excluding non-farm land.

Agricultural land include: arable land, orchards, meadows and pastures till 2006.

Since 2007 **agricultural land** included: arable land, orchards, permanent meadows and pastures concern area in good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the Regulation of Minister of Agriculture and Rural Development, dated 12 III 2007 about minimal norms (Journal of Laws No. 46, item 306) and other agricultural land. Data are not comparable with previous years.

Orchards are understood as land planted with fruit-bearing trees and bushes and tree nurseries not smaller than 0,1 ha.

Łąki i pastwiska są to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

W pozycji „pozostałe grunty” zawarto również użytki rolne nieużytkowane rolniczo, tj. tereny budowlane, rekreacyjne itp.

5. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywności rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu oraz na targowiskach.

Przy ustalaniu produkcji rolniczej w cenach stałych przyjęto średnie krajowe ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego.

6. Dane o powierzchni zasiewów dotyczą powierzchni upraw poszczególnych ziemiopłodów uprawianych w plonie głównym, łącznie z powierzchnią upraw sadowniczych poza sadami.

7. Dane o produkcji, plonach i skupie zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe na ziarno, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i pozostałe zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

Item “other land” includes non-farm land, i.e. occupied by buildings, pleasure gardens.

5. Gross agricultural output includes of:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) plant-based products (harvests for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) animal-based products as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories of plant and animal-based products and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural product sales at procurement centers and on marketplaces.

The average national current prices for the year were assumed in calculating agricultural output in constant prices (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices for two consecutive years, i.e., the year preceding the surveyed year and the surveyed year.

6. Data regarding sown area concern the harvested area of respective crops cultivated in the main crop, including area of fruit-growing outside orchards.

7. Data regarding the production, yields and procurement of pulses and oil-bearing plants as well as cereals concerns grain. Data concerning cereals include: basic cereals, cereal mixed for grain, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, do not include cereal mixed, unless otherwise stated.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszka, mieszanek strączkowe).

Do upraw **przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i od 2003 r. len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorja).

Uprawy **pastewne** obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na pasze.

8. Dane o produkcji **żywcza rzeźnego** obejmują: skup zwierząt rzeźnych (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaż targowiskową oraz ubój z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

9. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

10. Dane o **ciągnikach rolniczych** dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

11. Jako **jednostkę siły pociągowej** w rolnictwie przyjęto 1 konia roboczego. W danych o zasobach **żywej siły pociągowej** wykazano konie robocze, tj. konie 3-letnie i starsze. Przeliczeń **mechanicznej siły pociągowej** dokonano, przyjmując jako jednostkę siły pociągowej moc ciągnika na zaczepie równą 2,2 kW.

12. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolniczych i szacunków.

13. Do przeliczeń wyników i czynników produkcji na jednostkę powierzchni przyjęto użytki rolne rozliczane według siedziby użytkownika gospodarstwa – stan w czerwcu.

14. **Lata gospodarcze** obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2007/08 oznacza okres od 1 VII 2007 r. do 30 VI 2008 r.).

15. **Dane** – jeśli nie zaznaczono inaczej – **prezentuje się według siedziby użytkownika.**

Pulses for grain include: edible pulses (peas, beans, broad beans and other) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oil-bearing crops (rape, agrimony, poppy, sunflower, soya, mustard and since 2003 oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: pulses, legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses, as well as root plants (fodder beet, ratubaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for feeds.

8. Data regarding the production of **animals for slaughter** concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales and slaughter intended for own consumption.

9. Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal-based) purchased by economic entities directly from producers.

10. Data regarding **agricultural tractors** concern 4-wheeled and tracked tractors.

11. One draft horse was assumed as the **unit of draft force** in agriculture. Data regarding **live draft force** comprise draft horses, i.e., horses aged 3 years and older. Calculations of **mechanical draft force** were carried out assuming 2,2 kW of tractor engine power as the unit of draft force.

12. Data regarding the land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

13. Agricultural land calculated by the official residence of the land user was assumed for calculating results and production factors per area unit – as of June.

14. Farming years cover to the period since 1 VII until 30 VI (e.g. the 2007/08 farming year covers the period since 1 VII 2007 until 30 VI 2008).

15. Data, unless otherwise stated, **are presented by the official residence of the land user.**

Leśnictwo

1. Informacje w zakresie leśnictwa dotyczą:

- 1) **lasów publicznych** stanowiących własność:
 - a) Skarbu Państwa – zarządzanych oraz użytkowanych czasowo lub w całości przez:
 - Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe (w skrócie „Lasy Państwowe”) nadzorowane przez Ministra Środowiska,
 - jednostki ochrony przyrody (parki narodowe),
 - jednostki organizacyjne innych ministrów, wojewodów, gmin lub związków komunalnych i Agencję Nieruchomości Rolnych,
 - b) gmin (w tym gmin mających od 1999 r. status miasta na prawach powiatu);
- 2) **lasów prywatnych** stanowiących własność:
 - a) osób fizycznych,
 - b) wspólnot gruntowych będących własnością wszystkich lub części mieszkańców wsi,
 - c) spółdzielni produkcji rolniczej,
 - d) innych osób prawnych.

2. Powierzchnia gruntów leśnych obejmuje powierzchnię lasów oraz gruntów związanych z gospodarką leśną.

Do **powierzchni lasów** zalicza się grunty o zwartej powierzchni co najmniej 0,1 ha:

- pokryte roślinnością leśną (powierzchnia zalesiona),
- przejściowo pozbawione roślinności leśnej (zręby, halizny, płazowiny, plantacje choinek i krzewów oraz poletka łowieckie).

Są to grunty przeznaczone do produkcji leśnej lub wchodzące w skład rezerwatów przyrody i parków narodowych albo wpisane do rejestrów zabytków.

Do **gruntów związanych z gospodarką leśną** zalicza się grunty zajęte pod wykorzystywane dla potrzeb gospodarki leśnej: budynki i budowle, linie podziału przestrzennego lasu, drogi leśne, szkółki leśne, miejsca składowania drewna itp.

Zręby są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu w ciągu ostatnich 2 lat i przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Halizny są to grunty przejściowo pozbawione drzewostanu dłużej niż 2 lata oraz uprawy i młodniki I klasy wieku o zadrzewieniu niższym niż 0,5 (pełne zadrzewienie – 1,0), przewidywane do odnowienia w najbliższych latach.

Forestry

1. Information within the scope of forestry concerns:

1) **public forests** owned by:

- a) the State Treasury – managed and utilized temporarily or perpetually by:
 - State Forestry Organizational Entity "State Forests" (abbreviated as "State Forests") supervised by the Minister of Environment,
 - nature protection units (national parks),
 - organizational units supervised by different ministers, voivods, gminas or municipal associations and the Agricultural Property Agency,
- b) gminas (of which gminas which are also cities with powiat status since 1999);

2) **private forests** owned by:

- a) natural persons,
- b) land held in common by all or part of the residents of a village,
- c) agricultural production co-operatives,
- d) other legal persons.

2. Forest land includes areas of forest as well as land connected with silviculture.

Forest areas include land with a homogeneous area of at least 0,1 ha:

- covered by forest vegetation (wooded area),
- temporarily devoid of forest vegetation (felling sites, blanks, irregularly stocked open stands, coniferous tree and bush plantations, hunting grounds).

These areas are designated for silviculture production, comprising portions of nature reserves and national parks or are registered as nature monuments.

Land connected with silviculture includes land used for purpose of forest management: buildings and structures, spatial division lines in forests, forest roads, forest nurseries, wood stockpiling areas, etc.

Felling sites are areas temporarily devoid of tree stands within the past 2 years and designated for renewal in coming years.

Blanks are areas temporarily devoid of tree stands for longer than 2 years as well as crops and greenwoods in the age I category, with plantings at less than 0,5 (full planting at 1,0), designated for renewal in coming years.

Plazowiny są to grunty porośnięte drzewami II klasy wieku (21–40 lat) o zadrzewieniu do 0,3 włącznie albo drzewami III i wyższych klas wieku (41 lat i więcej) o zadrzewieniu do 0,2 włącznie, z wyjątkiem drzewostanów w klasie odnowienia i do odnowienia.

Przez **odnowienia** rozumie się powstawanie młodego drzewostanu w miejsce drzewostanu usuwanego lub usuniętego:

- 1) odnowienia sztuczne są to uprawy leśne zakładane przez sadzenie lub siew;
- 2) odnowienia naturalne są to uprawy leśne powstałe na gruntach leśnych z samosiewu i odrośli, uznane za pełnowartościowe i pokrywające co najmniej 50% terenu.

Zalesienia polegają na zakładaniu upraw leśnych na gruntach pozostających poprzednio poza uprawą leśną (niezaliczonych do powierzchni lasów).

Zadrzewienia są to produkcje i ochronne skupiska drzew i krzewów na terenach poza lasami. Występują wzdłuż tras komunikacyjnych i cieków wodnych, wśród upraw rolnych, przy domach i budynkach gospodarczych oraz w obrębie i przy zakładach przemysłowych. Do zadrzewień nie zalicza się: sadów, plantacji oraz szkółek drzew i krzewów, cmentarzy, urządzonej zieleni komunalnej w miastach, ogrodów działkowych, skupisk drzew otaczających obiekty zabytkowe.

3. Wskaźnik lesistości (lesistość) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni lasów do ogólnej powierzchni województwa.

Wskaźnik **zalesienia** (zalesienie) obliczono jako stosunek procentowy powierzchni zalesionej do ogólnej powierzchni województwa.

4. Dane o pozyskaniu drewna w układzie asortymentowym zaprezentowano według klasyfikacji jakościowo-wymiarowej określonej Polskimi Normami oraz w oparciu o Polską Klasyfikację Wyrobów i Usług, wprowadzoną rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 IV 2004 r. – Dz. U. Nr 89 poz. 844, z późniejszymi zmianami).

Irregularly stocked open stands are areas planted with trees in the age II category (21–40 years) with planting of up to 0,3 inclusive, or planted with trees in the III, or higher, age category (41 years or more) with planting of up to 0,2 inclusive, excluding tree stands in the renewal class and to be renewed.

Renewals are understood as new tree stands forming in place of removed stands:

- 1) artificial renewals are tree crops established through planting or sowing;
- 2) natural renewals are tree crops formed on forest land through self-seeding and offshoots, considered full-value and covering at least 50% of the area.

Afforestation consists in establishing woodland crops on land previously outside silviculture (not included in forest area).

Plantings are productive and protective clusters of trees and shrubs outside the forest. The term includes trees along roads, rivers, canals and among agricultural crops, on farmlands and within plants area. The term excludes orchards, plantations, forest and shrub nurseries, cemeteries and estate green belts within cities, home gardens and allotments, trees and shrubs surrounding monumental places.

3. The forest cover indicator (forest cover) was calculated as the percentage ratio of forest area to the total area of the voivodship.

The **afforestation indicator** (afforestation) was calculated as the percentage ratio of forest covered area to the total area of the voivodship.

4. Data on removals in assortment order were presented according to the quality and size classification defined by the Polish Norms and with respect of the Polish Classification of Products and Services implemented by the regulation of the Council of Ministers dated 6 IV 2004 – Journal of Laws No. 89, item 844, with later amendments).

Rolnictwo Agriculture

TABL. 1 (177). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE**
*TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
IN AGRICULTURE*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Powierzchnia użytków rolnych ^a (stan w czerwcu) w tys. ha.....	1264,7	1078,1	1089,1	1059,4	<i>Agricultural land area^a (as of June) in thous. ha</i>
w tym gospodarstwa indywidualne....	990,1	881,8	922,7	900,7	<i>of which private farms</i>
Udział w ogólnej powierzchni zasiewów (stan w czerwcu) w %:					<i>Share in total sown area (as of June) in %:</i>
zbóż podstawowych.....	57,7	55,3	54,2	56,4	<i>basic cereals</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	56,4	53,7	53,3	55,2	<i>of which private farms</i>
ziemniaków.....	4,9	2,4	2,3	2,0	<i>potatoes</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	5,5	2,8	2,5	2,2	<i>of which private farms</i>
rzepaku i rzepiku.....	6,7	7,5	10,6	9,4	<i>rape and agrimony</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	5,1	5,8	9,1	8,2	<i>of which private farms</i>
Plony z 1 ha w dt:					<i>Yields per 1 ha in dt:</i>
zbóż podstawowych.....	26,7	30,0	34,1	35,8	<i>of basic cereals</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	24,8	27,3	33,9	34,0	<i>of which private farms</i>
ziemniaków.....	206	179	197	203	<i>of potatoes</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	205	178	196	201	<i>of which private farms</i>
rzepaku i rzepiku.....	17,2	21,7	22,9	25,0	<i>of rape and agrimony</i>
w tym gospodarstwa indywidualne	13,6	19,6	23,4	24,0	<i>of which private farms</i>
Bydło, trzoda chlewna, owce i konie w przeliczeniowych sztukach dużych (stan w czerwcu) ^b na 100 ha użytków rolnych.....	38,9	47,7	47,7	47,4	<i>Cattle, pigs, sheep and horses in terms of large heads (as of June)^b per 100 ha of agricultural land</i>
w tym gospodarstwa indywidualne....	46,0	54,5	52,4	52,7	<i>of which private farms</i>

^a Według granic administracyjnych. ^b Patrz uwaga do tabl. 10 na str. 248; trzoda chlewna – stan w końcu lipca.

^a By administrative borders. ^b See note to table 10 on page 248; pigs – as of the end of July.

TABL. 1 (177). **UWARUNKOWANIA I WAŻNIEJSZE WYNIKI EKONOMICZNO-PRODUKCYJNE
W ROLNICTWIE (dok.)**
*TRENDS AND MAJOR ECONOMIC AND PRODUCTION RESULTS
IN AGRICULTURE (cont.)*

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Udział krów w pogłowie bydła (stan w czerwcu) w %	41,1	46,9	46,7	46,5	Share of cows in cattle stocks (as of June) in %
w tym gospodarstwa indywidualne ...	40,9	46,6	46,8	46,7	of which private farms
Udział loch w pogłowie trzody chlewnej (stan w końcu lipca) w %	9,5	10,9	10,4	9,3	Share of sows in pig stocks (as of the end of July) in %
w tym gospodarstwa indywidualne ...	9,4	10,4	9,6	8,8	of which private farms
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami) ^c na 1 ha użytków rolnych w kg	195,1	227,0	223,0	229,8	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck) ^c per 1 ha of agricultural land in kg
Produkcja mleka w l:					Production of milk in l:
na 1 ha użytków rolnych	507	812	826	879	per 1 ha of agricultural land
w tym gospodarstwa indywidualne	610	925	920	981	of which private farms
na 1 krowę	3603	4305	4233	4361	per cow
w tym gospodarstwa indywidualne	3583	4236	4183	4324	of which private farms
Ciągniki rolnicze (stan w czerwcu) na 100 ha użytków rolnych w szt	3,8 ^d	4,7	5,0	5,3	Agricultural tractors (as of June) per 100 ha of agricultural land in units
w tym gospodarstwa indywidualne ...	4,5	5,6	5,8	6,1	of which private farms
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych (łącznie z wieloskładnikowymi) w przeliczeniu na czysty składnik na 1 ha użytków rolnych ^e w kg	66,5	90,3	124,9	124,4	Consumption of mineral or chemical fertilizers (including mixed fertilizers) in terms of pure ingredient per 1 ha of agricultural land ^e in kg
w tym gospodarstwa indywidualne ...	65,2	82,0	127,5	125,6	of which private farms

^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie, drobiowe, kozie, królicze i dziczyzna; w wadze poubojowej ciepłej.
^d Stan w dniu 31 XII. ^e Dotyczy odpowiednio lat gospodarczych 1999/2000, 2004/05, 2006/07 i 2007/08.

^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh, poultry, goat, rabbit and game; in post-slaughter warm weight. ^d As of 31 XII.
^e Concerns respectively the 1999/2000, 2004/05, 2006/07 and 2007/08 farming years.

TABL. 2 (178). **UŻYTKOWANIE GRUNTÓW WEDŁUG SEKTORÓW**

Stan w czerwcu

LAND USE BY SECTORS

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	Sektor publiczny <i>Public sector</i>	Sektor prywatny <i>Private sector</i>		SPECIFICATION	
			razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>		
						w ha <i>in ha</i>
WEDŁUG GRANIC ADMINISTRACYJNYCH BY ADMINISTRATIVE BORDERS						
Powierzchnia ogólna ..	2000	2420295	1046502	1373793	1099975	Total area
	2005	2419180	965685	1453494	977615	
	2007	2417317	933182	1484135	1033137	
	2008	2417332	940229	1477103	993863	
Użytki rolne	2000	1264664	170652	1094012	990106	<i>Agricultural land</i>
	2005	1078146	86840	991306	881809	
	2007	1089089	69592	1019498	922719	
	2008	1059365	63359	996006	900677	
grunty orne	2000	882560	112118	770442	690771	<i>arable land</i>
	2005	756475	52509	703966	612639	
	2007	711283	17572	693711	617183	
	2008	708173	15932	692241	614554	
sady ^a	2000	3505	225	3280	3187	<i>orchards^a</i>
	2005	2527	93	2435	2372	
	2007	4541	91	4449	3994	
	2008	4504	86	4418	3939	
łąki	2000	165066	26803	138263	128192	<i>meadows</i>
	2005	167654	16773	150881	142372	
	2007	163256	4639	158617	152619	
	2008	154734	4494	150240	144832	
pastwiska	2000	213533	31506	182027	167956	<i>pastures</i>
	2005	151489	17465	134025	124425	
	2007	142182	4356	137826	128739	
	2008	136414	3963	132451	124436	
pozostałe	2007	67827	42934	24894	20184	<i>other</i>
	2008	55540	38884	16656	12917	
Lasy ^b	2000	712272	668615	43657	38384	<i>Forests^b</i>
	2005	741208	696235	44973	33693	
	2007	750113	691325	58788	47767	
	2008	751839	693258	58581	35763	
Pozostałe grunty ^c	2000	443359	207235	236124	71485	<i>Other land^c</i>
	2005	599826	182611	417215	62113	
	2007	578115	172266	405849	62651	
	2008	606129	183612	422516	57423	

^a Łącznie ze szkółkami drzew i krzewów owocowych. ^b Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. ^c Pod zabudowaniami, podwórzami, drogi, wody i inne grunty użytkowe oraz nieużytki.

^a Including nurseries. ^b Including land connected with silviculture. ^c For buildings, courts, roads, waters and other usable land as well as wasteland.

TABL. 2 (178). **UŻYTKOWANIE GRUNTÓW WEDŁUG SEKTORÓW (dok.)**
 Stan w czerwcu
LAND USE BY SECTORS (cont.)
 As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	Sektor publiczny <i>Public sector</i>	Sektor prywatny <i>Private sector</i>		SPECIFICATION
			razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

WEDŁUG SIEDZIBY UŻYTKOWNIKA
 BY THE OFFICIAL RESIDENCE OF LAND USER

					<i>Total area</i>	
Powierzchnia ogólna ..	2000	2384671	1046760	1337911	1078055	
	2005	2327276	964591	1362684	902348	
	2007	2321989	930402	1391587	953650	
	2008	2326940	945498	1381442	917412	
Użytki rolne	2000	1230866	172346	1058520	966229	<i>Agricultural land</i>
	2005	998663	86702	911960	812691	
	2007	1008364	68919	939444	850521	
	2008	981119	68526	912593	830219	
grunty orne	2000	871427	113127	758300	687381	<i>arable land</i>
	2005	691989	52451	639539	557042	
	2007	648759	17094	631665	561222	
	2008	640379	15603	624775	558773	
sady ^a	2000	3450	229	3221	3128	<i>orchards^a</i>
	2005	2442	92	2350	2287	
	2007	4021	91	3930	3857	
	2008	3961	86	3875	3804	
łąki	2000	165844	27039	138805	130066	<i>meadows</i>
	2005	158042	16876	141166	133206	
	2007	153188	4616	148572	142864	
	2008	145047	4450	140597	135557	
pastwiska	2000	190145	31951	158194	145654	<i>pastures</i>
	2005	146190	17284	128906	120155	
	2007	136830	4055	132775	124353	
	2008	131179	3717	127462	120244	
pozostałe	2007	65566	43063	22503	18225	<i>other</i>
	2008	60554	44671	15883	11840	
Lasy ^b	2000	711862	668699	43163	38026	<i>Forests^b</i>
	2005	739136	696143	42992	31880	
	2007	747397	691251	56145	45223	
	2008	750056	693655	56401	33857	
Pozostałe grunty ^c	2000	441943	205715	236228	73800	<i>Other land^c</i>
	2005	589477	181746	407731	57777	
	2007	566229	170231	395997	57906	
	2008	595765	183317	412449	53336	

^a Łącznie ze szkółkami drzew i krzewów owocowych. ^b Łącznie z gruntami związanymi z gospodarką leśną. ^c Pod zabudowaniami, podwórzami, drogi, wody i inne grunty użytkowe oraz nieużytki.

^a Including nurseries. ^b Including land connected with silviculture. ^c For buildings, courts, roads, waters and other usable land as well as wasteland.

TABLE 3 (179). **DYNAMIKA GLOBALNEJ, KOŃCOWEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ**
(*ceny stałe^{a)}*)
INDICES OF GROSS, FINAL AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (constant prices^{a)})

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	2000	2005	2006	2007	SPECIFICATION
	ogółem <i>total</i>				w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>				
	rok poprzedni = 100				<i>previous year = 100</i>				
Produkcja globalna	102,0	91,2	102,9	102,9	103,0	91,4	103,8	103,5	<i>Gross output</i>
roślinna	94,0	78,2	107,8	114,9	92,5	77,5	109,6	118,5	<i>crop</i>
zwierzęca	109,1	100,3	100,5	95,9	112,0	100,3	101,3	95,4	<i>animal</i>
Produkcja końcowa	106,3	92,6	103,2	100,1	107,9	93,7	103,5	100,3	<i>Final output</i>
roślinna	98,6	71,6	114,7	112,5	95,9	72,2	114,2	117,2	<i>crop</i>
zwierzęca	109,7	100,7	100,5	96,1	112,7	100,8	101,2	95,6	<i>animal</i>
Produkcja towarowa	103,3	95,0	104,7	98,7	105,7	94,0	103,6	101,4	<i>Market output</i>
roślinna	104,3	89,5	115,2	96,4	104,5	85,4	108,1	107,2	<i>crop</i>
zwierzęca	102,8	96,7	102,0	99,5	106,1	96,5	102,6	99,7	<i>animal</i>

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 10, pkt. 1) na str. 28.

^a See general notes to the Yearbook, item 10, point 1) on page 28.

TABLE 4 (180). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA <i>GROSS OUTPUT</i>					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	43,4	32,5	36,9	44,8	Crop output
Zboża	18,4	13,5	15,2	22,6	<i>Cereals</i>
w tym: pszenica	9,7	6,3	6,5	8,9	<i>of which: wheat</i>
żyto	1,8	0,6	0,8	1,7	<i>rye</i>
jęczmień	2,0	1,4	1,8	2,7	<i>barley</i>
Ziemniaki	6,2	2,6	2,7	2,6	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	3,0	3,7	4,9	4,4	<i>Industrial</i>
w tym buraki cukrowe	0,8	1,1	0,9	0,6	<i>of which sugar beets</i>
Warzywa	3,6	2,2	2,5	2,2	<i>Vegetables</i>
Owoce	1,0	0,9	1,2	0,9	<i>Fruit</i>
Siano łąkowe	2,6	3,0	2,6	3,5	<i>Meadow hay</i>
Pozostałe	8,6	6,6	7,7	8,6	<i>Other</i>

TABLE 4 (180). **STRUKTURA GLOBALNEJ I TOWAROWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ (dok.)**
STRUCTURE OF GROSS AND MARKET AGRICULTURAL OUTPUT (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	SPECIFICATION
	w odsetkach <i>in percent</i>				
PRODUKCJA GLOBALNA (dok.) <i>GROSS OUTPUT (cont.)</i>					
Produkcja zwierzęca	56,6	67,5	63,1	55,2	Animal output
Żywiec rzeźny ^a	36,7	35,4	31,0	27,6	Animals for slaughter ^a
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	5,6	4,0	3,8	3,2	cattle (excluding calves)
cielęta	0,7	0,8	0,9	0,6	calves
trzoda chlewna	16,7	14,5	13,2	10,4	pigs
owce	0,1	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	13,7	16,0	13,1	13,3	poultry
Przyrost stada (podstawowego i obrotowego)	0,1	2,1	1,3	-0,1	Increase in herd (basic and working)
Mleko krowie	15,4	26,3	27,3	24,1	Cows' milk
Jaja kurze	1,9	1,4	1,4	1,1	Hen eggs
Obornik	2,1	1,8	1,7	2,0	Manure
Pozostałe	0,4	0,6	0,4	0,6	Other
PRODUKCJA TOWAROWA <i>MARKET OUTPUT</i>					
O G Ó Ł E M	100,0	100,0	100,0	100,0	T O T A L
Produkcja roślinna	28,7	20,6	25,6	28,1	Crop output
Zboża	17,2	10,7	13,4	16,8	Cereals
w tym: pszenica	13,8	7,2	9,7	10,8	of which: wheat
żyto	1,2	1,0	0,9	1,8	rye
jęczmień	0,8	0,8	1,0	1,4	barley
Ziemniaki	2,4	1,2	1,3	1,5	Potatoes
Przemysłowe	4,0	4,4	6,4	5,8	Industrial
w tym buraki cukrowe	1,2	1,4	1,2	0,8	of which sugar beets
Warzywa	3,4	2,1	2,2	2,2	Vegetables
Owoce	0,9	0,9	1,2	0,9	Fruit
Pozostałe	0,8	1,3	1,2	0,9	Other
Produkcja zwierzęca	71,3	79,4	74,4	71,9	Animal output
Żywiec rzeźny ^a	48,6	45,8	39,6	38,2	Animals for slaughter ^a
w tym:					of which:
bydło (bez cieląt)	7,7	5,2	5,0	4,5	cattle (excluding calves)
cielęta	0,7	0,9	1,0	0,7	calves
trzoda chlewna	21,0	18,4	16,6	14,5	pigs
owce	0,0	0,0	0,0	0,0	sheep
drób	19,0	21,2	17,0	18,5	poultry
Mleko krowie	20,2	31,7	32,9	31,7	Cows' milk
Jaja kurze	1,9	1,3	1,4	1,2	Hen eggs
Pozostałe	0,6	0,6	0,5	0,7	Other

^a Bydło, cielęta, trzoda chlewna, owce, konie, drób, kozy i króliki.

^a Cattle, calves, pigs, sheep, horses, poultry, goats and rabbits.

TABL. 5 (181). **POWIERZCHNIA ZASIEWÓW**

Stan w czerwcu
SOWN AREA
As of June

ZIEMIOPŁODY	2000	2005	2007	2008			CROPS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	
				w ha	in ha		
O G Ó Ł E M.....	729701	607195	626553	616402	604288	540119	T O T A L
Zboża	533079	443814	437971	431989	424199	379480	<i>Cereals</i>
zboża podstawowe	420928	335596	339883	347581	340122	298071	<i>basic cereals</i>
pszenica.....	174564	136232	122276	137797	133965	110795	<i>wheat</i>
żyto	88750	33341	43769	44784	43734	38203	<i>rye</i>
jęczmień.....	71352	53855	61609	52663	51399	45437	<i>barley</i>
owies	27599	23673	29141	25995	25493	23191	<i>oats</i>
pszenżyto.....	58663	88495	83089	86342	85530	80445	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe.....	103321	95702	87167	74694	74532	73589	<i>cereal mixed</i>
gryka i proso	7150	6033	4650	3356	3300	3254	<i>buckwheat and millet</i>
kukurydza na ziarno....	1680	6485	6271	6357	6245	4566	<i>maize for grain</i>
Strączkowe	17128	8241	8581	7018	6866	6435	<i>Pulses</i>
konsumpcyjne.....	1227	1018	914	890	885	797	<i>edible</i>
pastewne ^a	15901	7223	7667	6128	5981	5638	<i>feed^a</i>
Ziemniaki	35473	14781	14099	12271	11931	11863	<i>Potatoes</i>
Przemysłowe	56953	50267	71143	62274	59737	46442	<i>Industrial</i>
w tym:							<i>of which:</i>
buraki cukrowe.....	6514	3821	4042	2782	2733	1751	<i>sugar beets</i>
oleiste	50276	46253	67100	59422	56940	44627	<i>oil-bearing</i>
w tym rzepak i rzepik	49165	45829	66481	58205	55796	44231	<i>of which rape and agrimony</i>
Pastewne.....	74505	81883	83780	92670	91486	86128	<i>Feed</i>
w tym:							<i>of which:</i>
okopowe	6494	1155	686	646	631	570	<i>root plants</i>
kukurydza na paszę....	8767	17134	19993	21427	20841	17889	<i>maize for feeds</i>
Pozostałe uprawy ^b	12563	8209	10979	10180	10069	9771	<i>Other crops^b</i>
w tym warzywa grun- towe	5327	3811	3450	3463	3453	3441	<i>of which field vegeta- bles</i>

^a Łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi na ziarno. ^b Warzywa, truskawki, uprawy na nawozy zielone, wysadki okopowych itp.

^a Including cereal and pulse mixed for grain. ^b Vegetables, strawberries, green fertilizer crops, root plant planting etc.

TABLE 6 (182). **ZBIORY I PŁONY WYBRANYCH ZIEMIOPŁODÓW**
SELECTED CROP PRODUCTION AND YIELDS

ZIEMIOPŁODY	2000	2005	2007	2008			CROPS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

ZBIORY w t
PRODUCTION in t

Zboża.....	1328261,6	1236260,5	1433775,6	1458276,5	1419169,8	1215646,8	<i>Cereals</i>
w tym:							<i>of which:</i>
zboża podstawowe	1121828,9	1007013,7	1157470,1	1245093,6	1207124,2	1014365,2	<i>basic cereals</i>
pszenica	587060,9	527100,2	498494,7	595838,8	573263,2	451266,8	<i>wheat</i>
żyto	166214,8	69858,0	114401,3	130602,8	125468,3	103148,1	<i>rye</i>
jęczmień.....	150399,6	129122,8	171143,3	141330,5	137126,5	119706,5	<i>barley</i>
owies.....	55610,1	50657,1	78868,7	62699,1	61142,9	54730,8	<i>oats</i>
pszenżyto.....	162543,5	230275,6	294562,1	314622,4	310123,3	285513,0	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	191541,9	192829,3	237029,1	177045,8	176628,1	174575,7	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki	730907,6	264826,7	278393,0	248712,5	240169,7	238785,4	<i>Potatoes</i>
Buraki cukrowe	219831,4	181341,0	205447,0	140787,0	138047,9	93465,1	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	84555,8	99302,0	152344,5	145763,9	137991,6	106221,1	<i>Rape and agrimony</i>
Siano łąkowe	575757,5	648782,7	826647,8	741350,4	734013,6	722439,3	<i>Meadow hay</i>

PŁONY z 1 ha w dt
YIELDS per 1 ha in dt

Zboża.....	24,9	27,9	32,7	33,8	33,5	32,0	<i>Cereals</i>
w tym:							<i>of which:</i>
zboża podstawowe	26,7	30,0	34,1	35,8	35,5	34,0	<i>basic cereals</i>
pszenica	33,6	38,7	40,8	43,2	42,8	40,7	<i>wheat</i>
żyto	18,7	21,0	26,1	29,2	28,7	27,0	<i>rye</i>
jęczmień.....	21,1	24,0	27,8	26,8	26,7	26,3	<i>barley</i>
owies.....	20,1	21,4	27,1	24,1	24,0	23,6	<i>oats</i>
pszenżyto.....	27,7	26,0	35,5	36,4	36,3	35,5	<i>triticale</i>
mieszanki zbożowe	18,5	20,1	27,2	23,7	23,7	23,7	<i>cereal mixed</i>
Ziemniaki	206	179	197	203	201	201	<i>Potatoes</i>
Buraki cukrowe	337	475	508	506	505	534	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik	17,2	21,7	22,9	25,0	24,7	24,0	<i>Rape and agrimony</i>
Siano łąkowe	34,7	41,1	54,0	51,1	52,2	53,3	<i>Meadow hay</i>

TABLE 7 (183). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PŁONY WARZYW GRUNTOWYCH**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF GROUND VEGETABLES

WARZYWA	2000	2005	2007	2008		VEGETABLES
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>	
					razem <i>total</i>	

POWIERZCHNIA w ha – stan w czerwcu
 AREA in ha – as of June

OGÓŁEM.....	5327	3811	3450	3463	3453	3441	TOTAL
Kapusta	1108	606	617	635	632	632	Cabbages
Kalafiorzy	319	173	249	209	208	207	Cauliflowers
Cebula	449	214	182	172	172	172	Onions
Marchew jadalna.....	1208	1020	951	859	857	852	Carrots
Buraki ćwikłowe	524	118	97	108	107	107	Beetroots
Ogórki.....	419	271	234	281	281	280	Cucumbers
Pomidory	179	110	43	58	58	58	Tomatoes
Pozostałe ^a	1121	1299	1077	1141	1138	1134	Others ^a

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM.....	118934,5	81819,3	87128,8	84235,1	83961,4	83682,5	TOTAL
Kapusta	42626,2	20615,0	24673,4	28349,3	28247,5	28228,5	Cabbages
Kalafiorzy	6475,7	3594,6	4974,8	3966,9	3963,4	3941,2	Cauliflowers
Cebula	6386,0	3183,4	2730,2	2588,9	2581,4	2579,7	Onions
Marchew jadalna.....	32684,5	36125,4	37174,8	31104,2	31057,9	30827,6	Carrots
Buraki ćwikłowe	13616,0	2508,1	2445,2	2629,3	2575,2	2572,7	Beetroots
Ogórki.....	4609,0	3256,2	2222,6	2527,0	2524,6	2523,0	Cucumbers
Pomidory	1611,0	1479,2	517,6	826,7	826,7	826,7	Tomatoes
Pozostałe ^a	10926,1	11057,3	12390,3	12242,8	12184,7	12183,2	Others ^a

PŁONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Kapusta	385	340	400	446	447	447	Cabbages
Kalafiorzy	203	208	200	190	190	190	Cauliflowers
Cebula	142	149	150	150	150	150	Onions
Marchew jadalna.....	271	354	391	362	362	362	Carrots
Buraki ćwikłowe	260	212	252	242	241	241	Beetroots
Ogórki.....	110	120	95	90	90	90	Cucumbers
Pomidory	90	135	120	143	143	143	Tomatoes
Pozostałe ^a	97	85	115	107	107	107	Others ^a

^a Pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar itp.

^a Parsley, leeks, celeries, radish, salad, rhubarb etc.

TABLE 8 (184). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY OWOCÓW Z DRZEW**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF FRUIT TREE

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>	
					razem <i>total</i>	

POWIERZCHNIA w ha – stan w czerwcu
 AREA in ha – as of June

OGÓŁEM.....	3692	1274	2228	2308	2223	2199	TOTAL
Jablonie	1998	641	974	979	905	903	Apples
Grusze	298	83	159	115	114	113	Pears
Śliwy	763	219	350	349	346	346	Plums
Wiśnie.....	504	279	505	496	490	468	Cherries
Czereśnie.....	82	31	64	57	57	57	Sweet cherries
Pozostałe ^a	48	21	175	311	311	311	Others ^a

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM.....	11216,4	13841,5	11090,8	18634,7	16912,7	16795,3	TOTAL
Jabłka	9485,5	10133,0	8224,2	13974,3	12295,5	12291,2	Apples
Gruszki.....	402,7	433,2	326,1	629,0	615,2	614,4	Pears
Śliwki	839,3	1669,3	1160,5	1517,2	1505,9	1505,6	Plums
Wiśnie.....	388,2	1377,0	1259,3	2248,1	2230,4	2118,4	Cherries
Czereśnie.....	88,8	198,3	120,3	193,8	193,6	193,6	Sweet cherries
Pozostałe ^a	11,9	30,7	0,4	72,3	72,1	72,1	Others ^a

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Jabłka	47	158	84,4	142,7	135,9	136,1	Apples
Gruszki.....	14	52	20,4	54,5	54,1	54,2	Pears
Śliwki	11	76	33,1	43,5	43,5	43,5	Plums
Wiśnie.....	8	49	24,9	45,4	45,5	45,3	Cherries
Czereśnie.....	11	63	18,7	33,8	33,9	33,9	Sweet cherries
Pozostałe ^a	2	14	0,0	2,3	2,3	2,3	Others ^a

^a Brzoskwinie, morele, orzechy włoskie.

^a Peaches, apricots, walnuts.

TABLE 9 (185). **POWIERZCHNIA, ZBIORY I PLONY Z KRZEWÓW OWOCOWYCH I PLANTACJI JAGODOWYCH**
AREA, PRODUCTION AND YIELDS OF FRUIT BUSHES AND BERRY PLANTATION

O W O C E	2000	2005	2007	2008			F R U I T
				ogółem <i>grand total</i>	w tym sektor prywatny <i>of which private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

POWIERZCHNIA w ha – stan w czerwcu
 AREA in ha – as of June

OGÓŁEM.....	3124	2830	3049	2950	2948	2837	TOTAL
Truskawki	1658	1638	1203	1235	1234	1171	Strawberries
Maliny ^a	323	69	216	165	165	127	Raspberries ^a
Porzeczki.....	902	930	1189	1133	1132	1122	Currants
Agrest.....	185	75	105	98	98	98	Gooseberries
Pozostałe ^b	56	118	336	319	319	319	Others ^b

ZBIORY w t
 PRODUCTION in t

OGÓŁEM.....	8581,2	10414,1	7577,0	10334,8	10332,0	9964,7	TOTAL
Truskawki	6489,5	6634,0	4597,6	5263,4	5260,6	4987,3	Strawberries
Maliny ^a	375,4	262,1	242,9	411,0	411,0	344,8	Raspberries ^a
Porzeczki.....	1318,9	3098,1	2347,2	3639,8	3639,8	3612,0	Currants
Agrest.....	260,5	155,8	148,9	319,2	319,2	319,2	Gooseberries
Pozostałe ^b	136,9	264,1	240,4	701,4	701,4	701,4	Others ^b

PLONY z 1 ha w dt
 YIELDS per 1 ha in dt

Truskawki	39	41	38,2	42,6	42,6	42,6	Strawberries
Maliny ^a	12	38	11,3	24,9	24,9	27,1	Raspberries ^a
Porzeczki.....	15	33	19,7	32,1	32,2	32,2	Currants
Agrest.....	14	21	14,2	32,7	32,7	32,7	Gooseberries
Pozostałe ^b	25	22	7,2	22,0	22,0	22,0	Others ^b

^a Łącznie z jeżyną bezkolcową. ^b Aronia, borówka wysoka i inne.
^a Including thornless blackberry. ^b Aronia, highbush blueberry and others.

TABL. 10 (186). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE**
Stan w czerwcu
CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym sektor prywatny <i>Of which private sector</i>		SPECIFICATION	
		razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>		
W SZTUKACH IN HEADS					
Bydło.....	2000	415026	404815	395944	<i>Cattle</i>
	2005	407213	402533	385633	
	2007	423738	419177	401918	
	2008	429901	425811	408592	
w tym krowy	2000	170420	166008	162106	<i>of which cows</i>
	2005	190831	188567	179880	
	2007	197893	195831	188105	
	2008	200109	198250	190644	
Trzoda chlewna ^a	2000	798930	778070	676299	<i>Pigs^a</i>
	2005	880560	877380	783618	
	2007	823889	819713	710683	
	2008	677653	673501	616385	
w tym lochy	2000	76236	73992	63774	<i>of which sows</i>
	2005	95916	95566	81149	
	2007	85890	85474	68197	
	2008	63060	62717	54395	
Owce	2000	10499	10235	9560	<i>Sheep</i>
	2005	8749	8245	8245	
	2007	9369	9003	8316	
	2008	9943	9526	8541	
w tym maciorki	2000	6115	5965	5440	<i>of which ewes</i>
	2005	5159	4831	4831	
	2007	5932	5629	5089	
	2008	5890	5706	5060	
Konie ^b	2000	26496	25450	25400	<i>Horses^b</i>
	2005	17372	16571	16432	
	2007	17849	17001	16699	
	2008	18258	17483	17124	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	2000	479196	466831	444365	<i>In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)</i>
	2005	475926	470864	443141	
	2007	481172	476020	445501	
	2008	464622	459919	437139	

^a Stan w końcu lipca. ^b Dane szacunkowe.

^a As of the end of July. ^b Estimated data.

TABL. 10 (186). **BYDŁO, TRZODA CHLEWNA, OWCE I KONIE (dok.)**

Stan w czerwcu

CATTLE, PIGS, SHEEP AND HORSES (cont.)

As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Grand total</i>	W tym sektor prywatny <i>Of which private sector</i>		SPECIFICATION	
		razem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>		
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w szt PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in heads					
Bydło	2000	33,7	38,2	41,0	Cattle
	2005	40,8	44,1	47,5	
	2007	42,0	44,6	47,3	
	2008	43,8	46,7	49,2	
w tym krowy	2000	13,8	15,7	16,8	of which cows
	2005	19,1	20,7	22,1	
	2007	19,6	20,8	22,1	
	2008	20,4	21,7	23,0	
Trzoda chlewna ^a	2000	64,9	73,5	70,0	Pigs ^a
	2005	88,2	96,2	96,4	
	2007	81,7	87,3	83,6	
	2008	69,1	73,8	74,2	
w tym lochy	2000	6,2	7,0	6,6	of which sows
	2005	9,6	10,5	10,0	
	2007	8,5	9,1	8,0	
	2008	6,4	6,9	6,6	
Owce	2000	0,9	1,0	1,0	Sheep
	2005	0,9	0,9	1,0	
	2007	0,9	1,0	1,0	
	2008	1,0	1,0	1,0	
w tym maciorki	2000	0,5	0,6	0,6	of which ewes
	2005	0,5	0,5	0,6	
	2007	0,6	0,6	0,6	
	2008	0,6	0,6	0,6	
Konie ^b	2000	2,2	2,4	2,6	Horses ^b
	2005	1,7	1,8	2,0	
	2007	1,8	1,8	2,0	
	2008	1,9	1,9	2,1	
W przeliczeniowych sztukach dużych (bydło, trzoda chlewna, owce i konie)	2000	38,9	44,1	46,0	In terms of large heads (cattle, pigs, sheep and horses)
	2005	47,7	51,6	54,5	
	2007	47,7	50,7	52,4	
	2008	47,4	50,4	52,7	

^a Stan w końcu lipca. ^b Dane szacunkowe.

U w a g a. Przeliczenia pogłowia zwierząt ze sztuk fizycznych na przeliczeniowe sztuki duże dokonuje się przy wykorzystaniu następujących współczynników: dla bydła – 0,8, dla trzody chlewnej – 0,15, dla owiec – 0,08, dla koni – 1,0.

^a As of the end of July. ^b Estimated data.

N o t e. The following ratios are used in calculating livestock in physical units per head in terms of large heads: for cattle – 0,8, for pigs – 0,15, for sheep – 0,08, for horses – 1,0.

TABL. 11 (187). **DRÓB^a**
 Stan w końcu roku
POULTRY^a
 As of the end of year

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Kury w tys. szt	1776,4	2718,4	2820,1	2627,7	2540,9	Hens in thous. heads
w tym nioski	1409,4	933,3	786,0	936,1	849,8	of which laying hens
Gęsi w tys. szt	39,4	342,9	111,8	72,4	57,5	Geese in thous. heads
Indyki w tys. szt	49,8	3331,4	3739,2	2597,8	2057,4	Turkeys in thous. heads
Kaczki ^b w tys. szt	33,2	149,2	52,3	54,4	54,4	Ducks ^b in thous. heads
Kury na 100 ha użytków rolnych w szt	144,3	272,2	279,7	267,8	306,1	Hens per 100 ha of agricultural land in heads
w tym nioski	114,5	93,5	77,9	95,4	102,4	of which laying hens

^a Dla 2000 r. – w wieku 6 miesięcy i więcej; od 2005 r. – w wieku powyżej 2 tygodni. ^b Łącznie z drobiem pozostałym.
^a For 2000 – aged 6 months and more; since 2005 – more than 2 weeks old. ^b Including other poultry.

TABL. 12 (188). **PRODUKCJA ŻYWCA RZEŻNEGO^a**
PRODUCTION OF ANIMALS FOR SLAUGHTER^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH SZTUK IN THOUSAND HEADS					
Bydło (bez cieląt)	130,8	64,1	61,7	61,0	Cattle (excluding calves)
Cielęta	49,6	42,3	37,8	42,4	Calves
Trzoda chlewna.....	1350,5	1035,5	1064,9	919,4	Pigs
Owce	13,5	5,4	5,5	5,0	Sheep
Konie	0,6	0,0	0,1	0,1	Horses
W TYSIĄCACH TON ŻYWEJ WAGI IN THOUSAND TONNES OF LIVE WEIGHT					
Bydło (bez cieląt)	55,7	31,5	31,2	31,8	Cattle (excluding calves)
Cielęta	3,8	3,3	2,8	3,4	Calves
Trzoda chlewna.....	143,9	113,4	116,7	103,7	Pigs
Owce	0,4	0,2	0,2	0,2	Sheep
Konie	0,3	0,0	0,0	0,1	Horses
Drób	116,5	152,0	144,5	160,3	Poultry
Kozy i króliki	0,1	0,2	0,1	0,1	Goats and rabbits

^a Dane obejmują skup żywca rzeźnego (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu) oraz ubój gospodarczy.

^a Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding) and farming slaughter.

TABL. 13 (189). **PRODUKCJA MIĘSA^a, TŁUSZCZÓW I PODROBÓW**
PRODUCTION OF MEAT^a, FATS AND PLUCK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
W TYSIĄCACH TON IN THOUSAND TONNES					
Produkcja żywca rzeźnego w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami i podrobami)	240,1	226,7	224,9	225,5	Production of animals for slaughter in terms of meat (including fats and pluck)
mięso i tłuszcze	226,9	214,7	213,2	213,4	meat and fats
wołowe.....	29,0	16,5	16,3	16,6	beef
cielęce.....	2,3	2,0	1,7	2,1	veal
wieprzowe.....	112,2	88,5	91,0	80,9	pork
baranie.....	0,2	0,1	0,1	0,1	mutton
końskie.....	0,2	0,0	0,0	0,0	horseflesh
drobiowe	81,5	106,4	101,2	112,2	poultry
kozie i królicze ^b	1,5	1,3	2,8	1,5	goat and rabbit ^b
podroby.....	13,2	12,0	11,7	12,1	pluck
NA 100 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w dt PER 100 ha OF AGRICULTURAL LAND in dt					
OGÓŁEM.....	195,1	227,0	223,0	229,8	TOTAL

^a W wadze poubojowej ciepłej. Dane obejmują skup żywca rzeźnego (pomniejszony o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu) oraz ubój gospodarczy. ^b Łącznie z dziczyzną.

^a In post-slaughter warm weight. Data include purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding) and farming slaughter. ^b Including game.

TABL. 14 (190). **PRODUKCJA MLEKA I JAJ**
PRODUCTION OF MILK AND EGGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
				ogółem total	w tym gospodarstwa indywidualne of which private farms	
Produkcja mleka krowiego:						Cows' milk production:
w milionach litrów.....	623,7	811,1	832,8	862,6	814,2	in million litres
na 100 ha użytków rolnych w tys. l.....	50,7	81,2	82,6	87,9	98,1	per 100 ha of agricultural land in thous. l
Przeciętny roczny udój mleka od 1 krowy w l.....	3603	4305	4233	4361	4324	Average annual quantity of milk per cow in l
Produkcja jaj kurzych w milionach sztuk.....	220,2	149,0	136,5	157,4	137,7	Hen eggs production in million units
Przeciętna roczna liczba jaj od 1 kury nosiow w szt.....	170	185	173	179	168	Average annual number of eggs per laying-hen in units

TABL. 15 (191). **MELIORACJE UŻYTKÓW ROLNYCH**
Stan w dniu 31 XII
DRAINAGE OF AGRICULTURAL LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Użytki rolne zmeliorowane:					<i>Drained agricultural land:</i>
w tysiącach hektarów	639,0	638,0	620,5	620,6	<i>in thousand hectares</i>
grunty orne	406,5	406,0	401,4	401,5	<i>arable land</i>
w tym: zdrenowane	374,0	373,7	373,0	373,1	<i>of which: drained</i>
nawadniane	6,3	5,4	5,0	5,0	<i>watered</i>
łąki i pastwiska	232,5	232,0	219,1	219,1	<i>meadows and pastures</i>
w tym: zdrenowane	88,2	88,2	88,0	88,1	<i>of which: drained</i>
nawadniane	28,8	25,3	23,7	23,7	<i>watered</i>
w % ogólnej powierzchni użytków rolnych	51,9	63,9	61,5	63,3	<i>in % of total agricultural land</i>

Źródło: dane Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Source: data of the Ministry of Agriculture and Rural Development.

TABL. 16 (192). **CIĄGNIKI ROLNICZE**
Stan w czerwcu
AGRICULTURAL TRACTORS
As of June

WYSZCZEGÓLNIENIE		Ogółem <i>Total</i>	W tym gospodarstwa indywidualne <i>Of which private farms</i>	SPECIFICATION
W sztukach	2000 ^a	47014	43297	<i>In units</i>
	2005	47387	45868	
	2007	50816	49499	
	2008	51689	50990	
Powierzchnia użytków rolnych na 1 ciągnik w ha	2000 ^a	26,2	22,3	<i>Agricultural land area per tractor in ha</i>
	2005	21,1	17,7	
	2007	19,8	17,2	
	2008	19,0	16,3	

^a Stan w dniu 31 XII.

^a As of 31 XII.

TABL. 17 (193). **ZASOBY SIŁY POCIĄGOWEJ^a**
DRAFT FORCE RESOURCES^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
W tysiącach jednostek pociągowych	367	427	464,8	391,5	<i>In thousands of draft units</i>
siła pociągowa:					<i>draft force:</i>
Żywa	22	10	10,9	12,0	<i>Live</i>
Mechaniczna	345	417	453,9	379,5	<i>Mechanical</i>
Na 100 ha użytków rolnych w jednostkach pociągowych	29,8	42,8	46,1	39,9	<i>Per 100 ha of agricultural land in draft units</i>
siła pociągowa:					<i>draft force:</i>
Żywa	1,8	1,1	1,1	1,2	<i>Live</i>
Mechaniczna	28,0	41,7	45,0	38,7	<i>Mechanical</i>

^a W 2000 r. dane dotyczące żywej siły pociągowej wykazano według stanu w czerwcu, mechanicznej – według stanu w dniu 31 XII. Od 2005 r. dane dotyczące żywej i mechanicznej siły pociągowej według stanu w czerwcu.

^a In 2000 data concerning live draft force are shown as of June, for mechanical – as of 31 XII. Since 2005 data concerning live draft force and mechanical are shown as of June.

TABLE 18 (194). **ŻUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH W PRZELICZENIU NA CZYSTY SKŁADNIK**
CONSUMPTION OF MINERAL OR CHEMICAL AND LIME FERTILIZERS
IN TERMS OF PURE INGREDIENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	1999/2000	2004/05	2006/07	2007/08		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym gospodarstwa indywidualne <i>of which private farms</i>	

W TONACH
IN TONNES

Nawozy mineralne lub chemiczne ^a	81891	90150	125903	122050	104249	Mineral or chemical fertilizers ^a
azotowe	50770	55063	74548	73405	63019	nitrogenous
fosforowe	13265	14655	23645	22630	19404	phosphatic
potasowe	17856	20432	27710	26016	21826	potassic
Nawozy wapniowe ^b	154446	174102	30385	39616	27374	Lime fertilizers ^b

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w kg
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in kg

Nawozy mineralne lub chemiczne ^a	66,5	90,3	124,9	124,4	125,6	Mineral or chemical fertilizers ^a
azotowe	41,2	55,1	73,9	74,8	75,9	nitrogenous
fosforowe	10,8	14,7	23,4	23,1	23,4	phosphatic
potasowe	14,5	20,5	27,5	26,5	26,3	potassic
Nawozy wapniowe ^b	125,5	174,3	30,1	40,4	33,0	Lime fertilizers ^b

^a Łącznie z wieloskładnikowymi. ^b Przeważnie w postaci wapna palonego; łącznie z wapnem defekacyjnym.
^a Including mixed fertilizers. ^b Most frequently in the form of quicklime; including defecated lime.

TABLE 19 (195). **WARTOŚĆ SKUPU PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym od gospodarstw indywidualnych <i>of which from private farms</i>	

W MILIONACH ŻŁOTYCH
IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM	1721,0	1966,5	2396,8	2323,2	1996,7	TOTAL
Produkty: roślinne	486,4	379,5	631,4	596,4	451,0	Products: crop
zwierzęce	1234,6	1587,1	1765,4	1726,8	1545,7	animal

NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH w zł
PER 1 ha OF AGRICULTURAL LAND in zł

OGÓŁEM	1398	1969	2377	2368	2405	TOTAL
Produkty: roślinne	395	380	626	608	543	Products: crop
zwierzęce	1003	1589	1751	1760	1862	animal

^a Płacone dostawcom; bez podatku VAT.
^a Paid to suppliers; excluding VAT.

TABLE 20 (196). **SKUP WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH**
PROCUREMENT OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS

PRODUKTY ROLNE	2000	2005	2007	2008			AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym od sektora prywatnego <i>of which from private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym od gospodarstw indywidualnych <i>of which from private farms</i>	
Zboża w t.....	737378	642880	607210	601965	598490	462868	Cereals in t
w tym zboża podstawowe.....	734201	615995	577255	569660	566785	443656	of which basic cereals
pszenica.....	592603	430152	407265	405387	404482	310305	wheat
żyto.....	69828	78172	68963	66536	65979	57278	rye
jęczmień.....	29854	40421	42569	31579	31172	23440	barley
owies i mieszanki zbożowe.....	4586	3041	15289	8090	8090	6409	oats and cereal mixed
pszenżyto.....	37330	64209	43169	58068	57062	46224	triticale
w tym zboża konsumpcyjne i paszowe	728661	640261	603753	594176	590701	456663	of which consumer and for feeds cereals
w tym zboża podstawowe.....	725556	613388	573798	561871	558996	437451	of which basic cereals
pszenica.....	586834	428668	405717	399812	398907	305486	wheat
żyto.....	69327	78019	68233	66016	65459	56977	rye
jęczmień.....	28869	39916	42208	30957	30550	23104	barley
owies i mieszanki zbożowe.....	4240	2929	15169	7698	7698	6226	oats and cereal mixed
pszenżyto.....	36286	63856	42471	57388	56382	45658	triticale
Strączkowe konsumpcyjne ^a w t.....	22	32	26	41	41	15	Edible pulses ^a in t
Ziemniaki w t.....	50536	13661	13056	10780	7710	7330	Potatoes in t
Buraki cukrowe w t.....	219832	181341	205447	140787	138048	93465	Sugar beets in t
Rzepak i rzepak ^a w t.....	76027	83847	142227	141118	136249	106020	Rape and agrimony ^a in t
Warzywa w t.....	23076	43423	41014	37256	35129	34904	Vegetables in t
Owoce w t.....	8695	16216	10896	15236	15035	14585	Fruit in t
Żywiec rzeźny ^b w t.....	226240	265863	262142	264059	263041	232201	Animals for slaughter ^b in t
bydło (bez cieląt).....	34129	23797	25617	21188	20800	19357	cattle (excluding calves)
cielęta.....	407	698	394	664	636	388	calves
trzoda chlewna.....	81899	93454	99578	86560	85984	75854	pigs
owce.....	156	85	94	68	66	66	sheep
konie.....	215	17	20	37	37	37	horses
drób.....	109434	147812	136439	155542	155518	136499	poultry
Żywiec rzeźny w przeliczeniu na mięso (łącznie z tłuszczami) ^c w t..	158790	189291	186876	187937	187248	165130	Animals for slaughter in terms of meat (including fats) ^c in t
Mleko krowie w tys. l.....	486940	566524	653511	622253	613233	575648	Cow milk in thous. l
Jaja kurze konsumpcyjne w tys. szt.....	1494	7790	24695	4745	4745	3055	Consumer hen's eggs in thous. units

^a Bez materiału siewnego. ^b W wadze żywej. ^c Wołowe, cielęce, wieprzowe, baranie, końskie i drobiowe; w wadze poubojowej cieplej.

^a Excluding sowing. ^b In live weight. ^c Beef, veal, pork, mutton, horseflesh and poultry; in post-slaughter warm weight.

TABL. 21 (197). **WARTOŚĆ SKUPU WAŻNIEJSZYCH PRODUKTÓW ROLNYCH (ceny bieżące^a)**
VALUE OF MAJOR AGRICULTURAL PRODUCTS PROCUREMENT (current prices^a)

PRODUKTY ROLNE	2000	2005	2007	2008			AGRICULTURAL PRODUCTS
				ogółem <i>grand total</i>	w tym od sektora prywatnego <i>of which from private sector</i>		
					razem <i>total</i>	w tym od gospo- darstw indywi- dualnych <i>of which from private farms</i>	
w tys. zł <i>in thous. zł</i>							
Zboża	357424,4	228571,3	411158,2	345252,8	343277,0	260992,9	<i>Cereals</i>
w tym zboża pod- stawowe	355630,8	219177,5	392747,8	327141,3	325540,7	250441,0	<i>of which basic ce- reals</i>
pszenica	297109,9	162089,7	287460,0	241237,6	240600,2	180466,0	<i>wheat</i>
żyto	24380,6	21804,6	42215,1	34491,0	34202,4	30240,4	<i>rye</i>
jęczmień	14883,6	15064,1	28768,6	19673,1	19466,0	14859,8	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	1857,3	892,7	7872,4	4587,8	4587,8	3521,8	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	17399,4	19326,3	26431,7	27151,8	26684,3	21353,0	<i>triticale</i>
w tym zboża kon- sumpcyjne i pa- szowe	352567,3	227347,9	408088,5	340161,1	338185,3	257395,3	<i>of which consumer and for feeds ce- reals</i>
w tym zboża pod- stawowe	350825,5	217970,6	389678,0	322049,6	320449,0	246843,5	<i>of which basic ce- reals</i>
pszenica	293744,3	161412,8	286098,7	237987,4	237349,9	177842,4	<i>wheat</i>
żyto	24162,0	21759,5	41538,5	34133,8	33845,2	30097,0	<i>rye</i>
jęczmień	14344,0	14725,1	28484,6	19115,2	18908,1	14639,9	<i>barley</i>
owies i mieszanki zbożowe	1707,1	855,4	7787,2	4203,5	4203,5	3385,9	<i>oats and cereal mixed</i>
pszenżyto	16868,1	19217,8	25768,9	26609,7	26142,3	20878,3	<i>triticale</i>
Strączkowe konsump- cyjne ^b	85,4	35,6	23,8	38,0	38,0	17,0	<i>Edible pulses^b</i>
Ziemniaki	8614,8	3050,7	5511,5	4015,4	1848,7	1676,2	<i>Potatoes</i>
Buraki cukrowe	21800,6	32533,4	22334,2	13911,0	13642,6	9270,8	<i>Sugar beets</i>
Rzepak i rzepik ^b	59609,2	64069,7	137509,6	175554,0	169245,4	131839,2	<i>Rape and agrimony^b</i>
Warzywa	17108,6	23869,0	23530,4	25756,8	19850,6	19780,8	<i>Vegetables</i>
Owoce	11709,5	15247,6	21833,9	21728,5	21390,6	20129,8	<i>Fruit</i>
Żywiec rzeźny ^c	832606,5	1041724,4	1064483,6	1076811,2	1072620,6	946496,9	<i>Animals for slaughter^c cattle (excluding calves)</i>
bydło (bez cieląt)	100579,6	96611,8	98456,9	81549,5	80100,2	74589,7	<i>calves</i>
cielęta	2390,0	6788,6	3036,0	4599,9	4399,1	2715,0	<i>calves</i>
trzoda chlewna	306192,1	362570,1	353328,4	349339,8	346918,0	306261,3	<i>pigs</i>
owce	868,5	503,5	463,1	360,5	346,4	346,4	<i>sheep</i>
konie	1353,0	118,8	141,8	235,9	235,9	235,9	<i>horses</i>
drób	421223,3	575131,5	609057,4	640725,5	640621,1	562348,5	<i>poultry</i>
Mleko krowie	391720,7	535496,7	686231,8	639679,9	630536,3	590005,0	<i>Cow milk</i>
Jaja kurze konsump- cyjne	420,9	3213,3	5943,7	1253,8	1253,8	757,7	<i>Consumer hen's eggs</i>

^a Płacone dostawcom; bez podatku VAT. ^b Bez materiału siewnego. ^c W wadze żywej.

^a Paid to suppliers; excluding VAT. ^b Excluding sowing. ^c In live weight.

Leśnictwo Forestry

TABL. 22 (198). **POWIERZCHNIA GRUNTÓW LEŚNYCH**
Stan w dniu 31 XII
FOREST LAND
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM w ha	732697	745608	751839	753495	TOTAL in ha
Lasy	713020	725271	731007	732681	Forests
Publiczne.....	680572	688046	690340	690914	Public
zalesione.....	676390	677540	680130	681055	wooded
niezalesione.....	4182	10506	10210	9859	non-wooded
własność Skarbu Państwa.....	677639	684704	686952	687482	owned by the State Treasury
zalesione.....	673538	674348	676906	677788	wooded
niezalesione.....	4101	10356	10046	9694	non-wooded
w tym:					of which:
w zarządzie Lasów Państwo- wych.....	664909	675546	678829	679632	managed by State Forests
zalesione.....	661010	665296	668869	670017	wooded
niezalesione.....	3899	10250	9960	9614	non-wooded
własność gmin ^a	2933	3342	3388	3432	owned by gmina ^a
zalesione.....	2852	3192	3224	3268	wooded
niezalesione.....	81	150	165	165	non-wooded
Prywatne.....	32448	37225	40667	41767	Private
zalesione.....	31918	36691	40187	41120	wooded
niezalesione.....	530	533	480	647	non-wooded
Grunty związane z gospodarką leśną	19677	20336	20832	20814	Land connected with silvicul- ture
LESISTOŚĆ w %	29,5	30,0	30,2	30,3	FOREST COVER in %
ZALESNIENIE w %	29,3	29,5	29,8	29,9	AFFORESTATION in %

^a Dotyczy także gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a It is also concerning gminas which are also cities with powiat status.

TABLE 23 (199). **ODNOWIENIA, ZALESIENIA I INNE PRACE HODOWLANE**
RENEWALS, AFFORESTATIONS AND OTHER FOREST BREEDING WORK

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008				SPECIFICATION
				ogółem <i>grand total</i>	las publiczne <i>public forests</i>		lasy prywatne ^a <i>private forests^a</i>	
					razem <i>total</i>	w tym własność Skarbu Państwa <i>of which owned by the State Treasury</i>		
w ha in ha								
Powierzchnia produkcyjna szkółek leśnych (stan w dniu 31 XII).....	260	240	238	231	231	231	-	<i>Production area of forest nurseries (as of 31 XII)</i>
Odnowienia i zalesienia ^b	5868	6530	7201	6227	4694	4679	1533	<i>Renewals and afforestations^b</i>
sztuczne ^b	5659	6344	6898	5938	4414	4402	1524	<i>artificial^b</i>
zrębów ^{bc}	2041	3919	2905	3051	2991	2980	60	<i>felling sites^{bc}</i>
halizn i płazowin....	167	168	725	813	783	781	31	<i>blanks and irregularly stocked open stands</i>
użytków rolnych ^d i nieużytków.....	3451	2257	3268	2074	641	641	1433	<i>agricultural land^d and wasteland</i>
naturalne.....	209	186	303	290	280	277	10	<i>natural</i>
Poprawki i uzupełnienia.....	621	558	669	509	418	413	91	<i>Corrections and supplements</i>
Pielęgnowanie ^e	31969	31493	32467	31101	29481	29373	1620	<i>Tending^e</i>
w tym:								<i>of which:</i>
upraw ^f	20227	22322	24445	22468	20853	20754	1615	<i>crops^f</i>
młodników.....	9888	8610	7635	8058	8058	8058	-	<i>greenwoods</i>
wprowadzanie podszyciów ^g	1349	463	350	560	560	560	-	<i>introduction of undergrowth^g</i>
Melioracje.....	2682	3409	4056	4417	4417	4417	-	<i>Drainage</i>

^a Dane szacunkowe. ^b Bez dolesień luk w drzewostanach i wprowadzania II piętra. ^c Łącznie z odnowieniami pod osłoną drzewostanów. ^d Przeznaczonych do zalesienia w planie zagospodarowania przestrzennego. ^e Bez cięć trzebieżowych. ^f Pielęgnowanie gleby i czyszczenia wczesne. ^g Sadzenie krzewów lub drzew stałe znajdujących się w dolnej warstwie drzewostanu, spełniających rolę pielęgnacyjną.

^a Estimated data. ^b Excluding the afforestation of tree stand gaps and introduction of the second layer. ^c Including renewals protected by tree stands. ^d Designated for afforestation in land development plan. ^e Without extirpation. ^f Tending soil and early tree cutting. ^g Planting bushes or trees remaining in lower layers of a tree stand and serving a tending role.

TABL. 24 (200). **POZYSKANIE DREWNA^a**
REMOVALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008			SPECIFICATION	
				ogółem <i>grand total</i>	lasy publiczne <i>public forests</i>			
					razem <i>total</i>	w tym wła- sność Skarbu Pań- stwa of which owned by the State Trea- sury		lasy prywat- ne <i>private forests</i>
O G Ó Ł E M w dam³	2804,0	3065,4	4008,3	3581,5	3540,7	3534,1	40,9	TOTAL in dam³
Grubizna	2716,8	2953,1	3899,7	3471,4	3430,5	3423,9	40,9	Timber
Grubizna iglasta	2054,8	2047,1	2915,3	2495,8	2469,6	2464,8	26,2	Coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	903,4	895,2	1486,0	1126,4	1111,3	1108,2	15,1	large-size wood
średniowymiarowe								medium-size wood
do przerobu prze-								for industrial uses
mysłowego	1038,0	1060,3	1314,5	1245,4	1238,8	1237,7	6,6	
Grubizna liściasta	662,0	905,9	984,4	975,6	960,9	959,2	14,7	Non-coniferous
w tym drewno:								of which:
wielkowymiarowe	272,6	361,3	420,6	366,8	359,9	359,0	6,9	large-size wood
średniowymiarowe								medium-size wood
do przerobu prze-								for industrial uses
mysłowego	306,9	438,0	443,2	471,5	468,1	467,7	3,4	
Drewno małowymia-								
rowe	87,2	112,4	108,6	110,2	110,2	110,2	-	Slash
Do przerobu przemy-								Slash for industrial
słowego	20,8	19,4	10,7	11,1	11,1	11,1	-	uses
Opalowe	66,4	93,0	98,0	99,1	99,1	99,1	-	Slash for fuel
Karpina ^b	-	-	-	-	-	-	-	Stump wood ^b
GRUBIZNA NA 100 ha								TIMBER PER 100 ha
POWIERZCHNI								OF FOREST AREAS
LASÓW w m³	381,0	407,2	533,5	473,8	496,5	498,0	97,9	in m³

^a Bez pozyskania drewna (grubizny) z zadrzewień; patrz tabl. 25. ^b Wyłącznie w lasach publicznych.

^a Excluding logging (large timber) from plantings; see table 25. ^b Exclusively in public forests.

TABL. 25 (201). **ZADRZEWIENIA I POZYSKANIE DREWNA Z ZADRZEWIŃ**
TREES AND SHRUPS OUTSIDE THE FOREST AND REMOVALS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
				ogółem <i>total</i>	w tym na grun- tach prywat- nych of which on private land	
Powierzchnia produkcyjna szkólek zadrzewieniowych ^a w ha	9	22	22	7	-	Production area of nurseries ^a in ha
Sadzenie w szt: drzew	125184	71451	36370	37346	19672	Plantings in units of: trees
krzewów	77718	22688	19393	31276	8206	bushes
Pozyskanie drewna (grubizny) ^b w m ³	29402	36441	46464	48364	32339	Removals (timber) ^b in m ³
grubizna iglasta	2813	3343	3936	6147	4656	coniferous
w tym drewno wielkowymiarowe						of which large-size general
ogólnego przeznaczenia...	1530	1766	2150	3053	2561	purpose wood
grubizna liściasta	26589	33098	42528	42217	27683	non-coniferous
w tym drewno wielkowymiarowe						of which large-size general
ogólnego przeznaczenia...	7675	9228	11561	13088	9689	purpose wood

^a Stan w dniu 31 XII. ^b Dane szacunkowe; nie uwzględniono w danych o ogólnym pozyskaniu drewna (grubizny) z lasów.

^a As of 31 XII. ^b Estimated data; excluded from data on total removals (timber).

Uwagi ogólne

Przemysł

1. Informacje w zakresie **przemysłu** dotyczą podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2004) do sekcji: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”.

W tabl. 1 i 4 uwzględniono jednostki i zakłady budżetowe oraz gospodarstwa pomocnicze jednostek budżetowych (zaliczonych do wyżej wymienionych sekcji), a ponadto w tabl. 4 dane o produkcji wyrobów obejmują również działalność podmiotów produkujących wyroby przemysłowe, a zaliczanych do innych sekcji niż: „Górnictwo”, „Przetwórstwo przemysłowe” oraz „Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę”.

2. Dane opracowano **metodą przedsiębiorstw**, z wyjątkiem informacji o ilości produkcji wyrobów, które opracowano metodą zakładową, tj. według rzeczywistej lokalizacji produkcji, a nie według miejsca siedziby przedsiębiorstwa. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 5 na str. 26.

3. Przedstawione w tabl. 4 wyroby prezentuje się zgodnie z Polską Klasyfikacją Wyrobów i Usług (PKWiU 2004).

W niektórych przypadkach wprowadzono tzw. „pozycje niezgodne” z grupowaniami PKWiU, które stanowią:

- sumę niektórych pozycji PKWiU lub ich części,
- pozycję zbiorczą utworzoną w oparciu o inne niż występujące w PKWiU, kryteria.

Ponadto w niektórych wyrobach zastosowano również skrócone nazwy.

4. **Produkcja sprzedana** dotyczy całokształtu działalności podmiotu gospodarczego, tj. zarówno działalności przemysłowej, jak i nieprzemysłowej.

General notes

Industry

1. Information within the scope of **industry** concerns economic entities included, in accordance with NACE rev. 1, in the sections: "Mining and quarrying", "Manufacturing" and "Electricity, gas and water supply".

In tables 1 and 3 were included budgetary entities and establishments and auxiliary units of budgetary entities (included in the above mentioned sections), and moreover, in table 3 data regarding the production of products also include the activity of entities producing industrial products and included in sections other than "Mining and quarrying", "Manufacturing" and "Electricity, gas and water supply".

2. Data were compiled using **the enterprise method**, excluding information concerning the quantity of production of goods, which were compiled using the company method, i.e. by real location of production, not by the seat of enterprise. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 26.

3. Products in table 3 are presented according to the Polish Classification of Products and Services (PKWiU 2004).

In some cases the so-called inconsistent with PKWiU codes items were introduced. They comprise however:

- the sum of some PKWiU positions or the sum of their parts,
- collective item based on other criteria than the ones which are in PKWiU.

Moreover, abbreviated names were used for some products.

4. **Sold production** concerns the total activity of an economic entity, i.e., both industrial and non-industrial production.

Produkcja sprzedana przemysłu obejmuje:

- 1) wartość sprzedanych wyrobów gotowych (niezależnie od tego, czy otrzymano za nie należne opłaty), półfabrykatów i części własnej produkcji;
- 2) wartość robót i usług świadczonych odpłatnie, tj. zarówno przemysłowych jak i nieprzemysłowych;
- 3) zryczałtowaną odpłatność agenta w przypadku zawarcia umowy na warunkach zlecenia lub pełne przychody agenta w przypadku zawarcia umowy agencyjnej.
- 4) wartość produktów w formie rozliczeń w naturze;
- 5) produkty przeznaczone na powiększenie wartości własnych środków trwałych.

Produkcję sprzedaną przemysłu prezentuje się w cenach bazowych. Definicję **ceny bazowej** podano w uwagach ogólnych do Rocznika, ust. 9 na str. 27.

Jako **cenę stałą** od 2002 r. przyjęto cenę stałą 2000 r. (średnie ceny bieżące 2000 r.).

5. W danych dotyczących produkcji uwzględniono wartość pracy nakładczej.

Praca nakładcza w przemyśle jest to zarobkowe wykonywanie przez osoby fizyczne – na zlecenie i na rachunek podmiotów gospodarczych (nakładców) – czynności polegających na wytwarzaniu wyrobów lub ich części z materiałów powierzonych przez nakładców oraz z surowców własnych lokalnego pochodzenia, np.: słoma, wiklina, trzcina, glina, a także na wykończaniu, uszlachetnianiu, naprawie i konserwacji wyrobów lub ich części oraz świadczeniu innych usług zleconych przez nakładców.

6. Dane dotyczące **zatrudnienia w przemyśle** obejmują zatrudnionych na podstawie stosunku pracy.

Do zatrudnionych w przemyśle nie zaliczono:

- 1) uczniów, którzy zawarli z zakładem pracy umowę o pracę w celu przygotowania zawodowego;
- 2) agentów;
- 3) osób wykonujących pracę nakładczą.

Dane dotyczące przeciętnego zatrudnienia i przeciętnych wynagrodzeń wykazano w przeliczeniu niepełnozatrudnionych na pełnozatrudnionych.

Sold production of industry includes:

- 1) *the value of finished products sold (regardless of whether or not payments due were received for them), semi-finished products and parts of own production;*
- 2) *the value of paid work and services rendered, i.e., both industrial and non-industrial;*
- 3) *lump sum agent fees in the case of concluding an agreement on commission terms and full agent fees in the case of concluding an agency agreement.*
- 4) *the value of products in the form of settlements in kind;*
- 5) *products designated for increasing the value of own fixed assets.*

*Sold production of industry is presented in basic prices. The definition of **basic price** is given in the general notes to the Yearbook, item 9 on page 27.*

As constant prices since 2002 constant prices 2000 were adopted (2000 average current prices).

5. *In data concerning production, the value of outwork is included.*

Outwork in industry is the paid execution, by natural persons, on the order of and for the benefit of economic entities (outworkers), of activities consisting in the manufacturing of products or their parts from materials supplied by the work provider as well as from raw materials of local origin, e.g.: straw, wicker, reed, clay, and in finishing, refining, repairing and conserving products or their parts as well as in the rendering of other services ordered by the work provider.

6. *Data concerning **employment in industry** include employees hired on the basis of employment contracts.*

Employed in industry do not include:

- 1) *apprentices, who concluded a labour contract with an employer for the purpose of vocational training;*
- 2) *agents;*
- 3) *persons engaged in outwork.*

Data concerning average paid employment and average wages and salaries are given after converting of part-time paid employees on full-time paid employees.

Budownictwo

1. Informacje w dziale dotyczą działalności podmiotów gospodarczych zaliczonych zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności (PKD 2004) do sekcji „Budownictwo”, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

2. Dane według grup PKD opracowano **metodą przedsiębiorstw**. Definicję metody przedsiębiorstw podano w uwagach ogólnych do Rocznika ust. 5 na str. 26.

3. **Produkcja budowlano-montażowa** dotyczy działalności zrealizowanej na terenie kraju i obejmuje roboty budowlane o charakterze inwestycyjnym, remontowym i konserwacyjnym oraz budownictwo tymczasowe na placach budów – wykonane siłami własnymi systemem zleceńiowym przez podmioty budowlane na rzecz obcych zleceńiodawców.

4. Podziału produkcji budowlano-montażowej według rodzajów obiektów budowlanych oraz podziału budynków oddanych do użytkowania według rodzajów budynków dokonano na podstawie Polskiej Klasyfikacji Obiektów Budowlanych (PKOB).

5. Dane o **budynkach oddanych do użytkowania** (przez wszystkich inwestorów) dotyczą:

- w zakresie liczby budynków – budynków nowo wybudowanych,
- w zakresie kubatury budynków – budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

6. Dane o **przeciętnym zatrudnieniu i przeciętnym wynagrodzeniu miesięcznym** dotyczą pracowników najemnych, tj. osób zatrudnionych na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę, powołanie, mianowanie lub wybór) i obejmują pracowników pełnozatrudnionych oraz niepełnozatrudnionych – na terenie kraju – w przeliczeniu na pełnozatrudnionych.

Construction

1. Information in the chapter concerns activities of economic entities included, in accordance with NACE rev. 1, in the section “Construction”, employing more than 9 persons.

2. Data according to NACE rev. 1 groups were compiled using **the enterprise method**. The definition of the enterprise method is presented in the general notes to the Yearbook, item 5 on page 26.

3. **Construction and assembly production** concerns activity realized domestically and includes construction works with an investment and a restoration – conservation character as well as temporary construction on construction sites realized by construction entities on the basis of the contract system for out side clients.

4. The division of construction and assembly production by type of construction as well as the division of buildings completed by type of buildings was made on the basis of the Polish Classification of Construction Objects (PKOB).

5. Data on **buildings completed** (by all investors) concern:

- within the scope of the number of buildings – newly built buildings,
- within the scope of the cubic volume of buildings – newly built and expanded buildings (the expanded part only).

6. Data regarding **average employment and average monthly wages and salaries** concern hired employees, i.e., persons employed on the basis of a work agreement (labour contact, appointment, promotion or selection) and includes full-time and part-time paid employees, within the country, calculated as full-time employment.

Przemysł Industry

TABL. 1 (202). **PODSTAWOWE DANE O PRZEMYSŁE**
BASIC DATA ON INDUSTRY

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
				ogółem total	2007 = = 100	
Produkcja sprzedana (ceny bieżące) w mln zł.....	12205,1	15540,4	20329,7	19710,2	98,1 ^a	<i>Sold production (current prices) in mln zł</i>
Pracujący ^b	95403	97075	105416	100661	95,5	<i>Employed persons^b</i>
Przeciętne zatrudnienie.....	87815	80490	87360	87915	100,6	<i>Average paid employment</i>
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto ^c w zł	1702,61	1879,30	2158,18	2378,40	110,2	<i>Average monthly gross wages and salaries^c in zł</i>

^a Ceny stałe. ^b Stan w dniu 31 XII; według faktycznego miejsca pracy. ^c Bez zatrudnionych za granicą.
^a Constant prices. ^b As of 31 XII; by actual workplace. ^c Excluding persons employed abroad.

TABL. 2 (203). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008	
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent
OGÓŁEM..... TOTAL	10933,8	14476,2	18821,7	18296,7	100,0
sektor publiczny	1537,3	687,7	722,0	734,5	4,0
<i>public sector</i>					
sektor prywatny	9396,5	13788,5	18099,7	17562,2	96,0
<i>private sector</i>					
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	10274,8	13873,8	18077,4	17537,2	95,8
Produkcja artykułów spożywczych i napojów.....	3555,5	3946,5	6429,3	6391,0	34,9
<i>Manufacture of food products and beverages</i>					
Włókiennictwo	87,8	122,8	163,9	137,2	0,7
<i>Manufacture of textiles</i>					
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich.....	221,9	184,3	182,2	170,7	0,9
<i>Manufacture of wearing apparel and furriery^Δ</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 2 (203). **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008	
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)					
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny ^Δ	692,6	1088,9	1320,0	1128,3	6,2
<i>Manufacture of wood and wood, straw and wicker products^Δ</i>					
Produkcja masy włóknistej oraz papieru ^Δ	140,4	159,8	194,4	210,1	1,1
<i>Manufacture of pulp and paper^Δ</i>					
Działalność wydawnicza; poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	113,7	227,4	296,9	265,6	1,5
<i>Publishing, printing and reproduction of recorded media</i>					
Produkcja wyrobów chemicznych	37,2	183,1	205,4	265,8	1,5
<i>Manufacture of chemicals and chemi- cal products</i>					
Produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych pozostałych	443,5	550,2	871,7	751,7	4,1
<i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>					
Produkcja metali	121,0	149,3	198,7	161,8	0,9
<i>Manufacture of basic metals</i>					
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	375,8	1011,8	1196,3	1294,2	7,1
<i>Manufacture of metal products^Δ</i>					
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	1014,2	1163,2	971,0	902,7	4,9
<i>Manufacture of machinery and equip- ment n.e.c.</i>					
Produkcja maszyn i aparatury elek- trycznej ^Δ	519,0	362,2	532,9	446,4	2,4
<i>Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.</i>					
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	#	57,5	247,5	231,3	1,3
<i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>					
Produkcja pozostałego sprzętu trans- portowego	62,8	217,0	190,0	178,8	1,0
<i>Manufacture of other transport equip- ment</i>					
Produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna ^Δ	1407,4	2155,5	1824,6	1978,8	10,8
<i>Manufacture of furniture; manufactu- ring n.e.c.</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 3 (204).

**PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a WEDŁUG LICZBY ZATRUDNIONYCH
W PODMIOTACH GOSPODARCZYCH W PRZEMYSŁE W 2008 R.
(ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a BY NUMBER OF PAID EMPLOYEES
IN ECONOMIC ENTITIES IN INDUSTRY IN 2008 (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	Podmioty o liczbie zatrudnionych Entities with following number of paid employees		
		49 i mniej 49 and less	50-249	250 i więcej 250 and more
		w mln zł in mln zł		
OGÓŁEM TOTAL	18296,7	2415,4	5868,2	10013,1
sektor publiczny public sector	734,5	116,8	296,3	321,4
sektor prywatny private sector	17562,2	2298,7	5571,9	9691,6
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	17537,2	2253,6	5585,2	9698,4
Produkcja artykułów spożywczych i napojów Manufacture of food products and beverages	6391,0	547,0	1338,9	4505,2
Włókiennictwo Manufacture of textiles	137,2	22,2	#	#
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich Manufacture of wearing apparel and furriery ^Δ	170,7	48,1	41,5	81,2
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny ^Δ Manufacture of wood and wood, straw and wicker products ^Δ	1128,3	224,5	396,4	507,3
Produkcja masy włóknistej oraz papieru ^Δ Manufacture of pulp and paper ^Δ	210,1	42,6	167,5	-
Działalność wydawnicza; poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji Publishing, printing and reproduction of recorded media	265,6	36,8	228,8	-
Produkcja wyrobów chemicznych Manufacture of chemicals and chemical products	265,8	156,5	109,3	-
Produkcja wyrobów z surowców niemeta- licznych pozostałych Manufacture of other non-metallic mineral products	751,7	#	427,3	#
Produkcja metali Manufacture of basic metals	161,8	12,3	149,5	-
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	1294,2	360,7	713,4	220,1
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ Manufacture of machinery and equipment n.e.c.	902,7	#	611,1	#
Produkcja maszyn i aparatury elektrycz- nej ^Δ Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.	446,4	45,1	208,1	193,1
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers	231,3	#	20,5	#
Produkcja pozostałego sprzętu transpor- towego Manufacture of other transport equipment	178,8	#	48,5	#
Produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna ^Δ Manufacture of furniture; manufactu- ring n.e.c.	1978,8	177,3	568,4	1233,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (205). **PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH WYROBÓW^a**
PRODUCTION OF MAJOR PRODUCTS^a

WYROBY	2000	2005	2007	2008		PRODUCTS
				ogółem <i>total</i>	udział w produkcji krajowej w % <i>share in domestic production in %</i>	
Mięso drobiowe w tys. t	83,2	138,6	144,7	154,8	11,0	<i>Poultry meat in thous. t</i>
Wędliny ^b w tys. t	41,5	27,9	58,2	6,5	<i>Cured meat products^b in thous. t</i>
Mleko płynne przetworzone w tys. hl	645,4	1228,2	1525,9	893,5	3,8	<i>Processed liquid milk in thous. hl</i>
Masło oraz inne tłuszcze otrzy- wane z mleka w tys. t	12,3	16,7	15,8	14,4	7,9	<i>Butter and other fats from milk in thous. t</i>
Sery, twarogi w tys. t	29,2	53,0	44,8	48,3	6,9	<i>Cheese and curds in thous. t</i>
Blezery, pulowery, swetry, kamizelki i podobne wyroby dziane w tys. szt	1091	430	319	320	4,3	<i>Blazers, pull-overs sweaters, waistcoats, other knitted products in thous. units</i>
Marynarki i wdzianka męskie lub chłopięce w tys. szt	187	139	145	155	2,8	<i>Men's or boy's jackets and blazers in thous. units</i>
Żakiety damskie lub dziewczęce w tys. szt	688	231	383	309	7,0	<i>Women's or girl's jackets in thous. units</i>
Sukienki spódnice i spódnicospod- nie damskie lub dziewczęce w tys. szt	961	544	421	245	3,8	<i>Women's or girl's dresses, skirts, and culottes in thous. units</i>
Obuwie ogółem (łącznie z gumo- wym) w tys. par	#	528	1010	2,8	<i>Footwear (including rubber) in thous. pairs</i>
Tarcica iglasta w dam ³	171,8	242,3	126,6	202,5	6,1	<i>Coniferous sawnwood in dam³</i>
Tarcica liściasta w dam ³	57,5	45,0	23,4	29,5	6,1	<i>Leafy sawnwood in dam³</i>
Okna i drzwi, ościeżnice i progi drewniane w tys. m ²	936,8	3379,8	2206,9	2261,6	17,2	<i>Windows and doors, casings and wooden thresholds in thous. m²</i>
Energia elektryczna w GWh	299,0	233,0	253,2	237,1	0,2	<i>Electricity in GWh</i>
Ciepło w parze lub gorącej wodzie w PJ	14,4	14,1	13,7	14,5	2,7	<i>Thermal energy from steam or hot water in PJ</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Bez końskich, z dziczyzny i królików.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons. ^b Excluding horseflesh, game and rabbit.

TABL. 5 (206).

PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W PRZEMYSŁE^a
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008		
				ogółem total	stanowiska <i>positions</i>	
					robotnicze manual labour	nierobotni- cze non- manual labour
OGÓŁEM TOTAL	81965	75511	81640	82161	67277	14884
sektor publiczny <i>public sector</i>	16476	6967	6877	6856	5199	1657
sektor prywatny <i>private sector</i>	65489	68544	74763	75305	62078	13227
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	74536	70653	76633	77129	63751	13378
Produkcja artykułów spożywczych i napojów <i>Manufacture of food products and beverages</i>	17400	14962	18377	17087	14179	2908
Włókiennictwo <i>Manufacture of textiles</i>	1805	1432	1610	1438	1306	132
Produkcja odzieży i wyrobów futrzar- skich <i>Manufacture of wearing apparel and furriery^Δ</i>	7180	5300	4973	4604	4157	447
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze stony i wikliny ^Δ <i>Manufacture of wood and wood, straw and wicker products^Δ</i>	7775	9126	9528	9239	8161	1078
Produkcja masy włóknistej oraz papieru ^Δ <i>Manufacture of pulp and paper^Δ</i>	665	931	1055	1152	941	211
Działalność wydawnicza; poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji <i>Publishing, printing and reproduction of recorded media</i>	1061	980	1156	1076	622	454
Produkcja wyrobów chemicznych <i>Manufacture of chemicals and chemical products</i>	218	406	385	773	473	300
Produkcja wyrobów z surowców nieme- talicznych pozostałych <i>Manufacture of other non-metallic mineral products</i>	3507	2855	3376	3283	2651	632
Produkcja metali <i>Manufacture of basic metals</i>	735	640	774	639	537	102
Produkcja wyrobów z metali ^Δ <i>Manufacture of metal products^Δ</i>	4400	5215	5550	5752	4674	1078
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equip- ment n.e.c.</i>	5847	3110	3591	3629	2676	953
Produkcja maszyn i aparatury elek- trycznej ^Δ <i>Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.</i>	3616	2595	2542	2626	2081	545
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	1070	562	1165	1165	975	190
Produkcja pozostałego sprzętu trans- portowego <i>Manufacture of other transport equip- ment</i>	597	1229	908	955	793	162
Produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna ^Δ <i>Manufacture of furniture; manufactu- ring n.e.c.</i>	12253	14394	13058	14902	12800	2102

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.
^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.

TABL. 6 (207). PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W PRZEMYSŁE^a
 AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN INDUSTRY^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008		
				ogółem total	stanowiska positions	
					robotnicze manual labour	nirobotnicze non- manual labour
w zł in zł						
O G Ó Ł E M.....	1749,87	1915,74	2215,09	2429,32	2090,37	3961,39
TOTAL						
sektor publiczny	1883,85	2227,82	2489,91	2682,55	2357,81	3701,43
public sector						
sektor prywatny.....	1716,16	1884,02	2189,81	2406,27	2067,98	3993,95
private sector						
Przetwórstwo przemysłowe	1708,24	1878,97	2175,71	2384,43	2056,05	3949,27
Manufacturing						
Produkcja artykułów spożywczych i napojów	1787,58	1709,17	2013,19	2187,93	1888,14	3649,68
Manufacture of food products and beverages						
Włókiennictwo.....	1251,86	1359,77	1606,46	1802,02	1533,67	4457,01
Manufacture of textiles						
Produkcja odzieży i wyrobów futrzarskich	1064,95	1195,42	1293,09	1475,63	1361,76	2534,68
Manufacture of wearing apparel and furriery ^Δ						
Produkcja drewna i wyrobów z drewna oraz ze słomy i wikliny ^Δ	1439,48	1494,59	1707,03	1929,96	1785,92	3020,41
Manufacture of wood and wood, straw and wicker products ^Δ						
Produkcja masy włóknistej oraz papieru ^Δ Działalność wydawnicza; poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	1338,56	1720,76	2010,66	2194,41	1886,30	3568,48
Manufacture of pulp and paper ^Δ						
1821,78	2160,20	2485,27	2567,38	1993,73	3353,30	
Publishing, printing and reproduction of recorded media						
Produkcja wyrobów chemicznych	1901,91	2173,71	2510,78	2746,64	2275,95	3488,75
Manufacture of chemicals and chemi- cal products						
Produkcja wyrobów z surowców niemetalicznych pozostałych.....	1744,73	2049,46	2558,71	2843,50	2398,22	4711,27
Manufacture of other non-metallic mineral products						
Produkcja metali	2088,46	2083,83	2209,18	2743,48	2286,06	5151,63
Manufacture of basic metals						
Produkcja wyrobów z metali ^Δ	1602,02	2058,12	2339,44	2647,82	2322,29	4059,27
Manufacture of metal products ^Δ						
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ	2494,96	2656,63	3013,28	3286,05	2777,64	4713,63
Manufacture of machinery and equip- ment n.e.c.						
Produkcja maszyn i aparatury elek- trycznej ^Δ	1858,23	2146,25	2436,23	2491,01	2157,18	3765,70
Manufacture of electrical machinery and apparatus n.e.c.						
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep	1657,91	1528,14	2442,78	2577,83	2369,18	3648,55
Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers						
Produkcja pozostałego sprzętu trans- portowego	1714,95	2107,00	2422,75	2624,97	2352,76	3957,41
Manufacture of other transport equip- ment						
Produkcja mebli; pozostała działalność produkcyjna ^Δ	1499,26	1716,89	1965,08	2179,50	1996,86	3291,67
Manufacture of furniture; manufactu- ring n.e.c.						

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez wynagrodzeń za-
trudnionych za granicą.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding wages and salaries of persons employed
abroad.

Budownictwo Construction

TABL. 7 (208). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
	w mln zł <i>in mln zł</i>				w odsetkach <i>in percent</i>	
OGÓŁEM	1183,6	1234,3	1661,9	2067,6	100,0	TOTAL
w tym:						<i>of which:</i>
Wznoszenie obiektów budowlanych; inżynieria lądowa i wodna ^Δ	1040,0	1035,9	1391,1	1762,6	85,3	<i>Building constructions; civil engineering ^Δ</i>
Wykonywanie instalacji budowlanych.....	117,9	156,5	204,0	230,6	11,2	<i>Building installation</i>

^a Zrealizowana systemem zleceńowym przez jednostki budowlane.

^a Realized the basis the contract by construction entities.

TABL. 8 (209). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE OF CONSTRUCTIONS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
		<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
		w mln zł <i>in mln zł</i>		
OGÓŁEM2000	1183,6	998,5	185,1	TOTAL
2005	1234,3	804,0	430,3	
2007	1661,9	1109,1	552,8	
2008	2067,6	1456,6	611,0	
Budynki	1087,4	843,0	244,4	Buildings
Budynki mieszkalne.....	549,0	431,3	117,7	<i>Residential buildings</i>
budynki mieszkalne jednorodzinne...	56,8	39,3	17,5	<i>one-dwelling buildings</i>
budynki o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe.....	427,9	359,8	68,2	<i>two- and more dwelling buildings</i>
budynki zbiorowego zamieszkania...	64,3	32,2	32,0	<i>residences for communities</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Warmińsko-Mazurskie Voivodship without subcontractors participation.

TABL. 8 (209). **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a WEDŁUG RODZAJÓW OBIEKTÓW BUDOWLANYCH (dok.)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a BY TYPE
OF CONSTRUCTIONS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem <i>Total</i>	Roboty o charakterze inwestycyjnym	Roboty o charakterze remontowym	SPECIFICATION
		<i>Works with an investment character</i>	<i>Works with a renovation (restoration) character</i>	
		w mln zł	<i>in mln zł</i>	
Budynki (dok.)				Buildings (cont.)
Budynki niemieszkalne	538,4	411,7	126,7	<i>Non-residential buildings</i>
hotele i budynki zakwaterowania turystycznego.....	31,5	19,9	11,6	<i>hotels and similar buildings</i>
budynki biurowe.....	71,6	56,4	15,2	<i>office buildings</i>
budynki handlowo-usługowe.....	90,6	71,9	18,8	<i>wholesale and retail trade buildings</i>
budynki transportu i łączności.....	16,9	15,1	1,8	<i>traffic and communication buildings</i>
budynki przemysłowe i magazynowe	130,2	104,2	26,0	<i>industrial buildings and warehouses</i>
ogólnodostępne obiekty kulturalne, budynki o charakterze edukacyjnym, budynki szpitali i zakładów opieki medycznej oraz budynki kultury fizycznej.....	147,6	106,4	41,2	<i>public entertainment, education, hospital or institutional care buildings</i>
pozostałe budynki niemieszkalne.....	50,0	37,8	12,2	<i>other non-residential buildings</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej .	980,2	613,6	366,6	Civil engineering works
Infrastruktura transportu.....	460,4	221,0	239,4	<i>Transport infrastructures</i>
w tym:				<i>of which:</i>
autostrady, drogi ekspresowe, ulice i drogi pozostałe.....	391,7	208,5	183,3	<i>highways, streets and roads</i>
budowle wodne.....	8,7	#	#	<i>harbours, waterways, dams and other waterworks</i>
Rurociągi, linie telekomunikacyjne i elektroenergetyczne.....	476,7	358,4	118,4	<i>Pipelines, communication and electricity lines</i>
rurociągi i linie telekomunikacyjne oraz linie elektroenergetyczne przesyłowe.....	376,3	270,2	106,1	<i>long-distance pipelines, communication and electricity power lines</i>
rurociągi sieci rozdzielczej i linie kablowe rozdzielcze.....	100,4	88,1	12,3	<i>local pipelines and cables</i>
Obiekty inżynierii lądowej i wodnej pozostałe.....	43,0	34,2	8,8	<i>Other civil engineering works</i>

^a Wykonana przez przedsiębiorstwa mające siedzibę zarządu na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, siłami własnymi bez podwykonawców.

^a Realized by enterprises which have a seat of board in the Warmińsko-Mazurskie Voivodship without subcontractors participation.

TABL. 9 (210). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA**
BUILDINGS COMPLETED

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Budynki^a	1665	3239	3621	3614	Buildings^a
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^b	761	1932	1918	2431	<i>of which one-dwelling as well as two - and more dwelling residential buildings^b</i>
miasta	1004	1544	1519	1278	<i>urban areas</i>
wieś	661	1695	2102	2336	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^c	1387	2905	3089	3302	<i>Of which private buildings^c</i>
miasta	795	1294	1099	1077	<i>urban areas</i>
wieś	592	1611	1990	2225	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^b	664	1863	1832	2318	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^b</i>
niemieszkalne	722	892	1079	740	<i>non-residential</i>
Kubatura^d w dam³	2536,2	4776,0	4842,5	5949,2	Cubic volume^d in dam³
w tym budynki mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^b	1197,4	1896,1	2214,3	2799,3	<i>of which one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^b</i>
miasta	1892,5	3180,2	2733,7	3039,0	<i>urban areas</i>
wieś	643,7	1595,8	2108,8	2910,1	<i>rural areas</i>
W tym budynki indywidualne ^c	1155,7	2422,7	2764,2	3130,9	<i>Of which private buildings^c</i>
miasta	650,8	1151,6	1116,2	1161,1	<i>urban areas</i>
wieś	504,9	1271,1	1648,0	1969,8	<i>rural areas</i>
w tym:					<i>of which:</i>
mieszkalne jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniaowe ^b	528,8	1528,0	1442,3	1873,2	<i>one-dwelling as well as two- and more dwelling residential buildings^b</i>
niemieszkalne	606,3	841,2	1120,9	1167,3	<i>non-residential</i>

^a Nowo wybudowane. ^b Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania. ^c Realizowane przez osoby fizyczne, kościoły i związki wyznaniowe. ^d Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy).

^a Newly built. ^b Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not for permanent residence. ^c Realized by natural persons, churches and religious associations. ^d Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion).

TABL. 10 (211). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW BUDYNKÓW**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
BUDYNKI ^a BULDINGS ^a					
Budynki mieszkalne	763	2102	2104	2676	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielomieszkaniowe ^b	761	1932	1918	2431	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling build- ings ^b</i>
w tym jednorodzinne	657	1839	1782	2283	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszkania	2	1	2	1	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	902	1137	1517	938	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego	116	124	41	33	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe	16	14	19	23	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe	154	206	148	148	<i>Wholesale and retail trade build- ings</i>
Budynki garaży	356	458	659	300	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	93	51	76	41	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki maga- zynowe	33	99	120	97	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kultural- ne oraz budynki muzeów i bi- bliotek	2	5	8	5	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>
Budynki szkół i instytucji badaw- czych	1	2	1	3	<i>School, university and research buildings</i>
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej	2	2	4	3	<i>Hospital or institutional care buildings</i>
Budynki kultury fizycznej	7	13	16	10	<i>Sport halls</i>
Budynki gospodarstw rolnych	102	148	416	248	<i>Non-residential farm buildings</i>
Budynki przeznaczone do sprawa- nia kultu religijnego i czynności religijnych	5	7	6	11	<i>Buildings used as places of worship and for religious activi- ties</i>

^a Nowo wybudowane. ^b Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowa-nych do stałego zamieszkania.

^a Newly built. ^b Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not for permanent residence.

TABL. 10 (211). **BUDYNKI ODDANE DO UŻYTKOWANIA WEDŁUG RODZAJÓW
BUDYNKÓW (dok.)**
BUILDINGS COMPLETED BY TYPE OF BUILDINGS (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
KUBATURA ^a w dam ³ CUBIC VOLUME ^a in dam ³					
Budynki mieszkalne	1258,8	1968,6	2328,8	2900,5	Residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Budynki jednorodzinne oraz o dwóch mieszkaniach i wielo- mieszkaniowe ^b	1197,4	1896,1	2214,3	2799,3	<i>One-dwelling buildings as well as two- and more dwelling build- ings^b</i>
w tym jednorodzinne	496,2	1341,1	1247,8	1646,6	<i>of which one-dwelling buildings</i>
Budynki zbiorowego zamieszka- nia	17,9	14,5	13,3	18,9	<i>Residences for communities</i>
Budynki niemieszkalne	1277,3	2807,4	2513,7	3048,6	Non-residential buildings
w tym:					<i>of which:</i>
Hotele i budynki zakwaterowania turystycznego.....	62,1	80,8	67,9	88,6	<i>Hotels and similar buildings</i>
Budynki biurowe.....	42,1	33,6	59,7	121,8	<i>Office buildings</i>
Budynki handlowo-usługowe.....	344,3	736,6	378,9	373,4	<i>Wholesale and retail trade build- ings</i>
Budynki garaży	38,1	60,0	135,2	75,0	<i>Garage buildings</i>
Budynki przemysłowe	354,1	383,7	528,1	1017,3	<i>Industrial buildings</i>
Zbiorniki, silosy i budynki maga- zynowe.....	54,8	791,2	495,0	659,4	<i>Reservoirs, silos and warehouses</i>
Ogólnodostępne obiekty kultural- ne oraz budynki muzeów i bi- bliotek	10,9	45,5	69,8	9,6	<i>Public entertainment buildings, museums and libraries</i>
Budynki szkół i instytucji badaw- czych.....	16,9	78,1	33,4	37,1	<i>School, university and research buildings</i>
Budynki szpitali i zakładów opieki medycznej.....	0,4	3,7	10,9	12,8	<i>Hospital or institutional care buildings</i>
Budynki kultury fizycznej.....	91,2	181,6	178,4	57,5	<i>Sport halls</i>
Budynki gospodarstw rolnych.....	172,7	365,1	541,2	514,5	<i>Non-residential farm buildings</i>
Budynki przeznaczone do spra- wowania kultu religijnego i czynności religijnych.....	72,9	32,4	12,9	41,9	<i>Buildings used as places of worship and for religious activi- ties</i>

^a Budynków nowo wybudowanych i rozbudowanych (tylko w części dotyczącej rozbudowy). ^b Bez domów letnich i domków wypoczynkowych oraz rezydencji wiejskich nieprzystosowanych do stałego zamieszkania.

^a Of newly built and expanded buildings (only concerning the expanded portion). ^b Excluding summer homes and holiday cottages as well as rural residences not for permanent residence.

TABL. 11 (212). **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M.....	14985	10931	13490	14361	T O T A L
sektor publiczny	997	236	241	241	<i>public sector</i>
sektor prywatny.....	13988	10695	13249	14120	<i>private sector</i>
Na stanowiskach robotniczych.....	11809	8603	11077	11886	<i>In manual labour positions</i>
Na stanowiskach nierobotniczych	3176	2328	2413	2475	<i>In non-manual labour positions</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez zatrudnionych za granicą.

^a *Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding persons employed abroad.*

TABL. 12 (213). **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO W BUDOWNICTWIE^a**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES IN CONSTRUCTION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł in zł				
O G Ó Ł E M.....	1586,53	1775,71	2198,32	2436,38	T O T A L
sektor publiczny	1921,92	1862,01	2337,14	2323,65	<i>public sector</i>
sektor prywatny.....	1562,63	1773,80	2195,80	2438,30	<i>private sector</i>
Na stanowiskach robotniczych.....	1365,94	1518,03	1936,30	2157,37	<i>In manual labour positions</i>
Na stanowiskach nierobotniczych	2406,72	2727,95	3401,17	3776,31	<i>In non-manual labour positions</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; bez wynagrodzeń zatrudnionych za granicą.

^a *Data concern economic entities employing more than 9 persons; excluding wages and salaries of persons employed abroad.*

Uwagi ogólne

Transport

1. Dane dotyczące ogólnej długości **linii kolejowych eksploatowanych** w dniu 31 XII ustalono jako sumę długości linii kolejowych normalnotorowych, wąskotorowych i szerokotorowych (dane o długości tych linii ujęto w długości linii normalnotorowych) czynnych w tym dniu. **Linia kolejowa** jest to element sieci kolejowej pomiędzy dwiema stacjami węzłowymi (lub krańcowymi).

2. Do **dróg krajowych** zalicza się:

- autostrady i drogi ekspresowe oraz drogi leżące w ich ciągu do czasu wybudowania autostrad i dróg ekspresowych,
- drogi międzynarodowe,
- drogi stanowiące inne połączenia zapewniające spójność sieci dróg krajowych,
- drogi dojazdowe do ogólnodostępnych przejść granicznych obsługujących ruch międzynarodowy osobowy i ciężarowy,
- drogi alternatywne dla autostrad płatnych,
- drogi stanowiące ciągi obwodnicowe dużych aglomeracji miejskich,
- drogi o znaczeniu obronnym.

Do **dróg wojewódzkich** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa i drogi o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych.

Do **dróg powiatowych** zalicza się drogi inne niż podano wyżej, stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą.

Do **dróg gminnych** zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym niezaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

Do **dróg miejskich** zaliczono drogi (ulice) leżące w granicach administracyjnych miast.

Do **dróg zamiejskich** zaliczono drogi leżące poza granicami administracyjnymi miast.

3. **Linia autobusowa** jest stałym połączeniem drogowym dwóch krańcowych miejscowości oraz wybranych miejscowości pośrednich przy użyciu jednego lub kilku autobusów regularnie kursujących między tymi miejscowościami według określonego rozkładu.

General notes

Transport

1. Data concerning the total length of **railway lines operated** on 31 XII was established as the sum of the length of standard gauge, narrow gauge and wide gauge railway lines (data concerning the length of these lines is given in terms of standard gauge lines) operating on that day. **The railway line** is an element of the rail network between two junction stations (or terminal stations).

2. **National roads** include:

- motorways and expressways as well as roads which are designated to become motorways and expressways,
- international roads,
- roads which are other links ensuring the efficiency of the national road network,
- approach roads to generally accessible border crossings servicing international passenger and freight traffic,
- roads which are an alternative to toll motorways,
- roads which are bypasses around large urban agglomerations,
- roads with a military significance.

Voivodship roads include roads other than those presented above, which are links between cities, have a large significance for the voivodship and roads with a military significance not included among national roads.

Powiat roads include roads other than those mentioned above, which link powiat capital cities with gmina capital cities and gmina capital cities with other such cities.

Gmina roads include roads with a local significance not included in the other categories, which supplement the network of roads servicing local needs, excluding internal roads.

Municipal roads include roads (streets) located within the administrative boundaries of cities.

Non-municipal roads include roads located outside the administrative boundaries of cities.

3. **A bus line** is a permanent road link between two terminal locations as well as between selected intermediate locations which involves using one or several buses travelling between these locations on a regular basis according to a defined schedule.

Długość linii autobusowej jest to długość trasy w km pomiędzy dwiema końcowymi miejscowościami niezależnie od ilości kursów autobusów odbywających się na tej linii.

4. Transport samochodowy zarobkowy obejmuje podmioty, w których usługi transportu samochodowego stanowią podstawową działalność gospodarczą, z tym że dane o przewozach pasażerów nie obejmują przewozów taborom komunikacji miejskiej (w tym taksówkami).

5. Dane o wypadkach drogowych obejmują zdarzenia mające związek z ruchem pojazdów na drogach publicznych, w wyniku których nastąpiła śmierć lub uszkodzenie ciała osób.

Za **śmiertelną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę zmarłą (w wyniku doznanych obrażeń) na miejscu wypadku lub w ciągu 30 dni.

Za **ranną ofiarę wypadku drogowego** uznano osobę, która doznała obrażeń ciała i otrzymała pomoc lekarską.

The length of a bus line is the length of the route in km between the two terminal locations regardless of the number of trips made by buses on that line.

4. Hire or reward road transport includes entities in which road transport services comprise the basic economic activity but data regarding transport of passengers do not include transport by urban road transport fleet (of which taxis).

5. Data regarding road traffic accidents cover events connected with the movement of vehicles on public roads as a result of which death or injury occurred.

A road traffic accident fatality is understood as a person who died (as a result of injuries incurred) at the scene of the accident or within the course of 30 days.

A road traffic accident injury is understood as a person who incurred injuries and received medical attention.

Łączność

1. Informacje o łączności w ujęciu rzeczowym dotyczą poczty publicznej oraz operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej, tj. sieci służącej do świadczenia usług telekomunikacyjnych (z wyłączeniem sieci wewnętrznej – sieci eksploatowanej przez podmioty wyłącznie na własne potrzeby lub założonej w budynkach niemieszkalnych usytuowanych na terenie jednej nieruchomości gruntowej).

2. Placówki pocztowe obejmują placówki pocztowe, agencje, pośrednictwa, oddziały i kioski, a do 2001 r. – uwzględniane były również placówki usług telekomunikacyjnych.

3. Usługi łączności obejmują usługi opłacone, wolne od opłat i służbowe.

Dane dotyczące przesyłek listowych obejmują: listy, kartki pocztowe, druki, druki bezadresowe, ankiety i pakietki nadawane jako przesyłki listowe w rozumieniu cenników za usługi pocztowe (w ruchu krajowym i zagranicznym).

4. Telefoniczne łącza główne obejmują standardowe łącza główne oraz łącza w dostęпах ISDN, tj. telefoniczną sieć cyfrową z integracją usług umożliwiającą wykorzystanie tej samej sieci dla transmisji głosu, obrazu, faksów, danych.

Communications

1. Information regarding communications, in tangible terms, concerns the public post office as well as operators of the public telecommunication network, i.e., the network used for rendering telecommunications services (excluding internal networks – networks used by entities exclusively for their own needs or installed in non-residential buildings located on a single piece of real estate).

2. Post offices include post offices, agencies, intermediaries, branches and kiosks as well as until 2001 – telecommunication service offices.

3. Communication services include services paid for, free of charge and official.

Data concerning letters include: letters, post cards, forms, bulk mailings, questionnaires and small packets sent as letters in terms of the price rate for postal services (domestic and foreign mail).

4. Telephone main line includes standard main line and accessible ISDN (Integrated Services Digital Network), i.e., a digital phone network with integrated services making it possible to use the same network to transfer voice, image, fax and data.

Transport

Transport

TABL. 1 (214). **LINIE KOLEJOWE EKSPLOATOWANE^a**
 Stan w dniu 31 XII
RAILWAY LINES OPERATED^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
	w km		in km		
OGÓŁEM	1509	1209	1209	1209	TOTAL
w tym zelektryfikowane	483	490	492	492	<i>of which electrified</i>
jednotorowe	1160	908	908	908	<i>single track</i>
dwu- i więcej torowe.....	301	301	301	301	<i>double and more tracks</i>
Na 100 km² powierzchni ogólnej	6,2	5,0	5,0	5,0	Per 100 km² of total area

^a Normalnotorowe; dane dotyczą sieci PKP i innych podmiotów będących zarządcami sieci kolejowej.
^a Standard gauge; data concern PKP network and other entities managing railway network.

TABL. 2 (215). **DROGI PUBLICZNE O TWARDEJ NAWIERZCHNI**
 Stan w dniu 31 XII
HARD SURFACE PUBLIC ROADS
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008		SPECIFICATION
				ogółem	w tym	
				<i>total</i>	<i>o nawierzchni ulepszonej</i>	
w km in km						
OGÓŁEM	12257	12352	12331	12355	11532	TOTAL
miejskie.....	1588	1655	1674	1686	1640	<i>urban</i>
zamiejskie	10669	10697	10657	10669	9891	<i>out-of-town</i>
Krajowe.....	1325	1324	1324	1325	1325	<i>National</i>
miejskie.....	175	183	180	182	182	<i>urban</i>
zamiejskie	1150	1141	1144	1143	1143	<i>out-of-town</i>
Wojewódzkie.....	1905	1914	1912	1911	1910	<i>Voivodship</i>
miejskie.....	182	191	191	192	192	<i>urban</i>
zamiejskie	1723	1723	1721	1719	1717	<i>out-of-town</i>
Powiatowe	7055	7123	7021	6996	6499	<i>Powiat</i>
miejskie.....	736	714	610	591	577	<i>urban</i>
zamiejskie	6319	6408	6412	6405	5922	<i>out-of-town</i>
Gminne	1972	1993	2074	2123	1798	<i>Gmina</i>
miejskie.....	495	567	694	720	688	<i>urban</i>
zamiejskie	1477	1425	1380	1403	1110	<i>out-of-town</i>

Źródło: od 2002 r. dane Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad.

Source: since 2002 data of the General Management of National Road and Motorways

TABL. 3 (216). POJAZDY SAMOCHODOWE I CIĄGNIKI ZAREJESTROWANE^a
 Stan w dniu 31 XII
REGISTERED ROAD VEHICLES AND TRACTORS^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM.....	316739	528496	646794	714072	TOTAL
w tym:					of which:
Samochody osobowe	221024	376218	474314	528346	Passenger cars
Autobusy.....	1987	2809	3205	3360	Buses
Samochody ciężarowe i ciągniki siodłowe ^b	37424	66150	78634	91149	Lorries and road tractors ^b
Ciągniki rolnicze ^c	27430	45120	49157	52003	Agricultural tractors ^c
Motocykle ^d	26671	34980	37638	40935	Motorcycles ^d

^a W 2000 r. według ewidencji prowadzonej przez wojewodów, a od 2004 r. na podstawie danych starostw powiatowych ujętych w systemie „Pojazd”. ^b Łącznie z samochodami ciężarowo-osobowymi. ^c W 2000 r. łącznie z ciągnikami balastowymi. ^d W 2000 r. – motocykle i skutery.

^a In 2000 according to register maintained by voivodes, since 2004 – on the basis of powiat starosts data from “Pojazd” system. ^b Including vans. ^c In 2000 including ballast tractors. ^d In 2000 – motorcycles and scooters.

TABL. 4 (217). LINIE REGULARNEJ KOMUNIKACJI AUTOBUSOWEJ^a
 Stan w dniu 31 XII
REGULAR BUS COMMUNICATION LINES^a
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Krajowe: liczba	747	811	949	874	National: number
długość w km	45297	49626	61531	56275	length in km
dalekobieżne: liczba.....	33	40	61	55	long distance: number
długość w km	7853	11325	18575	16928	length in km
regionalne: liczba.....	204	210	254	248	regional: number
długość w km.....	17582	17892	21635	20069	length in km
podmiejskie: liczba.....	497	543	628	565	suburban: number
długość w km ...	18741	20290	21295	19251	length in km
miejskie: liczba	13	18	6	6	urban: number
długość w km	-	119	26	27	length in km
Międzynarodowe: liczba.....	5	11	11	9	International: number
długość w km..	8220	8413	14853	13907	length in km

^a Przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób prowadzących regularną komunikację w ruchu krajowym i międzynarodowym; bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.

^a Entities employing more than 9 persons providing regular national and international connections; excluding municipal public transport services.

TABL. 5 (218). **TRANSPORT SAMOCHODOWY ZAROBKOWY^a**
HIRE OR REWARD ROAD TRANSPORT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Komunikacja krajowa					National communication
Przewozy ładunków w tys. t	1625,3	1338,8	1433,2	2031,3	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	103,3	158,7	203,7	192,6	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów w tys. osób ^b ..	30263,1	24213,0	23878,0	21322,3	Transport of passengers in thous. ^b
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	34,3	42,1	42,0	46,6	Average transport distance per passenger in km
Komunikacja międzynarodowa					International communication
Przewozy ładunków w tys. t	232,2	246,3	250,3	1323,5	Transport of goods in thous. t
Średnia odległość przewozu 1 t ładunku w km	1064,8	1665,3	1286,3	1079,0	Average transport distance per 1 t in km
Przewozy pasażerów w tys. osób ^b ..	70,0	136,8	104,5	91,0	Transport of passengers in thous. ^b
Średnia odległość przewozu 1 pasażera w km	1348,2	433,2	225,3	1350,1	Average transport distance per passenger in km

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób. ^b Bez przedsiębiorstw komunikacji miejskiej.
^a Data concerns enterprises employing more than 9 persons. ^b Excluding municipal public transport services.

TABL. 6 (219). **WYPADKI DROGOWE^a**
ROAD TRAFFIC ACCIDENTS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Wypadki	1987	1936	1962	2241	Total accidents
Na 10 tys. pojazdów samochodowych i ciągników zarejestrowanych ^b	62,7	36,6	30,3	31,4	Per 10 thous. registered motor vehicles and tractors ^b
Ofiary wypadków	2910	2877	2861	3172	Road traffic casualties
Śmiertelne	284	279	271	224	Fatalities
Ranni	2626	2598	2590	2948	Injured

^a Zarejestrowane przez policję. ^b Pojazdy według stanu w dniu 31 XII; w 2000 r według ewidencji prowadzonej przez wojewodę, a od 2004 r. na podstawie danych starostw powiatowych ujętych w systemie „Pojazd”.

Ź r ó d ł o: dane Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie
^a Registered by the police. ^b Vehicles as of 31 XII; in 2000 according to register maintained by voivod, since 2004 on the basis of powiat starosts data from "Pojazd" system.

S o u r c e: data of the Volvodship Police Headquarters in Olsztyn.

Łączność

Communications

TABL. 7 (220). **PODSTAWOWE USŁUGI ŁĄCZNOŚCI**
BASIC COMMUNICATION SERVICES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
USŁUGI POCZTOWE^a POSTAL SERVICES^a					
Placówki pocztowe (stan w dniu 31 XII) ^b	437	391	406	411	Post offices (as of 31 XII) ^b
miasta	152	143	147	151	urban areas
wieś	285	248	259	260	rural areas
Przesyłki listowe polecone nadane w tys. ^c	9044,3	9637,6	10592,3	11077,8	Registered letters mailed in thous. ^c
Paczki i listy wartościowe nadane w tys. ^c	470,0	558,0	600,8	609,2	Packages and insured letters mailed in thous. ^c
Przekazy pocztowe i telegraficzne wplacane w tys. ^c	3211,4	2974,9	2848,0	2496,7	Postal and telegraphic transfers paid in thous. ^c
Przekazy dla wpłat na rachunki bankowe w tys.	10713,6	9946,3	9047,0	8921,5	Orders of payments on banking accounts in thous.

^a Dane dotyczą poczty publicznej. ^b W 2000 r. łącznie z placówkami usług telekomunikacyjnych. ^c W obrocie krajowym oraz z Polski za granicę; przesyłki listowe i paczki nie obejmują przesyłek zrealizowanych w systemie EMS-POCZTEX.

^a The data apply to the public post. ^b In 2000 including telecommunication service offices. ^c In overturn within Poland and from Poland abroad; registered letters and packages do not include mailing through EMS-POCZTEX system.

TABL. 8 (221). **ABONENCI TELEFONICZNI I APARATY TELEFONICZNE^a**
Stan w dniu 31 XII
TELEPHONE SUBSCRIBERS AND TELEPHONE SETS^a
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Telefoniczne łącza główne w tys.	368,9	410,1	337,4	288,7	Fixed main line in thous.
w tym abonenci prywatni ^b	301,2	311,1	254,9	205,0	of which private subscribers ^b
miasta	281,5	329,5	268,3	231,2	urban areas
w tym abonenci prywatni ^b	225,2	241,3	188,0	157,7	of which private subscribers ^b
wieś	87,4	80,6	69,1	57,6	rural areas
w tym abonenci prywatni ^b	76,0	69,8	58,0	47,3	of which private subscribers ^b
w tym standardowe łącza główne (abonenci telefonii przewodowej) ...	362,5	362,7	294,5	249,8	of which standard main line (fixed line telephone subscribers)
miasta	275,6	287,8	229,6	195,8	urban areas
wieś	87,0	74,9	64,9	54,0	rural areas
Aparaty telefoniczne publiczne samo- inkasujące	4089	3137	2667	1765	Public pay telephones
miasta	3065	2416	1980	1201	urban areas
wieś	1024	721	687	564	rural areas

^a Dane dotyczą operatorów telekomunikacyjnych sieci publicznej. ^b Posiadający aparaty telefoniczne zainstalowane w mieszkaniach prywatnych.

^a Data concern operators of public system. ^b Possessing telephones installed in private dwellings.

Uwagi ogólne

1. Informacje w dziale – jeśli nie zaznaczono inaczej – dotyczą wszystkich jednostek gospodarki narodowej prowadzących działalność handlową.

Przez **przedsiębiorstwa handlowe** rozumie się podmioty gospodarcze, których podstawowym rodzajem działalności jest sprzedaż towarów, zaliczana zgodnie z Polską Klasyfikacją Działalności do sekcji „Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego”.

2. Dane o **sprzedaży detalicznej** obejmują:

- 1) sprzedaż towarów konsumpcyjnych i niekonsumpcyjnych w:
 - punktach sprzedaży detalicznej,
 - hurtowniach oraz u producentów w ilościach wskazujących na zakup dla potrzeb indywidualnych nabywców;
- 2) sprzedaż towarów handlowych (konsumpcyjnych) oraz produkcji gastronomicznej w placówkach gastronomicznych.

W wartości sprzedaży detalicznej uwzględniono sprzedaż towarów zarówno ludności, jak i konsumentom zbiorowym, tj. urzędów, instytucjom, żłobkom, przedszkolom itp., nie uwzględniono natomiast sprzedaży targowiskowej dokonanej przez sprzedawców uiszczających jedynie opłatę placową (np. sprzedaży produktów rolnych dokonanej przez producentów-rolników, sprzedaży na giełdach samochodowych).

Dane dotyczące sprzedaży detalicznej w zakresie sprzedaży towarów konsumpcyjnych prezentuje się w dostosowaniu do Klasyfikacji Spożycia Indywidualnego według Celu (COICOP); patrz uwagi ogólne do Roczniaka, ust. 7, pkt 3) na str. 27.

3. Podziału towarów na **konsumpcyjne i niekonsumpcyjne** dokonano umownie, zaliczając do niekonsumpcyjnych te towary, których zużycie odbywa się głównie w sferze produkcji. Do towarów niekonsumpcyjnych zaliczono w szczególności towary przeznaczone do produkcji rolniczej (np. maszyny dla rolnictwa, nasiona, pasze, środki ochrony roślin, nawozy mineralne lub chemiczne), materiały budowlane itp.

Podziału towarów konsumpcyjnych na żywność i napoje bezalkoholowe, napoje alkoholowe oraz towary nieżywnościowe dokonano szacunkowo.

4. Dane o **sprzedaży hurtowej towarów** obejmują sprzedaż z magazynów handlowych własnych i obcych, w których składowane towary stanowią własność przedsiębiorstwa handlowego. Do wartości sprzedaży hurtowej zalicza się również wartość sprzedaży zrealizowanej na zasadzie bezpośredniej płatności lub kontraktu (agenci, aukcjonerzy), jak również wartość sprzedaży zrealizowanej przez tranzyt rozliczany, polegający na przekazywaniu towarów bezpośrednio od dostawcy do odbiorcy z pominięciem magazynów, które tę dostawę realizują.

5. Podziału **sklepów według form organizacyjnych** dokonano na podstawie wielkości powierzchni sprzedawczej sklepów i rodzaju sprzedawanych w nich towarów.

General notes

1. Information in this chapter, unless otherwise noted, concerns all entities of the national economy conducting trade activity.

Trade enterprises are understood as economic entities, the basic activity of which is the sale of commodities, classified in accordance with NACE rev. 1.1 in the section “Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles, motorcycles and personal and household goods”.

2. Data concerning **retail sales** include:

- 1) sales of consumer and non-consumer goods in:
 - retail sales outlets,
 - wholesalers as well as at producers in quantities indicating purchases for the individual need of the purchaser;
- 2) sales of trade commodities (consumer goods) as well as catering production in catering establishments.

Sales of goods both for the general public as well as for collective consumers, i.e., government offices, institutions, nurseries, nurseries schools etc. are included in the value of retail sales. Not included, however, are marketplace sales made by salesmen only paying a stall fee (e.g., sales of agricultural products conducted by farmer-producers, sales at automobile markets).

Data concerning retail sales within the scope of consumer goods sales are presented according to the Classification of Individual Consumption by Purpose (COICOP); see general notes to the Yearbook, item 7, point 3) on page 27.

3. The division of commodities into **consumer and non-consumer** goods was made on the following basis; non-consumer goods include those goods, the consumption of which occurs primarily in the sphere of production. In particular, goods designated for agricultural production (e.g., machinery for agriculture, seeds, animal feeds, crop protection chemicals, mineral or chemical fertilizers), building materials, etc., were included in non-consumer goods.

The division of consumer goods into food and non-alcoholic beverages, alcoholic beverages as well as non-foodstuff goods was made by estimation.

4. Data regarding the **wholesale sale of commodities** include sales from warehouses, in which the commodities stored account for the property of a trade enterprise. The value of wholesale sales also includes the value of sales realized on the basis of a direct payment or contract (agents, auctioneers), as well as the value of sales realized by settled transit consisting in the transfer of commodities directly from the supplier to the client, bypassing the warehouses which realize the delivery.

5. The division of stores by **organizational forms** was made on the basis of the area of the sales floor and the types of goods sold.

Domy towarowe i handlowe są to sklepy wielodziałowe, prowadzące sprzedaż szerokiego i uniwersalnego asortymentu, głównie towarów nieżywnościowych, o powierzchni sal sprzedażowych: domy towarowe – 2000 m² i więcej, domy handlowe – od 600 do 1999 m².

Supermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 400 m² do 2499 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych oraz artykuły nieżywnościowe częstego zakupu.

Hipermarkety są to sklepy o powierzchni sprzedażowej od 2500 m² prowadzące sprzedaż głównie w systemie samoobsługowym, oferujące szeroki asortyment artykułów żywnościowych i nieżywnościowych częstego zakupu, zwykle z parkingiem samochodowym.

Sklepy powszechne są to sklepy prowadzące sprzedaż głównie towarów żywnościowych codziennego użytku, o powierzchni sal sprzedażowych od 120 do 399 m².

Sklepy wyspecjalizowane są to sklepy prowadzące sprzedaż szerokiego asortymentu artykułów do kompleksowego zaspokojenia określonych potrzeb, np. ubioru, wyposażenia mieszkań, sklepy motoryzacyjne, meblowe, sportowe itp.

Do innych sklepów zaliczono sklepy o powierzchni sal sprzedażowych do 119 m².

Podziału sklepów według województw dokonano na podstawie faktycznej lokalizacji sklepu

6. Sklepy podaje się łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.

7. Do **placówek gastronomicznych** zaliczono zakłady i punkty gastronomiczne stałe i sezonowe, których przedmiotem działalności jest przygotowanie oraz sprzedaż posiłków i napojów do spożycia na miejscu i na wynos. Sezonowe placówki gastronomiczne uruchamiane są okresowo i działają nie dłużej niż sześć miesięcy w roku kalendarzowym.

Do placówek gastronomicznych nie zalicza się ruchomych punktów sprzedaży detalicznej i automatów sprzedażowych.

8. Dane o działalności handlowej i gastronomicznej opracowano na podstawie danych ze sprawozdawczości. Dane dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób uogólniono w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek.

Informacje o sklepach i stacjach paliw opracowano na podstawie sprawozdawczości. Dla jednostek o liczbie pracujących do 9 osób od 2004 r. dane uogólniane są w oparciu o wyniki badania reprezentacyjnego przeprowadzonego na 5% próbie tych jednostek; do 2003 r. dane opracowywano na podstawie rejestru.

9. **Targowiska** są to wyodrębnione tereny i budowle (plac, ulice, hale targowe) ze stałymi lub sezonowymi punktami sprzedaży drobnodetalicznej lub urzędzeniami przeznaczonymi do prowadzenia handlu w wyznaczone dni tygodnia lub codziennie (bazaary).

Za **targowiska sezonowe** należy uznać te place i ulice, gdzie uruchamiane są na okres do 6 miesięcy punkty handlowe, w związku ze wzmożonym ruchem nabywców (np. nadmorski ruch urlopowy) i działalność ta jest ponawiana w kolejnych sezonach.

Department stores and trade stores are stores with multiple departments, selling a broad and universal assortment, primarily non-foodstuff goods, with a sales floor area of 2000 m² and more for department stores and from 600 to 1999 m² for trade stores.

Supermarkets are stores with a sales floor from 400 to 2499 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods.

Hipermarkets are stores with a sales floor above 2500 m², selling goods in a self-service system and offering a wide assortment of foodstuff goods and frequently bought non-foodstuff goods, usually with a parking place.

Grocery stores are stores primarily selling foodstuff goods for daily consumption, with a sales floor from 120 to 399 m².

Specialized stores are stores selling a wide assortment of articles to fully meet specific needs, (e.g. clothing, home furnishings, car parts, furniture, sporting goods, etc.).

Other stores include stores with a sales floor up to 119 m².

The division of shops by voivodships was made on the basis of the actual location of a shop.

6. Shops include public pharmacies.

7. **Catering establishments** include permanent and seasonal catering establishments and outlets, the scope of activity of which is the preparation and sale of meals and beverages for on-site and take-out consumption. Seasonal catering establishments are open for a certain period of time and operate not longer than six months in a calendar year.

Portable retail sales points and vending machines are not treated as catering establishments.

8. Data regarding trade and catering activity are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons, data are generalized on the basis of the result of a sample survey conducted on a 5% sample of these entities.

Information regarding shops and petrol stations are compiled on the basis of reporting. For entities employing up to 9 persons from 2004 the data have been generalized on the basis of the results of sample survey conducted on a 5% sample of these entities; until 2003 the data were compiled on the basis of the register.

9. **Marketplaces** are specific areas and structures (squares, streets, market halls) with permanent or seasonal outlets for small-scale retail sales or with facilities designated for conducting trade on specific days of the week or weekly (bazaars).

Seasonal marketplaces are those squares and streets where trade outlets conduct activity for a period of 6 months, in connection with increased demand from buyers (e.g., holiday seaside demand) and this activity is repeated in successive seasons.

TABL. 1 (222). **SPRZEDAŻ DETALICZNA TOWARÓW (ceny bieżące)**
RETAIL SALES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem w mln zł Grand total in mln zł	W tym udział przedsię- biorstw handlowych w % ^a Of which share of trade enterprises in % ^a	Na 1 mieszkańca w zł Per capita in zł
2000	8854,0	16,1	6039
2005	11313,1	17,5	7920
2007	12318,9	21,5	8635
2008	14428,1	18,6	10115

^a Przedsiębiorstwa handlowe, w których liczba przekracza 49 osób.

^a Trade enterprises employing more than 49 persons.

TABL. 2 (223). **STRUKTURA SPRZEDAŻY DETALICZNEJ TOWARÓW^a (ceny bieżące)**
STRUCTURE OF RETAIL SALES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH

IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM..... | **3438,2** | **4989,0** | **5594,3** | **5931,7** | **TOTAL**

W ODSETKACH

IN PERCENT

OGÓŁEM..... | **100,0** | **100,0** | **100,0** | **100,0** | **TOTAL**

Towary konsumpcyjne	77,7	77,2	77,1	70,5	Consumer goods
żywność i napoje bezalkoholowe .	31,0	27,6	28,3	22,3	food and non-alcoholic beverages
napoje alkoholowe	7,3	5,8	4,7	5,6	alcoholic beverages
towary nieżywnościowe.....	39,4	43,8	44,1	42,6	non-foodstuffs
Towary niekonsumpcyjne.....	22,3	22,8	22,9	29,5	Non-consumer goods

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową (bez placówek gastronomicznych), w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern trade enterprises (excluding catering establishments) employing more than 9 persons.

TABL. 3 (224). **SPRZEDAŻ HURTOWA TOWARÓW W PRZEDSIĘBIORSTWACH HANDLOWYCH^a**
(ceny bieżące)
WHOLESALE SALES IN TRADE ENTERPRISES^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
------------------	------	------	------	------	---------------

W MILIONACH ZŁOTYCH

IN MILLION ZLOTYS

OGÓŁEM..... | **4101,9** | **4923,9** | **6072,8** | **6887,6** | **TOTAL**

W ODSETKACH

IN PERCENT

OGÓŁEM..... | **100,0** | **100,0** | **100,0** | **100,0** | **TOTAL**

Żywność i napoje bezalkoholowe....	13,9	13,8	15,0	19,3	Food and non-alcoholic beverages
Napoje alkoholowe.....	13,7	20,2	26,3	33,2	Alcoholic beverages
Towary nieżywnościowe ^b	72,4	66,0	58,7	47,5	Non-foodstuffs goods ^b

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób. ^b Konsumpcyjne i niekonsumpcyjne.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons. ^b Consumer and non-consumer goods.

TABL. 4 (225). SKLEPY I STACJE PALIW WEDŁUG FORM ORGANIZACYJNYCH
 Stan w dniu 31 XII
SHOPS AND PETROL STATIONS BY ORGANIZATIONAL FORM
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	16776^b	12417^b	14351	15553	T O T A L
Domy towarowe.....	5	2	3	2	Department stores
Domy handlowe.....	25	25	25	19	Trade stores
Supermarkety.....	67	124	129	153	Supermarkets
Hipermarkety.....	2	11	13	16	Hipermarkets
Sklepy powszechne.....	281	327	250	291	General shops
Sklepy wyspecjalizowane.....	383	733	769	833	Specialized shops
Inne sklepy ^a	16013	11195	13162	14239	Other shops ^a
Stacje paliw	352	386	391	395	Petrol stations

^a Ujęto sklepy podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób; łącznie z aptekami ogólnodostępnymi.
^b Dane zostały zmienione w stosunku do już opublikowanych.

^a Data concern economic entities employing up to 9 persons; including public pharmacies. ^b Data revised in relation to the data already published.

TABL. 5 (226). GASTRONOMIA^a
CATERING^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Liczba placówek gastronomicznych (stan w dniu 31 XII).....	391	417	455	472	Number of catering establishments (as of 31 XII)
w tym restauracje.....	113	132	141	185	of which restaurants
Sprzedaż z działalności gastronomicznej (ceny bieżące) w tys. zł....	122506	197699	326224	313128	Revenues from catering activity (current prices) in thous. zł
w tym:					of which:
produkcja gastronomiczna.....	88239	145983	248363	234798	catering production
napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe.....	21594	28088	51607	50603	alcoholic beverages and tobacco

^a Dane dotyczą przedsiębiorstw, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern enterprises employing more than 9 persons.

TABL. 6 (227). TARGOWISKA
 Stan w dniu 31 XII
MARKETPLACES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
Targowiska stałe:					Permanent marketplaces:
liczba.....	80	79	80	80	number
w tym z przewagą sprzedaży drobnotalicznej.....	66	69	71	72	of which with predominance of small-retail sales
powierzchnia targowisk w tys. m ²	400,8	436,2	441,1	438,0	area of marketplaces in thous. m ²
w tym sprzedażowa.....	195,7	254,5	263,7	252,9	of which sales area
stałe punkty sprzedaży drobnotalicznej.....	2050	2443	2345	2385	permanent small-retail sales outlets
w tym na targowiskach czynnych codziennie.....	1845	1915	1828	1924	of which at marketplaces opened daily
Targowiska sezonowe ^a (w ciągu roku).....	94	208	127	205	Seasonal marketplaces ^a (during the year)
Roczne wpływy z opłaty targowej w tys. zł.....	4929,2	5228,0	7023,9	6665,9	Annual receipts from marketplace fees in thous. zł

^a Liczba targowisk lub miejsc wyznaczonych na ulicach i placach uruchamianych okresowo.

^a Number of marketplaces or places located on streets and squares open periodically.

Uwagi ogólne

1. Wyniki finansowe przedsiębiorstw dla 2000 r. prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 29 IX 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121 poz. 591) z późniejszymi zmianami, od 2002 w dostosowaniu do ustawy z dnia 9 XI 2000 r. o zmianie ustawy o rachunkowości, obowiązującej od 1 I 2002 r. (tekst jednolity Dz. U. 2002, Nr 76, poz. 694) z późniejszymi zmianami. **Dane od 2002 r. nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie.**

Dane w zakresie gospodarki finansowej przedsiębiorstw obejmują podmioty gospodarcze prowadzące księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

Dane nie obejmują banków, instytucji ubezpieczeniowych, domów i biur maklerskich, towarzystw inwestycyjnych i emerytalnych, narodowych funduszy inwestycyjnych, szkół wyższych, samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, instytucji kultury posiadających osobowość prawną i gospodarstw indywidualnych w rolnictwie.

2. Przychody z całokształtu działalności (kwoty otrzymane i należne) obejmują:

- 1) przychody netto ze sprzedaży produktów (wyrobów i usług);
- 2) przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów (łącznie z kwotami należnymi z tytułu sprzedaży opakowań wielokrotnego użytku);
- 3) pozostałe przychody operacyjne, tj. przychody niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością podmiotu, do których zalicza się: zysk ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych (środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych, inwestycji w nieruchomości i prawa – do 2001 r. przychody ze sprzedaży lub wpływy z likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych oraz inwestycji rozpoczętych), otrzymane nieodpłatnie, w tym w drodze darowizny aktywa (środki pieniężne), odszkodowania, rozwiązane rezerwy, korekty odpisów aktualizujących wartość aktywów nie-

General notes

1. The financial results of enterprises for 2000 are presented according to the Act of Accounting dated 29 IX 1994 (Journal of Laws No. 121, item 591) with later amendments, since 2002 is adjusted to the Act on change of the Act of Accounting dated 9 XI 2000, effective since 1 I 2002 (uniform text Journal of Laws 2002, No. 76, item 694) with later amendments. **Data since 2002 are not fully comparable with data for the previous years.**

Data regarding the financial management of enterprises include economic entities keeping accounting ledgers employing more than 9 persons.

Data do not include banks, insurance companies, brokerage houses and brokerage offices, investment and pension societies, National Investment Funds, higher education institutions, independent public health care facilities, cultural institutions with legal personality and private farms in agriculture.

2. Revenues from total activity (sums received and due) include:

- 1) net sales revenues of products (goods and services);
- 2) net sales revenues of goods and materials (including sums due from the sale of re-use packages);
- 3) other operating revenues, i.e., revenues not directly connected with the basic activity of the entity, to which the following are included: profits from the sale of non-financial fixed assets (fixed assets, assets under construction, intangible fixed assets, investments in real estate and rights – until 2001 sales revenues or income from the liquidation of fixed assets and investments begun), assets (cash) received free of charge, including donated assets, as well as damages reversed provisions, adjustments of the depreciation value for non-

finansowych, przychody z działalności socjalnej, przychody z wynajmu lub dzierżawy środków trwałych albo inwestycji w nieruchomości i prawa;

- 4) przychody finansowe, tj. przychody z tytułu dokonanych przez podmiot operacji finansowych: kwoty należne z tytułu dywidend i udziałów w zysku, odsetki od udzielanych pożyczek, odsetki od lokat terminowych, odsetki za zwłokę, zysk ze zbycia inwestycji – do 2001 r. odrębnie przychody i koszty z tego tytułu, zmniejszenia odpisów aktualizacyjnych wartości inwestycji wobec całkowitego lub częściowego ustania przyczyn powodujących trwałą utratę ich wartości, nadwyżkę dodatnich różnic kursowych nad ujemnymi – do 2001 r. odrębnie przychody i koszty z tego tytułu.

3. Koszty uzyskania przychodów z całościu działalności obejmują:

- 1) koszt własny sprzedanych produktów (wyrobów i usług), tj. koszt wytworzenia sprzedanych produktów powiększony o koszty sprzedaży (z podatkiem akcyzowym) i o koszty ogólnego zarządu (wariant kalkulacyjny) lub są to koszty ogółem pomniejszone o koszt wytworzenia świadczeń na własne potrzeby jednostki i skorygowane o zmianę stanu produktów (wariant porównawczy);
- 2) wartość sprzedanych towarów i materiałów według cen zakupu (nabycia);
- 3) pozostałe koszty operacyjne obejmują: stratę ze zbycia niefinansowych aktywów trwałych, tj. nadwyżkę wartości sprzedanych składników majątku trwałego nad przychodami z ich sprzedaży – do 2001 r. wartość sprzedanych składników majątku trwałego, amortyzację odanych w dzierżawę lub najem środków trwałych i środków trwałych w budowie, nieplano- wane odpisy amortyzacyjne (odpisy z tytułu trwałej utraty wartości), poniesione kary, grzywny, odszkodowania, odpisane w części lub w całości wierzytelności w związku z postępowaniem upadłościowym, układowym i naprawczym, utworzone rezerwy na prawne lub o dużym stopniu prawdopodobieństwa przyszłe zobowiązanie (straty z transakcji gospodarczych w toku), odpisy aktualizujące wartość aktywów niefinansowych, koszty utrzymania obiektów działalności socjalnej, darowizny lub nieodpłatnie przekazane aktywa trwałe;

-financial assets, income from social activities, income from the rent or lease of fixed assets and investments in real estate and rights;

- 4) *financial revenues, i.e., revenues from financial operations conducted by an entity: amounts due in respect of dividends and share in profits, interest on loans granted, interest on time deposits, default interest, profits from the sale of investments – until 2001 the related income and costs were reported separately, reduction of depreciation write-offs relating to investments due to the fact that the reasons resulting in the permanent loss of their value have ceased to exist (whether partially or totally), surplus of foreign exchange gains over losses – until 2001 income and costs were reported separately.*

3. Costs of obtaining revenues from total activity include:

- 1) *the cost of products sold (goods and services), i.e., the manufacturing cost of products sold increased by selling cost (including excise tax) and by the cost of management and administration (calculation variant) or the total costs decreased by the costs of generating benefits for the needs of the entity and corrected by the change in product inventories (comparative variant);*
- 2) *the value of goods and materials sold according to procurement (purchase) prices;*
- 3) *other operating costs comprise: loss on the sale of non-financial fixed assets, i.e., surplus of the value of sold fixed assets over the revenues from their sale – until 2001 the value of fixed assets sold, depreciation of leased or rented fixed assets and assets under construction, unplanned write-offs (write-offs by virtue of a permanent loss of value), penalties, fines, indemnities paid, partially or fully written off liabilities related to bankruptcy, composition, restructuring proceedings, reserves made for future legal liabilities or liabilities, which are likely to occur (loss on current business transaction in), write-offs updating the value of non-financial assets, costs of maintaining premises required for social activity, donations or fixed assets received free of charge;*

4) koszty finansowe, na które składają się w szczególności: odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, odsetki i dyskonto od wyemitowanych przez jednostkę obligacji, odsetki za zwłokę, strata ze zbycia inwestycji – do 2001 r. odrębnie przychody i koszty z tego tytułu, odpisy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji, nadwyżka ujemnych różnic kursowych nad dodatnimi – do 2001 r. odrębnie przychody i koszty z tego tytułu.

4. Przychody i koszty uzyskania przychodów ze sprzedaży: produktów, towarów i materiałów wpływające na wynik finansowy ustala się w wartości wyrażonej w rzeczywistych cenach sprzedaży z uwzględnieniem opustów w postaci rabatów i bonifikat, bez podatku od towarów i usług.

5. Wynik finansowy na działalności gospodarczej jest to suma wyniku finansowego na sprzedaży produktów, towarów i materiałów, wyniku na pozostałej działalności operacyjnej oraz wyniku na operacjach finansowych.

6. Zyski i straty nadzwyczajne to skutki finansowe zdarzeń powstających niepowtarzalnie, poza zwykłą działalnością jednostki i niezwiązanym z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia, a w szczególności spowodowanych zdarzeniami losowymi, zaniechaniem lub zawieszeniem pewnego rodzaju działalności (w tym również istotną zmianą metod produkcji lub sprzedażą zorganizowanej części jednostki) oraz postępowaniem układowym lub naprawczym.

7. Wynik finansowy brutto (zysk lub strata) jest to wynik finansowy na działalności gospodarczej, powiększony o zyski nadzwyczajne i pomniejszony o straty nadzwyczajne.

8. Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto obejmują podatek dochodowy od osób prawnych i fizycznych oraz inne płatności wynikające z odrębnych przepisów.

9. Podatek dochodowy jest to podatek od osiągniętego zysku, który podmiot gospodarczy jest zobowiązany uiścić po uwzględnieniu przyznanych ulg. Od 2002 r. w myśl znowelizowanej ustawy o rachunkowości (art. 37) podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i część odroczoną: — część bieżąca to podatek wykazany w deklaracji podatkowej za dany okres sprawozdawczy,

4) *financial costs, in particular, interest from contracted credits and loans, interest and discount on bonds issued by the entity, default interest, loss on the sale of investments – until 2001 income and costs were reported separately, write-offs updating the value of investment the surplus of foreign exchange losses over gains – until 2001 income and costs were reported separately.*

4. Revenues and costs of obtaining revenues from the sale of: *products, goods and materials which have an influence on the financial result are expressed in actual sales prices taking into account discounts in the form of rebates and reductions, excluding the value added tax (VAT).*

5. The financial result on economic activity *is the sum of the financial result from the sale of products, goods and materials, the result on other operating activity as well as the result on financial operations.*

6. Extraordinary profits and losses *are the financial results of one-time events, outside the usual activity of an entity, and not connected with general risk of activity, and in particular, the result of coincidental events, certain types of ceased or suspended activity (also including a significant change in the methods of production or the sale of an organised part of an entity) as well as negotiations or improvement.*

7. The gross financial result *(profit or loss) is the financial result on economic activity, increased by extraordinary profits and decreased by extraordinary losses.*

8. Obligatory encumbrances of gross financial result *include income tax on legal and natural persons as well as other payments resulting from separate regulations.*

9. Income tax *is the tax on earned profit which an economic entity is obligated to pay after considering abatements granted. Since 2002 according to the modified Act of Accounting (art. 37) the income tax consists of the current and the deferred part:*

— *the current part in the tax presented in the tax declarations for a given reporting period,*

— część odroczone stanowi różnicę między stanem rezerw i aktywów z tytułu podatku odroczonego na koniec i początek okresu sprawozdawczego. Przy czym rezerwę tworzy się niezależnie od tego czy jednostka osiągnie zysk, czy poniesie stratę bilansową. Konsekwencją przyjętego rozwiązania jest to, że w rachunku wyników strata brutto może być wyższa niż strata netto.

10. Wynik finansowy netto (zysk lub strata) otrzymujemy po pomniejszeniu wyniku finansowego brutto o obowiązkowe obciążenia.

11. Relacje ekonomiczne przedstawione w tabl. 4 obliczono następująco:

- 1) **wskaźnik poziomu kosztów** jako relację kosztów uzyskania przychodów z całokształtu działalności do przychodów z całokształtu działalności;
- 2) **wskaźnik rentowności obrotu**:
 - **brutto** jako relację wyniku finansowego brutto do przychodów z całokształtu działalności,
 - **netto** jako relację wyniku finansowego netto do przychodów z całokształtu działalności;
- 3) **wskaźnik płynności finansowej**:
 - **I stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **II stopnia** jako relację inwestycji krótkoterminowych i krótkoterminowych należności i roszczeń do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych,
 - **III stopnia** jako relację aktywów obrotowych (zapasów, krótkoterminowych należności i roszczeń, inwestycji krótkoterminowych oraz od 2002 r. krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych czynnych) do zobowiązań krótkoterminowych bez funduszy specjalnych.

12. Aktywa trwałe obejmują: wartości niematerialne i prawne, rzeczowe aktywa trwałe, należności długoterminowe, inwestycje długoterminowe oraz długoterminowe rozliczenia międzyokresowe.

13. Aktywa obrotowe obejmują: zapasy, krótkoterminowe należności i roszczenia, inwestycje krótkoterminowe (środki pieniężne i krótkoterminowe papiery wartościowe) i od 2002 r. krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe czynne.

U w a g a. Należności z tytułu dostaw i usług od 2002 r. są zaliczane do należności krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

— *the deferred part constitutes a difference between the state of reserves and assets, by virtue of deferred tax in the end and in the beginning of the reporting period. While the reserve is created, irrespectively of the balance profit or loss of a given entity. Consequence of the accepted solution is that gross loss can be higher than net loss in the income statement.*

10. The net financial result (profit or loss) is derived after decreasing the gross financial result by obligatory encumbrances.

11. The economic relations presented in table 4 were calculated as follows:

- 1) **cost level indicator** as the relation of costs of obtaining revenues from total activity to revenues from total activity;
- 2) **turnover profitability rate**:
 - **gross** as the relation of the gross financial result to revenues from total activity,
 - **net** as the relation of the net financial result to revenues from total activity;
- 3) **financial liquidity ratio of**:
 - **first degree** as the relation of short-term investments to short-term liabilities excluding special funds,
 - **second degree** as the relation of short-term investments and short-term dues and claims to short-term liabilities excluding special funds,
 - **third degree** as the relation of current assets (inventories, short-term dues and claims, short-term investments and since 2002 short-term deferred expenditures) to short-term liabilities excluding special funds.

12. Fixed assets include: immaterial and legal values, tangible fixed assets, long-term dues, long-term investments and long-term deferred expenditures.

13. Current assets include: inventories, short-term dues and claims, short-term investments (cash equivalents, short-term securities) and since 2002 short-term deferred expenditures.

N o t e. Dues from deliveries and services since 2002 are included in short-term dues (irrespectively of its due date).

14. Kapitały (fundusze) własne ujmują się w księgach rachunkowych z podziałem na ich rodzaje i według zasad określonych przepisami prawa, postanowieniami statutu lub umowy o utworzeniu jednostki. Obejmują one: kapitał (fundusz) podstawowy, kapitał (fundusz) zapasowy, kapitał (fundusz) rezerwowy z aktualizacji wyceny, pozostałe kapitały (fundusze) rezerwowe, niepodzielony (nierozliczony) wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik finansowy netto roku obrotowego. Kapitał (fundusz) podstawowy to, w zależności od formy prawnej podmiotu gospodarczego:

- w spółkach akcyjnych – kapitał akcyjny,
- w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (z o.o.) – kapitał zakładowy,
- w przedsiębiorstwach państwowych – fundusz założycielski,
- w spółdzielniach – fundusz udziałowy,
- w spółkach komandytowych, jawnych, cywilnych – kapitał właścicieli.

Kapitał (fundusz) podstawowy w spółkach akcyjnych, spółkach z o.o. i w spółdzielniach, ujęty w wysokości określonej w umowie (statucie) wpisanej w rejestrze handlowym, jest pomniejszany o zadeklarowane, lecz niewniesione wkłady kapitałowe.

15. Zobowiązania przedsiębiorstw (kapitały obce) obejmują wszystkie zobowiązania z wszelkich tytułów, w tym również z tytułu kredytów bankowych i pożyczek. Ogół zobowiązań przedsiębiorstw dzieli się na zobowiązania: długoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest dłuższy niż rok, krótkoterminowe – gdy okres ich spłaty na dzień bilansowy jest nie dłuższy niż rok.

U w a g a. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług od 2002 r. są zaliczane do zobowiązań krótkoterminowych (bez względu na okres wymagalności zapłaty).

16. Dane dotyczące finansów przedsiębiorstw podano na podstawie rocznej sprawozdawczości finansowej (przed weryfikacją bilansu) łącznie z wynikami przedsiębiorstw, które zawiesiły działalność lub zostały zlikwidowane w ciągu roku.

14. Share equity (funds) is recorded in ledgers according to type and according to the principles defined in legal regulations, statute resolutions or agreements regarding the establishment of the entity. They include: core capital (fund), supplementary capital (fund), reserve capital (fund) from revaluation, other reserve capital (fund), undistributed (unsettled) financial result from previous years as well as net financial result of the turnover year. Core capital (fund) is, depending on the legal form of the economic entity:

- share capital – in joint stock companies,
- initial capital – in limited liability companies,
- founders' capital – in state owned enterprises,
- participation fund – in co-operatives,
- owners' capital – in limited partnership, unlimited partnership and civil law partnership companies.

Core capital (fund) in joint stock companies and limited liability companies as well as in co-operatives, registered in the amount defined in the agreement (statute) recorded in the trade register, is decreased by the capital contribution declared but not transferred.

15. Liabilities of enterprises (outside capital) include all liabilities, including liabilities from bank credits and loans and are divided into: long-term liabilities – when their repayment period on the balance day is longer than one year, and short-term liabilities – when their repayment period on the balance day is not longer than one year.

Note. Liabilities from deliveries and services since 2002 are included in short-term liabilities (irrespective of its due date).

16. Data concerning the finances of enterprises are presented on the basis of annual financial reports (before balance verification) together with the results of enterprises which suspended activities or were liquidated within the course of the year.

TABL. 1 (228). PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY OWNERSHIP SECTORS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008		
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
				w mln zł		in mln zł
Przychody z całokształtu działalności	22528,5	27110,4	35057,8	36748,5	1609,3	35139,2
Revenues from total activity						
w tym: of which:						
Przychody netto ze sprzedaży produktów (wrobów i usług)	13268,3	17010,8	21808,5	23196,9	1264,8	21932,1
<i>Net sales revenues of products (goods and services)</i>						
Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów	8091,3	9415,8	12506,2	12460,1	259,9	12200,2
<i>Net sales revenues of goods and materials</i>						
Przychody finansowe	581,7	231,3	169,1	483,8	9,8	474,0
<i>Financial revenues</i>						
Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności	22419,6	25935,0	33298,1	35702,5	1605,0	34097,4
Costs of obtaining revenues from total activity						
w tym: of which:						
Koszt własny sprzedanych produktów (wrobów i usług)	13770,7	17107,0	21695,2	23601,3	1335,5	22265,8
<i>Cost of products sold (goods and services)</i>						
Wartość sprzedanych towarów i materiałów	7210,8	8204,5	10882,0	10720,7	233,5	10487,2
<i>Value of goods and materials sold</i>						
Koszty finansowe	909,5	336,6	420,1	1027,4	13,4	1014,0
<i>Financial costs</i>						
Wynik finansowy na działalności gospodarczej	108,9	1175,4	1759,7	1046,1	4,3	1041,8
Financial result on economic activity						
Zyski nadzwyczajne	13,2	4,5	8,5	10,1	0,2	9,9
Extraordinary profits						
Straty nadzwyczajne	16,9	2,9	8,7	9,2	0,1	9,2
Extraordinary losses						
Wynik finansowy brutto	105,2	1177,0	1759,5	1047,0	4,4	1042,6
Gross financial result						
Zysk brutto	686,8	1353,7	1904,2	1572,7	41,0	1531,7
<i>Gross profit</i>						
Strata brutto	581,7	176,8	144,7	525,7	36,6	489,1
<i>Gross loss</i>						
Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto	172,6	214,7	111,8	119,1	8,2	110,9
Obligatory encumbrances of gross financial result						
W tym podatek dochodowy ^a	161,8	211,1	104,7	115,1	6,9	108,2
<i>Of which income tax^a</i>						
Wynik finansowy netto	-67,5	962,2	1647,7	927,9	-3,7	931,7
Net financial result						
Zysk netto	519,4	1143,8	1792,3	1384,6	32,1	1352,5
<i>Net profit</i>						
Strata netto	586,9	181,6	144,5	456,7	35,8	420,8
<i>Net loss</i>						

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 9 na str. 285 i 286.

^a See general notes, item 9 on page 285 and 286.

TABL. 2 (229). **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW WEDŁUG WYBRANYCH SEKCJI**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES BY SELECTED SECTIONS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Przychody z całokształtu działalności <i>Revenues from total activity</i>	Koszty uzyskania przychodów z całokształtu działalności <i>Costs of obtaining revenues from total activity</i>	Wynik finansowy brutto <i>Gross financial result</i>	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego brutto <i>Obligatory encumbrances of gross finan- cial result</i>	Wynik finansowy netto <i>Net financial result</i>
	w mln zł		in mln zł		
OGÓŁEM 2000 TOTAL	22528,5	22419,6	105,2	172,6	-67,5
2005	27110,4	25935,0	1177,0	214,7	962,2
2007	35057,8	33298,1	1759,5	111,8	1647,7
2008	36748,5	35702,5	1047,0	119,1	927,9
w tym: of which:					
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	543,6	552,6	-9,1	1,3	-10,3
Przemysł..... <i>Industry</i>	20317,9	19938,4	380,5	17,2	363,3
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	19450,8	19119,0	332,8	5,5	327,3
Budownictwo..... <i>Construction</i>	2747,9	2530,1	217,8	37,9	179,9
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair</i> ^Δ	10248,9	9964,1	284,7	39,7	245,0
Hotele i restauracje..... <i>Hotels and restaurants</i>	409,3	363,8	45,6	1,0	44,6
Transport, gospodarka magazynowa i łączność..... <i>Transport, storage and communication</i>	704,6	692,9	11,9	5,1	6,8
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activi- ties</i>	977,9	918,9	58,8	11,9	46,8
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... <i>Health and social work</i>	160,8	150,2	10,5	1,6	8,9
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała.... <i>Other community, social and personal service activities</i>	318,8	278,8	40,0	2,9	37,2

TABL. 3 (230). PRZEDSIĘBIORSTWA WEDŁUG UZYSKANYCH WYNIKÓW FINANSOWYCH
ENTERPRISES BY OBTAINED FINANCIAL RESULTS

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Liczba przed- siębiorstw ogółem <i>Total number of enterprises</i>	Z wynikiem finansowym brutto <i>With gross financial result</i>		Z wynikiem finansowym netto <i>With net financial result</i>		
		dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) lub zerowym (0) <i>negative (loss) or zero (0)</i>	dodatnim (zysk) <i>positive (profit)</i>	ujemnym (strata) lub zerowym (0) <i>negative (loss) or zero (0)</i>	
		w % ogółu <i>in % of total</i>				
OGÓŁEM	2000	1547	67,0	33,1	65,0	35,1
TOTAL	2005	1555	79,7	20,4	77,9	22,1
	2007	1586	85,2	14,8	83,9	16,1
	2008	1671	80,3	19,7	78,9	21,1
sektor publiczny <i>public sector</i>		148	64,2	35,8	62,2	37,8
sektor prywatny..... <i>private sector</i>		1523	81,8	18,2	80,6	19,4
w tym: <i>of which:</i>						
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo <i>Agriculture, hunting and forestry</i>		92	76,1	23,9	75,0	25,0
Przemysł..... <i>Industry</i>		593	73,5	26,5	73,0	27,0
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>		518	75,7	24,3	75,3	24,7
Budownictwo <i>Construction</i>		171	91,2	8,8	90,1	9,9
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>		500	86,2	13,8	85,2	14,8
Hotele i restauracje..... <i>Hotels and restaurants</i>		28	57,1	42,9	57,1	42,9
Transport, gospodarka magazynowa i łączność..... <i>Transport, storage and communication</i>		67	65,7	34,3	64,2	35,8
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activi- ties</i>		140	81,4	18,6	75,0	25,0
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna <i>Health and social work</i>		19	89,5	10,5	89,5	10,5
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała <i>Other community, social and personal service activities</i>		42	92,9	7,1	90,5	9,5

TABL. 4 (231). **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH**
ECONOMIC RELATIONS IN ENTERPRISES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Wskaźnik poziomu kosztów <i>Cost level indicator</i>	Wskaźnik rentowności obrotu <i>Turnover profitability rate</i>		Wskaźnik płynności finansowej <i>Financial liquidity ratio of the</i>			
		brutto <i>gross</i>	netto <i>net</i>	I stopnia <i>first degree</i>	II stopnia <i>second degree</i>	III stopnia <i>third degree</i>	
		w %		in %			
OGÓŁEM..... TOTAL	2000	99,5	0,5	-0,3	15,4	79,9	121,9
	2005	95,7	4,3	3,5	21,3	89,2	137,4
	2007	95,0	5,0	4,7	22,1	95,6	153,2
	2008	97,2	2,8	2,5	23,4	92,2	149,6
sektor publiczny <i>public sector</i>		99,7	0,3	-0,2	52,3	116,3	172,7
sektor prywatny <i>private sector</i>		97,0	3,0	2,7	22,2	91,2	148,6
w tym: <i>of which:</i>							
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... <i>Agriculture, hunting and forestry</i>		101,7	-1,7	-1,9	50,2	124,8	265,2
Przemysł..... <i>Industry</i>		98,1	1,9	1,8	19,7	93,0	144,8
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>		98,3	1,7	1,7	19,3	93,5	145,9
Budownictwo..... <i>Construction</i>		92,1	7,9	6,5	36,4	120,9	182,8
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair</i> ^Δ		97,2	2,8	2,4	11,0	64,0	134,9
Hotele i restauracje..... <i>Hotels and restaurants</i>		88,9	11,1	10,9	22,0	56,0	78,6
Transport, gospodarka magazynowa i łączność..... <i>Transport, storage and communication</i>		98,3	1,7	1,0	27,8	102,9	123,5
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>		94,0	6,0	4,8	109,1	168,6	225,8
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... <i>Health and social work</i>		93,4	6,6	5,6	59,9	148,9	162,2
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała <i>Other community, social and personal service activities</i>		87,5	12,6	11,7	105,3	190,7	207,4

TABL. 5 (232). **KAPITAŁY (FUNDUSZE) WŁASNE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

SHARE EQUITY (FUNDS) OF ENTERPRISES

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE <i>SPECIFICATION</i>	Ogółem <i>Total</i>	W tym		Of which	
		kapitały (fundusze) podstawowe <i>core capital (fund)</i>	kapitał (fundusz) zapasowy <i>supplemen- tary capital (fund)</i>	niepodzielony (nierozliczony) wynik finan- sowy z lat ubiegłych <i>undistributed (unsettled) financial result from previous years</i>	wynik finansowy netto roku obrotowego <i>net financial result of the turnover year</i>
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM 2000	8577,2	6183,5	2237,3	-370,3	-78,7
TOTAL 2005	10725,0	6594,5	3187,7	-691,8	958,6
..... 2007	11998,2	7574,3	2781,4	-738,1	1648,0
2008	12569,3	8022,8	3107,6	-613,4	924,5
sektor publiczny <i>public sector</i>	1535,1	1112,3	287,5	-59,4	-4,2
sektor prywatny <i>private sector</i>	11034,2	6910,5	2820,1	-554,0	928,7
w tym: <i>of which:</i>					
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	531,8	282,3	246,9	-63,2	-10,3
Przemysł <i>Industry</i>	6165,9	3995,3	1605,9	-577,5	359,5
w tym przetwórstwo przemysłowe <i>of which manufacturing</i>	5145,4	3276,0	1429,7	-543,5	323,9
Budownictwo <i>Construction</i>	600,9	123,4	231,8	4,1	179,9
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair</i> ^Δ	1519,1	658,8	455,0	43,4	245,4
Hotele i restauracje <i>Hotels and restaurants</i>	427,6	351,2	18,8	-8,7	44,6
Transport, gospodarka magazynowa i łączność <i>Transport, storage and communication</i>	233,2	172,6	45,5	-10,0	6,8
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activi- ties</i>	2690,7	2180,5	443,7	0,7	46,8
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna <i>Health and social work</i>	43,3	27,7	6,5	-1,6	8,9
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała <i>Other community, social and personal service activities</i>	313,1	224,7	40,3	-1,1	37,2

TABL. 6 (233). **KAPITAŁ ZAKŁADOWY (AKCYJNY) PRZEDSIĘBIORSTW**
Stan w dniu 31 XII
INITIAL CAPITAL (JOINT STOCK) OF ENTERPRISES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym mienie		Of which estate	
		Skarbu Państwa of the State Treasury	jednostek samorządu terytorialnego of local self-government entities	krajowych osób fizycznych of domestic natural persons	osób zagranicznych of foreign persons
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM 2000	3300,4	202,7	355,7	420,3	489,9
TOTAL					
2005	3362,5	126,5	626,2	1315,7	452,7
2007	4433,0	152,6	803,2	825,4	1284,7
2008	4897,1	133,9	789,0	968,7	1284,8
sektor publiczny public sector	1086,4	117,5	788,2	2,9	3,4
sektor prywatny private sector	3810,7	16,3	0,8	965,8	1281,4
w tym: of which:					
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... Agriculture, hunting and forestry	276,2	19,9	-	107,6	8,9
Przemysł..... Industry	3560,2	57,9	454,9	444,6	1247,9
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	2840,8	57,2	-	438,7	1232,7
Budownictwo..... Construction	67,8	2,2	10,7	28,2	4,6
Handel i naprawy ^Δ Trade and repair ^Δ	422,8	-	-	320,8	18,4
Hotele i restauracje..... Hotels and restaurants	66,9	6,4	0,2	17,3	2,1
Transport, gospodarka magazynowa i łączność..... Transport, storage and communication	107,4	8,8	52,6	23,2	0,8
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ Real estate, renting and business activities	146,5	37,5	46,7	8,9	2,1
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... Health and social work	27,3	-	22,6	4,5	-
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała Other community, social and personal service activities	218,9	1,2	199,9	11,8	0,0

TABL. 7 (234). **AKTYWA OBROTOWE PRZEDSIĘBIORSTW**

Stan w dniu 31 XII

CURRENT ASSETS OF ENTERPRISES

As of 31 XII

Lp. No.	WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Zapasy		
			razem <i>total</i>	w tym	
				materiały <i>materials</i>	półprodukty i produkty w toku <i>semi-finished products and products in progress</i>
w mln zł					
1	OGÓŁEM 2000	5881,6	2025,4	572,3	340,5
2	TOTAL 2005	7979,4	2669,9	754,7	368,9
3 2007	10208,5	3679,5	1065,1	672,7
4	2008	11393,4	4209,6	1199,1	675,8
5	sektor publiczny <i>public sector</i>	523,0	162,4	75,8	15,1
6	sektor prywatny <i>private sector</i>	10870,4	4047,2	1123,3	660,7
	w tym: <i>of which:</i>				
7	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	335,8	170,9	33,7	34,2
8	Przemysł..... <i>Industry</i>	6747,9	2353,7	1048,9	375,5
9	w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	6448,9	2266,0	991,1	372,2
10	Budownictwo..... <i>Construction</i>	1055,3	319,5	54,2	188,5
11	Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair</i> ^Δ	2339,3	1208,3	33,2	5,9
12	Hotele i restauracje..... <i>Hotels and restaurants</i>	69,0	16,9	10,5	0,0
13	Transport, gospodarka magazynowa i łącz- ność..... <i>Transport, storage and communication</i>	149,2	19,3	6,0	0,2
14	Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	543,7	109,9	7,0	69,7
15	Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... <i>Health and social work</i>	29,7	2,0	1,6	-
16	Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała..... <i>Other community, social and personal service activities</i>	88,9	5,2	3,6	0,7

a W 2000 r. środki pieniężne oraz krótkoterminowe papiery wartościowe przeznaczone do obrotu. b Patrz uwagi ogólne,
a In 2000 cash equivalents and short-term securities designated for trading. b See general notes, item 13 on page 286.

<i>Inventories</i>		Krótkoterminowe należności i roszczenia		Inwestycje krótkoterminowe ^a	Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe czynne	Lp. No.
<i>of which</i>		<i>Short-term dues and claims</i>				
produkty gotowe <i>finished products</i>	towary <i>goods</i>	razem <i>total</i>	w tym z tytułu dostaw i usług ^b <i>of which from deliveries and services^b</i>	<i>Short-term investments^a</i>	<i>Short-term deferred expenditures</i>	
<i>in mln zł</i>						
501,1	553,9	3112,8	2610,8	743,4	x	1
679,3	823,4	3943,2	3317,1	1235,4	130,9	2
705,8	1198,4	4895,4	4138,5	1470,9	162,7	3
861,0	1432,4	5240,9	4483,2	1779,9	163,0	4
35,3	35,4	194,1	146,5	158,3	8,3	5
825,7	1397,0	5046,8	4336,7	1621,6	154,8	6
100,1	2,8	94,4	56,6	63,6	6,9	7
711,6	187,3	3418,0	2944,3	917,5	58,7	8
686,6	186,0	3276,0	2822,7	854,7	52,2	9
18,2	55,7	487,7	448,4	210,4	37,6	10
4,9	1158,3	919,3	789,4	191,1	20,7	11
0,9	4,5	29,8	25,4	19,4	3,0	12
0,1	12,6	90,7	65,7	33,6	5,6	13
23,9	8,8	143,3	106,8	262,7	27,8	14
-	0,4	16,3	15,4	11,0	0,5	15
0,1	0,7	36,6	26,9	45,2	1,9	16

TABL. 8 (235). ZOBOWIĄZANIA PRZEDSIĘBIORSTW
 Stan w dniu 31 XII
LIABILITIES OF ENTERPRISES
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Grand total</i>	Długoterminowe <i>Long-term</i>		Krótkoterminowe <i>Short-term</i>			
		razem <i>total</i>	w tym kredyty i pożyczki ^a <i>of which credits and loans^a</i>	razem <i>total</i>	w tym <i>of which</i>		
					kredyty i pożyczki ^a <i>credits and loans^a</i>	zobowią- zania z tytułu dostaw i usług ^b <i>liabilities from deli- veries and services^b</i>	
		w mln zł	<i>in mln zł</i>				
OGÓŁEM.....	2000	6432,6	1607,1	1007,9	4825,4 ^c	1416,7	2456,5
TOTAL	2005	8056,0	2084,0	1600,6	5972,0	1601,5	3226,8
	2007	10933,1	4122,9	2005,3	6810,1	1605,9	3873,5
	2008	12490,8	4733,2	1944,1	7757,7	2163,9	4101,2
sektor publiczny		511,9	193,2	154,4	318,7	74,8	131,4
<i>public sector</i>							
sektor prywatny.....		11979,0	4540,0	1789,6	7439,0	2089,1	3969,9
<i>private sector</i>							
w tym: <i>of which:</i>							
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo		316,9	185,9	84,1	131,0	48,7	57,2
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>							
Przemysł.....		8275,2	3551,3	1062,7	4723,8	1491,0	2349,2
<i>Industry</i>							
w tym przetwórstwo przemysłowe.....		7938,2	3462,1	1009,1	4476,1	1396,9	2260,2
<i>of which manufacturing</i>							
Budownictwo		723,2	136,7	104,6	586,5	92,4	331,1
<i>Construction</i>							
Handel i naprawy ^Δ		2075,2	328,1	280,9	1747,1	423,9	1133,5
<i>Trade and repair^Δ</i>							
Hotele i restauracje.....		201,5	113,2	70,6	88,3	41,6	25,5
<i>Hotels and restaurants</i>							
Transport, gospodarka magazynowa i łączność.....		171,4	47,0	28,7	124,4	29,3	60,2
<i>Transport, storage and communication</i>							
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ		615,6	331,5	276,2	284,1	28,0	113,5
<i>Real estate, renting and business activi- ties</i>							
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna		27,9	9,3	8,6	18,7	2,7	10,4
<i>Health and social work</i>							
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała		70,9	25,7	25,2	45,2	5,1	17,7
<i>Other community, social and personal service activities</i>							

^a W 2000 r. wyłącznie kredyty bankowe. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 15 na str. 287. ^c Bez funduszy specjalnych.
^a In 2000 – bank credits only. ^b See general notes, item 15 on page 287. ^c Excluding special funds.

Uwagi ogólne

1. Przez finanse publiczne rozumie się procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności: pobieraniem i gromadzeniem dochodów, wydatkowaniem środków publicznych, finansowaniem deficytu, zaciąganiem zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzaniem środkami publicznymi, zarządzaniem długiem publicznym.

2. Prezentowane dane obejmują informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatów, województwa).

3. Podstawę prawną stanowi ustawa z dnia 30 VI 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104) z późniejszymi zmianami. W przypadku gospodarki finansowej jednostek samorządu terytorialnego podstawę prawną stanowi również:

- ustawa z dnia 8 III 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 5 VI 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590) z późniejszymi zmianami,
- ustawa z dnia 13 XI 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 203, poz. 1966) z późniejszymi zmianami,
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 VI 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. Nr 115, poz. 781),
- rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 VI 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 107, poz. 726) z późniejszymi zmianami.

4. Dochody i wydatki budżetów gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województwa uchwalane są przez właściwe rady na okres roku kalendarzowego, w terminach i na zasadach określonych w ustawach o samorządzie terytorialnym.

General notes

1. *Public finance is understood as processes connected with the accumulation and allocation of public funds, particularly: the collection and accumulation of revenue, spending public funds, deficit financing, committing funds as well as the management of public funds and public debt.*

2. *The presented data include information concerning the budgets of local self-government entities (i.e., of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship).*

3. *The legal basis is provided by the Law of 30 VI 2005 on Public Finances (Journal of Laws No. 249, item 2104) with later amendments. In case of the financial management of local self-government entities, the legal basis is provided also by the following:*

- *the Law of 8 III 1990 on Gmina Self-government (Journal of Laws 2001 No. 142, item 1591) with later amendments,*
- *the Law of 5 VI 1998 on Powiat Self-government (Journal of Laws 2001 No. 142, item 1592) with later amendments,*
- *the Law of 5 VI 1998 on Voivodship Self-government (Journal of Laws 2001 No. 142, item 1590) with later amendments,*
- *the Law of 13 XI 2003 on Incomes of Local Self-government Entities (Journal of Laws No. 203, item 1966) with later amendments,*
- *the Minister of Finances Regulation of 27 VI 2006 on Budgetary Reporting (Journal of Laws No. 115, item 781),*
- *the Minister of Finances Regulation of 14 VI 2006 on Detailed Classification of Incomes, Expenses, Revenue and Expenditure, and Funds from Foreign Resources (Journal of Laws No. 107, item 726) with later amendments.*

4. *Revenue and expenditure of budgets of gminas, cities with powiat status, powiats and voivodship are passed by the appropriate councils for a period of one calendar year, within periods and on the basis of principles defined in the Law on Local Self-government.*

Miasto na prawach powiatu realizuje jednocześnie zadania z zakresu działania gminy oraz powiatu i sporządza jeden budżet, w którym określone są poszczególne dochody z uwzględnieniem źródeł dochodów gminy i powiatu oraz wydatki realizowane łącznie przez gminę i powiat. Dlatego też w tablicach dochody i wydatki gmin podane są bez dochodów i wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu, natomiast dochody i wydatki miast na prawach powiatu podane są łącznie z dochodami i wydatkami części gminnej i powiatowej.

5. Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

- 1) dochody własne, tj.:
 - a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
 - b) wpływy z podatków oraz opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, w tym podatek od nieruchomości, podatek rolny, leśny, podatek od środków transportu, podatek od czynności cywilnoprawnych, opłata skarbową, opłata eksploatacyjna, opłata targowa,
 - c) dochody z majątku, np. dochody z najmu i dzierżawy;
 - d) środki na dofinansowanie własnych zadań ze źródeł pozabudżetowych;
- 2) dotacje celowe:
 - a) z budżetu państwa na zadania: z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej,
 - b) otrzymane z funduszy celowych,
 - c) pozostałe dotacje;
- 3) subwencja ogólna (w tym część oświatowa).

6. Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego dzielą się na majątkowe (w tym inwestycyjne) i bieżące, do których zalicza się m.in.:

- wydatki na wynagrodzenia,
- wydatki na zakup materiałów i usług,
- dotacje dla jednostek organizacyjno-prawnych działających w budżetach jednostek samorządu terytorialnego,
- wydatki na obsługę długu,
- wydatki z tytułu udzielenia poręczeń i gwarancji.

7. Informacje dotyczące budżetów jednostek samorządu terytorialnego opracowano na podstawie sprawozdań Ministerstwa Finansów.

City with powiat status realizes tasks of gmina as well as powiat. There is one budget drawn up every year, which consists of revenue (income received both by gmina and powiat) as well as expenditure realized jointly by gmina and powiat. Therefore in tables concerning revenue and expenditure of gminas, data for cities with powiat status include revenue of gminas as well as powiat and expenditure of both gmina and powiat are given jointly.

5. Budget revenues of local self-government entities comprise:

- 1) own revenue, i.e.:
 - a) revenues from shares in receipts from corporate and personal income taxes,
 - b) receipts from charges and taxes established and collected on the basis of separate acts, including the tax on real estate, the agricultural tax, the forest tax, the tax on means of transport, the tax on civil law transactions and receipts arising from the Financial Statute, the Service Law and the Marketplace Law,
 - c) revenue from property, i.e. income from renting and leasing;
 - d) funds for the additional financing of own tasks from non-budgetary sources;
- 2) appropriated allocations:
 - a) from the state budget for: government administration-related tasks, own tasks, tasks fulfilled on the basis of agreements with bodies of the government administration,
 - b) allocations received from appropriated funds,
 - c) other allocations;
- 3) general subsidy (including educational tasks).

6. Expenditure of local self-government entities budgets are divided into: property-related (including investment-related) and current expenditure, such as:

- expenditure on wages and salaries (including derivatives),
- expenditure on the purchase of materials and services,
- allocations for the organizational and legal units operating within local self-government entities budgets,
- expenditure on debt servicing,
- expenditure related to granting endorsements and guarantees.

7. Information concerning local self-government entities budgets is compiled on the basis of financial reports of the Ministry of Finance.

TABL. 1 (236). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY TYPES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Wojewódz- two
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty	Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM	2000	2693912,4	1370929,0	566529,0	634004,2	122450,2
TOTAL	2005	3886514,1	2122542,7	789721,7	742990,9	231258,8
	2007	4939307,1	2644397,5	994972,5	864098,4	435838,8
	2008	5382619,8	2902405,9	1033702,4	938464,2	508047,3
Dochody własne.....		2293893,9	1261679,8	612496,3	234182,8	185535,0
<i>Own revenue</i>						
w tym:						
<i>of which:</i>						
udziały w podatkach stanowiących dochód bu- dżetu państwa – w podatku dochodowym		918674,8	404465,3	305104,8	112534,3	96570,4
<i>share in income from taxes comprising state budget revenue – in income tax</i>						
od osób prawnych		110993,5	14940,8	23098,2	3117,4	69837,0
<i>corporate income tax</i>						
od osób fizycznych		807681,3	389524,5	282006,6	109416,8	26733,4
<i>personal income tax</i>						
podatek od nieruchomości		410884,6	313772,4	97112,2	-	-
<i>tax on real estate</i>						
podatek rolny		86535,5	86192,4	343,1	-	-
<i>agricultural tax</i>						
podatek od środków transportowych		24349,4	15138,5	9210,9	-	-
<i>tax on means of transport</i>						
podatek od czynności cywilnoprawnych		52079,6	32741,0	19338,6	-	-
<i>tax on civil law transactions</i>						
opłata skarbowa		18711,6	12043,4	6668,2	-	-
<i>treasury fee</i>						

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 1 (236). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG RODZAJÓW (dok.)**
**REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY TYPES (cont.)**

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiats</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
Dochody własne (dok.) <i>Own revenue (cont.)</i>					
dochody z majątku..... <i>revenue from property</i>	233040,6	161911,4	53417,1	17059,3	652,8
w tym dochody z wynajmu i dzierżawy oraz innych umów o podobnym charakterze <i>of which income from renting and leasing as well as agreements with a similar character</i>	56197,4	44447,8	6834,6	4767,0	148,1
środki na dofinansowanie własnych zadań pozyskane z innych źródeł..... <i>funds for additional financing of own tasks from other sources</i>	161246,0	53974,3	24685,3	7218,0	75368,4
Dotacje celowe <i>Appropriated allocations</i>	1217979,5	698640,5	141439,5	216880,0	161019,4
w tym z budżetu państwa..... <i>of which from the state budget</i>	1158025,7	673749,6	133792,2	194175,7	156308,2
na zadania: <i>for tasks:</i>					
z zakresu administracji rządowej..... <i>for government administration tasks</i>	752024,1	476457,4	96025,7	113529,0	66011,9
własne..... <i>for own tasks</i>	392195,8	192169,3	36901,7	75884,2	87240,6
realizowane na podstawie porozumień z orga- nami administracji rządowej <i>realized on the basis of agreements with gov- ernment administration bodies</i>	13805,7	5122,8	864,8	4762,5	3055,6
dotacje otrzymane z funduszy celowych <i>allocations received from appropriated funds</i>	23788,5	12555,2	5646,7	4889,8	697,0
Subwencje ogólne z budżetu państwa..... <i>General subsidies from the state budget</i>	1870746,4	942085,6	279766,5	487401,4	161492,9
w tym na zadania oświatowe <i>of which for educational tasks</i>	1304350,5	664080,7	259332,1	362484,4	18453,3

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 2 (237). **DOCHODY BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2008 R.**
REVENUE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY DIVISIONS IN 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM TOTAL	5382619,8	2902405,9	1033702,4	938464,2	508047,3
w tym: of which:					
Rolnictwo, łowiectwo <i>Agriculture and hunting</i>	97401,8	60120,8	71,1	977,5	36232,4
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę <i>Electricity, gas and water supply</i>	8129,8	8129,8	-	-	-
Transport i łączność <i>Transport and communication</i>	157264,4	20707,1	15834,9	24171,4	96551,0
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	285888,3	177111,2	90546,7	17506,2	724,3
Działalność usługowa <i>Service activity</i>	18514,9	7913,1	2263,9	8030,5	307,4
Administracja publiczna <i>Public administration</i>	71670,9	18900,0	13722,7	31453,5	7594,6
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa <i>Public safety and fire care</i>	86146,6	2613,6	20364,4	63063,7	104,9
Dochody od osób prawnych i od osób fizycznych <i>Corporate income tax and personal income tax</i>	1575932,8	913729,2	450760,7	114872,4	96570,5
Oświata i wychowanie <i>Education</i>	75316,8	49626,0	11736,1	13154,6	800,1
Ochrona zdrowia <i>Health care</i>	53477,7	14337,1	8496,6	27794,4	2849,6
Pomoc społeczna <i>Social assistance</i>	743049,9	534752,1	99270,6	108667,4	359,9
Edukacyjna opieka wychowawcza <i>Educational care</i>	54697,0	37924,7	3445,5	7494,1	5832,7
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska <i>Municipal economy and environmental protection</i>	34941,5	22512,4	11926,1	341,8	161,2
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego <i>Culture and national heritage</i>	16374,9	6179,8	7370,0	141,8	2683,3
Kultura fizyczna i sport <i>Physical education and sport</i>	41086,3	36265,3	1397,2	3409,2	14,6

^a Bez dochodów gmin mających również status miasta na prawach powiatu.

^a Excluding revenue of gminas which are also cities with powiat status.

TABL. 3 (238). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG RODZAJÓW**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS BY TYPES

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION		Ogółem	Gminy ^a	Miasta na prawach powiatu	Powiaty	Województwo
		Total	Gminas ^a	Cities with powiat status	Powiaty	Voivodship
		w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM.....	2000	2799564,0	1427151,2	587557,2	647790,4	137065,2
TOTAL	2005	3968170,1	2120603,4	791244,1	765253,0	291069,6
	2007	4857185,2	2610722,4	949217,9	856862,1	440382,7
	2008	5321285,3	2895634,5	1032876,1	943239,8	449534,9
Wydatki bieżące..... Current expenditure		4413348,2	2414578,5	849031,6	825825,3	323912,9
w tym: of which:						
wynagrodzenia..... wages and salaries		1662701,1	860336,8	326680,2	412069,6	63614,5
składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy..... contributions to compulsory social security and the Labour Fund		279006,9	150863,1	53781,9	63631,2	10730,7
dotacje..... allocations		499366,7	139982,2	132166,7	66256,0	160961,7
w tym dotacje dla zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych..... of which allocations for budgetary establishments, auxiliary units, special funds and appropriated funds		84155,9	29459,5	47967,7	6728,7	-
obsługa długu publicznego..... public debt servicing		54005,3	25316,4	9009,4	13296,9	6382,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych..... benefits for natural persons		758671,8	609273,1	100936,1	44269,5	4193,1
zakup materiałów i usług..... purchase of materials and services		881455,1	500062,5	153028,2	168742,9	59621,6
Wydatki majątkowe..... Property expenditure		907937,1	481056,0	183844,5	117414,5	125622,1
w tym inwestycyjne ^b of which investment expenditure ^b		891623,6	473287,5	175299,5	117414,5	125622,1

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Łącznie z dotacjami na finansowanie zadań inwestycyjnych zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i funduszy celowych.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Including allocations for financing investment tasks of budgetary establishments, auxiliary units, special funds and appropriated funds.

TABL. 4 (239). **WYDATKI BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
WEDŁUG DZIAŁÓW W 2008 R.**
EXPENDITURE OF LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS
BY DIVISION IN 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	Gminy ^a <i>Gminas^a</i>	Miasta na prawach powiatu <i>Cities with powiat status</i>	Powiaty <i>Powiaty</i>	Wojewódz- two <i>Voivodship</i>
	w tys. zł		in thous. zł		
OGÓŁEM TOTAL	5321285,3	2895634,5	1032876,1	943239,8	449534,9
w tym: <i>of which:</i>					
Rolnictwo i łowiectwo <i>Agriculture and hunting</i>	152395,2	102965,6	77,8	887,9	48463,9
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz i wodę <i>Electricity, gas and water supply</i>	9152,0	9152,0	-	-	-
Transport i łączność..... <i>Transport and communication</i>	566768,1	177492,8	113162,0	98262,8	177850,5
Gospodarka mieszkaniowa <i>Dwelling economy</i>	142998,9	99736,6	37263,3	5392,7	606,3
Działalność usługowa..... <i>Service activity</i>	37660,0	16866,1	9699,5	8497,5	2596,9
Administracja publiczna..... <i>Public administration</i>	513495,4	289559,3	78166,8	96179,3	49590,1
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpoża- rowa <i>Public safety and fire care</i>	126599,9	30358,1	30722,4	64164,4	1355,0
Obsługa długu publicznego ^b <i>Public debt servicing^b</i>	55838,9	25415,1	9032,6	15008,7	6382,6
Oświata i wychowanie..... <i>Education</i>	1706474,9	1005329,3	359544,8	315651,9	25948,8
Ochrona zdrowia..... <i>Health care</i>	88959,4	20346,4	19507,2	33778,1	15327,8
Pomoc społeczna..... <i>Social assistance</i>	1004306,3	661035,4	170653,1	171864,4	753,5
Edukacyjna opieka wychowawcza <i>Educational care</i>	181937,8	60040,1	37944,8	79813,8	4139,1
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska..... <i>Municipal economy and environmental protection</i>	243532,8	165764,6	77323,7	159,5	285,1
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego <i>Culture and national heritage</i>	165726,1	84478,3	39199,4	1601,0	40447,4
Kultura fizyczna i sport..... <i>Physical education and sport</i>	135593,3	98226,8	21000,7	7761,1	8604,7

^a Bez wydatków gmin mających również status miasta na prawach powiatu. ^b Obejmuje wydatki na obsługę długu pu-
blicznego oraz wydatki bieżące jednostek budżetowych związane z tą obsługą.

^a Excluding expenditure of gminas which are also cities with powiat status. ^b Includes public debt servicing and cur-
rent expenditure of budgetary entities connected with this servicing.

Uwagi ogólne

General notes

Inwestycje

1. Informacje o nakładach inwestycyjnych opracowano według zasad systemu rachunków narodowych, zgodnie z zaleceniami „ESA 1995”.

Nakłady inwestycyjne są to nakłady finansowe lub rzeczowe, których celem jest stworzenie nowych środków trwałych lub ulepszenie (przebudowa, rozbudowa, rekonstrukcja lub modernizacja) istniejących obiektów majątku trwałego, a także nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji.

Nakłady inwestycyjne dzielą się na nakłady na środki trwałe oraz pozostałe nakłady.

Nakłady na środki trwałe są to nakłady na:

- budynki i budowle (obejmują budynki i lokale oraz obiekty inżynierii lądowej i wodnej), w tym m.in. roboty budowlano-montażowe, dokumentacje projektowo-kosztorysowe,
- maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia (łącznie z przyrządami, ruchomościami i wyposażeniem),
- środki transportu,
- inne, tj. melioracje szczegółowe, koszty ponoszone przy nabyciu gruntów i używanych środków trwałych oraz inwentarz żywy (stado podstawowe) i zasadzenia wieloletnie, a ponadto odsetki od kredytów i pożyczek inwestycyjnych za okres realizacji inwestycji (z wyjątkiem odsetek nieuwzględnionych w wartości nakładów na środki trwałe przez podmioty stosujące od 2005 r. Międzynarodowe Standardy Rachunkowości - MSR).

Pozostałe nakłady są to nakłady na tzw. pierwsze wyposażenie inwestycji oraz inne koszty związane z realizacją inwestycji. Nakłady te nie zwiększają wartości środków trwałych.

2. Nakłady inwestycyjne zaliczono do odpowiednich sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności zgodnie z zaklasyfikowaniem działalności inwestora (podmiotu gospodarki narodowej), z wyjątkiem nakładów na obiekty niezwiązane z jego podstawową działalnością, które zaliczono do odpowiednich sekcji według kryterium przeznaczenia obiektu (dotyczy np. budynków i lokali mieszkalnych, obiektów przeznaczonych dla potrzeb edukacji, ochrony zdrowia, sportu i rekreacji).

Investments

1. Information regarding investment outlays was compiled according to the principles of the system of national accounts, according to recommendations of “European System of Accounts 1995” (ESA).

Investment outlays are financial or tangible outlays, the purpose of which is the creation of new fixed assets or the improvement (rebuilding, enlargement, reconstruction or modernization) of existing capital asset items, as well as outlays on so-called initial investments.

Investment outlays are divided into outlays on fixed assets and other outlays.

Outlays on fixed assets include outlays on:

- buildings and structures (include buildings and places as well as land and water engineering constructions), of which, i.a., construction and assembly works, design and cost estimate documentations,
- machinery, technical equipment and tools (including instruments, moveables and endowments),
- transport equipment,
- others, i.e. detailed meliorations, costs incurred for purchasing land and second-hand fixed assets as well as livestock (basic herd), long-term plantings, interests on investment credits and investment loans for the period of investment realization (except for interests not included in outlays on fixed assets by units that used since 2005 International Accounting Standards - IAS).

Other outlays are outlays on so-called initial investments as well as other costs connected with investment realization. These outlays do not increase the value of fixed assets.

2. Investment outlays are included into the appropriate sections of the NACE rev. 1 in accordance with the classification of the investor's activity (entity of the national economy), with the exception of outlays on structures not connected with its basic activity, which were included into the appropriate sections according to the criteria of structure destination (concerning, e.g.: residential buildings and places, buildings for education, health care, sport and recreational purposes).

3. Od 2002 r. – w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości (jednolity tekst Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694, z późniejszymi zmianami) nakłady inwestycyjne na niektóre przedmioty leasingu, stanowiące środki trwałe podmiotów je użytkujących (leasingobiorców), zaliczono do nakładów tych podmiotów; do 2001 r. nakłady te były wykazywane przez podmioty finansujące (leasingodawców), tj. zaliczane były do sekcji „Pośrednictwo finansowe” oraz „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”.

4. Wartość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez:

— osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – niezależnie od liczby pracujących), osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółki cywilne z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – powyżej 5 osób) – opracowano na podstawie sprawozdawczości,

— osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą i spółki cywilne z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. – do 5 osób), gospodarstwa indywidualne w rolnictwie, a także wartość nakładów na indywidualne budownictwo mieszkaniowe, rekreacyjne (nieprzystosowane do stałego zamieszkania) oraz budownictwo sakralne – ustalono szacunkowo.

Podstawę szacunku wartości nakładów inwestycyjnych na indywidualne budownictwo stanowi kubatura budynków oddanych do użytkowania. Nakłady roczne obejmują pełną wartość budynków oddanych do użytkowania w danym roku, tj. nie uwzględniają różnicy stanów budownictwa niezakończonych w końcu i na początku danego roku.

Środki trwałe

1. Do **środków trwałych** zalicza się kompletne i nadające się do użytku, składniki majątkowe o przewidywanym okresie używania dłuższym niż rok, w tym również drogi publiczne, ulice i place łącznie z pobocznymi i podbudową, uzbrojenie terenu, zasadenia wieloletnie, melioracje, budowle wodne, grunty i inwentarz żywy (stado podstawowe) oraz od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego i spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego).

3. Since 2002 due to amendment of Act of Accounting (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694, with later amendments) investment outlays on some objects of lease being fixed assets of units using them (lessee) were included into investment outlays of those units; until 2001 those outlays had been reported by units that had financed them (lessor), i.e. were classified in the section “Financial intermediation” and “Real estate, renting and business activities”.

4. The value of investment outlays incurred by:

— legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 – regardless of the number of employees) as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 – more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,

— legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons (until 1998 – up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of outlays on private residential construction and recreational (not adapted for permanent residence) and on sacral construction, was estimated.

The cubic volume of completed buildings accounts for the basis of the estimate regarding the value of investment outlays in private construction. Annual outlays include the total value of buildings completed in a given year, i.e., not including the difference between non-finished construction at the end and at the beginning of a given year.

Fixed assets

1. **Fixed assets** include asset components and other objects completed and ready, for usage, with an expected period of utility exceeding 1 year, of which also public roads, streets and squares, together with shoulders and foundations, development of tracts of land, long-term plantings, meliorations, water structures, land and livestock (basic herd) as well as since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential-premise and co-operative right to non-residential (utilitarian) premise.

Dane o środkach trwałych nie obejmują wartości gruntów uznanych od 1 I 1991 r. za środki trwałe zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 XII 1990 r. (Dz. U. Nr 90, poz. 529) oraz prawa użytkowania wieczystego gruntu uznanego od 1 I 2002 r. za środki trwałe zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 IX 1994 r. (jednolity tekst Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694, z późniejszymi zmianami).

2. Wartość brutto środków trwałych jest to wartość równa nakładom poniesionym na ich zakup lub wytworzenie, bez potrącenia wartości zużycia (umorzenia).

Przez wartość brutto środków trwałych w bieżących cenach ewidencyjnych według stanu w dniu 31 XII należy rozumieć:

- w zakresie środków trwałych przekazanych do eksploatacji:
 - przed 1 I 1995 r. – wartość w cenach odtworzenia z września 1994 r.,
 - po 1 I 1995 r. – wartość w cenach bieżących nabycia lub wytworzenia,
- w podmiotach stosujących Międzynarodowe Standardy Rachunkowości (MSR) wprowadzone od 1 I 2005 r. – również wycenę według wartości godziwej.

Wartość brutto w cenach odtworzenia została ustalona w wyniku aktualizacji (wyceny) środków trwałych w gospodarce narodowej dokonanej według stanu w dniu 1 I 1995 r. zgodnie z postanowieniami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 I 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34).

3. Wartość zużycia środków trwałych odpowiada wielkości odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) dokonanych od chwili oddania środków trwałych do eksploatacji.

Stopień zużycia określa stosunek procentowy wartości zużycia do wartości brutto środków trwałych.

4. Dane według sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności – jeśli nie zaznaczono inaczej – opracowano **metodą przedsiębiorstw**, co oznacza, że wszystkie środki trwałe danego podmiotu gospodarki narodowej zalicza się do tego poziomu klasyfikacyjnego, do którego zaliczono podmiot na podstawie przeważającego rodzaju działalności, np. w przedsiębiorstwie zaliczonym do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe” wszystkie środki trwałe użytkowane zarówno w tym rodzaju działalności, jak i poza tą działalnością (budynki i lokale mieszkalne, obiekty służące edukacji, ochronie zdrowia itp.) zalicza się do sekcji „Przetwórstwo przemysłowe”. Wyjątek stanowią budynki mieszkalne w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, które ujęto w sekcji „Obsługa nieruchomości, wynajem, nauka i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”.

Data regarding fixed assets do not include the value of land recognised, since 1 I 1991, as a fixed asset, in accordance with the decree of the Council of Ministers, dated 12 XII 1990 (Journal of Laws No. 90, item 529) as well as right of perpetual use of land, regarded as fixed assets since 1 I 2002, in accordance with Act of Accounting dated 29 IX 1994 (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694, with later amendments).

2. The gross value of fixed assets is the value equal to the outlays incurred on purchasing or manufacturing them, without deducting consumption value (depreciation).

The gross value of fixed assets at current book-keeping prices is understood, as of 31 XII:

- within the scope of fixed assets designated for exploitation:
 - before 1 I 1995 – the value at replacement prices of September 1994,
 - after 1 I 1995 – the purchase or manufacturing value at current prices,
- in units that used International Accounting Standards (IAS) implemented since 1 I 2005 – also revaluation according to fair value.

The **gross value at replacement prices** was established as a result of the revaluation of fixed assets in the national economy made as of 1 I 1995, in accordance with the decisions of the decree of the Ministry of Finance, dated 20 I 1995, regarding the depreciation of fixed assets and intangible fixed assets, as well as the revaluation of fixed assets (Journal of Laws No. 7, item 34).

3. The value of consumption of fixed assets corresponds to the value of depreciation since the utilization of the fixed assets.

The **degree of consumption** of fixed assets is understood as the percentage relation of the value of consumption to the gross value of fixed assets.

4. Data by sections of the NACE rev. 1, unless otherwise indicated, were compiled using the **enterprise method**, i.e., all fixed assets of a given entity of the national economy are included in that classification level to which the entity was included on the basis of the superior kind of activity, e.g., in an enterprise classified in the section “Manufacturing” all fixed assets used in manufacturing and outside this activity (residential buildings and places, buildings for education, health care, etc.) are included in the section “Manufacturing”. An exception are residential buildings on private farms in agriculture, which were classified in the section “Real estate, renting and business activities”.

5. Od 2002 r. – w związku z nowelizacją ustawy o rachunkowości (jednolity tekst Dz. U. 2002 Nr 76, poz. 694, z późniejszymi zmianami) niektóre przedmioty leasingu zaliczone są do środków trwałych podmiotów je użytkujących (leasingobiorców); do 2001 r. były one zaliczane do środków trwałych podmiotów finansujących (leasingodawców), tj. do sekcji „Pośrednictwo finansowe” oraz „Obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej”, co wpłynęło na poziom prezentowanych wielkości.

6. Wartość brutto środków trwałych:

- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – niezależnie od liczby pracujących), osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (z wyjątkiem gospodarstw indywidualnych w rolnictwie) i spółek cywilnych z liczbą pracujących powyżej 9 osób (do 1998 r. – powyżej 5 osób) – opracowano na podstawie sprawozdawczości,
- osób prawnych i jednostek organizacyjnych niemających osobowości prawnej z liczbą pracujących do 9 osób, osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą i spółek cywilnych z liczbą pracujących do 9 osób (do 1998 r. – do 5 osób), gospodarstw indywidualnych w rolnictwie, a także wartość indywidualnych budynków mieszkalnych (osób fizycznych), rekreacyjnych nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, wartość dróg publicznych, ulic i placów, melioracji podstawowych i szczegółowych – ustalono szacunkowo.

7. Wartość środków trwałych według grup opracowano zgodnie z Klasyfikacją Środków Trwałych. Grupowanie obejmuje:

- 1) budynki i budowle:
 - a) budynki i lokale; od 1 I 2002 r. spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu niemieszkalnego (użytkowego),
 - b) obiekty inżynierii lądowej i wodnej (bez melioracji szczegółowych);
- 2) maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia:
 - a) kotły i maszyny energetyczne,
 - b) maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania,
 - c) specjalistyczne maszyny, urządzenia i aparaty,
 - d) urządzenia techniczne,
 - e) narzędzia, przyrządy, ruchomości i wyposażenie;
- 3) środki transportu;
- 4) pozostałe środki trwałe, tj.: zaszczepienia wieloletnie, melioracje szczegółowe i inwentarz żywy (stado podstawowe).

5. Since 2002 due to amendment of Act of Accounting (uniform text Journal of Laws 2002 No. 76, item 694, with later amendments) some objects of lease have been included into fixed assets of units using them (lessee); until 2001 they had been included into fixed assets of units that had financed them (lessor), i.e. were classified in the section "Financial intermediation" and "Real estate, renting and business activities", what had impact on the level of presented amounts.

6. The gross value of fixed assets:

- of legal persons and organizational entities without legal personality employing more than 9 persons (until 1998 – regardless of the number of employees) as well as natural persons conducting economic activity (excluding private farms in agriculture) and civil law partnerships employing more than 9 persons (until 1998 – more than 5 persons), was compiled on the basis of statistical reports,
- of legal persons and organizational entities without legal personality employing up to 9 persons, natural persons conducting economic activity and civil law partnerships employing up to 9 persons (until 1998 – up to 5 persons), private farms in agriculture as well as the value of private residential buildings (natural persons) and recreational not adapted for permanent residence, the value of public roads, streets and squares, basic and detailed meliorations, was estimated.

7. The value of fixed assets according to groups was compiled in accordance with Classification of Fixed Assets. The grouping includes:

- 1) buildings and structures:
 - a) buildings and places; since 1 I 2002 co-operative ownership right to residential premise as well as co-operative right to non-residential (utilitarian) premise,
 - b) land and water engineering constructions (excluding detailed meliorations);
- 2) machinery, technical equipment and tools:
 - a) boilers and power industry machinery,
 - b) general usage machinery, equipment and apparatus,
 - c) special use machinery, equipment and apparatus,
 - d) technical equipment,
 - e) tools, instruments, moveables and endowments;
- 3) transport equipment;
- 4) other fixed assets, i.e., long-term plantings, detailed meliorations and livestock (basic herd).

Inwestycje

Investments

Uwaga do tablic 1–4

Patrz uwagi ogólne, ust. 3 na str. 305.

Note to tables 1–4

See general notes, item 3 on page 305.

TABL. 1 (240). **NAKŁADY INWESTYCYJNE^a (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008		
				ogółem	sektor publiczny	sektor prywatny
				<i>total</i>	<i>public sector</i>	<i>private sector</i>
	w mln zł			in mln zł		
OGÓŁEM..... TOTAL	2643,4	3906,4	5377,2	5904,7	1966,9	3937,9
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	131,4	215,6	270,8	284,1	63,6	220,4
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>						
Rybnictwo.....	0,5	2,5	1,6	1,1	-	1,1
<i>Fishing</i>						
Przemysł.....	848,6	1556,6	1937,2	1916,4	234,1	1682,2
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	653,9	1303,4	1593,9	1627,7	20,1	1607,5
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo	175,7	323,2	832,7	910,5	769,3	141,2
<i>Construction</i>						
Handel i naprawy ^Δ	240,1	298,4	322,2	436,8	0,3	436,5
<i>Trade and repair^Δ</i>						
Hotele i restauracje.....	79,5	43,2	84,7	140,5	14,4	126,1
<i>Hotels and restaurants</i>						
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	371,7	173,7	326,7	218,2	62,2	156,0
<i>Transport, storage and communication</i>						
Pośrednictwo finansowe	50,5	52,2	49,7	75,1	14,4	60,7
<i>Financial intermediation</i>						
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	413,3	706,4	800,3	1016,8	101,2	915,6
<i>Real estate, renting and business activities</i>						
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	57,2	92,8	200,2	205,5	205,5	0,0
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>						
Edukacja.....	95,4	142,8	141,6	190,4	164,0	26,4
<i>Education</i>						
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	68,4	103,9	128,3	164,4	108,8	55,6
<i>Health and social work</i>						
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	111,1	195,1	281,2	345,0	229,0	116,0
<i>Other community, social and personal service activities</i>						

^a Według lokalizacji inwestycji.

^a According to investment location.

TABL. 2 (241). **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG SEKTORÓW WŁASNOŚCI (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY OWNERSHIP SECTORS
(current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008		
				ogółem <i>total</i>	sektor publiczny <i>public sector</i>	sektor prywatny <i>private sector</i>
				w mln zł		<i>in mln zł</i>
OGÓŁEM..... TOTAL	1720,3	2289,4	2765,2	3075,9	542,2	2533,7
w tym: <i>of which:</i>						
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	72,5	107,8	100,9	91,3	61,5	29,8
Przemysł..... <i>Industry</i>	750,4	1456,9	1794,1	1829,0	188,1	1640,9
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	624,9	1267,0	1533,3	1601,4	20,0	1581,3
Budownictwo..... <i>Construction</i>	40,3	35,0	55,3	89,8	4,5	85,3
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>	171,3	211,6	235,5	287,3	0,3	287,0
Hotele i restauracje..... <i>Hotels and restaurants</i>	60,3	20,0	65,7	36,9	1,1	35,8
Transport, gospodarka magazynowa i łączność. <i>Transport, storage and communication</i>	350,6	127,2	137,0	194,9	53,1	141,9
Pośrednictwo finansowe..... <i>Financial intermediation</i>	46,1	48,3	36,0	57,7	14,4	43,4
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	175,3	144,5	165,3	214,8	72,0	142,8
Edukacja..... <i>Education</i>	2,3	13,9	12,7	23,4	0,5	22,9
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... <i>Health and social work</i>	37,2	63,6	62,8	84,4	79,6	4,8
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała..... <i>Other community, social and personal service activities</i>	13,4	58,3	98,9	165,2	67,1	98,1

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; according to investment location.

TABL. 3 (242). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a WEDŁUG GRUP (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a BY GROUPS (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which			
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment	
		w mln zł in mln zł			
OGÓŁEM.....	2000	1163,6*	521,6*	510,7*	96,0*
TOTAL	2005	1756,7*	709,9*	875,6*	142,6*
	2007	2138,6*	902,4*	1029,5*	187,0*
	2008	1992,7	825,7	992,9	168,2
w tym: of which:					
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	134,0	79,6	39,0	14,0	
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>					
Przetwórstwo przemysłowe	1074,1	292,3	725,4	54,7	
<i>Manufacturing</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	101,8	59,1	37,0	4,0	
<i>Electricity, gas and water supply</i>					
Budownictwo	89,8	30,6	35,1	24,1	
<i>Construction</i>					
Handel i naprawy ^Δ	163,9	81,9	44,2	37,6	
<i>Trade and repair^Δ</i>					
Hotele i restauracje	36,3	26,9	7,4	1,5	
<i>Hotels and restaurants</i>					
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	30,5	9,4	2,5	18,6	
<i>Transport, storage and communication</i>					
Pośrednictwo finansowe	10,4	5,9	4,2	0,3	
<i>Financial intermediation</i>					
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	138,0	122,2	10,8	5,0	
<i>Real estate, renting and business activities</i>					
Edukacja	25,9	20,5	4,6	0,8	
<i>Education</i>					
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	83,4	32,0	49,0	2,3	
<i>Health and social work</i>					
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	74,0	57,2	12,0	4,2	
<i>Other community, social and personal service activities</i>					

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 4 (243). **NAKLADY INWESTYCYJNE W PAŃSTWOWYCH I SAMORZĄDOWYCH JEDNOSTKACH I ZAKŁADACH BUDŻETOWYCH (ceny bieżące)**
INVESTMENT OUTLAYS IN BUDGETARY STATE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT UNITS AND ENTITIES (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem <i>Total</i>	W tym		Of which	
		budynki i budowle <i>buildings and structures</i>	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia <i>machinery, technical equipment and tools</i>	środki transportu <i>transport equipment</i>	
		w mln zł		in mln zł	
OGÓŁEM 2000	396,6*	341,5*	31,7*	8,0*	
TOTAL 2005	695,2*	615,4*	52,3*	22,0*	
..... 2007	1054,5*	897,7*	88,9*	60,4*	
2008	1178,7	1025,4	99,0	43,5	
własność państwowa..... <i>state ownership</i>	443,0	371,2	47,4	24,4	
własność jednostek samorządu terytorialnego <i>local self-government entities ownership</i>	735,7	654,2	51,6	19,1	
w tym: <i>of which:</i>					
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę..... <i>Electricity, gas and water supply</i>	1,8	0,9	0,6	0,3	
Transport, gospodarka magazynowa i łączność.... <i>Transport, storage and communication</i>	127,0	122,4	2,5	1,7	
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	7,4	6,4	0,6	0,4	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ <i>Public administration and defence; compulsory social security</i>	903,1	802,0	55,0	35,6	
Edukacja..... <i>Education</i>	100,3	71,8	26,6	1,8	
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... <i>Health and social work</i>	21,5	7,7	10,9	2,9	
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała..... <i>Other community, social and personal service activities</i>	6,2	3,4	2,3	0,4	

Środki trwałe*Fixed assets***Uwaga do tablic 5–8**

Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 307.

Note to tables 5–8

See general notes, item 5 on page 307.

TABL. 5 (244). WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH^a (bieżące ceny ewidencyjne)
 Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS^a (current book-keeping prices)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008		
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
				w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM..... TOTAL	45691,8	56676,4	61963,1	67546,1	29396,8	38149,3
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	7041,8	6927,9	7139,5	7326,8	1300,5	6026,3
<i>Agriculture, hunting and forestry</i>						
Rybackstwo	5,8	9,4	15,2	15,1	-	15,1
<i>Fishing</i>						
Przemysł.....	8381,6	11618,0	14294,1	17239,1	5028,1	12211,1
<i>Industry</i>						
w tym przetwórstwo przemysłowe.....	5491,3	8123,7	9907,0	11708,5	310,9	11397,6
<i>of which manufacturing</i>						
Budownictwo	445,6	450,5	581,6	736,9	37,1	699,8
<i>Construction</i>						
Handel i naprawy ^Δ	1352,8	2149,0	2486,9	2969,5	211,9	2757,6
<i>Trade and repair^Δ</i>						
Hotele i restauracje.....	383,4	660,5	816,0	936,0	89,2	846,8
<i>Hotels and restaurants</i>						
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	12403,2	14475,9	14470,7	14669,6	12874,7	1795,0
<i>Transport, storage and communication</i>						
Pośrednictwo finansowe	276,9	373,9	421,0	429,8	183,7	246,1
<i>Financial intermediation</i>						
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	11086,0	13275,6	13755,1	14382,3	1774,0	12608,2
<i>Real estate, renting and business activities</i>						
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	1509,6	2197,9	2489,7	2759,9	2758,8	1,1
<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>						
Edukacja.....	1149,7	1696,0	1940,3	2253,0	2120,4	132,7
<i>Education</i>						
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna	702,5	1135,1	1309,4	1456,2	1241,9	214,4
<i>Health and social work</i>						
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	952,9	1706,8	2243,8	2371,8	1776,6	595,3
<i>Other community, social and personal service activities</i>						

^a Podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.^a The division of fixed assets by NACE rev. 1 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

TABL. 6 (245). **WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a**
(bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES^a (current book-keeping prices)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2007	2008		
				ogółem total	sektor publiczny public sector	sektor prywatny private sector
				w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM TOTAL	17912,5	22476,4	24988,8	27920,1	7555,1	20365,0
w tym: of which:						
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	869,1	875,7	1058,4	1166,9	594,5	572,4
Przemysł..... <i>Industry</i>	7510,2	10181,0	12714,1	15689,6	4181,7	11507,9
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	5246,2	7658,4	9453,4	11232,4	310,0	10922,5
Budownictwo..... <i>Construction</i>	223,6	304,1	397,3	511,2	28,8	482,4
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>	851,9	1281,5	1547,8	1924,3	211,9	1712,4
Hotele i restauracje..... <i>Hotels and restaurants</i>	293,5	474,7	606,4	670,3	38,6	631,7
Transport, gospodarka magazynowa i łączność. <i>Transport, storage and communication</i>	2841,0	2920,4	2314,8	1778,0	325,7	1452,3
Pośrednictwo finansowe..... <i>Financial intermediation</i>	149,5	345,1	394,6	397,0	183,7	213,3
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	4430,8	4546,2	4015,4	3662,4	395,6	3266,8
Edukacja..... <i>Education</i>	4,8	34,3	60,7	114,0	15,0	99,0
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... <i>Health and social work</i>	417,8	740,6	874,3	975,0	908,7	66,2
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała..... <i>Other community, social and personal service activities</i>	309,6	765,4	993,6	1019,4	670,8	348,6

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE rev. 1 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.

TABL. 7 (246).

**WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PAŃSTWOWYCH
I SAMORZĄDOWYCH JEDNOSTKACH I ZAKŁADACH BUDŻETOWYCH
(bieżące ceny ewidencyjne)**

Stan w dniu 31 XII

**GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN BUDGETARY STATE AND LOCAL
SELF-GOVERNMENT UNITS AND ENTITIES (current book-keeping prices)**

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	środki transportu transport equipment
		w mln zł		in mln zł
OGÓŁEM 2000	4942,6	4242,3	460,9	205,4
TOTAL 2005	7772,1	6701,5	761,0	296,6
..... 2007	9300,1	8011,5	890,9	383,3
..... 2008	10324,2	8867,9	1004,8	434,9
własność państwowa state ownership	1863,3	1129,5	522,5	208,2
własność jednostek samorządu terytorialnego . local self-government entities ownership	8460,9	7738,4	482,3	226,7
w tym: of which:				
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo Agriculture, hunting and forestry	20,8	18,5	0,9	0,5
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elek- tryczną, gaz, wodę Electricity, gas and water supply	845,4	807,9	29,5	5,7
Budownictwo Construction	8,3	6,2	1,0	1,1
Hotele i restauracje..... Hotels and restaurants	50,6	46,8	3,1	0,7
Transport, gospodarka magazynowa i łączność Transport, storage and communication	2270,3	2220,5	16,3	33,6
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ Real estate, renting and business activities	1165,7	1115,0	29,6	14,8
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdro- wotne ^Δ Public administration and defence; compulsory social security	2441,1	1602,3	520,0	317,5
Edukacja..... Education	2105,4	1803,0	264,8	33,0
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna Health and social work	324,6	228,2	80,4	15,9
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała Other community, social and personal service activities	1091,0	1019,1	58,8	12,0

TABL. 8 (247). **STOPIEŃ ZUŻYCIA ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PAŃSTWOWYCH I SAMORZĄDOWYCH JEDNOSTKACH I ZAKŁADACH BUDŻETOWYCH**
Stan w dniu 31 XII
DEGREE OF CONSUMPTION OF FIXED ASSETS IN BUDGETARY STATE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT UNITS AND ENTITIES
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which		środki transportu transport equipment
		budynki i budowle buildings and structures	maszyny, urządzenia techniczne i narzędzia machinery, technical equipment and tools	
		w %	in %	
OGÓŁEM 2000	43,9	41,1	60,2	68,8
TOTAL 2005	38,3	34,0	68,0	60,8
..... 2007	38,5	33,9	71,9	58,9
..... 2008	37,6	32,8	71,3	57,7
własność państwowa..... state ownership	45,0	29,3	71,7	62,8
własność jednostek samorządu terytorialnego local self-government entities ownership	35,9	33,3	70,9	53,0
w tym: of which:				
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... Agriculture, hunting and forestry	34,8	32,4	74,6	77,6
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę..... Electricity, gas and water supply	39,7	38,7	67,8	55,3
Budownictwo..... Construction	66,5	62,7	81,4	75,2
Hotele i restauracje..... Hotels and restaurants	37,8	34,2	82,7	75,0
Transport, gospodarka magazynowa i łączność.... Transport, storage and communication	24,2	23,3	66,2	61,2
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ Real estate, renting and business activities	50,6	50,2	67,2	68,0
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ Public administration and defence; compulsory social security	46,2	36,4	71,2	54,9
Edukacja..... Education	38,2	32,1	75,2	70,2
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... Health and social work	42,8	32,7	68,0	60,6
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała..... Other community, social and personal service activities	27,6	25,1	64,5	68,5

Uwagi ogólne

1. **Rachunki regionalne** opracowano zgodnie z zasadami Europejskiego Systemu Rachunków Narodowych i Regionalnych (ESA 1995). W systemie rachunków regionalnych dla każdego województwa zestawiane są: rachunek produkcji i rachunek tworzenia dochodów według sektorów instytucjonalnych i rodzajów działalności oraz rachunek podziału pierwotnego dochodów i rachunek podziału wtórnego dochodów w sektorze gospodarstw domowych.

2. **Produkt krajowy brutto (PKB)** przedstawia końcowy rezultat działalności wszystkich podmiotów gospodarki narodowej. Produkt krajowy brutto równa się sumie wartości dodanej brutto wytworzonej przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne powiększonej o podatki od produktów i pomniejszonej o dotacje do produktów. Produkt krajowy brutto jest liczony w cenach rynkowych.

3. **Wartość dodana brutto** mierzy wartość nowo wytworzoną w wyniku działalności produkcyjnej krajowych jednostek instytucjonalnych. Wartość dodana brutto stanowi różnicę między produkcją globalną a zużyciem pośrednim, jest wyrażona w cenach bazowych.

4. **Produkcja globalna** obejmuje wartość wyrobów i usług wytworzonych przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne. Produkcja globalna jest wyceniana w cenach bazowych lub według kosztów produkcji.

5. **Zużycie pośrednie** obejmuje wartość wyrobów i usług zużytych jako nakłady w procesie produkcji, z wyjątkiem środków trwałych, których zużycie jest rejestrowane jako amortyzacja środków trwałych. Zużycie pośrednie jest wyceniane w cenach nabycia.

6. W systemie rachunków regionalnych przyjmuje się zasadę ewidencjonowania produkcji globalnej oraz zużycia pośredniego z uwzględnieniem **obrotów wewnętrznych**.

General notes

1. **Regional accounts** were compiled according to the principles of the "European System of National and Regional Accounts (ESA 1995)". The following accounts are compiled in the regional accounts system for each voivodship: the production account and the generation of income account by institutional sectors and kind of activity as well as the allocation of primary income account and the secondary distribution of income account in the households sector.

2. **Gross domestic product (GDP)** presents the final result of the activity of all entities of the national economy. Gross domestic product is equal to the sum of gross value added generated by all national institutional units, increased by taxes on products and decreased by subsidies on products. Gross domestic product is calculated at market prices.

3. **Gross value added** measures the newly generated value as a result of the production activity of national institutional units. Gross value added is the difference between gross output and intermediate consumption, and is presented at basic prices.

4. **Gross output** includes the value of goods and services produced by all national institutional units. Gross output is valued at basic prices or according to the production costs.

5. **Intermediate consumption** includes the value of goods and services consumed as outlays in the production process, excluding fixed assets, the consumption of which is registered as depreciation of fixed assets. Intermediate consumption is presented at purchasers' prices.

6. In the regional accounts system the principle of recording gross output as well as intermediate consumption including **internal turnover** is accepted.

7. Dochody pierwotne brutto w sektorze gospodarstw domowych składają się z dochodu mieszanego brutto, dochodów związanych z pracą najemną (obejmujących całkowite koszty związane z zatrudnieniem ponoszone przez wszystkie krajowe jednostki instytucjonalne, tj. wynagrodzenia łącznie ze składkami na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne płaconymi przez pracowników, składki na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne płacone przez pracodawców i inne koszty związane z zatrudnieniem) oraz dochodów z tytułu własności. Dochody pierwotne brutto pełnią funkcję kreującą dochody do dyspozycji brutto.

8. Dochody do dyspozycji brutto w sektorze gospodarstw domowych powstają w wyniku skorygowania dochodów pierwotnych brutto o podatki od dochodów i majątku, składki na ubezpieczenia społeczne, świadczenia społeczne inne niż transfery socjalne w naturze (świadczenia z ubezpieczeń społecznych pieniężne, świadczenia z pomocy społecznej pieniężne) oraz inne transfery bieżące.

9. Grupowanie danych według województw i podregionów w podziale na rodzaje działalności według Polskiej Klasyfikacji Działalności zostało dokonane **metodą jednostek lokalnych rodzaju działalności**, tj. według siedziby i podstawowego rodzaju działalności jednostki lokalnej przedsiębiorstwa.

10. Kryteriami zaliczania danej jednostki gospodarki narodowej do określonego **sektora instytucjonalnego** są: funkcje pełnione w gospodarce narodowej, rodzaj aktywności w tworzeniu nowych wartości ekonomicznych oraz sposób uczestniczenia w podziale dochodów. Wyróżnia się pięć krajowych sektorów instytucjonalnych:

- 1) sektor przedsiębiorstw, do którego zaliczono podmioty gospodarcze wytwarzające produkty rynkowe (wyroby i usługi niefinansowe),
- 2) sektor instytucji finansowych i ubezpieczeniowych, do którego zaliczono podmioty gospodarcze zajmujące się pośrednictwem finansowym, pomocniczą działalnością finansową oraz ubezpieczeniami,
- 3) sektor instytucji rządowych i samorządowych, do którego zaliczono podmioty gospodarki na-

7. Gross primary income in the households sector is comprised of: gross mixed income, income connected with hired work (including total compensation of employees borne by all national institutional units, i.e., wages and salaries jointly with contributions to compulsory social security and health security paid by employees, contributions to compulsory social security paid by employers and other costs connected with employment) as well as property income. Gross primary income fulfils the function of creating gross disposable income.

8. Gross disposable income in the households sector is obtained as a result of correcting gross primary income by: current taxes on income, wealth, etc., social contributions, social benefits other than social transfers in kind (social security benefits in cash, social assistance benefits in cash) and other current transfers.

9. The grouping of data by voivodships and subregions according to kind of activity of the Polish Classification of Activities was conducted applying the **local kind-of-activity unit method**, i.e., by the place of residence and main kind of the activity of the local unit of the enterprise.

10. Criteria of rating a given unit of the national economy among **institutional sectors** are: functions fulfilled in the national economy, kind of activity in the creation of new economic values as well as the way of participation in the distribution of income. The five following institutional sectors are defined:

- 1) non-financial corporations sector which includes economic entities manufacturing market products (goods and non-financial services),
- 2) financial corporations sector which includes economic entities engaged in financial intermediation, auxiliary financial activity as well as in insurance activity,
- 3) general government sector which includes entities of the national economy operating according to the principles described in the Law

rodowej działające na zasadach określonych w ustawie o finansach publicznych oraz podmioty, których system finansowy został określony odrębnymi ustawami, a których podstawowym źródłem finansowania są dotacje z budżetu państwa,

- 4) sektor gospodarstw domowych, który tworzą osoby fizyczne pracujące na własny rachunek w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz osoby fizyczne pracujące na własny rachunek poza gospodarstwami indywidualnymi w rolnictwie z liczbą pracujących do 9 osób, a także osoby fizyczne uzyskujące dochody z pracy najemnej i niezarobkowych źródeł,
- 5) sektor instytucji niekomercyjnych działających na rzecz gospodarstw domowych, który obejmuje: organizacje społeczne, partie polityczne, związki zawodowe, stowarzyszenia, fundacje oraz organizacje wyznaniowe.

11. W rachunkach regionalnych uwzględnia się szacunek „szarej gospodarki” w zakresie produkcji ukrytej dla zarejestrowanych podmiotów gospodarczych z liczbą pracujących do 9 osób (niezależnie od formy własności), z liczbą pracujących od 10 do 49 osób w sektorze prywatnym (bez spółdzielni) oraz osób fizycznych z tytułu wykonywania pracy nierejestrowanej (głównie w działalności usługowej).

12. Dane za lata 2005-2006 dotyczące nominalnych dochodów w sektorze gospodarstw domowych zostały zmienione w stosunku do opublikowanych w poprzednich edycjach Rocznika. Zmiany wynikają z weryfikacji danych w rachunkach narodowych m. in. aktualizacji dochodów z tytułu własności (w tym wartości odsetek) oraz różnych transferów bieżących.

Dane o nominalnych dochodach w sektorze gospodarstw domowych prezentowane w niniejszej edycji Rocznika są w pełni porównywalne.

13. Wyjaśnienia dotyczące rachunków regionalnych (zasady metodologiczne oraz podstawowe pojęcia) zamieszczono w publikacji „Produkt krajowy brutto – Rachunki regionalne w 2007 r.”.

on Public Finances as well as entities for which the financial system was defined in special regulations, and the main source of financing of which are subsidies from the state budget,

- 4) *households sector which includes own-account workers on private farms in agriculture as well as natural persons working outside private farms in agriculture, employing up to 9 persons as well as natural persons obtaining income from hired work and non-earned sources,*
- 5) *non-profit institutions serving households sector which includes: social organizations, political parties, trade unions, associations, foundations and religious organizations.*

11. *The estimation of “hidden economy” is included in regional accounts in the field of the concealed production for registered economic entities employing up to 9 persons (independently of the kind of ownership), employing from 10 to 49 persons in private sector (excluding co-operatives) as well as natural persons engaged in non-registered work (primarily within the service activity).*

12. *Data concerning nominal income in the households for the years 2005-2006 have been changed with reference to data published in previous editions of the Yearbook. Changes results from data verification in the national accounts including property income updating (together with interest value) as well as other current transfers.*

Data on nominal income in the households sector presented in this edition of the Yearbook are fully comparable.

13. *Explanations concerning regional accounts (methodological principles, basic concepts) were placed in the publication “Gross Domestic Product – Regional Accounts in 2007”.*

TABL. 1 (248). **PRODUKT KRAJOWY BRUTTO (ceny bieżące)**
GROSS DOMESTIC PRODUCT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2000	2005	2006	2007	2000	2005	2006	2007
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent			
OGÓŁEM TOTAL	21722	28153	29977	32756	x	x	x	x
W tym wartość dodana brutto Of which gross value added	19324	24804	26333	28656	100,0	100,0	100,0	100,0
w tym sektor: of which sector:								
przedsiębiorstw..... non-financial corporations	7228	9640	10429	11566	37,4	38,9	39,6	40,4
instytucji rządowych i samorządowych general government	3827	4810	5018	5368	19,8	19,4	19,1	18,7
gospodarstw domowych..... households	7534	9365	9838	10484	39,0	37,8	37,4	36,6
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo; rybac- two..... Agriculture, hunting and forestry; fishing	1996	2115	2167	2238	10,3	8,5	8,2	7,8
Przemysł..... Industry	3852	5449	5749	6612	19,9	22,0	21,8	23,1
w tym przetwórstwo przemysłowe..... of which manufacturing	3447	4901	5163	5985	17,8	19,8	19,6	20,9
Budownictwo..... Construction	1323	1321	1527	1876	6,8	5,3	5,8	6,5
Usługi rynkowe ^a Market services ^a	8705	11253	12012	12680	45,0	45,4	45,6	44,3
Usługi nierynkowe ^a Non-market services ^a	3448	4666	4878	5249	17,8	18,8	18,5	18,3
NA 1 MIESZKAŃCA ^b PER CAPITA ^b	15238	19709	21005	22961	x	x	x	x

^a Patrz uwagi ogólne do Rocznika, ust. 2, pkt 1) na str. 25. ^b W złotych.

^a See general notes to the Yearbook, item 2, point 1) on page 25. ^b In zlotys.

TABL. 2 (249). **PODSTAWOWE ELEMENTY RACHUNKU PRODUKCJI I RACHUNKU TWORZENIA DOCHODÓW (ceny bieżące)**
BASIC ELEMENTS OF PRODUCTION ACCOUNT AND GENERATION OF INCOME ACCOUNT (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	SPECIFICATION
	w mln zł		in mln zł		
Produkcja globalna	41412	54913	59111	66537	Gross output
Zużycie pośrednie.....	22087	30109	32779	37881	Intermediate consumption
Wartość dodana brutto	19324	24804	26333	28656	Gross value added
w tym koszty związane z zatrudnieniem	8652	10055	10658	11572	of which compensation of employees
Nadwyżka operacyjna brutto.....	10473	14732	15678	17155	Gross operating surplus

TABL. 3 (250). **NOMINALNE DOCHODY W SEKTORZE GOSPODARSTW DOMOWYCH ^a**
NOMINAL INCOME IN THE HOUSEHOLDS SECTOR ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2006	2007	SPECIFICATION
Dochody pierwotne brutto:					Gross primary income:
w milionach złotych.....	16506	20255	21360	22884	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	11580	14179	14967	16041	per capita in zł
Dochody do dyspozycji brutto:					Gross disposable income:
w milionach złotych.....	16774	21042	22078	23374	in million zlotys
na 1 mieszkańca w zł.....	11768	14731	15470	16385	per capita in zł

^a Dane za lata 2005 i 2006 zostały zmienione; patrz uwagi ogólne do działu, ust. 12 na str. 318.

^a Data for the years 2005 and 2006 have been corrected; see general notes to chapter, item 12 on page 318.

Uwagi ogólne

1. W dziale zaprezentowano podstawowe kategorie ekonomiczne według sektorów własności oraz proces prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Proces prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych – z wyjątkiem byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej – prowadzony jest na podstawie ustawy z dnia 30 VIII 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji (Dz. U. Nr 118, poz. 561), z późniejszymi zmianami (zastąpiła ustawę z dnia 13 VII 1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych) oraz:

- ustawy z dnia 25 IX 1981 r. o przedsiębiorstwach państwowych (Dz. U. 1991 Nr 18, poz. 80), z późniejszymi zmianami,
- ustawy z dnia 30 IV 1993 r. o narodowych funduszach inwestycyjnych i ich prywatyzacji (Dz. U. Nr 44, poz. 202), z późniejszymi zmianami.

2. Na podstawie wymienionych aktów prawnych stosuje się trzy zasadnicze metody postępowania z przedsiębiorstwami państwowymi:

- 1) **komercjalizację**, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa:
 - a) w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa w celu:
 - prywatyzacji pośredniej (kapitałowej) poprzez sprzedaż akcji lub udziałów,
 - prywatyzacji poprzez obejmowanie akcji w podwyższonym kapitale zakładowym (od 2004 r.) polegającej na zbywaniu akcji w drodze subskrypcji prywatnej lub otwartej,
 - wniesienia akcji lub udziałów do narodowych funduszy inwestycyjnych (NFI),
 - innym,
 - b) do 30 IV 2004 r. w spółkę z udziałem wierzycieli powstałą w wyniku konwersji wierzytelności na udziały;

General notes

1. Basic economic categories are presented in the chapter by ownership sectors as well as the privatization process of state owned enterprise.

The process of privatizing state owned enterprises – except of former state forms – is conducted on the basis of the Law on the Commercialization and Privatization, dated 30 VIII 1996 (Journal of Laws No.118, item 561), with later amendments (it replaced the Law on the Privatizing of State Owned Enterprises, dated 13 VII 1990) as well as:

- the Law on State Owned Enterprises, dated 25 IX 1981 (Journal of Laws 1991 No. 18, item 80), with later amendments,
- the Law on National Investment Funds and Their Privatization, dated 30 IV 1993 (Journal of Laws No. 44, item 202), with later amendments.

2. On the basis of the legal acts mentioned above three basic methods are used relative to state owned enterprises:

- 1) **commercialization**, i.e., the transformation of an enterprise:
 - a) into a sole-shareholder company of the State Treasury for the purpose of:
 - indirect (capital) privatization through the sale of shares or holdings ,
 - privatization by the taking up shares in higher founder's capital (since 2004) based on the disposal of shares on the way of private subscription or open,
 - the transfer of shares or holdings to the national investment funds (NIF),
 - other,
 - b) until 30 IV 2004 – into a company with creditors` participation established as a result of debt conversion on holdings;

- 2) **prywatyzację bezpośrednią** polegającą na rozporządzeniu przez organ założycielski wszystkimi składnikami materialnymi i niematerialnymi majątku przedsiębiorstwa (sprzedaż, wniesienie do spółki, oddanie do odpłatnego korzystania);
- 3) **likwidację** przedsiębiorstwa **ze względów ekonomicznych**.

3. Odrębnym procesom – w myśl ustawy z dnia 19 X 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw (jednolity tekst Dz. U. 2004 Nr 208, poz. 2128, z późniejszymi zmianami) – podlega majątek byłych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączony do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa (ZWRSP), którym dysponuje Agencja Nieruchomości Rolnych w celu restrukturyzacji i prywatyzacji.

Podmioty gospodarki narodowej

1. Prezentowane dane dotyczą podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON i obejmują osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, zaklasyfikowane do poszczególnych sekcji PKD według przeważającego rodzaju działalności.

2. Krajowy rejestr urzędowy podmiotów gospodarki narodowej, zwany dalej rejestrem REGON, jest rejestrem administracyjnym prowadzonym przez Prezesa GUS. Zasady prowadzenia rejestru określają przepisy ustawy z dnia 29 VI 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z późniejszymi zmianami) oraz przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 VII 1999 r. (Dz. U. Nr 69, poz. 763, z późniejszymi zmianami) w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji rejestru podmiotów gospodarki narodowej, w tym wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń oraz szczegółowych warunków i trybu współdziałania służb statystyki publicznej z innymi organami prowadzącymi rejestry i systemy informatyczne administracji publicznej.

3. Podstawową funkcją rejestru REGON jest identyfikowanie podmiotów gospodarki narodowej, co jest realizowane poprzez nadawanie im unikatowych numerów identyfikacyjnych.

- 2) **direct privatization** based on the disposition, by the founding body, of all tangible and intangible asset components of an enterprise (sale, transfer to a company, leasing);
- 3) **the liquidation of an enterprise due to economic reasons**.

3. Processes based on the Law on the Management of Agricultural Real Estate of the State Treasury, dated 19 X 1991 as well as changes in some laws (uniform text Journal of Laws 2004 No. 208, item 2128), with later amendments – consist in the assets of former state farms being incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury (APSST), which is administered by the Agricultural Property Agency for the purpose of restructuring and privatization.

Entities of the national economy

1. Presented data concern entities of the national economy recorded in the REGON register and include legal persons, organizational entities without legal personality and natural persons conducting economic activity, classified into particular NACE sections according to the predominant kind of activity.

2. The National Official Business Register, hereinafter referred to as REGON, is an administrative register held by the President of the CSO. The rules for running the register are defined by the Regulation of the Council of Ministers of 29 VII 1995 on public statistics (Journal of Laws No. 88, item 439, with later amendments) and the provisions of the Regulation of the Council of Ministers of 27 VII 1999 (Journal of Laws No. 69, item 763, with later amendments) on the mode and methodology of running and updating the business register, including application, questionnaire and certificate specimens and detailed conditions and mode of co-operation of official statistics services with other bodies running official registers and information systems in public administration.

3. The basic function of the REGON register is identification of entities of the national economy, which is accomplished by assigning to them unique identification numbers.

Prywatyzacja

Privatization

TABL. 1 (251). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE WEDŁUG STANU PRAWNO-ORGANIZACYJNEGO W 2008 R.**
 Stan w dniu 31 XII
STATE OWNED ENTERPRISES BY LEGAL AND ORGANIZATIONAL STATUS
IN 2008
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W tym Of which					
		w prywa- tyzacji bezpo- średniej <i>in direct privatiza- tion</i>	w likwida- cji <i>in liquida- tion</i>	w upadło- ści <i>in bank- ruptcy</i>	w postę- powaniu napraw- czym <i>in sanita- tion procedure</i>	pod zarządem <i>under manage- ment</i>	bez zmian prawno- organi- zacyjnych <i>without legal and organiza- tional changes</i>
OGÓŁEM..... TOTAL	9	1	-	1	-	-	-
w tym: <i>of which:</i>							
Przetwórstwo przemysłowe <i>Manufacturing</i>	4	-	-	1	-	-	-
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>	2	-	-	-	-	-	-
Transport, gospodarka magazynowa i łączność .. <i>Transport, storage and communication</i>	3	1	-	-	-	-	-

TABL. 2 (252). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE^a OBJĘTE PROCESEM PRYWATYZACJI
 W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2008 R.**
STATE OWNED ENTERPRISES^a INCLUDED IN THE PRIVATIZATION PROCESS
FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2008

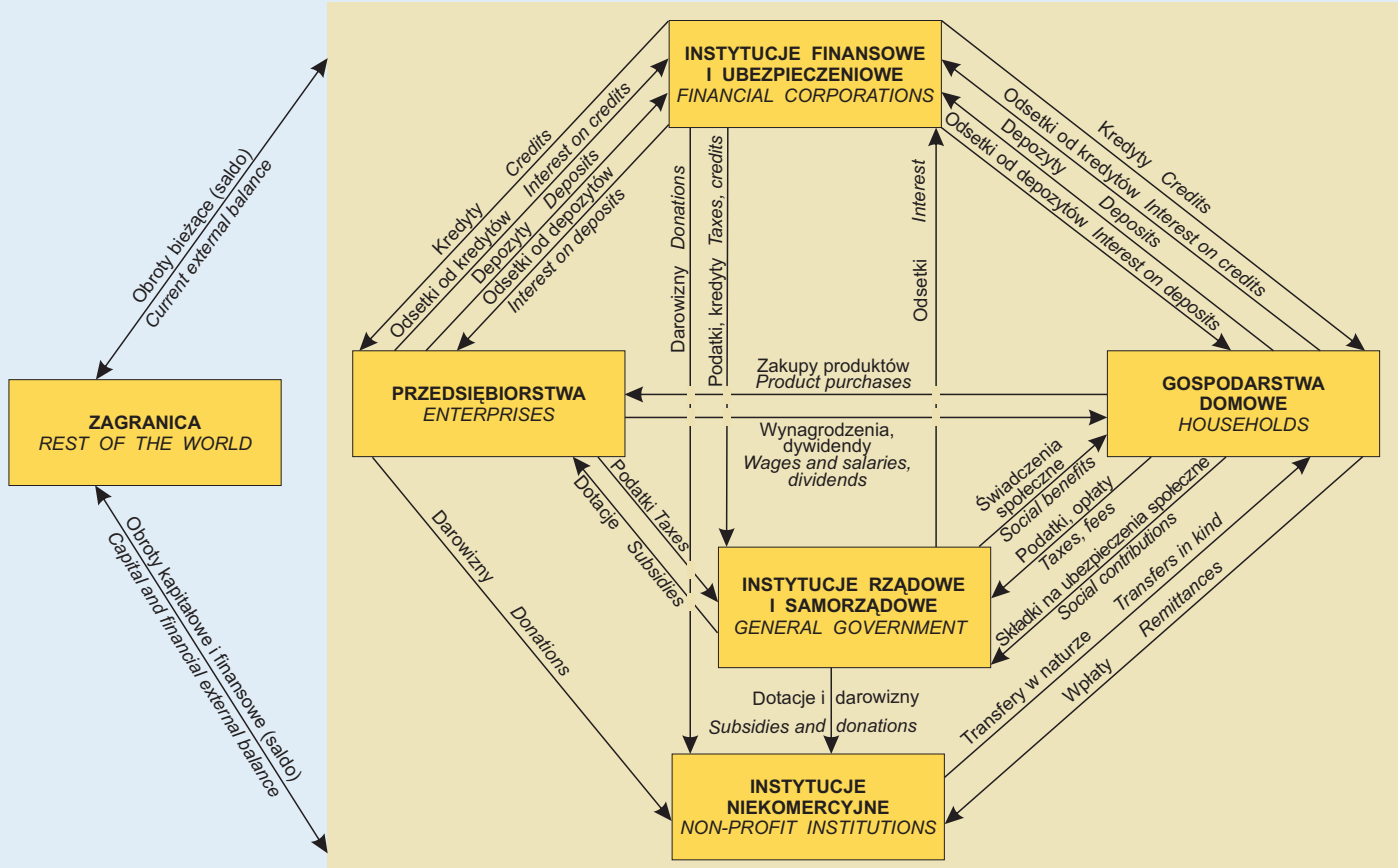
WYSZCZEGÓLNIENIE	W liczbach bezwzględnych <i>In absolute numbers</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SPECIFICATION
OGÓŁEM.....	246	100,0	TOTAL
Skomercjalizowane	37	15,0	<i>Commercialized</i>
Objęte prywatyzacją bezpośrednią	102	41,5	<i>Included in direct privatization</i>
w tym sprywatyzowane	100	40,7	<i>of which privatized</i>
Poddane likwidacji	107	43,5	<i>Subject to liquidation</i>
w tym zlikwidowane.....	61	24,8	<i>of which liquidated</i>

^a Bez państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej włączonych do Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa.
^a Excluding state farms incorporated into the Agricultural Property Stock of the State Treasury.

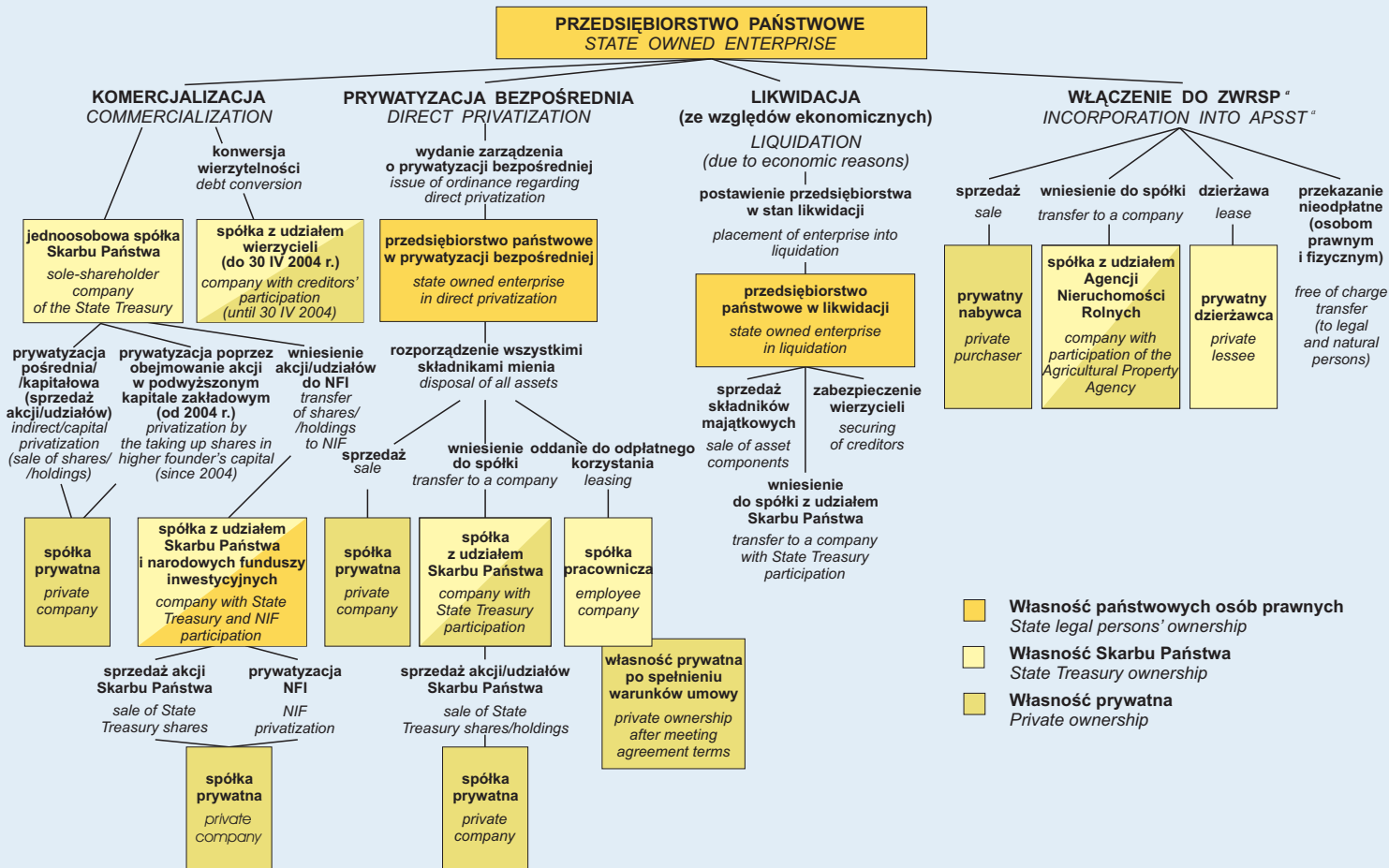
TABLE 3 (253). **PRZEDSIĘBIORSTWA PAŃSTWOWE SPRYWATYZOWANE METODĄ BEZPOŚREDNIA I ZLIKwidOWANE W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2008 R.**
STATE OWNED ENTERPRISES PRIVATIZED AND LIQUIDATED BY THE DIRECT METHOD FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total	W wyniku As a result of				Zlikwidowa- ne Liquidated
		sprzedaży majątku sale of assets	wniesienia majątku do spółki Skarbu Państwa transfer of assets to a company of the State Treasury	oddania majątku do odpłatnego korzystania leasing	zastosowa- nia miesza- nych sposo- bów zbycia majątku use of combined methods for disposal of assets	
OGÓŁEM..... TOTAL	100	33	7	57	3	61
w tym: of which:						
Przetwórstwo przemysłowe Manufacturing	30	14	4	12	-	21
Budownictwo	29	8	1	19	1	13
Handel i naprawy ^Δ	18	3	-	14	1	10
Handel i naprawy ^Δ Trade and repair ^Δ						
Transport, gospodarka magazynowa i łączność ... Transport, storage and communication	11	4	1	5	1	8
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	7	2	-	5	-	5
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ Real estate, renting and business activities						

SEKTORY INSTYTUCJONALNE I ICH WZAJEMNE POWIĄZANIA
INSTITUTIONAL SECTORS AND THEIR RELATIONSHIPS

SCHEMAT PROCESU PRYWATYZACJI PLAN OF THE PRIVATIZATION PROCESS

- Własność państwowych osób prawnych
State legal persons' ownership
- Własność Skarbu Państwa
State Treasury ownership
- Własność prywatna
Private ownership

a Zasiób Własności Rolnej Skarbu Państwa.
a Agricultural Property Stock of the State Treasury.

TABL. 4 (254).

SPÓŁKI POWSTAŁE W WYNIKU KOMERCJALIZACJI PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH I ICH PRYWATYZACJA W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2008 R.

COMPANIES ESTABLISHED AS A RESULT OF THE COMMERCIALIZATION OF STATE OWNED ENTERPRISES AND THEIR PRIVATIZATION FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki Companies	SPECIFICATION
OGÓŁEM	34	TOTAL
powstałe w celu:		<i>established for the purpose of:</i>
prywatyzacji ^a	31	<i>privatization^a</i>
innym.....	3	<i>other</i>
W tym sprywatyzowane pośrednio (kapitałowo)	8	<i>Of which indirectly (capital) privatized</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego.....	2	<i>of which with foreign capital participation</i>

^a Pośredniej (kapitałowej), poprzez obejmowanie akcji oraz wniesienia do NFI.

^a *Indirect (capital) privatization by the taking up share and transfer to NIF.*

TABL. 5 (255).

SPÓŁKI POWSTAŁE NA BAZIE MAJĄTKU SPRYWATYZOWANYCH BEZPOŚREDNIO I ZLIKWIDOWANYCH PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH W OKRESIE OD 1 VIII 1990 R. DO 31 XII 2008 R.

COMPANIES ESTABLISHED ON THE BASIS OF THE DIRECTLY PRIVATIZED AND LIQUIDATED STATE OWNED ENTERPRISES FROM 1 VIII 1990 TO 31 XII 2008

WYSZCZEGÓLNIENIE	Spółki Companies	SPECIFICATION
OGÓŁEM	81	TOTAL
Spółki z udziałem Skarbu Państwa powstałe z wniesienia majątku przedsiębiorstw państwowych.....	11	<i>Companies with State Treasury participation established from the transfer of assets of state owned enterprises</i>
w tym z udziałem kapitału zagranicznego.....	1	<i>of which with foreign capital participation</i>
Spółki pracownicze ^a	70	<i>Employee companies^a</i>

^a Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub akcyjne użytkujące odpłatnie majątek sprywatyzowanych bezpośrednio i zlikwidowanych przedsiębiorstw państwowych, do których przystąpiła większość pracowników tych przedsiębiorstw.

^a *Limited liability and joint stock companies leasing the assets of directly privatized and liquidated state owned enterprises in which the majority of employees of those state owned enterprises participated.*

Podmioty gospodarki narodowej

Entities of the national economy

TABLE 6 (256). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGION**
 Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REGISTERED IN THE REGION REGISTER
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM.....	102633	110087	113058	115821	TOTAL
sektor publiczny	5340	6684	6605	5609	public sector
sektor prywatny.....	97293	103403	106453	110212	private sector
z liczby ogółem:					of total number:
Przedsiębiorstwa państwowe.....	74	25	17	10	State owned enterprises
Spółki.....	11870	12010	12309	12307	Companies
w tym:					of which:
handlowe	3591	5080	5427	5514	commercial
cywilne.....	8223	6872	6822	6734	civil
Spółdzielnie	788	735	733	702	Co-operatives
Fundacje.....	100	174	202	209	Foundations
Stowarzyszenia i organizacje społeczne	1670	3060	3481	3674	Associations and social organizations
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.....	80013	82447	83747	86243	Natural persons conducting economic activity

^a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

^a Excluding persons tending private farms.

TABL. 7 (257). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGION WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI PKD**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REGISTERED IN THE REGION REGISTER BY LEGAL FORMS AND PKD SECTIONS
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	w tym of which							
			przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	spółki handlowe commercial companies				spółki cywilne civil law partnerships		spółdzielnie co-operatives
				razem total	w tym of which					
			jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation						
OGÓŁEM 2000	102633	22620	74	3591	16	733	8223	788	80013	
TOTAL 2005	110087	27640	25	5080	13	851	6872	735	82447	
..... 2007	113058	29311	17	5427	12	908	6822	733	83747	
2008	115821	29578	10	5514	17	924	6734	702	86243	
w tym: of which:										
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo Agriculture, hunting and forestry	5066	848	1	326	-	83	180	115	4218	
Rybacko Fishing	128	26	-	20	-	-	5	1	102	
Przemysł Industry	10210	2463	4	1412	9	268	943	67	7747	
w tym przetwórstwo przemysłowe of which manufacturing	9908	2278	4	1288	7	257	908	67	7630	
Budownictwo Construction	13163	1109	1	542	1	74	537	23	12054	
Handel i naprawy ^Δ Trade and repair ^Δ	31242	4686	1	1765	1	263	2802	110	26556	
Hotele i restauracje Hotels and restaurants	3379	616	-	211	1	73	377	2	2763	
Transport, gospodarka magazynowa i łączność ... Transport, storage and communication	7578	630	3	238	2	51	347	10	6948	
			E							

^a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

^a Excluding persons tending private farms.

TABL. 7 (257). **PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ^a ZAREJESTROWANE W REJESTRZE REGON WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI PKD (dok.)**
Stan w dniu 31 XII
ENTITIES OF THE NATIONAL ECONOMY^a REGISTERED IN THE REGON REGISTER BY LEGAL FORMS AND PKD SECTIONS (cont.)
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej Legal persons and organizational entities without legal personality							Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą Natural persons conducting economic activity	
		razem total	przedsiębiorstwa państwowe state owned enterprises	w tym of which						spółdzielnie co-operatives
				razem total	spółki handlowe commercial companies		spółki cywilne civil law partnerships			
					jednoosobowe Skarbu Państwa sole-shareholder companies of the State Treasury	z udziałem kapitału zagranicznego with foreign capital participation				
Pośrednictwo finansowe Financial intermediation	4236	277	-	83	-	5	81	30	3959	
Obsługa nieruchomości i firm ^a Real estate, renting and business activities	20045	9700	-	685	1	86	782	332	10345	
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe świadczenia społeczne i zdrowotne ^a Public administration and defence; compulsory social security	1135	1135	-	-	-	-	-	-	-	
Edukacja..... Education	3394	1912	-	26	-	6	67	2	1482	
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna Health and social work	7035	849	-	94	-	3	397	3	6186	
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała .. Other community, social and personal service activities	9207	5326	-	112	2	12	216	7	3881	

^a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.

^a Excluding persons tending private farms.

TABL. 8 (258)

SPÓŁKI HANDLOWE WEDŁUG FORM PRAWNYCH I SEKCJI PKD

Stan w dniu 31 XII

COMMERCIAL COMPANIES BY LEGAL STATUS AND PKD SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Grand total	Spółki kapitałowe Companies			Spółki osobowe ^a Partnerships ^a		
		razem total	akcyjne joint stock	z ograniczoną odpowiedzialnością with limited liability	razem total	w tym of which	
						jawne unlimited partnerships	komandytowe limited partnerships
OGÓŁEM 2000	3591	3569	155	3414	22	14	8
TOTAL 2005	5080	4321	147	4174	759	719	15
2007	5427	4558	140	4418	869	811	28
2008	5514	4607	128	4479	907	838	38
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo..... <i>Agriculture, hunting and forestry</i>	326	300	6	294	26	23	3
Rybackstwo..... <i>Fishing</i>	20	20	-	20	-	-	-
Przemysł..... <i>Industry</i>	1412	1239	55	1184	173	164	9
w tym przetwórstwo przemysłowe..... <i>of which manufacturing</i>	1288	1121	53	1068	167	158	9
Budownictwo..... <i>Construction</i>	542	483	15	468	59	57	2
Handel i naprawy ^Δ <i>Trade and repair^Δ</i>	1765	1314	17	1297	451	441	10
Hotele i restauracje..... <i>Hotels and restaurants</i>	211	193	3	190	18	17	1
Transport, gospodarka magazynowa i łączność..... <i>Transport, storage and communication</i>	238	207	5	202	31	31	-
Pośrednictwo finansowe..... <i>Financial intermediation</i>	83	61	8	53	22	20	2
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ <i>Real estate, renting and business activities</i>	685	608	11	597	77	60	11
Edukacja..... <i>Education</i>	26	23	-	23	3	3	-
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna..... <i>Health and social work</i>	94	52	1	51	42	18	-
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała ... <i>Other community, social and personal service activities</i>	112	107	7	100	5	4	-

^a W województwie warmińsko-mazurskim wśród spółek osobowych zarejestrowanych było: w 2005 r. – 24 spółki partnerskie i 1 spółka komandytowo-akcyjna, w 2007 r. – odpowiednio 29 i 1, w 2008 r. – odpowiednio 30 i 1.

^a There were only in 2005 – 24 professional partnerships and 1 limited joint-stock partnership, in 2007 – 29 and 1, in 2008 – 30 and 1 limited joint-stock partnership registered in the whole Warmińsko-Mazurskie Voivodship.

TABL. 9 (259)

**OSOBY FIZYCZNE^a PROWADZĄCE DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZĄ
WEDŁUG SEKCJI PKD**

Stan w dniu 31 XII

NATURAL PERSONS^a CONDUCTING ECONOMIC ACTIVITY BY PKD SECTIONS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2000	2005	2007	2008	SPECIFICATION
OGÓŁEM.....	80013	82447	83747	86243	TOTAL
w tym:					<i>of which:</i>
Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	4486	3918	4059	4218	<i>Agriculture, hunting and forestry</i>
Rybacktwo.....	86	104	102	102	<i>Fishing</i>
Przemysł.....	7705	7558	7621	7747	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	7602	7444	7512	7630	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	8886	8869	10655	12054	<i>Construction</i>
Handel i naprawy ^Δ	28163	27858	26746	26556	<i>Trade and repair^Δ</i>
Hotele i restauracje.....	2560	2846	2730	2763	<i>Hotels and restaurants</i>
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	7417	6873	6836	6948	<i>Transport, storage and communication</i>
Pośrednictwo finansowe	3784	3994	3863	3959	<i>Financial intermediation</i>
Obsługa nieruchomości i firm ^Δ	8465	10028	10123	10345	<i>Real estate, renting and business activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne ^Δ	1	-	-	-	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja.....	996	1335	1429	1482	<i>Education</i>
Ochrona zdrowia i pomoc społeczna...	4281	5627	5831	6186	<i>Health and social work</i>
Działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna, pozostała	3182	3436	3751	3881	<i>Other community, social and personal service activities</i>

^a Bez osób prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne.^a Excluding persons tending private farms.

DO ROCZNIKA STATYSTYCZNEGO
WOJEWÓDZTWA
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
2009

TO THE STATISTICAL YEARBOOK
OF WARMIŃSKO-MAZURSKIE
VOIVODSHIP
2009

**WYBRANE DANE WEDŁUG
POLSKIEJ KLASYFIKACJI DZIAŁALNOŚCI
(PKD) 2007**

**SELECTED DATA
BY NACE
(NOMENCLATURE DES ACTIVITÉS DE COMMUNAUTÉ
EUROPÉENNE – rev. 1.1)**

SPIS TREŚCI

CONTENTS

		Tablica Table	Strona Page
Pracujący	<i>Employed persons</i>	1	3
Przeciętne zatrudnienie.....	<i>Average paid employment</i>	2	4
Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto	<i>Average monthly gross wages and salaries</i>	3	5
Produkcja sprzedana przemysłu (ceny bieżące) .	<i>Sold production of industry (current prices)</i> .	4	6
Produkcja budowlano-montażowa	<i>Construction and assembly production (current prices)</i>	5	7
Przychody, koszty i wynik finansowy przedsię- biorstw	<i>Revenues, costs and financial results of enterprises</i>	6	8
Relacje ekonomiczne w przedsiębiorstwach	<i>Economic relation in enterprises</i>	7	12
Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w 2008 r. (ceny bieżące)	<i>Investment outlays in enterprises in 2008 (current prices)</i>	8	13
Wartość brutto środków trwałych w przedsię- biorstwach w 2008 r. (bieżące ceny ewiden- cyjne)	<i>Gross value of fixed assets in enterprises in 2008 (current book-keeping prices)</i>	9	14

Skróty nazw sekcji PKD 2007
Abbreviations names sections by NACE

SEKCJE SECTIONS	PKD 2007		NACE Rev.2	
	nazwa pełna	skrót	complete name	abbreviation
Sekcja D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz , parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną i gorącą wodę	<i>Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>	X
Sekcja E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja	<i>Water supply; sewerage, waste management and remediation activities</i>	X
Sekcja G	Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	Handel; naprawa pojazdów samochodowych	<i>Wholesale and retail trade; repair of motor vehicles and motorcycles</i>	<i>Trade; repair of motor vehicles</i>
Sekcja I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	Zakwaterowanie i gastronomia	<i>Accommodation and food service activities</i>	<i>Accommodation and catering</i>
Sekcja L	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	Obsługa rynku nieruchomości	<i>Real estate activities</i>	X
Sekcja N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	Administrowanie i działalność wspierająca	<i>Administrative and support service activities</i>	X
Sekcja T	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników oraz wytwarzające produkty na własne potrzeby	<i>Activities of households as employers; undifferentiated goods- and services-producing activities of households for own use</i>	<i>Activities of households as employers and products-producing activities of households for own use</i>

Znak Δ – oznacza, że nazwy zostały skrócone w stosunku do obowiązującej klasyfikacji.
categories of applied classification are presented in abbreviated form.

Znak # – oznacza, że dane nie mogą być opublikowane ze względu na konieczność zachowania tajemnicy statystycznej w rozumieniu ustawy o statystyce publicznej.
data may not be published due to the necessity of maintaining statistical confidentiality in accordance with the law on public statistics.

TABL. 1. **PRACUJĄCY**^{ab}
Stan w dniu 31 XII
EMPLOYED PERSONS^{ab}
As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	396853	406094	422170	426479	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	67303	67256	67668	67404	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł.....	98952	102621	107384	103155	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	88606	92089	96589	92359	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo.....	17961	20044	24209	26227	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	60260	60969	63964	66629	<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	20251	20843	21144	21413	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	7051	7514	7963	8716	<i>Accommodation and catering ^Δ</i>
Informacja i komunikacja.....	2340	2363	2600	2588	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	8324	8361	8241	9460	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5012	5180	5125	5764	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	14594	14933	16433	15684	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1728	1811	1971	2130	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	22125	22669	23044	23813	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	37395	37349	37480	37824	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	23771	24195	24815	25297	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana kulturą, rozrywką i rekreacją.....	4240	4429	4603	4682	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa.....	5546	5557	5526	5693	<i>Other service activities</i>

^a Według faktycznego miejsca pracy. ^b Dane nie obejmują jednostek budżetowych w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

^a By actual workplace. ^b Data do not include budgetary entities conducting activity within the scope of national defence and public safety.

TABL. 2. **PRZECIĘTNE ZATRUDNIENIE**
AVERAGE PAID EMPLOYMENT

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M.....	264407	272616	281283	286426	T O T A L
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10255	10173	10495	10190	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł.....	81647	85953	88139	89502	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe.	74389	78697	80655	81748	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo	15248	16937	19638	21667	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	35510	35661	37116	39590	<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>
Transport i gospodarka magazyno- wa	11000	10658	10905	11702	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	5233	5573	6134	6303	<i>Accommodation and catering ^Δ</i>
Informacja i komunikacja	3250	4922	4557	1072	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpiecze- niowa	4987	4749	4726	4410	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	3553	3535	3522	3645	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4805	4922	5317	5590	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	4435	4302	4537	4987	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona nar- odowa; obowiązkowe zabezpie- czenia społeczne	21522	21968	22451	23304	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja.....	37047	37126	37019	37193	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20404	20616	20862	21115	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana kulturą, roz- rywką i rekreacją.....	3258	3393	3505	3573	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa	2253	2128	2360	2583	<i>Other service activities</i>

TABL. 3. **PRZECIĘTNE MIESIĘCZNE WYNAGRODZENIA BRUTTO**
AVERAGE MONTHLY GROSS WAGES AND SALARIES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION
	w zł		in zł		
OGÓŁEM	2015,99	2118,29	2273,81	2474,26	TOTAL
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	2467,72	2465,15	2718,20	3111,14	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł.....	1881,59	1971,99	2160,45	2378,61	<i>Industry</i>
w tym przetwórstwo przemysłowe	1837,19	1925,24	2119,00	2330,91	<i>of which manufacturing</i>
Budownictwo.....	1677,73	1799,43	1962,53	2162,53	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	1460,53	1519,32	1678,32	1870,75	<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	1964,36	2003,69	2092,51	2337,71	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	1596,82	1711,63	1836,41	2029,24	<i>Accommodation and catering ^Δ</i>
Informacja i komunikacja.....	3529,96	3869,78	3879,99	2961,89	<i>Information and communication</i>
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	2948,03	3064,56	3322,73	3517,31	<i>Financial and insurance activities</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2258,84	2503,50	2538,46	2752,38	<i>Real estate activities</i>
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	2100,72	2196,20	2326,95	2408,92	<i>Professional, scientific and technical activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	1375,87	1455,08	1486,34	1720,60	<i>Administrative and support service activities</i>
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne.....	2768,70	2904,31	3052,01	3430,29	<i>Public administration and defence; compulsory social security</i>
Edukacja	2413,25	2518,01	2647,19	2902,90	<i>Education</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	1877,16	1976,47	2267,95	2510,74	<i>Human health and social work activities</i>
Działalność związana kulturą, rozrywką i rekreacją.....	1911,48	1985,13	2109,39	2317,84	<i>Arts, entertainment and recreation</i>
Pozostała działalność usługowa.....	1910,39	1990,90	1930,99	2000,54	<i>Other service activities</i>

TABLE 4. **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (ceny bieżące)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008	
	w mln zł in mln zł			w odsetkach in percent	
OGÓŁEM..... TOTAL	14593,0	15437,7	18969,1	18452,7	100,0
Przetwórstwo przemysłowe..... Manufacturing	13817,6	14547,3	18016,5	17431,2	94,5
w tym: of which:					
Produkcja artykułów spożywczych..... Manufacture of food products	3911,2	4382,0	6430,8	6309,9	34,2
Produkcja wyrobów tekstylnych Manufacture of textiles	116,5	146,2	161,6	135,3	0,7
Produkcja odzieży..... Manufacture of wearing apparel	185,2	186,2	180,4	175,2	0,9
Produkcja wyrobów z drewna, korka, słomy i wikliny ^Δ Manufacture of products of wood, cork, straw and wicker ^Δ	1040,4	1150,5	1178,6	1017,2	5,5
Produkcja papieru i wyrobów z papieru..... Manufacture of paper and paper prod- ucts	169,1	189,6	200,9	214,6	1,2
Poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji..... Printing and reproduction of recorded media	177,8	203,6	243,3	217,3	1,2
Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych..... Manufacture of chemicals and chemi- cal products	205,9	195,8	213,9	224,6	1,2
Produkcja wyrobów z pozostałych mi- neralnych surowców niemetalicznych..... Manufacture of other non-metallic mineral products	488,1	603,8	874,9	815,4	4,4
Produkcja metali..... Manufacture of basic metals	144,4	124,4	189,8	161,8	0,9
Produkcja wyrobów z metali ^Δ Manufacture of metal products ^Δ	1046,1	1080,2	1269,7	1371,2	7,4

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

TABL. 4. **PRODUKCJA SPRZEDANA PRZEMYSŁU^a (dok.)**
SOLD PRODUCTION OF INDUSTRY^a (cont.)

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2006	2007	2008		
	w mln zł in mln zł				w odsetkach in percent	
Przetwórstwo przemysłowe (dok.) Manufacturing (cont.)						
Produkcja urządzeń elektrycznych <i>Manufacture of electrical equipment</i>	165,8	219,9	444,9	377,2	2,0	
Produkcja maszyn i urządzeń ^Δ <i>Manufacture of machinery and equip- ment n.e.c.</i>	548,5	578,3	868,4	790,8	4,3	
Produkcja pojazdów samochodowych, przyczep i naczep <i>Manufacture of motor vehicles, trailers and semi-trailers</i>	196,8	185,7	225,8	189,2	1,0	
Produkcja pozostałego sprzętu transportowego <i>Manufacture of other transport equip- ment</i>	211,7	#	#	171,7	0,9	
Produkcja mebli <i>Manufacture of furniture</i>	2167,4	2214,7	1795,2	1958,8	10,6	

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities employing more than 9 persons.

Budownictwo

Construction

TABL. 5. **PRODUKCJA BUDOWLANO-MONTAŻOWA^a (ceny bieżące)**
CONSTRUCTION AND ASSEMBLY PRODUCTION^a (current prices)

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2006	2007	2008	SPECIFICATION	
	w mln zł in mln zł					w odsetkach in percent
OGÓŁEM	1294,2	1611,2	1695,2	2217,5	100,0	TOTAL
Budowa budynków ^Δ	622,8	739,5	810,3	1027,2	46,3	Construction of buildings ^Δ
Budowa obiektów inżynierii lądowej i wodnej ^Δ	415,7	543,9	533,5	730,0	32,9	Civil engineering
Roboty budowlane specjalistyczne	255,6	327,8	351,4	460,3	20,8	Specialised construction activities

^a Zrealizowana systemem zleceńowym przez jednostki budowlane.

^a Realized on the basis of the contract by construction entities.

TABLE 6. **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW^a**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES^a

SEKCJE	2005	2006	2007	2008	SECTIONS
	w mln zł in mln zł				
PRZYCHODY Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI					
REVENUES FROM TOTAL ACTIVITY					
OGÓŁEM.....	27110,4	29164,7	35057,8	36748,5	TOTAL
w tym					of which
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	392,3	444,4	596,6	569,9	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	15004,5	15910,9	19247,3	20273,2	Industry
w tym					of which
przetwórstwo przemysłowe	14200,4	15003,2	18222,3	19117,7	manufacturing
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ	324,7	362,8	395,9	488,4	water supply; sewerage, waste management and remediation activities ^Δ
Budownictwo	1544,4	2013,3	2288,8	2872,0	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	8147,5	8698,3	10618,8	10596,9	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazyno- wa	473,2	492,2	520,7	614,7	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	318,7	383,0	437,7	415,0	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	195,1	64,8	76,1	69,8	Information and communication
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	442,6	438,5	476,4	510,8	Real estate activities
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	94,8	124,5	114,7	145,5	Administrative and support service activities
Opieka zdrowotna i pomoc społecz- na	103,1	115,9	122,6	151,1	Human health and social work activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities keeping accounting ledgers, employing more than 9 persons.

TABL. 6.

PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW^a (cd.)
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES^a (cont.)

SEKCJE	2005	2006	2007	2008	SECTIONS
	w mln zł in mln zł				
KOSZTY UZYSKANIA PRZYCHODÓW Z CAŁOKSZTAŁTU DZIAŁALNOŚCI					
COSTS OF OBTAINING REVENUES FROM TOTAL ACTIVITY					
OGÓŁEM	25935,0	28105,0	33298,1	35702,5	TOTAL
w tym					of which
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	381,8	412,0	527,1	577,5	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł	14214,9	15375,5	18255,5	19885,8	Industry
w tym					of which
przetwórstwo przemysłowe	13427,4	14498,8	17317,8	18813,5	manufacturing
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ	313,7	349,4	380,2	452,0	water supply; sewerage, waste management and remediation activities ^Δ
Budownictwo	1462,3	1898,0	2129,1	2636,6	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	7925,8	8400,0	10230,5	10282,3	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazyno- wa	484,0	494,0	508,6	606,5	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	298,1	343,0	388,4	369,5	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	157,1	52,5	63,0	62,6	Information and communication
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	437,1	433,1	445,8	484,8	Real estate activities
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	90,4	122,9	106,7	134,6	Administrative and support service activities
Opieka zdrowotna i pomoc społecz- na	99,6	109,6	120,5	140,8	Human health and social work activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities keeping accounting ledgers, employing more than 9 persons.

TABLE 6. **PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW ^a (cd.)**
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES ^a (cont.)

SEKCJE	2005	2006	2007	2008	SECTIONS
	w mln zł in mln zł				
WYNIK FINANSOWY BRUTTO					
GROSS FINANCIAL RESULTS					
OGÓŁEM.....	1177,0	1060,2	1759,5	1047,0	TOTAL
w tym					of which
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	10,9	32,3	69,7	-7,7	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	790,7	536,4	992,1	387,9	Industry
w tym					of which
przetwórstwo przemysłowe	774,1	505,4	904,9	304,8	manufacturing
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ	11,0	13,4	15,7	36,5	water supply; sewerage, waste management and remediation activities ^Δ
Budownictwo	82,1	115,2	159,7	235,4	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	221,7	298,1	388,2	315,0	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazyno- wa	-10,8	-1,7	11,9	8,4	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	20,6	40,0	48,8	45,5	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja	38,0	12,3	13,1	7,2	Information and communication
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5,5	5,4	30,6	26,0	Real estate activities
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	4,5	1,3	8,1	10,9	Administrative and support service activities
Opieka zdrowotna i pomoc społecz- na	3,6	6,2	2,1	10,3	Human health and social work activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities keeping accounting ledgers, employing more than 9 persons.

TABL. 6.

PRZYCHODY, KOSZTY I WYNIK FINANSOWY PRZEDSIĘBIORSTW^a (dok.)
REVENUES, COSTS AND FINANCIAL RESULTS OF ENTERPRISES^a (cont.)

SEKCJE	2005	2006	2007	2008	SECTIONS
	w mln zł in mln zł				
WYNIK FINANSOWY NETTO					
NET FINANCIAL RESULTS					
OGÓŁEM	962,2	886,0	1647,7	927,9	TOTAL
w tym					of which
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	10,6	31,4	67,0	-9,0	Agriculture, forestry and fishing
Przemysł.....	639,0	434,5	978,7	367,4	Industry
w tym					of which
przetwórstwo przemysłowe.....	628,4	409,2	910,8	297,9	manufacturing
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywa- cja ^Δ	8,0	10,4	11,2	33,6	water supply; sewerage, waste management and remediation activities ^Δ
Budownictwo.....	65,4	93,4	131,2	197,9	Construction
Handel; naprawa pojazdów samo- chodowych ^Δ	190,9	258,2	340,1	275,3	Trade; repair of motor vehicles ^Δ
Transport i gospodarka magazyno- wa.....	-13,1	-4,1	8,8	4,4	Transportation and storage
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	19,5	39,1	47,3	44,4	Accommodation and catering ^Δ
Informacja i komunikacja.....	30,7	9,5	9,9	5,0	Information and communication
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	5,0	5,1	25,5	20,2	Real estate activities
Administrowanie i działalność wspie- rająca ^Δ	3,4	0,6	7,1	8,0	Administrative and support service activities
Opieka zdrowotna i pomoc społecz- na.....	3,1	5,7	1,5	8,7	Human health and social work activities

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities keeping accounting ledgers, employing more than 9 persons.

TABLE 7. **RELACJE EKONOMICZNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH ^a**
ECONOMIC RELATION IN ENTERPRISES ^a

SEKCJE	2005	2008	2005	2008	2005	2008	SECTIONS
	wskaźnik poziomu kosztów <i>cost level indicator</i>		wskaźnik rentowności obrotu <i>turnover profitability rate</i>				
			brutto <i>gross</i>		netto <i>net</i>		
	w % <i>in %</i>						
OGÓŁEM.....	95,7	97,2	4,3	2,8	3,5	2,5	TOTAL
w tym							<i>of which</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.....	97,3	101,3	2,8	-1,4	2,7	-1,6	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł.....	94,7	98,1	5,3	1,9	4,3	1,8	<i>Industry</i>
w tym							<i>of which</i>
przetwórstwo przemysłowe.....	94,6	98,4	5,5	1,6	4,4	1,6	<i>manufacturing</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	96,6	92,5	3,4	7,5	2,5	6,9	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities^Δ</i>
Budownictwo.....	94,7	91,8	5,3	8,2	4,2	6,9	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	97,3	97,0	2,7	3,0	2,3	2,6	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa.....	102,3	98,7	-2,3	1,4	-2,8	0,7	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	93,5	89,0	6,5	11,0	6,1	10,7	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja.....	80,5	89,7	19,5	10,3	15,8	7,2	<i>Information and communication</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	98,8	94,9	1,2	5,1	1,1	4,0	<i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	95,3	92,5	4,7	7,5	3,6	5,5	<i>Administrative and support service activities</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	96,5	93,2	3,5	6,8	3,0	5,8	<i>Human health and social work activities</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób.

^a Data concern economic entities keeping accounting ledgers, employing more than 9 persons.

TABL. 8. **NAKŁADY INWESTYCYJNE W PRZEDSIĘBIORSTWACH^a W 2008 R.**
(ceny bieżące)
INVESTMENT OUTLAYS IN ENTERPRISES^a IN 2008 (current prices)

SEKCJE	W mln zł <i>In mln zł</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SECTIONS
OGÓŁEM	3075,9	100,0	TOTAL
w tym			<i>of which</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	92,3	3,0	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł.....	1872,7	60,9	<i>Industry</i>
w tym			<i>of which</i>
przetwórstwo przemysłowe	1585,3	51,5	<i>manufacturing</i>
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami; rekultywacja ^Δ	109,2	3,5	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities^Δ</i>
Budownictwo.....	103,7	3,4	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samochodowych ^Δ	297,6	9,7	<i>Trade; repair of motor vehicles^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	75,6	2,5	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	36,9	1,2	<i>Accommodation and catering^Δ</i>
Informacja i komunikacja.....	123,4	4,0	<i>Information and communication</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	134,9	4,4	<i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierająca ^Δ	61,7	2,0	<i>Administrative and support service activities</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	84,2	2,7	<i>Human health and social work activities</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; według lokalizacji inwestycji.

^a Data concern economic entities keeping accounting ledgers, employing more than 9 persons; according to investment location.

**TABL. 9. WARTOŚĆ BRUTTO ŚRODKÓW TRWAŁYCH W PRZEDSIĘBIORSTWACH ^a
W 2008 R. (bieżące ceny ewidencyjne)
Stan w dniu 31 XII
GROSS VALUE OF FIXED ASSETS IN ENTERPRISES ^a IN 2008
(current book-keeping prices)
As of 31 XII**

SEKCJE	W mln zł <i>In mln zł</i>	W odsetkach <i>In percent</i>	SECTIONS
OGÓŁEM.....	27920,1	100,0	TOTAL
w tym			<i>of which</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybac- two.....	1181,9	4,2	<i>Agriculture, forestry and fishing</i>
Przemysł.....	16136,6	57,8	<i>Industry</i>
w tym			<i>of which</i>
przetwórstwo przemysłowe.....	11095,6	39,7	<i>manufacturing</i>
dostawa wody; gospodarowanie ście- kami i odpadami; rekultywacja ^Δ	1357,6	4,9	<i>water supply; sewerage, waste management and remediation activities ^Δ</i>
Budownictwo	979,3	3,5	<i>Construction</i>
Handel; naprawa pojazdów samocho- dowych ^Δ	2035,9	7,3	<i>Trade; repair of motor vehicles ^Δ</i>
Transport i gospodarka magazynowa	631,9	2,3	<i>Transportation and storage</i>
Zakwaterowanie i gastronomia ^Δ	680,6	2,4	<i>Accommodation and catering ^Δ</i>
Informacja i komunikacja	1163,7	4,2	<i>Information and communication</i>
Obsługa rynku nieruchomości ^Δ	2931,2	10,5	<i>Real estate activities</i>
Administrowanie i działalność wspierają- ca ^Δ	145,1	0,5	<i>Administrative and support service activities</i>
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	972,5	3,5	<i>Human health and social work activities</i>

^a Dane dotyczą podmiotów gospodarczych prowadzących księgi rachunkowe, w których liczba pracujących przekracza 9 osób; podziału środków trwałych według sekcji PKD dokonano zgodnie z siedzibą jednostki lokalnej rodzaju działalności.

^a *Data concern economic entities keeping accounting ledgers, employing more than 9 persons; the division of fixed assets by NACE rev. 1.1 sections was made according to the abode of local kind-of-activity unit.*